PROTOKÓŁ Nr XXX.2022
z posiedzenia komisji Socjalno-Komunalnej
odbytego w dniu 30 maja 2022r.

Obecni członkowie komisji:

1. Małgorzata Lipińska Przewodnicząca Komisji
2. Beata Toruńska Zastępca przewodniczącej
3. Krzysztof Popławski Członek
4. Jan Demczyszyn Członek
5. Edyta Kiełpińska Członek

Ponadto w posiedzeniu uczestniczyli:
1. Krystyna Pławska Wójt Gminy
2. Rafał Deptuła Zastępca Wójta
3. Beata Wiśniewska Przewodnicząca Rady
4. Jolanta Dauksza Sekretarz Gminy
5. Dagmara Jastrzębska Skarbnik Gminy
6. Renata Gorczyca Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Bogdaniec
7. Dyrektorzy Szkół i Przedszkoli Gminy Bogdaniec
8. Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji

Lista obecności w załączeniu.

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie i stwierdzenie prawomocności posiedzenia.
2. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu za rok 2021.
3. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej im. Włodzimierza Korsaka w Jeninie za rok 2021.
4. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubczynie za rok 2021.
5. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej w Jenińcu za rok 2021.
6. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Gminnego Przedszkola Publicznego w Bogdańcu za rok 2021.
7. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Gminnego Przedszkola Publicznego w Jeninie za rok 2021.
8. Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu za rok 2021.
9. Sprawozdanie z funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2021.
10. Projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały budżetowej.
11. Projekt uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028.
12. Projekt uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego.
13. Podjęcie uchwały w sprawie ustalenia zakresu pomocy obywatelom Ukrainy w związku

z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
14. Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030.
15. Projekt uchwały w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.
16. Projekt uchwały w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bogdaniec w latach 2022-2028.
17. Projekt uchwały zmieniający uchwałę w sprawie poboru od osób fizycznych w drodze inkasa podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego łącznego zobowiązania pieniężnego, ustalenia inkasentów oraz zasad wynagradzania za inkaso.
18. Projekt uchwały w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021.
19. Informacja z działalności Euroregionu ProEuropa Viadrina za rok 2021.
20. Informacja z działalności Związku Celowego Gmin MG-6 za rok 2021.
21. Informacja z działalności Zrzeszenia Wójtów i Burmistrzów Województwa Lubuskiego za rok 2021.
22. Informacja z działalności Lokalnej Grupy Działania za rok 2021.
23. Raport z postępów wdrażania zapisów programu rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023.
24. Sprawy różne:

Ad. 1

Otwarcia posiedzenia komisji dokonała Małgorzata Lipińska – Przewodnicząca komisji – przedstawiła porządek posiedzenia.

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – wnioskuje o zdjęcie z porządku posiedzenia pkt 16 Projekt uchwały w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bogdaniec w latach 2022-2028. Dokument wymaga dopracowania.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła wniosek o zdjęcie z porządku posiedzenia punkt 16.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła porządek posiedzenia z uwzględnieniem wprowadzonych zmian.

Ad. 2

Małgorzata Reks – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu – przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 3

Sławomir Sitasz – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Włodzimierza Korsaka w Jeninie - przedstawił sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 4

Natalia Pisula – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubczynie - przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 5

Karolina Kościukiewicz – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Jenińcu - przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 6

Elżbieta Dominikowska – Dyrektor Gminnego Przedszkola Publicznego w Bogdańcu – przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Przedszkola za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 7

Ewa Drozd – Dyrektor Gminnego Przedszkola Publicznego w Jeninie – przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Przedszkola za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 8

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – Przedstawił sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu za 2021 rok.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 9

Renata Gorczyca – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu – przedstawiła sprawozdanie z funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 10

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawiła projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały budżetowej. Nadmieniła, iż wprowadzenie niniejszych zmian w budżecie po stronie dochodów i wydatków jest niezbędne dla prawidłowej gospodarki finansowej gminy Bogdaniec. Zwiększa się dochody i wydatki o kwotę 340.452,42 zł : Dział 756- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem o kwotę 38.706,56zł (środki otrzymanie z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych) Dział 801- Oświata i wychowanie- o kwotę 36.087 zł (środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. edukacja dzieci z Ukrainy) Dział 852- Pomoc społeczna o kwotę 7.095 zł (środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole) Dział 853- Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej o kwotę 117.545 zł w tym: o kwotę 1.609zł środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300zł), o kwotę 115.936zł środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. świadczenie pieniężne 40zł) Dział 921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - o kwotę 141.018,86 zł (przebudowa rozbudowa i modernizacja budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu.) Z wolnych środków wprowadza się kwotę 1.957.656,14 zł do działu: Dział 600- Transport i łączność, Dział 710- Działalność usługowa, Dział 750 - Administracja publiczna, Dział 921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Do działu 851 - ochrona zdrowia wprowadzono kwotę 67.892,53 zł (są to niewykorzystane w 2021r. środki przeznaczone na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - zaktualizowano Załącznik Nr 4 do uchwały Nr XXII.172.2020 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 21.12.2020r. w sprawie uchwały budżetowej Gminy Bogdaniec na 2021 r. "Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu Gminy Bogdaniec w 2021r.", do kwoty 410.000zł (dotacja dla Prywatnego Przedszkola w Kraina Dzieciństwa w Łupowie). Pozostałe zmiany dokonano w celu dostosowania planu wydatków do rzeczywistych potrzeb jednostek.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 11

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawił projekt uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028. W załączniku Nr 1 obejmującym dochody i wydatki bieżące, dochody i wydatki majątkowe, wynik budżetu, przeznaczenie nadwyżki lub sposób sfinansowania deficytu, przychody i rozchody budżetu, kwotę długu oraz sposób sfinansowania-spłaty długu, zaktualizowano dane wynikające ze zmian budżetu na dzień podjęcia uchwały o zmianach w budżecie. Wprowadzono przychody i rozchody z tytułu podjęcia uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego. W załączniku Nr 2 naniesiono zmiany do zadań inwestycyjnych, które są realizowane jako przedsięwzięcia w latach 2021-2022.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 12

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawił projekt uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego. Środki z kredytu wykorzystane zostaną na sfinansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Budowa Centrum Opiekuńczo Mieszkalnego w miejscowości Racław" w latach 2022-2023. Zabezpieczeniem kredytu będzie weksel in blanco. Spłata kredytu przebiegać będzie w okresie 6 lat, odsetki od kapitału płacone będą od momentu zaciągnięcia kredytu, a spłata kapitału następować będzie po dwuletnim okresie karencji. Niniejsza uchwała umożliwi rozpoczęcie procedury określonej w ustawie Prawo Zamówień Publicznych oraz pozwala na wystąpienie do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z wnioskiem o wydanie opinii o możliwości spłaty kredytu.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 13

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawił projekt uchwały w sprawie ustalenia zakresu pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Przedłożony projekt uchwały ma na celu stworzenie możliwości prawnej udzielania tej pomocy przez Gminę Bogdaniec i wydatkowania na ten cel środków budżetowych. Wejście w życie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa stworzył możliwość udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy przez samorząd, z własnej inicjatywy, w zakresie posiadanych środków. Zgodnie z art 12 ust. 5 w/w ustawy, do określenia zakresu udzielanej pomocy obywatelom Ukrainy uprawniona jest Rada Gminy. Podjęcie przedmiotowej uchwały przez Radę Gminy Bogdaniec w proponowanym brzmieniu zapewni możliwość udzielania dalszej pomocy obywatelom Ukrainy.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 14

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – przedstawiła projekt uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030. Opracowanie Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030, zwanej dalej Strategią rozwoju MOF GW, jest jednym z elementów przygotowania MOF GW do wdrażania środków w ramach perspektywy Unii Europejskiej 2021-2027. Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa, a także ustawą z dnia 24 marca 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (przyjętej przez Sejm w dniu 24 marca 2022 r.), warunkiem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF miast wojewódzkich jest przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego dla całego obszaru MOF, o której mowa w nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 poz. 1057). Dokument swoim zasięgiem obejmuje 10 gmin, tj.: Miasto Gorzów Wielkopolski, Miasto Kostrzyn nad Odrą, gminy miejsko-wiejskie: Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie, Witnica, gminy wiejskie: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn i Santok, które wykazują się wspólnymi uwarunkowaniami rozwoju i mają wspólne cele rozwoju.
Dodatkowo w prace nad dokumentem zaangażowany był Powiat Gorzowski, z uwagi na zapis art. 10g ust. 2 pkt. 1 ustawy o samorządzie gminnym, który brzmi: Strategia rozwoju ponadlokalnego jest opracowywana z udziałem powiatu, jeżeli w jej opracowywaniu

uczestniczą wszystkie gminy z terytorium tego powiatu. Wykonawcą dokumentu jest Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. z Wrocławia. W ramach prac nad dokumentem sporządzona została diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej MOF GW, na podstawie której określona została wizja, misja, cele strategiczne oraz kierunki działań. Odbyły się także warsztaty diagnostyczne z przedstawicielami samorządów oraz warsztaty strategiczne z przedstawicielami m.in. środowisk nauki, biznesu, kultury i organizacji pozarządowych. Strategia rozwoju MOF GW poddana została szerokim konsultacjom społecznym w każdej z gmin MOF GW, a także przekazana do opinii Zarządowi Województwa Lubuskiego, Związkowi Celowemu Gmin MG6, Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz gminom ościennym MOF GW. Strategia poddana została także badaniu ewaluacyjnemu ex-ante przez zewnętrzny zespół ekspertów, w ramach którego powstał raport, zawierający pozytywną ocenę dokumentu. Strategia uwzględnia uwagi i wnioski zgłoszone podczas konsultacji społecznych, a także rekomendacje wynikające z badania ewaluacyjnego, prowadzonego podczas jego tworzenia.
Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Strategia rozwoju MOF GW poddana została procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Sporządzona została Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Strategii rozwoju MOF GW. Obydwa dokumenty podane zostały do publicznej wiadomości, celem zapoznania się z ich treścią przez mieszkańców oraz możliwością wniesienia uwag. Strategia rozwoju MOF GW uzyskała pozytywne opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim. W świetle powyższego, podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 jest uzasadnione.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 15

Jolanta Dauksza – Sekretarz Gminy – przedstawiła projekt uchwały w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Z dniem 1 stycznia 2022 weszła w życie ustawa z dnia 29 października 2021 roku o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (Dz. U. z 2021 poz. 2290). Ustawą tą Rada Gminy została zobowiązana do wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu na wyznaczonym miejscu. Wyznaczenie tych miejsc należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Rolnicy i domownicy prowadzący handel w piątki i soboty zwolnieni zostali także z uiszczania opłaty targowej – zmiana ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 16

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawiła projekt uchwały zmieniający uchwałę w sprawie poboru od osób fizycznych w drodze inkasa podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego łącznego zobowiązania pieniężnego, ustalenia inkasentów oraz zasad wynagradzania za inkaso. Podjęcie przedmiotowej uchwały wynika z potrzeby zmiany inkasenta poboru podatku od nieruchomości, rolnego oraz leśnego od podatników w sołectwie Stanowice, w związku z wyborem nowego Sołtysa.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 17

Jolanta Dauksza – Sekretarz Gminy – przedstawiła sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021. Oceny złożonych ofert dokonała komisja konkursowa powołana Zarządzeniem Nr KS.120.15.2021 Wójta Gminy Bogdaniec z dnia 26 marca 2021 r. Wszystkie oferty spełniły kryteria formalne i zostały poddane ocenie merytorycznej. Z trzema organizacjami pozarządowymi zawarto umowy na realizację zadań publicznych. Dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i harmonogramem realizacji.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021 (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 18

Krystyna Pławska – Wójt Gminy Bogdaniec – przedstawiła informację z działalności Gminy Bogdaniec w Stowarzyszeniu Gmin Polskich Euroregionu Pro Europa Viadrina w roku 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 19

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – przedstawił informację z działalności Związku Celowego Gmin MG-6 za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 20

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – przedstawiła informację z działalności Zrzeszenia Wójtów i Burmistrzów Województwa Lubuskiego za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad.21

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – przedstawił informację z działalności Lokalnej Grupy Działania za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 22

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – przedstawił Raport z postępów wdrażania zapisów programu rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 23 Sprawy różne:

Tomasz Kwiatkowski – Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – zapoznał z treścią i stanowiskiem Komisji w sprawie rozpatrzenia skargi dotyczącej nielegalnych eksperymentów medycznych i naukowych przy użyciu silnego promieniowania elektromagnetycznego fal ELM na terytorium Polski, Gorzowa Wielkopolskiego, gminy Bogdaniec, miejscowości Jeżyki przy współpracy z państwami z grupy G7 uznając skargę za bezzasadną (projekt uchwały został przesłany radnym) uchwała będzie przedmiotem najbliższej sesji Rady Gminy w dniu 30 maja br.

Tomasz Kwiatkowski - Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – poinformował iż wpłynęło pismo, Państwo skarżący nie zgadzają się z uzasadnieniem do Uchwały Nr XXXIV.258.2022 Rady Gminy z dnia 28 marca 2022r w sprawie rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Bogdaniec. Zwracają się z pytaniem dlaczego nie zostali poproszeni do złożenia wyjaśnień, zarzucają naruszenie prawa do udziału w postępowaniu. Zarzucają dlaczego nic się nie mówi o art. 62 i 62a ustawy o odpadach, żądają wznowienia postępowania zgodnie z art. 9 i 10 Kpa i art. 227 Kpa. Jednocześnie poinformował, iż komisja w dniu 16 maja br. odbyła spotkanie z Państwem skarżący. Skarżący zawnioskowali o umożliwienie wgląd w dokumentację dotyczącą uzasadnienia do uchwały nr XXXIV.258.2022 z dnia 28 marca 2022r. w sprawie rozpatrzenia skargi w zakresie składowania podkładów kolejowych na prywatnej posesji sąsiadującej z posesją skarżących. Następnie skarżący zgłosili niezadowolenie z rozmowy i podejścia pracownika urzędu gminy, który przyjmował telefonicznie skargę dotyczącą składowania i spalania podkładów kolejowych.

Tomasz Kwiatkowski – poinformował, iż wystąpiono do radcy prawnego o zajęcie stanowiska w sprawie udostępnienia dokumentów dotyczących rozpatrzenia skargi w sprawie składowania i spalania podkładów kolejowych przez sąsiadków skarżących (radca prawny

wyjaśnia, iż nie ma przeciwskazań do nie udostępnienia dokumentów) oraz przekazano według właściwości do rozpatrzenia wójtowi gminy zarzutów na pracownika urzędu gminy. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, stwierdziła, iż skarżący nie wnieśli nic nowego do sprawy, stosowny projekt uchwały zostanie przygotowany na najbliższą sesji Rady Gminy w miesiącu czerwcu br.

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – poinformowała, iż informację o sposobie rozpatrzenia zarzutów w stosunku do pracownika urzędu przekaże komisji.

Jolanta Dauksza – Sekretarz Gminy – poinformowała, iż należy podjęć uchwałę o podtrzymaniu stanowiska Rady Gminy wyrażone w uchwale XXXIV.258.2022 z dnia 28 marca 2022r. w sprawie rozpatrzenia skargi, jeżeli Komisja Skarg Wniosków i Petycji uzna, że skarga nie wnosi nowych dowodów do sprawy. Rada swoje stanowisko wyraża w drodze uchwały.

Małgorzata Lipińska – Przewodnicząca Komisji- zwróciła się z pytaniem do Pani Wójt, czy droga w Jeżykach w drodze gwarancji zostaną usunięte pęknięcia w nawierzchni drogi.

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – udzielając odpowiedzi poinformowała, iż naprawy zostaną wykonane.

Na tym posiedzenie Komisji zakończono.
Protokołowała: Małgorzata Lewandowicz

Przewodnicząca Komisji

Małgorzata Lipińska

ANALIZA

zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenów położonych w obrębach Łupowo, Wieprzyce, Lubczyno, Chwałowice, Włostów i Roszkowice, gmina Bogdaniec.

1. Zasadność przystąpienia do sporządzenia planu:

Stosownie do przepisu art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), przeprowadza się niniejszą analizę zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenów położonych w obrębach Łupowo, Wieprzyce, Lubczyno, Chwałowice, Włostów i Roszkowice, gmina Bogdaniec.

Obszarem opracowania planu miejscowego objęto tereny, na których obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie wsi Łupowo i Wieprzyce gminy Bogdaniec, przyjęty Uchwałą Nr XVI/99/2000 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 17 marca 2000 r. (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego Nr 18, poz. 159 z dnia 28 lipca 2000 r.), miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec w zakresie wyznaczenia korytarza technicznego dla przebiegu gazociągu wysokiego i średniego ciśnienia, przyjęty Uchwałą Nr XXI/94/2004 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 30 grudnia 2004 r. (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego Nr 21 poz. 433 z dnia 4 maja 2005 r.) oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w gminie Bogdaniec – obręby Łupowo i Wieprzyce, przyjęty Uchwałą Nr XXII.170.2020 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 21 grudnia 2020 r. (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego z dnia 5 stycznia 2021 r., poz. 20). Inwestor, który miał realizować wprowadzony w prawie miejscowym gazociąg wysokiego ciśnienia, firma EWE Energia, zdecydowała o zaniechaniu realizacji przedsięwzięcia. Wobec powyższego zasadne jest dokonanie zmiany planu miejscowego w zakresie przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia oraz terenów związanych z usługami rzemiosła i produkcji nieuciążliwej, terenami usług handlu, gastronomii i rzemiosła, terenami usług i mieszkalnictwa jednorodzinnego oraz komunikacji wynikającymi z ww. planów miejscowych. Celem opracowania planu miejscowego będzie wprowadzenie przeznaczenia wynikającego z faktycznego sposobu użytkowania terenu, a także określenie zasad zabudowy i zagospodarowania terenu.

2. Stopień zgodności przewidywanych rozwiązań planu z ustaleniami studium:

Badając stopień zgodności przewidywanych rozwiązań planu z ustaleniami Studium na chwilę podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, należy uznać, iż Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec wymaga zmiany w aktualnie wyznaczonych kierunkach zagospodarowania.

3. Zakres niezbędnych prac planistycznych:

Prace planistyczne przeprowadzone zostaną zgodnie z art. 17 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w zakresie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie art. 15 ust. 2 i 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W trakcie prowadzenia prac planistycznych, może się okazać, że ze względu na problematykę planu, nie wszystkie obowiązkowe ustalenia będą miały zastosowanie. Ponadto, ze względu na rozległy obszar opracowania, plan miejscowy może podlegać etapowaniu.

4. Materiały geodezyjne:

Plan miejscowy sporządzony zostanie na kopiach map zasadniczej w skali 1:1000, 1:2000 lub 1:5000, pozyskanych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Wójt Gminy Bogdaniec

Projekt

z dnia 28 kwietnia 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia ..... 2022 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie poboru od osób fizycznych w drodze inkasa podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego łącznego zobowiązania pieniężnego, ustalenia inkasentów oraz zasad wynagrodzenia za inkaso

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 8 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r. poz. 559 ze zm.), art. 6 b ustawy z dnia 15 listopada 1984r. o podatku rolnym (Dz. U.z 2020r. poz. 333), art. 6 ust. 12 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019r. poz. 1170 ze zm.), art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 października 2002r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2019r., poz. 888 ze zm.), art. 28 § 4 i art. 47 § 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021r., poz. 1540 ze zm.) oraz art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U z 2019r., poz. 1461) uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr VIII.53.2019 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie poboru od osób fizycznych w drodze inkasa podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego, łącznego zobowiązania pieniężnego, ustalenia inkasentów oraz zasad wynagrodzenia za inkaso w § 2, w ust. 1 pkt 19 otrzymuje brzmienie:

„19) w sołectwie Stanowice - Andrzeja Dobrzańskiego”.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego z mocą obowiązywania od dnia 27 kwietnia 2022 r.

Uzasadnienie

do uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie poboru od osób fizycznych w drodze inkasa podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego łącznego zobowiązania pieniężnego, ustalenia inkasentów oraz zasad wynagrodzenia za inkaso

Podjęcie przedmiotowej uchwały wynika z potrzeby zmiany inkasenta poboru podatku od nieruchomości, rolnego oraz leśnego od podatników w sołectwie Stanowice, w związku z wyborem nowego Sołtysa.

Stosownie do postanowień art. 6 ust. 12 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6b ustawy o podatku rolnym oraz art. 6 ust. 8 ustawy o podatku leśnym, rada gminy może zarządzać pobór podatku od nieruchomości, rolnego oraz leśnego od osób fizycznych w drodze inkasa oraz (określać) wyznaczać inkasentów i określać wysokość wynagrodzenia za inkaso.

Zgodnie z postanowieniami art. 9 ustawy – Ordynacja podatkowa, inkasentem jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, obowiązana do pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu.

Nadanie uchwale mocy wstecznej jest podyktowane ułatwieniem podatnikom miejscowości Stanowice zapłaty podatku. Dla osób starszych i niepełnosprawnych, nie posiadających własnych środków transportu, zapłata podatku w odległym o kilka kilometrów Banku jest uciążliwa, a często niemożliwa.

Art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U z 2019r., poz. 1461) pozwala na nadanie aktowi normatywnemu wstecznej mocy obowiązywania, jeżeli zasady demokratycznego państwa nie stoją temu na przeszkodzie. Sprowadza się do przypadków, gdy akt ten zawiera regulacje korzystne dla jego adresatów.

Przedmiotowy projekt, umożliwia zapłatę podatku od nieruchomości, rolnego oraz leśnego od podatników w miejscu ich zamieszkania. Zatem nadanie mocy wstecznej przedmiotowej uchwale na podstawie art. 5 ustawy znajduje uzasadnienie, gdyż zawiera regulacje korzystne dla podatników-mieszkańców wsi Stanowice.

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE STOWARZYSZENIA KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZA ROK 2021

Lubniewice, 25.03.2022 r.

Zatrudnienie w roku 2021

Liczba osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (ze wskazaniem wymiaru czasu pracy)	
Zatrudnienie	Wymiar czasu pracy
3osoby (na dzień 31.12.2021)	3,5 etatu

Terminy i frekwencja na posiedzeniach Zarządu LGD

	Posiedzenia	Uprawnieni do uczestnictwa członkowie organu decyzyjnego	Obecni na posiedzeniu spośród uprawnionych do uczestnictwa
1	Posiedzenie Zarządu w dniu 12.02.2021	5	5
2	Posiedzenie Zarządu w dniu 20.05.2021	5	5
3	Posiedzenie Zarządu w dniu 29.06.2021	5	5
4	Posiedzenie Zarządu w dniu 28.09.2021	5	5
5	Posiedzenie Zarządu w dniu 25.10.2021	5	5
6	Posiedzenie Zarządu w dniu 23.11.2021	5	5
7	Posiedzenie Zarządu w dniu 12.12.2021	5	5

Terminy i frekwencja na posiedzeniach Zarządu LGD

Na posiedzeniach Zarządu omawiano bieżącą działalność Stowarzyszenia oraz przyjęto 12 uchwał, które znajdują się w dokumentacji Zarządu do wglądu w biurze Stowarzyszenia.

Terminy i frekwencja na posiedzeniach Komisji Rewizyjnej i Rady LGD

- **Komisja Rewizyjna** w 2021 r. spotykała się jednokrotnie.
- **Rada Stowarzyszenia KST-LGD** jako organ decyzyjny obradowała 7 razy (3 posiedzeń w sprawie oceny wniosków złożonych w 2021 r., oraz 4 posiedzenia w sprawie wydania opinii).

Nabory wniosków ogłaszanych w ramach realizacji LSR

Działanie	Termin naboru	Ilość złożonych Wopp.	Ilość wybranych Wopp.	Wartość wybranych Wopp.
Podejmowanie działalności gospodarczej	28.06 – 13.07	30	**24 w ramach limitu** (12 poza limitem)	**2 400 000,00 zł w ramach limitu**

Terminy i frekwencja na posiedzeniach Walnego Zebrania Członków LGD

Posiedzenia	Obecni na posiedzeniu spośród uprawnionych do uczestnictwa	Uprawnieni do uczestnictwa członkowie organu decyzyjnego
Walne Zebranie Członków w dniu . 2021 r. w Lubniewicach	13	43

Walne Zebranie przyjęło 6 uchwał, które znajdują się w dokumentacji w biurze Stowarzyszenia KST-LGD.

Realizacja programu
DZIAŁAJ LOKALNIE W 2021 r.

W 2021 r. przedstawiciele Stowarzyszenie Kraina Szlaków Turystycznych - Lokalna Grupa Działania oraz Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolności podpisali umowę dotacji na realizację lokalnego konkursu grantowego w ramach edycji Programu „Działaj Lokalnie”.

Od 17.05.2021 do 18.06.2021 trwał nabór wniosków w ramach Programu „Działaj Lokalnie”.

W naborze złożono 12 wniosków. Lokalna Komisja Grantowa przyznała 6 grantów na łączną kwotę dotacji 29 700,00 zł

Projekt

z dnia 22 kwietnia 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia ..... 2022 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021

Na podstawie art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.) uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021", stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Gminy Bogdaniec

z dnia 1 maja 2022 r.

Sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021

I. INFORMACJE OGÓLNE

Zgodnie z Uchwałą Nr XXVIII/247/2010 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie określenia sposobu konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji projekt „*Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w Gminie Bogdaniec na rok 2021*" został poddany konsultacjom społecznym od dnia 13 września 2020 r. do dnia 20 września 2020 r.

Ogłoszenie o konsultacjach wraz z załączonym projektem programu zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz na tablicy ogłoszeń. Do projektu programu nie wniesiono uwag ani propozycji zmian.

Uchwałą Nr XVIII.138.2020 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 21 września 2020 r. program został przyjęty do realizacji.

Zatwierdzony przez Radę Gminy dokument określał zasady, zakres i formy współpracy gminy Bogdaniec z organizacjami pozarządowymi.

II. OKRES REALIZACJI PROGRAMU, ZASADY I FORMY WSPÓŁPRACY

Okres realizacji programu

Od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r.

Główne cele programu

Efektywna i skuteczna realizacja przez gminę zadań własnych, we współpracy z podmiotami programu oraz budowanie partnerstwa między gminą i organizacjami.

Cele szczegółowe:

1) poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy Bogdaniec,

2) integracja podmiotów realizujących zadania publiczne,

3) wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych oraz wykorzystanie ich możliwości,

4) stworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców gminy Bogdaniec,

5) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Zasady współpracy

Współpraca gminy z podmiotami programu odbywała się w oparciu o zasady:

1) partnerstwa,

2) pomocniczości,

3) efektywności,

4) jawności,

5) suwerenności stron,

6) uczciwej konkurencji.

Formy współpracy

1) niefinansowe formy współpracy:

   a) przekazywanie informacji o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków,

   b) informowanie o możliwościach pozyskiwania przez organizacje pozarządowe środków finansowych z innych źródeł,

   c) konsultowanie projektów uchwał w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,

   d) tworzenie w miarę potrzeby wspólnych zespołów problemowych o charakterze doradczym lub inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów uprawnionych oraz przedstawicieli organów samorządowych,

   e) udostępnianie lokali komunalnych na spotkania organizacji,

   f) propagowanie działalności organizacji pozarządowych w środkach masowego przekazu,

2) finansowe formy współpracy:

   a) udzielanie dotacji na realizację zadań publicznych,

   b) dofinansowanie zadań zgłoszonych przez organizację.

III. ZADANIA PRIORYTETOWE

Za priorytetowe obszary współpracy przyjęto zadania z zakresu:

1) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,

2) turystyki i krajoznawstwa,

3) działalności na rzecz dzieci i młodzieży.

IV. FINANSOWE FORMY WSPÓŁPRACY

Otwarty Konkurs Ofert

W dniu 25 lutego 2021 r. ogłoszono konkurs ofert na realizację zadań publicznych wykonywanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty określone w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie:

1) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym,

2) turystyka i krajoznawstwo,

3) działalność na rzecz dzieci i młodzieży.

Ogłoszenie zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz na tablicy ogłoszeń.

W wyznaczonym terminie składania ofert tj. do dnia 22 marca 2021 r. wpłynęły trzy oferty.

Rozstrzygnięcie konkursu:

Oceny złożonych ofert dokonała komisja konkursowa powołana Zarządzeniem Nr KS.120.15.2021 Wójta Gminy Bogdaniec z dnia 26 marca 2021 r.

Wszystkie oferty spełniły kryteria formalne i zostały poddane ocenie merytorycznej. Z trzema organizacjami pozarządowymi zawarto umowy na realizację zadań publicznych.

REALIZACJA ZADAŃ						
Nazwa organizacji	**Rodzaj zadania**	**Tytuł projektu**	**Koszt całkowity**	**Dotacja**	**Udział własny** (***w tym wkład finansowy i pozafinansowy***)	**Zasięg działań**
Stowarzyszenie Bogdaniecki Uniwersytet III Wieku	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	„Aktywny senior”	5.267,83 zł	3.950,88 zł	1.316,95 zł w tym: - wkład finansowy 1.316,95 zł, - wkład osobowy 0 zł	Zleceniobiorca realizując zadanie miał na celu aktywizację społeczną i poprawę jakości życia osób starszych z terenu gminy Bogdaniec. Poprzez zorganizowanie różnych form działalności edukacyjnej włączono seniorów do systemu kształcenia ustawicznego. Organizowane były cykliczne spotkania z zakresu: - nauki języka niemieckiego, - gimnastyki rekreacyjnej i tańca terapeutycznego, - zajęć plastycznych, - turystyki pieszej – nordic walking, - upowszechnienia wiedzy o historii Ziemi Bogdanieckiej. W związku z trudną sytuacją epidemiologiczną związaną z pandemią COVID–19 i wprowadzonymi obostrzeniami, nie wszystkie zaplanowane w ofercie działania zostały zrealizowane. Niewykorzystaną kwotę dotacji zwrócono na rachunek bankowy zleceniodawcy zachowując termin określony umową.

Stowarzyszenie HorseSports	Turystyka i krajoznawstwo	„Bogdanieckim szlakiem konnym”	9.607,64 zł	7.480,00 zł	2.127,64 zł w tym: - wkład finansowy 1.107,64 zł - wkład osobowy 1.020,00 zł	Zadanie skierowane było na promocję bogdanieckiego szlaku konnego. W dniu 28.08.2021 r. zorganizowano rajd szlakiem konnym zakończony widowiskowymi zawodami jeździeckimi w skokach przez przeszkody na terenie Zespołu Parkowo Pałacowego w Stanowicach. Udział wzięło 64 zawodników. W rajdzie uczestniczyło liczne grono widzów, zwolenników jeździectwa oraz amatorów pieszych wycieczek. Spotkanie na bogdanieckim szlaku konnym stanowiło atrakcję turystyczną zarówno dla mieszkańców gminy, jak i zwolenników jazdy konnej z całej Polski, a nawet z zagranicy. Szacuje się, że imprezę odwiedziło ponad 250 osób. Promocja szlaku wzmacnia konkurencyjność turystyczną gminy i zachęca do spędzania czasu wolnego korzystając z walorów przyrodniczych gminy Bogdaniec.

Fundacja Współpraca	Działalność na rzecz dzieci i młodzieży	„Kolonia letnia „Żyj zdrowo, bezpiecznie i aktywnie” z elementami profilaktyki zdrowotnej i sportowej”	19.131,92 zł	8.000,00 zł	11.131,92 zł w tym: - wkład finansowy 6.684,92 zł, - wkład osobowy 4.447,00 zł	Kolonia letnia „Żyj zdrowo, bezpiecznie i aktywnie z elementami profilaktyki zdrowotnej i sportowej odbyła się w terminie 28.06-11.07.2021 r. w Lubniewicach. Zorganizowano wypoczynek dla jedenaściorga dzieci zamieszkałych na terenie gminy Bogdaniec. Do udziału zaproszeni zostali uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych z rodzin o niskim statusie materialnym (nabór zorganizowany przy pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu). Uczestnicy aktywnie spędzali czas wypoczywając nad wodą, biorąc udział w rozgrywkach sportowych, nauce pływania i nauce jazdy konnej. Uczestniczyli również w warsztatach i zajęciach profilaktycznych. W harmonogramie zaplanowane były liczne wycieczki po ziemi lubuskiej. Koloniści odwiedzili Łagów, Paradyż, Nietoperek, Międzyrzecz, Słońsk i Gorzów Wielkopolski. W każdej miejscowości czekały na nich ciekawe atrakcje.

Dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i harmonogramem realizacji.

Sporządziła:

Ewelina Denkowska-Michalak

Inspektor ds. pomocy materialnej dla uczniów i współpracy z organizacjami pozarządowymi

UCHWAŁA NR……
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia ……. r.

w sprawie rozpatrzenia skargi dotyczącej nielegalnych eksperymentów medycznych i naukowych przy użyciu silnego promieniowania elektromagnetycznego fal ELM na terytorium Polski, Gorzowa Wielkopolskiego, gminy Bogdaniec, miejscowości Jeżyki przy współpracy z państwami z grupy G7

Na podstawie art. 18b ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) oraz art. 229 pkt 3 art. 237 § 3 oraz art. 238 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021r. poz. 735 ze zm.) Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

§1 Po rozpatrzeniu skargi z dnia 29 marca 2022 r. Pani ……na działalność Wójta Gminy Bogdaniec w sprawie nielegalnych eksperymentów medycznych i naukowych przy użyciu silnego promieniowania elektromagnetycznego fal ELM na terytorium Polski, Gorzowa Wielkopolskiego, gminy Bogdaniec, miejscowości Jeżyki przy współpracy z państwami z grupy G7 uznaje skargę za bezzasadną.

§2. Uzasadnienie sposobu rozpatrzenia skargi zawiera załącznik do niniejszej uchwały.

§3. Wykonanie uchwały, w tym zawiadomienie skarżącej o sposobie rozpatrzenia skargi powierza się Przewodniczącej Rady Gminy Bogdaniec.

§4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

Załącznik
do uchwały nr…….
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia ……..… r.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie nielegalnych eksperymentów medycznych i naukowych przy użyciu silnego promieniowania elektromagnetycznego fal ELM na terytorium Polski, Gorzowa Wielkopolskiego, gminy Bogdaniec, miejscowości Jeżyki przy współpracy z państwami z grupy G7

W dniu 29 marca 2022 r. do Rady Gminy Bogdaniec wpłynęła skarga dotycząca stosowania nielegalnych eksperymentów medycznych i naukowych przy użyciu silnego promieniowania elektromagnetycznego fal ELM między innymi na terenie Gminy Bogdaniec poprzez wyrażenie zgody na budowę instalacji do emitowania bardzo silnego pola elektromagnetycznego na terenie Gminy Bogdaniec.

Na podstawie art. 229 pkt. 3 Kodeksu postepowania administracyjnego, organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań lub działalności wójta jest Rada Gminy. Rada Gminy wyraża swoje stanowisko w drodze uchwały.

Przewodnicząca Rady Gminy skierowała skargę do Komisji Skarg, Wniosków i Petycji celem jej rozpatrzenia, przygotowania i przedstawienia Radzie Gminy projektu uchwały w sprawie.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, rozpatrując zasadność skargi stwierdziła, co następuje.

Wójt Gminy Bogdaniec działa na podstawie i w granicach prawa, nie posiada kompetencji w zakresie oceny wpływu pól magnetycznych na zdrowie człowieka i nie może podjąć działań, które inicjowałyby działania sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa lub zakłócałyby obecny porządek prawny.

Wprowadzenie nowoczesnych technologii w Polsce jest jednym z elementów przyjętej przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). Obszar telekomunikacji jest kluczowym elementem funkcjonowania państwa, zapewniającym bezpieczeństwo obywateli i sprawne działanie służb publicznych. Rozwój systemów teleinformatycznych wymaga istnienia zrównoważonego otoczenia prawnego, w którym zabezpieczone są wszystkie żywotne interesy społeczeństwa.

Wójt Gminy Bogdaniec nie jest właściwy, aby podważać fakt, że obowiązujące w Polsce normy pola elektromagnetycznego są nielegalne i mają negatywne oddziaływanie

na ludzkie organizmy. Obowiązkiem Rządu Rzeczypospolitej Polskiej jest dbałość o to, aby ta technologia spełniała wszystkie wymagania bezpieczeństwa.

Należy podkreślić, iż Wójt Gminy nie wyrażał zgody na budowę instalacji do emitowania bardzo silnego natężenia pola elektromagnetycznego na terytorium Gorzowa Wlkp., województwa lubuskiego oraz gminy Bogdaniec.

Mając powyższe na uwadze Rada Gminy Bogdaniec w oparciu o stanowisko Komisji Skarg, Wniosków i Petycji uznaje skargę za bezzasadną. Niniejsza uchwała stanowi zawiadomienie o sposobie załatwienia skargi w rozumieniu art. 237 § 3 w związku z art. 238 § 1 k.p.a.

Pouczenie

W przypadku gdy skarga, w wyniku jej rozpatrzenia, została uznana za bezzasadną i jej bezzasadność wykazano w odpowiedzi na skargę, a skarżący ponowił skargę bez wskazania nowych okoliczności – organ właściwy do jej rozpatrzenia może podtrzymać swoje poprzednie stanowisko z odpowiednią adnotacją w aktach sprawy – bez zawiadamiania skarżącego (art. 239 § 1 kpa).

PROTOKÓŁ Nr XXX.2022
z posiedzenia komisji Socjalno-Komunalnej
odbytego w dniu 30 maja 2022r.

Obecni członkowie komisji:

1. Małgorzata Lipińska Przewodnicząca Komisji
2. Beata Toruńska Zastępca przewodniczącej
3. Krzysztof Popławski Członek
4. Jan Demczyszyn Członek
5. Edyta Kiełpińska Członek

Ponadto w posiedzeniu uczestniczyli:
1. Krystyna Pławska Wójt Gminy
2. Rafał Deptuła Zastępca Wójta
3. Beata Wiśniewska Przewodnicząca Rady
4. Jolanta Dauksza Sekretarz Gminy
5. Dagmara Jastrzębska Skarbnik Gminy
6. Renata Gorczyca Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Bogdaniec
7. Dyrektorzy Szkół i Przedszkoli Gminy Bogdaniec
8. Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji

Lista obecności w załączeniu.

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie i stwierdzenie prawomocności posiedzenia.
2. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu za rok 2021.
3. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej im. Włodzimierza Korsaka w Jeninie za rok 2021.
4. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubczynie za rok 2021.
5. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej w Jenińcu za rok 2021.
6. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Gminnego Przedszkola Publicznego w Bogdańcu za rok 2021.
7. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Gminnego Przedszkola Publicznego w Jeninie za rok 2021.
8. Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu za rok 2021.
9. Sprawozdanie z funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2021.
10. Projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały budżetowej.
11. Projekt uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028.
12. Projekt uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego.
13. Podjęcie uchwały w sprawie ustalenia zakresu pomocy obywatelom Ukrainy w związku

z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
14. Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030.
15. Projekt uchwały w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.
16. Projekt uchwały w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bogdaniec w latach 2022-2028.
17. Projekt uchwały zmieniający uchwałę w sprawie poboru od osób fizycznych w drodze inkasa podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego łącznego zobowiązania pieniężnego, ustalenia inkasentów oraz zasad wynagradzania za inkaso.
18. Projekt uchwały w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021.
19. Informacja z działalności Euroregionu ProEuropa Viadrina za rok 2021.
20. Informacja z działalności Związku Celowego Gmin MG-6 za rok 2021.
21. Informacja z działalności Zrzeszenia Wójtów i Burmistrzów Województwa Lubuskiego za rok 2021.
22. Informacja z działalności Lokalnej Grupy Działania za rok 2021.
23. Raport z postępów wdrażania zapisów programu rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023.
24. Sprawy różne:

Ad. 1

Otwarcia posiedzenia komisji dokonała Małgorzata Lipińska – Przewodnicząca komisji – przedstawiła porządek posiedzenia.

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – wnioskuje o zdjęcie z porządku posiedzenia pkt 16 Projekt uchwały w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bogdaniec w latach 2022-2028. Dokument wymaga dopracowania.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła wniosek o zdjęcie z porządku posiedzenia punkt 16.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła porządek posiedzenia z uwzględnieniem wprowadzonych zmian.

Ad. 2

Małgorzata Reks – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu – przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 3

Sławomir Sitasz – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Włodzimierza Korsaka w Jeninie - przedstawił sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 4

Natalia Pisula – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubczynie - przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 5

Karolina Kościukiewicz – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Jenińcu - przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 6

Elżbieta Dominikowska – Dyrektor Gminnego Przedszkola Publicznego w Bogdańcu – przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Przedszkola za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 7

Ewa Drozd – Dyrektor Gminnego Przedszkola Publicznego w Jeninie – przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Przedszkola za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 8

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – Przedstawił sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu za 2021 rok.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 9

Renata Gorczyca – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu – przedstawiła sprawozdanie z funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 10

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawiła projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały budżetowej. Nadmieniła, iż wprowadzenie niniejszych zmian w budżecie po stronie dochodów i wydatków jest niezbędne dla prawidłowej gospodarki finansowej gminy Bogdaniec. Zwiększa się dochody i wydatki o kwotę 340.452,42 zł : Dział 756- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem o kwotę 38.706,56zł (środki otrzymanie z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych) Dział 801- Oświata i wychowanie- o kwotę 36.087 zł (środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. edukacja dzieci z Ukrainy) Dział 852- Pomoc społeczna o kwotę 7.095 zł (środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole) Dział 853- Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej o kwotę 117.545 zł w tym: o kwotę 1.609zł środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300zł), o kwotę 115.936zł środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. świadczenie pieniężne 40zł) Dział 921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - o kwotę 141.018,86 zł (przebudowa rozbudowa i modernizacja budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu.) Z wolnych środków wprowadza się kwotę 1.957.656,14 zł do działu: Dział 600- Transport i łączność, Dział 710- Działalność usługowa, Dział 750 - Administracja publiczna, Dział 921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Do działu 851 - ochrona zdrowia wprowadzono kwotę 67.892,53 zł (są to niewykorzystane w 2021r. środki przeznaczone na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - zaktualizowano Załącznik Nr 4 do uchwały Nr XXII.172.2020 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 21.12.2020r. w sprawie uchwały budżetowej Gminy Bogdaniec na 2021 r. "Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu Gminy Bogdaniec w 2021r.", do kwoty 410.000zł (dotacja dla Prywatnego Przedszkola w Kraina Dzieciństwa w Łupowie). Pozostałe zmiany dokonano w celu dostosowania planu wydatków do rzeczywistych potrzeb jednostek.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 11

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawił projekt uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028. W załączniku Nr 1 obejmującym dochody i wydatki bieżące, dochody i wydatki majątkowe, wynik budżetu, przeznaczenie nadwyżki lub sposób sfinansowania deficytu, przychody i rozchody budżetu, kwotę długu oraz sposób sfinansowania-spłaty długu, zaktualizowano dane wynikające ze zmian budżetu na dzień podjęcia uchwały o zmianach w budżecie. Wprowadzono przychody i rozchody z tytułu podjęcia uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego. W załączniku Nr 2 naniesiono zmiany do zadań inwestycyjnych, które są realizowane jako przedsięwzięcia w latach 2021-2022.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 12

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawił projekt uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego. Środki z kredytu wykorzystane zostaną na sfinansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Budowa Centrum Opiekuńczo Mieszkalnego w miejscowości Racław" w latach 2022-2023. Zabezpieczeniem kredytu będzie weksel in blanco. Spłata kredytu przebiegać będzie w okresie 6 lat, odsetki od kapitału płacone będą od momentu zaciągnięcia kredytu, a spłata kapitału następować będzie po dwuletnim okresie karencji. Niniejsza uchwała umożliwi rozpoczęcie procedury określonej w ustawie Prawo Zamówień Publicznych oraz pozwala na wystąpienie do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z wnioskiem o wydanie opinii o możliwości spłaty kredytu.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 13

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawił projekt uchwały w sprawie ustalenia zakresu pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Przedłożony projekt uchwały ma na celu stworzenie możliwości prawnej udzielania tej pomocy przez Gminę Bogdaniec i wydatkowania na ten cel środków budżetowych. Wejście w życie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa stworzył możliwość udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy przez samorząd, z własnej inicjatywy, w zakresie posiadanych środków. Zgodnie z art 12 ust. 5 w/w ustawy, do określenia zakresu udzielanej pomocy obywatelom Ukrainy uprawniona jest Rada Gminy. Podjęcie przedmiotowej uchwały przez Radę Gminy Bogdaniec w proponowanym brzmieniu zapewni możliwość udzielania dalszej pomocy obywatelom Ukrainy.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 14

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – przedstawiła projekt uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030. Opracowanie Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030, zwanej dalej Strategią rozwoju MOF GW, jest jednym z elementów przygotowania MOF GW do wdrażania środków w ramach perspektywy Unii Europejskiej 2021-2027. Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa, a także ustawą z dnia 24 marca 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (przyjętej przez Sejm w dniu 24 marca 2022 r.), warunkiem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF miast wojewódzkich jest przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego dla całego obszaru MOF, o której mowa w nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 poz. 1057). Dokument swoim zasięgiem obejmuje 10 gmin, tj.: Miasto Gorzów Wielkopolski, Miasto Kostrzyn nad Odrą, gminy miejsko-wiejskie: Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie, Witnica, gminy wiejskie: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn i Santok, które wykazują się wspólnymi uwarunkowaniami rozwoju i mają wspólne cele rozwoju.
Dodatkowo w prace nad dokumentem zaangażowany był Powiat Gorzowski, z uwagi na zapis art. 10g ust. 2 pkt. 1 ustawy o samorządzie gminnym, który brzmi: Strategia rozwoju ponadlokalnego jest opracowywana z udziałem powiatu, jeżeli w jej opracowywaniu

uczestniczą wszystkie gminy z terytorium tego powiatu. Wykonawcą dokumentu jest Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. z Wrocławia. W ramach prac nad dokumentem sporządzona została diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej MOF GW, na podstawie której określona została wizja, misja, cele strategiczne oraz kierunki działań. Odbyły się także warsztaty diagnostyczne z przedstawicielami samorządów oraz warsztaty strategiczne z przedstawicielami m.in. środowisk nauki, biznesu, kultury i organizacji pozarządowych. Strategia rozwoju MOF GW poddana została szerokim konsultacjom społecznym w każdej z gmin MOF GW, a także przekazana do opinii Zarządowi Województwa Lubuskiego, Związkowi Celowemu Gmin MG6, Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz gminom ościennym MOF GW. Strategia poddana została także badaniu ewaluacyjnemu ex-ante przez zewnętrzny zespół ekspertów, w ramach którego powstał raport, zawierający pozytywną ocenę dokumentu. Strategia uwzględnia uwagi i wnioski zgłoszone podczas konsultacji społecznych, a także rekomendacje wynikające z badania ewaluacyjnego, prowadzonego podczas jego tworzenia.
Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Strategia rozwoju MOF GW poddana została procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Sporządzona została Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Strategii rozwoju MOF GW. Obydwa dokumenty podane zostały do publicznej wiadomości, celem zapoznania się z ich treścią przez mieszkańców oraz możliwością wniesienia uwag. Strategia rozwoju MOF GW uzyskała pozytywne opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim. W świetle powyższego, podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 jest uzasadnione.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 15

Jolanta Dauksza – Sekretarz Gminy – przedstawiła projekt uchwały w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Z dniem 1 stycznia 2022 weszła w życie ustawa z dnia 29 października 2021 roku o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (Dz. U. z 2021 poz. 2290). Ustawą tą Rada Gminy została zobowiązana do wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu na wyznaczonym miejscu. Wyznaczenie tych miejsc należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Rolnicy i domownicy prowadzący handel w piątki i soboty zwolnieni zostali także z uiszczania opłaty targowej – zmiana ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 16

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawiła projekt uchwały zmieniający uchwałę w sprawie poboru od osób fizycznych w drodze inkasa podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego łącznego zobowiązania pieniężnego, ustalenia inkasentów oraz zasad wynagradzania za inkaso. Podjęcie przedmiotowej uchwały wynika z potrzeby zmiany inkasenta poboru podatku od nieruchomości, rolnego oraz leśnego od podatników w sołectwie Stanowice, w związku z wyborem nowego Sołtysa.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 17

Jolanta Dauksza – Sekretarz Gminy – przedstawiła sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021. Oceny złożonych ofert dokonała komisja konkursowa powołana Zarządzeniem Nr KS.120.15.2021 Wójta Gminy Bogdaniec z dnia 26 marca 2021 r. Wszystkie oferty spełniły kryteria formalne i zostały poddane ocenie merytorycznej. Z trzema organizacjami pozarządowymi zawarto umowy na realizację zadań publicznych. Dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i harmonogramem realizacji.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021 (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 18

Krystyna Pławska – Wójt Gminy Bogdaniec – przedstawiła informację z działalności Gminy Bogdaniec w Stowarzyszeniu Gmin Polskich Euroregionu Pro Europa Viadrina w roku 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 19

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – przedstawił informację z działalności Związku Celowego Gmin MG-6 za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 20

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – przedstawiła informację z działalności Zrzeszenia Wójtów i Burmistrzów Województwa Lubuskiego za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad.21

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – przedstawił informację z działalności Lokalnej Grupy Działania za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 22

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – przedstawił Raport z postępów wdrażania zapisów programu rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 23 Sprawy różne:

Tomasz Kwiatkowski – Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – zapoznał z treścią i stanowiskiem Komisji w sprawie rozpatrzenia skargi dotyczącej nielegalnych eksperymentów medycznych i naukowych przy użyciu silnego promieniowania elektromagnetycznego fal ELM na terytorium Polski, Gorzowa Wielkopolskiego, gminy Bogdaniec, miejscowości Jeżyki przy współpracy z państwami z grupy G7 uznając skargę za bezzasadną (projekt uchwały został przesłany radnym) uchwała będzie przedmiotem najbliższej sesji Rady Gminy w dniu 30 maja br.

Tomasz Kwiatkowski - Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – poinformował iż wpłynęło pismo, Państwo skarżący nie zgadzają się z uzasadnieniem do Uchwały Nr XXXIV.258.2022 Rady Gminy z dnia 28 marca 2022r w sprawie rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Bogdaniec. Zwracają się z pytaniem dlaczego nie zostali poproszeni do złożenia wyjaśnień, zarzucają naruszenie prawa do udziału w postępowaniu. Zarzucają dlaczego nic się nie mówi o art. 62 i 62a ustawy o odpadach, żądają wznowienia postępowania zgodnie z art. 9 i 10 Kpa i art. 227 Kpa. Jednocześnie poinformował, iż komisja w dniu 16 maja br. odbyła spotkanie z Państwem skarżący. Skarżący zawnioskowali o umożliwienie wgląd w dokumentację dotyczącą uzasadnienia do uchwały nr XXXIV.258.2022 z dnia 28 marca 2022r. w sprawie rozpatrzenia skargi w zakresie składowania podkładów kolejowych na prywatnej posesji sąsiadującej z posesją skarżących. Następnie skarżący zgłosili niezadowolenie z rozmowy i podejścia pracownika urzędu gminy, który przyjmował telefonicznie skargę dotyczącą składowania i spalania podkładów kolejowych.

Tomasz Kwiatkowski – poinformował, iż wystąpiono do radcy prawnego o zajęcie stanowiska w sprawie udostępnienia dokumentów dotyczących rozpatrzenia skargi w sprawie składowania i spalania podkładów kolejowych przez sąsiadków skarżących (radca prawny

wyjaśnia, iż nie ma przeciwskazań do nie udostępnienia dokumentów) oraz przekazano według właściwości do rozpatrzenia wójtowi gminy zarzutów na pracownika urzędu gminy. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, stwierdziła, iż skarżący nie wnieśli nic nowego do sprawy, stosowny projekt uchwały zostanie przygotowany na najbliższą sesji Rady Gminy w miesiącu czerwcu br.

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – poinformowała, iż informację o sposobie rozpatrzenia zarzutów w stosunku do pracownika urzędu przekaże komisji.

Jolanta Dauksza – Sekretarz Gminy – poinformowała, iż należy podjęć uchwałę o podtrzymaniu stanowiska Rady Gminy wyrażone w uchwale XXXIV.258.2022 z dnia 28 marca 2022r. w sprawie rozpatrzenia skargi, jeżeli Komisja Skarg Wniosków i Petycji uzna, że skarga nie wnosi nowych dowodów do sprawy. Rada swoje stanowisko wyraża w drodze uchwały.

Małgorzata Lipińska – Przewodnicząca Komisji- zwróciła się z pytaniem do Pani Wójt, czy droga w Jeżykach w drodze gwarancji zostaną usunięte pęknięcia w nawierzchni drogi.

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – udzielając odpowiedzi poinformowała, iż naprawy zostaną wykonane.

Na tym posiedzenie Komisji zakończono.
Protokołowała: Małgorzata Lewandowicz

Przewodnicząca Komisji

Małgorzata Lipińska

PROTOKÓŁ Nr XXX.2022
z posiedzenia komisji Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska
odbytego w dniu 30 maja 2022r.

Obecni członkowie komisji:

1. Renata Suchecka Przewodnicząca Komisji
2. Bronisław Wiącek Zastępca przewodniczącej
3. Małgorzata Buryn Członek
4. Małgorzata Lipińska Członek

Ponadto w posiedzeniu uczestniczyli:
1. Krystyna Pławska Wójt Gminy
2. Rafał Deptuła Zastępca Wójta
3. Beata Wiśniewska Przewodnicząca Rady
4. Jolanta Dauksza Sekretarz Gminy
5. Dagmara Jastrzębska Skarbnik Gminy
6. Renata Gorczyca Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Bogdaniec
7. Dyrektorzy Szkół i Przedszkoli Gminy Bogdaniec
8. Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji

Lista obecności w załączeniu.

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie i stwierdzenie prawomocności posiedzenia.
2. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu za rok 2021.
3. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej im. Włodzimierza Korsaka w Jeninie za rok 2021.
4. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubczynie za rok 2021.
5. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Szkoły Podstawowej w Jenińcu za rok 2021.
6. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Gminnego Przedszkola Publicznego w Bogdańcu za rok 2021.
7. Sprawozdanie z wykorzystania budżetu Gminnego Przedszkola Publicznego w Jeninie za rok 2021.
8. Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu za rok 2021.
9. Sprawozdanie z funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2021.
10. Projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały budżetowej.
11. Projekt uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028.
12. Projekt uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego.
13. Podjęcie uchwały w sprawie ustalenia zakresu pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

14. Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030.
15. Projekt uchwały w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.
16. Projekt uchwały w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bogdaniec w latach 2022-2028.
17. Projekt uchwały zmieniający uchwałę w sprawie poboru od osób fizycznych w drodze inkasa podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego łącznego zobowiązania pieniężnego, ustalenia inkasentów oraz zasad wynagradzania za inkaso.
18. Projekt uchwały w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021.
19. Informacja z działalności Euroregionu ProEuropa Viadrina za rok 2021.
20. Informacja z działalności Związku Celowego Gmin MG-6 za rok 2021.
21. Informacja z działalności Zrzeszenia Wójtów i Burmistrzów Województwa Lubuskiego za rok 2021.
22. Informacja z działalności Lokalnej Grupy Działania za rok 2021.
23. Raport z postępów wdrażania zapisów programu rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023.
24. Sprawy różne:

Ad. 1

Otwarcia posiedzenia komisji dokonała Renata Suchecka – Przewodnicząca komisji – przedstawiła porządek posiedzenia.

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – wnioskuje o zdjęcie z porządku posiedzenia pkt 16 Projekt uchwały w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bogdaniec w latach 2022-2028. Dokument wymaga dopracowania.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła wniosek o zdjęcie z porządku posiedzenia punkt 16.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła porządek posiedzenia z uwzględnieniem wprowadzonych zmian.

Ad. 2

Małgorzata Reks – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu – przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 3

Sławomir Sitasz – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Włodzimierza Korsaka w Jeninie - przedstawił sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 4

Natalia Pisula – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubczynie - przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 5

Karolina Kościukiewicz – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Jenińcu - przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Szkoły za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 6

Elżbieta Dominikowska – Dyrektor Gminnego Przedszkola Publicznego w Bogdańcu – przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Przedszkola za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 7

Ewa Drozd – Dyrektor Gminnego Przedszkola Publicznego w Jeninie – przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu Przedszkola za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 8

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – Przedstawił sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu za 2021 rok.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 9

Renata Gorczyca – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu – przedstawiła sprawozdanie z funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawione sprawozdanie (sprawozdanie w załączeniu).

Ad. 10

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawiła projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały budżetowej. Nadmieniła, iż wprowadzenie niniejszych zmian w budżecie po stronie dochodów i wydatków jest niezbędne dla prawidłowej gospodarki finansowej gminy Bogdaniec. Zwiększa się dochody i wydatki o kwotę 340.452,42 zł : Dział 756- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem o kwotę 38.706,56zł (środki otrzymanie z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych) Dział 801- Oświata i wychowanie- o kwotę 36.087 zł (środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. edukacja dzieci z Ukrainy) Dział 852- Pomoc społeczna o kwotę 7.095 zł (środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole) Dział 853- Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej o kwotę 117.545 zł w tym: o kwotę 1.609zł środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300zł), o kwotę 115.936zł środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. świadczenie pieniężne 40zł) Dział 921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - o kwotę 141.018,86 zł (przebudowa rozbudowa i modernizacja budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu.) Z wolnych środków wprowadza się kwotę 1.957.656,14 zł do działu: Dział 600- Transport i łączność, Dział 710- Działalność usługowa, Dział 750 - Administracja publiczna, Dział 921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Do działu 851 - ochrona zdrowia wprowadzono kwotę 67.892,53 zł (są to niewykorzystane w 2021r. środki przeznaczone na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - zaktualizowano Załącznik Nr 4 do uchwały Nr XXII.172.2020 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 21.12.2020r. w sprawie uchwały budżetowej Gminy Bogdaniec na 2021 r. "Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu Gminy Bogdaniec w 2021r.", do kwoty 410.000zł (dotacja dla Prywatnego Przedszkola w Kraina Dzieciństwa w Łupowie). Pozostałe zmiany dokonano w celu dostosowania planu wydatków do rzeczywistych potrzeb jednostek.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 11

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawił projekt uchwały w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028. W załączniku Nr 1 obejmującym dochody i wydatki bieżące, dochody i wydatki majątkowe, wynik budżetu, przeznaczenie nadwyżki lub sposób sfinansowania deficytu, przychody i rozchody budżetu, kwotę długu oraz sposób sfinansowania-spłaty długu, zaktualizowano dane wynikające ze zmian budżetu na dzień podjęcia uchwały o zmianach w budżecie. Wprowadzono przychody i rozchody z tytułu podjęcia uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego. W załączniku Nr 2 naniesiono zmiany do zadań inwestycyjnych, które są realizowane jako przedsięwzięcia w latach 2021-2022.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 12

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawił projekt uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego. Środki z kredytu wykorzystane zostaną na sfinansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Budowa Centrum Opiekuńczo Mieszkalnego w miejscowości Racław" w latach 2022-2023. Zabezpieczeniem kredytu będzie weksel in blanco. Spłata kredytu przebiegać będzie w okresie 6 lat, odsetki od kapitału płacone będą od momentu zaciągnięcia kredytu, a spłata kapitału następować będzie po dwuletnim okresie karencji. Niniejsza uchwała umożliwi rozpoczęcie procedury określonej w ustawie Prawo Zamówień Publicznych oraz pozwala na wystąpienie do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z wnioskiem o wydanie opinii o możliwości spłaty kredytu.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 13

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawił projekt uchwały w sprawie ustalenia zakresu pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Przedłożony projekt uchwały ma na celu stworzenie możliwości prawnej udzielania tej pomocy przez Gminę Bogdaniec i wydatkowania na ten cel środków budżetowych. Wejście w życie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa stworzył możliwość udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy przez samorząd, z własnej inicjatywy, w zakresie posiadanych środków. Zgodnie z art 12 ust. 5 w/w ustawy, do określenia zakresu udzielanej pomocy obywatelom Ukrainy uprawniona jest Rada Gminy. Podjęcie przedmiotowej uchwały przez Radę Gminy Bogdaniec w proponowanym brzmieniu zapewni możliwość udzielania dalszej pomocy obywatelom Ukrainy.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 14

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – przedstawiła projekt uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030. Opracowanie Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030, zwanej dalej Strategią rozwoju MOF GW, jest jednym z elementów przygotowania MOF GW do wdrażania środków w ramach perspektywy Unii Europejskiej 2021-2027. Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa, a także ustawą z dnia 24 marca 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (przyjętej przez Sejm w dniu 24 marca 2022 r.), warunkiem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF miast wojewódzkich jest przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego dla całego obszaru MOF, o której mowa w nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 poz. 1057). Dokument swoim zasięgiem obejmuje 10 gmin, tj.: Miasto Gorzów Wielkopolski, Miasto Kostrzyn nad Odrą, gminy miejsko-wiejskie: Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie, Witnica, gminy wiejskie: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn i Santok, które wykazują się wspólnymi uwarunkowaniami rozwoju i mają wspólne cele rozwoju.
Dodatkowo w prace nad dokumentem zaangażowany był Powiat Gorzowski, z uwagi na zapis art. 10g ust. 2 pkt. 1 ustawy o samorządzie gminnym, który brzmi: Strategia rozwoju ponadlokalnego jest opracowywana z udziałem powiatu, jeżeli w jej opracowywaniu

uczestniczą wszystkie gminy z terytorium tego powiatu. Wykonawcą dokumentu jest Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. z Wrocławia. W ramach prac nad dokumentem sporządzona została diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej MOF GW, na podstawie której określona została wizja, misja, cele strategiczne oraz kierunki działań. Odbyły się także warsztaty diagnostyczne z przedstawicielami samorządów oraz warsztaty strategiczne z przedstawicielami m.in. środowisk nauki, biznesu, kultury i organizacji pozarządowych. Strategia rozwoju MOF GW poddana została szerokim konsultacjom społecznym w każdej z gmin MOF GW, a także przekazana do opinii Zarządowi Województwa Lubuskiego, Związkowi Celowemu Gmin MG6, Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz gminom ościennym MOF GW. Strategia poddana została także badaniu ewaluacyjnemu ex-ante przez zewnętrzny zespół ekspertów, w ramach którego powstał raport, zawierający pozytywną ocenę dokumentu. Strategia uwzględnia uwagi i wnioski zgłoszone podczas konsultacji społecznych, a także rekomendacje wynikające z badania ewaluacyjnego, prowadzonego podczas jego tworzenia.
Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Strategia rozwoju MOF GW poddana została procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Sporządzona została Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Strategii rozwoju MOF GW. Obydwa dokumenty podane zostały do publicznej wiadomości, celem zapoznania się z ich treścią przez mieszkańców oraz możliwością wniesienia uwag. Strategia rozwoju MOF GW uzyskała pozytywne opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim. W świetle powyższego, podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 jest uzasadnione.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 15

Jolanta Dauksza – Sekretarz Gminy – przedstawiła projekt uchwały w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Z dniem 1 stycznia 2022 weszła w życie ustawa z dnia 29 października 2021 roku o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (Dz. U. z 2021 poz. 2290). Ustawą tą Rada Gminy została zobowiązana do wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu na wyznaczonym miejscu. Wyznaczenie tych miejsc należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Rolnicy i domownicy prowadzący handel w piątki i soboty zwolnieni zostali także z uiszczania opłaty targowej – zmiana ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 16

Dagmara Jastrzębska – Skarbnik Gminy – przedstawiła projekt uchwały zmieniający uchwałę w sprawie poboru od osób fizycznych w drodze inkasa podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego łącznego zobowiązania pieniężnego, ustalenia inkasentów oraz zasad wynagradzania za inkaso. Podjęcie przedmiotowej uchwały wynika z potrzeby zmiany inkasenta poboru podatku od nieruchomości, rolnego oraz leśnego od podatników w sołectwie Stanowice, w związku z wyborem nowego Sołtysa.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 17

Jolanta Dauksza – Sekretarz Gminy – przedstawiła sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021. Oceny złożonych ofert dokonała komisja konkursowa powołana Zarządzeniem Nr KS.120.15.2021 Wójta Gminy Bogdaniec z dnia 26 marca 2021 r. Wszystkie oferty spełniły kryteria formalne i zostały poddane ocenie merytorycznej. Z trzema organizacjami pozarządowymi zawarto umowy na realizację zadań publicznych. Dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i harmonogramem realizacji.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawiony projekt uchwały w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w gminie Bogdaniec w roku 2021 (proj. uchwały w załączeniu).

Ad. 18

Krystyna Pławska – Wójt Gminy Bogdaniec – przedstawiła informację z działalności Gminy Bogdaniec w Stowarzyszeniu Gmin Polskich Euroregionu Pro Europa Viadrina w roku 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 19

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – przedstawił informację z działalności Związku Celowego Gmin MG-6 za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 20

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – przedstawiła informację z działalności Zrzeszenia Wójtów i Burmistrzów Województwa Lubuskiego za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 21

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – przedstawił informację z działalności Lokalnej Grupy Działania za rok 2021.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 22

Rafał Deptuła – Zastępca Wójta – przedstawił Raport z postępów wdrażania zapisów programu rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023.

Komisja w głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęła przedstawioną informację (informacja w załączeniu).

Ad. 23 Sprawy różne:

Tomasz Kwiatkowski – Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – zapoznał z treścią i stanowiskiem Komisji w sprawie rozpatrzenia skargi dotyczącej nielegalnych eksperymentów medycznych i naukowych przy użyciu silnego promieniowania elektromagnetycznego fal ELM na terytorium Polski, Gorzowa Wielkopolskiego, gminy Bogdaniec, miejscowości Jeżyki przy współpracy z państwami z grupy G7 uznając skargę za bezzasadną (projekt uchwały został przesłany radnym) uchwała będzie przedmiotem najbliższej sesji Rady Gminy w dniu 30 maja br.

Tomasz Kwiatkowski - Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – poinformował iż wpłynęło pismo, Państwo skarżący nie zgadzają się z uzasadnieniem do Uchwały Nr XXXIV.258.2022 Rady Gminy z dnia 28 marca 2022r w sprawie rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Bogdaniec. Zwracają się z pytaniem dlaczego nie zostali poproszeni do złożenia wyjaśnień, zarzucają naruszenie prawa do udziału w postępowaniu. Zarzucają dlaczego nic się nie mówi o art. 62 i 62a ustawy o odpadach, żądają wznowienia postępowania zgodnie z art. 9 i 10 Kpa i art. 227 Kpa. Jednocześnie poinformował, iż komisja w dniu 16 maja br. odbyła spotkanie z Państwem skarżący. Skarżący zawnioskowali o umożliwienie wgląd w dokumentację dotyczącą uzasadnienia do uchwały nr XXXIV.258.2022 z dnia 28 marca 2022r. w sprawie rozpatrzenia skargi w zakresie składowania podkładów kolejowych na prywatnej posesji sąsiadującej z posesją skarżących. Następnie skarżący zgłosili niezadowolenie z rozmowy i podejścia pracownika urzędu gminy, który przyjmował telefonicznie skargę dotyczącą składowania i spalania podkładów kolejowych.

Tomasz Kwiatkowski – poinformował, iż wystąpiono do radcy prawnego o zajęcie stanowiska w sprawie udostępnienia dokumentów dotyczących rozpatrzenia skargi w sprawie składowania i spalania podkładów kolejowych przez sąsiadków skarżących (radca prawny

wyjaśnia, iż nie ma przeciwskazań do nie udostępnienia dokumentów) oraz przekazano według właściwości do rozpatrzenia wójtowi gminy zarzutów na pracownika urzędu gminy. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, stwierdziła, iż skarżący nie wnieśli nic nowego do sprawy, stosowny projekt uchwały zostanie przygotowany na najbliższą sesji Rady Gminy w miesiącu czerwcu br.

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – poinformowała, iż informację o sposobie rozpatrzenia zarzutów w stosunku do pracownika urzędu przekaże komisji.

Jolanta Dauksza – Sekretarz Gminy – poinformowała, iż należy podjęć uchwałę o podtrzymaniu stanowiska Rady Gminy wyrażone w uchwale XXXIV.258.2022 z dnia 28 marca 2022r. w sprawie rozpatrzenia skargi, jeżeli Komisja Skarg Wniosków i Petycji uzna, że skarga nie wnosi nowych dowodów do sprawy. Rada swoje stanowisko wyraża w drodze uchwały.

Małgorzata Buryn – członek komisji, zwróciła się z pytaniem, czy wiadomo coś na temat przystanku na żądanie w Stanowicach koło posesji Państwa Śliwińskich w kierunku Racławia.

Krystyna Pławska – Wójt Gminy – udzielając odpowiedzi poinformowała, iż sprawdzi na jakim etapie jest sprawa.

Na tym posiedzenie Komisji zakończono.
Protokołowała: Małgorzata Lewandowicz

Przewodnicząca Komisji

Suchecka Renata

Projekt

z dnia 22 kwietnia 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia ..... 2022 r.

w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec dla części terenów położonych w obrębach Łupowo, Wieprzyce, Lubczyno, Chwałowice, Włostów i Roszkowice, gmina Bogdaniec.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 559) oraz art. 9 ust. 1 i 3a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

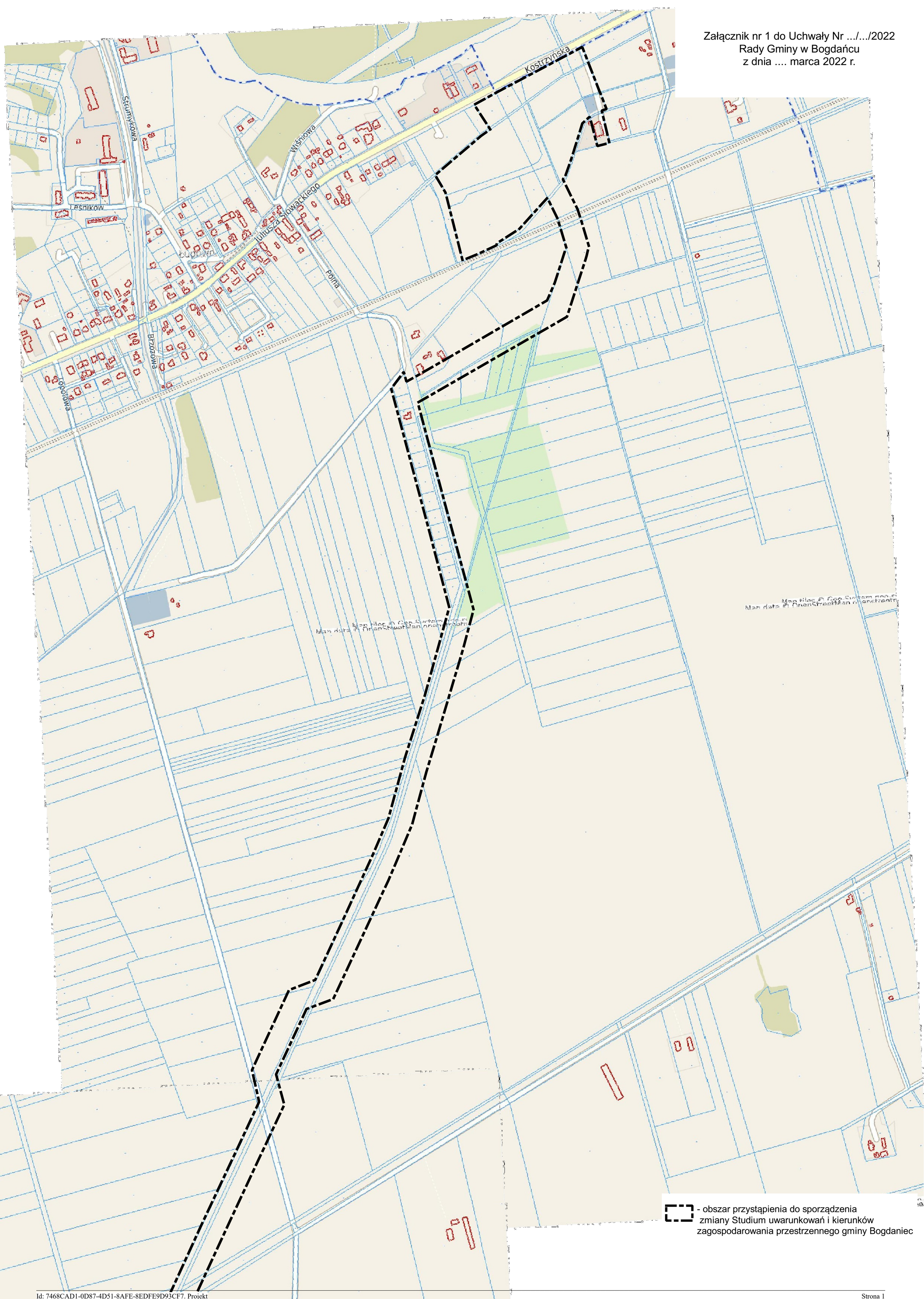
§ 1. Przystępuje się do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec dla części terenów położonych w obrębach Łupowo, Wieprzyce, Lubczyno, Chwałowice, Włostów i Roszkowice, gmina Bogdaniec.

§ 2. Granicę terenu objętego zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzenngo gminy Bogdaniec określono na mapach, stanowiących załączniki graficzne nr 1, 2, 3 i 4 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr .../.../2022
Rady Gminy w Bogdańcu
z dnia .... marca 2022 r.

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr .../.../2022
Rady Gminy w Bogdańcu
z dnia .... marca 2022 r.

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lubrzynie

Lubczyno

- obszar przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec

Załącznik nr 3 do Uchwały Nr .../.../2022
Rady Gminy w Bogdańcu
z dnia .... marca 2022 r.

- obszar przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec

Załącznik nr 4 do Uchwały Nr .../.../2022
Rady Gminy w Bogdańcu
z dnia .... marca 2022 r.

Włostów

Roszkowice

Warta

- obszar przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec

UZASADNIENIE

DO UCHWAŁY NR .../.../2022
RADY MIEJSKIEJ W RYCHWALE

z dnia 28 marca 2022 r.

w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec dla części terenów położonych w obrębach Łupowo, Wieprzyce, Lubczyno, Chwałowice, Włostów i Roszkowice, gmina Bogdaniec.

W oparciu o ustawową kompetencję, wynikającą z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), Wójt Gminy Bogdaniec przedkłada niniejszą uchwałę Radzie Gminy Bogdaniec.

Obszar opracowania zmiany Studium pokrywa się z zasięgiem projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia oraz terenami zabudowy usługowej wyznaczonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bogdaniec, przyjętym Uchwałą Nr XVIII/133/2020 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 21 września 2020 r.

Inwestor, firma EWE Energia, nie zamierza realizować inwestycji dotyczącej budowy gazociągu wysokiego ciśnienia. Wobec tego zasadnym jest weryfikacja polityki przestrzennej gminy, wyrażonej w kierunkach Studium i wyznaczenie nowych kierunków zagospodarowania przestrzennego, w tym także wynikających z faktycznego sposobu użytkowania terenu. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec będzie stanowiła punkt wyjścia do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Podjęcie uchwały następuje z inicjatywy Wójta Gminy Bogdaniec.

W przedmiotowej sprawie nie zachodzą okoliczności faktyczne oraz prawne uniemożliwiające podjęcie prac planistycznych, wobec powyższego, rekomenduje się Radzie Gminy Bogdaniec podjęcie przedmiotowej uchwały.

Projekt

z dnia 22 kwietnia 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia ..... 2022 r.

w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenów położonych w obrębach Łupowo, Wieprzyce, Lubczyno, Chwałowice, Włostów i Roszkowice, gmina Bogdaniec.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przystępuje się do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenów położonych w obrębach Łupowo, Wieprzyce, Lubczyno, Chwałowice, Włostów i Roszkowice, gmina Bogdaniec.

2. Granicę terenu objętego planem określono na mapach, stanowiących załączniki graficzne nr 1, 2, 3 i 4 do niniejszej uchwały.

§ 2. Dopuszcza się etapowe prowadzenie procedury planistycznej.

§ 3. Zakres ustaleń planu obejmuje problematykę określoną w art. 15 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

§ 4. Łącznie z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w § 1, zostanie sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko oraz prognoza skutków finansowych uchwalenia planu miejscowego, zgodnie z art. 17 pkt 4 i 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr .../.../2022
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia .... marca 2022 r.

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr .../.../2022
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia .... marca 2022 r.

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lubczynie

Lubczyno

- obszar przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Załącznik nr 3 do Uchwały Nr .../.../2022
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia .... marca 2022 r.

- obszar przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Załącznik nr 4 do Uchwały Nr .../.../2022
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia .... marca 2022 r.

UZASADNIENIE

DO UCHWAŁY NR .../.../2022
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia 28 marca 2022 r.

w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenów położonych w obrębach Łupowo, Wieprzyce, Lubczyno, Chwałowice, Włostów i Roszkowice, gmina Bogdaniec.

W oparciu o ustawową kompetencję, wynikającą z art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), Wójt Gminy Bogdaniec przedkłada niniejszą uchwałę Radzie Gminy Bogdaniec.

Obszar opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pokrywa się z zasięgiem wyznaczonym w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bogdaniec, przyjętym Uchwałą Nr XVIII/133/2020 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 21 września 2020 r., pod projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia. Inwestor, firma EWE Energia, nie zamierza realizować inwestycji dotyczącej budowy gazociągu wysokiego ciśnienia. Wobec tego zasadnym jest opracowanie planu miejscowego, którego celem będzie wprowadzenie przeznaczenia wynikającego z faktycznego sposobu użytkowania terenu, a także określenie zasad zabudowy i zagospodarowania terenu.

Obszarem opracowania planu miejscowego objęto tereny, na których obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie wsi Łupowo i Wieprzyce gminy Bogdaniec, przyjęty Uchwałą Nr XVI/99/2000 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 17 marca 2000 r. (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego Nr 18, poz. 159 z dnia 28 lipca 2000 r.), miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec w zakresie wyznaczenia korytarza technicznego dla przebiegu gazociągu wysokiego i średniego ciśnienia, przyjęty Uchwałą Nr XXI/94/2004 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 30 grudnia 2004 r. (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego Nr 21 poz. 433 z dnia 4 maja 2005 r.) oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w gminie Bogdaniec – obręby Łupowo i Wieprzyce, przyjęty Uchwałą Nr XXII.170.2020 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 21 grudnia 2020 r. (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego z dnia 5 stycznia 2021 r., poz. 20).

Procedura sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego poprzedzona zostanie zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec, w zakresie opracowania planu miejscowego.

Zgodnie z art. 14 ust. 5 ww. ustawy przeprowadzono analizę zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, oceniono stopień zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec, ustalono także niezbędny zakres prac planistycznych. Analiza, o której mowa, została przekazana Radzie Gminy Bogdaniec łącznie z projektem uchwały.

Podjęcie uchwały następuje z inicjatywy Wójta Gminy Bogdaniec.

W przedmiotowej sprawie nie zachodzą okoliczności faktyczne oraz prawne uniemożliwiające podjęcie prac planistycznych, wobec powyższego, rekomenduje się Radzie Gminy Bogdaniec podjęcie przedmiotowej uchwały.

Informacja dotycząca działalności Gminy Bogdaniec w Stowarzyszeniu Gmin Polskich Euroregionu Pro Europa Viadrina w roku 2021

Wójt Gminy Bogdaniec Pani Krystyna Pławska jest członkiem Zarządu Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pro Europa Viadrina oraz członkiem Euroregionalnej Komisji Oceniającej projekty w ramach Funduszu Małych Projektów.

W roku 2021 odbyły się 3 posiedzenia Zarządu oraz 3 posiedzenia Euroregionalnej Komisji Oceniającej.

W roku 2021 prowadzono działania związane z procesem wdrożenia Funduszu Małych Projektów Programu Współpracy Interreg VA Brandenburgia – Polska 2014 – 2020. W ramach ogłoszonego naboru projektów w ramach Funduszu Małych Projektów, który trwał od 02.11.2021-17.12.2021, do Biura Euroregionu wpłynęły 64 wnioski na kwotę dofinansowania ok. 500 tys. eur.

Gmina Bogdaniec złożyła 2 wnioski o dofinansowanie:

„Aktywizacja seniorów na pograniczu" na kwotę 1538,50 EUR (EFRR) oraz „Jubileusz 25-lecia Święta Chleba na pograniczu" na kwotę 7993,40 EUR, oba projekty z udziałem partnera niemieckiego tj. Gminy Petershagen/Eggersdorf. Projekty zostaną zrealizowane w roku 2022.

Kraina Szlaków Turystycznych

SPRAWOZDANIE FINANSOWE STOWARZYSZENIA KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZA ROK 2021

LUBNIEWICE, 25 MARCA 2022 ROK

Kraina Szlaków Turystycznych

INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO STOWARZYSZENIA KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZA ROK 2021

Kraina Szlaków Turystycznych

Przychody

Środki finansowe stowarzyszenia pochodzą z osi IV Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (Działaj Lokalnie) a także ze składek członkowskich i darczyńców.

W roku 2021 roczne składki członkowskie w poszczególnych sektorach przedstawiały się następująco:

- a) dla jednostek organizacyjnych JST i innych podmiotów publicznych – 50,00 zł
- b) dla osób fizycznych – 50,00 zł
- c) dla przedsiębiorców – 50 ,00 zł
- d) dla organizacji pozarządowych – 50,00 zł
- c) dla JST – 1500,00 zł

W ROKU 2021 PRZYCHODY Z TYTUŁU SKŁADEK WYNIOSŁY 17 200

Kraina Szlaków Turystycznych

Wynik finansowy na działalności statutowej

PLAN PRZYCHODÓW I WYDATKÓW STOWARZYSZENIA KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH - LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA NA ROK 2021			
	PLAN		REALIZACJA
A.	**PRZYCHODY**	**395 830,27 zł**	**394960,27**
I.	**PRZYCHODY STATUTOWE**	**18 070,00 zł**	**17200,00**
1.	SKŁADKI NALEŻNE ZA ROK 2021	18 070,00 zł	17200,00
II.	**DOTACJE**	**376 260,27 zł**	**376260,27**
1.	DOTACJA NA POCZET OŚRODKA DZIAŁAJ LOKALNIE (W RAMACH Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce	25 600,00 zł	25600,00
2.	Zwrot środków w ramach PROW 2014-2020 (VI i VII tasza)	192 683,45 zł	192683,45
3	Refundacja z tyt. Projektu grantowego "Publikacje szansą na bliższe poznanie atrakcyjnych miejsc Stowarzyszenia KST-LGD"	48 874,83 zł	48874,83
4	Wyprzedzające finansowanie na poczet realizacji Projektu grantowego "Infrastruktura turystyczna lub rekreacyjna lub kulturalna."	109 101,99 zł	109101,99
III.	**PRZYCHODY FINANSOWE**	**1 500,00 zł**	**1500,00**
1.	ODSETKI BANKOWE	1 500,00 zł	1500,00
B.	**PLANOWANE WYDATKI W ROKU 2021**	**636 401,89 zł**	**608 739,09**
I.	FUNKCJONOWANIE BIURA, NABYWANIE UMIEJĘTNOŚCI I AKTYWIZACJA W RAMACH PROW NA LATA 2014-2020 (WYDATKI ZGODNIE Z ZESTAWIENIEM RZECZOWO-FINANSOWYM) *	287 252,10 zł	260 311,09
II.	FUNKCONOWANIE W RAMACH OŚRODKA DZIAŁAJ LOKALNIE **	42 171,79 zł	41450,00
IV	Wypłata pomocy z tyt. realizacji Projektów grantowych - "Infrastruktura turystyczna lub rekreacyjna lub kulturalna."	299 978,00 zł	299978,00
V	INNE (POLISA UBEZPIECZENIOWA, KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE, DZIAŁANIE NIEPRZEWIDZIANE W ZESTAWIENIU RZECZOWO-FIANSOWYM, WYJAZDY SŁUŻBOWE / PROMOCYJNE, KOSZTY SPOTKAŃ NP. WALNEGO ZEBRANIA, I INNE) ***	7 000,00 zł	7000,00
	WYNIK FINANSOWY NA DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ		**-213778,82**

Kraina Szlaków Turystycznych

Koszty funkcjonowania KST-LGD w ramach PROW 2014-2020

Budżet w okresie od 20.05.2016 do 31.03.2023 r. wynosi **2 798 500,00 euro**

W roku 2021 koszty poniesione w ramach środków finansowych na wsparcie funkcjonowania LGD wyniosły **152 184,77 euro** (608 739,09 zł).

Kraina Szlaków Turystycznych

Środki pieniężne

Stan środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych na dzień 31.12.2021 r. wynosi **591 211,81** zł, w tym:

- 334 320,70 zł – w ramach FLGD,
- 8 880,79 zł – środki własne KST-LGD,
- 5 490,76 zł – środki z przeznaczeniem na obsługę ODL (dotacja).
- 2 519,18 zł - środki z przeznaczeniem na obsługę ODL (środki własne).
- 22 059,39 zł – środki z przeznaczeniem realizacji PREPATURu

Wszelkie dokumenty finansowe zgromadzone przez Stowarzyszenie są do wglądu i znajdują się w siedzibie KST-LGD.

Kraina Szlaków Turystycznych

PLAN FINANSOWY STOWARZYSZENIA KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA NA ROK 2022

Lubniewice, 25 marca 2022 r.

Kraina Szlaków Turystycznych

Plan 2022

PLAN PRZYCHODÓW I WYDATKÓW STOWARZYSZENIA KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH - LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA NA ROK 2022		
	PLAN	
A.	**PRZYCHODY**	**426 429,10 zł**
I.	**PRZYCHODY STATUTOWE**	**67 400,00 zł**
1.	SKŁADKI NALEŻNE ZA ROK 2022	67 400,00 zł
II.	**DOTACJE**	**170 683,39 zł**
1.	DOTACJA NA POCZET OŚRODKA DZIAŁAJ LOKALNIE (W RAMACH Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce	44 700,00 zł
2.	Zwrot środków w ramach PROW 2014-2020 (VIII - IX transza)	125 983,39 zł
3.	Zwrot środków z projektów grantowych dotyczacych Infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej dla organizacji pozarzadowych	186 845,71 zł
III.	**PRZYCHODY FINANSOWE**	**1 500,00 zł**
1.	ODSETKI BANKOWE	1 500,00 zł
B.	**PLANOWANE WYDATKI W ROKU 2022**	**332 178,47 zł**
I.	FUNKCJONOWANIE BIURA, NABYWANIE UMIEJĘTNOŚCI I AKTYWIZACJA W RAMACH PROW NA LATA 2014-2020 (WYDATKI ZGODNIE Z ZESTAWIENIEM RZECZOWO-FINANSOWYM) *	280 478,47 zł
II.	FUNKCONOWANIE W RAMACH OŚRODKA DZIAŁAJ LOKALNIE **	44 700,00 zł
V	INNE (POLISA UBEZPIECZENIOWA, KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE, DZIĄŁANIE NIEPRZEWIDZIANE W ZESTAWIENIU RZECZOWO-FIANSOWYM, WYJAZDY SŁUŻBOWE / PROMOCYJNE, KOSZTY SPOTKAŃ NP. WALNEGO ZEBRANIA, I INNE) ***	7 000,00 zł
WYNIK FINANSOWY NA DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ		

Kraina Szlaków Turystycznych

PLAN PRACY STOWARZYSZENIA KRAINA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA NA ROK 2022

Lubniewice, 25 marca 2022 r.

Kraina Szlaków Turystycznych

Plan 2022

PLAN PRACY STOWARZYSZENIA KRAINA SZLAKÓW TURSTYCZNYCH - LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA NA ROK 2022 (W RAMACH REALIZACJI LSR)		
Realizacja zadań w ramach funkcjonowania LGD		
L.p.	Kategoria kosztów / zadanie	przeznaczone środki
1.	**Infrastruktura turystyczna lub rekreacyjna lub kulturalna**	**1 483 458,00 zł**
2.	**Podejmowanie działaności gospodarczej**	**800 542,00 zł**
3.	**Funkcjonowanie LGD - koszty bieżące** (w tym koszty wynagrodzeń, koszt księgowości, prowadzenie i obsługa r-ku bankowego, koszt najmu i utrzymania pomieszczeń biurowych, koszt zakupu materiałów biurowych, koszt opłat pocztowych, koszt usług telekomunikacyjnych i internetowych, informatyk, wynagrodzenie Rady, delegacje) i aktywizacja.	**280 478,47 zł**
4.	**Projekt współpracy**	**1 019 155,00 zł**
II.	**Informowanie o obszarze działania LGD oraz o LSR**	**- zł**
1	Wydanie ulotki informacyjnej	- zł
III	**Wydarzenia o charakterze promocyjnym / szkoleniowym**	**4 550,00 zł**
1	Wydarzenia promocyjne, które KST-LGD zorganizuje lub weźmie udział	4 400,00 zł
2	Spotkania informacyjne z mieszkańcami przed naborami (beneficjenci)	150,00 zł
IV	**Inne**	**16 882,63 zł**
1	Inne	16 882,63 zł
Razem koszty zadań w ramach funkcjonowania LGD wynikające z zestawienia rzeczowo-finansowego		**301 911,10 zł**

Kraina Szlaków Turystycznych

Plan 2022

Planowane nabory wniosków

Planowane nabory wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w roku 2022
I półrocze
1. Podejmowanie działalności gospodarczej - alokacja środków 800 542,00zł
KST-LGD zobowiązana jest do realizacji zadań wynikających z planu komunikacji na rok 2022
Planowane działania w ramach ODL **I półrocze**
1.Nabór wniosków o dotację w ramach "Działaj Lokalnie"

Kraina Szlaków Turystycznych

Plan 2022

W II półroczu roku 2022 planowane jest złożenie Wniosku o przyznanie pomocy na „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Czyli projektu współpracy pomiędzy
KST-LGD – LGD a LGD Bory Dolnośląskie
oraz LGD Grupa Łużycka.
Przewidywany wkład KST-LGD to ok. 1 057 645,00zł

Kraina Szlaków Turystycznych

Plan 2022

Realizacja działań związanych z funkcjonowaniem Ośrodka Działaj Lokalna

- Zakończenie działań związanych z realizacją XI edycji „Działaj Lokalnie 2021”
- Realizacja działań w ramach XII edycji „Działaj Lokalnie 2022” w tym nabór wniosków na otrzymanie dotacji.

Kraina Szlaków Turystycznych

Dziękuję za uwagę

Związek Celowy Gmin MG-6

Z SIEDZIBĄ W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Gorzów Wielkopolski dn. 2022 -05- 18

DK.066.1.2022

Urząd Gminy Bogdaniec
ul. Mickiewicza 45
66-450 Bogdaniec

Związek Celowy Gmin MG-6 nawiązując do wiadomości z dnia 26.04.2022 r., dotyczącej przesłania informacji z działalności Związku Celowego Gmin MG-6 w roku 2021, przedstawia co następuje:

1. Ilość posiedzeń Zgromadzenia – 4, podjęto 21 uchwał; Wójt obecna była na 4 posiedzeniach.
2. Ilość posiedzeń Komisji Rewizyjnej – 2.
3. W ramach zadania dotyczącego gospodarowania odpadami komunalnymi:
   1) wystosowano 203 wezwania do złożenia deklaracji w związku ze zgonami i urodzeniami mieszkańców,
   2) przeprowadzono 47 postępowań administracyjnych w związku z niezłożeniem lub błędnym złożeniem deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
   3) od 01.07.2021 r. opłata dla mieszkańca zamieszkującego w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej, wynosi 32,00 zł od jednego mieszkańca. Również od 01.07.2021 r. określono stawkę opłaty podwyższonej za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, w wysokości 64,00 zł miesięcznie w przeliczeniu na jedną osobę zamieszkującą nieruchomość. W dalszym ciągu obowiązuje ustalone w 2020 r. zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właściciela nieruchomości jednorodzinnej, który bioodpady stanowiące odpady komunalne kompostuje w kompostowniku przydomowym w wysokości 5,00 zł.
   4) Nieruchomości niezamieszkałe, zostały wyłączone ze Związkowego systemu odbioru odpadów komunalnych od dnia 1 marca 2021 r., w związku z czym wszyscy przedsiębiorcy i instytucje publiczne, muszą zawrzeć umowę na odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości z podmiotem wpisanym do rejestru działalności regulowanej związku. W związkowym systemie odbioru odpadów komunalnych pozostały nieruchomości niezamieszkałe w tzw. zabudowie mieszanej, stawki opłaty w tym przypadku zostały ustalone w zależności od zastosowanego pojemnika na odpady. Od **1 stycznia 2022 r.** dla nieruchomości niezamieszkałych, które w części stanowią nieruchomości, na których nie zamieszkują

mieszkańcy, a powstają odpady komunalne ustalona została stawka opłaty za jeden pojemnik, o określonej pojemności, dla każdej frakcji odpadów komunalnych w wysokości:

POJEMNOŚĆ	WYSOKOŚĆ OPŁATY
60 l	10,00 zł
80 l	13,00 zł
120 l	20,00 zł
240 l	40,00 zł
660 l	110,00 zł
1100 l	183,00 zł
2200 l	366,00 zł
2,5 m^3	417,00 zł
za każde 100 l pojemności kontenera o pojemności powyżej 2,5 m^3	17,00 zł

Podwyższona stawka opłaty za jeden pojemnik, o określonej pojemności, dla każdej frakcji odpadów komunalnych, przeznaczony do zbierania odpadów komunalnych, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny

od 1 stycznia 2022 r. wynosi:

POJEMNOŚĆ	WYSOKOŚĆ OPŁATY
60 l	20,00 zł
80 l	26,00 zł
120 l	40,00 zł
240 l	80,00 zł
660 l	220,00 zł
1100 l	366,00 zł
2200 l	732,00 zł
2,5 m^3	834,00 zł
za każde 100 l pojemności kontenera o pojemności powyżej 2,5 m^3	34,00 zł

5) Liczba ludności zgodnie ze złożonymi deklaracjami w 2021 r. oraz liczba ludności GUS

Gmina	Liczba ludności			
	Zgodnie ze złożonymi deklaracjami	*Główny Urząd Statystyczny*	*Różnica*	*% różnicy*
Bogdaniec	5 641	7 150	1 509	21%

6) Masa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w I i II półroczu funkcjonowania systemu w 2021 roku.

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01			
Gmina/ Miasto	**I półrocze 2021 r.**	**II półrocze 2021 r.**	**RAZEM**
Bogdaniec	892,340	663,120	1 555,460

7) Masa (Mg) odpadów selektywnie zebranych w w roku 2021 r.

GMINA	PAPIER	TWORZYWA SZTUCZNE	SZKŁO	OPONY	CHEMIKALIA I LEKI	BIOODPADY	GABARYTY	ZSEiE	RAZEM
Bogdaniec	66,260	224,651	150,180	4,120	0,338	596,060	154,523	0,000	1 196,132

8) Liczba deklaracji z ulgą w związku z posiadaniem przydomowego kompostownika w 2021 r.

Liczba deklaracji z ulgą, oraz wartość ulgi z podziałem na poszczególne gminy													
ROK	**GMINA**	**styczeń**	**luty**	**marzec**	**kwiecień**	**maj**	**czerwiec**	**lipiec**	**sierpień**	**wrzesień**	**październik**	**listopad**	**grudzień**
2021	Bogdaniec	404	409	412	418	418	420	419	424	426	426	434	438

9) Związek prowadził w 2021 roku działania edukacyjno-informacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, dla mieszkańców Związku, w tym również gminy Bogdaniec, poprzez:
   - partnerstwo w Ekofestonie, sześciogodzinnym festiwalu on-line (22.04.2021 r.),
   - partnerstwo w konkursie Gazety Lubuskiej Włącz EKO myślenie (06-24.05.2021 r.).

10) 27 października 2021 r. został rozstrzygnięty również przetarg na Utworzenie i prowadzenie na terenie Miasta Gorzowa Wielkopolskiego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który obsługuje wszystkie gminy członkowskie Związku.

    Umowa na utworzenie i prowadzenie PSZOK, została podpisana z firmą INNEKO sp. z o.o., ul. Teatralna 49, 66-400 Gorzów Wlkp.

    PUNKT SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH zlokalizowany jest przy ul. Małyszyńskiej 180 (Wysypisko Chróścik).

    PSZOK czynny jest przez cały rok z wyjątkiem niedziel i dni ustawowo wolnych od pracy w godzinach:

    - od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 10:00 i od 15:00 do 18:00
    - w soboty od 8:00 do 16:00.

11) Ilości odpadów komunalnych przywiezionych na PSZOK w roku 2021 przez mieszkańców gminy Bogdaniec:

PSZOK		Bogdaniec
KOD ODPADU	**RODZAJ ODPADU**	**Mg**
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	0,6700
15 01 04	Opakowania z metali	0,0900
15 01 07	Opakowania ze szkła	0,9400
15 01 10	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności – bardzo toksyczne i toksyczne)	0,1000
16 01 03	Zużyte opony	1,8200
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17,1400
17 01 02	Gruz ceglany	12,3000
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	3,8750
17 02 02	Szkło	2,6400
17 02 03	Tworzywa sztuczne	0,5100
17 03 80	Odpadowa papa	3,0200
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	5,1850
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,0060
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	0,2700
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,0070
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki (1)	0,0300
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,5600
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,4600
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	35,7050
		85,3280

12) Kształtowanie należności wymagalnych za uiszczanie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za okres od 2013 roku do dnia:

Gmina	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
Bogdaniec	712 233,36	564 535,15	382 291,63	371 773,57	391 781,98

Ilość wysłanych upomnień do właścicieli nieruchomości w gminie Bogdaniec w roku 2021 – 1.116 szt. na kwotę 265 015,91 zł.

Ogółem należności wymagalne Związku na dzień 31 grudnia 2021 r. wynoszą 3.898.682,78 zł, nastąpiło zmniejszenie należności w porównaniu do roku 2020 gdzie stan należności wyniósł 4.299.734,61 zł.

4. W ramach zadania dotyczącego gospodarki wodno-ściekowej:
   1) W 2021 roku, na terenie gminy Bogdaniec zezwolenie Zarządu Związku w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych posiadało szesnaście podmiotów, tj.:

a) Asentrans Wywóz Nieczystości Ciekłych Raniewicz Marcin, ul. Świetlana 2, 66-400 Gorzów Wlkp.
b) Darbud Usługi Transportowe i Ogólnobudowlane Dariusz Romaniuk, ul. Wiejska 55, Santocko 66-415 Kłodawa
c) Edward Prończuk Usługi Komunalne, Tartaczne, Jenin, ul. Gorzowska dz. nr 25/1, 66-450 Bogdaniec
d) Faekal Masłowski Mirosław, ul. Krzywoustego 3/9, 66-400 Gorzów Wlkp.
e) Gminna Spółka Wodno-Ściekowa w Santoku z/s w Lipkach Wielkich, ul. Szosowa 98A, 66-431 Santok
f) Leszek Zarabski Zarabski Leszek Zarabski, ul. Tkacka 7, 66-400 Gorzów Wielkopolski.
g) Maja Trębacz Ecoproduct - Gigant Maja Trębacz, ul. Kostrzyńska 168, 66-400 Gorzów Wielkopolski
h) Miejskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o, Kosynierów Mirosławskich 1, 66-460 Witnica
i) mToilet Sp. z o.o., ul. Odlewnicza 5, 03-231 Warszawa
j) Przedsiębiorstwo Usług Komunalno-Transportowych Efekt Andrzej Nitecki, ul. Piaskowa 6, 66-460 Witnica
k) Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Kosynierów Gdyńskich 47, 66-400 Gorzów Wlkp.
l) Specjalistyczne Pogotowie Kanalizacyjne Katarzyna Balcerczyk, Staw 117, 66-433 Lubiszyn
m) Transfek Katarzyna Nowicka, ul. Mickiewicza 17/2, 66-450 Bogdaniec
n) Usługi Komunalne Jan Gwoździewski, Jenin, ul. Gorzowska 80, 66-450 Bogdaniec
o) WC SERWIS Sp. z o.o. Spółka Komandytowa, ul. Szybowa 2, 41-808 Zabrze
p) Wokamid Sp. z o.o., ul. Dworcowa 8, 66-340 Przytoczna.

W wyniku wszczętego w 2021 roku z urzędu postępowania administracyjnego, z dniem 11.03.2022 r. cofnięto bez odszkodowania Janowi Gwoździewskiemu zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Bogdaniec i miasta Gorzowa Wielkopolskiego.

   2) W 2021 roku skontrolowano Asentrans Wywóz Nieczystości Ciekłych Raniewicz Marcin. W trakcie kontroli stwierdzono następujące niezgodności:
      - Pojazd asenizacyjny oznakowany był niezgodnie z uchwałą nr XXIV/80/2014 Zgromadzenia Związku Celowego Gmin MG-6 z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie wymagań, jakie powinien spełnić przedsiębiorca ubiegający się o zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych;

- Podmiot świadcząc usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych nie ze wszystkimi właścicielami nieruchomości posiadał zawarte umowy w powyższym zakresie;
- W dokumentach potwierdzających wykonanie usługi opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych nie wskazywano pełnego adresu nieruchomości;
- Informacje przedstawione przez podmiot w kwartalnych sprawozdaniach w zakresie ilości odebranych z obszaru Związku Celowego Gmin i przekazanych do stacji zlewnej nieczystości ciekłych są niespójne z danymi pozyskanymi podczas kontroli.

Niezgodności zostały wyjaśnione, braki usunięte.

3) w zakresie odprowadzania nieczystości ciekłych skontrolowano cztery nieruchomości, ustalono, że: trzy wyposażone były w zbiornik bezodpływowy, jedna w przydomową oczyszczalnię ścieków. Działania kontrolne wykazały, że właściciele tych nieruchomości właściwie realizowali obowiązki dyktowane ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz regulaminem w tym zakresie, tj. posiadali zawarte umowy na opróżnianie zbiornika bezodpływowego, opróżniali zbiornik z wymaganą częstotliwością (nie rzadziej niż raz na dwa miesiące), posiadali również dokumenty **potwierdzające częstotliwość i sposób pozbywania się komunalnych osadów ściekowych z** przedmiotowej oczyszczalni. W wyniku przeprowadzonych działań dwie zostały przyłączone do sieci kanalizacyjnej.

4) przeprowadzono sześć postępowań administracyjnych w sprawie przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej. Zakończono cztery z nich, wydając trzy decyzje nakazujące przyłączenie do sieci kanalizacyjnej oraz jedną umarzającą postępowanie ze względu na wykonanie obowiązku. W wyniku tych działań trzy nieruchomości zostały przyłączone do sieci kanalizacyjnej, w przypadku jednej nie zostały podjęte żadne działania egzekucyjne , ze względu na wyrażenie chęci pomocy w wykonaniu przedmiotowego obowiązku przez Wójta Gminy Bogdaniec, natomiast dwa postępowania nadal są procedowane.

W razie jakichkolwiek pytań prosimy o kontakt telefoniczny.

Łączę wyrazy szacunku

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU
ZWIĄZKU CELOWEGO GMIN MG-6(1)
Katarzyna Szczepańska

Otrzymuje:
1. Adresat
2. a/a (AP).

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Gorzów Wielkopolski

2022 r.

Spis treści

Spis treści ... 1
1. Wstęp ... 4
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej ... 7
2.1. Sfera społeczna ... 7
2.2. Sfera gospodarcza ... 15
2.3. Sfera przestrzenno-środowiskowa ... 22
3. Wyzwania rozwojowe MOF GW ... 29
4. Wizja, misja, cele ... 34
5. Priorytety i kierunki działań ... 39
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej MOF GW ... 57
6.1. Założenia struktury funkcjonalno-przestrzennej w kontekście ustaleń Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030 ... 57
6.2. Obszary strategicznej interwencji w MOF GW ... 61
6.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w MOF GW ... 74
7. System zarządzania ... 80
7.1. Wdrażanie i monitoring ... 80
7.2. Ramy finansowe i źródła finansowania ... 81
7.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych ... 81
7.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań ... 82
8. Spójność Strategii z założeniami polityk krajowych, regionalnych i lokalnych ... 91
8.1. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk europejskich ... 91
8.2. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk krajowych ... 96
8.3. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk regionalnych i ponadlokalnych ... 97
8.4. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk lokalnych ... 100
9. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko ... 109
10. Spis map, rysunków i tabel ... 113

Słownik pojęć

Analiza SWOT	Technika służąca do porządkowania i analizy informacji. Nazwa jest akronimem od angielskich słów określających cztery elementy składowe analizy (Strengths – silne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, okazje i Threats – zagrożenia).
Atrakcyjność inwestycyjna	Zespół przewag danego miejsca (kraju, regionu, miasta) dla działalności inwestycyjnej. Kluczowe znaczenia mają takie uwarunkowania jak kapitał ludzki, lokalizacja, komunikacja, dostępność terenów inwestycyjnych, wsparcie publiczne, jakość kształcenia.
Ewaluacja	Badanie, którego celem jest usprawnienie procesu, w tym przypadku procesu wdrażania i realizacji założeń Strategii.
Inkubacja przedsiębiorczości	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, poprzez udzielenie wsparcia, z reguły początkującym przedsiębiorcom, w postaci infrastruktury oraz wsparcia doradczego. Wsparcie udzielane jest na określony czas, pozwalając początkującym przedsiębiorcom uzyskać stabilność rozwoju.
Instytucje Otoczenia Biznesu (IOB)	Jednostki organizacyjne, których celem działania jest wspieranie rozwoju gospodarczego, w tym podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw, branż, jak też moderowanie procesów sprzyjających aktywności gospodarczej.
Korytarz transportowy TEN-T	Najważniejsze szlaki komunikacyjne z punktu widzenia rozwoju Unii Europejskiej, integrujące połącznia drogowe, kolejowe, lotnicze, morskie oraz rzeczne, a także punktowe elementy infrastruktury w postaci portów morskich, lotniczych, śródlądowych i terminali drogowo-kolejowych.
Kryzys klimatyczny	Zmiany klimatyczne, związane z ocieplaniem się atmosfery, wywołane w szczególności działalnością człowieka, których dynamika i skutki są bardzo groźne dla stabilności światowego ekosystemu i bezpieczeństwa ludzkości.
Miejski Obszaru Funkcjonalny Gorzowa Wielkopolskiego (MOF GW)	Obszar, w którym Gorzów Wielkopolski tworzy ścisłe związki funkcjonalne z otaczającą je przestrzenią, których wyrazem jest chęć współpracy i wspólnej realizacji celów rozwojowych. MOF GW obejmuje swoim zasięgiem 10 samorządów: Miasto Gorzów Wielkopolski oraz Gminy: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Santok, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Witnica i Miasto Kostrzyn nad Odrą.
Misja	Nadrzędny cel rozwoju, wskazujący ponadczasowy cel i zasady, które są ważne przy realizacji działań rozwojowych.
Monitoring	Regularne jakościowe i ilościowe pomiary lub obserwacje zjawiska, w tym przypadku postępu realizacji Strategii.
Niskoemisyjna i zeroemisyjna komunikacja	System komunikacji opierający się na rozwiązaniach i technologiach, które charakteryzują się niską lub zerową emisją CO_2.
Obszary strategicznej interwencji (OSI)	Obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju danego obszaru, np. województwa lubskiego, miasta. Są to przestrzenie, które wymagają szczególnego wsparcia lub wykazują się szczególnym potencjałem rozwojowym.
Rewitalizacja	Ogół działań, w tym o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym, których celem jest wyprowadzenie obszaru zdegradowanego ze stanu

	kryzysowego.
SMART City	Tzw. inteligentne miasto, które wykorzystuje technologie informacyjno-komunikacyjne w celu zwiększenia interaktywności i wydajności infrastruktury miejskiej i jej komponentów składowych, a także do podniesienia świadomości mieszkańców.
Startup	Tymczasowa organizacja lub młode innowacyjne przedsiębiorstwo poszukujące modelu biznesowego, który zapewniłby mu zyskowny wzrost.
Strategia rozwoju	Długoterminowy plan działania, który ukierunkowany jest na osiągnięcie założonych wyzwań rozwojowych, poprzez realizację zaplanowanych działań, priorytetów oraz celów.
Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	Postępowanie administracyjne, stanowiące jeden z instrumentów prawnych ochrony środowiska, którego celem jest określenie, w sposób jak najbardziej prawdopodobny, jakie skutki mogą powstać dla środowiska w przyszłości, w przypadku realizacji strategii. W postępowaniu tym musi zostać zapewniony udział społeczeństwa, które jest informowane o skutkach dla środowiska zaplanowanych do realizacji w strategii działań.
Urban Lab	Tzw. laboratoria miejskie, które stanowią przestrzeń wymiany wiedzy, doświadczeń oraz tworzenia nowych, często innowacyjnych rozwiązań na rzecz rozwoju miast.
Wizja	Docelowy obraz przemian, który jest pożądany z perspektywy teraźniejszej, zbudowany w oparciu o realne możliwości wdrożenia zmian.
Wyzwanie rozwojowe	Najważniejsze, kluczowe dla przyszłego rozwoju „dążenia i przemiany”.
Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)	ZIT to narzędzie, za pomocą którego realizowane są strategie terytorialne, przede wszystkim dotyczące zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, dążące do rozwoju współpracy i integracji w obszarach funkcjonalnych miast. Funkcjonowanie ZIT przyczynić się ma do realizacji zintegrowanych projektów odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz na zwiększeniu roli miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF) w zarządzaniu programami operacyjnymi.
Zrównoważony rozwój	Zrównoważony rozwój ma na celu zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia w taki sposób, aby nie uniemożliwić zaspokojenia swoich potrzeb przyszłym pokoleniom. Opiera się on na kompleksowym podejściu łączącym kwestie gospodarcze, społeczne i środowiskowe w sposób, który zapewnia ich wzajemne wzmacnianie się.

1. Wstęp

Miejski Obszar Funkcjonalny Gorzowa Wielkopolskiego (MOF GW) jest jednym z obszarów strategicznej interwencji Województwa Lubuskiego. Jednocześnie z perspektywy samorządów je tworzących oraz mieszkańców tego obszaru, jest przede wszystkim kształtującą się wspólnotą samorządową jednostek terytorialnych północnej części województwa lubuskiego. Obejmuje swoim zasięgiem 10 gmin, które wykazują się wspólnymi uwarunkowaniami rozwoju i mają wspólne cele rozwoju. Partnerstwo tworzą miasta: Gorzów Wielkopolski, Kostrzyn nad Odrą, gminy miejsko-wiejskie: Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie, Witnica, gminy wiejskie: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn i Santok.

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 (Strategia rozwoju MOF GW) obejmuje swym zasięgiem ww. gminy MOF GW. Dodatkowo w prace nad dokumentem zaangażowany był Powiat Gorzowski, z uwagi na zapis art. 10g ust. 2 pkt. 1 ustawy o samorządzie gminnym, który brzmi: Strategia rozwoju ponadlokalnego jest opracowywana z udziałem powiatu, jeżeli w jej opracowywaniu uczestniczą wszystkie gminy z terytorium tego powiatu.

Współpraca miast i gmin w ramach MOF GW ma już wieloletnią tradycję, choć należy podkreślić, iż formalne porozumienie samorządów tworzących MOF GW kształtowało się długo. Współpraca poszczególnych samorządów jest kluczowa dla sprostania wyzwaniom przyszłości. Zacieśnianie współpracy w obszarze MOF GW spójne jest z celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), czyli podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa. W przyjętej przez rząd Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do Roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Przewidziano w nim rozwój kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów.

Z powyższych zasad prowadzenia polityki rozwoju regionalnego płyną istotne wnioski dla MOF GW. Należy nie tylko zbudować wspólny plan działania (Strategię) w perspektywie do 2030 roku, która bazować będzie na lokalnych potencjałach wszystkich partnerów i przełamywać bariery rozwojowe. Należy przede wszystkim wzmocnić wspólny potencjał kreowania wzrostu i partnerskiego zarządzania.

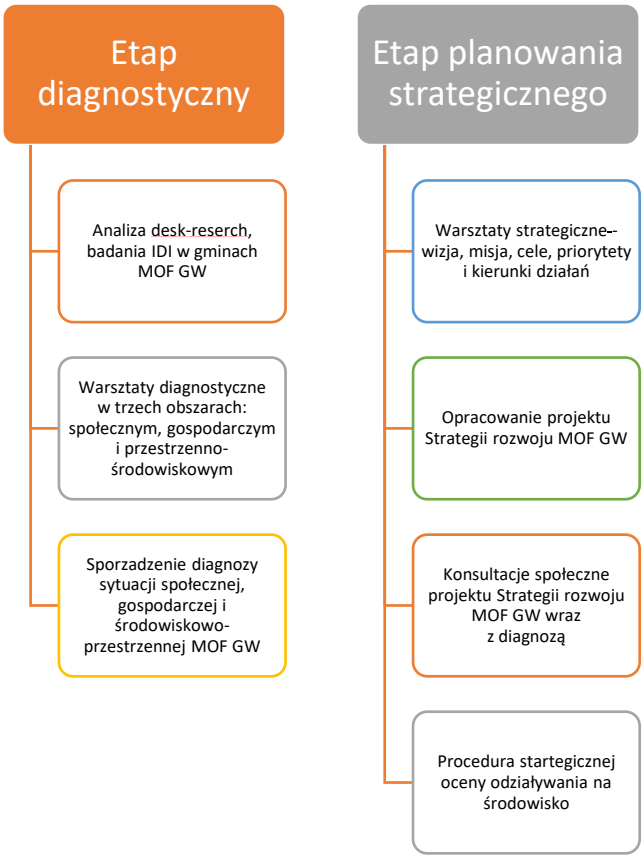
Partnerzy MOF GW dążąc do optymalnego wykorzystania wzajemnych potencjałów zdecydowali się opracować wspólną ponadlokalną strategię rozwoju. Jej celem jest umożliwienie wspólnego planowania działań rozwojowych na obszarze powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin i powiatu.

Prace nad Strategią rozwoju MOF GW rozpoczęły się w lipcu 2021 r. W ramach prac nad dokumentem sporządzona została diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej MOF GW, na podstawie której określona została wizja, misja, cele strategiczne oraz kierunki działań. Odbyły się także warsztaty diagnostyczne z przedstawicielami samorządów oraz warsztaty strategiczne z przedstawicielami wielu środowisk, m.in.: nauki, biznesu, samorządu, czy kultury. Strategia rozwoju MOF GW poddana została konsultacjom społecznym w każdej z gmin MOF GW, a także przekazana została do opinii ościennym gminom MOF GW oraz właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Przekazana została także do opinii Zarządowi Województwa Lubuskiego i przeszła procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Sporządzenie Strategii rozwoju MOF GW jest jednym z elementów przygotowania MOF GW do wdrażania środków w ramach nowej perspektywy Unii Europejskiej 2021-2027. Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa, w perspektywie finansowej UE na lata 2021–2027, warunkiem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF miast wojewódzkich jest przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego dla całego obszaru MOF, o której mowa w nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W imię ww. zasad partnerzy samorządowi przystąpili do opracowania Strategii rozwoju MOF GW. Założono, że proces tworzenia dokumentu realizowany będzie w sposób partycypacyjny oraz partnerski.

Rysunek 1. Procedura opracowania Strategii rozwoju MOF GW

Strategia rozwoju MOF GW składa się zasadniczo z dwóch części:

1. Podsumowania diagnozy, w którym zaprezentowano uwarunkowania wewnętrze oraz zewnętrzne rozwoju. Diagnoza umożliwiła określenie sytuacji strategicznej obszaru MOF GW na tle potencjałów i problemów wewnętrznych oraz na tle szans i zagrożeń płynących z otoczenia. Określenie wyzwań rozwoju pozwoliło ocenić, które zjawiska wewnętrzne i zewnętrzne w największym stopniu determinować będą rozwój MOF GW.
2. Części planistycznej, w której określono nadrzędne cele rozwoju (wizja, misja, cele strategiczne) oraz system celów szczegółowych (priorytetowych) i kierunków działań. Do części planistycznej należy zaliczyć także system zarządzania strategią, w tym wytyczne, w jaki sposób zorganizować partnerską współpracę na rzecz rozwoju MOF GW oraz w jaki sposób mierzyć i poddawać ewaluacji postępy prac w ramach wdrażanej strategii.

Warto podkreślić, że opracowanie Strategii rozwoju MOF GW było przedsięwzięciem zespołowym, w którym uczestniczyli przedstawiciele wszystkich miast, gmin MOF GW oraz Powiatu Gorzowskiego, w tym reprezentanci różnych środowiskach, m.in. nauki, biznesu, kultury, realizowanym przy wsparciu ekspertów zewnętrznych Instytutu Badawczego IPC.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej

2.1. Sfera społeczna

MOF GW położony jest w zachodniej części Polski, w województwie lubuskim i zajmuje powierzchnię 1 904 km^2. W skład MOF GW wchodzi 10 samorządów: miasto Gorzów Wielkopolski, gmina miejska Kostrzyn nad Odrą, trzy gminy miejsko-wiejskie: Witnica, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, pięć gmin wiejskich: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Santok. Partnerem MOF GW jest również Powiat Gorzowski.

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego MOF GW kształtuje dominująca pozycja demograficzna oraz usługowa Gorzowa Wielkopolskiego, a także odległość od miasta rdzeniowego, które wpływają na kształtowanie się procesów osadniczych. Ważną rolę w strukturze osadniczej MOF GW pełnią małe miasta: Witnica, Strzelce Krajeńskie, Kostrzyn nad Odrą, Skwierzyna oraz wybrane ośrodki wiejskie, skupiające funkcje usługowe.

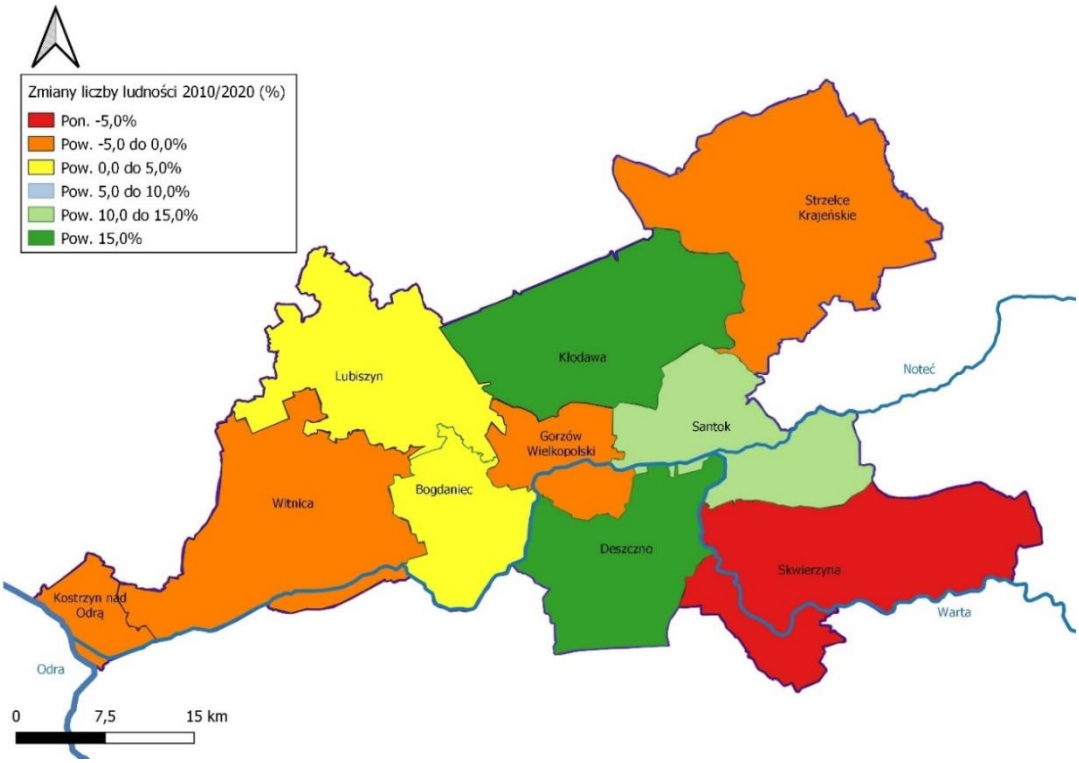
W okresie od 2010 do 2020 roku układ osadniczy MOF GW charakteryzował się dużą dynamiką przemieszczeń ludności. Widoczne było to w zmianie liczby ludności w gminach bezpośrednio sąsiadujących z Gorzowem Wielkopolskim. W okresie od 2010 do 2020 roku w gminie Deszczno liczba mieszkańców zwiększyła się o 20,69%, w gminie Kłodawa o 17,58%, a w gminie Santok o 12,88%. Ogółem pomiędzy 2010 a 2020 rokiem liczba ludności MOF GW była stabilna (+0,02%). Rdzeń MOF GW charakteryzował się przy tym niewielkim spadkiem liczby ludności (-1,59%). Na części obszaru MOF GW widoczne były zjawiska depopulacji. Znaczny spadek liczby mieszkańców dotyczył obszaru gminy Skwierzyna (-5,86%), Strzelce Krajeńskie (-4,09%).

Opisując najważniejsze prognozowane zmiany demograficzne na obszarze MOF GW należy zauważyć, iż do 2030 roku i dalej do 2050 roku zwiększać się będzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast maleć liczba osób w wieku produkcyjnym, jak również przedprodukcyjnym. Należy prognozować, iż w perspektywie do 2030 roku zwiększy się liczba osób w wieku senioralnym 70+ (z około 25,6 tys. do około 38,6 tys. osób), a 80+ (z około 8,2 tys. do około 13,5 tys. osób).

Najwyższy wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w okresie od 2010 do 2020 roku odnotowano na obszarze miast: Strzelce Krajeńskie (+10,1 punktu procentowego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym), Skwierzyna (+9,9), Gorzów Wielkopolski (+8,2), Witnica (+6,9%) oraz Kostrzyn nad Odrą (+6,1%). Oznacza to, że w przestrzeniach miejskich widoczna była większa dynamika zjawisk starzenia się społeczeństwa.

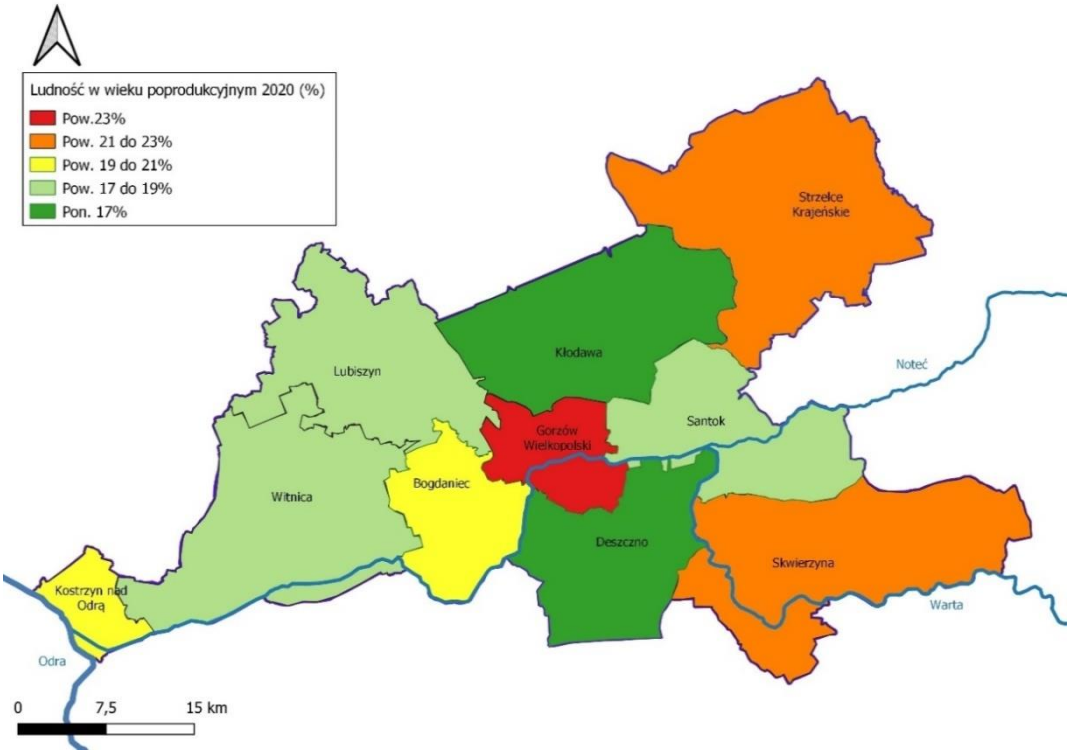
Oprócz wysokiego odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym należy zwrócić uwagę na malejącą liczbę osób w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że na obszarze MOF GW wystąpią deficyty kadr na rynku pracy oraz w usługach publicznych. Rozwiązania sprzyjające zwiększaniu dzietności przyniosą rezultaty w perspektywie kilku lat. Mając na uwadze zdecydowanie mniej liczną grupę osób młodych w stosunku do osób urodzonych w okresie wyżów demograficznych, zwiększenie dzietności tylko częściowo zrekompensuje ubytek ludności na rynku pracy. Należy przewidzieć, iż rynek pracy jeszcze w większym stopniu otworzy się na migrantów spoza Polski.

Mapa 1. Zmiana liczby ludności MOF GW (2010/2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mapa 2. Ludność w wieku poprodukcyjnym w MOF GW w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obszar MOF GW charakteryzuje się stosunkowo dobrą dostępnością do oferty kulturalnej. Jest ona wspierana przez działania modernizacyjne obiektów kultury. Istotny zasób dla rozwijania kultury stanowią doświadczone i uznane instytucje kultury, które zlokalizowane są w każdej z gmin. Jednocześnie największy instytucjonalny potencjał kultury posiada Gorzów Wielkopolski. Zauważalny jest przy tym niski poziom współpracy przy tworzeniu wspólnej oferty kulturalnej na obszarze MOF GW. Kwestia rozwoju kultury staje się coraz ważniejszym elementem lokalnej polityki rozwoju. W Gorzowie Wielkopolskim zagadnienia rozwoju kultury ujęte zostały jako jeden z kluczowych priorytetów nowej strategii rozwoju miasta do 2030 roku. Wynika to z diagnozy potrzeb, która wskazała, że mieszkańcy oczekują, że miasto będzie im oferować atrakcyjne możliwości spędzania wolnego czasu. Podkreślono, że atutami Gorzowa Wielkopolskiego jest przestrzeń, tereny zielone, oferta kultury, oferta rekreacji i sportu. Te atuty wymagają jednak wspierania i rozwijania. W zakresie kultury konieczne jest wsparcie zarówno instytucjonalne, jak też infrastrukturalne oraz dobra promocja. Faktycznie oznacza to potrzebę rozwijania powszechnej edukacji kulturalnej wśród mieszkańców, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, bazującej na podejściu systemowym.

Gminy MOF GW charakteryzują się zróżnicowanym potencjałem w zakresie dziedzictwa kulturowego. Liczba zabytków najwyższa jest w Gorzowie Wielkopolskim, wyraźnie mniejsza na obszarach wiejskich. W pozostałych gminach liczba obiektów zabytkowych kształtowała się na poziomie kilkudziesięciu (Strzelce Krajeńskie) do kilkunastu (gminy wiejskie). Warto przy tym wskazać, że wybrany potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru MOF stanowi istotny zasób i potencjał do rozwoju społecznego i gospodarczego. Część z obiektów z obszaru MOF GW włączona jest do systemu szlaków turystycznych o znaczeniu kulturowym dla województwa lubuskiego.

Dane statystyczne dotyczące liczby osób ćwiczących w klubach sportowych wskazują na korzystną sytuację na obszarze MOF GW. W ciągu ostatnich lat gminy inwestowały w rozwój infrastruktury sportu i rekreacji, choć warto podkreślić, iż proces ten nie został zakończony. Deficyty w dostępie do infrastruktury występują praktycznie w każdej z gmin MOF GW. Rozmieszczenie obiektów infrastruktury sportowej na terenie MOF GW jest ponadto zróżnicowane. Obszary wiejskie posiadają ograniczoną możliwość do uprawiania sportu, gdyż na terenie gmin wiejskich znajdują się mniejsze zasoby infrastruktury.

Istotną rolę w krzewieniu aktywności fizycznej mieszkańców MOF GW pełnią lokalne kluby sportowe. Według danych GUS w 2020 roku na terenie MOF GW działało łącznie 91 klubów sportowych, a ich liczba od 2010 roku zmniejszyła się o 2, co wskazuje na stabilność. Jednocześnie działające kluby sportowe zwiększyły zasięg swoich działań, co jest widoczne zarówno w liczbie osób ćwiczących oraz kadr trenerskich. Na pewno przyczynił się do tego rozwój infrastruktury sportu, jak też zwiększenie świadomości społecznej i wzrost zainteresowania aktywnym i zdrowym spędzaniem czasu.

Aktywności fizycznej na obszarze MOF GW sprzyjają uwarunkowania przyrodnicze. Jednocześnie ten potencjał jest umiarkowanie wykorzystany, co związane jest z deficytami w rozwoju infrastruktury, np. niewystarczającej spójności dróg i ścieżek rowerowych.

Służba zdrowia na obszarze MOF GW jest reprezentowana przez Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim Sp. z o.o. składający się z 2 zespołów szpitalnych: Zespół Szpitalny ul. Dekerta i Zespół Szpitalny ul. Walczaka. Na obszarze MOF GW funkcjonuje Nowy Szpital w Kostrzynie nad Odrą oraz Nowy Szpital w Skwierzynie. Mieszkańcy gminy i miasta Strzelce

Krajeńskie są obsługiwani przez Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim oraz Szpital Powiatowy w Drezdenku.

We wszystkich gminach MOF GW świadczone są usługi pomocy doraźnej w ramach przychodni POZ oraz przez lekarzy rodzinnych. Źródła problemów identyfikuje się w niewystarczającej liczbie POZ w stosunku do liczby mieszkańców, ograniczonym dostępie do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych oraz niewystarczającej liczbie karetek.

Istotnym zagrożeniem dla stabilności funkcjonowania opieki zdrowotnej, pomimo oczekiwanych inwestycji i wsparcia z poziomu regionalnego i krajowego, będą zmiany demograficzne. Luka kadrowa może w mocnym zakresie dotknąć opiekę zdrowotną. Przeciwdziałając tym negatywnym zjawiskom, na obszarze MOF podjęto działania związane z tworzeniem nowych kierunków medycznych na gorzowskich uczelniach (pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne) oraz ich rozwojem.

Edukacja na terenie MOF GW realizowana jest od poziomu przedszkolnego do uczelni wyższych. Na obszarze MOF GW zdecydowanie najwięcej uczniów szkół ponadpodstawowych uczyło się w Gorzowie Wielkopolskim. Warto dodać, iż Gorzów Wielkopolski jest głównym ośrodkiem miejskim północnej części województwa lubuskiego i częściowo południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, a przez to jest także miejscem kontynuacji nauki na poziomie szkolnictwa ponadpodstawowego wybieranym przez młodzież zamieszkującą gminy w odległości nawet kilkudziesięciu kilometrów od miasta.

Inwestycją strategiczną, zarówno w wymiarze funkcjonalnym, jak też regionalnym, jest budowa Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu (CEZiB). Przedsięwzięcie to polega na utworzeniu nowoczesnego zespołu średnich szkół zawodowych (Zespołu Szkół Budowlanych i Samochodowych im. Mikołaja Kopernika, Zespołu Szkół Mechanicznych im. Zesłańców Sybiru oraz Centrum Kształcenia Zawodowego), opartego na synergii szkół z pracodawcami (dualny system kształcenia) i nastawionego na nauczanie nie tylko zawodów poszukiwanych przez obecny rynek pracy, ale także na proaktywne wybieranie kierunków kształcenia przydatnych w przyszłości.

Na obszarze MOF GW kształcenie ponadpodstawowe odbywa się także w Kostrzynie nad Odrą, Strzelcach Krajeńskich oraz Skwierzynie. Kształcenie dla młodzieży o specjalnych potrzebach odbywa się w Lipkach Wielkich w gminie Santok i w Strzelcach Krajeńskich.

Należy podkreślić bardzo silną dominację Gorzowa Wielkopolskiego w zakresie liczby uczniów szkół ponadpodstawowych oraz podkreślić znaczenie Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu. Tak silna koncentracja szkolnictwa oraz jego modernizacja może być przyczyną systematycznego spadku zainteresowania kształceniem w pozostałych miastach obszaru. W gminach MOF GW powinna być tworzona atrakcyjna oferta edukacyjna, uzupełniająca w stosunku do oferty CEZiB, aby umiejętnie moderować proces kształcenia, utrzymując także te placówki na wysokim poziomie.

Gorzów Wielkopolski jest rozwijającym się ośrodkiem szkolnictwa wyższego. Największą uczelnią w mieście jest Akademia im. Jakuba z Paradyża (AJP), która od roku akademickiego 2016/2017 zmieniła status (wcześniej Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa). Działają tu także: Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej AWF im. E. Piaseckiego w Poznaniu, Wyższa Szkoła Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim (WSB) oraz Wyższa Szkoła Zawodowa, kształcąca na kierunku ratownictwo medyczne.

Liczba studentów publicznych szkół wyższych w ciągu dekady spadła w Gorzowie Wielkopolskim o 70%. Zdecydowana większość studentów dwóch największych uczelni w mieście pochodziła w 2020 roku z terenów województwa lubuskiego (76,3%), z tego z Gorzowa Wielkopolskiego w 29,7% a z terenu powiatu gorzowskiego w 16,6%. Oznacza to, że prawie połowa, tj. 46,4% studentów rekrutowała się z miasta lub jego najbliższego otoczenia. Miasto posiada więc słaby potencjał konkurowania o studentów z większymi ośrodkami akademickimi w kraju.

Zagadnienia polityki pomocy społecznej na obszarze MOF GW w istotny sposób koncentrować się będą na kwestiach związanych z demografią. W przypadku MOF GW warto podkreślić również negatywny wpływ na spójność społeczną migracji zarobkowych mieszkańców. Coraz większy wpływ na poziom ubóstwa może mieć inflacja, która wpływać będzie na spadek wartości dochodów, w szczególności bardziej odczuwalna w przypadku regionów i grup społecznych o niższych wynagrodzeniach. Ponadto warto zauważyć, iż część obszaru MOF GW charakteryzuje się względnie wysokim poziomem bezpieczeństwa publicznego (poza Gorzowem Wielkopolskim), widocznym we wskaźnikach przestępczości.

Na sytuację społeczną w poszczególnych gminach MOF GW wpływ mają również migracje wewnętrzne, w tym widoczna depopulacja części obszarów wiejskich oraz małych miast. Oznacza to, że przestrzeń MOF GW nie rozwija się równomiernie pod względem społecznym. Wpływ na to ma również dostęp do usług publicznych, kształtowany w znacznej mierze przez dostęp do oferty zlokalizowanej w Gorzowie Wielkopolskim, np. w zakresie edukacji, kultury, sportu czy też opieki zdrowotnej.

W ramach przyszłego modelu polityki społecznej powinien także zostać położony nacisk na wsparcie aktywności dzieci na obszarach wiejskich (świetlice środowiskowe), politykę senioralną, edukację ustawiczną i reintegrację osób zmarginalizowanych (np. poprzez szkolenia czy wsparcie doradcze). Dodatkowo model polityki społecznej powinien uwzględnić podejmowanie działań mających na celu budowanie silnych organizacji pozarządowych, rozszerzanie oferty kulturalnej kierowanej do różnych grup wiekowych, a także koordynowanie ofert społecznych w celu zwiększania różnorodności oraz integrowania usług realizowanych przez OPS/PCPR[1] w poszczególnych gminach.

Warto podkreślić, iż w zakresie polityki pomocy społecznej partnerzy MOF GW posiadają rozbudowany i spójny system placówek pomocy społecznej, które posiadają duże doświadczenie w realizacji działań na rzecz społeczności lokalnych. Potencjał ten może zostać wzmocniony poprzez współpracę.

W kwestii polityki społecznej należy podkreślić znaczenie dostępności do mieszkań, w szczególności dla młodych osób. Generalnie na obszarze MOF GW widoczna była duża dynamika rozwoju mieszkalnictwa. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na fakt rosnących cen mieszkań, co może być istotną barierą w realizacji lokalnych i ponadlokalnych polityk rozwoju, w tym celów odnoszących się do tworzenia warunków do rozwoju i dobrego startu młodych osób.

W przestrzeniach miejskich i wiejskich MOF GW koncentrują się problemy społeczne oraz przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe. Są one wynikiem wielu dekad niekorzystnych przemian

[1] OPS – ośrodek pomocy społecznej, PCPR – powiatowe centrum pomocy rodzinie

przestrzennych oraz deficytów w zakresie rewitalizacji. Na obszarach rewitalizacji występują, oprócz problemów społecznych także problemy gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. Szczególnym wyzwaniem rewitalizacji jest przestrzeń śródmiejska Gorzowa Wielkopolskiego, gdzie widoczna jest potrzeba zdefiniowania na nowo centrum, wzorem innych miast, które przeszły podobną negatywną przemianę tkanki miejskiej po 1945 roku. Również Kostrzyn nad Odrą cechuje niski ład przestrzenny i brak przestrzeni o funkcjach centrotwórczych, co wynika z uwarunkowań historycznych i odbudowy miasta po zniszczeniach wojennych. W Witnicy struktura przestrzenna centrum miasta zdominowana jest przez zdegradowane obiekty poprzemysłowe. Ogólnie w miastach MOF GW diagnozuje się potrzebę rozwoju terenów zielonych i parków. Dla obszarów wiejskich MOF GW identyfikuje się problemy przestrzenne i związane z zanikającą funkcją gospodarczą i społeczną, w szczególności na terenach po byłych PGR-ach. Przestrzeń gmin Skwierzyna oraz Strzelce Krajeńskie doświadcza depopulacji. W przestrzeniach miejskich z kolei koncentruje się zjawisko starzenia się społeczeństwa. Istotnym problemem obszaru MOF jest również dostępność do usług publicznych, w szczególności na obszarach wiejskich. Obszary wiejskie położone w sąsiedztwie Gorzowa Wielkopolskiego charakteryzują się dynamicznymi przemianami przestrzennymi i jednocześnie wolniejszym tempem rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej. Gmina Strzelce Krajeńskie jest obszarem o największym zagęszczeniu miejscowości popegeerowskich w całym województwie. Aż 22 z 24 miast i sołectw zaliczanych jest do tych terenów zmarginalizowanych wymagających rewitalizacji. Powyższe kwestie będą w istotny sposób determinować sposób prowadzenia rewitalizacji w MOF GW.

Na obszarze MOF GW odnotowano wzrost aktywności społecznej oraz potencjału aktywnych organizacji społecznych i pozarządowych, które są coraz ważniejszym partnerem animowania rozwoju lokalnego. Wraz ze wzrostem aktywności społecznej mieszkańców, widoczny był rozwój oferty kulturalnej, podniesienie jakości kształcenia. Rozbudowana została sieć wsparcia dla osób zależnych oraz podniesiono nakłady finansowe na realizację programów społecznych. Podkreślono, że na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat nastąpiło zwiększenie dostępu osób w wieku senioralnym do infrastruktury senioralnej, zwiększenie dostępu dzieci do przedszkoli (zarówno publicznych, jak i prywatnych) oraz zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej. Dodatkowo na ternie MOF widoczny był rozwój szkolnictwa wyższego, powstanie nowych szkół, nowej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej (np. hale sportowe, filharmonia, kina). Powyższe rozwiązania i interwencje realizowane z różnych poziomów wsparcia przyczyniły się do stworzenia warunków do większej aktywności społecznej, w tym również wspierały działalność organizacji pozarządowych.

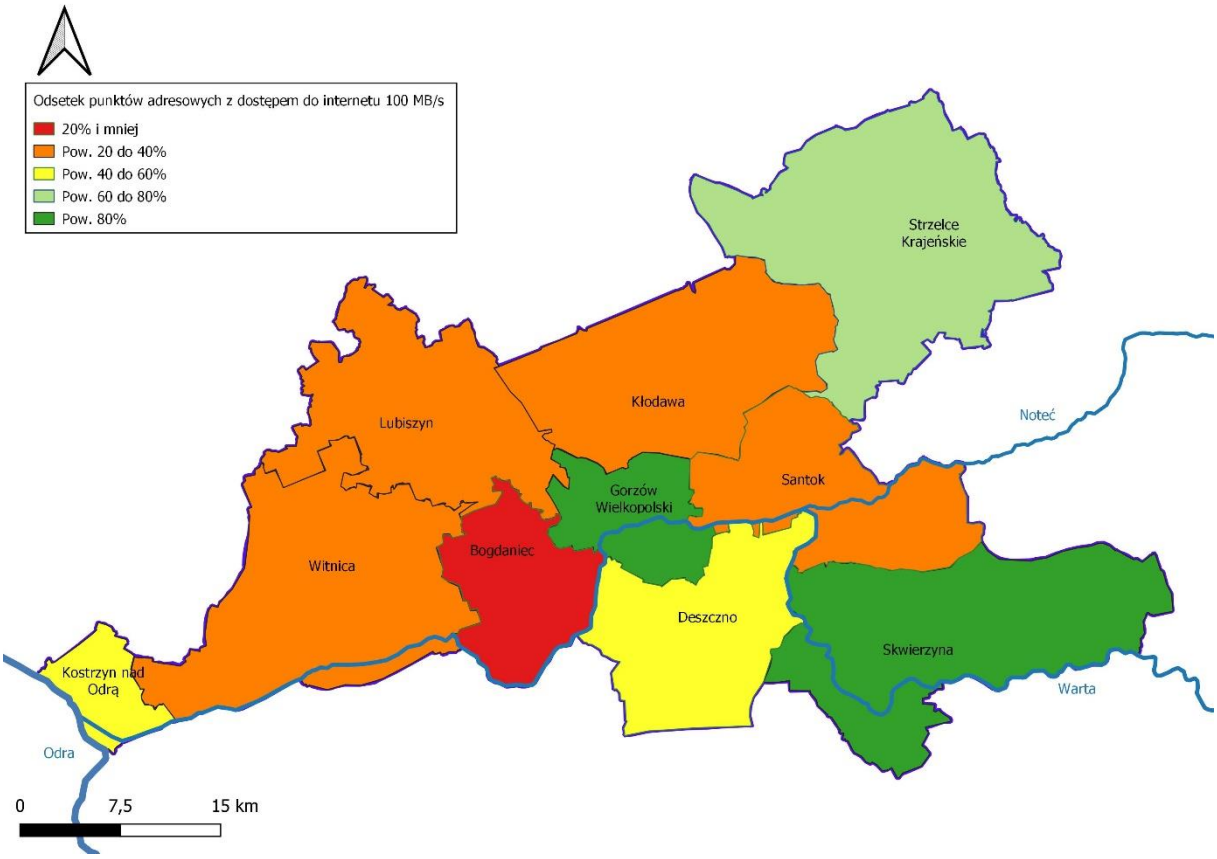
Po stronie zmian o charakterze negatywnym, które miały miejsce w ostatniej dekadzie, należy podkreślić takie zjawiska jak starzenie się społeczeństwa, migracje zarobkowe mieszkańców, utrudniony lub brak dostępu do instytucji kultury dla mieszkańców mniejszych miast oraz obszarów wiejskich, zubożenie środowisk senioralnych oraz trudność w dostępie do mieszkań dla ludzi młodych. Zwraca uwagę fakt, że z jednej strony doszło i nadal dochodzi do odpływu młodych ludzi z Gorzowa Wielkopolskiego i okolic, a z drugiej strony rdzeń MOF GW wysysa młodych ludzi z pozostałych gmin wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego.

Powyższe zjawiska mają wpływ na sposób funkcjonowania lokalnych społeczności, także ich aktywności społecznej. Migrantom z reguły trudniej odnaleźć się w nowej lokalizacji. Odpływ młodych wpływa na ubożenie poszczególnych społeczności lokalnych o zasoby ludzkie. Starzenie się

społeczeństwa dotyka również organizacji społecznych, klubów sportowych, z których, część działalność opiera na pojedynczych, starszych osobach. Trwałość istniejących struktur społecznych może być istotnie zagrożona przez zjawiska demograficzne.

Coraz istotniejszą barierą w dostępie do usług publicznych może być dostęp do szerokopasmowego Internetu. Brak rozwiniętej sieci teleinformatycznej na terenie MOF GW stwarzał m. im. problemy komunikacyjne w czasie nauki zdalnej. Dostęp do szeroko pasmowego Internetu jest również jednym z kluczowych elementów atrakcyjności osiedleńczej oraz stanowi podstawę do rozwijania nowoczesnych form gospodarki oraz usług. Wg danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) za rok 2020 dostęp do szerokopasmowego Internetu na obszarze MOF GW był zróżnicowany. Najwyższy odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu dużych prędkości powyżej 100 MB/s zlokalizowany był w Gorzowie Wielkopolskim (93%) oraz w gminie Skwierzyna (93%). Niską dostępnością do szybkiego Internetu charakteryzowały się gminy Witnica (33%), Kłodawa (32%), Santok (27%), Lubiszyn (27%), Bogdaniec (19%).

Mapa 3. Odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu pow. 100 Mb/s (UKE)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych https://mapbook.uke.gov.pl/

Analiza SWOT w sferze społecznej

Mocne strony	Słabe strony
1. Gorzów Wielkopolski – ośrodek regionalny, skupiający potencjał gospodarczy, usługowy, kulturalny, oświatowy i akademicki. 2. Zdolność MOF GW, w tym rdzenia i jego najbliższego otoczenia do przyciągania kapitału ludzkiego. 3. Stosunkowa dobra dostępność do oferty kulturalnej, wspieranej przez działania modernizacyjne obiektów kultury, realizowanej przez doświadczone i uznane instytucje kultury na obszarze MOF GW. 4. Dobra dostępność do oferty sportu i rekreacji, widoczna we wskaźnikach uczestnictwa w klubach sportowych, rozwijającej się infrastrukturze sportu i rekreacji. 5. Dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz prognozowana poprawa jakości świadczeń zdrowotnych na obszarze MOF GW, przy jednoczesnym zauważeniu problemów dostępności kadr medycznych. 6. Powstawanie nowych kierunków medycznych na gorzowskich uczelniach (pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne) oraz ich rozwój. 7. Potencjał kształcenia zawodowego oraz wyższego, który jest rozwijany przez inwestycje samorządów oraz pogłębianie współpracy na linii przedsiębiorcy – samorządy – edukacja, w tym m. in. inwestycja związana z powstaniem CEZiB. 8. Dobra dostępność do systemu i placówek pomocy społecznej, w tym duże doświadczenie instytucjonalne służb pomocy społecznej. 9. Względnie wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, na części	1. Depopulacja części obszaru MOF GW, w szczególności obszarów wiejskich i miast położonych w większej odległości od rdzenia MOF GW. 2. Duża dynamika procesów demograficznych, w tym starzenia się społeczeństwa oraz ubytku ludności w wieku produkcyjnym, pogłębiająca deficyt kadr na rynku pracy oraz wymagająca rozwoju polityki senioralnej, w tym inwestowania w rozwój odpowiedniej infrastruktury, usług i rozwiązań. 3. Niski poziom współpracy przy tworzeniu wspólnej oferty kulturalnej na obszarze MOF GW. 4. Umiarkowane wykorzystanie potencjału przyrodniczego do rozwijania oferty czasu wolnego, m. in. brak wystarczającej spójności dróg i ścieżek rowerowych, ograniczona dostępność do terenów atrakcyjnych przyrodniczo. 5. Ciągle duże potrzeby z zakresu rewitalizacji społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, widoczne zarówno w przestrzeniach miejskich, jak też na obszarach wiejskich. 6. Luka kadrowa, która dotyka w szczególności opiekę zdrowotną, częściowo wymiar edukacji. 7. Deficyty w zakresie dostępu do szeroko pasmowego internetu, który może być barierą w rozwoju m. in. e-usług oraz powodować wykluczenie cyfrowe. 8. Jedno z największych zagęszczeń miejscowości po byłych PGR, charakteryzujących się m. in. niską aktywnością zawodową.

obszaru MOF GW (poza Gorzowem Wielkopolskim), widoczny we wskaźnikach przestępczości. 10. Wzrost aktywności społecznej oraz potencjału aktywnych organizacji społecznych i pozarządowych, które są coraz ważniejszym partnerem animowania rozwoju lokalnego.	
Szanse	**Zagrożenia**
1. Oczekiwana zmiana priorytetów polityki społecznej kraju, ukierunkowana na politykę senioralną oraz zwiększanie dzietności. 2. Wspieranie rozwoju rozwiązań związanych z cyfryzacją w instytucjach publicznych. 3. Modernizacja systemu opieki zdrowotnej i zwiększenie nakładów na opiekę zdrowotną w budżecie kraju, co przyczyni się do poprawy dostępności i jakości usług medycznych. 4. Dostęp do środków na dalszy rozwój i modernizację kraju oraz regionu w ramach funduszy europejskich na lata 2021-2027.	1. Drenaż zasobów ludzkich przez większe lub bardziej konkurencyjne ośrodki i regiony, wpływający na odpływ migracyjny, w szczególności osób młodych, podążających za edukacją, pracą, ofertą mieszkaniową, wyższymi zarobkami. 2. Problemy finansowe systemu opieki zdrowotnej oraz niekorzystne wskaźniki dostępności kadr medycznych w skali całego kraju. 3. Inflacja, która wpływać będzie na spadek wartości dochodów, w szczególności bardziej odczuwalna w przypadku regionów i grup społecznych o niższych wynagrodzeniach.

2.2. Sfera gospodarcza

Korzystne uwarunkowania lokalizacyjne względem sąsiedztwa z Niemcami oraz względem przebiegu ważnych tras komunikacyjnych kraju i Europy, w tym dróg, linii kolejowych oraz międzynarodowych dróg wodnych, kształtują potencjał atrakcyjności oraz konkurencyjności gospodarki.

Atutami MOF GW jest korzystne położenie geograficzne względem układu dróg szybkiego ruchu, w tym przebieg drogi ekspresowej S3 (węzły Gorzów Wielkopolski Północ, Zachód i Południe, Skwierzyna Zachód i Południe), bliski przebieg autostrady A2 (węzeł Jordanowo 62 km od centrum Gorzowa Wielkopolskiego). Obszar MOF GW charakteryzuje się bliskością do międzynarodowych lotnisk: Poznań-Ławica (POZ) – (przez S3 i A2 163 km/1h 30min) oraz lotnisk w Berlinie.

Przez obszar MOF GW przebiegają linie kolejowe: LK 203 Tczew-Chojnice-Piła-Krzyż Wielkopolski-Gorzów Wielkopolski-Kostrzyn nad Odrą, LK 273 Szczecin-Kostrzyn nad Odrą-Zielona Góra-Wrocław, LK 363 Rokietnica-Skwierzyna, LK 367 Zbąszynek-Gorzów Wielkopolski oraz krótki odcinek linii nr 426 Strzelce Krajeńskie Wschód – Strzelce Krajeńskie.

Szczególnie ważną rolę w wewnętrznym układzie komunikacyjnym MOF GW odgrywają: droga ekspresowa S3, droga krajowa nr 22 oraz linia kolejowa nr 203. Należy zauważyć rosnący potencjał gospodarczy przy DK22, która z racji budowy portu w Elblągu staje się strategicznym kanałem tranzytowym wschód – zachód.

Potencjał dla wzmocnienia dostępności transportu publicznego ma modernizacja linii kolejowych, w tym elektryfikacja linii kolejowej nr 203 (kluczowej dla połączeń na linii Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski – Krzyż), modernizacja linii kolejowej nr 363 (ważnej w połączeniach Gorzowa Wielkopolskiego z Poznaniem przez Skwierzynę) oraz odtworzenie linii kolejowej nr 426, łączącej stację Strzelce Krajeńskie Wschód ze stacją Strzelce Krajeńskie (zwiększenie dostępności do linii kolejowej nr 203 i tym samym połączeń z Gorzowem Wielkopolskim). Działania te wzmocnią dostęp do rynku pracy na obszarze MOF GW, co ma wymiar strategiczny w kontekście prognozowanych deficytów kadr na rynku pracy.

Ważną inwestycją dla wzmocnienia powiązań komunikacyjnych MOF GW będą prace prowadzone na linii kolejowej 273. Kluczowym elementem będzie przebudowa układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, umożliwiając bezpośrednie połączenie dolnego tarasu stacji z górnym, czyli linii 273 i 203. Dzięki temu możliwe stanie się uruchomienie pociągów międzywojewódzkich Szczecin – Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wlkp. – Skwierzyna - Międzychód – Poznań – (kraj). W ruchu regionalnym możliwe będą połączenia na linii Gorzów Wlkp. – Kostrzyn nad Odrą – Rzepin – Zielona Góra oraz Szczecin – Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski.

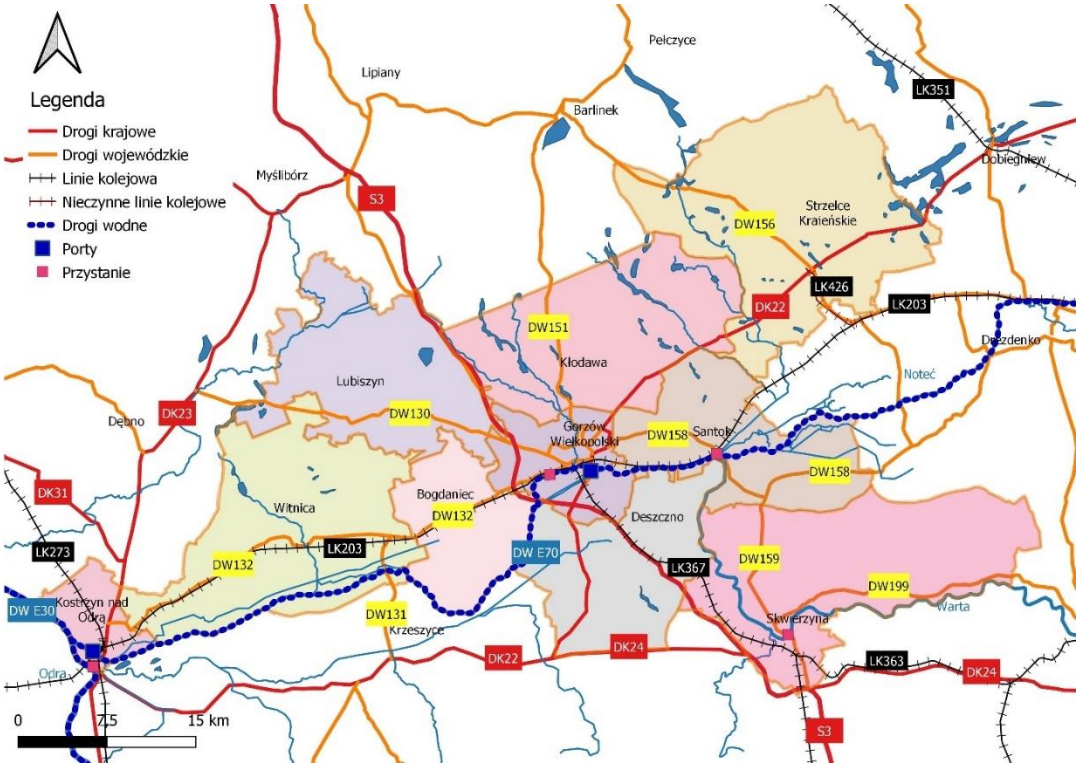
Istotne znaczenie dla wewnętrznego układ komunikacyjnego MOF GW będzie mieć odbudowa linii kolejowej nr 415 na odcinku Gorzów Wielkopolski – Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna. Wydłużenie relacji pociągów do węzła przesiadkowego Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna pozwoli zaproponować nową siatkę połączeń do ważnego miejskiego generatora ruchu obsługiwanego miejską i regionalną komunikacją autobusową. Pozwoli także rozpocząć prace w zakresie budowy kolei aglomeracyjnej w ramach MOF GW.

Przedmiotowy obszar położony jest w korytarzu dwóch międzynarodowych dróg wodnych, tj. E-30 oraz E-70. Porty rzeczne zlokalizowane są w Kostrzynie nad Odrą oraz w Gorzowie Wielkopolskim, przystanie żeglarskie w Kostrzynie nad Odrą, Gorzowie Wielkopolskim, Santoku oraz Skwierzynie. Możliwe jest również wykorzystywanie tej drogi do transportu towarów masowych i ruchu pasażersko-turystycznego. Niezbędna jest jednak poprawa żeglowności rzeki Warty bezwzględnie do parametrów III klasy technicznej dróg wodnych, a docelowo IV klasy z zagwarantowaniem przez minimum 240 dni w roku bezpiecznej, całodobowej żeglugi. Drogi wodne są również istotnym potencjałem w rozwoju turystyki wodnej, zwłaszcza w kontekście ich powiązań z systemem jezior (Lubuskie Mazury).

Oczekuje się, iż rozwój powiązań komunikacyjnych w układzie krajowym i regionalnym wzmocni atrakcyjność obszaru MOF GW jako przestrzeni do inwestowania, prowadzenia działalności gospodarczych, zamieszkania oraz jako destynacji turystycznej.

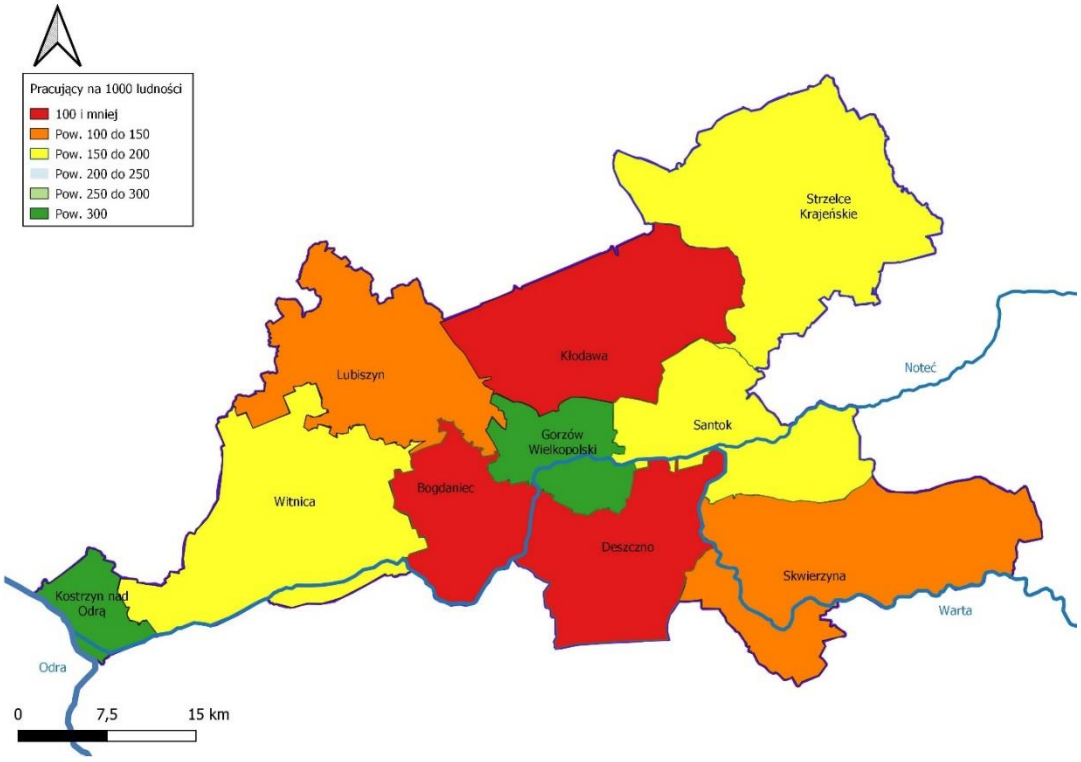
Rozwój komunikacji w układzie wewnętrznym MOF GW wzmocni przede wszystkim dostępność do rynku pracy, a także usług publicznych oraz wspierać będzie rozwój usług, m. in. czasu wolnego. Dane odnoszące się do liczby osób pracujących w relacji do liczby mieszkańców wskazują, że szczególnym kierunkiem codziennych przemieszczeń mieszkańców MOF GW jest Gorzów Wielkopolski oraz Kostrzyn nad Odrą.

Mapa 4. Układ komunikacyjny MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Mapa 5. Osoby pracujące na 1000 mieszkańców w MOF GW w 2020 roku

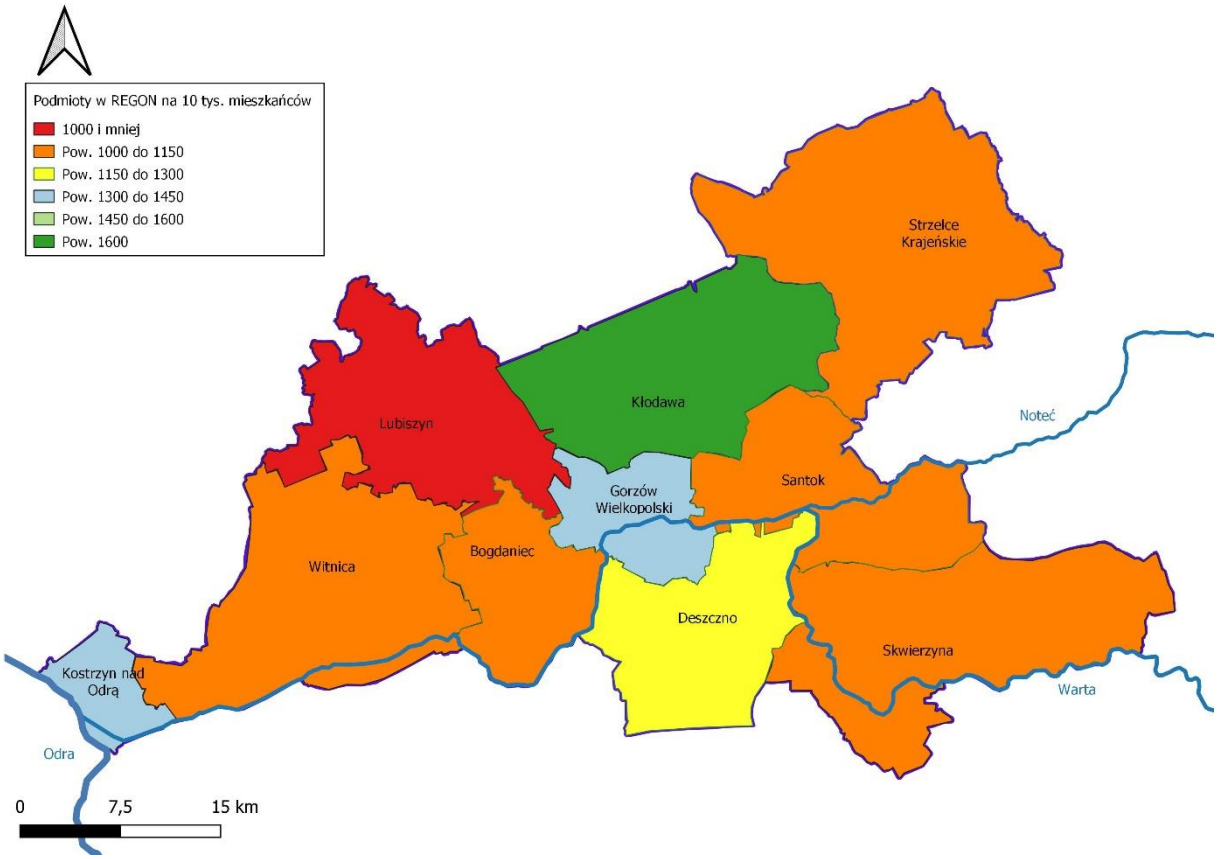
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

MOF GW cechuje się zróżnicowaniem funkcji gospodarczych. Głównym ośrodkiem koncentracji funkcji gospodarczych jest miasto Gorzów Wielkopolski skupiające na swoim obszarze liczne przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe o znaczeniu międzynarodowym. Bliskość granicy z Niemcami oraz przygraniczne połączenia kształtują w znacznym stopniu atrakcyjność inwestycyjną rozumianą jako rynek zbytu i usług, co ma również szczególne znaczenie dla MOF GW, w tym miast – Kostrzyna nad Odrą, Witnicy oraz Gorzowa Wielkopolskiego. MOF GW to obecnie obszar o wysokiej aktywności gospodarczej, choć tempo rozwoju nowych podmiotów gospodarczych było niższe od średniej krajowej.

W latach 2010-2020 najwyższy przyrost liczby podmiotów REGON został odnotowany na obszarach wiejskich gminy Witnica (+61,0%) oraz gminach wiejskich: Santok (+41,1 %), Witnica (40,3 %), Kłodawa (29,9 %). Wskazuje to, że wraz z migracją mieszkańców na obszary wiejskie migrowali również przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Obszarem o najniższym nasyceniu podmiotami ujętymi w REGON w relacji do liczby mieszkańców były obszary wiejskie gminy Strzelce Krajeńskie (760 podmiotów na 10 tys. mieszkańców), obszary wiejskie gminy Skwierzyna (742 podmioty). Najwyższym nasyceniem charakteryzowała się gmina Kłodawa (1600), a następnie obszary miejskie: Gorzów Wielkopolski (1478) oraz Kostrzyn nad Odrą (1326).

Mapa 6. Liczba podmiotów REGON na 10 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potencjał rozwoju aktywności gospodarczej tkwi w możliwościach rozwoju innowacyjnych przedsiębiorców. Na terenie MOF GW działają już innowacyjne i prężnie rozwijające się firmy, choć ten potencjał jest stosunkowo słabo rozpoznany. Posiadane atuty do kreowania innowacyjnej

gospodarki to, oprócz przedsiębiorców, także uczelnie wyższe i instytucje otoczenia biznesu. Na obszarze MOF GW działalność wspierającą biznes prowadzi m.in. Gorzowski Ośrodek Technologiczny Park Naukowo Przemysłowy Sp. z o.o. Ważnymi instytucjami wsparcia biznesu na obszarze MOF GW są także Stowarzyszenie Lubuski Klaster Metalowy, Zachodnia Izba Przemysłowo-Handlowa w Gorzowie Wielkopolskim, Lubuska Organizacja Pracodawców, Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (Kostrzyn nad Odrą/ Gorzów Wielkopolski). Ważną rolę we wspieraniu biznesu pełnią także gorzowskie uczelnie wyższe oraz Wydział Obsługi Inwestora i Biznesu Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego.

Atrakcyjność inwestycyjna MOF GW związana jest nie tylko z jego lokalizacją, ale również z potencjałem demograficznym, dostępnością terenów inwestycyjnych, działalnością Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) oraz opiera się na rozwiniętej już funkcji przemysłowej. W Gorzowie Wielkopolskim zainwestowane tereny Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej znajdują się w północno-zachodniej części miasta – podstrefie Gorzów Wielkopolski, która jest najszybciej rozwijającą się polską specjalną strefą ekonomiczną, zarówno pod względem finansowym, jak i terytorialnym. Ponadto w granicach miasta Gorzowa Wielkopolskiego zlokalizowana jest strefa produkcyjno – magazynowa o powierzchni około 650 ha, z czego większość powierzchni jest ciągle niezainwestowana. Natomiast po wschodniej stronie miasta znajdują się tereny po byłych zakładach ZWCH Stilon, w ramach których obecnie funkcjonuje wiele zakładów z branży chemicznej. Teren ten posiada pełną infrastrukturę techniczną oraz własną bocznicę kolejową. Barierą w przyciąganiu nowych inwestycji może być brak uzbrojenia terenów inwestycyjnych, w szczególności w małych miastach MOF GW. Warto przy tym wspomnieć o konieczności moderowania rozwoju gospodarczego w ujęciu całego MOF GW. W tym kontekście ważne będą doświadczenia partnerów MOF GW, które zdobyli już w ramach wspólnej promocji gospodarczej.

Powyższe kwestie są kluczowe dla zrównoważonego i trwałego rozwoju MOF GW. Rozwój gospodarczy przyczyniać się będzie do zachowania potencjału gospodarczego i spójności społecznej, w tym zatrzymania młodych osób. Szczególną rolę przy tym odgrywać będzie potencjał edukacyjny MOF GW, które w większym stopniu powinien uwzględniać potrzeby i specjalizacje gospodarki regionu. Partnerzy MOF GW powinni być, jeszcze w większym stopniu niż do tej pory, otwarci na migrantów.

Dla zrównoważonego rozwoju MOF GW istotne będzie wsparcie małych miast i obszarów wiejskich. W obrębie MOF GW gospodarka rolna nadal stanowi jedną z głównych funkcji rozwojowych gmin wiejskich. Obszary zabudowy zagrodowej oraz towarzyszącej jej rolniczej przestrzeni produkcyjnej poddawane są intensywnym przekształceniom. W granicach obszaru funkcjonalnego koncentracja terenów wiejskich następuje w południowym pasie, na obszarze gmin Bogdaniec, Deszczno oraz Santok, a także w gminie Strzelce Krajeńskie oraz Witnica. We wszystkich gminach wiejskich MOF GW występują dobre warunki do rozwoju rolnictwa.

Potencjał do rozwijania funkcji turystycznej bazuje na walorach przyrodniczych (np. Park Narodowy Ujście Warty, „Lubuskie Mazury") i kulturowych (np. Twierdza Kostrzyn, Fortyfikacje w Strzelcach, Gród w Santoku, oferta kulturalna Gorzowa Wielkopolskiego) oraz przygranicznym położeniu i prognozowanej poprawie dostępności komunikacyjnej (turyści krajowi i zagraniczni).

MOF GW to atrakcyjna przestrzeń pod względem uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych, co sprzyja zwiększaniu jej znaczenia turystycznego, wzrostowi gospodarczemu bazującemu na turystyce, jak również rozwojowi jej funkcji rekreacyjnych. Występują tu liczne obszary chronione, w tym Park

Narodowy Ujście Warty, obszary sieci Natura 2000, rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody zlokalizowane na terenie każdej z gmin. Szczególną wartość przyrodniczą stanowią rzeki Warta i Noteć oraz pozostałe cieki wodne, a także, głównie w północnej części obszaru (Lubiszyn, Kłodawa, Santok, Strzelce Krajeńskie), licznie występujące jeziora, w szczególności kompleks blisko 1000 ha jezior, czyli tzw. Lubuskie Mazury. W związku z istniejącymi walorami przyrodniczymi, w ramach infrastruktury turystycznej, gminy oferują turystom szlaki piesze oraz rowerowe, z których korzystają głównie mieszkańcy MOF GW.

W przypadku gmin MOF GW odnotowujących wzrost turystyczny i rozwój funkcji rekreacyjnych problemami są: niepełne przygotowanie do obsługi ruchu, tj. obiekty potencjalnie cenne pod względem turystycznym nie są zawsze w odpowiedni sposób wyeksponowane, a także niewystarczająca jest liczba obiektów niezbędnych do obsługi ruchu turystycznego, takich jak obiekty gastronomii, obiekty noclegowe, miejsca postoju, parkingi, zorganizowane miejsca wypoczynku. Gminy MOF GW poczyniły już znaczące inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury rowerowej, jednak wciąż brak jest pełnej spójności tworzonej sieci dróg i ścieżek rowerowych.

W powyższym układzie Gorzów Wielkopolski może pełnić ważną rolę integratora ruchu turystycznego, choć rozwojowi usług nie sprzyja „potencjalnie" niska atrakcyjność turystyczna samego miasta. Warto w tym miejscu zauważyć, iż Gorzów Wielkopolski skupia w swojej przestrzeni potencjał związany z dziedzictwem kulturowym, licznymi i uznanymi instytucjami kultury i imprezami. Jednocześnie potencjał usługowy miasta w zakresie obsługi ruchu turystycznego jest umiarkowany i powinien być rozwijany. Brakuje w nim m.in. atrakcyjnych miejsc, które będą przyciągać turystów, w tym rodziny z dziećmi.

Dane dotyczące liczby udzielanych noclegów wskazują na umiarkowany poziom wykorzystania potencjału turystycznego MOF GW, zarówno na tle województwa lubuskiego, a szczególnie na tle kraju. Rosnący poziom udzielanych noclegów w skali kraju świadczy o rosnącym popycie na ofertę czasu wolnego. Obszar MOF GW i jego atrakcje turystyczne „wciąż czekają" na odkrycie. Oznacza to konieczność nie tylko rozwijania infrastruktury turystycznej oraz usług, ale również konieczność wspólnej promocji turystycznej i jej zintegrowanie z promocją turystyczną województwa lubuskiego.

Rozwój oferty czasu wolnego może być istotnym impulsem do rozwoju powiązanych z nim sektorów gospodarki, w tym opierających się na wartościach produktów lokalnych, regionalnych, ekologicznych. Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze i środowiskowe jest to szczególna szansa dla znacznej części obszaru MOF GW, w szczególności obszarów wiejskich.

Rozwój gospodarczy sprzyjać będzie podnoszeniu dochodów własnych samorządów MOF GW. Dlatego konieczne jest moderowanie i wspieranie zrównoważonego przestrzennie rozwoju, tak aby korzyści odnosili wszyscy partnerzy MOF GW.

Analiza SWOT w sferze gospodarczej

Mocne strony	Słabe strony
1. Korzystna sytuacja gospodarcza na terenie MOF GW oraz posiadanie atutów do dalszego rozwoju innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, w tym posiadane zasoby terenów inwestycyjnych, potencjał IOB	1. Konieczność zorganizowana procesu moderowania rozwoju gospodarczego w ujęciu całego, powiększonego MOF GW, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych partnerów, dostępności komunikacyjnej, systemów komunikacji

oraz kształcenia zawodowego i wyższego. 2. Wzrost dochodów samorządów lokalnych, w tym w szczególności na obszarach podmiejskich Gorzowa Wielkopolskiego, generowany przez napływ nowych mieszkańców. 3. Potencjał do rozwijania funkcji turystycznej, bazującej na walorach przyrodniczych (np. Park Narodowy Ujście Warty, „Lubuskie Mazury") i kulturowych (np. Twierdza Kostrzyn, Fortyfikacje w Strzelcach, Gród w Santoku, oferta kulturalna Gorzowa Wielkopolskiego) oraz przygranicznym położeniu. 4. Duży potencjał rolny i leśny, dający możliwość budowania nowego segmentu rynku w oparciu o produkty ekologiczne i regionalne (np. piwo, miody, dziczyzna, eko targowiska, ryby). 5. Korzystne uwarunkowania lokalizacyjne względem sąsiedztwa z Niemcami oraz względem przebiegu ważnych tras komunikacyjnych kraju i Europy, w tym dróg, linii kolejowych oraz międzynarodowych dróg wodnych. 6. Doświadczenie samorządów MOF GW w kwestii współpracy w ramach wspólnej promocji gospodarczej MOF GW.	publicznej. 2. Deficyty z zakresu rozwoju infrastruktury turystycznej, w tym deficyty w zakresie powiązań sieciowych, które nie pozwalają na pełne wykorzystanie atutów przyrodniczych i kulturowych MOF GW. 3. Niewystarczająca wspólna promocja turystyczna obszaru MOF GW i jej zintegrowanie z promocją turystyczną województwa lubuskiego. 4. Niepełne wykorzystanie atutów lokalizacyjnych oraz potencjałów wewnętrznych MOF GW ze względu na deficyt połączeń kolejowych w układzie międzynarodowym, krajowym oraz lokalnym.
Szanse	**Zagrożenia**
1. Rosnący poziom konkurencyjności gospodarki, w tym wynagrodzeń w skali kraju, kształtujący potencjał nabywczy mieszkańców i wpływający na wzrost dochodów samorządów. 2. Napływ migrantów do Polski, w tym obywateli państw trzecich, który wspierać będzie konkurencyjność rynku pracy. 3. Wzrost popytu na usługi i produkty czasu wolnego, rozwój turystyki, który sprzyjać będzie konkurencyjności gospodarki na terenie MOF GW.	1. Duże oczekiwania mieszkańców odnośnie wzrostu wynagrodzeń, które kształtować będzie decyzje dot. zatrudnienia, aktywności zawodowej, w szczególności osób młodych. 2. Istniejące bariery formalne i prawne w zakresie współpracy pomiędzy edukacją a przedsiębiorcami, brak stosownej moderacji tego procesu.

4. Dalszy rozwój i wzrost innowacyjności i wsparcie dla przedsiębiorców w tym zakresie, pozwalające zachować i wzmocnić konkurencyjność gospodarki kraju.
5. Zwiększanie się potencjału i znaczenia linii kolejowych w tym trasy 203 i 426.

2.3. Sfera przestrzenno-środowiskowa

Obszar MOF GW charakteryzuje się zmiennymi uwarunkowaniami rozwoju, które kształtuje nie tylko bliskość Gorzowa Wielkopolskiego, ale też położenie względem głównych ciągów komunikacyjnych, do których należy zaliczyć drogę ekspresową S3 oraz drogę krajową nr 22. Ważną rolę w układzie komunikacyjnym MOF GW pełni droga wojewódzka nr 132 (Gorzów Wielkopolski-Bogdaniec-Witnica-Kostrzyn nad Odrą) oraz linia kolejowa nr 203 (Krzyż Wielkopolski-Gorzów Wielkopolski-Kostrzyn nad Odrą).

Problematyka planowania przestrzennego na obszarze MOF GW jest realizowana poprzez opracowywanie i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Najwyższym współczynnikiem tzw. pokrycia planistycznego cechuje się Gorzów Wielkopolski (56 %). W ciągu ostatnich 10 lat bardzo duży postęp w tym zakresie odnotowany został w gminie Kłodawa, gdzie współczynnik pokrycia planistycznego zwiększył się z 1,4% na 37,9%. W większości gmin MOF GW powierzchnia objęta MPZP wynosi od 0,5% do 13,1 %. Trzy gminy nie osiągnęły 1% pokrycia planistycznego (Witnica, Bogdaniec, Lubiszyn[2]).

Szczególnym problemem w zakresie planowania przestrzennego jest kwestia współpracy ponadlokalnej i uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego na stykach granic administracyjnych gmin. Kolejną istotną kwestią dla samorządów lokalnych jest zwiększenie udziału mieszkańców w procesach planowania przestrzennego. Warto dodać, iż przestrzeń MOF GW charakteryzuje się znaczną dynamiką procesów urbanizacyjnych. Jednocześnie znaczna część obszaru MOF to tereny o dużych walorach przyrodniczych oraz o znacznych ograniczeniach dla zabudowy, w tym tereny zagrożone powodzią.

Istotne znaczenie w kreowaniu rozwoju przestrzennego MOF odgrywają obszary chronione i układy przyrodnicze, których najważniejsze komponenty kształtują duże kompleksy leśne oraz duże rzeki: Odra, Warta i Noteć i ich doliny.

W granicach MOF GW można wyróżnić strefy o odmiennym ukształtowaniu – na północy jest to obszar Równiny Gorzowskiej, będącej częścią Pojezierza Południowopomorskiego. Południową część obszaru MOF GW zajmuje Kotlina Gorzowska. Zachodni kraniec położony jest w Kotlinie Freiwaldzkiej, zaś wschodnia część MOF GW na obszarze Pojezierza Dobiegniewskiego.

[2] Uwaga: wg danych Urzędu Gminy Lubiszyn odsetek powierzchni objętej ustaleniami MPZP wynosił 3,35% (stan na koniec 2020 roku).

Obszar MOF GW został w całości ukształtowany w trakcie ostatniego zlodowacenia północnopolskiego, charakteryzuje się wyraźną rzeźbą glacjalną – pagórkowatymi wysoczyznami morenowymi, sandrami oraz rozcinającymi je jeziorami i szerokimi pradolinami. Ogólnie cały region charakteryzuje się równoleżnikowym, pasowym ukształtowaniem terenu, powstałym w wyniku naprzemiennych faz postoju i topnienia lądolodu.

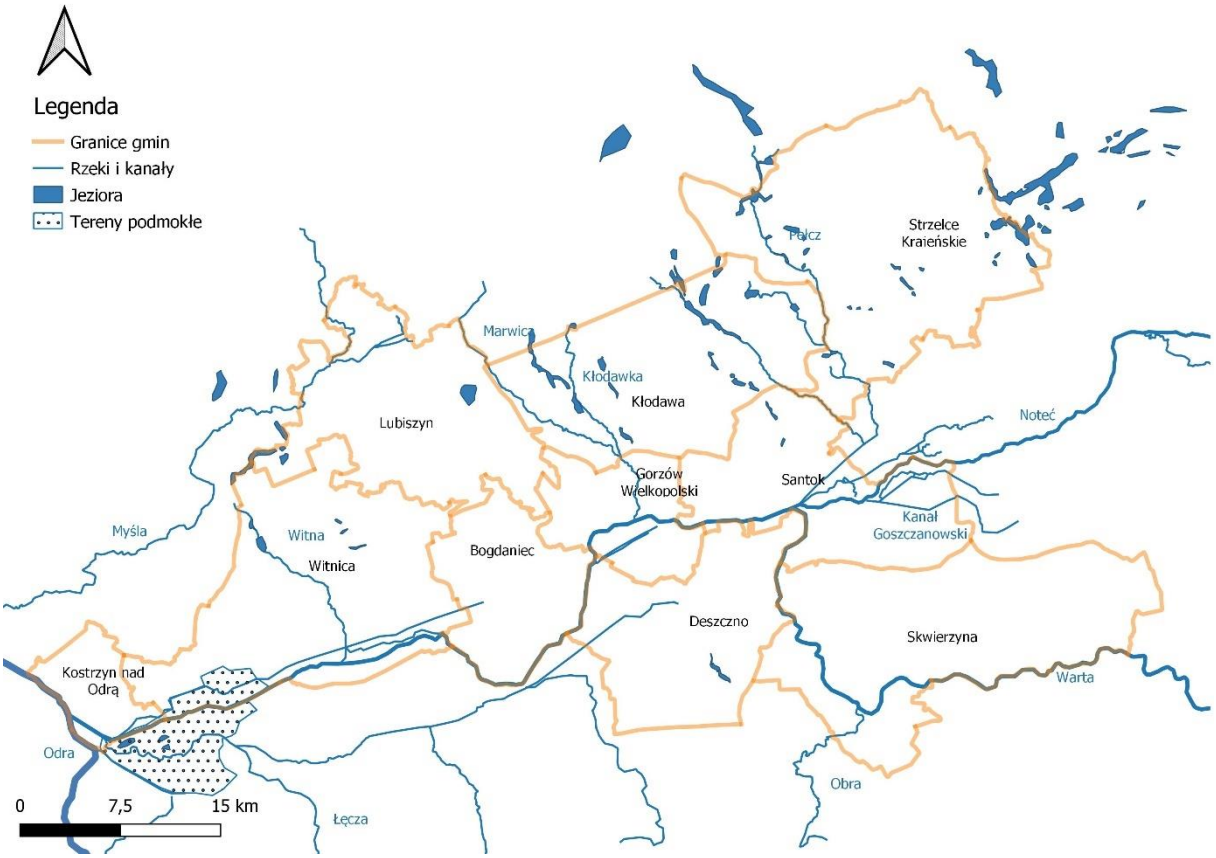
MOF GW w całości położony jest w dorzeczu Odry. Sieć hydrograficzna jest dobrze rozwinięta, główną rzeką jest Warta. Inne ważne rzeki to Odra i Noteć.

W obszarze MOF GW występuje dużo jezior pochodzenia lodowcowego – na wysoczyźnie w północnej części obszaru (gminy Lubiszyn i Kłodawa) oraz w północno-wschodniej części, na pojezierzu Dobiegniewskim (gmina Strzelce Krajeńskie).

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują wzdłuż największych rzek, tj. Odry, Warty i Noteci. Warto jednak dodać, iż problemy związane z podtopieniami i wylewami dotyczą także innych obszarów i rzek, czego przykładem jest m. in. rzeka Kłodawka, płynąca przez gęsto zaludnione dzielnice Gorzowa Wielkopolskiego.

W granicach MOF GW wydzielono pięć Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zlokalizowane są one w przestrzeniach, które charakteryzują się stosunkowo niską presją urbanizacyjną i gospodarczą, na obszarach leśnych, w części chronionych. Wpływa to pozytywnie na stan wód podziemnych oraz ich dostępność i wielkość zasobów.

Mapa 7. Wody powierzchniowe na terenie MOF GW

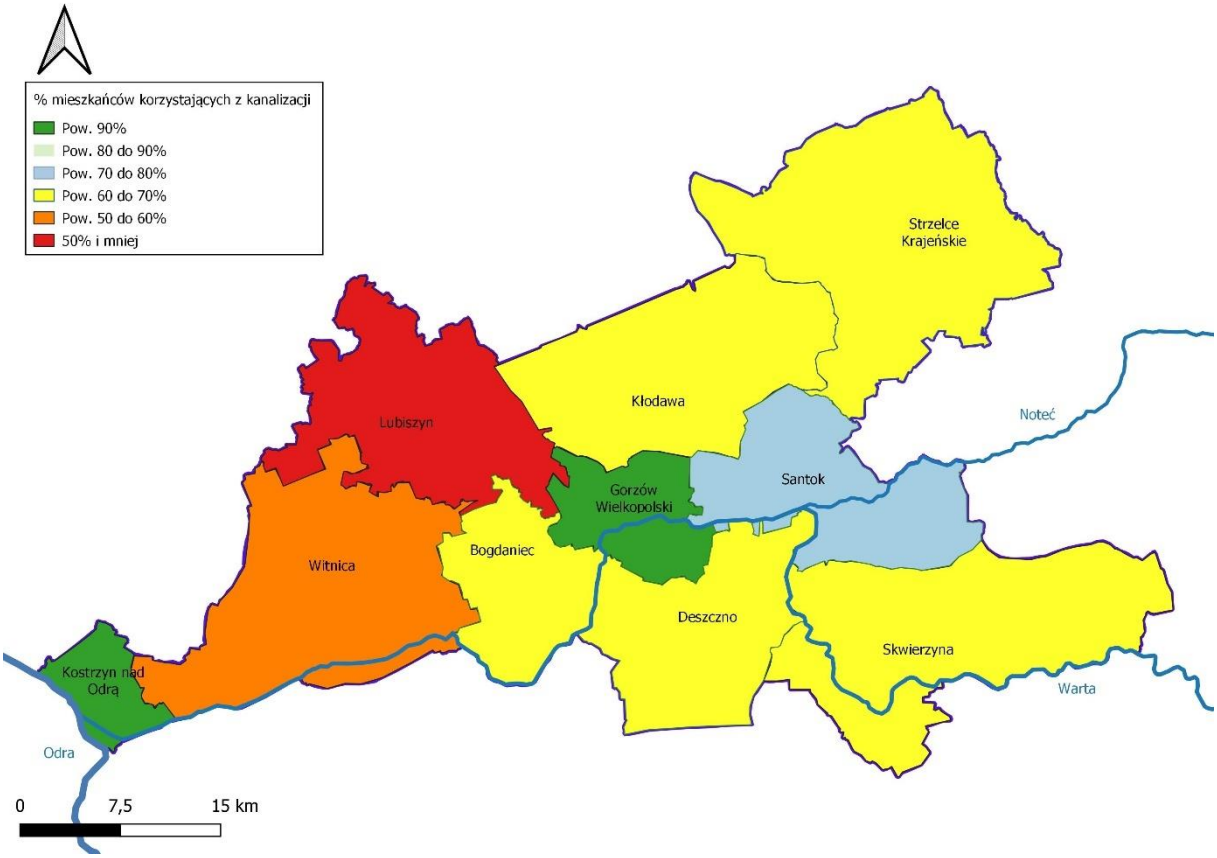

Źródło: opracowanie własne

Na obszarze MOF badania stanu wód powierzchniowych prowadzone były w 2018 roku. Badania wykazały zły stan wód. Jednym z wyjątków jest Jezioro Lipie w gminie Strzelce. Według raportu Komisji Europejskiej i Europejskiej Agencji Środowiskowej z 2020 r. zbiornik znalazł się w gronie jezior o najwyższej klasie czystości w Europie.

Przestrzenie miejskie MOF GW charakteryzowały się dobrym rozwojem w zakresie dostępu do kanalizacji. W trudniejszej sytuacji wydają się być przestrzenie wiejskie oraz małych miast, m. in. ze względu na znaczny koszt realizacji inwestycji kanalizacyjnych i rozproszony system osadniczy.

Mapa 8. Odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji w MOF GW w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

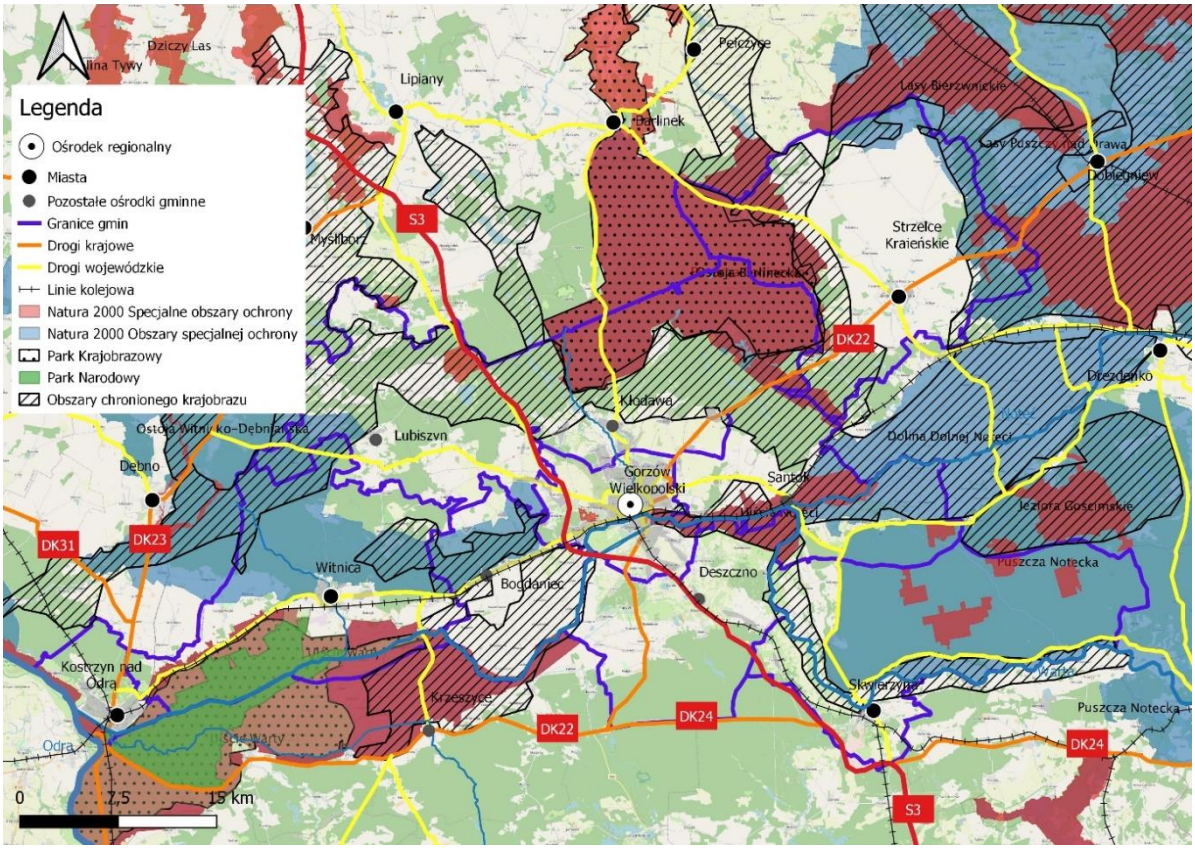
MOF GW charakteryzuje się wysokim udziałem kompleksów leśnych (około 50%), podobnie jak całe województwo lubuskie (49,3%).

Najcenniejsze przyrodniczo obszary MOF GW, a więc kompleksy leśne oraz doliny rzeczne wraz z towarzyszącymi im zbiorowiskami łąkowymi, zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody. MOF GW charakteryzuje się wysokim udziałem powierzchni objętych ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (bez obszarów Natura 2000), wynoszącym 46% jego powierzchni, co jest wartością zauważalnie wyższą od średniej dla kraju (32,6%) oraz województwa lubuskiego (38,8%). Największym udziałem obszarów objętych ochroną odznaczają się gminy Bogdaniec (84,6%) oraz Kłodawa (81,4%).

Na obszarze MOF GW występują obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, w tym szczególnie cenny obszar Ujście Warty PLC080001 — jeden z najcenniejszych w kraju obszarów wodno-błotnych, mających znaczenie międzynarodowe jako środowisko życiowe ptactwa wodnego. Poza wymienionym obszarem, większe ostoje ptasie na terenie MOF GW to Dolina Dolnej Noteci

PLB080002, Puszcza Notecka PLB300015, Puszcza Barlinecka PLB080001. Ważna ostoja ptasia położona jest na północny wschód od granicy MOF GW Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016109.

Mapa 9. Obszary chronione na terenie MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Na obszarze MOF GW widoczny był brak pełnego rozwiązania wybranych problemów z zakresu gospodarki odpadami, w tym m. in. problemu zaśmiecenia, dzikich składowisk odpadów, odpadów azbestowych, przy jednoczesnej konieczności dostosowania systemu do gospodarki o obiegu zamkniętym. W poszczególnych gminach MOF GW notowano bardzo różnorodny udział odpadów zbieranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów. Najwyższy poziom selektywnej zbiórki odpadów dotyczył gmin: Kłodawa, Santok, Deszczno, gdzie osiągnięto poziom udziału zbieranych selektywnie do ogółu odpadów, przekraczający 40%. Najniższy poziom segregacji odpadów komunalnych dotyczy Kostrzyna nad Odrą.

Cele długoterminowe Planu gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2020-2026 to:

- do 2030 r. recyklingowi powinno być poddawane 65% odpadów komunalnych,
- redukcja składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2030 r.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza w województwie lubuskim, jak też na obszarze MOF GW jest emisja antropogeniczna, wynikająca z działalności ludzi. „Analiza wyników modelowania na potrzeby oceny jakości powietrza w Polsce w roku 2018" wskazuje, iż największym źródłem emisji pyłu zawieszonego PM10 w województwie lubuskim jest emisja powierzchniowa (źródła komunalno-bytowe). Badania zanieczyszczenia powietrza na terenie województwa lubuskiego w latach 2013-2018 wykonywano na 7 stałych stacjach monitoringu powietrza, w tym w Gorzowie Wielkopolskim (ul. Kosynierów Gdyńskich). Warto dodać, iż stan powietrza podawany jest dla

przestrzeni MOF GW osobno dla miasta Gorzów Wielkopolski, osobno dla pozostałej części MOF GW, zaliczanej do tzw. strefy lubuskiej. Przeprowadzenie rocznej oceny jakości powietrza wykazało wystąpienie w 2018 roku przekroczenia wybranych poziomów. Dotyczyły one zarówno Gorzowa Wielkopolskiego oraz pozostałej części obszaru MOF GW.

Zgodnie z art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska, dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C), należy opracować programy ochrony powietrza mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu.

Warto dodać, iż w okresie 2018-2029 planowana jest realizacja programu priorytetowego „Czyste powietrze". Program ten ma na celu poprawę efektywności energetycznej, zmniejszenie/uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z jednorodzinnych budynków mieszkalnych, należących do osób fizycznych.

Presją na środowisko, w tym wpływającą negatywnie na jakość powietrza na obszarze MOF GW była rosnąca liczba samochodów osobowych. Pomiędzy 2012 a 2020 rokiem liczba samochodów osobowych w relacji do liczby mieszkańców wzrosła od 33,7% w powiecie międzyrzeckim (m. in. gmina Skwierzyna) do 42,9% w Gorzowie Wielkopolskim. Deficyty powiązań komunikacyjnych wewnątrz MOF GW, w tym wąskie gardła komunikacyjne, koncentrują się m. in. w Gorzowie Wielkopolskim, w Kostrzynie nad Odrą. Szans na poprawę stanu środowiska należy upatrywać w rozwoju połączeń komunikacją publiczną.

Analiza SWOT w sferze przestrzenno-środowiskowej

Mocne strony	Słabe strony
1. Dobra dostępność i stan zasobów naturalnych, w szczególności wód podziemnych oraz niski poziom ich wykorzystania na obszarze całego MOF GW. 2. Cenne przyrodniczo obszary MOF GW, w tym kompleksy leśne oraz doliny rzeczne, pojezierza, a także znaczny udział powierzchni objętej ochroną przyrody.	1. Duża dynamika przemian urbanizacyjnych, w szczególności na terenach podmiejskich Gorzowa Wielkopolskiego, zagrażająca spójności przestrzennej oraz środowiskowej. 2. Deficyty w zakresie planowania przestrzennego, widoczne w szczególności w odsetku powierzchni gmin objętych planami przestrzennymi oraz braku koordynacji procesów planowania w wymiarze ponadlokalnym. 3. Deficyty powiązań komunikacyjnych wewnątrz MOF GW, w tym wąskie gardła komunikacyjne, które koncentrują się m. in. w Gorzowie Wielkopolskim, w Kostrzynie nad Odrą oraz deficyty w zakresie dostępności do komunikacji publicznej. 4. Wykluczenie komunikacyjne MOF GW na tle kraju. 5. Problemy środowiskowe, związane przede wszystkim z jakością powietrza,

	wód powierzchniowych, w tym deficyty w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich, niekorzystny bilans wodny. 6. Zagrożenie powodziowe występujące m. in. wzdłuż rzek Odra, Warta, Noteć oraz ryzyko występowania podtopień, będących skutkami zmian klimatu. 7. Brak pełnego rozwiązania wybranych problemów z zakresu gospodarki odpadami, w tym m. in. problemu zaśmiecenia, dzikich składowisk odpadów, odpadów azbestowych, przy jednoczesnej konieczności dostosowania systemu do gospodarki o obiegu zamkniętym.
Szanse	Zagrożenia
1. Wdrażanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, które wpływać będą na obniżenie ilości wytwarzanych odpadów. 2. Wsparcie z zakresu działań ekologicznych i środowiskowych, w szczególności dla rolnictwa, w ramach Europejskiego Zielonego Ładu. 3. Wsparcie i rozwój odnawialnych źródeł energii oraz dla działań na rzecz jakości powietrza atmosferycznego, których skutkiem będzie poprawa jakości powietrza na terenie MOF GW. 4. Postępująca integracja przestrzenna kraju, regionu, związana z realizowanymi inwestycjami drogowymi (sieć dróg szybkiego ruchu, rozbudowa DK 22 wraz z obwodnicami Kostrzyna nad Odrą, Gorzowa Wielkopolskiego i Strzelec Krajeńskich) oraz rozwojem kolei, wykorzystanie potencjału rzeki do transportu multimodalnego. 5. Integracja funkcjonalno-przestrzenna realizowana z poziomu regionalnego przy realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, w tym	1. Niekorzystny bilans wody, pogłębiany przez zanieczyszczenie wód powierzchniowych oraz niekorzystne prognozy klimatyczne i hydrologiczne dla kraju. 2. Wzrost zapotrzebowania na lokalne zasoby środowiska, w tym zasoby mineralne i wodę, co związane jest z intensywnym rozwojem inwestycyjnym kraju.

wsparcie na rzecz obszarów strategicznej interwencji. 6. Transformacja energetyczna kraju, której przejawem będą m. in. inwestycje w odnawialne źródła energii.	

3. Wyzwania rozwojowe MOF GW

Syntezę zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów, barier i potencjałów oraz szans rozwojowych MOF GW ujęto w postaci analizy SWOT, a także rozwinięto w postaci wyzwań rozwojowych. Wyzwania rozwojowe stanowią syntetyczne podsumowanie diagnozy i jednocześnie charakteryzują się spojrzeniem w przyszłość. Integrują czynniki rozwojowe SWOT, tj. mocne strony i szanse, traktując je jako potencjały rozwojowe oraz słabe strony i zagrożenia, jako bariery rozwojowe. Wyzwania rozwojowe wskazują również jakich rezultatów przemian należy oczekiwać w przyszłości.

W kontekście uwarunkowań rozwojowych MOF GW należy wskazać na następujące, kluczowe czynniki:

1. Potencjał rozwoju MOF GW kształtować będzie w dużej mierze funkcja, znaczenie oraz koncentracja usług w stolicy regionu, jak również sprawne wykorzystanie potencjałów rozwojowych właściwych dla pozostałych gmin tworzących układ funkcjonalno-przestrzenny:

- Gorzów Wielkopolski pełni ważną rolę w strukturze przestrzennej kraju. Zaliczany jest do grupy miast regionalnych, pełniących funkcje metropolitalne, koncentracji działalności gospodarczej, usług społecznych, w tym kultury i nauki.
- Pozostałe gminy wchodzące w skład MOF GW powinny stanowić względem Gorzowa Wielkopolskiego funkcję komplementarną właściwą dla posiadanych przez nie potencjałów rozwojowych i rozwijając się zgodnie z założeniami przyjętymi w opracowanych na swoje potrzeby strategiach rozwoju lokalnego.
- W perspektywie 2030 roku należy oczekiwać wzmocnienia roli miasta w kreowaniu procesów rozwojowych w ujęciu regionalnym i lokalnym. Związane to będzie m.in. z rozwojem powiązań komunikacyjnych, w tym na bazie rozwiniętej sieci kolejowej. Obecnie potencjał lokalizacyjny Gorzowa Wielkopolskiego w układzie regionalnym i międzynarodowym nie jest w pełni wykorzystany.

2. Na terenie MOF GW widoczne były znaczne zmiany w zakresie rozwoju społecznego, partnerzy samorządowi inwestowali w rozwój infrastruktury społecznej oraz usług publicznych. Przestrzeń MOF GW nie rozwijała się w sposób jednoznacznie równomierny. Jednocześnie do szczególnych wyzwań przyszłości należy zaliczyć kwestie związane z demografią, w szczególności zmiany struktury wiekowej lokalnych społeczności.

- Zmiany społeczne o charakterze pozytywnym, jakie zaszły w ostatniej dekadzie na terenie MOF GW, to przede wszystkim wzrost aktywności społecznej mieszkańców, rozwój oferty kulturalnej, podniesienie jakości kształcenia, rozbudowa sieci wsparcia dla osób zależnych oraz podniesienie nakładów finansowych na realizację programów społecznych.

- Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat nastąpiło zwiększenie dostępu osób w wieku senioralnym do infrastruktury senioralnej, zwiększenie dostępu dzieci do przedszkoli (zarówno publicznych, jak i prywatnych) oraz zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej. Na terenie MOF GW mieliśmy do czynienia z rozwojem szkolnictwa wyższego, powstaniem nowych szkół, nowej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej (np. hale sportowe, filharmonia, kina).
- Z kolei po stronie zmian o charakterze negatywnym, które miały miejsce w ostatniej dekadzie, należy wymienić takie zjawiska jak starzenie się społeczeństwa, migracje zarobkowe mieszkańców, utrudniony lub brak dostępu do instytucji kultury dla mieszkańców mniejszych miast oraz obszarów wiejskich, zubożenie środowisk senioralnych oraz trudność w dostępie do mieszkań dla ludzi młodych. Z jednej strony doszło i nadal dochodzi do odpływu młodych ludzi z Gorzowa Wielkopolskiego i okolic, a z drugiej strony rdzeń MOF-u wysysa młodych ludzi z pozostałych gmin, wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego.
- Na terenie MOF GW występują różnice w uwarunkowaniach rozwoju społecznego. Zwraca uwag fakt, że lepsze warunki do rozwoju społecznego posiada rdzeń MOF-u oraz te miejscowości, które są położone w jego sąsiedztwie. Mieszkańcy tych terenów mogą korzystać z bogatszej i lepszej jakościowo oferty świadczeń medycznych, mają łatwiejszy dostęp do instytucji kultury (filharmonia, teatr) czy lekarzy specjalistów, przede wszystkim ze względu na dostępność komunikacyjną oraz fizyczną bliskość usług. Pożądanym wydaje się podjęcie działań na rzecz bardziej równomiernego podnoszenia jakości i dostępności usług publicznych na terenie całego obszaru funkcjonalnego.
- Przyszły rozwój społeczny na terenie MOF GW będzie determinowany przede wszystkim przez efektywną współpracę między gminami, wykorzystanie potencjału aktywności obywatelskiej oraz równy dostęp do kultury, opieki medycznej, rekreacji i komunikacji publicznej. Istotną kwestią w kontekście kształtowania zrównoważonego rozwoju MOF GW jest rozwój spójnej i wzajemnie się uzupełniającej oferty usług publicznych.
- Elementem przyszłego rozwoju gmin tworzących MOF GW będzie dostosowanie się do zachodzących procesów demograficznych poprzez inwestowanie w rozwój tzw. srebrnej gospodarki. Tego rodzaju procesy wymagają podejmowania szeregu działań mających na celu chociażby podtrzymanie udziału w życiu społecznym tej grupy wiekowej, jak również zapewnienie im dostępu do odpowiednio sprofilowanych usług społecznych. Duża grupa mieszkańców w wieku emerytalnym może także stabilizować finanse publiczne i wpływać pozytywnie na gospodarkę lokalną z uwagi na stałość i pewność transferów publicznych, jakie do niej płyną.

3. MOF GW to obszar rozwinięty pod względem aktywności gospodarczej, z dobrymi perspektywami dla rozwoju innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, jak również możliwościami rozwoju poszczególnych gmin przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów.

- MOF GW posiada istotne zasoby wewnętrzne do moderowania wzrostu gospodarczego, w tym potencjał lokalizacyjny, jak również potencjał do rozwoju turystyki i zielonej gospodarki, który wzmocniony zostanie przez inwestycje komunikacyjne, duży zasób terenów inwestycyjnych, aktywne i rozwijające się instytucje otoczenia biznesu oraz szkolnictwa, jak też znaczny potencjał demograficzny. Potencjał do rozwoju gospodarczego mają wszystkie gminy tworzące MOF GW, przy czym potencjał ten jest różnie uwarunkowany. Z jednej strony

są gminy dobrze skomunikowane, leżące na ważnych szlakach komunikacyjnych (potencjał inwestycyjny), ale także gminy posiadające walory przyrodnicze umożliwiające rozwój turystyki, czy też rozwój rolnictwa ekologicznego wpisującego się we współczesne trendy konsumenckie.

- Miasto Gorzów Wielkopolski, jako większy ośrodek miejski posiadający znaczny zasób terenów inwestycyjnych, duże pokrycie terenu planami miejscowymi, posiada naturalną zdolność do przyciągania potencjalnych pracodawców i pracowników.
- Dostępność terenów inwestycyjnych, jak też dostęp do dróg ekspresowych, krajowych, zjazdów i obwodnic generuje większe szanse na rozwój aktywności gospodarczej dla kilku samorządów. Oznacza to konieczność moderowania zrównoważonych procesów rozwojowych, w tym również w zakresie rozwoju lokalnych specjalizacji gospodarczych i mniejszych działalności, w tym np. usług w gminach o niższej atrakcyjności inwestycyjnej.
- Inwestycje w edukację wszystkich poziomów, realizowane przez partnerów MOF GW wspierać będą docelowo konkurencyjność gospodarki oraz zwiększać będą szanse na start młodym osobom.
- Potencjał rozwoju MOF GW związany jest z funkcją turystyczną. Rozwój usług oraz kształtowanie wymiaru przemysłów czasu wolnego pobudzane może być przez rozwój i poprawę infrastruktury turystycznej, np. szlaki turystyczne, bazę noclegową, pomosty, mariny, wiaty, ścieżki rowerowe.
- Ważną kwestią dotyczącą kształtowania dostępu do rynku pracy będzie rozwój komunikacji. Brak jest m. in. obwodnicy północnej Gorzowa Wielkopolskiego, co znacznie utrudnia dojazd do stref ekonomicznych od strony DK 22. Zachodnia część obszaru MOF Gorzowa Wielkopolskiego jest lepiej skomunikowana. Słabą stroną jest brak komunikacji miejskiej i podmiejskiej w miastach MOF np. Skwierzyna, Witnica, Strzelce Krajeńskie. Niewykorzystany jest potencjał położenia na Odrzańskiej Drodze Wodnej (Kostrzyn nad Odrą) oraz Międzynarodowej Drodze Wodnej E-70 (Gorzów Wielkopolski).
- Duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego ma położenie w sąsiedztwie granicy z Niemcami.

4. W wymiarze środowiskowym oczekiwana jest dalsza ewolucja w kierunku rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, przystosowanej do zmian i kryzysu klimatycznego.

- Aktualny stan środowiska na terenie MOF GW należy ocenić pozytywnie i uznać, że stanowi on atut rozwojowy tego obszaru. Jednocześnie widoczny jest brak przygotowania na zmiany klimatyczne (susze, nawalne deszcze). Problem dotyczy dostępu do zasobów wodnych, co związane jest z hydrologiczną suszą. Rzeki latem mają bardzo obniżony poziom. Wody gruntowe obniżają się, co ma wpływ na tereny zieleni. Występują choroby drzew niszczące lasy przede wszystkim iglaste, co skutkuje ich wycinką. W wyniku suszy duże szkody odnotowywane są w uprawach rolnych.
- Na obszarze MOF GW wciąż występują dość liczne problemy związane z ochroną środowiska. Zaliczyć do nich należy: kwestie jakości powietrza, gospodarkę odpadami, hałas, gospodarkę wodno-kanalizacyjną. Dla części gmin problemem nadal jest niski poziom skanalizowania, w tym na obszarach wiejskich i małych miejscowości, charakteryzujących się dużym rozproszeniem osadniczym.
- Zagrożenie powodziowe występujące na terenach zalewowych zlokalizowanych wzdłuż Warty, Noteci i Odry. Problem ten dotyczy wybranych gmin znajdujących się w zasięgu strefy oddziaływania rzeki.

- Na terenie MOF GW notuje się niski odsetek powierzchni objętych ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Brak takich planów powoduje, że często dochodzi do konfliktów społecznych, np. dotyczących przeznaczenia nieruchomości rolnych pod zabudowę mieszkaniową. Występują konflikty związane z określeniem przeznaczenia terenów na stykach gmin (konflikt funkcji terenów np. sąsiedztwo terenów przemysłowych z mieszkaniowymi, zabudowa na terenach zalewowych).
- Obszar MOF GW ma szansę stać się regionem inteligentnej i zielonej gospodarki pod pewnymi warunkami. Sprzyjać temu będzie rozwój turystyki zgodnej z ochroną przyrody: budowa ścieżek turystycznych, rowerowych, poprawa jakości dróg, zwiększenie obszarów zielonych na terenach miejskich. Znaczenie mieć będzie prowadzenie gospodarki w sposób uwzględniający ochronę posiadanych zasobów przyrodniczych (zasady zrównoważonego rozwoju).

Mając na względzie diagnozę oraz konsultacje i warsztaty prowadzone z przedstawicielami samorządów lokalnych oraz biznesu, nauki, kultury, organizacji społecznych z MOF GW, zdefiniowano kluczowe wyzwania rozwojowe.

Tabela 1. Wyzwania rozwojowe MOF GW

Sfera	Wyzwania rozwojowe MOF GW
Społeczna	1. Dążenie do spójności i zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, poprzez m.in. zapewnienie pełnego i równego dostępu do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców.
	2. Rozwijanie infrastruktury oraz usług publicznych i usług czasu wolnego, kształtowanych z myślą o podnoszeniu jakości życia mieszkańców, spójności społecznej oraz rozwoju turystycznym, wykorzystujące potencjał instytucji kultury, rekreacji, sportu oraz uwarunkowania przyrodnicze.
Gospodarcza	3. Rozwój konkurencyjnej gospodarki w kierunku inteligentnej i zielonej, bazującej na potencjałach poszczególnych gmin MOF GW, oddziałujący pozytywnie na sytuację ekonomiczną mieszkańców (wzrost dochodów ludności, nowe miejsca pracy) i samorządów (wzrost dochodów budżetowych) oraz kształtujący zdolność do zatrzymania młodych osób.
	4. Rozwój funkcji turystycznej z wyróżniającymi się na tle kraju i regionu produktami turystycznymi, w szczególności bazującymi na potencjale przyrodniczym (zielone płuca Polski) i kulturowym oraz dobrze rozwiniętej infrastrukturze turystycznej.
	5. Kształtowanie nowoczesnej edukacji opartej na synergii między edukacją na każdym poziomie, od podstawowego do wyższego, a lokalnym rynkiem pracy, ukierunkowane na zwiększanie szans rozwoju osobistego oraz aktywności zawodowej mieszkańców.
Środowiskowo-przestrzenna	6. Rozwijanie spójności obszaru MOF GW poprzez kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe.
	7. Poprawa jakości środowiska, przeciwdziałanie ingerencji w środowisko przyrodnicze, umiejętne wykorzystanie posiadanych walorów przyrodniczych oraz aktywna adaptacja do zmian klimatu.

Sfera	Wyzwania rozwojowe MOF GW
Komunikacyjna	8. Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej kształtowanej przez dobrze rozwinięty i funkcjonujący niskoemisyjny system komunikacji zbiorowej, wpływający na spójność społeczną, dostęp do usług publicznych oraz rynku pracy.
	9. Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej MOF GW w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru oraz uwolnienia potencjału turystycznego.
Zarządcza	10. Zacieśnianie współpracy w ramach MOF GW w celu osiągniecia efektu synergii oraz optymalnego wykorzystania zewnętrznych i wewnętrznych narzędzi wsparcia rozwoju regionalnego i lokalnego.
	11. Intensyfikacja współpracy MOF GW na poziomie krajowym i międzynarodowym, w tym transgranicznym, dla zrównoważonego rozwoju obszaru, realizowana przy udziale partnerów publicznych, społecznych oraz gospodarczych.

.

4. Wizja, misja, cele

Wizja jest projekcją przyszłości, do jakiej dążą samorządy i partnerzy MOF GW. Wizja powstała w trakcie prac warsztatowych (warsztaty strategiczne, 29-30.09.2021 r.) z przedstawicielami partnerów reprezentujących poszczególne jednostki samorządu terytorialnego oraz z reprezentantami biznesu, nauki, kultury, organizacji społecznych. W wyniku pracy warsztatowej oraz dyskusji na forum zdefiniowano przyszły, pożądany obraz MOF GW.

Wizja

- MOF GW to obszar spójny społecznie, zapewniający pełny i równy dostęp do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców. Charakteryzujący się rozwiniętą infrastrukturą społeczną oraz szerokim wachlarzem wysokiej jakości usług publicznych i usług czasu wolnego.
- MOF GW to obszar atrakcyjny osiedleńczo oraz turystycznie, wykorzystujący potencjał infrastruktury instytucjonalnej oraz uwarunkowania przyrodnicze. Tworzący możliwości rozwoju osobistego i aktywności zawodowej mieszkańców. Charakteryzuje się wyróżniającymi na tle regionu i kraju produktami turystycznymi, bazującymi na potencjale przyrodniczym, kulturowym oraz dobrze rozwiniętej infrastrukturze turystycznej.
- To miejsce konkurencyjnej, inteligentnej i zielonej gospodarki, wpływającej pozytywnie na sytuację ekonomiczną mieszkańców oraz samorządów. Gospodarki wykorzystującej potencjał nowoczesnej edukacji wszystkich poziomów nauczania, opartej na synergii między oświatą a lokalnym rynkiem pracy. Gospodarki bazującej na potencjałach wewnętrznych poszczególnych gmin, dającej szansę rozwoju także na obszarach wiejskich, m. in. w oparciu o potencjał rolnictwa, produkty lokalne, regionalne i ekologiczne.
- To obszar spójny przestrzennie i cechujący się wysoką jakością środowiska. Umiejętnie dbający i wykorzystujący posiadane walory przyrodnicze oraz potencjał dziedzictwa kulturowego, a także aktywnie adaptujący się do zmian klimatycznych.
- MOF GW wykorzystuje dobrze rozwinięty i sprawnie funkcjonujący niskoemisyjny system komunikacji zbiorowej na rzecz podnoszenia poziomu spójności społecznej, poprawy dostępu do usług publicznych oraz rynku pracy. Jest również obszarem atrakcyjnym inwestycyjnie i turystycznie za sprawą dobrej zewnętrznej dostępności komunikacyjnej.
- Jest to wspólnota optymalnie wykorzystująca zewnętrzne i wewnętrzne narzędzia wsparcia rozwoju oraz korzystająca z efektu synergii będącego owocem intensywnej współpracy na poziomie MOF GW. Wspólnota angażująca się w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru, realizowane przy udziale partnerów publicznych, społecznych oraz gospodarczych, na szczeblu krajowym i międzynarodowym.

Misja

- Misją MOF GW jest zrównoważony i spójny społecznie oraz przestrzenie rozwój, który bazuje na współpracy i partnerstwie.

Rozwinięciem struktury postulatywnej Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030 są cele strategiczne oraz priorytety. Cele strategiczne definiują najważniejsze dążenia zarządzających, wynikają wprost z wizji oraz misji. Cele nawiązują do wymiaru społecznego, ekologicznego oraz gospodarczego. Wspierają je cele przekrojowe, związane z dostępnością komunikacyjną oraz organizacją współpracy.

Hierarchiczną strukturę celów uzupełniają priorytety. Wskazują one kluczowe dla przyszłego rozwoju MOF GW zagadnienia, które jednocześnie należą do obszarów kompetencji partnerów MOF.

Struktura wizji, misji, celów strategicznych i priorytetów nawiązuje bezpośrednio do wyzwań rozwojowych. Powiązania celów strategicznych i priorytetów wskazuje na spójność z wyzwaniami rozwojowymi. Wybrane priorytety mają charakter przekrojowy, co oznacza, że oddziałują na wiele wymiarów rozwojowych. Powiązanie celów i priorytetów z wyzwaniami wskazuje na konieczność integrowania działań i efektów.

Rysunek 2. Cele strategiczne i priorytety rozwoju MOF GW

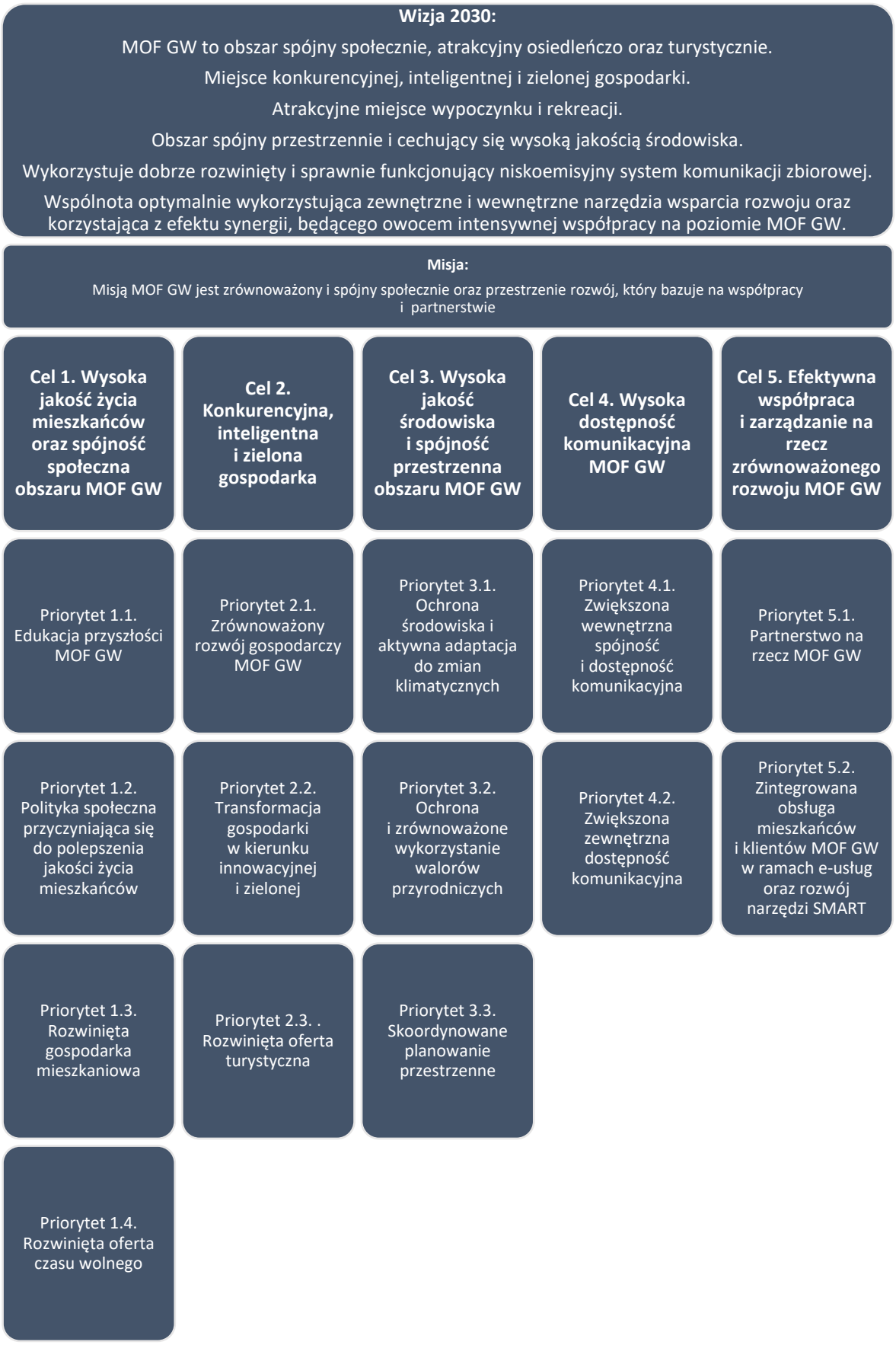

Tabela 2. Powiązania celów strategicznych i priorytetów z wyzwaniami rozwojowymi MOF GW

Wyzwanie/priorytety	1.1. Edukacja przyszłości MOF GW	1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców	1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa	1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego	2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW	2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej	2.3. Rozwinięta oferta turystyczna	3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych	3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne	4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna	4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna	5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW.	5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART
1. Dążenie do spójności i zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, poprzez m.in. zapewnienie pełnego i równego dostępu do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców.	+	+	+	+						(+)	+	(+)	(+)	+
2. Rozwijanie infrastruktury oraz usług publicznych i usług czasu wolnego, kształtowanych z myślą o podnoszeniu jakości życia mieszkańców, spójności społecznej oraz rozwoju turystycznym, wykorzystujące potencjał instytucji kultury, rekreacji, sportu oraz uwarunkowania przyrodnicze.		(+)		+			+		+	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
3. Rozwój konkurencyjnej gospodarki w kierunku inteligentnej i zielonej, bazującej na potencjałach poszczególnych gmin MOF GW, oddziałujący pozytywnie na sytuację ekonomiczną mieszkańców (wzrost dochodów ludności, nowe miejsca pracy) i samorządów (wzrost dochodów budżetowych) oraz kształtujący zdolność do zatrzymania młodych osób.	(+)	(+)			+	+	+	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
4. Rozwój funkcji turystycznej z wyróżniającymi się na tle kraju i regionu produktami turystycznymi, w szczególności bazującymi na potencjale przyrodniczym (zielone płuca Polski) i kulturowym oraz dobrze rozwiniętej infrastrukturze turystycznej.				(+)			+		+	(+)	(+)	(+)		
5. Kształtowanie nowoczesnej edukacji opartej na synergii między edukacją na każdym poziomie, od podstawowego do wyższego, a lokalnym rynkiem pracy, ukierunkowane na zwiększanie szans rozwoju osobistego oraz aktywności zawodowej mieszkańców.	+	(+)	(+)		(+)	(+)					(+)		(+)	(+)

Wyzwanie/priorytety	1.1. Edukacja przyszłości MOF GW	1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców	1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa	1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego	2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW	2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej	2.3. Rozwinięta oferta turystyczna	3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych	3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne	4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna	4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna	5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW.	5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART
6. Rozwijanie spójności obszaru MOF GW poprzez kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe.		(+)	(+)		(+)			(+)	(+)	+	(+)	(+)	+	(+)
7. Poprawa jakości środowiska, przeciwdziałanie ingerencji w środowisko przyrodnicze, umiejętne wykorzystanie posiadanych walorów przyrodniczych oraz aktywna adaptacja do zmian klimatu.				(+)		+	(+)	+	+	(+)	(+)	(+)		
8. Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej kształtowanej przez dobrze rozwinięty i funkcjonujący niskoemisyjny system komunikacji zbiorowej, wpływający na spójność społeczną, dostęp do usług publicznych oraz rynku pracy.	(+)	(+)		(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	+	+	(+)	(+)
9. Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej MOF GW w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru oraz uwolnienia potencjału turystycznego.					(+)		(+)				(+)	+		
10. Zacieśnianie współpracy w ramach MOF GW w celu osiągniecia efektu synergii oraz optymalnego wykorzystania zewnętrznych i wewnętrznych narzędzi wsparcia rozwoju regionalnego i lokalnego.	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	+	(+)	(+)	+	(+)
11. Intensyfikacja współpracy MOF GW na poziomie krajowym i międzynarodowym, w tym transgranicznym, dla zrównoważonego rozwoju obszaru, realizowana przy udziale partnerów publicznych, społecznych oraz gospodarczych.					(+)		(+)					(+)	(+)	

Źródło: opracowanie własne, gdzie + oznacza powiązania bezpośrednie, (+) powiązania pośrednie

5. Priorytety i kierunki działań

Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW

Priorytet 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW

Przestrzeń MOF GW, podobnie jak przestrzeń kraju, doświadczać będzie skutków zmian demograficznych. Widoczne są one m. in. w zmniejszającej się liczbie osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym zwiększaniu liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Polska doświadczy zjawiska depopulacji, która w szczególnej skali wystąpi po 2030 roku. Prognozować należy również napływ migrantów spoza Unii Europejskiej. Te zjawiska w istotny sposób determinować będą sposób funkcjonowania gospodarki MOF GW, usług społecznych i wreszcie społeczeństwa. Podtrzymanie konkurencyjności gospodarki i spójności społecznej zależeć będzie od jakości i dostępności kadr na rynku pracy. Rozwój systemu edukacji i opieki nad dziećmi na obszarze MOF GW kierunkować się będzie na efektywniejsze wykorzystanie posiadanych przez poszczególnych partnerów zasobów. Oznacza to zwiększenie spójności poszczególnych etapów kształcenia, tak aby docelowo system edukacji był na tyle atrakcyjny, aby zatrzymać młode osoby i dać im szansę na rozwój osobisty i zawodowy. Nie bez znaczenia będzie również dostosowanie systemu edukacji i wychowania do potrzeb integracji osób pochodzących spoza Unii Europejskiej.

Edukacja to jednocześnie tylko jedno z narzędzi, pozwalających na zatrzymanie młodych. Partnerzy samorządowi posiadają jednak ograniczoną wiedzę nt. potrzeb młodych osób. Jest to grupa społeczna, która w umiarkowany sposób komunikuje swoje potrzeby. Konieczne jest pogłębienie wiedzy nt. potrzeb młodych oraz opracowanie polityki młodzieżowej, w sposób partycypacyjny.

MOF GW dążyć będzie do wzmocnienia systemu wychowania i opieki nad dziećmi. Pozwoli to zwiększyć aktywność zawodową mieszkańców, a tym samym wspierać będzie konkurencyjność gospodarki.

System edukacji, w szczególności na poziomie podstawowym i opieki nad dziećmi, wymagać będzie dostosowania się do zmian liczby mieszkańców, które są bardzo dynamiczne na obszarze MOF GW. Związane są one przede wszystkim ze wzrastającą liczbą mieszkańców terenów podmiejskich Gorzowa Wielkopolskiego oraz depopulacją przestrzeni położonych w większej odległości.

Szczególną rolą w kształtowaniu dostępności do edukacji na terenie MOF GW pełnić będzie system komunikacji publicznej. Będzie on niezwykle ważny dla utrzymania konkurencyjności kształcenia na poziomie ponadpodstawowym, w tym zawodowym (m. in. w Gorzowie Wielkopolskim, Kostrzynie nad Odrą, Witnicy, Skwierzynie, Strzelcach Krajeńskich) oraz wyższym (w Gorzowie Wielkopolskim).

Warto dodać, iż w ostatniej dekadzie poszczególni partnerzy samorządowi istotnie wzmocnili infrastrukturę i jakość oferty edukacyjnej. Praktycznie w całej przestrzeni MOF GW powstało nowoczesne zaplecze edukacyjne. Szczególnym przykładem jest utworzenie Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim (CEZiB), tj. nowoczesnego zespołu średnich szkół zawodowych (Zespół Szkół Budowlanych i Samochodowych im. Mikołaja Kopernika, Zespół Szkół

Mechanicznych im. Zesłańców Sybiru oraz Centrum Kształcenia Zawodowego), opartego na synergii szkół z pracodawcami (dualny system kształcenia) i nastawionego m. in. na nauczanie zawodów poszukiwanych przez obecny rynek pracy. Te obiekty i zasoby powinny zostać wykorzystane również w edukacji osób dorosłych, być może także migrantów. Pola rozwoju oferty edukacyjnej związane są również z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. W gminach MOF GW powinna być tworzona atrakcyjna oferta edukacyjna, uzupełniająca w stosunku do oferty CEZiB, aby umiejętnie moderować proces kształcenia.

W zakresie kształcenia wyższego, realizowanego w MOF GW należy dążyć do wzmocnienia prestiżu szkół i uczelni lokalnych, jakości nauczania, wzmacniania kadry dydaktycznej oraz zdolności prowadzenia prac badawczo-rozwojowych. Jak pokazują dane dot. pochodzenia studentów gorzowskich uczelni, m. in. Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, zasięg oddziaływania uczelni jest ograniczony do okolicznych gmin i powiatów. Należy przy tym zauważyć, iż w perspektywie kilku lat wzmocniony zostanie system komunikacyjny, co pozwoli na podniesienie konkurencyjności oferty kształcenia i edukacji na terenie MOF GW.

W kontekście rozwoju jakości i dostępności edukacji na terenie MOF GW należy wspomnieć o luce kadrowej, która w perspektywie dekady może się pogłębić. W tym kontekście partnerzy z MOF GW dążyć będą do zapewnienia optymalnej dostępności do kadr oświaty i edukacji, zabezpieczających wysoki poziom edukacji.

Priorytet 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców

Obszar MOF GW jest co do zasady w miarę jednorodną przestrzenią pod względem jakości życia, poziomu rozwoju ekonomicznego, dostępności do miejsc pracy oraz usług publicznych. Jednocześnie wewnętrzne uwarunkowania rozwoju w dużym stopniu kształtuje potencjał usługowy Gorzowa Wielkopolskiego, w tym ranga i znaczenie tego miasta w strukturze osadniczej i rozwojowej województwa lubuskiego i kraju. Gorzów Wielkopolski wyraźnie koncentruje funkcje usługowe, administracyjne oraz gospodarcze na tle całego MOF GW. Istotny potencjał gospodarczy koncentruje się również w Kostrzynie nad Odrą. Potencjał tych dwóch ośrodków w istotny sposób kształtuje również politykę społeczną. Warto jednak podkreślić, iż poszczególne gminy i ośrodki lokalne na terenie MOF GW w ostatniej dekadzie rozwijały się dynamicznie. W przestrzeni MOF GW widoczny był istotny wpływ procesów suburbanizacyjnych na rozwój wybranych przestrzeni. Szczególnie dynamiczny napływ nowych mieszkańców widoczny był w gminach Deszczno, Kłodawa, Santok. Odpływ obserwowano w pozostałej części MOF GW. Miasto Gorzów Wielkopolski rekompensowało odpływ na tereny podmiejskie napływem migracyjnym z mniejszych miejscowości.

Powyżej opisany układ można odnieść do polityki społecznej MOF GW. Gorzów Wielkopolski oferuje bardzo dobrą dostępność i jakość usług społecznych. Im dalej od miasta tym dostępność jest wyraźnie gorsza, m. in. ze względu na dostępność do komunikacji publicznej. Poszczególne gminy zapewniają swoim mieszkańcom szereg usług, jednak część z nich, w szczególności dotycząca opieki zdrowotnej, dostępna jest poza ich granicami.

Na kwestię dostępności usług społecznych należy w MOF GW nałożyć kwestie zmian demograficznych, w tym starzenia się społeczeństwa. Jest to zjawisko dynamicznie występujące w kraju oraz na terenie MOF GW, co wynika ze struktury wieku społeczeństwa. Co więcej,

w perspektywie trzech kolejnych dekad utrzymany zostanie wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że inwestowanie w rozwiązania w zakresie polityki senioralnej będzie służyć społeczności przez długi okres czasu.

Na problemy starzejącego się społeczeństwa należy nałożyć kwestie odpowiedzialności i opieki międzypokoleniowej – dzieci nie poczuwają się do opieki nad swoimi rodzicami. Pogłębiane jest to przez odpływ młodych osób, co może oznaczać zerwanie więzi rodzinnych oraz generować problem opieki nad samotnymi starszymi osobami.

MOF GW dążyć będzie do wzmocnienia spójności i dostępności opieki zdrowotnej oraz działań na rzecz integracji społecznej. Poszczególne gminy poszukiwać będą wspólnych rozwiązań dotyczących infrastruktury opieki nad osobami starszymi lub potrzebującymi, np. w formie mieszkań chronionych, wykorzystując wzajemnie swoje zasoby i kompetencje. Integracja społeczna powinna również objąć osoby przybywające na teren MOF GW z innych krajów. Partnerzy dążyć będą do rozwijania spójnej oferty w ramach polityki opiekuńczej dla osób defaworyzowanych, a także infrastruktury na rzecz osób starszych oraz oferty w ramach polityki senioralnej, np. wspierającej aktywność seniorów.

Szczególnie ważnym działaniem dla spójności społecznej i jakości życia mieszkańców będzie zapewnienie kadr opieki zdrowotnej. Luka kadrowa w szczególny sposób dotyka kadr medycznych. Partnerzy samorządowi z MOF GW dążyć będą do stworzenia spójnego systemu ochrony zdrowia na obszarze MOF GW oraz dalszego rozwoju infrastruktury ochrony zdrowia. Kluczowym zasobem tego systemu będą kadry medyczne. Partnerzy podejmować będą działania na rzecz rozwoju kierunków o profilu pielęgniarskim, rozwijać będą system stypendialny dla młodych pracowników tzw. białego personelu. Przykładem są już realizowane działania m.in. Akademii im. Jakuba Paradyża, która otworzyła kierunki pielęgniarski (w 2020 roku) oraz ratownictwo medyczne (w 2021 roku).

W poszczególnych gminach MOF GW występują obszary szczególnej koncentracji problemów społecznych. Dotyczy to zarówno przestrzeni miejskich, z reguły są to śródmieścia miast, w których koncentruje się zabudowa komunalna. Dotyczy to również przestrzeni wiejskich, np. miejscowości, w których funkcjonowały PGR-y, miejscowości o deficytach powiązań komunikacyjnych. Dalszej rewitalizacji wymagają także parki i tereny zielone w obszarze MOF GW. Partnerzy MOF GW realizować będą działania rewitalizacyjne tych przestrzeni, skupiając szczególną uwagę na włączenie społeczne oraz kompleksowość rozwiązywania problemów.

Priorytet 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa

Na terenie MOF GW widoczne są dynamiczne procesy urbanizacyjne. Dotyczą one w szczególny sposób terenów podmiejskich. Należy oczekiwać, iż trend ten zostanie podtrzymany. Konieczne jest moderowanie procesów osadnictwa i rozwoju terenów zurbanizowanych na terenie MOF GW. Atrakcyjność osadniczą obszaru tworzą również przestrzenie miejskie. Ich atutem jest dobra dostępność do usług publicznych i miejsc pracy. Szczególnym wyzwaniem polityki mieszkaniowej MOF GW jest tworzenie warunków do życia dla osób młodych. Wraz ze wzrostem cen mieszkań pogarsza się dostępność do zasobów mieszkaniowych osób uboższych. Dlatego kolejnym wyzwaniem jest rozwijanie budownictwa społecznego. Jedną z głównym barier w zakresie dostępności do mieszkań dla osób młodych jest wysoka i rosnąca cena mieszkań w relacji do wynagrodzeń. Należy prognozować, iż trend wzrostu cen nieruchomości zostanie podtrzymany. MOF GW tworzyć będzie warunki do zatrzymania młodych m. in. poprzez rozwój oferty mieszkaniowej przystępnej cenowo.

Atutem MOF GW jest dostępność terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe. Dotyczy to zarówno przestrzeni miejskich, jak też wiejskich.

Priorytet 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego

Mieszkańcy MOF GW oczekują, że poza pracą miejsce zamieszkania zapewni im ofertę czasu wolnego. Co do zasady obszar MOF GW posiada dobrze rozwiniętą ofertę kulturalną, rozwija się również oferta sportowa i rekreacyjna, co widoczne jest m. in. w inwestycjach samorządów gminnych w tym zakresie. Proces ten nie został jeszcze dokończony i partnerzy będą kontynuować inwestycje w zakresie kultury, sportu i rekreacji. Atutem MOF GW jest dostęp do oferty czasu wolnego bazującej na walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Jednocześnie widoczne są braki w infrastrukturze czasu wolnego. Przykładowo na terenie Gorzowa Wielkopolskiego brakuje stadionu piłkarskiego i drużyny piłkarskiej, w której chcieliby grać młodzi mieszkańcy regionu. Do kolejnych deficytów MOF GW należy m. in. brak sali widowiskowo-koncertowej, basenu, który odciążyłby CSR Słowianka w Gorzowie Wielkopolskim, brak nowoczesnego obiektu kultury i obiektów sportowych w Strzelcach Krajeńskich, brak krytej pływalni w Kostrzynie nad Odrą, brak pełnowymiarowej hali sportowej w Skwierzynie, brak obiektów kulturalnych na nowobudowanych osiedlach na terenie MOF GW, brak odpowiednio uzbrojonych i nowoczesnych przystani nad jeziorami i rzekami, brak łatwo dostępnych miejsc edukacji dla dorosłych na obszarach wiejskich (rozwój usług edukacji ustawicznej w szkołach, świetlicach wiejskich).

Należy również zwrócić uwagę na problemy w dostępności do oferty czasu wolnego, dotykające obszarów wiejskich, w tym konieczność tworzenia miejsc rekreacji dla dzieci z wielofunkcyjnymi placami zabaw, rozbudowę sieci ścieżek rowerowych oraz rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej, a także obiektów turystyki wodnej.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do optymalniejszego wykorzystania swoich wzajemnych atutów. W tym celu wzmocniony zostanie system przekazywania i informowania o wydarzeniach kulturalnych, sportowych, czy z zakresu rekreacji. Poszczególne samorządy dążyć będą do unikania „wewnętrznej konkurencji" w zakresie oferty czasu wolnego, co może np. przejawiać się w terminach organizacji kluczowych imprez kulturalnych na terenie MOF. Ważne przy tym będzie rozwijanie kanałów i narzędzi dystrybucji informacji.

Warto dodać, iż atutem MOF GW w przypadku rekreacji jest dostępność do terenów zielonych. Partnerzy dążyć będą do wyeksponowania, ochrony i umiejętnego wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do zwiększenia zainteresowania i udziału mieszkańców w ofercie czasu wolnego. W tym celu zakłada się prowadzenie edukacji kulturalnej, wspierającej dodatkowo więzi społeczne i tożsamość mieszkańców.

Tabela 3. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW

Priorytety	Kierunki działań
1.1. Edukacja przyszłości MOF GW	1.1.1. Stworzenie spójnego systemu edukacji na obszarze MOF GW, ukierunkowanego na zwiększanie szans rozwoju osobistego i zawodowego, dostosowanego do zmieniających się uwarunkowań demograficznych oraz społecznych (m. in. integracja migrantów).
	1.1.2. Poprawa infrastruktury, jakości i dostępności edukacji poziomu podstawowego, średniego oraz wyższego na terenie MOF GW.
	1.1.3. Wsparcie rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych, ukierunkowane na podnoszenie aktywności zawodowej i ekonomicznej mieszkańców MOF GW.
	1.1.4. Wspieranie i wdrażanie rozwiązań z zakresu opieki nad dziećmi, sprzyjających aktywności zawodowej rodziców.
	1.1.5. Promocja i wzmocnienie prestiżu kształcenia ponadpodstawowego i wyższego na terenie MOF GW.
	1.1.6. Zapewnienie optymalnej dostępności do kadr oświaty i edukacji, zabezpieczających wysoki poziom edukacji na terenie MOF GW.
	1.1.7. Rozwój dualnego modelu kształcenia zawodowego.
1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców	1.2.1. Stworzenie spójnego systemu ochrony zdrowia na obszarze MOF GW oraz rozwój infrastruktury ochrony zdrowia.
	1.2.2. Budowa ośrodków wsparcia i integracji społecznej (np. ŚDS), mieszkań chronionych, w tym dla migrantów.
	1.2.3. Stworzenie spójnej oferty w ramach polityki opiekuńczej dla osób defaworyzowanych.
	1.2.4. Rozwój infrastruktury na rzecz osób starszych oraz spójnej oferty w ramach polityki senioralnej.
	1.2.5. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji.
	1.2.6. Wypracowanie wspólnej polityki i oferty młodzieżowej.
1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa	1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne).
	1.3.2. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej rozwojowi mieszkalnictwa.
	1.3.3. Rozwój budownictwa społecznego.
	1.3.4. Wspieranie rozwiązań z zakresu dostępności do mieszkań dla osób młodych.
1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego	1.4.1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej.
	1.4.2. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu

Priorytety	Kierunki działań
	wolnego, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego.
	1.4.3. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.
	1.4.4. Podnoszenie kompetencji mieszkańców MOF GW do uczestnictwa w kulturze poprzez wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji kulturowej.

Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka

Priorytet 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW

Partnerzy MOF GW dążyć będą do wspierania rozwoju gospodarczego na terenie MOF. Obszar MOF GW posiada istotne atuty dla dalszego dynamicznego rozwoju gospodarczego, do których należy zaliczyć lokalizację, przebieg tras komunikacyjnych, tradycje gospodarcze, rozwinięte już aktywności gospodarcze, w tym firmy, które odniosły sukces, potencjał edukacji oraz dostępność instytucji wsparcia biznesu. Nie bez znaczenia jest także zasób terenów inwestycyjnych. Kluczowe będzie powiązanie istniejących atutów i zasobów, przede wszystkim tworzenie synergii pomiędzy biznesem, oświatą i samorządami, czyli partnerskie podejście do moderowania rozwoju gospodarczego. Rolą samorządów, przy współpracy z IOB będzie moderowanie procesów rozwojowych oraz docelowo kierowanie interwencji rozwoju, np. infrastruktury, systemu oświaty, na potrzeby rozwoju gospodarczego. Dla wymiaru gospodarczego szczególnie ważne będą inwestycje i działania związane z komunikacją publiczną. Szczególnie warto wspomnieć o rozwoju połączeń kolejowych, które wzmocnią potencjał i dostępność do rynku pracy oraz kadr. Należy w tym miejscu wymienić m. in. potencjał rozwoju linii kolejowej nr 363, która docelowo połączy Gorzów Wielkopolski z Poznaniem, po drodze komunikując gminy Deszczno i Skwierzyna. Ważna będzie również inwestycja łącznic na stacji Kostrzyn nad Odrą, umożliwiając bezpośrednie połącznie dolnego tarasu stacji z górnym, czyli linii 273 i 203. Pozwoli to realizować bezpośrednie połączenia z Gorzowa Wlkp. do Szczecina i Zielonej Góry. Ważne będzie również odtworzenie linii 426 do Strzelec Krajeńskich.

Istotne znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarczego MOF GW będzie mieć dostępność do niemieckiego rynku. Bliskość granicy niesie za sobą oczywiście ryzyko wymywania zasobów ludzkich, co widoczne jest już w strefie przygranicznej np. w Kostrzynie nad Odrą, z drugiej strony jest szansą na sprzedaż produktów i usług wytwarzanych na terenie MOF GW. Partnerzy wspierać będą przedsiębiorców przy wchodzeniu na rynek niemiecki, co możliwe będzie m. in. poprzez rozwój powiązań komunikacyjnych, doradztwo i wsparcie instytucji otoczenia biznesu, rozwijanie kompetencji kulturowych i językowych, czy też aktywne wsparcie w nawiązywaniu kooperacji

i partnerstw. Możliwe to będzie m. in. poprzez tworzenie baz danych, rozwijanie narzędzi informatycznych, ułatwiających kooperację gospodarczą.

Niezwykle ważnym kierunkiem działania będzie tworzenie warunków do inwestowania na terenie MOF GW. Poszczególni partnerzy posiadają różnorodny zasób terenów inwestycyjnych. Dążyć będą do stworzenia wspólnej oferty inwestycyjnej, w tym również do wzmocnienia narzędzi i sposobu obsługi inwestorów, w celu optymalnego wykorzystania dostępnych terenów inwestycyjnych.

Ważnym zagadnieniem dla podtrzymania konkurencyjności gospodarki na terenie MOF GW będzie wzmacnianie i rozwijanie dualnego systemu kształcenia zawodowego. Kształcenie na potrzeby gospodarki odbywać się będzie w sposób praktyczny, przy aktywnym udziale przedsiębiorców. Podstawy dla tego systemu zostały już na terenie MOF GW stworzone. Powstaje m. in. nowoczesne Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu (CEZiB). Kształcenie na terenie MOF GW realizowane będzie z uwzględnieniem potrzeb gospodarki, w tym jej przyszłych trendów rozwoju.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do zacieśnienia współpracy w realizacji działań na rzecz rozwoju gospodarczego.

Priorytet 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej

MOF GW dążyć będzie do rozwinięcia i wzmocnienia potencjału do kreowania innowacyjnej i zielonej gospodarki, w szczególności do wspierania potencjału gospodarczego i innowacyjnego już zlokalizowanego w przestrzeni MOF GW, w tym potencjału instytucji otoczenia biznesu oraz szkół wyższych. W ten sposób pobudzać się będzie do rozwoju inicjatywy i pomysły przedsiębiorców związanych z miejscem zamieszkania, co ograniczać będzie w perspektywie długoterminowej ryzyko przenoszenia działalności gospodarczych poza obszar. W tym kontekście zakłada się m. in. wspieranie lokalnych start-upów. Kluczowym zasobem przyszłości dla innowacyjnej gospodarki są ludzie. MOF GW dążyć będzie do wspierania rozwoju zasobów kadrowych gospodarki, w szczególności w zakresie rozwoju przemysłu 4.0.

MOF GW posiada atuty dla rozwijania niskoemisyjnej i zielonej gospodarki. Przestrzeń MOF to obszar o stosunkowo niskiej presji na środowisko, z bogatymi zasobami przyrody. Ważne będzie eksponowanie tych atutów i wspieranie działań, które budować będą społeczną akceptację dla ekologicznych rozwiązań, również w wymiarze gospodarczym. Przykładem takich rozwiązań będzie rozwój niskoemisyjnego transportu, np. poprzez rozwijanie infrastruktury szybkiego ładowania pojazdów elektrycznych, czy też rozwój zielonej energetyki.

Powstanie multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie w Gorzowie Wielkopolskim wpisywać będzie się w rozwój transportu, bazującego na połączeniu potencjału dróg lądowych (droga ekspresowa S3, droga krajowa DK 22), linii kolejowych (linia 203 i 367) i dróg wodnych.

Potencjał zielonej gospodarki dotyczy również gospodarki rolnej. Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego lub ekstensywnego jest spójne z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu. Produkty ekologiczne powinny docelowo wspierać lokalne usługi, np. turystyczne, tym samym tworząc wewnętrzne łańcuchy powiązań gospodarczych (np. gorzowskie restauracje serwujące produkty z Puszczy Noteckiej, etc.).

Na obszarze MOF GW partnerzy dążyć będą do wzmocnienia współpracy przy poszukiwaniu i realizacji wspólnych tematów badawczo-rozwojowych, aby docelowo optymalnie wykorzystać potencjał wsparcia zewnętrznego dla potrzeb rozwoju innowacji.

Priorytet 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna

Na obszarze MOF GW istnieje potencjał do rozwijania gospodarki w oparciu o funkcję turystyczną. Tworzy je zarówno atrakcyjność przyrodnicza (np. Park Narodowy Ujście Warty, „Lubuskie Mazury", parki krajobrazowe i inne walory przyrodnicze, w tym obszary Natura 2000, duże polskie rzeki: Odra, Warta, Noteć, Obra, jeziora, lasy), potencjał kultury, w tym dziedzictwa kulturowego oraz historycznego (np. Twierdza Kostrzyn nad Odrą, średniowieczne mury w Strzelcach Krajeńskich, muzea i placówki kultury, liczne imprezy kulturalne, obiekty militarne umocnień Łuku Odry-Warty), ale też potencjał lokalizacyjny i komunikacyjny. W tym przypadku w rozwoju turystycznym nie można nie uwzględniać poprawiającej się dostępności komunikacyjnej oraz bliskości bogatego rynku dla usług, zlokalizowanego po niemieckiej stronie granicy (m.in. bliskość Berlina). Regionalną specjalizacją turystyczną MOF GW może być turystyka wodna. Wynika to m. in. z położenia nad trzema dużymi rzekami Odrą, Wartą i Notecią oraz położeniem na terenie MOF GW licznych jezior. Aby wykorzystać ten potencjał MOF GW inwestować będzie w infrastrukturę turystyczną oraz tworzyć będzie warunki do rozwoju usług turystycznych.

Potencjał rozwoju funkcji turystycznej związany jest również z popytem wewnętrznym, który przejawia się m. in. aktywnością sportową, rekreacyjną i wypoczynkową. W tym kontekście atuty do rozwoju funkcji turystycznej widoczne są m. in. w sąsiedztwie Gorzowa Wielkopolskiego. Tworzy to szansę na rozwój turystyki weekendowej.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do wzmocnienia i rozwoju infrastruktury turystycznej, która poprawi dostępność atrakcji turystycznych, pozwoli lepiej je ze sobą powiązać, a także wykreuje nowe produkty turystyczne, np. związane z turystyką rowerową. Ważne jest rozwijanie infrastruktury turystycznej w układach sieciowych, tj. pozwalających na uzyskanie efektów synergii, także z obszarami położonymi poza MOF GW. Szczególnym przykładem jest wykorzystanie potencjału Międzynarodowej Drogi Wodnej – E70, Wielkiej Pętli Wielkopolskiej oraz koncepcji tzw. „Lubuskich Mazur", drugiego w Polsce po Mazurach, największego obszaru pod względem ilości jezior, połączonych ze sobą kanałami umożliwiającymi dopłynięcie z gminy Strzelce Krajeńskie, przez Santok, Gorzów Wielkopolski i Kostrzyn nad Odrą do Bałtyku. Istotną kwestią jest również budowa mariny „Delfin" w Kostrzynie nad Odrą, co pozwoli wzmocnić potencjał turystyki wodnej.

Wspierając rozwój turystyki MOF GW, partnerzy będą dążyć do zorganizowania wspólnej promocji. Zakłada się pakietowanie wybranych atrakcji i produktów, w szczególnej łączności z koncepcją promocji Województwa Lubuskiego, co zwiększy skuteczność przekazu promocyjnego. Promocja powinna być kierowana nie tylko do odbiorcy krajowego, ale w szczególności do mieszkańców przygranicznych regionów Niemiec. W tym kontekście, jak też w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej, należy traktować współpracę transgraniczną, jako istotne narzędzie dla rozwoju funkcji turystycznej na obszarze MOF GW.

Tabela 4. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka

Priorytety	Kierunki działań
2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW	2.1.1. Stworzenie przedsięwzięć, produktów i procesów, budujących synergię między biznesem, oświatą i samorządem.
	2.1.2. Wykorzystanie potencjału transgranicznego do rozwoju gospodarczego.
	2.1.3. Wspieranie tworzenia wspólnej oferty eksportowej.
	2.1.4. Stworzenie baz danych i narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.
	2.1.5. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów MOF GW.
	2.1.6. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie MOF GW, w tym digitalizacja i udostępnienie danych.
	2.1.7. Wsparcie powstania agencji rozwoju gospodarczego MOF GW.
	2.1.8. Zbrojenie terenów inwestycyjnych ukierunkowane na zrównoważony rozwój aktywności gospodarczej MOF GW.
2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej	2.2.1. Wspieranie rozwoju i wykorzystania potencjału naukowego w celu budowania innowacyjnej i zielonej gospodarki.
	2.2.2. Wspieranie, promocja i rozwój zielonej energetyki np. OZE.
	2.2.3. Wspieranie i realizacja działań na rzecz zmniejszenia emisyjności lokalnej gospodarki, np. infrastruktury „szybkiego ładowania" pojazdów elektrycznych.
	2.2.4. Wspieranie lokalnych start-upów.
	2.2.5. Wspieranie rolnictwa ekologicznego i tworzenie warunków do sprzedaży produktów regionalnych.
	2.2.6. Wspieranie rozwoju przemysłu 4.0, w tym działalności Partnerstwa pn.: SMART FACTORY 4.0[3] oraz tworzenia Lubuskiego Centrum Przemysłu 4.0.[4]
	2.2.7. Wspieranie specjalizacji gospodarczej MOF GW w oparciu o zasoby i tradycje przemysłowe.
	2.2.8. Wspieranie budowy multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie.
2.3. Rozwinięta oferta turystyczna	2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.

[3] Celem przedsięwzięcia jest współpraca przy poszukiwaniu wspólnych obszarów badawczo-rozwojowych oraz wspólne przygotowanie projektów i przedsięwzięć innowacyjnych do sfinansowania w ramach perspektywy finansowej UE 2021-2027.

[4] Celem przedsięwzięcia jest prowadzenie działalności badawczej, rozwojowej, wdrożeniowej i szkoleniowej upowszechniającej wiedzę ekspercką w obszarze przemysłu przyszłości i obejmuje ono między innymi: (a) zarówno zielone technologie i IoT, AI, VR, robotyzację (technologie w obszarze Przemysłu 4.0); (b) budowanie ekosystemu wraz z AJP, LKM, GOT PNP Sp. z o.o. i CEZiB.

	2.3.2. Wykorzystanie potencjału MDW – E70 i Wielkiej Pętli Wielkopolskiej oraz „Lubuskich Mazur".
	2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.
	2.3.4. Tworzenie, wzmacnianie i promowanie lokalnych produktów turystycznych.
	2.3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej.
	2.3.6. Stworzenie wspólnej oferty turystycznej.
	2.3.7. Orientacja w promocji turystycznej na rynek niemiecki.

Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW

Priorytet 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych

Problemy dotyczące ochrony środowiska na obszarze MOF GW są zasadniczo przekrojowe i charakterystyczne dla jego całej przestrzeni, część jest również kształtowana specyfiką wybranych składowych obszaru. Do kwestii problemowych, które dotykają całej przestrzeni MOF GW należy zaliczyć kwestie jakości powietrza atmosferycznego, determinowaną głównie niską emisją. Problemem przekrojowym jest oczywiście kwestia dostosowania się do zmian klimatycznych, z tą różnicą, że poszczególne obszary MOF wymagają specyficznego podejścia do tematu kryzysu klimatycznego. Szczególny wymiar zmian klimatycznych przejawia się w zagrożeniu powodziowym oraz zagrożeniu podtopień, wywołanych przez nawalne deszcze. Warto dodać, że przez teren MOF GW płyną m. in. rzeki Odra, Warta i Noteć.

W realizacji działań rozwojowych na obszarze MOF GW należy uwzględnić kwestie odnoszące się do zarządzania ryzykiem powodziowym. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty przyjęty został Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., opublikowany w dniu 1 grudnia 2016 r. (Dz. U. poz. 1938). Jego głównym celem jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych.

Kolejną ważną kwestią odnoszącą się do wymiaru zmian klimatycznych jest przeciwdziałanie suszy. 3 września 2021 roku Minister właściwy ds. gospodarki wodnej opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. z 2021 r. poz. 1615). Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru.

Powyższe oznacza, że wszelkie działania inwestycyjne i rozwojowe w MOF GW należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców, m. in. poprzez działania edukacyjne, wspieranie rozwiązań z zakresu wymiany źródeł ciepła, promocję

odnawialnych źródeł energii, czy też działania realizowane przy współpracy z organizacjami i podmiotami zajmującymi się ochroną przyrody.

Ważne w kontekście społecznego odbioru i budowy świadomości ekologicznej mieszkańców będą działania na rzecz rozwoju terenów zielonych. Działania te ukierunkowane będą m. in. na zwiększaniu odporności przestrzeni na zjawiska kryzysowe, takie jak susze, upalne dni, czy też nawalne deszcze.

Dla części gmin, w tym głównie na obszarach wiejskich i mniejszych miejscowości, wciąż nierozwiązanym problemem jest gospodarka ściekowa. Oznacza to potrzebę inwestowania w rozwój sieci kanalizacyjnej lub rozproszone systemy oczyszczania ścieków. Problemem nadal pozostaje kwestia właściwej gospodarki odpadami, także w kwestii segregacji odpadów. Na obszarze MOF GW występują dzikie wysypiska, problem zaśmiecenia oraz materiały zawierające azbest. Należy zatem rozwijać nowoczesne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Ważnym działaniem dla MOF GW będzie monitorowanie stanu środowiska, głównie wody i powietrza. Monitoring środowiska powinien mieć wymiar nie tylko analityczny, ale jego wyniki powinny służyć działaniom informacyjnym, edukacyjnym oraz zapobiegawczym.

W zakresie problemu gospodarki ściekowej istnieje konieczność realizacji ustaleń Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK), w którym zostały ujęte kwestie uporządkowania gospodarki ściekami komunalnymi zgodnie z wymaganiami wynikającymi z dyrektywy 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

Dla MOF GW ważna będzie realizacja działań odnoszących się do konieczność zachowania naturalnej zdolności retencyjnej gruntów - czynnika szczególnie istotnego w kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu. Ważny przy tym będzie rozwój tzw. niebieskiej i zielonej infrastruktury w kontekście adaptacji do zmian klimatu oraz działania dot. promowania/wsparcia rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw.

Jednym z kluczowych zagadnień dla wymiaru środowiskowego na obszarze całego MOF GW będzie organizacja transportu zbiorowego. W obszarze dążyć będzie się do wspierania i rozwijania niskoemisyjnego transportu zbiorowego, opartego na elektromobliności, a także rozbudowy sieci ścieżek rowerowych. Ważnym i kontynuowanym tematem będzie dążenie do poprawy efektywności energetycznej budynków, np. poprzez ich termomodernizację, jak też rozwój i promowanie odnawialnych źródeł energii.

Priorytet 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych

Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych na obszarze MOF GW jest konieczna dla zachowania atutów i walorów przyrody. Partnerzy MOF GW dążyć będą do eksponowania przyrody i budowania społecznej wrażliwości na rzecz przyrody. W tym celu rozwijać będą infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną przyjazną środowisku. Dążyć będą do ograniczania zabudowy na obszarach wrażliwych i cennych przyrodniczo, tak aby zachować bioróżnorodność i zróżnicowanie siedlisk. Wraz z partnerami społecznymi oraz instytucjami publicznymi realizować będą działania z zakresu czynnej i biernej ochrony przyrody, w tym działania popularyzujące przyrodę.

Warto dodać, iż przy realizacji działań na rzecz przyrody mogą liczyć na współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami publicznymi, realizującymi zadania czynnej i biernej ochrony przyrody. Partnerzy ci mogą wnosić potencjał wiedzy, zaangażowania oraz doświadczenia w realizacji działań edukacyjnych i w zakresie ochrony przyrody, w tym np. dotyczące rozwoju turystyki przyrodniczej, rozwoju infrastruktury turystycznej, kształtowania zasad polityki przestrzennej.

Ważną kwestią dla zachowania przyrody na obszarze MOF GW jest ciągłość i spójności obszarów chronionych. Szczególnie ważne jest to na styku obszarów chronionych oraz w odniesieniu do miejsc, które mogą być poddane znacznej presji urbanizacyjnej. W tym celu partnerzy samorządowi wspólnie z partnerami społecznymi i instytucjami planują opracować strategię ochrony środowiska i polityki ekologicznej MOF GW.

Priorytet 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne

Z uwagi na oczekiwaną znaczną dynamikę procesów rozwojowych w obszarze MOF GW oraz potrzebę zrównoważonego rozwoju tej przestrzeni, konieczna jest koordynacja procesów rozwoju przestrzennego. Są one widoczne w szczególny sposób na granicach administracyjnych poszczególnych gmin, przykładem mogą być zjawiska urbanizacyjne zachodzące pod Gorzowem Wielkopolskim, kwestie utrzymania spójności ochrony zasobów przyrodniczych, czy na przykład kwestia spójności układów komunikacyjnych, w tym np. dróg i ścieżek rowerowych. Większy nacisk należy położyć na lepszą współpracę samorządów i urbanistów w trakcie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na granicach gmin, ale także wspólną politykę przestrzenną przy inwestycjach strategicznych lub problematycznych, np. lokalizacja schronisk dla zwierząt, zakładów utylizacji odpadów, składowisk odpadów.

Nie bez znaczenia dla planowania przestrzennego będą działania na rzecz rozwoju aktywności gospodarczej. Partnerzy samorządowi MOF GW są świadomi deficytów w zakresie koordynowania planowania przestrzennego. Konieczne będzie podjęcie wysiłków na rzecz większej współpracy planistów przestrzennych z poszczególnych gmin, być może tworzenie wspólnych narzędzi i zasobów otwartych danych przestrzennych, które ułatwią koordynację. Ważnym zagadnieniem dla planowania przestrzennego będzie włączenie w procesy planistyczne mieszkańców i kształtowanie ich świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Partnerzy MOF GW dążyć będą do systematycznego powiększania powierzchni objętej planami zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 5. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW

Priorytety	Kierunki działań
3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych	3.1.1. Rozwój infrastruktury błękitno-zielonej.
	3.1.2. Rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.
	3.1.3. Racjonalna gospodarka odpadami wraz z budową infrastruktury wspierającej segregacje, w tym PSZOK.
	3.1.4. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznych i mieszkaniowych.

	3.1.5. Wspieranie rozwoju OZE, w tym współpracy producentów energii i tworzenia klastrów energii.
	3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.
	3.1.7. Zwiększanie zdolności retencyjnych, w tym zachowanie naturalnej retencji, zachowanie swobodnego przepływu wód powierzchniowych, unikanie zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią.
	3.1.8. Ochrona przeciwpowodziowa, w tym rozwój systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, budowa zbiorników retencyjnych.
	3.1.9. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
	3.1.10. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska oraz działań informacyjnych w tym zakresie.
	3.1.11. Niwelowanie miejskich wysp ciepła.
3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	3.2.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przyjaznej środowisku.
	3.2.2. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).
	3.2.3. Wspieranie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych MOF GW.
	3.2.4. Stworzenie strategii dotyczącej ochrony środowiska i polityki ekologicznej na terenie MOF GW.
	3.2.5. Popularyzacja wiedzy nt. walorów przyrodniczych MOF GW wśród mieszkańców i turystów.
3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne	3.3.1. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia spójności planowania przestrzennego (kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe).
	3.3.2. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.
	3.3.3. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego.

Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW

Priorytet 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna

Kwestie dostępności komunikacyjnej są kluczowe dla zrównoważonego rozwoju obszaru MOF GW. Są one przekrojowe dla celów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. System komunikacji publicznej będzie swoistym krwioobiegiem dla spójności społecznej oraz utrzymania konkurencyjności gospodarki i rynku pracy. Przestrzeń MOF GW nasycona jest nierównomiernie

usługami publicznymi. Im dalsza odległość od Gorzowa Wielkopolskiego, tym dostępność do usług maleje. Dostępność do usług publicznych należy postrzegać również w wymiarach lokalnych. Dla przykładu dotychczasowy rozwój połączeń komunikacji publicznej w gminach podmiejskich Gorzowa Wielkopolskiego realizowany był z myślą lepszego połączenia z przestrzenią miejską. Obecnie deficyty w tych gminach występują w połączeniach wewnątrz gminy, co utrudnia korzystanie z szeregu usług na poziomie lokalnym, np. administracji, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej, kultury. Warto również dodać, iż obszar MOF GW doświadcza zjawiska starzenia się społeczeństwa. Mobilność starszych osób jeszcze w większym stopniu zależeć będzie od dostępności do komunikacji publicznej. Podobny problem dotyka również młodzieży szkolnej, dojeżdżającej do szkół na terenie miast oraz studentów.

Najważniejsze inwestycje i rozwiązania poprawiające wewnętrzną dostępność komunikacyjną opierać się będą na istniejącym układzie drogowym, który wzmocniony zostanie przez kilka kluczowych rozwiązań, w tym północną obwodnicę Gorzowa Wielkopolskiego oraz tzw. Most Zachodni w Gorzowie Wielkopolskim. Obecnie deficyty powiązań drogowych dotyczą m. in. koncentracji ruchu drogowego w centrum Gorzowa Wielkopolskiego, które pogłębia m. in. brak wspomnianej obwodnicy oraz deficyt przepraw przez Wartę i Odrę. Podobną sytuację można zaobserwować w Kostrzynie nad Odrą, gdzie „wąskim gardłem" jest również przeprawa mostowa przez Wartę, a problemem jest brak obwodnicy. Należy oczekiwać, że ważną inwestycją dla MOF GW będzie rozbudowa DK 22 oraz wykorzystanie potencjału przebiegu drogi S3. Ważne będzie usprawnienie połączeń w kierunku granicy z Niemcami (m. in. Kostrzyn nad Odrą). Przy projektowaniu nowych rozwiązań komunikacyjnych należy zwrócić szczególną uwagę na potrzeby i opinie mieszkańców. Inwestycje powinny być prowadzone z uwzględnieniem konsultacji społecznych. Przykładem może być budowa drogi S3 w Karninie, która odcięła część mieszkańców od głównej części miejscowości. Mieszkańcy sygnalizują potrzebę realizacji w tym miejscu przejścia dla pieszych nad drogą. Dla mieszkańców i pracodawców z MOF GW ważny będzie rozwój komunikacji publicznej, który powinien uwzględniać kwestie środowiskowe (niskoemisyjność). Powinien być on ukierunkowany na poprawę dostępności do Gorzowa Wielkopolskiego, jak też miejsc ważnych ze względu na dojazdy do pracy. Powinien opierać się na zintegrowanej ofercie, wykorzystującej mocniej połączenia kolejowe. Ważnymi inwestycjami w tym zakresie będą węzły przesiadkowe oraz zabieganie o szybszą modernizację, przebudowę (Kostrzyn nad Odrą) i dobudowę (linie kolejowe 415 i 426) infrastruktury kolejowej. W ten sposób możliwe będzie odciążenie przestrzeni miejskich z ruchu samochodów, co poprawi stan powietrza, jak i jakość życia.

Infrastruktura kolejowa, w szczególności odcinki L203, L273, L367, już dzisiaj pozwalają rozpocząć budowę systemu komunikacji o wysokiej prędkości handlowej i wysokiej częstotliwości w kluczowych kategoriach ruchu: regionalnym i międzywojewódzkim. Rozwinięcie tego systemu, w pierwszym etapie, o odcinki L415, L426, tor łączący górny i dolny poziom stacji Kostrzyn n/Odrą da możliwość jazdy do Szczecina i Zielonej Góry, budowę nowych punktów handlowych, a także sprawi, iż większa część obszaru MOF GW obsługiwana byłaby przez szybki transport szynowy.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do integracji różnych środków komunikacji, w której wiodącą rolę odgrywać będzie komunikacja publiczna, w szczególności z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury torowej. Narzędziem integrującym komunikację publiczną będzie m. in. wspólny bilet na terenie MOF GW. Coraz istotniejszą rolę w komunikacji odgrywać będzie rower i inne środki komunikacji indywidulanej. Partnerzy dążyć będą do rozwijania spójnej i wygodnej dla mieszkańców, funkcjonalnej sieci dróg i ścieżek rowerowych. Sieć rowerowa rozwijać się będzie w odniesieniu do

potrzeb codziennego przemieszczania się mieszkańców, integrując się m. in. z komunikacją publiczną. Infrastruktura rowerowa rozwijana będzie również z myślą o funkcji rekreacyjnej i turystycznej.

Priorytet 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna

Obszar MOF GW to jedna z najlepiej skomunikowanych przestrzeni w kraju pod względem relacji głównych tras komunikacyjnych w układzie północ-południe (droga S3) oraz wschód-zachód (autostrada A2). Potencjał dostępności komunikacyjnej zostanie wzmocniony poprzez inwestycje w drogę S3 (połączenia z Republiką Czeską oraz dostęp do portu w Świnoujściu) oraz drogę krajową nr 22. Duży potencjał poprawy dostępności komunikacyjnej tkwi w linii kolejowej nr 203 Krzyż-Berlin.

Szczególne znaczenie dla rozwoju Gorzowa Wielkopolskiego i MOF GW będzie mieć uruchomienie bezpośrednich połączeń kolejowych, w tym do Szczecina, Poznania, Wrocławia, Bydgoszczy oraz Berlina.

Dla MOF GW znaczenie mieć będzie stworzenie linii komunikacyjnej północ-południe (tzw. Magistrali Zachodniej), która planowana jest w ramach inwestycji PKP PLK. Linia komunikacyjna na osi północ-południe Szczecin – Kostrzyn nad Odrą (wymagana budowa łącznic linii kolejowych nr 273 z 203) – Gorzów Wielkopolski – Skwierzyna (remont linii 203 i 367) – Międzyrzecz (częściowo nowy odcinek) – Świebodzin (odbudowa linii kolejowej w starym śladzie L384) – Sulechów (remont linii 358, 273) – Zielona Góra – Wrocław zwiększy oddziaływanie pasażerskie zachodniego korytarza transportowego w ciągu L273.

Budowa Magistrali Zachodniej pozwoli na budowę efektywnej sieci połączeń pasażerskich i różnych gałęzi transportu, skokowo zwiększy zasięg publicznego transportu, realnie oddziałując na gospodarkę i eliminując wykluczenie komunikacyjne. Pozwoli zaproponować przewoźnikom kolejowym i organizatorom transportu sieć połączeń krajowych o wysokich parametrach oraz zbliży centra obu stolic województwa lubuskiego na „odległość 80 minut".

Partnerzy MOF GW uczestniczyć będą aktywnie w pracach nad rozwojem systemów i połączeń komunikacyjnych w ujęciu regionalnym i krajowym, które „otworzą" przestrzeń MOF komunikacyjnie, pozwolą powiązać ją efektywniej z przestrzenią kraju oraz w układzie międzynarodowym. Ważne dla MOF GW będzie zintegrowanie połączeń komunikacji publicznej z komunikacją lotniczą. Ponadto partnerzy opracują wspólny Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF GW.

Warto również zauważyć potencjał do rozwoju multimodalnego transportu w oparciu o Międzynarodową Drogę Wodną E30 Dunaj (Bratysława) – Morze Bałtyckie (Szczecin) i położenie na Międzynarodowej Drodze Wodnej E70 Atlantyk (Antwerpia) – Morze Bałtyckie (Kłajpeda), w tym w kontekście planów odbudowy znaczenia transportu śródlądowego jako niskoemisyjnego, przyjaznego środowisku. Potrzeba wsparcia budowy multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie, została już zaznaczona wcześniej, w Priorytecie 2.2.

Tabela 6. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW

Priorytety	Kierunki działań
4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna	4.1.1. Poszerzenie oferty i usprawnienie obecnej (punktualność) komunikacji zbiorowej z uwzględnieniem kolei metropolitalnej, wraz z przebudową układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, odbudową odcinka L415 Gorzów Wielkopolski – Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna, odbudową odcinka L426 Strzelce Krajeńskie Wschód – Strzelce Krajeńskie.
	4.1.2. Budowa, rozwój i integracja sieci dróg rowerowych oraz połączeń pieszych (m. in. chodników i ścieżek pieszych).
	4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.
	4.1.4. Poprawa rozwiązań z zakresu komunikacji publicznej, z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF GW, w tym integracja taryfowa.
	4.1.5. Budowa i rozwój komunikacji zbiorowej niskoemisyjnej, wraz z centrami przesiadkowymi.
	4.1.6. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Gorzowa Wielkopolskiego jako rdzenia MOF GW.
	4.1.7. Wykorzystanie potencjału dwóch osi drogowych S3 i DK22/DK24 (Wschód – Zachód, Północ – Południe) do zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz MOF GW.
	4.1.8. Realizacja inwestycji w pasie drogowym, które przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa (np. oświetlenie ulic, przystanki autobusowe).
	4.1.9. Opracowanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF GW.
4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna	4.2.1. Zwiększenie dostępności kolejowej, drogowej i wodnej oraz lotniczej obszaru MOF GW na poziomie krajowym oraz transgranicznym, w tym wykorzystanie potencjału intermodalności rozwiązań komunikacyjnych, m. in. potencjału rzek w funkcji komunikacyjnej i transportowej oraz znaczenia budowy Magistrali Zachodniej.

Cel 5.Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW

Priorytet 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW

Współpraca w ramach MOF GW jest przekrojowym celem, bez którego trudno myśleć o skutecznej realizacji założeń wspólnej strategii rozwoju. MOF GW dążyć będzie do wzmocnienia i rozwinięcia potencjału instytucjonalnego. Warto podkreślić, iż część partnerów MOF GW posiada już doświadczenie we wzajemnej współpracy. Poszerzenie MOF wymaga zbudowania na nowo zasad współpracy. Dotychczasowe partnerstwo opierające się na współpracy Gorzowa Wielkopolskiego z gminami Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Santok, poszerzone zostało o gminy Lubiszyn, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Witnica oraz Kostrzyn nad Odrą. Dotychczasowy wymiar współpracy dotyczył więc gmin wiejskich, sąsiadujących z przestrzenią miejską Gorzowa Wielkopolskiego. Obecny kształt partnerstwa ma zdecydowanie inny wymiar. Przede wszystkim partnerstwo MOF GW wzbogacone zostało o nieduże miasta, mające swoje specyficzne problemy, związane m. in. z depopulacją, potrzebami rewitalizacyjnymi. Na obszarze MOF GW znalazły się również obszary charakteryzujące się znaczną skalą depopulacji, która dotyka również obszarów wiejskich. Koncentracja negatywnych zjawisk na obszarach wiejskich wymaga podejmowania i realizacji przekrojowych i komplementarnych działań. Partnerzy w szczególny sposób wspierać będą realizację działań rozwojowych na tych obszarach, dzieląc się pomysłami, wspierając lokalną społeczność, dążąc do poprawy dostępu do usług publicznych i możliwości samorozwoju. Oznacza to, że pespektywa celów rozwojowych i priorytetów w ujęciu MOF GW znacznie się poszerzyła. Zmieniła się również dynamika i skala wybranych problemów. Wymaga to stworzenia odpowiednich struktur zarządzania i wsparcia koordynacji wybranych działań rozwojowych, np. poprzez pracę tematyczną w grupach roboczych. Do szczególnych wymiarów współpracy należy zaliczyć: edukację, kulturę, sport i rekreację, turystykę oraz transport publiczny. Ważną kwestią będzie tematyka planowania przestrzennego oraz wspólnego moderowania rozwoju gospodarczego. Wartością dodaną partnerstwa mogą być projekty realizowane ze środków ponadlokalnych, krajowych i międzynarodowych, które premiują kompleksowe podejście. Partnerzy mogą również wspólnie uczyć się od siebie, wzmacniać i uzupełniać swoje kompetencje.

Priorytet 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART

Poprawa jakości usług publicznych przez partnerów MOF GW wymaga integrowania działań i narzędzi, w szczególności wykorzystujących nowoczesne środki komunikacji. Ułatwi to odbiorcom końcowym, czyli mieszkańcom, ale też przedsiębiorcom, pozyskiwanie niezbędnych informacji oraz usług, które funkcjonować będą w sposób jednolity w przestrzeni MOF GW (wspólny standard).

Partnerzy samorządowi dążyć będą do dalszego rozwijania e-usług. Konieczne jest również dążenie do poprawy dostępności do szerokopasmowego Internetu na obszarze całego MOF GW, jak też prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu, np. seniorów.

Poszczególni partnerzy samorządowi dążyć będą do rozwijania w ramach swoich kompetencji rozwiązań inteligentnych, tzw. idei SMART CITY oraz SMART VILLAGE. Wymiar SMART dotyczy

faktycznie bardzo szerokich zagadnień. Kluczowym punktem odniesienia jest mieszkaniec lub odbiorca działań, realizowanych przez samorządy. Oznacza to, że rozwijanie idei SMART wymaga nie tylko zastosowania nowoczesnych technologii, ale również rozwijania partycypacyjnego modelu funkcjonowania samorządu lokalnego.

Przykładem mogą być działania typu Urban Lab, w których wspólnie z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi tworzy się i testuje wybrane rozwiązania, służące podnoszeniu jakości życia, zwiększające dostęp do usług np. kultury, pomocy społecznej, komunikacji publicznej, czy też administracji. Przykładem rozwiązań SMART może być model konsultacji i partycypacji społecznej, polityka informacyjna, oparte na możliwości korzystania z otwartych danych, ale też rozwiązania sprzyjające oszczędności energii, ochronie środowiska, poprawiające dostęp do komunikacji publicznej.

Tabela 7. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW

Priorytety	Kierunki działań
5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW	5.1.1. Powołanie zespołu ds. zarządzania MOF GW odpowiedzialnego za realizację strategii.
	5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.
	5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.
5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART	5.2.1. Rozbudowa i integrowanie platform informatycznych dla wzmocnienia systemów współpracy i zarządzania MOF GW.
	5.2.2. Rozwój e-usług.
	5.3.3. Wspieranie rozbudowy sieci internetowej, w tym dążenie do zwiększania dostępu do internetu dużych prędkości.
	5.3.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.
	5.3.5. Tworzenie i wdrażanie kompleksowych inteligentnych rozwiązań i systemów zarządzania miastem, gminą, powiatem, w tym rozwiązań SMART.

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej MOF GW

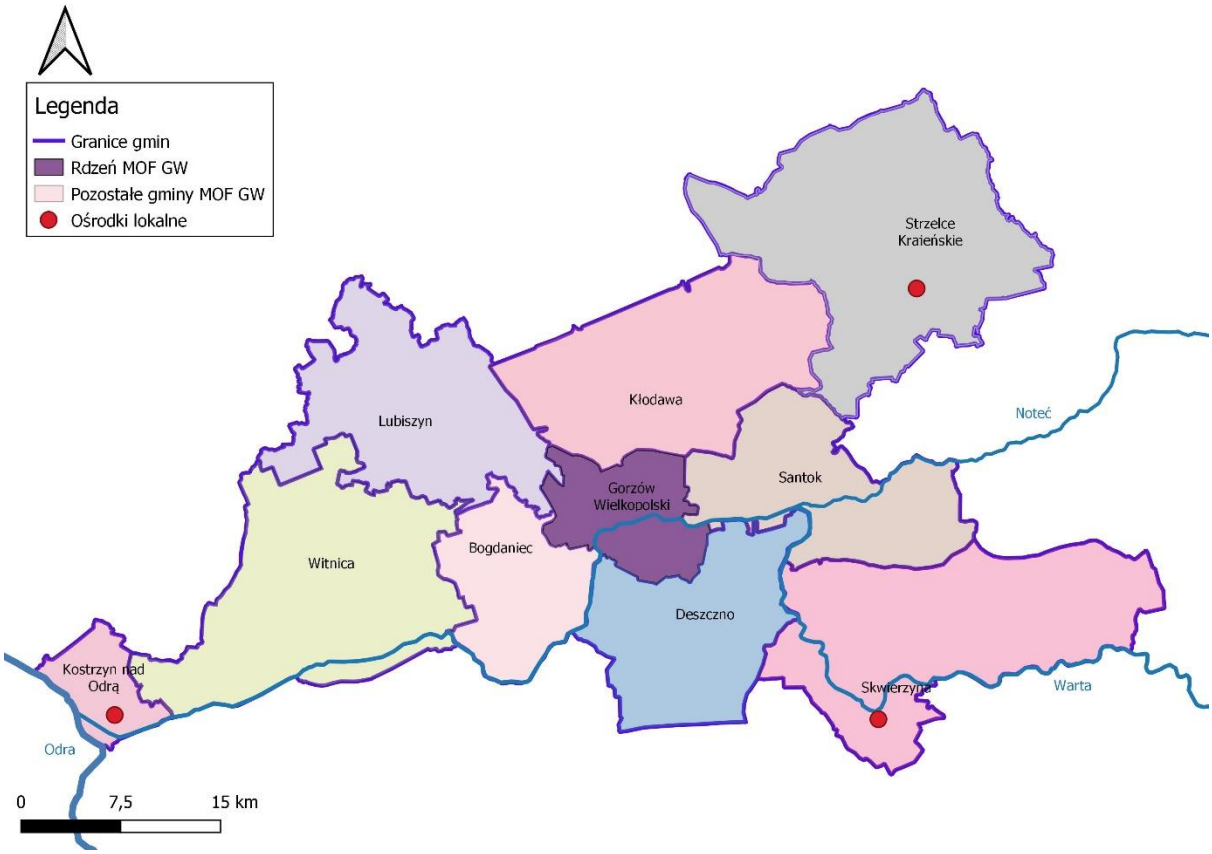
6.1. Założenia struktury funkcjonalno-przestrzennej w kontekście ustaleń Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030

Miejski Obszar Funkcjonalny Gorzowa Wielkopolskiego (MOF GW) położony jest w zachodniej części Polski, w województwie lubuskim i zajmuje powierzchnię 1 904 km^2.

W skład MOF GW wchodzi 10 gmin:

- jedna gmina miejska na prawach powiatu: Gorzów Wielkopolski,
- jedna gmina miejska: Kostrzyn nad Odrą,
- trzy gminy miejsko-wiejskie: Witnica, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna,
- pięć gmin wiejskich: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Santok.

Mapa 10. Granice Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne

Atutami MOF GW jest korzystne położenie geograficzne względem układu dróg szybkiego ruchu, w tym przebieg drogi ekspresowej S3 (węzły Gorzów Wielkopolski Północ, Gorzów Wielkopolski Zachód, Gorzów Wielkopolski Południe, Skwierzyna Zachód, Skwierzyna Południe), bliski przebieg autostrady A2 (węzeł Jordanowo 62 km od centrum Gorzowa Wielkopolskiego). Obszar MOF charakteryzuje się bliskością do międzynarodowych lotnisk: Poznań-Ławica (POZ) – (przez S3 i A2 163 km/1h 30min) oraz lotnisk w Berlinie.

Przez obszar MOF GW przebiegają linie kolejowe: LK 203 Tczew-Chojnice-Piła-Krzyż Wielkopolski-Gorzów Wielkopolski-Kostrzyn nad Odrą, LK 273 Szczecin-Kostrzyn nad Odrą-Zielona Góra-Wrocław, LK 363 Rokietnica-Skwierzyna, LK 367 Zbąszynek-Gorzów Wielkopolski. Istotne znaczenie będzie mieć budowa torów stacyjnych łączących górny i dolny poziom stacji Kostrzyn nad Odrą w aspekcie odbudowy połączeń międzywojewódzkich, regionalnych i towarowych w Gorzowie Wielkopolski na osi północ – południe, wschód – zachód. Dzięki temu możliwe stanie się uruchomienie pociągów międzywojewódzkich: Szczecin – Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski – Skwierzyna – Międzychód – Poznań – (kraj); w początkowej fazie przez Krzyż. W ruchu regionalnym możliwe będą połączenia na trasach Gorzów Wielkopolski – Kostrzyn nad Odrą – Rzepin – Zielona Góra oraz Szczecin – Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski.

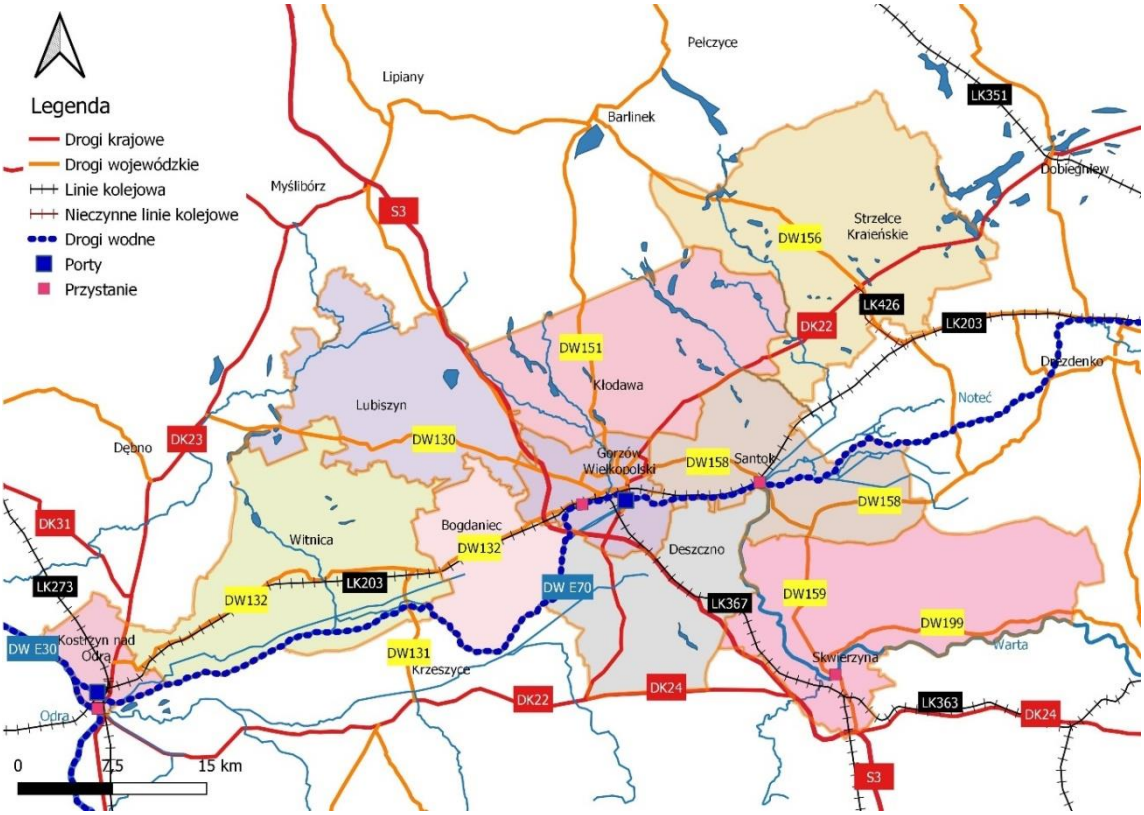
Potencjał dla wzmocnienia dostępności transportu publicznego ma modernizacja linii kolejowych, w tym elektryfikacja linii kolejowej nr 203 (kluczowej dla połączeń na linii Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski – Krzyż), modernizacja linii kolejowej nr 363 (ważnej w połączeniach Gorzowa Wielkopolskiego z Poznaniem przez Skwierzynę) oraz odtworzenie linii kolejowej nr 426 łączącej stację Strzelce Krajeńskie Wschód ze stacją Strzelce Krajeńskie (zwiększenie dostępności do linii kolejowej nr 203 i tym samym połączeń z Gorzowem Wielkopolskim) oraz linii kolejowej nr 415 w Gorzowie Wielkopolskim. Wydłużenie relacji pociągów do węzła przesiadkowego Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna pozwoli zaproponować nową siatkę połączeń do ważnego miejskiego generatora ruchu obsługiwanego miejską i regionalną komunikacją autobusową. Pozwoli także rozpocząć prace w zakresie budowy kolei aglomeracyjnej w ramach MOF GW.

Podstawowy układ drogowy opiera się na drogach krajowych nr 22, 24 oraz 31 oraz drogach wojewódzkich nr 130, 131, 132, 151, 156, 158, 159, 199. Szczególnie ważną rolę w wewnętrznym układzie komunikacyjnym MOF GW odgrywają: droga ekspresowa S3, droga krajowa nr 22 oraz linie kolejowe nr 203 i 367.

MOF GW położony jest w korytarzu dwóch międzynarodowych dróg wodnych, tj. E-30 oraz E-70. Porty rzeczne zlokalizowane są w Kostrzynie nad Odrą oraz Gorzowie Wielkopolskim, przystanie żeglarskie w Kostrzynie nad Odrą, Gorzowie Wielkopolskim, Santoku oraz Skwierzynie.

W obszarze ruchu lotniczego lokalizacja MOF GW ma potencjał do obsługi jednostek wojskowych w Skwierzynie, Międzyrzeczu i Wędrzynie oraz ruchu osobowego, kurierskiego i cargo.

Mapa 11. Układ komunikacyjny MOF GW

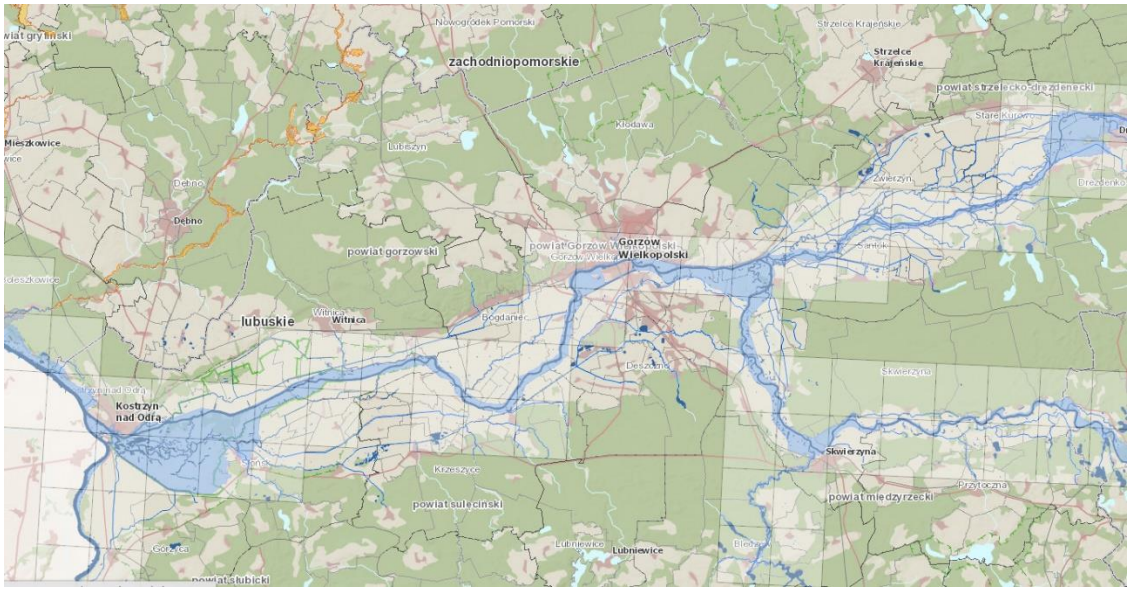

Źródło: opracowanie własne

W granicach MOF GW można wyróżnić strefy o odmiennym ukształtowaniu – na północy jest to obszar Równiny Gorzowskiej, będącej częścią Pojezierza Południowopomorskiego. Południową część obszaru MOF GW zajmuje Kotlina Gorzowska. Zachodni kraniec położony jest w Kotlinie Freiwaldzkiej, zaś wschodnia część MOF GW na obszarze Pojezierza Dobiegniewskiego.

Na terenie MOF GW występują obszary zagrożenia powodziowego. System ochrony przeciwpowodziowej na terenie MOF GW tworzą przede wszystkim wały przeciwpowodziowe, które obejmują większość odcinków Warty i Noteci. Stan techniczny tych obiektów jest zróżnicowany. Również mniejsze rzeki na terenie MOF GW stwarzają zagrożenia lokalnych podtopień, co ma miejsce szczególnie podczas nawalnych deszczy. Zaliczyć do nich należy rzekę Kłodawkę w mieście Gorzowie Wielkopolskim.

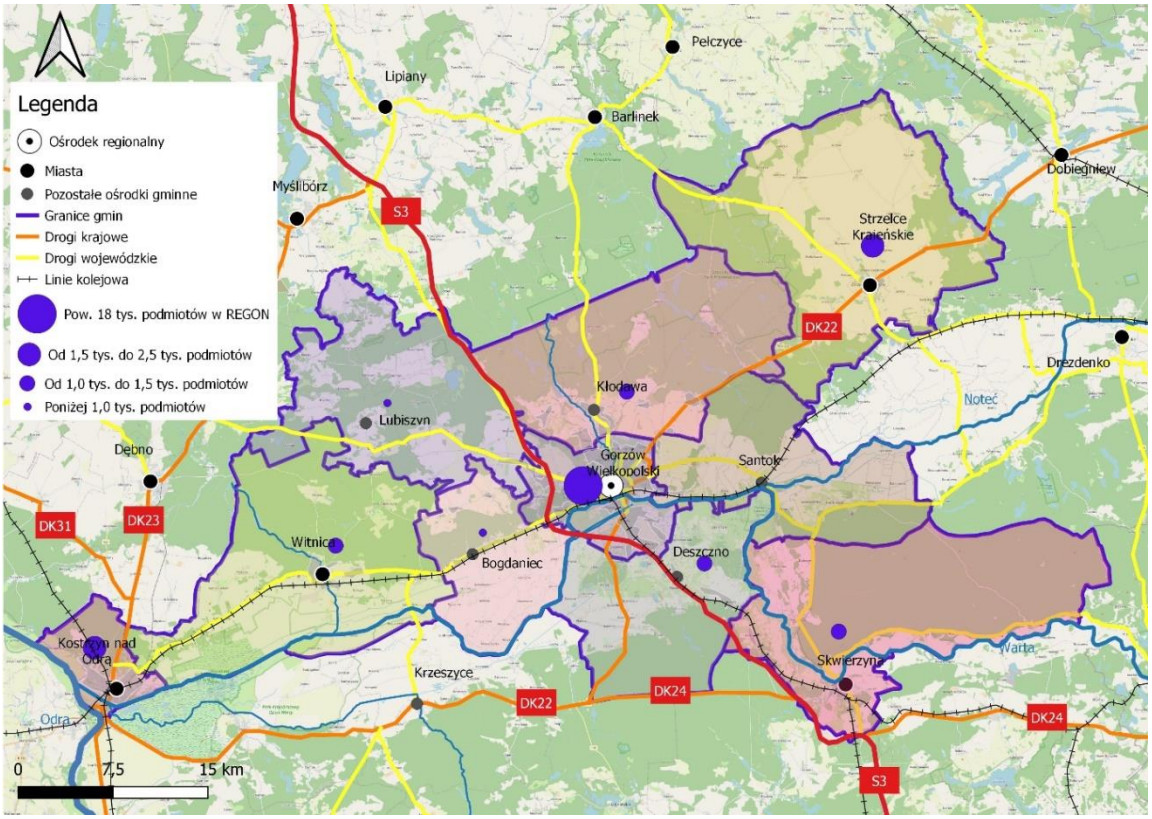
Mapa 12. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie MOF GW

Źródło: https://isok.gov.pl/hydroportal.html

Szczególny potencjał do rozwoju gospodarczego mają gminy dobrze skomunikowane, leżące na ważnych szlakach komunikacyjnych (np. w gminie Skwierzyna krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa 24 – Poznań-Gorzów i międzynarodowe E-65 Wrocław – Szczecin). Bliskość zjazdów z trasy S3 oraz posiadanie obowiązującego MPZP wyznaczającego tereny PU - produkcyjno-usługowe w sąsiedztwie węzła S3, to kluczowe czynniki wpływające na możliwość przyciągania inwestycji.

Mapa 13. Uwarunkowania rozwoju gospodarczego na terenie MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Przyszły model funkcjonalno-przestrzenny MOF GW bazować będzie przede wszystkim na możliwie zrównoważonym rozwoju przestrzennym, którego wyznacznikiem będzie rozwój systemów komunikacji publicznej oraz modernizacji dróg i połączeń kolejowych. Zakłada się ponadto rozwój funkcji gospodarczej, w tym w oparciu o poprawiającą się dostępność komunikacyjną. Obszar MOF GW dysponuje znacznym zasobem wolnych terenów inwestycyjnych.

Procesy modernizacyjne zachodzić będą zarówno w przestrzeniach miejskich (np. rewitalizacja) oraz na obszarach wiejskich (m. in. poprawa dostępności i jakości usług i infrastruktury społecznej, rozwój infrastruktury na rzecz ochrony środowiska).

Oczekuje się przy tym, że w obrębie MOF GW nadal zachodzić będą dynamiczne procesy migracji wewnętrznej, czego wyrazem będzie wzrost liczby mieszkańców gmin podmiejskich względem Gorzowa Wielkopolskiego. Wyzwaniem będzie zatrzymanie odpływu mieszkańców z gmin oddalonych od przestrzeni miejskiej Gorzowa Wielkopolskiego, np. Skwierzyny, Strzelec Krajeńskich czy Witnicy.

Oczekuje się wzmocnienia funkcji turystycznej, w tym wzrostu liczby turystów nocujących na obszarze MOF GW.

MOF GW stanie się przede wszystkim lepiej skomunikowany, zarówno w ujęciu wewnętrznym, jak też zewnętrznym. Wzmocni to dostępność do rynków pracy, usług, ale wpływać będzie także na rozwój przedsiębiorczości, także na obszarach wiejskich.

6.2. Obszary strategicznej interwencji w MOF GW

Polityka rozwoju MOF GW w wymiarze przestrzennym nie zakłada szczególnej koncentracji wybranych działań lecz próbę moderowania rozwoju w oparciu o naturalne uwarunkowania, istniejące potencjały, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego przestrzennie rozwoju. Kluczowe dla przyszłego rozwoju MOF GW będzie wykorzystanie atutów lokalizacyjnych oraz potencjałów edukacyjnych i demograficznych, jak również wolnych terenów inwestycyjnych – do rozwijania innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki. Kluczowym zagadnieniem dla spójności społeczno-ekonomicznej, umożliwiającej z jednej strony rozwój gospodarczy, a z drugiej strony dostępność do miejsc pracy – będą inwestycje komunikacyjne. Priorytetowo należy traktować inwestycje modernizacji linii kolejowej nr 203, modernizacji istniejących połączeń drogowych, w tym drogi krajowej nr 22. Ponadto należy uwzględnić założenia przebudowy układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, które umożliwią bezpośrednie połącznie dolnego tarasu stacji z górnym, czyli linii 273 i 203, odbudowę odcinka linii kolejowej nr 415 Gorzów Wielkopolski – Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna oraz odbudowę odcinka linii kolejowej nr 426 Strzelce Kraj. Wschód – Strzelce Kraj.

Obszar MOF GW posiada swoje specyficzne uwarunkowania rozwoju, do których zaliczyć należy m. in. bliskość granicy z Niemcami oraz występowanie terenów zagrożonych powodzią. Te specyficzne uwarunkowania widoczne są w obszarach strategicznej interwencji zdefiniowanych z poziomu regionalnego. Ponadto należy zauważyć, iż MOF GW, dążąc do zrównoważonego rozwoju, musi w szczególny sposób zwracać uwagę na potrzeby obszarów wiejskich, które doświadczają dużej dynamiki przemian społeczno-ekonomicznych. Na obszarze MOF GW widoczna jest również

szczególna koncentracja problemów społecznych, w tym na obszarach popegeerowskich, współwystępujących z innymi zjawiskami problemowymi.

Powyższe kwestie wskazują na potrzebę wyznaczenia następujących obszarów strategicznej interwencji:

1. Obszar strategicznej interwencji – obszary zagrożenia powodziowego MOF GW (wyznaczony z poziomu regionalnego),
2. Obszar strategicznej interwencji – obszary przygraniczne MOF GW (wyznaczony z poziomu regionalnego),
3. Obszary strategicznej interwencji – rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW,
4. Obszar strategicznej interwencji – obszary rewitalizacji MOF GW,
5. Obszar strategicznej interwencji – obszary wiejskie MOF GW,
6. Obszar strategicznej interwencji – obszary zagrożone trwałą marginalizacją (wyznaczony z poziomu krajowego).

Tabela 8. Obszary strategicznej interwencji MOF GW

Lp.	Obszar strategicznej interwencji	Poziom wyznaczenia	Zasięg na obszarze MOF GW
1.	Obszary zagrożenia powodziowego MOF GW	Regionalny	Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Bogdaniec, Witnica, Kostrzyn nad Odrą
2.	Obszary przygraniczne MOF GW	Regionalny	Cały obszar MOF GW
3.	Rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW	MOF GW	Cały obszar MOF GW
4.	Obszary rewitalizacji MOF GW	MOF GW	Obszary rewitalizacji na terenie wszystkich gmin MOF GW
5.	Obszary wiejskie MOF GW	MOF GW	Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica
6.	Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Krajowy	Skwierzyna

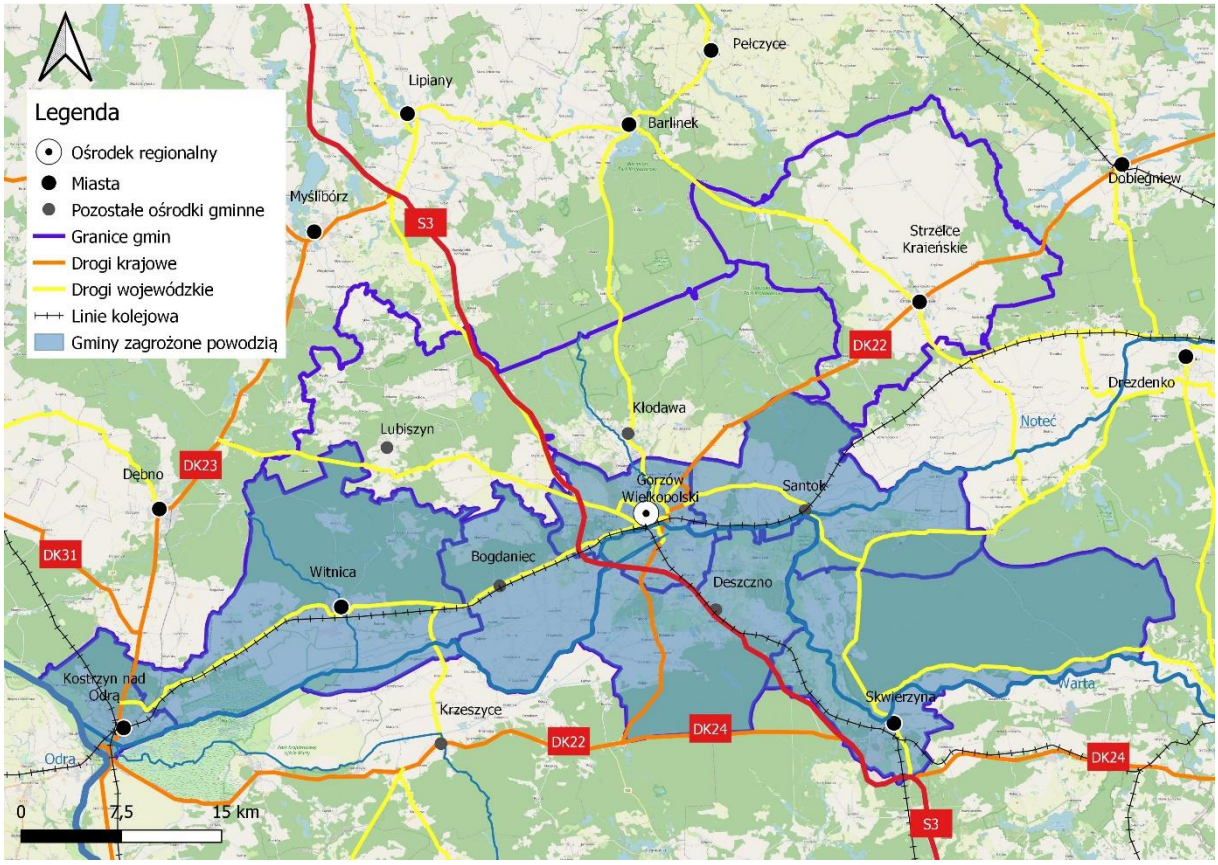
Obszar strategicznej interwencji – obszary zagrożenia powodziowego MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Bogdaniec, Witnica, Kostrzyn nad Odrą.[5]
- Planowany zakres interwencji:
  - Na szczególną uwagę zasługuje informowanie o ograniczaniu zagospodarowania na terenach zagrożonych powodziami (OSZP) p=10% i p=1%. Kluczowe jest zachowanie terenów w niezmienionym kształcie i zagospodarowaniu, nie wprowadzanie nowej zabudowy, zachowanie naturalnej retencji, zachowanie swobodnego przepływu wód powierzchniowych. Działania ukierunkowane powinny być na unikanie zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią.
- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
  - 3.1.1. Rozwój infrastruktury błękitno-zielonej.

[5] Gminy, które objęte są obszarami szczególnego zagrożenia powodzią na terenie województwa lubuskiego.

- 3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.
- 3.1.7. Zwiększanie zdolności retencyjnych, w tym zachowanie naturalnej retencji, zachowanie swobodnego przepływu wód powierzchniowych, unikanie zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią.
- 3.1.8. Ochrona przeciwpowodziowa, w tym rozwój systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, budowa zbiorników retencyjnych.
- 3.1.9. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
- 3.1.10. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska oraz działań informacyjnych w tym zakresie.
- 3.2.2. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).
- 3.3.1. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia spójności planowania przestrzennego (kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe).
- 3.3.2. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.
- 3.3.3. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego.

Mapa 14. OSI obszary zagrożenia powodziowego MOF GW

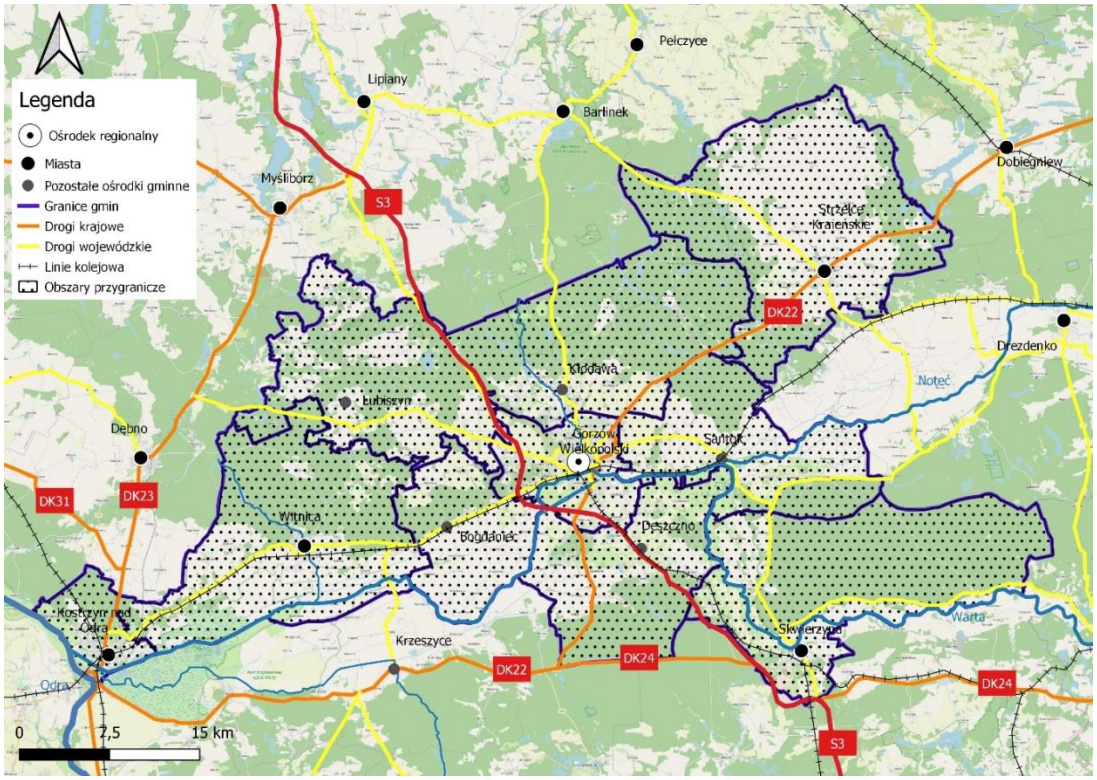
Źródło: opracowanie własne

Obszar strategicznej interwencji – obszary przygraniczne MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica, Kostrzyn nad Odrą (cały obszar MOF GW.
- Planowany zakres interwencji:
    - Obszary przygraniczne z jednej strony posiadają specyficzny potencjał rozwojowy wynikający z możliwości bezpośredniej współpracy międzynarodowej w dziedzinie gospodarczej, wymiany handlowej, kontaktów politycznych czy realizacji projektów transgranicznych. Z drugiej strony problemem jest peryferyjne położenie, słaba krajowa dostępność transportowa oraz zwiększona migracja mieszkańców. Zwrócić uwagę należy również na wysoki poziom konkurencyjności sąsiednich regionów zagranicznych w zakresie płac czy też usług publicznych. Ważnym kierunkiem interwencji polityki regionalnej w stosunku do obszarów przygranicznych jest wspomaganie procesu ich integracji z głównymi obszarami aktywności gospodarczej, dzięki zapewnianiu rozwoju powiązań funkcjonalnych po obu stronach granicy. Wiązać się to powinno m.in. z realizacją projektów infrastrukturalnych i zwiększeniem gęstości połączeń drogowych i kolejowych. Konieczne są ponadto działania na rzecz poprawy standardów życia, wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności obszarów przygranicznych, zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak i społecznym poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną, edukację i kulturę.[6]
- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
    - 2.1.2. Wykorzystanie potencjału transgranicznego do rozwoju gospodarczego.
    - 2.1.3. Wspieranie tworzenia wspólnej oferty eksportowej.
    - 2.3.2. Wykorzystanie potencjału MDW – E70 i Wielkiej Pętli Wielkopolskiej oraz „Lubuskich Mazur".
    - 2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.
    - 2.3.7. Orientacja w promocji turystycznej na rynek niemiecki.
    - 4.1.7. Wykorzystanie potencjału dwóch osi drogowych S3 i DK22/DK24 (Wschód – Zachód, Północ – Południe) do zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz MOF GW.
    - 4.2.1. Zwiększenie dostępności kolejowej, drogowej, i wodnej oraz lotniczej obszaru MOF GW na poziomie krajowym oraz transgranicznym, w tym wykorzystanie potencjału intermodalności rozwiązań komunikacyjnych, m. in. potencjału rzek w funkcji komunikacyjnej i transportowej oraz znaczenia budowy Magistrali Zachodniej.

[6] Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Mapa 15. OSI obszary przygraniczne MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Obszar strategicznej interwencji – rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica, Kostrzyn nad Odrą (cały obszar MOF GW).
- Planowany zakres interwencji:
    - wsparcie powstawania nowych i funkcjonowania istniejących ośrodków innowacji oraz instytucji naukowych i badawczych, zwiększania potencjału wyższych uczelni oraz wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności sektora przedsiębiorstw, zwłaszcza rozwój funkcji B+R;
    - zwiększanie dostępności do usług publicznych wyższego rzędu oraz budowa i modernizacja infrastruktury związanej z usługami publicznymi;
    - rozwój terenów inwestycyjnych;
    - rozwój zintegrowanych systemów transportu publicznego przy wykorzystaniu elektromobilności i nisko- oraz bezemisyjnych środków transportu, w tym promowanie ruchu pieszego i rowerowego;
    - inwestowanie w infrastrukturę drogową;
    - promowanie innowacji w obszarze smart city i zielonej gospodarki;
    - rozwój różnych form współpracy sieciowej w skali krajowej i międzynarodowej;

- upowszechnienie gospodarki o obiegu zamkniętym w miejskich obszarach funkcjonalnych miast wojewódzkich i zapewnienie wsparcia dla działań związanych z jej promocją i rozwojem.[7]

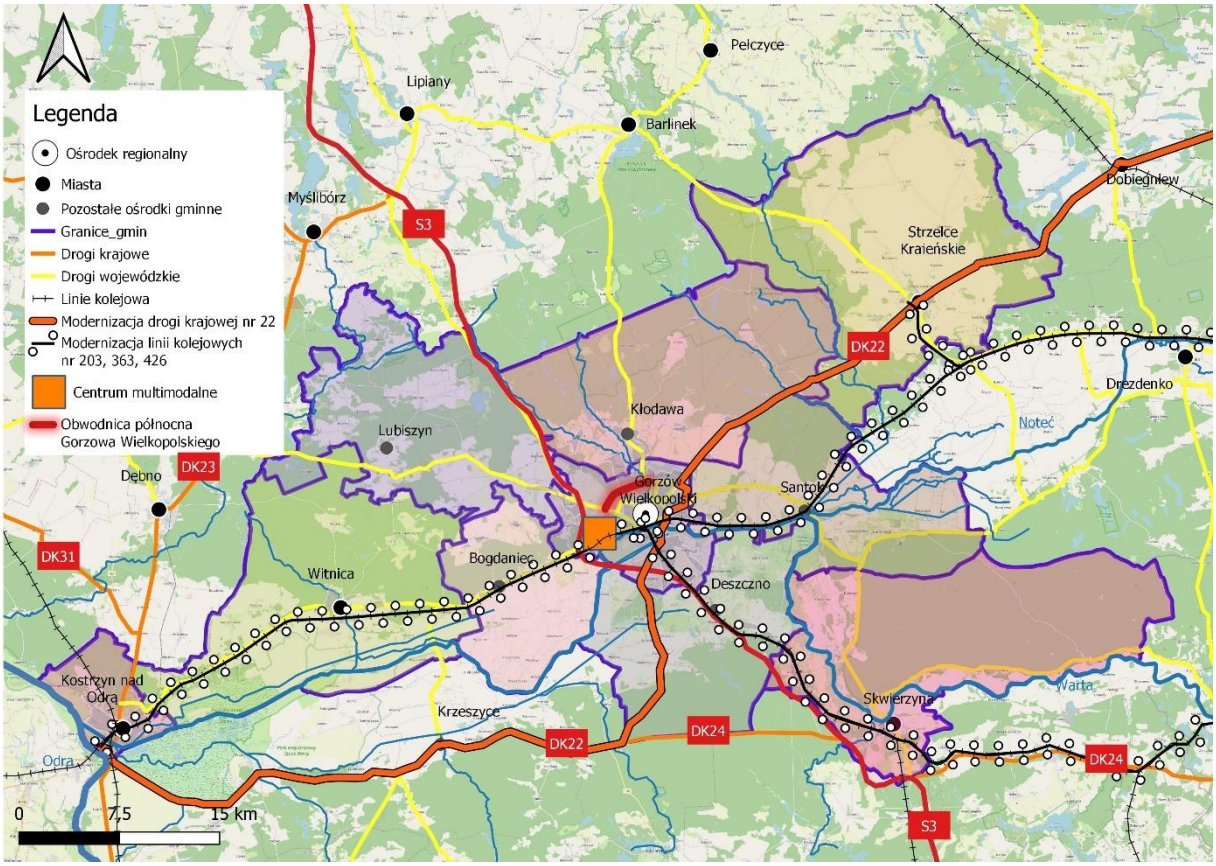
- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
  - 1.1.1. Stworzenie spójnego systemu edukacji na obszarze MOF GW, ukierunkowanego na zwiększanie szans rozwoju osobistego i zawodowego, dostosowanego do zmieniających się uwarunkowań demograficznych oraz społecznych (m. in. integracja migrantów).
  - 1.1.2. Poprawa infrastruktury, jakości i dostępności edukacji poziomu podstawowego, średniego oraz wyższego na terenie MOF GW.
  - 1.1.3. Wsparcie rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych, ukierunkowane na podnoszenie aktywności zawodowej i ekonomicznej mieszkańców MOF GW.
  - 1.1.4. Wspieranie i wdrażanie rozwiązań z zakresu opieki nad dziećmi, sprzyjających aktywności zawodowej rodziców.
  - 1.1.5. Promocja i wzmocnienie prestiżu kształcenia ponadpodstawowego i wyższego na terenie MOF GW.
  - 1.1.7. Rozwój dualnego modelu kształcenia zawodowego.
  - 2.1.1. Stworzenie przedsięwzięć, produktów i procesów, budujących synergię między biznesem, oświatą i samorządem.
  - 2.1.3. Wspieranie tworzenia wspólnej oferty eksportowej.
  - 2.1.4. Stworzenie baz danych i narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.
  - 2.1.5. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów MOF GW.
  - 2.1.6. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie MOF GW, w tym digitalizacja i udostępnienie danych.
  - 2.1.7. Wsparcie powstania agencji rozwoju gospodarczego MOF GW.
  - 2.1.8. Zbrojenie terenów inwestycyjnych ukierunkowane na zrównoważony rozwój aktywności gospodarczej MOF GW.
  - 2.2.1. Wspieranie rozwoju i wykorzystania potencjału naukowego w celu budowania innowacyjnej i zielonej gospodarki.
  - 2.2.4. Wspieranie lokalnych start-upów.
  - 2.2.6. Wspieranie rozwoju przemysłu 4.0, w tym działalności Partnerstwa pn.: SMART FACTORY 4.0 oraz tworzenia Lubuskiego Centrum Przemysłu 4.0.
  - 2.2.7. Wspieranie specjalizacji gospodarczej MOF GW w oparciu o zasoby i tradycje przemysłowe.
  - 2.2.8. Wspieranie budowy multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie.
  - 2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.
  - 4.1.1. Poszerzenie oferty i usprawnienie obecnej (punktualność) komunikacji zbiorowej z uwzględnieniem kolei metropolitalnej, wraz z przebudową układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, odbudową odcinka L415 Gorzów Wielkopolski

[7] Za: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

– Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna, odbudową odcinka L426 Strzelce Krajeńskie Wschód – Strzelce Krajeńskie.

- 4.1.2. Budowa, rozwój i integracja sieci dróg rowerowych oraz połączeń pieszych (m. in. chodników i ścieżek pieszych).
- 4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.
- 4.1.4. Poprawa rozwiązań z zakresu komunikacji publicznej, z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF GW, w tym integracja taryfowa.
- 4.1.6. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Gorzowa Wielkopolskiego jako rdzenia MOF.
- 4.1.7. Wykorzystanie potencjału dwóch osi drogowych S3 i DK22/DK24 (Wschód – Zachód, Północ – Południe) do zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz MOF GW.
- 4.2.1. Zwiększenie dostępności kolejowej, drogowej, wodnej oraz lotniczej obszaru MOF GW na poziomie krajowym oraz transgranicznym, w tym wykorzystanie potencjału intermodalności rozwiązań komunikacyjnych, m. in. potencjału rzek w funkcji komunikacyjnej i transportowej oraz znaczenia budowy Magistrali Zachodniej.
- 5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.
- 5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.
- 5.3.5. Tworzenie i wdrażanie kompleksowych inteligentnych rozwiązań i systemów zarządzania miastem, gminą, powiatem, w tym rozwiązań SMART.

Mapa 16. OSI rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Obszar strategicznej interwencji – obszary rewitalizacji MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica, Kostrzyn nad Odrą (cały obszar MOF GW). W szczególności obszary wyznaczone do rewitalizacji w ramach Lokalnych/ Gminnych Programów Rewitalizacji.[8]
- Planowany zakres interwencji:
    - W przestrzeniach miejskich oraz wiejskich MOF GW koncentrują się problemy społeczne oraz inne kwestie problemowe, np. przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe. Są one wynikiem wielu dekad niekorzystnych przemian przestrzennych oraz deficytów w zakresie rewitalizacji. Obszary rewitalizacji wytyczone zostały w każdej z gmin MOF GW. W gminach miejskich i miejsko-wiejskich problemy społeczne koncentrują się z reguły w centrach miast. Problematyka rewitalizacji na obszarach wiejskich jest zdecydowanie inna. Gminy

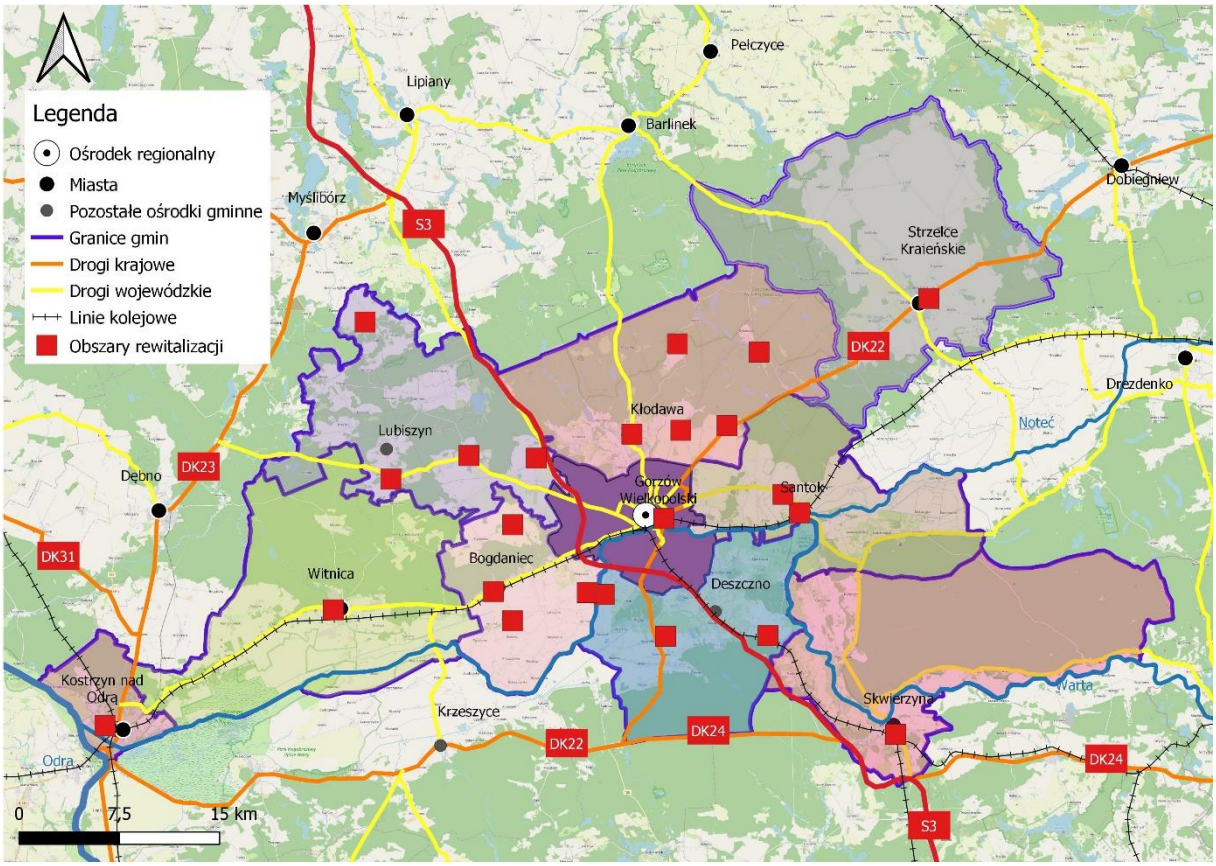
[8] Obecnie na terenie MOF GW obowiązują następujące programy rewitalizacji: Gminny Program Rewitalizacji Gorzów 2025+, Program Rewitalizacji na lata 2016-2023 Gminy Deszczno, Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa, Program Rewitalizacji Gminy Santok na lata 2017-2023, Program Rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023, Program Rewitalizacji Gminy Lubiszyn na lata 2018-2023, Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2016 – 2026, Program Rewitalizacji dla Gminy Strzelce Krajeńskie na lata 2017-2023, Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023.

takie jak Deszczno, Kłodawa, Santok, Bogdaniec i Lubiszyn wyznaczyły na swoim terenie po kilka obszarów rewitalizacji.

- Zakłada się realizację kompleksowych działań rewitalizacyjnych, ukierunkowanych na rozwiązywanie specyficznych dla danego obszaru problemów społecznych i współwystępujących z nimi problemów środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Działania rewitalizacyjne co do zasady wymagać będą szczególnej koncentracji terytorialnej. Realizowane będą zgodnie z założeniami programów rewitalizacji (po 2023 roku, zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, w oparciu o gminne programy rewitalizacji).

- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
  - 1.2.2. Budowa ośrodków wsparcia i integracji społecznej (np. ŚDS), mieszkań chronionych, w tym dla migrantów.
  - 1.2.3. Stworzenie spójnej oferty w ramach polityki opiekuńczej dla osób defaworyzowanych.
  - 1.2.4. Rozwój infrastruktury na rzecz osób starszych oraz spójnej oferty w ramach polityki senioralnej.
  - 1.2.5. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji.
  - 1.3.3. Rozwój budownictwa społecznego.
  - 1.4.4. Podnoszenie kompetencji mieszkańców MOF GW do uczestnictwa w kulturze poprzez wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji kulturowej.
  - 3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.
  - 3.1.9. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
  - 5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.
  - 5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.

Mapa 17. OSI obszary rewitalizacji MOF GW

Źródło: opracowanie własne

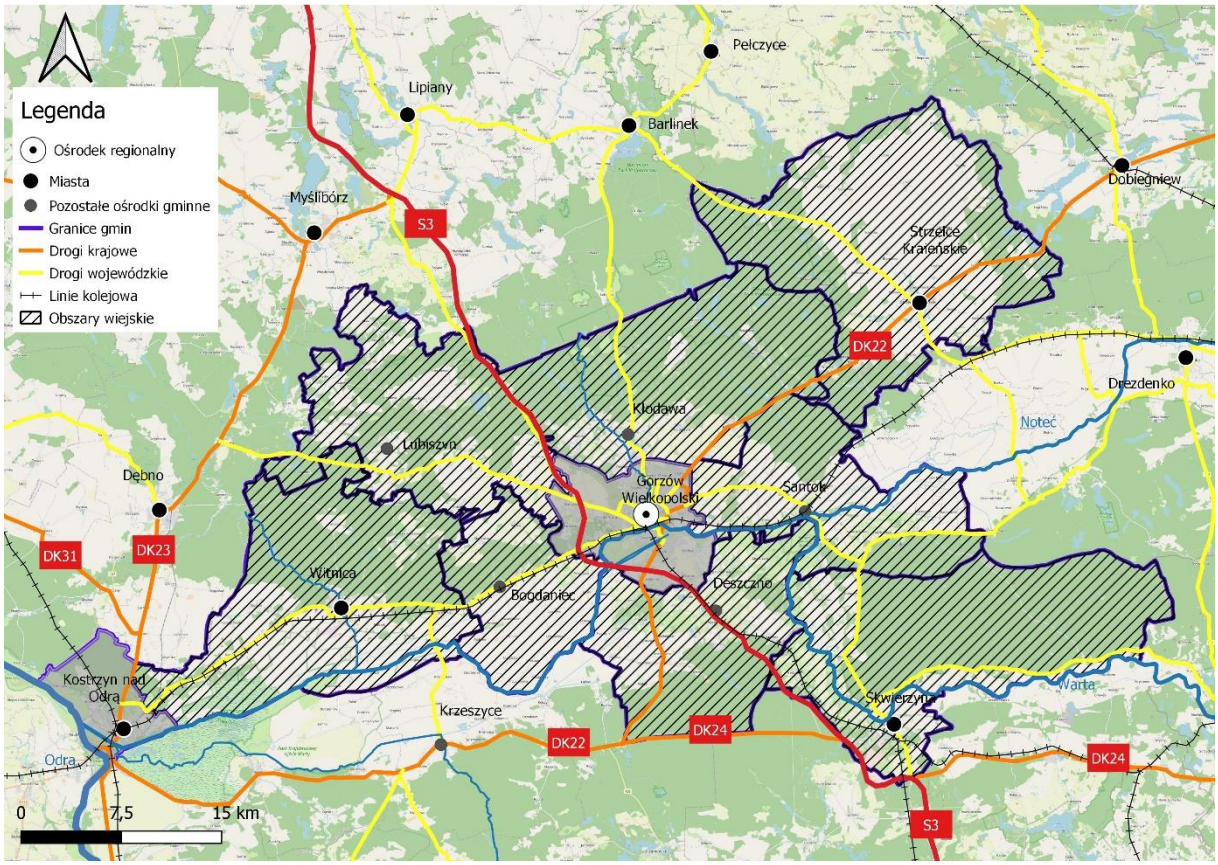
Obszar strategicznej interwencji – obszary wiejskie MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica.
- W interwencji należy zwrócić szczególną uwagę na problemy rozwoju obszarów wiejskich, w tym na koncentrację i współwystępowanie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych. Część takich obszarów objęta została rewitalizacją w ramach wytycznych obszarów rewitalizacji. Szczególne problemy rozwoju obszarów wiejskich związane są z postępującą depopulacją, starzeniem się społeczeństwa, dostępnością do usług publicznych, niskim poziomem przedsiębiorczości, deficytem rozwiązań technicznych, w tym degradacją infrastruktury drogowej, deficytami infrastruktury sieciowej, np. wodno-kanalizacyjnej. Wybrane obszary dotyka coraz mocniej zjawisko wykluczenia komunikacyjnego, deficyt rozwiązań sprzyjających aktywności społecznej, ograniczenie dostępu do kultury i rekreacji. W realizacji działań rozwojowych na obszarze MOF GW należy zwrócić uwagę na specyfikę wybranych problemów i ich szczególną koncentrację na wybranych obszarach poszczególnych gmin.
- Planowany zakres interwencji:
    - Obszary wiejskie MOF GW charakteryzują się znaczną dynamiką przeobrażeń społeczno-gospodarczych. Grupa gmin podmiejskich doświadcza dynamicznego napływu nowych mieszkańców. Presja urbanizacyjna wpływa na sposób prowadzenia

polityki lokalnej, w tym konieczność dostosowania i rozwijania infrastruktury technicznej, społecznej, ochrony środowiska, wzmocnienia procesów moderowania planowaniem przestrzennym, rozwijania powiązań komunikacyjnych.
    - Na obszarze MOF GW występują obszary wiejskie, które są szczególnie narażone na zjawisko depopulacji, starzenia się społeczeństwa, z ograniczonym dostępem do usług publicznych. Dotyczy to m. in. terenów popegeerowskich.
    - Do szczególnych wyzwań rozwoju obszarów wiejskich MOF GW należy zaliczyć kwestie ochrony środowiska i przyrody.
    - Obszary wiejskie MOF GW posiadają atuty do rozwoju aktywności gospodarczej na swoim terenie. Dotyczy to w szczególności zielonej gospodarki, specyficznych form rolnictwa, turystyki, w tym bazującej na dziedzictwie kulturowym i walorach przyrodniczych.
- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
    - 1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne).
    - 1.3.2. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej rozwojowi mieszkalnictwa.
    - 1.4.1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej.
    - 1.4.2. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego.
    - 1.4.3. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.
    - 2.2.2. Wspieranie, promocja i rozwój zielonej energetyki np. OZE.
    - 2.2.5. Wspieranie rolnictwa ekologicznego i tworzenie warunków do sprzedaży produktów regionalnych.
    - 2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.
    - 2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.
    - 2.3.4. Tworzenie, wzmacnianie i promowanie lokalnych produktów turystycznych.
    - 2.3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej.
    - 3.1.2. Rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.
    - 3.1.5. Wspieranie rozwoju OZE, w tym współpracy producentów energii i tworzenia klastrów energii.
    - 3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.
    - 3.2.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przyjaznej środowisku.
    - 3.2.2. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).
    - 3.2.3. Wspieranie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych MOF GW.
    - 3.2.5. Popularyzacja wiedzy nt. walorów przyrodniczych MOF GW wśród mieszkańców i turystów.
    - 3.3.1. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia spójności planowania przestrzennego (kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe).

- 3.3.2. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.
- 3.3.3. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego.
- 4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.
- 5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.
- 5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.

Mapa 18. OSI obszary wiejskie MOF GW

Źródło: opracowanie własne

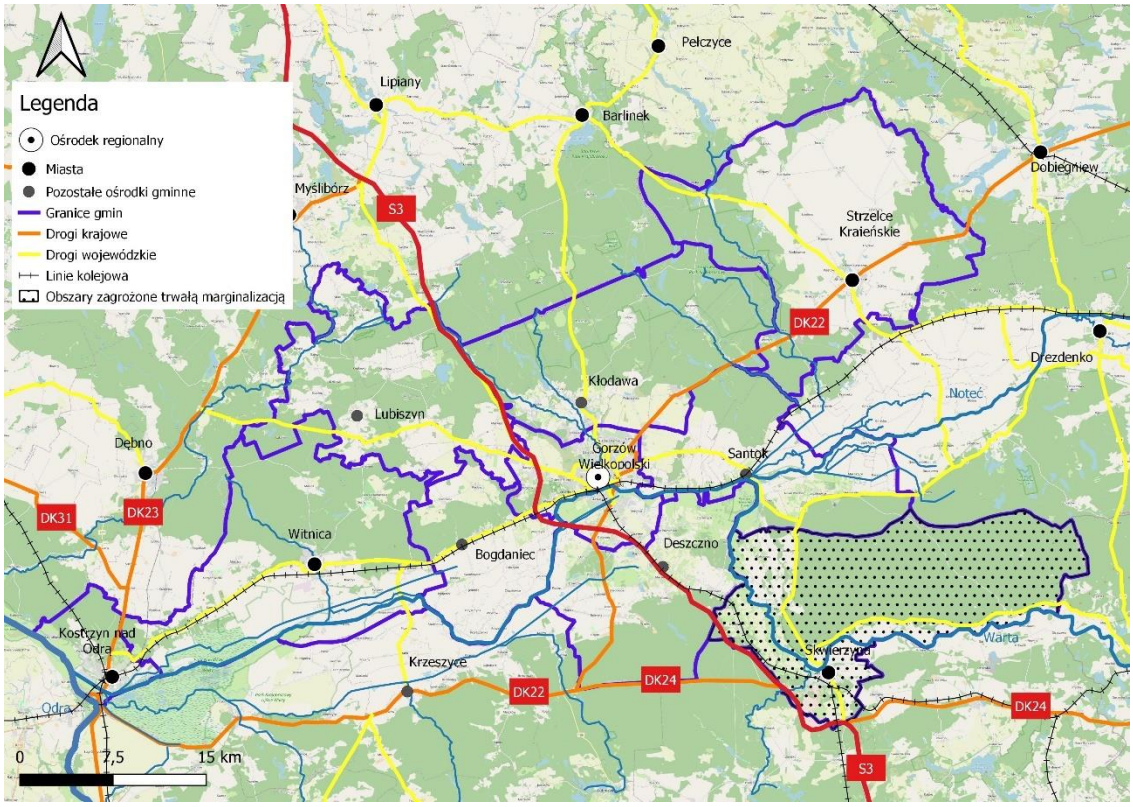
Obszar strategicznej interwencji – obszary zagrożone trwałą marginalizacją

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gmina Skwierzyna.
- Planowany zakres interwencji:
  - inkubowanie przedsięwzięć wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby,
  - poprawa dostępu do usług publicznych,
  - uzupełnienie infrastruktury technicznej,
  - zwiększanie dostępności komunikacyjnej,
  - nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym,
  - ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych,

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych.

- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii rozwoju MOF GW:
  - 1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne).
  - 1.3.2. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej rozwojowi mieszkalnictwa.
  - 1.4.1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej.
  - 1.4.2. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego.
  - 1.4.3. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.
  - 2.2.2. Wspieranie, promocja i rozwój zielonej energetyki np. OZE.
  - 2.1.4. Stworzenie baz danych i narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.
  - 2.1.5. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów MOF GW.
  - 2.1.6. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie MOF GW, w tym digitalizacja i udostępnienie danych.
  - 2.1.8. Zbrojenie terenów inwestycyjnych ukierunkowane na zrównoważony rozwój aktywności gospodarczej MOF GW.
  - 2.2.5. Wspieranie rolnictwa ekologicznego i tworzenie warunków do sprzedaży produktów regionalnych.
  - 2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.
  - 2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.
  - 2.3.4. Tworzenie, wzmacnianie i promowanie lokalnych produktów turystycznych.
  - 2.3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej.
  - 3.1.2. Rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.
  - 3.1.5. Wspieranie rozwoju OZE, w tym współpracy producentów energii i tworzenia klastrów energii.
  - 3.2.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przyjaznej środowisku.
  - 4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.

Mapa 19. OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Źródło: opracowanie własne

6.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w MOF GW

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wielkopolski (Uchwała nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r.) wyznacza następujące cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny 1. Spójność terytorialna.

- 1.1. Zrównoważony rozwój struktury osadniczej regionu w tym rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich oraz rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich zgodnie z ich potencjałem i w oparciu o ich wzajemne powiązania funkcjonalne;
- 1.2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich;
- 1.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej do ośrodków administracyjnych;
- 1.4. Rozwój infrastruktury technicznej, wzmacniającej ład ekologiczny;
- 1.5. Rozwój infrastruktury i systemów zapobiegania zagrożeniom.

Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój społeczny.

- 2.1. Wzrost dostępności do usług medycznych i wspieranie profilaktyki zdrowotnej;
- 2.2. Rozwój szkolnictwa w oparciu o potrzeby regionalnego rynku pracy;
- 2.3. Wzrost dostępności do atrakcyjnej oferty kulturalnej i sportowej;

- 2.4. Wspieranie włączenia zawodowego i społecznego;
- 2.5. Dostosowanie usług społecznych do zmian trendów demograficznych;
- 2.6. Rozwój i usprawnienie systemu transportu publicznego;
- 2.7. Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego oraz budowanie na nich tożsamości regionalnej;
- 2.8. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych;

Cel strategiczny 3. Rozwój konkurencyjnej gospodarki.

- 3.1. Wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego;
- 3.2. Rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej;
- 3.3. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej;
- 3.4. Rozwój i promocja specjalnych stref ekonomicznych;
- 3.5. Wzmocnienie kapitału ludzkiego poprzez inwestycje służące edukacji;
- 3.6. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej;
- 3.7. Rozwój sieci transportowej;
- 3.8. Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin;
- 3.9. Rozbudowa infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska;
- 3.10. Poprawa jakości rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 3.11. Kreowanie wizerunku i promocja marki Lubuskie;
- 3.12. Rozwój potencjału turystycznego województwa;
- 3.13. Efektywne zarządzanie regionem.

Powyższe cele strategiczne oraz operacyjne są aktualne dla wyzwań rozwojowych, w tym celów i priorytetów określonych w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030.

Podstawą sporządzenia planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich jest ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.), gdzie ustawodawca przywołuje pojęcie obszaru funkcjonalnego jako obszaru szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiącego zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. opracowany został w oparciu o zdefiniowane powiązania i układ przestrzenny obejmujący miasto Gorzów Wielkopolski oraz gminy wiejskie Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn oraz Santok.

W powyższym kontekście zapisy ww. Planu nie obejmują przestrzeni gmin: Witnica, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna oraz Kostrzyn nad Odrą.

Poniżej przedstawiono rekomendacje uwzględniające konieczność aktualizacji ww. Planu w kontekście poszerzenie obszaru MOF.

Tabela 9. Rekomendacje w zakresie aktualizacji zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp.

Wymiar	Aktualna treść zapisów	Proponowane zmiany
Terytorium, ludność, osadnictwo i ład przestrzenny	W zakresie strefy obejmującej terytorium, ludność, osadnictwo i ład przestrzenny, jako główne bariery rozwoju przestrzennego wymieniono malejącą tendencję przyrostu naturalnego, rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego, wyludnianie się miasta Gorzowa Wielkopolskiego i postępujące zjawisko suburbanizacji, przyczyniające się do niekontrolowanego przyrostu terenów mieszkaniowych i rozpraszania zabudowy na terenach wiejskich, mały stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i brak kompleksowego podejścia do problematyki sporządzania planów miejscowych, co utrudnia prowadzenie spójnej polityki przestrzennej. Wśród czynników determinujących rozwój zauważalne jest dodatnie saldo migracji, stosunkowo równomierna sieć osadnicza, z Gorzowem Wielkopolskim, jako ośrodkiem centralnym, spójny układ przestrzenny o niewielkich odległościach pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, dobra dostępność komunikacyjna, możliwość rozwoju oferty inwestycyjnej poszczególnych gmin.	W uwarunkowaniach rozwoju przestrzennego należy uwzględnić integrację powiązań komunikacyjnych z uwzględnieniem głównych ciągów komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem linii kolejowych. Należy zwrócić uwagę na stosunkowo silną pozycję w wymiarze gospodarczym i usługowym Kostrzyna nad Odrą, również jako ważnego łącznika przestrzeni MOF GW z układem transgranicznym i międzynarodowym. Należy zwrócić uwagę na procesy depopulacji przestrzeni oddalonych od Gorzowa Wielkopolskiego, w tym w szczególności obszarów wiejskich. Te obszary stanowią zaplecze demograficzne bezpośrednio dla Gorzowa Wielkopolskiego. Widoczne jest znaczne zróżnicowanie procesów demograficznych na terenie MOF GW, które w znacznym stopniu kształtują zdolności rozwojowe poszczególnych gmin. Obszar MOF GW wymaga realizacji zrównoważonej polityki rozwoju gospodarczego i społecznego, umiejętnie wykorzystującej wzajemne potencjały.
Strefa przyrodnicza	W zakresie strefy przyrodniczej ograniczeniami rozwoju przestrzennego są przede wszystkim położenie części terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, duży udział obszarowych form ochrony przyrody – liczne ograniczenia wynikające z nakazów i zakazów dotyczących zagospodarowania i użytkowania tych terenów. Główne czynniki determinujące rozwój to korzystny klimat z długim okresem wegetacyjnym, zapewniający dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa, duży udział gruntów rolnych i gleb o dobrych klasach bonitacyjnych oraz pastwisk, zasoby surowców energetycznych (złoża gazu ziemnego oraz ropy naftowej), duży udział terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz kompleksów leśnych, stanowiących szansę dla rozwoju turystyki, żeglowne doliny Warty i Noteci – możliwość rozwoju turystyki i transportu rzecznego.	Przedstawione uwarunkowania rozwoju w zakresie przyrodniczym co do zasady można odnieść do przestrzeni powiększonego MOF GW. W zapisach należy uwzględnić potencjał przyrodniczy gmin Skwierzyna (m. in. Puszcza Notecka), Strzelce Krajeńskie (tzw. Lubuskie Mazury), Kostrzyn nad Odrą i Witnica (Twierdza Kostrzyn, Park Narodowy Ujście Warty). W wymiarze turystyki wodnej należy uwzględnić potencjał Odry. Należy ponadto zwrócić uwagę na potencjał rekreacyjny gmin podmiejskich wobec Gorzowa Wielkopolskiego oraz komplementarność i spójność rozwoju infrastruktury turystycznej, z uwzględnieniem powiązań regionalnych, krajowych i międzynarodowych (np. dróg wodnych).
Strefa kulturowa	W zakresie strefy kulturowej wśród barier rozwoju przestrzennego wymieniono niewystarczające działania ochronne i renowacyjne obiektów zabytkowych, brak odpowiedniego wyeksponowania i wykorzystania obiektów zlokalizowanych w historycznej części Gorzowa Wielkopolskiego	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wielkopolski należy uwzględnić przede wszystkim potencjał dziedzictwa kulturowego małych miast oraz większych wsi, w tym Santoka, Skwierzyny, Witnicy, Strzelec Krajeńskich oraz

	(rejon Starego i Nowego Miasta), brak objęcia ochroną cennych obiektów oraz układów przestrzennych (zwłaszcza ruralistycznych) o istotnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego regionu, nieaktualność gminnych ewidencji zabytków i brak odpowiednich programów chroniących zasób zabytkowy. Czynnikami determinującymi rozwój są m.in. występowanie atrakcyjnych zabytków dziedzictwa kulturowego i ich skupienie na stosunkowo niewielkim obszarze, co daje możliwość koncentracji działań ochronnych, renowacyjnych i promocyjnych, występowanie różnorodnych form zabytków i krajobrazów kulturowych, lokalizacja parku kulturowego Dolina Trzech Młynów w gminie Bogdaniec, dogodne położenie względem rzek Warty i Noteci oraz form ochrony przyrody pod kątem turystycznym, organizacja licznych przedsięwzięć kulturalnych integrujących społeczność lokalną.	miasta Kostrzyn nad Odrą, które w ujęciu regionalnym posiadają potencjał do rozwoju silnej pozycji ośrodka turystycznego (m.in. Twierdza Kostrzyn, turystyka wodna). Nieduże miasta oraz obszary wiejskie MOF GW, podobnie jak Gorzów Wielkopolski, potrzebują kontynuacji procesów rewitalizacji przestrzeni.
Strefa społeczno-gospodarcza	W zakresie strefy społeczno-gospodarczej, jako główne bariery rozwoju przestrzennego wymieniono niskie nakłady na działalność badawczo-rozwojową, wysokie bezrobocie wśród osób młodych, niewystarczający poziom oraz wadliwą strukturę kwalifikacji zawodowych, brak silnego ośrodka akademickiego, niesatysfakcjonujący stan techniczny obiektów sportowych zlokalizowanych na terenach gmin wiejskich, brak wykorzystania potencjału turystycznego. Wśród czynników determinujących rozwój zauważalne jest korzystne położenie obszaru względem zachodniej granicy państwa oraz względem aglomeracji berlińskiej, poznańskiej i szczecińskiej, położenie przy skrzyżowaniu ważnych korytarzy transportowych, wspieranie potencjału innowacyjnego regionu z uwzględnieniem działalności Gorzowskiego Ośrodka Technologicznego Parku Naukowo-Przemysłowego Sp. z o.o., potencjalne tereny pod inwestycje i dogodne warunki rozwoju gospodarczego, dostosowywanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy, bogate tradycje przemysłowe Gorzowa Wielkopolskiego.	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. należy zwrócić uwagę na silną pozycję jako ośrodka gospodarczego miasta Kostrzyn nad Odrą. Jest to miejsce, które pod względem nasycenia wskaźnikami rozwoju gospodarczego zbliżone jest do Gorzowa Wielkopolskiego. Kostrzyn nad Odrą jest drugim po Gorzowie Wielkopolskim ośrodkiem gospodarczym. Atutami tego miasta jest przygraniczne położenie. Ono też determinuje problemy, związane m. in. z wymywaniem kadr na rynku pracy, ale też stwarza szansę dla produktów i usług z obszaru MOF GW. Rozwój pozostałych stref ekonomicznych powinien opierać się na tworzeniu miejsc dla potencjalnych podwykonawców firm funkcjonujących w najsilniejszych ośrodkach gospodarczych MOF GW. Miasto Gorzów Wielkopolski jest głównym ośrodkiem rozwoju innowacji oraz zwiększania potencjału edukacji, zarówno na poziomie średnim, jak też wyższym. W koncepcjach rozwoju gospodarczego należy uwzględnić szerszy potencjał rozwoju turystycznego.
Komunikacja i transport	W zakresie komunikacji i transportu ograniczeniami rozwoju przestrzennego są zły stan techniczny niektórych dróg wojewódzkich i powiatowych, duże natężenie ruchu kołowego, brak północnej obwodnicy Gorzowa Wielkopolskiego i obejść na drogach wojewódzkich, niewielkie wykorzystanie systemu kolejowego do przewozu osób i towarów,	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. należy zwrócić uwagę na rozwój połączeń kolejowych, w tym również wykorzystanie potencjału „łącznikowego" Kostrzyna nad Odrą dla połączeń krajowych i międzynarodowych. Chodzi m. in.

	niewielka liczba połączeń kolejowych z resztą regionu i kraju, zły stan techniczny dróg wodnych Warty i Noteci oraz portu rzecznego w Gorzowie Wielkopolskim, spadek liczby osób korzystających z komunikacji publicznej, zmniejszenie znaczenia transportu zbiorowego w ogóle przewozów pasażerskich i brak konkurencyjności w porównaniu z transportem indywidualnym, brak spójnej sieci dróg rowerowych. Główne czynniki determinujące rozwój to położenie wzdłuż korytarza transportowego Bałtyk – Adriatyk, równomiernie rozwinięty układ drogowy zapewniający dogodne połączenia wewnętrzne i zewnętrzne, w tym bezpośrednie połączenie kolejowe z Berlinem oraz analizowany przebieg kolei dużych prędkości, obecność międzynarodowej drogi wodnej E70 Warta – Noteć, zwiększająca się długość i jakość infrastruktury rowerowej oraz dogodne położenie do rozwoju turystyki rowerowej i przewozów turystycznych drogą wodną.	o przebudowę układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, umożliwiającej bezpośrednie połącznie dolnego tarasu stacji z górnym, czyli połączenie linii 273 i 203. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wskazano między innymi na potrzebę budowy nowej linii kolejowej na osi północ – południe, cyt.: „W szerszej perspektywie czasowej proponuje się powstanie nowej linii kolejowej, łączącej Gorzów Wlkp. i Zieloną Górę przez Skwierzynę, Międzyrzecz, Świebodzin i Sulechów, z możliwością wykonywania połączeń do Nowej Soli, Żar i Żagania. Linię tą nazwać należy Magistralą Zachodnią, która stanie się rdzeniem komunikacyjnym łączącym północ z południem oraz większość miast w tym prawie wszystkie miejskie obszary funkcjonalne województwa lubuskiego. Budowa nowego „kręgosłupa komunikacyjnego”, scalającego większość potencjałów województwa na jednej linii komunikacyjnej to najważniejsze zadanie, które należy rozpocząć jak najszybciej, aby w nadchodzącej perspektywie finansowej realnie zwiększyć potencjał organizacyjny przewozów regionalnych i ponadregionalnych. Budowa Magistrali Zachodniej przyspieszy rozwój centrów logistycznych w Świebodzinie, Gorzowie Wlkp., Międzyrzeczu i Sulechowie, dzięki powiązaniu z węzłem drogi ekspresowej S3 i autostrady A2, linią kolejową E20 (część Paneuropejskiego Korytarza Transportowego Zachód – Wschód łączącego Berlin z Moskwą), linią kolejową nr 203 oraz Międzynarodową Drogą Wodną E30 (port Sulechów/Cigacice) i Międzynarodową Drogą Wodną E70 (port Gorzów Wlkp.). Magistrala Zachodnia zakładając, iż docelowo łączyć będzie Szczecin, Gorzów Wlkp. (dzięki łącznicom w Kostrzynie nad Odrą) oraz Zieloną Górę, wspólnie z magistralami kolejowymi nr 273 i 351, stanowić będzie ważną oś komunikacyjną obsługującą głębokowodny terminal kontenerowy w Świnoujściu. Stanie się ważnym elementem założeń Białej Księgi Transportu Unii Europejskiej, wyznaczającej kierunki rozwoju transportu na nadchodzące dziesięciolecia, planu Europejski Zielony Ład, a także programów krajowych między innymi: Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku (SRT2030), Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Pozostałe przedstawione w Planie

		uwarunkowania są co do zasady aktualne, należy jednak zwrócić uwagę na potencjał komunikacyjny drogi krajowej nr 22. Ponadto sygnalizowanym problemem w układzie powiązań wewnątrz MOF GW jest deficyt powiązań pomiędzy miejscowościami wewnątrz niektórych gmin oraz relacji, które nie kierują się przez przestrzeń Gorzowa Wielkopolskiego.
Infrastruktura techniczna	W zakresie infrastruktury technicznej wśród barier rozwoju przestrzennego wymieniono zbyt wolno rozbudowywaną sieć kanalizacyjną, dużą dysproporcję w rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej do zbiorowego odprowadzania ścieków między obszarami miejskimi i wiejskimi, występowanie nielegalnych składowisk odpadów pomimo obowiązującego systemu gospodarki odpadami, pokrywanie zapotrzebowania na moc cieplną w gminach wiejskich z indywidualnych źródeł (często opalanych węglem), zróżnicowany dostęp do rozdzielczej sieci gazowej. Czynnikami determinującymi rozwój są wzrost długości sieci wodociągowej, duże rezerwy wydajności ujęć wód podziemnych, co pozwala na dalszą rozbudowę sieci wodociągowej, znaczny wzrost długości czynnej sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, wzrost liczby odpadów poddawanych odzyskowi, które zostały zebrane selektywnie, funkcjonująca kopalnia ropy naftowej KRN Jeniniec, wykorzystywanie przez elektrociepłownię Gorzów jako paliwa i nośnika energii pierwotnej głównie gazu ziemnego ze złóż krajowych, bardzo korzystne warunki do rozwoju energii odnawialnej, zwłaszcza wiatrowej.	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. należy zwrócić uwagę na potrzeby i deficyty rozwoju infrastruktury technicznej występujące na terenie „nowych" członków MOF GW. Są one zasadniczo zbieżne z problemami wskazanymi już w Planie Zagospodarowania Przestrzennego, niemniej należy zwrócić uwagę na znaczną skalę potrzeb i problemów, m. in. takich jak brak skanalizowania i zwodociągowania obszarów wiejskich gminy Skwierzyna i Strzelce Krajeńskie.
Strefa obronności i bezpieczeństwa państwa	W zakresie strefy obronności i bezpieczeństwa państwa, jako główne bariery rozwoju przestrzennego wymieniono brak przedsiębiorstw o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, koncentrację instytucji z zakresu bezpieczeństwa publicznego w Gorzowie Wielkopolskim, nieobecność jednostek wojskowych na obszarze MOF GW. Do czynników determinujących rozwój zaliczono występowanie terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe, oraz przeznaczonych na potrzeby służb.	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. należy zwrócić uwagę na bariery rozwoju przestrzennego występujące na terenie „nowych" członków MOF GW. Należy również zwrócić uwagę na lokalizację na terenie gminy Skwierzyna jednostki wojskowej.

Źródło: opracowanie własne na postawie zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp.

7. System zarządzania

7.1. Wdrażanie i monitoring

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 jest dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oraz strategii lokalnych gmin, tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwoju, które realizowane będą w sposób skoordynowany, partnerski i przynoszący wzajemne korzyści dla partnerów z obszaru MOF GW. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych w ujęciu MOF GW.

Strategia rozwoju MOF GW jest dokumentem ukierunkowanym na podnoszenie jakości życia mieszkańców, budowanie trwałych przewag konkurencyjnych MOF GW. Opracowana została z myślą o integrowaniu i wspieraniu działań rozwojowych w ujęciu partnerstwa ponadlokalnego. Strategia bazuje na szczegółowej diagnozie społeczno-gospodarczej i uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju MOF GW.

Strategia rozwoju MOF GW wdrażana będzie przez wszystkie samorządy wchodzące w skład MOF GW. System zarządzania i monitoringu opierać będzie się na Wydziale Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych i Programowania Strategicznego (ZIP) Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego.

System sprawozdawczości realizowany będzie w oparciu o coroczne raporty ze stanu realizacji Strategii. Bazować będą one na danych zebranych od poszczególnych samorządów, realizujących Strategię rozwoju MOF GW. Sporządzony raport przekazywany będzie do partnerów samorządowych celem akceptacji. Poszczególni partnerzy wyznaczą osoby/ wydziały lub jednostki odpowiedzialne za współpracę z Wydziałem ZIP Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, w celu zapewnienia sprawnej komunikacji, przekazywania danych monitoringowych oraz zatwierdzenia rocznych raportów z realizacji Strategii rozwoju MOF GW.

Monitorowanie realizacji Strategii polegać będzie na zbieraniu informacji i analizowaniu poziomu zbieżności podejmowanych działań z określonymi w Strategii kierunkami (przypisanie inwestycji/ projektu do poszczególnych kierunków działań). Uzupełnieniem monitoringu opierającego się na produktach będzie analiza wskaźnikowa, odnosząca się do wyzwań rozwojowych. Monitoring będzie realizowany w odstępach rocznych.

System monitoringu stanowić będzie podstawę do ewaluacji i oceny stopnia aktualności Strategii. Aktualizacja Strategii możliwa będzie w przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych MOF GW.

7.2. Ramy finansowe i źródła finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działań ujętych w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 będą:

- środki Unii Europejskiej – fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, w tym środki z alokacji przeznaczonej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych,
- środki partnerów samorządowych MOF GW, w tym gmin i powiatów,
- inne fundusze zewnętrzne – np. Fundusze Norweskie i Fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu samorządu województwa – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne, np. fundusze celowe,
- środki prywatne, np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców.

7.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumentami wykonawczymi dla Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 są obowiązkowe lub fakultatywne lokalne dokumenty strategiczne lub planistyczne. Kluczowy dla wdrażania założeń Strategii rozwoju MOF GW jest efekt synergii z lokalnymi strategiami rozwoju. Ze względu na specyfikę, w tym zdefiniowane obszary strategicznej interwencji, ważnymi lokalnymi programami rozwoju będą programy rewitalizacji.

Tabela 10. Obowiązkowe strategie rozwoju samorządów MOF GW

L.p.	Samorząd	Nazwa dokumentu	Rekomendacja dotycząca aktualizacji
1.	Miasto Gorzów Wielkopolski	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Dokument aktualny
2.	Gmina Deszczno	-	Konieczność opracowania
3.	Gmina Kłodawa	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Dokument aktualny
4.	Gmina Santok	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Dokument aktualny
5.	Gmina Bogdaniec	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023	Dokument aktualny
6.	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Dokument aktualny
7.	Gmina Witnica	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Dokument aktualny
8.	Gmina Lubiszyn	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Dokument aktualny
9.	Gmina Skwierzyna	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Dokument aktualny
10.	Strzelce Krajeńskie	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce	Dokument aktualny

L.p.	Samorząd	Nazwa dokumentu	Rekomendacja dotycząca aktualizacji
		Krajeńskie do roku 2023	
11.	Powiat Gorzowski	Strategia zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027	Dokument aktualny

Tabela 11. Obowiązujące programy rewitalizacji samorządów MOF GW

L.p.	Samorząd	Nazwa dokumentu	Rekomendacja dotycząca aktualizacji
1.	Miasto Gorzów Wielkopolski	Gminny Program Rewitalizacji Gorzów 2025+	Dokument aktualny
2.	Gmina Deszczno	Program Rewitalizacji na lata 2016-2023 Gminy Deszczno	Dokument aktualny
3.	Gmina Kłodawa	Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa	Dokument aktualny
4.	Gmina Santok	Program Rewitalizacji Gminy Santok na lata 2017-2023	Dokument aktualny
5.	Gmina Bogdaniec	Program Rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023	Dokument aktualny
6.	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2016 – 2026	Dokument aktualny
7.	Gmina Witnica	Brak dokumentu	Konieczność opracowania
8.	Gmina Lubiszyn	Program Rewitalizacji Gminy Lubiszyn na lata 2018-2023	Dokument aktualny
9.	Gmina Skwierzyna	Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023	Dokument aktualny
10.	Strzelce Krajeńskie	Program Rewitalizacji dla Gminy Strzelce Krajeńskie na lata 2017-2023	Dokument aktualny
11.	Powiat Gorzowski	Nie dotyczy	-

7.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

System monitoringu stworzony został z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni MOF GW, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej.

System monitoringu opiera się na następujących danych:

- **Wskaźniki produktu** – odnoszące się do kierunków działań. Jest to swoista lista sprawdzająca, odnosząca się do działań, projektów, inwestycji, przedsięwzięć, które podejmowane będą przez lub z inicjatywy partnerów MOF GW, które można przypisać do poszczególnych kierunków działań Strategii. Lista wskaźników produktu umożliwia faktyczne śledzenie postępów realizacji Strategii. Punktem wyjścia będą dane dla 2022 roku. Kluczowe dla pomiaru w oparciu o wskaźniki produktu będzie zorganizowanie systemu pozyskiwania danych pochodzących z rozproszonego systemu. Jednocześnie przy doborze wskaźników kierowano się zasadą możliwości pozyskania danych przez zasoby partnerów samorządowych. Większość wskaźników to faktycznie dane i informacje nt. realizowanych inwestycji i projektów.
- **Wskaźniki rezultatu** – odnoszące się do wyzwań rozwojowych i oceniające oczekiwane efekty realizacji Strategii, analizowane na etapie oceny śródokresowej, tj. w 2025 roku oraz na

etapie oceny końcowej, tj. w 2030 roku. W ocenie rezultatów szczególnej analizie należy poddać wypływ otoczenia zewnętrznego, w tym uwarunkowań wymienionych w analizie SWOT na osiągnięte wartości wskaźników.

Tabela 12. Wskaźniki produktu Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
1.1. Edukacja przyszłości MOF GW	1.1.1. Stworzenie spójnego systemu edukacji na obszarze MOF GW, ukierunkowanego na zwiększanie szans rozwoju osobistego i zawodowego, dostosowanego do zmieniających się uwarunkowań demograficznych oraz społecznych (m. in. integracja migrantów).	Liczba szkół realizujących działania integracyjne na rzecz migrantów.	szt.	Gminy MOF GW
	1.1.2. Poprawa infrastruktury, jakości i dostępności edukacji poziomu podstawowego, średniego oraz wyższego na terenie MOF GW.	Liczba wspartych szkół podstawowych i średnich.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	1.1.3. Wsparcie rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych, ukierunkowane na podnoszenie aktywności zawodowej i ekonomicznej mieszkańców MOF GW.	Liczba projektów z zakresu rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych.	szt.	Gminy MOF GW
	1.1.4. Wspieranie i wdrażanie rozwiązań z zakresu opieki nad dziećmi, sprzyjających aktywności zawodowej rodziców.	Liczba utworzonych miejsc opieki żłobkowej i przedszkolnej.	szt.	Gminy MOF GW
	1.1.5. Promocja i wzmocnienie prestiżu kształcenia ponadpodstawowego i wyższego na terenie MOF GW.	Liczba studentów gorzowskich uczelni wyższych.	osoba	Szkoły wyższe
	1.1.6. Zapewnienie optymalnej dostępności do kadr oświaty i edukacji, zabezpieczających wysoki poziom edukacji na terenie MOF GW.	Liczba szkół, w których występują deficyty w zakresie kadr oświaty i edukacji.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	1.1.7.Rozwój dualnego modelu kształcenia zawodowego.	Liczba szkół uczestnicząca z dualnym kształceniu.	szt.	Powiaty
1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców	1.2.1. Stworzenie spójnego systemu ochrony zdrowia na obszarze MOF GW oraz rozwój infrastruktury ochrony zdrowia.	Liczba wspartych obiektów ochrony zdrowia na obszarze MOF GW.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	1.2.2. Budowa ośrodków wsparcia i integracji społecznej (np. ŚDS), mieszkań chronionych, w tym dla migrantów.	Liczba utworzonych ośrodków wsparcia i integracji społecznej.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	1.2.3. Stworzenie spójnej oferty w ramach polityki opiekuńczej dla osób defaworyzowanych.	Liczba międzygminnych porozumień o współpracy w zakresie polityki opiekuńczej.	szt.	Gminy MOF GW
	1.2.4. Rozwój infrastruktury na rzecz osób starszych oraz spójnej oferty w ramach polityki senioralnej.	Liczba wspartej infrastruktury na rzecz osób starszych.	szt.	Gminy MOF GW
	1.2.5. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji.	Liczba osób zamieszkałych na obszarach rewitalizacji.	osoba	Gminy MOF GW
	1.2.6. Wypracowanie wspólnej polityki i oferty młodzieżowej.	Opracowany dokument „polityka młodzieżowa MOF GW”.	szt.	Gminy MOF GW
1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa	1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne).	Powierzchnia utworzonych terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe.	ha	Gminy MOF GW
	1.3.2. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej rozwojowi mieszkalnictwa.	Liczba wspartych przestrzeni publicznych w zakresie funkcji mieszkaniowej.	szt.	Gminy MOF GW
	1.3.3. Rozwój budownictwa społecznego.	Liczba utworzonych mieszkań w zakresie budownictwa społecznego.	szt.	Gminy MOF GW
	1.3.4. Wspieranie rozwiązań z zakresu dostępności do mieszkań dla osób młodych.	Liczba utworzonych mieszkań w ramach programów wsparcia „dla młodych”.	szt.	Gminy MOF GW
1.4. Rozwinięta oferta czasu	1.4.1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej.	Liczba wspartej infrastruktury sportowo-	szt.	Gminy MOF GW

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
wolnego		rekreacyjnej i kulturalnej.		
	1.4.2. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego.	Liczba gmin tworzących wspólny kalendarz imprez w ujęciu rocznym.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	1.4.3. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.	Liczba wspartych przestrzeni i miejsc czasu wolnego, wykorzystujących potencjał przyrodniczy i dziedzictwo kulturowe.	szt.	Gminy MOF GW
	1.4.4. Podnoszenie kompetencji mieszkańców MOF GW do uczestnictwa w kulturze poprzez wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji kulturowej.	Liczba osób korzystająca z oferty instytucji kultury.	osoba	Gminy MOF GW
2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW	2.1.1. Stworzenie przedsięwzięć, produktów i procesów, budujących synergię między biznesem, oświatą i samorządem.	Liczba szkół współpracujących z biznesem.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	2.1.2. Wykorzystanie potencjału transgranicznego do rozwoju gospodarczego.	Liczba projektów realizowanych przez samorządy na rzecz wzmocnienia potencjału gospodarczego z partnerami niemieckimi w ramach programów współpracy transgranicznej.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.3. Wspieranie tworzenia wspólnej oferty eksportowej.	Liczba przedsiębiorstw objęta wspólną ofertą eksportową.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.4. Stworzenie baz danych i narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.	Liczba narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.5. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów MOF GW.	Liczba i powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta wspólną ofertą inwestycyjną.	szt./ha	Gminy MOF GW
	2.1.6. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie MOF GW, w tym digitalizacja i udostępnienie danych.	Liczba obsłużonych inwestorów.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.7. Wsparcie powstania agencji rozwoju gospodarczego MOF GW.	Liczba partnerów współpracujących przy realizacji działań na rzecz wsparcia rozwoju gospodarczego.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.8. Zbrojenie terenów inwestycyjnych ukierunkowane na zrównoważony rozwój aktywności gospodarczej MOF GW.	Powierzchnia nowo uzbrojonych terenów inwestycyjnych.	ha	Gminy MOF GW
2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej	2.2.1. Wspieranie rozwoju i wykorzystania potencjału naukowego w celu budowania innowacyjnej i zielonej gospodarki	Liczba i wartość projektów badawczych wspierających rozwój innowacyjnej i zielonej gospodarki.	szt./ zł	Wydział ZIP UM GW/ IOB
	2.2.2. Wspieranie, promocja i rozwój zielonej energetyki np. OZE.	Liczba i wartość inwestycji z zakresu zielonej gospodarki, w tym OZE.	szt./ zł	Gminy MOF GW
	2.2.3. Wspieranie i realizacja działań na rzecz zmniejszenia emisyjności lokalnej gospodarki, np. infrastruktury „szybkiego ładowania" pojazdów elektrycznych.	Liczba utworzonych miejsc szybkiego ładowania pojazdów elektrycznych (w tym w przestrzeniach publicznych).	szt.	Gminy MOF GW
	2.2.4. Wspieranie lokalnych start-upów.	Liczba wspartych start-upów.	szt.	Gminy MOF GW
	2.2.5. Wspieranie rolnictwa ekologicznego i tworzenie warunków do sprzedaży produktów regionalnych.	Liczba gospodarstwa ekologicznych/ liczba miejsc przystosowanych do sprzedaży	szt.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
		produktów.		
	2.2.6. Wspieranie rozwoju przemysłu 4.0, w tym utworzenie i współdziałanie w ramach działalności Partnerstwa pn.: SMART FACTORY 4.0 oraz utworzenie tworzenia Lubuskiego Centrum Przemysłu 4.0.	Liczba partnerów współpracujących w ramach partnerstwa.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	2.2.7. Wspieranie specjalizacji gospodarczej MOF GW w oparciu o zasoby i tradycje przemysłowe.	Liczba podmiotów w REGON wg PKD.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	2.2.8. Wspieranie budowy multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie.	Waga przeładowanych towarów.	tona	Zarządca centrum logistycznego
2.3. Rozwinięta oferta turystyczna	2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.	Powierzchnia terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.	ha	Gminy MOF GW
	2.3.2. Wykorzystanie potencjału MDW – E70 i Wielkiej Pętli Wielkopolskiej oraz „Lubuskich Mazur”.	Liczba jednostek i korzystających z przystani/ portów na terenie MOF GW.	szt.	Zarządcy przystani/ portów
	2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.	Liczba wspartej infrastruktury dotyczącej turystyki wodnej.	szt.	Gminy MOF GW
	2.3.4. Tworzenie, wzmacnianie i promowanie lokalnych produktów turystycznych.	Liczba wspartych produktów turystycznych.	szt.	Gminy MOF GW
	2.3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej.	Liczba wspartej infrastruktury turystycznej.	szt.	Gminy MOF GW
	2.3.6. Stworzenie wspólnej oferty turystycznej.	Liczba kampanii promujących ofertę turystyczną MOF GW w ujęciu minimum regionalnym .	szt.	Gminy MOF GW
	2.3.7. Orientacja w promocji turystycznej na rynek niemiecki.	Liczba kampanii promujących ofertę turystyczną MOF GW w ujęciu transgranicznym.	szt.	Gminy MOF GW
3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych	3.1.1. Rozwój infrastruktury błękitno-zielonej.	Liczba wspartej infrastruktury błękitno-zielonej.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.2. Rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.	Długość utworzonej infrastruktury kanalizacyjnej oraz liczba przydomowych oczyszczalni ścieków.	km/szt.	Gminy MOF GW
	3.1.3. Racjonalna gospodarka odpadami wraz z budową infrastruktury wspierającej segregacje, w tym PSZOK.	Waga zebranych zmieszanych odpadów komunalnych na mieszkańca.	kg	Podmiot realizujący zadania gospodarki odpadami/ Gminy MOF GW
	3.1.4. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznych i mieszkaniowych.	Liczba wspartych budynków publicznych w zakresie efektywności energetycznej.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.5. Wspieranie rozwoju OZE, w tym współpracy producentów energii i tworzenia klastrów energii.	Liczba utworzonych instalacji OZE w sferze publicznej.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.	Powierzchnia wspartych terenów zielonych.	ha	Gminy MOF GW
	3.1.7. Zwiększanie zdolności retencyjnych, w tym zachowanie naturalnej retencji, zachowanie swobodnego przepływu wód powierzchniowych, unikanie zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią.	Liczba wspartych/ zrealizowanych zadań z zakresu zwiększania zdolności retencyjnych.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.8. Ochrona przeciwpowodziowa, w tym rozwój systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, budowa zbiorników retencyjnych.	Liczba wspartych/ zrealizowanych zadań z zakresu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.	szt.	Gminy MOF GW

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
	3.1.9. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.	Liczba kampanii z zakresu edukacji ekologicznej.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.10. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska oraz działań informacyjnych w tym zakresie.	Liczba gmin prowadzących działania informacyjne w zakresie stanu środowiska (np. informacje o stanie powietrza).	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.11. Niwelowania miejskich wysp ciepła.	Liczba wspartych przestrzeni w zakresie niwelowania miejskich wysp ciepła.	szt.	Gminy MOF GW
3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	3.2.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przyjaznej środowisku.	Liczba wspartej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, przyjaznej dla środowiska.	szt.	Gminy MOF GW
	3.2.2. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).	Liczba opracowanych MPZP.	szt.	Gminy MOF GW
	3.2.3. Wspieranie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych MOF GW.	Ustalone sposoby, standardy i procedury ochrony lokalnych form ochrony przyrody.[9]	szt.	Gminy MOF GW
	3.2.4. Stworzenie strategii dotyczącej ochrony środowiska i polityki ekologicznej na terenie MOF GW.	Liczba gmin zaangażowanych w opracowanie i realizację Strategii.	szt.	Gminy MOF GW
	3.2.5. Popularyzacja wiedzy nt. walorów przyrodniczych MOF GW wśród mieszkańców i turystów.	Liczba gmin podejmujących działania z zakresu popularyzacji walorów przyrodniczych (np. informacja na stronie internetowej, informacje terenowe).	szt.	Gminy MOF GW
3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne	3.3.1. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia spójności planowania przestrzennego (kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe).	Liczba ustaleń międzygminnych dotyczących planowania przestrzennego.	szt.	Gminy MOF GW
	3.3.2. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.	Powierzchnia gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.	ha	Gminy MOF GW
	3.3.3. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego.	Liczba osób uczestnicząca w konsultacjach społecznych dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego.	osoba	Gminy MOF GW
4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna	4.1.1. Poszerzenie oferty i usprawnienie obecnej (punktualność) komunikacji zbiorowej z uwzględnieniem kolei metropolitalnej, wraz z przebudową układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, odbudową odcinka L415 Gorzów Wielkopolski – Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna, odbudową odcinka L426 Strzelce Krajeńskie Wschód – Strzelce Krajeńskie.	Liczba kursów komunikacją publiczną łączącą obszar gmin z Gorzowem Wielkopolskim z wykorzystaniem kolei/ kolejowe punkty przesiadkowe.	szt.	Gminy MOF GW
	4.1.2. Budowa, rozwój i integracja sieci dróg rowerowych oraz połączeń pieszych (m. in. chodników i ścieżek pieszych).	Długość dróg rowerowych.	km	Gminy MOF GW
	4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu	Długość wspartych dróg lokalnych.	km	Gminy MOF GW

[9] Przykład rozwiązania: Opracowano standardy działań dla prawidłowej ochrony użytków ekologicznych, określając w horyzoncie rocznym wymagane zabiegi pielęgnacyjne w celu zachowania walorów, dla których zostały one utworzone. W przypadkach pozostałych Lokalnych Form Ochrony Przyrody, przyjęto zasadę prowadzenia systematycznych kontroli przez wyznaczonych pracowników Wydziału właściwego do spraw przyrody, którzy w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podejmują czynności zapobiegawcze przy czynnej współpracy z instytucjami naukowo-badawczymi (źródło: Najwyższa Izba Kontroli, Raport nt. lokalnych form ochrony przyrody, 2018 rok.

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
	podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.			
	4.1.4. Poprawa rozwiązań z zakresu komunikacji publicznej, z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF GW, w tym integracja taryfowa.	Liczba miejscowości obsługiwanych przez komunikację publiczną.	szt.	Gminy MOF GW
	4.1.5. Budowa i rozwój komunikacji zbiorowej niskoemisyjnej, wraz z centrami przesiadkowymi.	Liczba pojazdów niskoemisyjnej komunikacji zbiorowej.	szt.	Zarządcy komunikacji na terenie MOF GW
	4.1.6. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Gorzowa Wielkopolskiego jako rdzenia MOF.	Liczba kursów komunikacją publiczną łączącą obszar gminy z Gorzowem Wielkopolskim.	szt.	Gminy MOF GW
	4.1.7. Wykorzystanie potencjału dwóch osi drogowych S3 i DK22/DK24 (Wschód – Zachód, Północ – Południe) do zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz MOF GW.	Długość zmodernizowanej drogi krajowej nr 22. Długość utworzonej północnej obwodnicy Gorzowa Wielkopolskiego.	km km	GDDKiA/ Wydział ZIP UM GW
	4.1.8. Realizacja inwestycji w pasie drogowym, które przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa (np. oświetlenie ulic, przystanki autobusowe).	Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego.	szt.	Gminy MOF GW
	4.1.9. Opracowanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF GW.	Liczba partnerów samorządowych uczestniczących w tworzeniu Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF GW.	szt.	Wydział ZIP UM GW
4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna	4.2.1. Zwiększenie dostępności kolejowej, drogowej, i wodnej oraz lotniczej obszaru MOF GW na poziomie krajowym oraz transgranicznym, w tym wykorzystanie potencjału intermodalności rozwiązań komunikacyjnych, m. in. potencjału rzek w funkcji komunikacyjnej i transportowej oraz znaczenia budowy Magistrali Zachodniej.	Czas dojazdu komunikacją publiczną z Gorzowa Wielkopolskiego do portów lotniczych w kraju (Poznań, Szczecin) oraz w Niemczech (Berlin).	min.	Wydział ZIP UM GW
5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW rozwoju MOF GW	5.1.1. Powołanie zespołu ds. zarządzania MOF GW odpowiedzialnego za realizację strategii.	Liczba osób w zespole ds. zarządzania MOF GW.	osoba	Wydział ZIP UM GW
	5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.	Liczba grup roboczych.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.	Liczba projektów dedykowanych rozwojowi obszarów wiejskich.	szt.	Wydział ZIP UM GW
5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART	5.2.1. Rozbudowa i integrowanie platform informatycznych dla wzmocnienia systemów współpracy i zarządzania MOF GW.	Liczba integrowanych platform informatycznych.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	5.2.2. Rozwój e-usług.	Liczba aktywnych e-usług.	szt.	Gminy MOF GW
	5.3.3. Wspieranie rozbudowy sieci internetowej, w tym dążenie do zwiększania dostępu do internetu dużych prędkości.	Odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu pow. 100 Mb/s	szt.	Urząd Komunikacji Elektronicznej
	5.3.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.	Liczba działań edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu.	szt.	Gminy MOF GW
	5.3.5. Tworzenie i wdrażanie kompleksowych inteligentnych rozwiązań i systemów zarządzania miastem, gminą, powiatem, w tym rozwiązań SMART.	Liczba samorządów, w których wdrożono systemy zarządzania w oparciu o rozwiązania SMART.	szt.	Gminy MOF OW, powiat

Tabela 13. Ocena rezultatów realizacji Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030

Rezultat	Oczekiwany trend	Wskaźniki lub sposoby oceny
Zapewnienie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym spójności społecznej.	Zmniejszenie dysproporcji rozwojowych pomiędzy poszczególnymi gminami.	▪ Wskaźniki bezrobocia w ujęciu gminnym. ▪ Wskaźniki migracji w ujęciu gminnym. ▪ Wskaźniki dochodów własnych samorządów. ▪ Ocena jakościowa (np. wywiady/ rozmowy z wójtami i burmistrzami).
Rozwój przedsiębiorczości.	Wzrost.	▪ Wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w relacji do liczby mieszkańców.
Podtrzymanie konkurencyjności gospodarki poprzez zapewnienie kadr na rynku pracy.	Dalszy wzrost aktywności gospodarczej.	▪ Wskaźnik liczby podmiotów w REGON. ▪ Wskaźniki bezrobocia wśród osób młodych. ▪ Wskaźniki długotrwałego bezrobocia. ▪ Ocena jakościowa rynku pracy (raporty/ informacje PUP).
Wzrost liczby osób korzystających z oferty turystycznej.	Wzrost.	▪ Wskaźnik liczby osób korzystających z noclegów w relacji do liczby mieszkańców.
Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających w branżach związanych z turystyką i czasem wolnym.	Wzrost.	▪ Wskaźnik liczby podmiotów w REGON w sekcjach związanych z gastronomią i zakwaterowaniem.
Rozwój produktów lokalnych, regionalnych i ekologicznych.	Wzrost.	▪ Liczba zarejestrowanych produktów tradycyjnych i regionalnych (źródło: dane Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi).
Podtrzymanie wzrostu dochodów samorządów lokalnych.	Wzrost dochodów własnych samorządów lokalnych.	▪ Wskaźniki dochodów własnych samorządów.
Ochrona środowiska.	Poprawa lub zachowanie dobrego stanu środowiska.	▪ Dane nt. stanu środowiska prezentowane w rocznych ocenach stanu środowiska w województwie lubuskim. ▪ Odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i gazowej. ▪ Odsetek ludności mieszkającej w odległości do 300 metrów od terenów zielonych w 2030 roku w porównaniu do 2020 roku.
Zachowanie ładu przestrzennego.	Zachowanie walorów przestrzennych i środowiskowych.	▪ Odsetek powierzchni gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Rezultat	Oczekiwany trend	Wskaźniki lub sposoby oceny
Rozwój oferty mieszkaniowej, w tym dla osób młodych.	Wzrost liczby mieszkań.	▪ Liczba mieszkań zrealizowanych w ramach programów ogólnokrajowych wspierających budowę mieszkań dla młodych.
Zwiększenie zdolności retencjonowania wody.	Wzrost.	▪ Ocena jakościowa (wywiady/ rozmowy z ekspertami) nt. potencjału retencyjnego MOF GW.
Rozwój odnawialnych źródeł energii.	Wzrost.	▪ Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu OZE (dane pozyskane z poszczególnych gmin oraz na podstawie wydanych pozwoleń na budowę).
Zmniejszenie emisji CO_2.	Spadek.	▪ Syntetyczna informacja nt. spadku emisji CO_2 w wyniku inwestycji zrealizowanych w obiektach powiatowych oraz obiektach gminnych.
Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.	Wzrost.	▪ Ocena jakościowa (wywiady/ rozmowy z ekspertami) nt. stanu świadomości ekologicznej.
Podniesienie jakości kształcenia zawodowego i wyższego oraz dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.	Wzrost.	▪ Liczba szkół średnich i wyższych współpracujących z przedsiębiorcami przy realizacji programów kształcenia.
Zwiększenie dostępności do usług opieki zdrowotnej.	Wzrost.	▪ Liczba osób korzystających z usług szpitali. ▪ Wskaźnik kadr medycznych w relacji do liczby mieszkańców.
Rozwój systemu pomocy społecznej.	Wzrost.	▪ Ocena jakościowa (wywiady/ rozmowy z ekspertami) systemu pomocy społecznej na terenie MOF GW.
Zintegrowanie oraz rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej w przestrzeni MOF GW.	Wzrost.	▪ Ocena jakościowa (wywiady/ rozmowy z ekspertami) oferty kulturalnej i rekreacyjnej. ▪ Wskaźnik liczby osób uczestniczących w imprezach na terenie MOF GW. ▪ Wskaźnik liczby osób ćwiczących w klubach sportowych w relacji do liczby mieszkańców.
Podniesienie efektywności zarządzania MOF GW.	Wzrost.	▪ Liczba aktywnie działających tematycznych grup roboczych.
Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.	Wzrost.	▪ Liczba e-usług.

8. Spójność Strategii z założeniami polityk krajowych, regionalnych i lokalnych

8.1. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk europejskich

Tabela 14. Spójność założeń Priorytetów Komisji Europejskiej oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Priorytety Komisji Europejskiej	Cele	Obszary polityki	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
Europejski Zielony Ład	Poprawa dobrostanu obywateli. Przekształcenie Europy w kontynent neutralny dla klimatu oraz ochrona środowiska naturalnego z korzyścią dla ludzi, gospodarki i planety: • Osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku, • Ochrona życia ludzkiego, zwierząt i roślin poprzez ograniczenie zanieczyszczeń, • Wspieranie przedsiębiorstw na drodze do światowego przywództwa w dziedzinie czystych produktów i technologii, • Zapewnienie tego, aby transformacja odbywała się w sposób sprawiedliwy	• Czysta energia – szansa dla alternatywnych, ekologicznych źródeł energii, • Zrównoważony przemysł – szansa na bardziej zrównoważone i przyjazne środowisku cykle produkcyjne, • Budowa i renowacja – sektor budowlany musi stać się bardziej ekologiczny, • Zrównoważona mobilność – promowanie bardziej zrównoważonych środków transportu, • Od pola do stołu – sposób na bardziej zrównoważony łańcuch żywnościowy, • Eliminowanie zanieczyszczeń – środki mające na celu szybkie i skuteczne ograniczenie zanieczyszczeń.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. **Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne. **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność

	i włączający.		komunikacyjna. **Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.
Europa na miarę ery cyfrowej	Zapewnienie ludziom dostępu do technologii najnowszej generacji.	• Ochrona danych, • Lepszy dostęp konsumentów i przedsiębiorców do towarów sprzedawanych przez internet, • Środowisko, w którym sieci i usługi cyfrowe mogą się rozwijać, • Cyfrowość jako siła napędowa wzrostu.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. **Cel 5.Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.
Silniejsza pozycja Europy w świecie	Wzmocnienie roli Unii Europejskiej jako odpowiedzialnego globalnego lidera: • Silna, otwarta i sprawiedliwa polityka handlowa, • Zapewnienie najwyższych standardów w zakresie ochrony klimatu, środowiska i warunków pracy, • Ścisła współpraca z krajami sąsiadującymi i partnerami, • Skoordynowane podejście do działań zewnętrznych – od	• Polityka zagraniczna, • Europejska polityka sąsiedztwa, • Współpraca międzynarodowa i rozwój, • Polityka handlowa, • Bezpieczeństwo i obrona, • Rozszerzenie Unii Europejskiej.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna. **Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych.

	pomocy rozwojowej po wspólną politykę zagraniczną i z zakresu bezpieczeństwa.		**Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna. **Cel 5.Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW.
Gospodarka, która służy ludziom	Sprawiedliwość społeczna i dobrobyt. • Społeczna gospodarka rynkowa Unii Europejskiej, która umożliwia rozwój gospodarczy i zmniejszenie ubóstwa i nierówności, • Wzmocnienie małych i średnich przedsiębiorstw, które stanowią trzon gospodarki UE, • Dokończenie tworzenia unii rynków kapitałowych i pogłębienie unii gospodarczej i walutowej.	• Pogłębiona i bardziej sprawiedliwa unia gospodarcza i walutowa, • Rynek wewnętrzny lepiej rozwinięty i sprawiedliwy, • Zatrudnianie, wzrost gospodarczy i inwestycje – pobudzanie inwestycji i tworzenie miejsc pracy, • Europejski semestr – ocena zgodności z unijnymi przepisami dot. gospodarki, • Pobudzanie wzrostu zatrudnienia – wsparcie europejskich przedsiębiorców i konsumentów w korzystaniu z zasobów w sposób bardziej zrównoważony.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców (wymiar rewitalizacji). 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna. **Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych.

			3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.
Promowanie naszego europejskiego stylu życia	Praworządność jest kluczowym elementem wizji Unii opartej na równości, tolerancji i sprawiedliwości społecznej: • kompleksowy europejski mechanizm praworządności, który ma przedstawiać obiektywne sprawozdanie na temat aktualnej sytuacji w zakresie praworządności w całej Unii, • Silne granice, modernizacja systemu azylowego UE oraz współpraca z krajami partnerskimi.	• Unia bezpieczeństwa, • Współpraca sądowa, • Prawa podstawowe, • Ochrona konsumentów, • Migracja.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców (wymiar rewitalizacji). 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. **Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW.
Nowy impuls dla demokracji europejskiej	Pielęgnowanie, ochrona i wzmacnianie naszej demokracji: • większa rola mieszkańców Unii w procesie decyzyjnym i aktywniejszy udział w określaniu priorytetów UE, • wspólne podejście i wspólne normy w celu rozwiązania takich problemów jak dezinformacja czy „mowa nienawiści”	• Przyszłość Europy – dążenie do bardziej zjednoczonej, silniejszej i bardziej demokratycznej Europy, • Lepsze stanowienie prawa – opracowanie strategii politycznych i przepisów prawnych UE.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców (wymiar rewitalizacji). 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie**

	w internecie, • Partnerstwo Komisji Europejskiej z Parlamentem Europejskim.	**na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.

8.2. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk krajowych

Tabela 15. Spójność założeń Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
Cel szczegółowy 1 – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych. 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców (wymiar rewitalizacji). **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.
Cel szczegółowy 2 – Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych. 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym. 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. **Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.
Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie. 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem. 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym. 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych. 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.

Źródło: Opracowanie własne

8.3. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk regionalnych i ponadlokalnych

Tabela 16. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
CEL STRATEGICZNY 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna. 1.1 Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji. 1.2 Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku. 1.3 Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy. 1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu. 1.5 Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji. 1.6 Rozwój potencjału turystycznego. 1.7 Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.
CEL STRATEGICZNY 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. 2.1 Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi. 2.2 Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów. 2.3 Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia. 2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego. 2.5 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu. 2.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego.
CEL STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu. 3.1 Modernizacja oraz rozwój infrastruktury	**Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
komunikacyjnej i transportu zbiorowego. 3.2 Wzmocnienie dostępności infrastruktury teleinformatycznej. 3.3 Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego. 3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu. 3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi.	klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne. **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.
CEL STRATEGICZNY 4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę. 4.1 Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna. 4.2 Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa. 4.3 Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu. 4.4 Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym. 4.5 Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństwa.	**Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 17. Spójność założeń Strategii zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Strategii zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
Cel strategiczny 1 – Rozwój kreatywnego kapitału ludzkiego i edukacji publicznej. W celu ujęto 26 szczegółowych celów operacyjnych odnoszących się do edukacji i aktywności zawodowej.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. **Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku

Strategii zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
	innowacyjnej i zielonej.
Cel strategiczny 2 – Kompleksowa promocja Powiatu Gorzowskiego. W celu ujęto 8 celów operacyjnych, w tym dot. promocji turystycznej, kulturalnej, współpracy transgranicznej.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.
Cel strategiczny 3 – Rozwój infrastruktury Powiatu Gorzowskiego. W celu ujęte 21 szczegółowych celów operacyjnych, w tym dot. modernizacji infrastruktury zarządzanej przez Powiat, w tym dróg powiatowych, bazy edukacyjnej, sportowej.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.
Cel strategiczny 4 – Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, zarządzania kryzysowego. 4.1. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu gorzowskiego. 4.2. Rozwój współpracy z gminami i jednostkami z terenu administrowanego. 4.3. Zarządzanie kryzysowe i obrona cywilna.	**Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne.
Cel strategiczny 5 – Poprawa efektywności administracji publicznej. 5.1. Digitalizacja narzędzi do poprawy obsługi interesanta i komunikacji. 5.2. Zwiększenie dostępności budynku Starostwa zgodnie z Ustawą o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz programem Dostępność Plus.	**Cel 5.Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.

Źródło: Opracowanie własne

8.4. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk lokalnych

Tabela 18. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW ze strategiami gmin: Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Santok, Bogdaniec

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Deszczno (brak aktualnej strategii)	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023
Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW. 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego.	**Cel 1. Aktywne pokolenia, aktywni mieszkańcy.** 1.1. Mieszkańcy uczestniczący w kreowaniu rozwoju miasta. 1.2. Odpowiedzialna polityka społeczna. 1.3. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 2. Atrakcyjna przestrzeń do życia.** 2.1. Rozwinięta przestrzeń mieszkaniowa. 2.2. Atrakcyjne przestrzenie publiczne i strefy aktywności.	-	**Cel II. Wzmocnienie potencjału rozwojowego społeczności lokalnej.** II.1. Rozwój kapitału ludzkiego. II.2. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego. II.3. Rozwój usług społecznych.	**Priorytety – Sfera społeczna** Priorytet I Poprawa jakości kształcenia. Priorytet II Ochrona zdrowia mieszkańców oraz podniesienie jakości funkcjonowania pomocy społecznej. Priorytet III Ograniczenie bezrobocia. Priorytet IV Rozwój kultury i sportu. Priorytet V Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców.	**Cel strategiczny II. Rozwój zróżnicowanej oferty turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, przy poszanowaniu zasobów przyrodniczych.** 2.1. Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej gminy. 2.2. Rozwój skutecznego systemu promocji gminy. 2.3. Rozwój oferty i infrastruktury kulturalnej. **Cel strategiczny III. Rozwój infrastruktury społecznej gminy, podnoszącej jakość życia mieszkańców gminy.** 3.1. Zabezpieczenie porządku publicznego. 3.2. Infrastruktura edukacyjna zapewniająca wysoki poziom nauczania. 3.3. Zapewnienie wysokiej jakości opieki żłobkowej

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Deszczno (brak aktualnej strategii)	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023
					i przedszkolnej. 3.4. Zapewnienie odpowiedniego zakresu i poziomu usług medycznych. 3.5. Rozwój instrumentów polityki społecznej w celu wspierania osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych.
Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka. 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.	**Cel 4. Miasto innowacyjnej gospodarki.** 4.1. Rozwinięty i innowacyjny przemysł przyszłości. 4.2. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb rynku pracy system kształcenia. 4.3. Miejska strefa aktywności gospodarczej.	-	**Cel I. Zbudowanie konkurencyjnej gospodarki.** I.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości. I.2. Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich. I.3. Rozwój turystyki i rekreacji.	**Priorytety – Turystyka** Priorytet I. Rozwój turystyki wodnej. Priorytet II Rozwój turystyki militarnej. Priorytet III Rekonstrukcja XIX wiecznego wiatraka typu holenderskiego – utworzenie punktu widokowego na dolinę rzeki Warty. Priorytet IV. Rewitalizacja historycznego parku w Janczewie oraz upamiętnienie miejsca pochowania egipskiej księżniczki Marthy von Carnap.	**Cel strategiczny I. Silna gospodarka lokalna oparta o wysoką aktywność zawodową mieszkańców.** 1.1. Rozwój potencjału gospodarczego gminy i przedsiębiorczości wśród mieszkańców. 1.2. Aktywne działania na rzecz minimalizowania skutków bezrobocia. 1.3. Wsparcie gospodarstw rolnych w celu ich specjalizacji i poszukiwania alternatywnych rozwiązań rozwoju.
Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność	**Cel. 3. Miasto przygotowane**	-	**Cel III. Ukształtowanie ładu przestrzennego oraz**	**Priorytety – Infrastruktura**	**Cel strategiczny IV. Wysoka jakość infrastruktury**

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Deszczno (brak aktualnej strategii)	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023
przestrzenna obszaru MOF GW. 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne.	**na wyzwania przyszłości.** 3.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów miasta zmierzającego do zeroemisyjności. 3.3. Zachowane atuty przestrzenne i przyrodnicze miasta. 3.4. Miasto odporne na zjawiska kryzysowe.		**zachowanie środowiska przyrodniczo-kulturowego.** III.1. Kształtowanie ładu przestrzennego. III.2. Rozwój infrastruktury technicznej. III.3. Ochrona zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.	Priorytet II Tworzenie i rozbudowa infrastruktury związanej z ochroną środowiska i poszanowaniem energii.	**technicznej, dostosowanej do potrzeb mieszkańców gminy.** 4.2. Uregulowanie gospodarki odpadami płynnymi i stałymi. 4.3. Rozwój infrastruktury komunalnej. 4.4. Umocnienie wałów przeciwpowodziowych. **Cel strategiczny II. Rozwój zróżnicowanej oferty turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, przy poszanowaniu zasobów przyrodniczych.** 2.4. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego połączona z racjonalną gospodarką zasobami.
Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW. 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.	**Cel. 3. Miasto przygotowane na wyzwania przyszłości.** 3.2. Rozwinięta infrastruktura i rozwiązania komunikacyjne.	-	**Cel III. Ukształtowanie ładu przestrzennego oraz zachowanie środowiska przyrodniczo-kulturowego.** III.1. Kształtowanie ładu przestrzennego. III.1.3. Zintegrowanie komunikacyjne i rozwojowe	**Priorytety – Infrastruktura** Priorytet I Rozwój infrastruktury komunikacyjnej.	**Cel strategiczny IV. Wysoka jakość infrastruktury technicznej, dostosowanej do potrzeb mieszkańców gminy.** 4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy. 4.5 Poprawa infrastruktury

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Deszczno (brak aktualnej strategii)	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023
			terenów sąsiadujących ze sobą w granicach Gminy i miasta Gorzowa).		drogowej.
Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW. 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.	Wymiar przekrojowy, który dotyczy w szczególności celów: **Cel. 3. Miasto przygotowane na wyzwania przyszłości.** **Cel 4. Miasto innowacyjnej gospodarki.**	-	Szczególny wymiary współpracy określonej w Strategii dot. aktywności gospodarczej oraz połączeń komunikacyjnych.	**Priorytety – Kreowanie produktu markowego Gminy Santok** **Rozwinięcie priorytetów** Kształtowanie ładu architektoniczno – budowlanego. Współpraca Gminy Santok z gminami partnerskimi. Udział Gminy Santok w realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego. Promocja Gminy.	**Cel strategiczny V. Sprawny i efektywny system zarządzania publicznego, oparty o współpracę, partnerstwo i efektywne wykorzystanie zasobów.** 5.1. Sprawny i efektywny system administracji połączony ze skuteczną promocją. 5.2. Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie kapitału społecznego. 5.3. Pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań własnych gminy. 5.4. Rozwój współpracy lokalnej i międzynarodowej.

Tabela 19. Spójność Strategii ponadlokalnego MOF GW ze strategiami gmin: Kostrzyn nad Odrą, Witnica, Lubiszyn, Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW. 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego.	**2. Kapitał społeczny.** 2.1. Tworzenie warunków dla rozwoju edukacji i sportu. 2.2. Wzrost poziomu bezpieczeństwa socjalnego obywateli i opieki zdrowotnej mieszkańców. 2.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego. 2.4. Rozwój bezpieczeństwa publicznego. 2.5. Wzrost dostępności i jakości świadczenia usług publicznych. 2.6. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. **3. Inwestycje w zasoby.** 3.3. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i tworzenia dogodnych warunków życia mieszkańców.	**Cel strategiczny II: Wysoka jakość oferowanych usług społecznych oraz aktywizacja społeczeństwa.** 2.1 Stworzenie warunków dla rozwoju społeczno – zawodowego miejscowej ludności. 2.2 Poprawa obsługi mieszkańców w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej. 2.3 Zwiększenie współpracy Urzędu Miasta i Gminy Witnica z mieszkańcami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.	**Cel strategiczny I: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MMŚP oraz innowacyjnych gospodarstw rolnych, powiązana ze skutecznym systemem oświatowym i aktywnością zawodową mieszkańców.** Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Lubiszyn. **Cel strategiczny IV: Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego.** Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie Lubiszyn. Cel operacyjny IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.	**2. Rozwój infrastruktury dla podniesienia jakości życia, wzrostu atrakcyjności osiedleńczej przy zachowaniu dziedzictwa przyrody.** 2.1. Wzmacnianie i efektywna promocja atrakcyjności osiedleńczej. 2.3. Poprawa jakości infrastruktury usług publicznych. 2.4 Rozwój infrastruktury sportowej. 2.5. Rewitalizacja przestrzeni gminnej. **3. Rozwój nowoczesnych usług publicznych w obszarach edukacji, kultury, bezpieczeństwa i integracji społecznej.** 3.1. Rozwój infrastruktury edukacyjnej. 3.2. Kultura i integracja społeczna.	**1. Wzrost jakości i dostępności świadczonych usług publicznych.** 1.1. Poprawa warunków funkcjonowania placówek oświatowych, podniesienie jakości i efektywności kształcenia. 1.2. Wsparcie włączenia społecznego i poprawa usług ochrony zdrowia. 1.3. Zwiększenie dostępu społeczeństwa do różnych form kultury i umożliwienie rozwoju indywidualnych uzdolnień. 1.4. Zapewnienie warunków rozwoju kultury fizycznej i sportu. 1.5. Podwyższenie stopnia zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. 1.6. Podwyższenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców. **3. Zrównoważony rozwój**

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
					przestrzeni. 3.5. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta i gminy.
Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka. 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.	**1. Konkurencyjna gospodarka.** 1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. 1.2. Wzmocnienie terenów inwestycyjnych miasta. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji.	**Cel strategiczny III: Wzmocnienie potencjału gospodarczego Miasta i Gminy Witnica.** 3.1 Poprawa warunków dla inwestorów chcących prowadzić działalność gospodarczą na terenie Miasta i Gminy Witnica. 3.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i poprawa warunków rozwoju małych przedsiębiorstw.	**Cel strategiczny I: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MMŚP oraz innowacyjnych gospodarstw rolnych, powiązana ze skutecznym systemem oświatowym i aktywnością zawodową mieszkańców.** Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Lubiszyn. **Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców.** Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców. **Cel strategiczny IV: Wysoka atrakcyjność turystyczna i**	**1. Wzrost gospodarczy w oparciu o potencjał strefy ekonomicznej, atrakcyjność inwestycyjną oraz wsparcie rozwoju biznesu.** 1.1. Tworzenie dogodnych warunków dla inwestycji zewnętrznych i aktywności gospodarczej. 1.2. Dostosowanie kadry zawodowej do potrzeb lokalnego rynku pracy.	**2. Rozwój gospodarczy gminy.** 2.1. Tworzenie warunków dla rozwoju inwestycji. 2.2. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości. 2.3. Wzrost znaczenia turystyki i rekreacji jako czynnika stymulującego rozwój gminy. 2.4. Promocja potencjału gospodarczego i turystycznego Gminy.

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
			rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego. Cel operacyjny IV.2 Rozwój turystyki. Cel operacyjny IV.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację.		
Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW. 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne.	**3. Inwestycje w zasoby.** 3.1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej. 3.4. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego.	**Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury technicznej oraz ochrona i wykorzystanie zasobów i walorów Miasta i Gminy Witnica.** 1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb ludności. 1.2 Wykorzystanie potencjału przyrodniczego Miasta i Gminy Witnica. 1.3 Inwestycje w odnawialne źródła energii i poprawa sprawności energetycznej budynków.	**Cel strategiczny II: Poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów.** Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi. Cel operacyjny II.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy. **Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców.** Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i	**2. Rozwój infrastruktury dla podniesienia jakości życia, wzrostu atrakcyjności osiedleńczej przy zachowaniu dziedzictwa przyrody.** 2.6. Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii. 2.7. Budowa nowoczesnego zaplecza dla wypoczynku, rekreacji i turystyki. **3. Rozwój nowoczesnych usług publicznych w obszarach edukacji, kultury, bezpieczeństwa i integracji społecznej.**	**3. Zrównoważony rozwój przestrzeni.** 3.2. Efektywne zarządzanie gospodarką wodną. 3.3. Kształtowanie właściwej gospodarki ściekowej. 3.4. Tworzenie warunków sprzyjających poprawie stanu środowiska naturalnego. 3.5. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta i gminy.

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
		1.4 Ochrona i właściwe wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego Miasta i Gminy Witnica.	komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej. Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.	3.3. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe.	
Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW. 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.	**3. Inwestycje w zasoby.** 3.2. Zrównoważony rozwój infrastruktury transportowej.	**Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury technicznej oraz ochrona i wykorzystanie zasobów i walorów Miasta i Gminy Witnica.** 1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb ludności.	**Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców.** Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy.	**2. Rozwój infrastruktury dla podniesienia jakości życia, wzrostu atrakcyjności osiedleńczej przy zachowaniu dziedzictwa przyrody.** 2.2. Przebudowa i modernizacja dróg gminnych.	**3. Zrównoważony rozwój przestrzeni.** 3.1. Tworzenie funkcjonalnej sieci drogowej o wysokim standardzie, wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW. 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz	W Strategii nie zdefiniowano bezpośrednio zagadnień dot. współpracy w ramach MOF (Kostrzyn nad Odrą nie był w okresie tworzenia partnerem MOF GW), niemniej jednak kluczowe zagadnienia współpracy ponadlokalnej dot. kwestii komunikacji oraz rozwoju	Szczególny wymiar współpracy dostrzeżony został w priorytecie 3.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i poprawa warunków rozwoju małych przedsiębiorstw.	**Cel strategiczny II: Poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów.** Cel operacyjny II.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne. Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi.	Szczególny wymiar współpracy dot. aktywności gospodarczej oraz rozwoju turystyki.	**4. Wzmocnienie skuteczności zarządzania gminą.** 4.1. Wzrost jakości obsługi mieszkańców przez jednostki administracji publicznej. 4.2. Rozwój współpracy międzyregionalnej, transgranicznej

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
rozwój narzędzi SMART.	aktywności gospodarczej były rozwijane w poprzedniej perspektywie finansowej UE w ramach ZIT MOF GW.				i międzynarodowej. 4.3. Wspieranie działań na rzecz zwiększenia tożsamości lokalnej i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

9. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz.2373), zwanej dalej ustawą OOŚ, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju.

Strategia rozwoju MOF GW jest dokumentem strategicznym obejmującym swoim zasięgiem przestrzeń dziesięciu gmin. Ustawodawca założył co do zasady konieczność przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do dokumentu, który swoim zasięgiem wykracza poza granice administracyjne jednej gminy oraz w przypadku gdy założenia tego dokumentu mogą wyznaczać ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Takie przesłanki zachodzą w przypadku Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030.

W związku z powyższym sporządzona została Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii rozwoju MOF GW, której celem było ustalenie, czy zapisy projektowanego dokumentu nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza miała również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Strategia rozwoju MOF GW obejmuje zestaw celów strategicznych, podporządkowane im priorytety i kierunki działań. Analizując oddziaływania na środowisko dokonano szczegółowego przeglądu kierunków działań, czyli najbardziej szczegółowych zapisów. Należy przy tym podkreślić, że przedmiotowa Strategia co do zasady jest dokumentem ogólnym, analizującym uwarunkowania i szanse rozwoju w odniesieniu do przestrzeni MOF GW, wytyczającym główne ramy i kluczowe kierunki działań o pewnym stopniu ogólności.

Ujęte w projekcie Strategii rozwoju MOF GW kierunki działań w zdecydowanej większości nie zostały zdefiniowane na tyle szczegółowo, aby możliwe było wskazanie ich konkretnych lokalizacji w przestrzeni MOF GW. Możliwe było zasadniczo wstępne zdefiniowanie potencjalnych ogólnych lokalizacji działań, np. lokalizacji terenów inwestycyjnych w sąsiedztwie istniejącego lub projektowanego układu drogowego, kolejowego.

Wybrane działania charakteryzować się będą różnym rodzajem oddziaływań oraz różną skalą oddziaływań na środowisko. W Strategii rozwoju MOF GW ujęte są zarówno działania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz takie, których skala oddziaływań jest nieduża i tym samym nie można ich zaliczyć do takich, które są ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. W dokumencie ujęte są również liczne działania, których oddziaływanie może mieć charakter pozytywny jak również negatywny na środowisko. Bezpośredni negatywny charakter oddziaływań związany jest głównie

z procesem inwestycji (np. budowa i modernizacja infrastruktury drogowej, mieszkaniowej, usługowej). Pośredni charakter może mieć postać oddziaływań pozytywnych, jak również negatywnych. Związane są one ze skutkami realizacji wybranych działań. Działania miękkie mogą powodować z reguły pozytywne skutki dla środowiska (np. podnoszenie świadomości ekologicznej, wdrażanie rozwiązań z zakresu planowania przestrzennego). Pośrednie negatywne oddziaływania na środowisko dotyczyć mogą sposobu funkcjonowania infrastruktury lub wynikać z decyzji organizacyjnych (np. powstałych terenów inwestycyjnych, dróg, zabudowy mieszkalnej i usługowej, obiektów retencji wód).

W Strategii rozwoju MOF GW nie zdiagnozowano bezpośrednio działań, które można zaliczyć do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zdiagnozowano natomiast działania, które można w pewnych okolicznościach zakwalifikować do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Te okoliczności to przede wszystkim ostateczna lokalizacja, w szczególności w odniesieniu do obszarów chronionych, terenów zurbanizowanych, objęcie planami zagospodarowania przestrzennego oraz powierzchnia lub skala inwestycji. Do tych przedsięwzięć zaliczyć można następujące grupy działań:

- Tworzenie i uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych, w tym rozwój infrastruktury technicznej i teleinformatycznej terenów inwestycyjnych, w tym dróg prowadzących do tych terenów,
- Wspieranie rozwoju usług turystycznych, w tym bazy noclegowej, gastronomicznej, rekreacyjnej (wytyczenie terenów inwestycyjnych pod funkcję turystyczną),
- Wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej i przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe oraz rozwój infrastruktury technicznej w tym kanalizacyjnej, drogowej na potrzeby mieszkalnictwa,
- Modernizacja i rozwój układu sieci drogowej, kolejowej oraz dróg wodnych, poprawiającej dostępność i spójność MOF GW,
- Rozwój systemu infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, w szczególności na obszarach wiejskich,
- Działania z zakresu rozwoju retencji wodnej, błękitno-zielonej infrastruktury oraz poprawy bezpieczeństwa powodziowego,
- Działania z zakresu modernizacji i rozwoju sytemu gospodarki odpadami,
- Działania z zakresu rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Analizując ww. działania w odniesieniu do skali i lokalizacji należy zwrócić uwagę, że część z nich może być realizowana na obszarach chronionych, przede wszystkim obszarach chronionego krajobrazu. Część z nich może być realizowana w sąsiedztwie obszarów chronionych, w tym Natura 2000. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach oraz ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Te cele ochrony przyrody mogą kolidować z rozwijającą się funkcją gospodarczą na terenie MOF GW.

Jednocześnie kwestia lokalizacji nowych funkcji gospodarczych, czyli terenów inwestycyjnych nie powinna co do zasady kolidować z system pozostałych obszarów chronionych. Tereny inwestycyjne z reguły tworzy się w korytarzach głównych tras komunikacyjnych oraz w obrębie lub sąsiedztwie istniejących terenów przemysłowych (ze względu na koszty uzbrojenia terenu, możliwość dojazdu

ciężkich pojazdów). W większym zakresie lokalizacja funkcji przemysłowych może kolidować z terenami mieszkaniowymi i wpływać na jakość życia i zdrowia ludzi. Dlatego też kwestie lokalizacji funkcji gospodarczych należy rozpatrywać głównie w kontekście wpływu na krajobraz, spójność systemów przyrodniczych (korytarzy ekologicznych) oraz wpływu na tereny mieszkaniowe.

Rozwój turystyki może mieć wpływ na środowisko. Ten wpływ może być związany zarówno z kwestiami inwestowania, m. in. w rozwój usług turystycznych takich jak hotele, pensjonaty, czy ośrodki rozrywkowe. Strategia nie wskazuje lokalizacji tych obiektów, niemniej jednak dopuszcza wytyczenie terenów inwestycyjnych na te funkcje. Konieczne jest zatem moderowanie rozwoju turystycznego, tak aby minimalizować negatywny wpływ na przyrodę. Kolejną kwestią oddziaływania na środowisko w przypadku rozwoju funkcji turystycznej jest presja ruchu turystycznego. Należy mieć na uwadze, że nadmiar ruchu turystycznego może wywierać negatywny wpływ na ekosystemy przyrodnicze, np. jeziora, oczka wodne, siedliska rzadkich i zagrożonych roślin (np. murawy kserotermiczne) oraz zwierząt.

Rozwój funkcji mieszkaniowej, bardzo pożądany w perspektywie rozwoju MOF GW, oznacza przede wszystkim bezpośrednie zajęcie terenu. Ukształtowana strefa mieszkaniowa wymaga realizacji inwestycji towarzyszących, takich jak drogi, czy sieć kanalizacyjna. Generuje również bezpośrednie oddziaływania na otoczenie (potoki pojazdów, gospodarka odpadami). W perspektywie realizacji Strategii rozwoju MOF GW należy dążyć do optymalizacji procesów rozwoju funkcji mieszkaniowej, skupiając się przede wszystkim na przeciwdziałaniu nadmiernej suburbanizacji oraz rozpraszaniu zabudowy. Inwestycje powinny być realizowane z myślą o najniższych kosztach środowiskowych, powinno się unikać inwestycji na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo.

W przypadku inwestycji komunikacyjnych i kanalizacyjnych oraz związanych z infrastrukturą liniową, taką jak systemy kanalizacyjne, drogi, sieć kolejowa, można przewidzieć, że ich realizacja z dużym prawdopodobieństwem będzie się odbywać na obszarach zarówno miejskich, wiejskich oraz niezurbanizowanych. W takim przypadku w trakcie inwestycji może dochodzić do chwilowego negatywnego oddziaływania na środowisko. Skala tego oddziaływania może być oczywiście różna, trudno ją przewidzieć ze względu na brak szczegółów realizacji inwestycji. Należy przewidzieć, że każda z tych inwestycji wymagać będzie odrębnych analiz dot. oddziaływania na środowisko.

W Strategii MOF GW przewidziano do realizacji działania z zakresu modernizacji systemu gospodarki odpadami. Służyć one będą usprawnieniu gospodarki odpadami, niemniej jednak kwestie związane z odpadami są obszarem szczególnej uwagi i oddziaływania na środowisko. Dotyczą on bowiem m. in. składowania i przetwarzania odpadów, czyli działań, które mogą wpływać bezpośrednio na środowisko, m. in. jakość wód, powietrza, klimatu akustycznego.

W Strategii rozwoju MOF GW przewidziano do realizacji działania z zakresu rozwoju odnawialnych źródeł energii. Nie określono przy tym skali i rodzaju przedsięwzięć. Przy założeniu rozwoju inwestycji takich jak siłownie wiatrowe, czy też wielkopowierzchniowe farmy fotowoltaiczne, można mówić o potencjalnym znaczącym oddziaływaniu. Dotyczą one nie tylko kwestii zajęcia powierzchni ziemi, ale również bezpośredniego wpływu na przyrodę.

Ze względu na dość ogólny charakter opisanych w Strategii rozwoju MOF GW działań trudno wskazać jakie będzie ich ostatecznie oddziaływanie na środowisko. Każde z przedstawionych działań i ujętych w ich ramach zadań może wymagać osobnej ekspertyzy oddziaływania na środowisko, prowadzonej już w ramach procesu inwestycyjnego. Poszczególne zadania powinny uwzględniać aspekty środowiskowe, w szczególności zasady kompensacji przyrodniczej, czyli uwzględniać podjęcie działań

prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej. Inwestycje powinny kierować się zasadami wyboru najlepszych dostępnych technik, czyli wyboru najbardziej efektywnych i zaawansowanych poziomów rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności. Aspekt środowiskowy poszczególnych działań powinien uwzględniać zasady ochrony środowiska polegające na racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Analizując całokształt działań, jakie przewidziano do realizacji w Strategii rozwoju MOF GW należy podkreślić, iż brak ich realizacji w znacznym stopniu utrudni realizację założeń ochrony środowiska, a nawet ochrony przyrody. Niewątpliwie wybrane działania charakteryzować się będą znaczącym oddziaływaniem na środowisko (m. in. rozwój terenów inwestycyjnych), jednak te działania są niejako konieczne do realizacji w kontekście zrównoważonego rozwoju obszaru MOF GW (m. in. ze względu na istniejący potencjał do rozwoju konkurencyjnej gospodarki). Kluczowe jest jednak takie moderowanie rozwoju gospodarczego i społecznego, aby zachować i wzmocnić potencjał ekologiczny i przyrodniczy oraz chronić środowisko na terenie MOF GW.

Mając na uwadze cele nadrzędne ochrony środowiska, trendy związane ze środowiskiem oraz specyfikę przestrzeni MOF GW za najważniejsze wyzwania w zakresie środowiskowym należy uznać kwestie związane z transformacją gospodarki w kierunki innowacyjnej i zielonej, ochronę i aktywną adaptację do zmian klimatycznych, ochronę i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych, skoordynowane planowanie przestrzenne oraz priorytety odnoszące się do komunikacji i transportu. Warto zwrócić uwagę na poruszane w Strategii rozwoju MOF GW zagadnienia dot. ochrony wód powierzchniowych, ochrony przeciwpowodziowej, zachowania zasobów wodnych (zwiększanie retencyjności). Ważne będzie podjęcie działań na rzecz ochrony klimatu, zarówno zmniejszających negatywny wpływ gospodarki na emisję gazów cieplarnianych (np. rozwój OZE, energooszczędność), jak też przystosowanie się do skutków zmian klimatycznych (eliminowanie wysp ciepła, błękitno-zielona infrastruktura, skoordynowane planowanie przestrzenne). Strategia rozwoju MOF GW dużo uwagi poświęca wymiarowi tzw. zielonej gospodarki, turystyki zrównoważonej, przyjaznej środowisku, czy też gospodarki o obiegu zamkniętym. Te działania przyczyniać będą się do zachowania bioróżnorodności oraz zmniejszania negatywnej presji na środowisko i przyrodę, np. poprzez zmniejszania ilości odpadów. Szczególnie istotnym zagadnieniem dla rozwoju MOF GW jest rozwój niskoemisyjnego i zrównoważonego transportu. Dużą wagę poświęca się rozwojowi sieci i połączeń kolejowych oraz integracji różnych środków komunikacji i transportu.

Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii rozwoju MOF GW na środowisko polegał na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska. Wyniki pomiarów muszą odnosić się do obszaru objętego Strategią. Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii prowadzony był w cyklu rocznym, podobnie jak to przyjęto przy monitoringu całości Strategii MOF GW.

10. Spis map, rysunków i tabel

Mapa 1. Zmiana liczby ludności MOF GW (2010/2020) 8
Mapa 2. Ludność w wieku poprodukcyjnym w MOF GW w 2020 roku 8
Mapa 3. Odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu pow. 100 Mb/s (UKE) 13
Mapa 4. Układ komunikacyjny MOF GW 17
Mapa 5. Osoby pracujące na 1000 mieszkańców w MOF GW w 2020 roku 17
Mapa 6. Liczba podmiotów REGON na 10 tys. mieszkańców 18
Mapa 7. Wody powierzchniowe na terenie MOF GW 23
Mapa 8. Odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji w MOF GW w 2019 roku 24
Mapa 9. Obszary chronione na terenie MOF GW 25
Mapa 10. Granice Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 57
Mapa 11. Układ komunikacyjny MOF GW 59
Mapa 12. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie MOF GW 60
Mapa 13. Uwarunkowania rozwoju gospodarczego na terenie MOF GW 60
Mapa 15. OSI obszary zagrożenia powodziowego MOF GW 63
Mapa 16. OSI obszary przygraniczne MOF GW 65
Mapa 16. OSI rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW .. 68
Mapa 18. OSI obszary rewitalizacji MOF GW 70
Mapa 19. OSI obszary wiejskie MOF GW 72
Mapa 20. OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją 74

Rysunek 1. Procedura opracowania Strategii rozwoju MOF GW 5
Rysunek 2. Cele strategiczne i priorytety rozwoju MOF GW 36

Tabela 1. Wyzwania rozwojowe MOF GW 32
Tabela 2. Powiązania celów strategicznych i priorytetów z wyzwaniami rozwojowymi MOF GW 37
Tabela 3. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW 43
Tabela 4. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka 47
Tabela 5. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW 50
Tabela 6. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW 54
Tabela 7. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW 56
Tabela 8. Obszary strategicznej interwencji MOF GW 62
Tabela 9. Rekomendacje w zakresie aktualizacji zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. 76
Tabela 10. Obowiązkowe strategie rozwoju samorządów MOF GW 81
Tabela 11. Obowiązujące programy rewitalizacji samorządów MOF GW 82
Tabela 12. Wskaźniki produktu Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030 84
Tabela 13. Ocena rezultatów realizacji Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030 89

Tabela 14. Spójność założeń Priorytetów Komisji Europejskiej oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 91
Tabela 15. Spójność założeń Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 96
Tabela 16. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 97
Tabela 17. Spójność założeń Strategii zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 98
Tabela 18. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW ze strategiami gmin: Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Santok, Bogdaniec 100
Tabela 19. Spójność Strategii ponadlokalnego MOF GW ze strategiami gmin: Kostrzyn nad Odrą, Witnica, Lubiszyn, Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie 104

Projekt

z dnia 27 kwietnia 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia 26 kwietnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030.

Na podstawie art. 10g ust. 1 i 8, art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) oraz art. 9 pkt 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 poz. 1057), uchwala się,co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia 26 kwietnia 2022 r.

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Gorzów Wielkopolski

2022 r.

Spis treści

Spis treści ... 1
1. Wstęp ... 4
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej ... 7
2.1. Sfera społeczna ... 7
2.2. Sfera gospodarcza ... 15
2.3. Sfera przestrzenno-środowiskowa ... 22
3. Wyzwania rozwojowe MOF GW ... 29
4. Wizja, misja, cele ... 34
5. Priorytety i kierunki działań ... 39
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej MOF GW ... 57
6.1. Założenia struktury funkcjonalno-przestrzennej w kontekście ustaleń Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030 ... 57
6.2. Obszary strategicznej interwencji w MOF GW ... 61
6.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w MOF GW ... 74
7. System zarządzania ... 80
7.1. Wdrażanie i monitoring ... 80
7.2. Ramy finansowe i źródła finansowania ... 81
7.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych ... 81
7.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań ... 82
8. Spójność Strategii z założeniami polityk krajowych, regionalnych i lokalnych ... 91
8.1. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk europejskich ... 91
8.2. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk krajowych ... 96
8.3. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk regionalnych i ponadlokalnych ... 97
8.4. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk lokalnych ... 100
9. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko ... 109
10. Spis map, rysunków i tabel ... 113

Słownik pojęć

Analiza SWOT	Technika służąca do porządkowania i analizy informacji. Nazwa jest akronimem od angielskich słów określających cztery elementy składowe analizy (Strengths – silne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, okazje i Threats – zagrożenia).
Atrakcyjność inwestycyjna	Zespół przewag danego miejsca (kraju, regionu, miasta) dla działalności inwestycyjnej. Kluczowe znaczenia mają takie uwarunkowania jak kapitał ludzki, lokalizacja, komunikacja, dostępność terenów inwestycyjnych, wsparcie publiczne, jakość kształcenia.
Ewaluacja	Badanie, którego celem jest usprawnienie procesu, w tym przypadku procesu wdrażania i realizacji założeń Strategii.
Inkubacja przedsiębiorczości	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, poprzez udzielenie wsparcia, z reguły początkującym przedsiębiorcom, w postaci infrastruktury oraz wsparcia doradczego. Wsparcie udzielane jest na określony czas, pozwalając początkującym przedsiębiorcom uzyskać stabilność rozwoju.
Instytucje Otoczenia Biznesu (IOB)	Jednostki organizacyjne, których celem działania jest wspieranie rozwoju gospodarczego, w tym podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw, branż, jak też moderowanie procesów sprzyjających aktywności gospodarczej.
Korytarz transportowy TEN-T	Najważniejsze szlaki komunikacyjne z punktu widzenia rozwoju Unii Europejskiej, integrujące połącznia drogowe, kolejowe, lotnicze, morskie oraz rzeczne, a także punktowe elementy infrastruktury w postaci portów morskich, lotniczych, śródlądowych i terminali drogowo-kolejowych.
Kryzys klimatyczny	Zmiany klimatyczne, związane z ocieplaniem się atmosfery, wywołane w szczególności działalnością człowieka, których dynamika i skutki są bardzo groźne dla stabilności światowego ekosystemu i bezpieczeństwa ludzkości.
Miejski Obszaru Funkcjonalny Gorzowa Wielkopolskiego (MOF GW)	Obszar, w którym Gorzów Wielkopolski tworzy ścisłe związki funkcjonalne z otaczającą je przestrzenią, których wyrazem jest chęć współpracy i wspólnej realizacji celów rozwojowych. MOF GW obejmuje swoim zasięgiem 10 samorządów: Miasto Gorzów Wielkopolski oraz Gminy: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Santok, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Witnica i Miasto Kostrzyn nad Odrą.
Misja	Nadrzędny cel rozwoju, wskazujący ponadczasowy cel i zasady, które są ważne przy realizacji działań rozwojowych.
Monitoring	Regularne jakościowe i ilościowe pomiary lub obserwacje zjawiska, w tym przypadku postępu realizacji Strategii.
Niskoemisyjna i zeroemisyjna komunikacja	System komunikacji opierający się na rozwiązaniach i technologiach, które charakteryzują się niską lub zerową emisją CO_2.
Obszary strategicznej interwencji (OSI)	Obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju danego obszaru, np. województwa lubskiego, miasta. Są to przestrzenie, które wymagają szczególnego wsparcia lub wykazują się szczególnym potencjałem rozwojowym.
Rewitalizacja	Ogół działań, w tym o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym, których celem jest wyprowadzenie obszaru zdegradowanego ze stanu

	kryzysowego.
SMART City	Tzw. inteligentne miasto, które wykorzystuje technologie informacyjno-komunikacyjne w celu zwiększenia interaktywności i wydajności infrastruktury miejskiej i jej komponentów składowych, a także do podniesienia świadomości mieszkańców.
Startup	Tymczasowa organizacja lub młode innowacyjne przedsiębiorstwo poszukujące modelu biznesowego, który zapewniłby mu zyskowny wzrost.
Strategia rozwoju	Długoterminowy plan działania, który ukierunkowany jest na osiągnięcie założonych wyzwań rozwojowych, poprzez realizację zaplanowanych działań, priorytetów oraz celów.
Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	Postępowanie administracyjne, stanowiące jeden z instrumentów prawnych ochrony środowiska, którego celem jest określenie, w sposób jak najbardziej prawdopodobny, jakie skutki mogą powstać dla środowiska w przyszłości, w przypadku realizacji strategii. W postępowaniu tym musi zostać zapewniony udział społeczeństwa, które jest informowane o skutkach dla środowiska zaplanowanych do realizacji w strategii działań.
Urban Lab	Tzw. laboratoria miejskie, które stanowią przestrzeń wymiany wiedzy, doświadczeń oraz tworzenia nowych, często innowacyjnych rozwiązań na rzecz rozwoju miast.
Wizja	Docelowy obraz przemian, który jest pożądany z perspektywy teraźniejszej, zbudowany w oparciu o realne możliwości wdrożenia zmian.
Wyzwanie rozwojowe	Najważniejsze, kluczowe dla przyszłego rozwoju „dążenia i przemiany”.
Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)	ZIT to narzędzie, za pomocą którego realizowane są strategie terytorialne, przede wszystkim dotyczące zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, dążące do rozwoju współpracy i integracji w obszarach funkcjonalnych miast. Funkcjonowanie ZIT przyczynić się ma do realizacji zintegrowanych projektów odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz na zwiększeniu roli miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF) w zarządzaniu programami operacyjnymi.
Zrównoważony rozwój	Zrównoważony rozwój ma na celu zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia w taki sposób, aby nie uniemożliwić zaspokojenia swoich potrzeb przyszłym pokoleniom. Opiera się on na kompleksowym podejściu łączącym kwestie gospodarcze, społeczne i środowiskowe w sposób, który zapewnia ich wzajemne wzmacnianie się.

1. Wstęp

Miejski Obszar Funkcjonalny Gorzowa Wielkopolskiego (MOF GW) jest jednym z obszarów strategicznej interwencji Województwa Lubuskiego. Jednocześnie z perspektywy samorządów je tworzących oraz mieszkańców tego obszaru, jest przede wszystkim kształtującą się wspólnotą samorządową jednostek terytorialnych północnej części województwa lubuskiego. Obejmuje swoim zasięgiem 10 gmin, które wykazują się wspólnymi uwarunkowaniami rozwoju i mają wspólne cele rozwoju. Partnerstwo tworzą miasta: Gorzów Wielkopolski, Kostrzyn nad Odrą, gminy miejsko-wiejskie: Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie, Witnica, gminy wiejskie: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn i Santok.

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 (Strategia rozwoju MOF GW) obejmuje swym zasięgiem ww. gminy MOF GW. Dodatkowo w prace nad dokumentem zaangażowany był Powiat Gorzowski, z uwagi na zapis art. 10g ust. 2 pkt. 1 ustawy o samorządzie gminnym, który brzmi: Strategia rozwoju ponadlokalnego jest opracowywana z udziałem powiatu, jeżeli w jej opracowywaniu uczestniczą wszystkie gminy z terytorium tego powiatu.

Współpraca miast i gmin w ramach MOF GW ma już wieloletnią tradycję, choć należy podkreślić, iż formalne porozumienie samorządów tworzących MOF GW kształtowało się długo. Współpraca poszczególnych samorządów jest kluczowa dla sprostania wyzwaniom przyszłości. Zacieśnianie współpracy w obszarze MOF GW spójne jest z celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), czyli podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa. W przyjętej przez rząd Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do Roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Przewidziano w nim rozwój kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów.

Z powyższych zasad prowadzenia polityki rozwoju regionalnego płyną istotne wnioski dla MOF GW. Należy nie tylko zbudować wspólny plan działania (Strategię) w perspektywie do 2030 roku, która bazować będzie na lokalnych potencjałach wszystkich partnerów i przełamywać bariery rozwojowe. Należy przede wszystkim wzmocnić wspólny potencjał kreowania wzrostu i partnerskiego zarządzania.

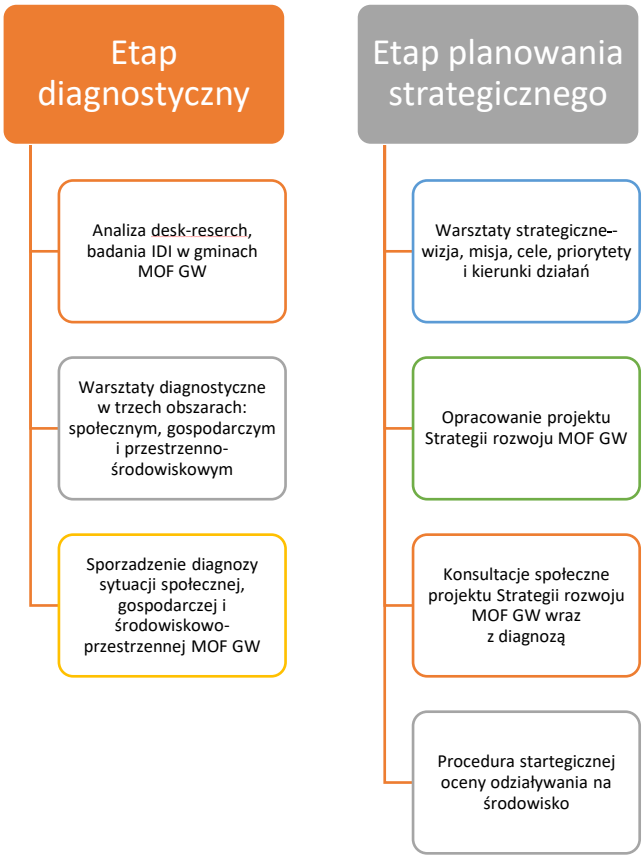
Partnerzy MOF GW dążąc do optymalnego wykorzystania wzajemnych potencjałów zdecydowali się opracować wspólną ponadlokalną strategię rozwoju. Jej celem jest umożliwienie wspólnego planowania działań rozwojowych na obszarze powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin i powiatu.

Prace nad Strategią rozwoju MOF GW rozpoczęły się w lipcu 2021 r. W ramach prac nad dokumentem sporządzona została diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej MOF GW, na podstawie której określona została wizja, misja, cele strategiczne oraz kierunki działań. Odbyły się także warsztaty diagnostyczne z przedstawicielami samorządów oraz warsztaty strategiczne z przedstawicielami wielu środowisk, m.in.: nauki, biznesu, samorządu, czy kultury. Strategia rozwoju MOF GW poddana została konsultacjom społecznym w każdej z gmin MOF GW, a także przekazana została do opinii ościennym gminom MOF GW oraz właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Przekazana została także do opinii Zarządowi Województwa Lubuskiego i przeszła procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Sporządzenie Strategii rozwoju MOF GW jest jednym z elementów przygotowania MOF GW do wdrażania środków w ramach nowej perspektywy Unii Europejskiej 2021-2027. Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa, w perspektywie finansowej UE na lata 2021–2027, warunkiem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF miast wojewódzkich jest przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego dla całego obszaru MOF, o której mowa w nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W imię ww. zasad partnerzy samorządowi przystąpili do opracowania Strategii rozwoju MOF GW. Założono, że proces tworzenia dokumentu realizowany będzie w sposób partycypacyjny oraz partnerski.

Rysunek 1. Procedura opracowania Strategii rozwoju MOF GW

Strategia rozwoju MOF GW składa się zasadniczo z dwóch części:

1. Podsumowania diagnozy, w którym zaprezentowano uwarunkowania wewnętrze oraz zewnętrzne rozwoju. Diagnoza umożliwiła określenie sytuacji strategicznej obszaru MOF GW na tle potencjałów i problemów wewnętrznych oraz na tle szans i zagrożeń płynących z otoczenia. Określenie wyzwań rozwoju pozwoliło ocenić, które zjawiska wewnętrzne i zewnętrzne w największym stopniu determinować będą rozwój MOF GW.
2. Części planistycznej, w której określono nadrzędne cele rozwoju (wizja, misja, cele strategiczne) oraz system celów szczegółowych (priorytetowych) i kierunków działań. Do części planistycznej należy zaliczyć także system zarządzania strategią, w tym wytyczne, w jaki sposób zorganizować partnerską współpracę na rzecz rozwoju MOF GW oraz w jaki sposób mierzyć i poddawać ewaluacji postępy prac w ramach wdrażanej strategii.

Warto podkreślić, że opracowanie Strategii rozwoju MOF GW było przedsięwzięciem zespołowym, w którym uczestniczyli przedstawiciele wszystkich miast, gmin MOF GW oraz Powiatu Gorzowskiego, w tym reprezentanci różnych środowiskach, m.in. nauki, biznesu, kultury, realizowanym przy wsparciu ekspertów zewnętrznych Instytutu Badawczego IPC.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej

2.1. Sfera społeczna

MOF GW położony jest w zachodniej części Polski, w województwie lubuskim i zajmuje powierzchnię 1 904 km^2. W skład MOF GW wchodzi 10 samorządów: miasto Gorzów Wielkopolski, gmina miejska Kostrzyn nad Odrą, trzy gminy miejsko-wiejskie: Witnica, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, pięć gmin wiejskich: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Santok. Partnerem MOF GW jest również Powiat Gorzowski.

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego MOF GW kształtuje dominująca pozycja demograficzna oraz usługowa Gorzowa Wielkopolskiego, a także odległość od miasta rdzeniowego, które wpływają na kształtowanie się procesów osadniczych. Ważną rolę w strukturze osadniczej MOF GW pełnią małe miasta: Witnica, Strzelce Krajeńskie, Kostrzyn nad Odrą, Skwierzyna oraz wybrane ośrodki wiejskie, skupiające funkcje usługowe.

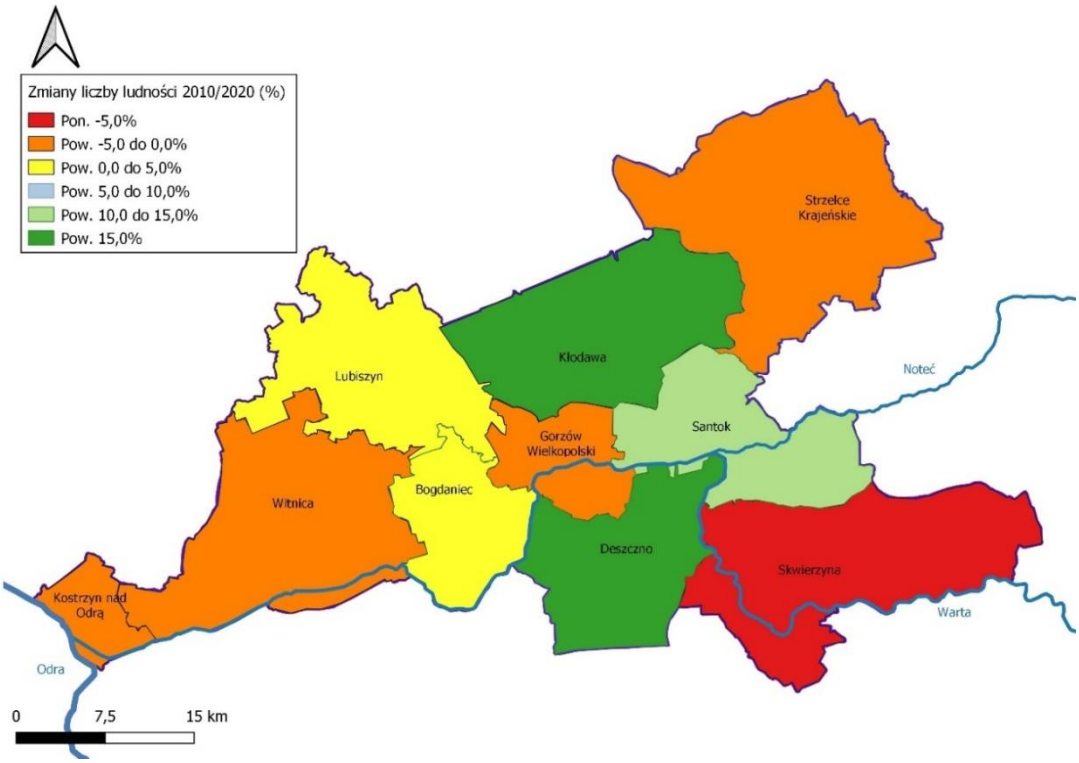
W okresie od 2010 do 2020 roku układ osadniczy MOF GW charakteryzował się dużą dynamiką przemieszczeń ludności. Widoczne było to w zmianie liczby ludności w gminach bezpośrednio sąsiadujących z Gorzowem Wielkopolskim. W okresie od 2010 do 2020 roku w gminie Deszczno liczba mieszkańców zwiększyła się o 20,69%, w gminie Kłodawa o 17,58%, a w gminie Santok o 12,88%. Ogółem pomiędzy 2010 a 2020 rokiem liczba ludności MOF GW była stabilna (+0,02%). Rdzeń MOF GW charakteryzował się przy tym niewielkim spadkiem liczby ludności (-1,59%). Na części obszaru MOF GW widoczne były zjawiska depopulacji. Znaczny spadek liczby mieszkańców dotyczył obszaru gminy Skwierzyna (-5,86%), Strzelce Krajeńskie (-4,09%).

Opisując najważniejsze prognozowane zmiany demograficzne na obszarze MOF GW należy zauważyć, iż do 2030 roku i dalej do 2050 roku zwiększać się będzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast maleć liczba osób w wieku produkcyjnym, jak również przedprodukcyjnym. Należy prognozować, iż w perspektywie do 2030 roku zwiększy się liczba osób w wieku senioralnym 70+ (z około 25,6 tys. do około 38,6 tys. osób), a 80+ (z około 8,2 tys. do około 13,5 tys. osób).

Najwyższy wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w okresie od 2010 do 2020 roku odnotowano na obszarze miast: Strzelce Krajeńskie (+10,1 punktu procentowego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym), Skwierzyna (+9,9), Gorzów Wielkopolski (+8,2), Witnica (+6,9%) oraz Kostrzyn nad Odrą (+6,1%). Oznacza to, że w przestrzeniach miejskich widoczna była większa dynamika zjawisk starzenia się społeczeństwa.

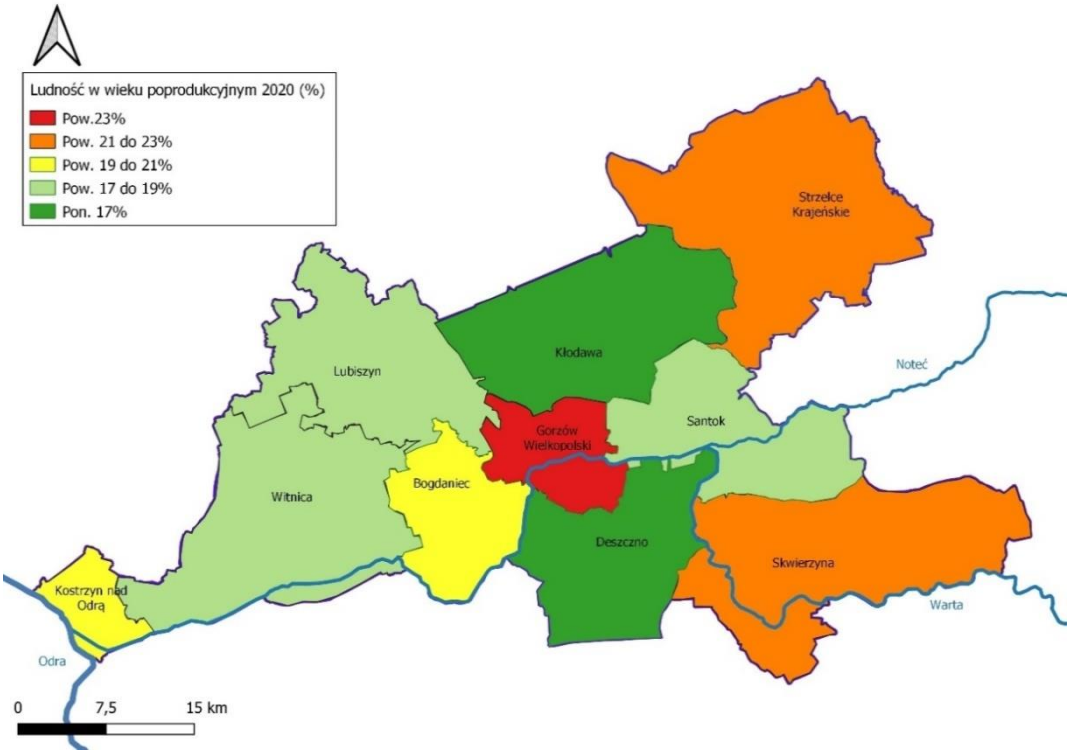
Oprócz wysokiego odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym należy zwrócić uwagę na malejącą liczbę osób w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że na obszarze MOF GW wystąpią deficyty kadr na rynku pracy oraz w usługach publicznych. Rozwiązania sprzyjające zwiększaniu dzietności przyniosą rezultaty w perspektywie kilku lat. Mając na uwadze zdecydowanie mniej liczną grupę osób młodych w stosunku do osób urodzonych w okresie wyżów demograficznych, zwiększenie dzietności tylko częściowo zrekompensuje ubytek ludności na rynku pracy. Należy przewidzieć, iż rynek pracy jeszcze w większym stopniu otworzy się na migrantów spoza Polski.

Mapa 1. Zmiana liczby ludności MOF GW (2010/2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mapa 2. Ludność w wieku poprodukcyjnym w MOF GW w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obszar MOF GW charakteryzuje się stosunkowo dobrą dostępnością do oferty kulturalnej. Jest ona wspierana przez działania modernizacyjne obiektów kultury. Istotny zasób dla rozwijania kultury stanowią doświadczone i uznane instytucje kultury, które zlokalizowane są w każdej z gmin. Jednocześnie największy instytucjonalny potencjał kultury posiada Gorzów Wielkopolski. Zauważalny jest przy tym niski poziom współpracy przy tworzeniu wspólnej oferty kulturalnej na obszarze MOF GW. Kwestia rozwoju kultury staje się coraz ważniejszym elementem lokalnej polityki rozwoju. W Gorzowie Wielkopolskim zagadnienia rozwoju kultury ujęte zostały jako jeden z kluczowych priorytetów nowej strategii rozwoju miasta do 2030 roku. Wynika to z diagnozy potrzeb, która wskazała, że mieszkańcy oczekują, że miasto będzie im oferować atrakcyjne możliwości spędzania wolnego czasu. Podkreślono, że atutami Gorzowa Wielkopolskiego jest przestrzeń, tereny zielone, oferta kultury, oferta rekreacji i sportu. Te atuty wymagają jednak wspierania i rozwijania. W zakresie kultury konieczne jest wsparcie zarówno instytucjonalne, jak też infrastrukturalne oraz dobra promocja. Faktycznie oznacza to potrzebę rozwijania powszechnej edukacji kulturalnej wśród mieszkańców, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, bazującej na podejściu systemowym.

Gminy MOF GW charakteryzują się zróżnicowanym potencjałem w zakresie dziedzictwa kulturowego. Liczba zabytków najwyższa jest w Gorzowie Wielkopolskim, wyraźnie mniejsza na obszarach wiejskich. W pozostałych gminach liczba obiektów zabytkowych kształtowała się na poziomie kilkudziesięciu (Strzelce Krajeńskie) do kilkunastu (gminy wiejskie). Warto przy tym wskazać, że wybrany potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru MOF stanowi istotny zasób i potencjał do rozwoju społecznego i gospodarczego. Część z obiektów z obszaru MOF GW włączona jest do systemu szlaków turystycznych o znaczeniu kulturowym dla województwa lubuskiego.

Dane statystyczne dotyczące liczby osób ćwiczących w klubach sportowych wskazują na korzystną sytuację na obszarze MOF GW. W ciągu ostatnich lat gminy inwestowały w rozwój infrastruktury sportu i rekreacji, choć warto podkreślić, iż proces ten nie został zakończony. Deficyty w dostępie do infrastruktury występują praktycznie w każdej z gmin MOF GW. Rozmieszczenie obiektów infrastruktury sportowej na terenie MOF GW jest ponadto zróżnicowane. Obszary wiejskie posiadają ograniczoną możliwość do uprawiania sportu, gdyż na terenie gmin wiejskich znajdują się mniejsze zasoby infrastruktury.

Istotną rolę w krzewieniu aktywności fizycznej mieszkańców MOF GW pełnią lokalne kluby sportowe. Według danych GUS w 2020 roku na terenie MOF GW działało łącznie 91 klubów sportowych, a ich liczba od 2010 roku zmniejszyła się o 2, co wskazuje na stabilność. Jednocześnie działające kluby sportowe zwiększyły zasięg swoich działań, co jest widoczne zarówno w liczbie osób ćwiczących oraz kadr trenerskich. Na pewno przyczynił się do tego rozwój infrastruktury sportu, jak też zwiększenie świadomości społecznej i wzrost zainteresowania aktywnym i zdrowym spędzaniem czasu.

Aktywności fizycznej na obszarze MOF GW sprzyjają uwarunkowania przyrodnicze. Jednocześnie ten potencjał jest umiarkowanie wykorzystany, co związane jest z deficytami w rozwoju infrastruktury, np. niewystarczającej spójności dróg i ścieżek rowerowych.

Służba zdrowia na obszarze MOF GW jest reprezentowana przez Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim Sp. z o.o. składający się z 2 zespołów szpitalnych: Zespół Szpitalny ul. Dekerta i Zespół Szpitalny ul. Walczaka. Na obszarze MOF GW funkcjonuje Nowy Szpital w Kostrzynie nad Odrą oraz Nowy Szpital w Skwierzynie. Mieszkańcy gminy i miasta Strzelce

Krajeńskie są obsługiwani przez Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim oraz Szpital Powiatowy w Drezdenku.

We wszystkich gminach MOF GW świadczone są usługi pomocy doraźnej w ramach przychodni POZ oraz przez lekarzy rodzinnych. Źródła problemów identyfikuje się w niewystarczającej liczbie POZ w stosunku do liczby mieszkańców, ograniczonym dostępie do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych oraz niewystarczającej liczbie karetek.

Istotnym zagrożeniem dla stabilności funkcjonowania opieki zdrowotnej, pomimo oczekiwanych inwestycji i wsparcia z poziomu regionalnego i krajowego, będą zmiany demograficzne. Luka kadrowa może w mocnym zakresie dotknąć opiekę zdrowotną. Przeciwdziałając tym negatywnym zjawiskom, na obszarze MOF podjęto działania związane z tworzeniem nowych kierunków medycznych na gorzowskich uczelniach (pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne) oraz ich rozwojem.

Edukacja na terenie MOF GW realizowana jest od poziomu przedszkolnego do uczelni wyższych. Na obszarze MOF GW zdecydowanie najwięcej uczniów szkół ponadpodstawowych uczyło się w Gorzowie Wielkopolskim. Warto dodać, iż Gorzów Wielkopolski jest głównym ośrodkiem miejskim północnej części województwa lubuskiego i częściowo południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, a przez to jest także miejscem kontynuacji nauki na poziomie szkolnictwa ponadpodstawowego wybieranym przez młodzież zamieszkującą gminy w odległości nawet kilkudziesięciu kilometrów od miasta.

Inwestycją strategiczną, zarówno w wymiarze funkcjonalnym, jak też regionalnym, jest budowa Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu (CEZiB). Przedsięwzięcie to polega na utworzeniu nowoczesnego zespołu średnich szkół zawodowych (Zespołu Szkół Budowlanych i Samochodowych im. Mikołaja Kopernika, Zespołu Szkół Mechanicznych im. Zesłańców Sybiru oraz Centrum Kształcenia Zawodowego), opartego na synergii szkół z pracodawcami (dualny system kształcenia) i nastawionego na nauczanie nie tylko zawodów poszukiwanych przez obecny rynek pracy, ale także na proaktywne wybieranie kierunków kształcenia przydatnych w przyszłości.

Na obszarze MOF GW kształcenie ponadpodstawowe odbywa się także w Kostrzynie nad Odrą, Strzelcach Krajeńskich oraz Skwierzynie. Kształcenie dla młodzieży o specjalnych potrzebach odbywa się w Lipkach Wielkich w gminie Santok i w Strzelcach Krajeńskich.

Należy podkreślić bardzo silną dominację Gorzowa Wielkopolskiego w zakresie liczby uczniów szkół ponadpodstawowych oraz podkreślić znaczenie Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu. Tak silna koncentracja szkolnictwa oraz jego modernizacja może być przyczyną systematycznego spadku zainteresowania kształceniem w pozostałych miastach obszaru. W gminach MOF GW powinna być tworzona atrakcyjna oferta edukacyjna, uzupełniająca w stosunku do oferty CEZiB, aby umiejętnie moderować proces kształcenia, utrzymując także te placówki na wysokim poziomie.

Gorzów Wielkopolski jest rozwijającym się ośrodkiem szkolnictwa wyższego. Największą uczelnią w mieście jest Akademia im. Jakuba z Paradyża (AJP), która od roku akademickiego 2016/2017 zmieniła status (wcześniej Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa). Działają tu także: Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej AWF im. E. Piaseckiego w Poznaniu, Wyższa Szkoła Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim (WSB) oraz Wyższa Szkoła Zawodowa, kształcąca na kierunku ratownictwo medyczne.

Liczba studentów publicznych szkół wyższych w ciągu dekady spadła w Gorzowie Wielkopolskim o 70%. Zdecydowana większość studentów dwóch największych uczelni w mieście pochodziła w 2020 roku z terenów województwa lubuskiego (76,3%), z tego z Gorzowa Wielkopolskiego w 29,7% a z terenu powiatu gorzowskiego w 16,6%. Oznacza to, że prawie połowa, tj. 46,4% studentów rekrutowała się z miasta lub jego najbliższego otoczenia. Miasto posiada więc słaby potencjał konkurowania o studentów z większymi ośrodkami akademickimi w kraju.

Zagadnienia polityki pomocy społecznej na obszarze MOF GW w istotny sposób koncentrować się będą na kwestiach związanych z demografią. W przypadku MOF GW warto podkreślić również negatywny wpływ na spójność społeczną migracji zarobkowych mieszkańców. Coraz większy wpływ na poziom ubóstwa może mieć inflacja, która wpływać będzie na spadek wartości dochodów, w szczególności bardziej odczuwalna w przypadku regionów i grup społecznych o niższych wynagrodzeniach. Ponadto warto zauważyć, iż część obszaru MOF GW charakteryzuje się względnie wysokim poziomem bezpieczeństwa publicznego (poza Gorzowem Wielkopolskim), widocznym we wskaźnikach przestępczości.

Na sytuację społeczną w poszczególnych gminach MOF GW wpływ mają również migracje wewnętrzne, w tym widoczna depopulacja części obszarów wiejskich oraz małych miast. Oznacza to, że przestrzeń MOF GW nie rozwija się równomiernie pod względem społecznym. Wpływ na to ma również dostęp do usług publicznych, kształtowany w znacznej mierze przez dostęp do oferty zlokalizowanej w Gorzowie Wielkopolskim, np. w zakresie edukacji, kultury, sportu czy też opieki zdrowotnej.

W ramach przyszłego modelu polityki społecznej powinien także zostać położony nacisk na wsparcie aktywności dzieci na obszarach wiejskich (świetlice środowiskowe), politykę senioralną, edukację ustawiczną i reintegrację osób zmarginalizowanych (np. poprzez szkolenia czy wsparcie doradcze). Dodatkowo model polityki społecznej powinien uwzględnić podejmowanie działań mających na celu budowanie silnych organizacji pozarządowych, rozszerzanie oferty kulturalnej kierowanej do różnych grup wiekowych, a także koordynowanie ofert społecznych w celu zwiększania różnorodności oraz integrowania usług realizowanych przez OPS/PCPR[1] w poszczególnych gminach.

Warto podkreślić, iż w zakresie polityki pomocy społecznej partnerzy MOF GW posiadają rozbudowany i spójny system placówek pomocy społecznej, które posiadają duże doświadczenie w realizacji działań na rzecz społeczności lokalnych. Potencjał ten może zostać wzmocniony poprzez współpracę.

W kwestii polityki społecznej należy podkreślić znaczenie dostępności do mieszkań, w szczególności dla młodych osób. Generalnie na obszarze MOF GW widoczna była duża dynamika rozwoju mieszkalnictwa. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na fakt rosnących cen mieszkań, co może być istotną barierą w realizacji lokalnych i ponadlokalnych polityk rozwoju, w tym celów odnoszących się do tworzenia warunków do rozwoju i dobrego startu młodych osób.

W przestrzeniach miejskich i wiejskich MOF GW koncentrują się problemy społeczne oraz przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe. Są one wynikiem wielu dekad niekorzystnych przemian

[1] OPS – ośrodek pomocy społecznej, PCPR – powiatowe centrum pomocy rodzinie

przestrzennych oraz deficytów w zakresie rewitalizacji. Na obszarach rewitalizacji występują, oprócz problemów społecznych także problemy gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. Szczególnym wyzwaniem rewitalizacji jest przestrzeń śródmiejska Gorzowa Wielkopolskiego, gdzie widoczna jest potrzeba zdefiniowania na nowo centrum, wzorem innych miast, które przeszły podobną negatywną przemianę tkanki miejskiej po 1945 roku. Również Kostrzyn nad Odrą cechuje niski ład przestrzenny i brak przestrzeni o funkcjach centrotwórczych, co wynika z uwarunkowań historycznych i odbudowy miasta po zniszczeniach wojennych. W Witnicy struktura przestrzenna centrum miasta zdominowana jest przez zdegradowane obiekty poprzemysłowe. Ogólnie w miastach MOF GW diagnozuje się potrzebę rozwoju terenów zielonych i parków. Dla obszarów wiejskich MOF GW identyfikuje się problemy przestrzenne i związane z zanikającą funkcją gospodarczą i społeczną, w szczególności na terenach po byłych PGR-ach. Przestrzeń gmin Skwierzyna oraz Strzelce Krajeńskie doświadcza depopulacji. W przestrzeniach miejskich z kolei koncentruje się zjawisko starzenia się społeczeństwa. Istotnym problemem obszaru MOF jest również dostępność do usług publicznych, w szczególności na obszarach wiejskich. Obszary wiejskie położone w sąsiedztwie Gorzowa Wielkopolskiego charakteryzują się dynamicznymi przemianami przestrzennymi i jednocześnie wolniejszym tempem rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej. Gmina Strzelce Krajeńskie jest obszarem o największym zagęszczeniu miejscowości popegeerowskich w całym województwie. Aż 22 z 24 miast i sołectw zaliczanych jest do tych terenów zmarginalizowanych wymagających rewitalizacji. Powyższe kwestie będą w istotny sposób determinować sposób prowadzenia rewitalizacji w MOF GW.

Na obszarze MOF GW odnotowano wzrost aktywności społecznej oraz potencjału aktywnych organizacji społecznych i pozarządowych, które są coraz ważniejszym partnerem animowania rozwoju lokalnego. Wraz ze wzrostem aktywności społecznej mieszkańców, widoczny był rozwój oferty kulturalnej, podniesienie jakości kształcenia. Rozbudowana została sieć wsparcia dla osób zależnych oraz podniesiono nakłady finansowe na realizację programów społecznych. Podkreślono, że na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat nastąpiło zwiększenie dostępu osób w wieku senioralnym do infrastruktury senioralnej, zwiększenie dostępu dzieci do przedszkoli (zarówno publicznych, jak i prywatnych) oraz zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej. Dodatkowo na ternie MOF widoczny był rozwój szkolnictwa wyższego, powstanie nowych szkół, nowej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej (np. hale sportowe, filharmonia, kina). Powyższe rozwiązania i interwencje realizowane z różnych poziomów wsparcia przyczyniły się do stworzenia warunków do większej aktywności społecznej, w tym również wspierały działalność organizacji pozarządowych.

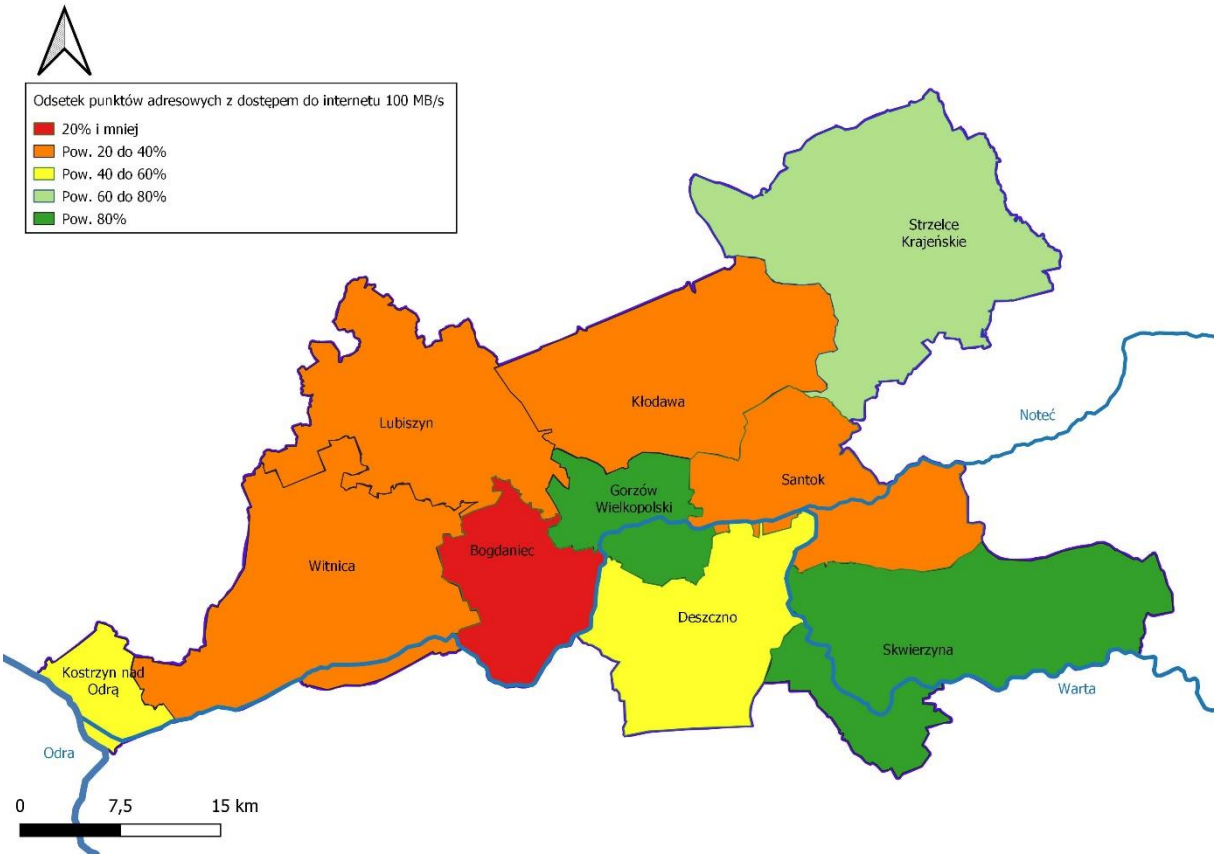
Po stronie zmian o charakterze negatywnym, które miały miejsce w ostatniej dekadzie, należy podkreślić takie zjawiska jak starzenie się społeczeństwa, migracje zarobkowe mieszkańców, utrudniony lub brak dostępu do instytucji kultury dla mieszkańców mniejszych miast oraz obszarów wiejskich, zubożenie środowisk senioralnych oraz trudność w dostępie do mieszkań dla ludzi młodych. Zwraca uwagę fakt, że z jednej strony doszło i nadal dochodzi do odpływu młodych ludzi z Gorzowa Wielkopolskiego i okolic, a z drugiej strony rdzeń MOF GW wysysa młodych ludzi z pozostałych gmin wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego.

Powyższe zjawiska mają wpływ na sposób funkcjonowania lokalnych społeczności, także ich aktywności społecznej. Migrantom z reguły trudniej odnaleźć się w nowej lokalizacji. Odpływ młodych wpływa na ubożenie poszczególnych społeczności lokalnych o zasoby ludzkie. Starzenie się

społeczeństwa dotyka również organizacji społecznych, klubów sportowych, z których, część działalność opiera na pojedynczych, starszych osobach. Trwałość istniejących struktur społecznych może być istotnie zagrożona przez zjawiska demograficzne.

Coraz istotniejszą barierą w dostępie do usług publicznych może być dostęp do szerokopasmowego Internetu. Brak rozwiniętej sieci teleinformatycznej na terenie MOF GW stwarzał m. im. problemy komunikacyjne w czasie nauki zdalnej. Dostęp do szeroko pasmowego Internetu jest również jednym z kluczowych elementów atrakcyjności osiedleńczej oraz stanowi podstawę do rozwijania nowoczesnych form gospodarki oraz usług. Wg danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) za rok 2020 dostęp do szerokopasmowego Internetu na obszarze MOF GW był zróżnicowany. Najwyższy odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu dużych prędkości powyżej 100 MB/s zlokalizowany był w Gorzowie Wielkopolskim (93%) oraz w gminie Skwierzyna (93%). Niską dostępnością do szybkiego Internetu charakteryzowały się gminy Witnica (33%), Kłodawa (32%), Santok (27%), Lubiszyn (27%), Bogdaniec (19%).

Mapa 3. Odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu pow. 100 Mb/s (UKE)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych https://mapbook.uke.gov.pl/

Analiza SWOT w sferze społecznej

Mocne strony	Słabe strony
1. Gorzów Wielkopolski – ośrodek regionalny, skupiający potencjał gospodarczy, usługowy, kulturalny, oświatowy i akademicki. 2. Zdolność MOF GW, w tym rdzenia i jego najbliższego otoczenia do przyciągania kapitału ludzkiego. 3. Stosunkowa dobra dostępność do oferty kulturalnej, wspieranej przez działania modernizacyjne obiektów kultury, realizowanej przez doświadczone i uznane instytucje kultury na obszarze MOF GW. 4. Dobra dostępność do oferty sportu i rekreacji, widoczna we wskaźnikach uczestnictwa w klubach sportowych, rozwijającej się infrastrukturze sportu i rekreacji. 5. Dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz prognozowana poprawa jakości świadczeń zdrowotnych na obszarze MOF GW, przy jednoczesnym zauważeniu problemów dostępności kadr medycznych. 6. Powstawanie nowych kierunków medycznych na gorzowskich uczelniach (pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne) oraz ich rozwój. 7. Potencjał kształcenia zawodowego oraz wyższego, który jest rozwijany przez inwestycje samorządów oraz pogłębianie współpracy na linii przedsiębiorcy – samorządy – edukacja, w tym m. in. inwestycja związana z powstaniem CEZiB. 8. Dobra dostępność do systemu i placówek pomocy społecznej, w tym duże doświadczenie instytucjonalne służb pomocy społecznej. 9. Względnie wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, na części	1. Depopulacja części obszaru MOF GW, w szczególności obszarów wiejskich i miast położonych w większej odległości od rdzenia MOF GW. 2. Duża dynamika procesów demograficznych, w tym starzenia się społeczeństwa oraz ubytku ludności w wieku produkcyjnym, pogłębiająca deficyt kadr na rynku pracy oraz wymagająca rozwoju polityki senioralnej, w tym inwestowania w rozwój odpowiedniej infrastruktury, usług i rozwiązań. 3. Niski poziom współpracy przy tworzeniu wspólnej oferty kulturalnej na obszarze MOF GW. 4. Umiarkowane wykorzystanie potencjału przyrodniczego do rozwijania oferty czasu wolnego, m. in. brak wystarczającej spójności dróg i ścieżek rowerowych, ograniczona dostępność do terenów atrakcyjnych przyrodniczo. 5. Ciągle duże potrzeby z zakresu rewitalizacji społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, widoczne zarówno w przestrzeniach miejskich, jak też na obszarach wiejskich. 6. Luka kadrowa, która dotyka w szczególności opiekę zdrowotną, częściowo wymiar edukacji. 7. Deficyty w zakresie dostępu do szeroko pasmowego internetu, który może być barierą w rozwoju m. in. e-usług oraz powodować wykluczenie cyfrowe. 8. Jedno z największych zagęszczeń miejscowości po byłych PGR, charakteryzujących się m. in. niską aktywnością zawodową.

obszaru MOF GW (poza Gorzowem Wielkopolskim), widoczny we wskaźnikach przestępczości. 10. Wzrost aktywności społecznej oraz potencjału aktywnych organizacji społecznych i pozarządowych, które są coraz ważniejszym partnerem animowania rozwoju lokalnego.	
Szanse	**Zagrożenia**
1. Oczekiwana zmiana priorytetów polityki społecznej kraju, ukierunkowana na politykę senioralną oraz zwiększanie dzietności. 2. Wspieranie rozwoju rozwiązań związanych z cyfryzacją w instytucjach publicznych. 3. Modernizacja systemu opieki zdrowotnej i zwiększenie nakładów na opiekę zdrowotną w budżecie kraju, co przyczyni się do poprawy dostępności i jakości usług medycznych. 4. Dostęp do środków na dalszy rozwój i modernizację kraju oraz regionu w ramach funduszy europejskich na lata 2021-2027.	1. Drenaż zasobów ludzkich przez większe lub bardziej konkurencyjne ośrodki i regiony, wpływający na odpływ migracyjny, w szczególności osób młodych, podążających za edukacją, pracą, ofertą mieszkaniową, wyższymi zarobkami. 2. Problemy finansowe systemu opieki zdrowotnej oraz niekorzystne wskaźniki dostępności kadr medycznych w skali całego kraju. 3. Inflacja, która wpływać będzie na spadek wartości dochodów, w szczególności bardziej odczuwalna w przypadku regionów i grup społecznych o niższych wynagrodzeniach.

2.2. Sfera gospodarcza

Korzystne uwarunkowania lokalizacyjne względem sąsiedztwa z Niemcami oraz względem przebiegu ważnych tras komunikacyjnych kraju i Europy, w tym dróg, linii kolejowych oraz międzynarodowych dróg wodnych, kształtują potencjał atrakcyjności oraz konkurencyjności gospodarki.

Atutami MOF GW jest korzystne położenie geograficzne względem układu dróg szybkiego ruchu, w tym przebieg drogi ekspresowej S3 (węzły Gorzów Wielkopolski Północ, Zachód i Południe, Skwierzyna Zachód i Południe), bliski przebieg autostrady A2 (węzeł Jordanowo 62 km od centrum Gorzowa Wielkopolskiego). Obszar MOF GW charakteryzuje się bliskością do międzynarodowych lotnisk: Poznań-Ławica (POZ) – (przez S3 i A2 163 km/1h 30min) oraz lotnisk w Berlinie.

Przez obszar MOF GW przebiegają linie kolejowe: LK 203 Tczew-Chojnice-Piła-Krzyż Wielkopolski-Gorzów Wielkopolski-Kostrzyn nad Odrą, LK 273 Szczecin-Kostrzyn nad Odrą-Zielona Góra-Wrocław, LK 363 Rokietnica-Skwierzyna, LK 367 Zbąszynek-Gorzów Wielkopolski oraz krótki odcinek linii nr 426 Strzelce Krajeńskie Wschód – Strzelce Krajeńskie.

Szczególnie ważną rolę w wewnętrznym układzie komunikacyjnym MOF GW odgrywają: droga ekspresowa S3, droga krajowa nr 22 oraz linia kolejowa nr 203. Należy zauważyć rosnący potencjał gospodarczy przy DK22, która z racji budowy portu w Elblągu staje się strategicznym kanałem tranzytowym wschód – zachód.

Potencjał dla wzmocnienia dostępności transportu publicznego ma modernizacja linii kolejowych, w tym elektryfikacja linii kolejowej nr 203 (kluczowej dla połączeń na linii Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski – Krzyż), modernizacja linii kolejowej nr 363 (ważnej w połączeniach Gorzowa Wielkopolskiego z Poznaniem przez Skwierzynę) oraz odtworzenie linii kolejowej nr 426, łączącej stację Strzelce Krajeńskie Wschód ze stacją Strzelce Krajeńskie (zwiększenie dostępności do linii kolejowej nr 203 i tym samym połączeń z Gorzowem Wielkopolskim). Działania te wzmocnią dostęp do rynku pracy na obszarze MOF GW, co ma wymiar strategiczny w kontekście prognozowanych deficytów kadr na rynku pracy.

Ważną inwestycją dla wzmocnienia powiązań komunikacyjnych MOF GW będą prace prowadzone na linii kolejowej 273. Kluczowym elementem będzie przebudowa układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, umożliwiając bezpośrednie połączenie dolnego tarasu stacji z górnym, czyli linii 273 i 203. Dzięki temu możliwe stanie się uruchomienie pociągów międzywojewódzkich Szczecin – Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wlkp. – Skwierzyna - Międzychód – Poznań – (kraj). W ruchu regionalnym możliwe będą połączenia na linii Gorzów Wlkp. – Kostrzyn nad Odrą – Rzepin – Zielona Góra oraz Szczecin – Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski.

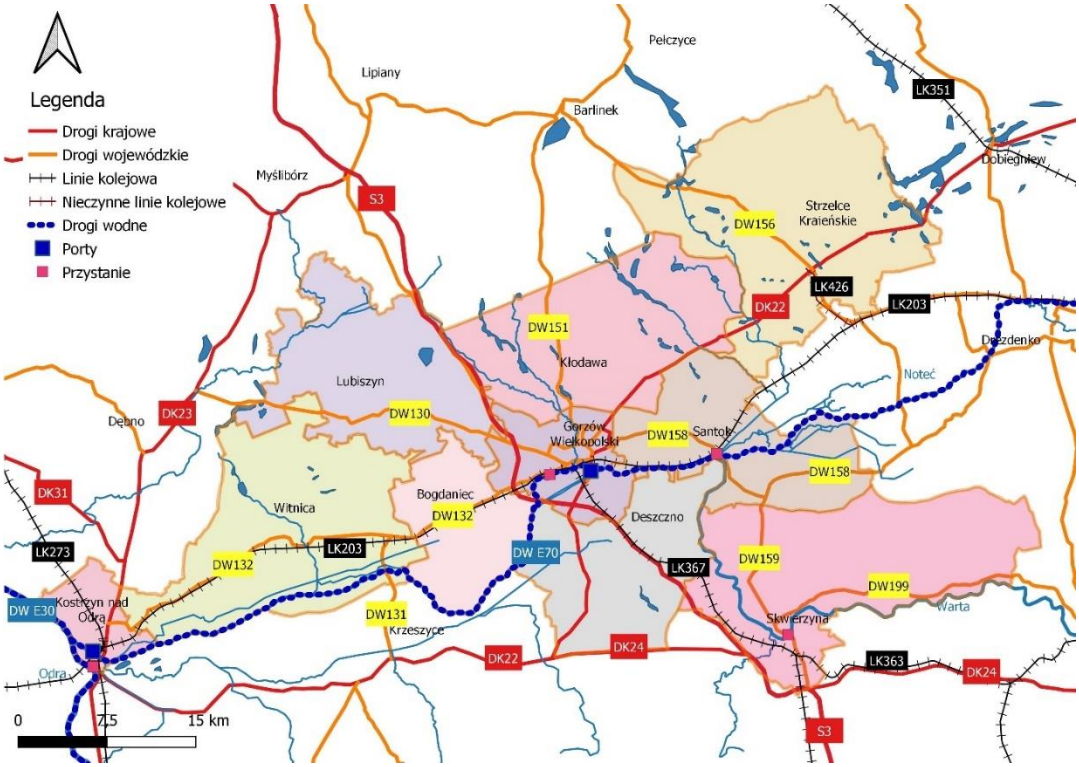
Istotne znaczenie dla wewnętrznego układ komunikacyjnego MOF GW będzie mieć odbudowa linii kolejowej nr 415 na odcinku Gorzów Wielkopolski – Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna. Wydłużenie relacji pociągów do węzła przesiadkowego Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna pozwoli zaproponować nową siatkę połączeń do ważnego miejskiego generatora ruchu obsługiwanego miejską i regionalną komunikacją autobusową. Pozwoli także rozpocząć prace w zakresie budowy kolei aglomeracyjnej w ramach MOF GW.

Przedmiotowy obszar położony jest w korytarzu dwóch międzynarodowych dróg wodnych, tj. E-30 oraz E-70. Porty rzeczne zlokalizowane są w Kostrzynie nad Odrą oraz w Gorzowie Wielkopolskim, przystanie żeglarskie w Kostrzynie nad Odrą, Gorzowie Wielkopolskim, Santoku oraz Skwierzynie. Możliwe jest również wykorzystywanie tej drogi do transportu towarów masowych i ruchu pasażersko-turystycznego. Niezbędna jest jednak poprawa żeglowności rzeki Warty bezwzględnie do parametrów III klasy technicznej dróg wodnych, a docelowo IV klasy z zagwarantowaniem przez minimum 240 dni w roku bezpiecznej, całodobowej żeglugi. Drogi wodne są również istotnym potencjałem w rozwoju turystyki wodnej, zwłaszcza w kontekście ich powiązań z systemem jezior (Lubuskie Mazury).

Oczekuje się, iż rozwój powiązań komunikacyjnych w układzie krajowym i regionalnym wzmocni atrakcyjność obszaru MOF GW jako przestrzeni do inwestowania, prowadzenia działalności gospodarczych, zamieszkania oraz jako destynacji turystycznej.

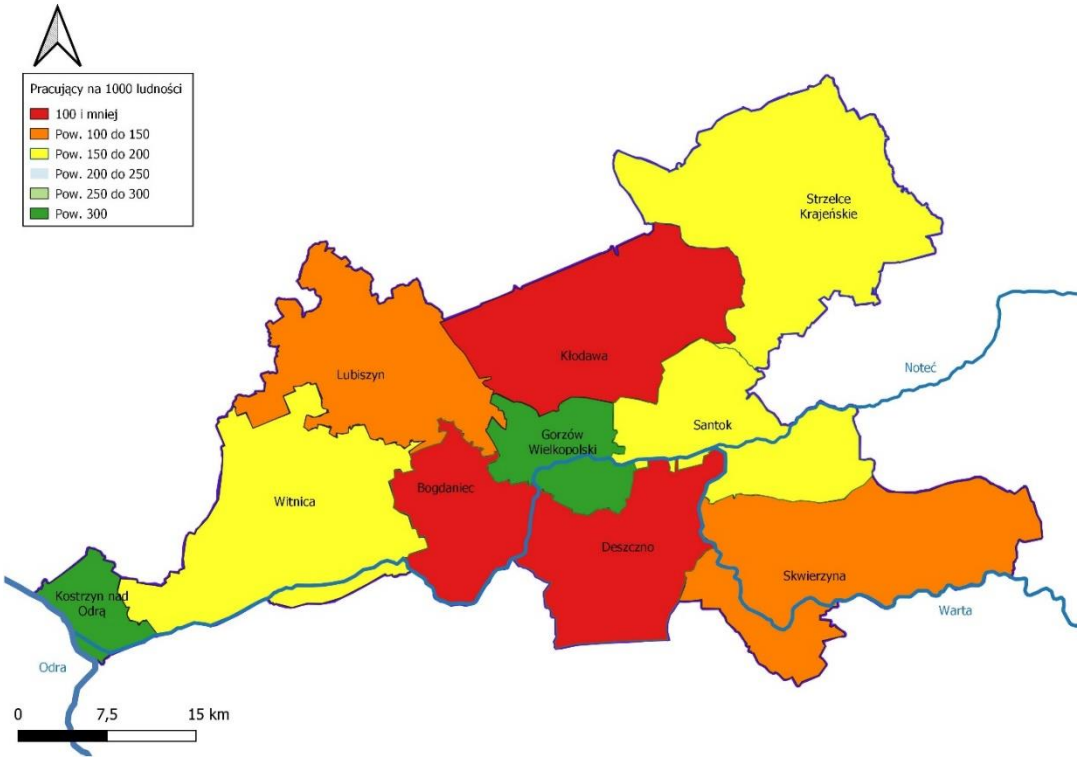
Rozwój komunikacji w układzie wewnętrznym MOF GW wzmocni przede wszystkim dostępność do rynku pracy, a także usług publicznych oraz wspierać będzie rozwój usług, m. in. czasu wolnego. Dane odnoszące się do liczby osób pracujących w relacji do liczby mieszkańców wskazują, że szczególnym kierunkiem codziennych przemieszczeń mieszkańców MOF GW jest Gorzów Wielkopolski oraz Kostrzyn nad Odrą.

Mapa 4. Układ komunikacyjny MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Mapa 5. Osoby pracujące na 1000 mieszkańców w MOF GW w 2020 roku

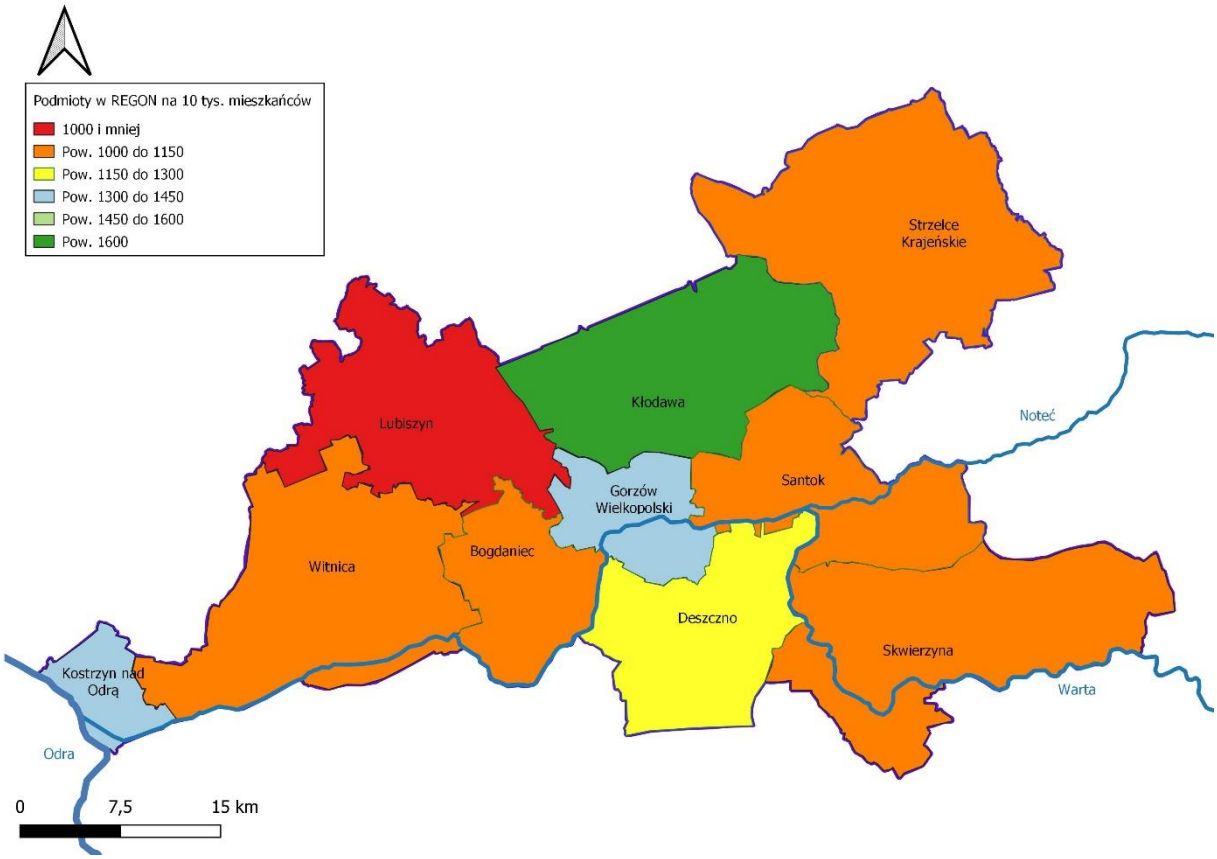
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

MOF GW cechuje się zróżnicowaniem funkcji gospodarczych. Głównym ośrodkiem koncentracji funkcji gospodarczych jest miasto Gorzów Wielkopolski skupiające na swoim obszarze liczne przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe o znaczeniu międzynarodowym. Bliskość granicy z Niemcami oraz przygraniczne połączenia kształtują w znacznym stopniu atrakcyjność inwestycyjną rozumianą jako rynek zbytu i usług, co ma również szczególne znaczenie dla MOF GW, w tym miast – Kostrzyna nad Odrą, Witnicy oraz Gorzowa Wielkopolskiego. MOF GW to obecnie obszar o wysokiej aktywności gospodarczej, choć tempo rozwoju nowych podmiotów gospodarczych było niższe od średniej krajowej.

W latach 2010-2020 najwyższy przyrost liczby podmiotów REGON został odnotowany na obszarach wiejskich gminy Witnica (+61,0%) oraz gminach wiejskich: Santok (+41,1 %), Witnica (40,3 %), Kłodawa (29,9 %). Wskazuje to, że wraz z migracją mieszkańców na obszary wiejskie migrowali również przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Obszarem o najniższym nasyceniu podmiotami ujętymi w REGON w relacji do liczby mieszkańców były obszary wiejskie gminy Strzelce Krajeńskie (760 podmiotów na 10 tys. mieszkańców), obszary wiejskie gminy Skwierzyna (742 podmioty). Najwyższym nasyceniem charakteryzowała się gmina Kłodawa (1600), a następnie obszary miejskie: Gorzów Wielkopolski (1478) oraz Kostrzyn nad Odrą (1326).

Mapa 6. Liczba podmiotów REGON na 10 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potencjał rozwoju aktywności gospodarczej tkwi w możliwościach rozwoju innowacyjnych przedsiębiorców. Na terenie MOF GW działają już innowacyjne i prężnie rozwijające się firmy, choć ten potencjał jest stosunkowo słabo rozpoznany. Posiadane atuty do kreowania innowacyjnej

gospodarki to, oprócz przedsiębiorców, także uczelnie wyższe i instytucje otoczenia biznesu. Na obszarze MOF GW działalność wspierającą biznes prowadzi m.in. Gorzowski Ośrodek Technologiczny Park Naukowo Przemysłowy Sp. z o.o. Ważnymi instytucjami wsparcia biznesu na obszarze MOF GW są także Stowarzyszenie Lubuski Klaster Metalowy, Zachodnia Izba Przemysłowo-Handlowa w Gorzowie Wielkopolskim, Lubuska Organizacja Pracodawców, Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (Kostrzyn nad Odrą/ Gorzów Wielkopolski). Ważną rolę we wspieraniu biznesu pełnią także gorzowskie uczelnie wyższe oraz Wydział Obsługi Inwestora i Biznesu Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego.

Atrakcyjność inwestycyjna MOF GW związana jest nie tylko z jego lokalizacją, ale również z potencjałem demograficznym, dostępnością terenów inwestycyjnych, działalnością Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) oraz opiera się na rozwiniętej już funkcji przemysłowej. W Gorzowie Wielkopolskim zainwestowane tereny Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej znajdują się w północno-zachodniej części miasta – podstrefie Gorzów Wielkopolski, która jest najszybciej rozwijającą się polską specjalną strefą ekonomiczną, zarówno pod względem finansowym, jak i terytorialnym. Ponadto w granicach miasta Gorzowa Wielkopolskiego zlokalizowana jest strefa produkcyjno – magazynowa o powierzchni około 650 ha, z czego większość powierzchni jest ciągle niezainwestowana. Natomiast po wschodniej stronie miasta znajdują się tereny po byłych zakładach ZWCH Stilon, w ramach których obecnie funkcjonuje wiele zakładów z branży chemicznej. Teren ten posiada pełną infrastrukturę techniczną oraz własną bocznicę kolejową. Barierą w przyciąganiu nowych inwestycji może być brak uzbrojenia terenów inwestycyjnych, w szczególności w małych miastach MOF GW. Warto przy tym wspomnieć o konieczności moderowania rozwoju gospodarczego w ujęciu całego MOF GW. W tym kontekście ważne będą doświadczenia partnerów MOF GW, które zdobyli już w ramach wspólnej promocji gospodarczej.

Powyższe kwestie są kluczowe dla zrównoważonego i trwałego rozwoju MOF GW. Rozwój gospodarczy przyczyniać się będzie do zachowania potencjału gospodarczego i spójności społecznej, w tym zatrzymania młodych osób. Szczególną rolę przy tym odgrywać będzie potencjał edukacyjny MOF GW, które w większym stopniu powinien uwzględniać potrzeby i specjalizacje gospodarki regionu. Partnerzy MOF GW powinni być, jeszcze w większym stopniu niż do tej pory, otwarci na migrantów.

Dla zrównoważonego rozwoju MOF GW istotne będzie wsparcie małych miast i obszarów wiejskich. W obrębie MOF GW gospodarka rolna nadal stanowi jedną z głównych funkcji rozwojowych gmin wiejskich. Obszary zabudowy zagrodowej oraz towarzyszącej jej rolniczej przestrzeni produkcyjnej poddawane są intensywnym przekształceniom. W granicach obszaru funkcjonalnego koncentracja terenów wiejskich następuje w południowym pasie, na obszarze gmin Bogdaniec, Deszczno oraz Santok, a także w gminie Strzelce Krajeńskie oraz Witnica. We wszystkich gminach wiejskich MOF GW występują dobre warunki do rozwoju rolnictwa.

Potencjał do rozwijania funkcji turystycznej bazuje na walorach przyrodniczych (np. Park Narodowy Ujście Warty, „Lubuskie Mazury") i kulturowych (np. Twierdza Kostrzyn, Fortyfikacje w Strzelcach, Gród w Santoku, oferta kulturalna Gorzowa Wielkopolskiego) oraz przygranicznym położeniu i prognozowanej poprawie dostępności komunikacyjnej (turyści krajowi i zagraniczni).

MOF GW to atrakcyjna przestrzeń pod względem uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych, co sprzyja zwiększaniu jej znaczenia turystycznego, wzrostowi gospodarczemu bazującemu na turystyce, jak również rozwojowi jej funkcji rekreacyjnych. Występują tu liczne obszary chronione, w tym Park

Narodowy Ujście Warty, obszary sieci Natura 2000, rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody zlokalizowane na terenie każdej z gmin. Szczególną wartość przyrodniczą stanowią rzeki Warta i Noteć oraz pozostałe cieki wodne, a także, głównie w północnej części obszaru (Lubiszyn, Kłodawa, Santok, Strzelce Krajeńskie), licznie występujące jeziora, w szczególności kompleks blisko 1000 ha jezior, czyli tzw. Lubuskie Mazury. W związku z istniejącymi walorami przyrodniczymi, w ramach infrastruktury turystycznej, gminy oferują turystom szlaki piesze oraz rowerowe, z których korzystają głównie mieszkańcy MOF GW.

W przypadku gmin MOF GW odnotowujących wzrost turystyczny i rozwój funkcji rekreacyjnych problemami są: niepełne przygotowanie do obsługi ruchu, tj. obiekty potencjalnie cenne pod względem turystycznym nie są zawsze w odpowiedni sposób wyeksponowane, a także niewystarczająca jest liczba obiektów niezbędnych do obsługi ruchu turystycznego, takich jak obiekty gastronomii, obiekty noclegowe, miejsca postoju, parkingi, zorganizowane miejsca wypoczynku. Gminy MOF GW poczyniły już znaczące inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury rowerowej, jednak wciąż brak jest pełnej spójności tworzonej sieci dróg i ścieżek rowerowych.

W powyższym układzie Gorzów Wielkopolski może pełnić ważną rolę integratora ruchu turystycznego, choć rozwojowi usług nie sprzyja „potencjalnie" niska atrakcyjność turystyczna samego miasta. Warto w tym miejscu zauważyć, iż Gorzów Wielkopolski skupia w swojej przestrzeni potencjał związany z dziedzictwem kulturowym, licznymi i uznanymi instytucjami kultury i imprezami. Jednocześnie potencjał usługowy miasta w zakresie obsługi ruchu turystycznego jest umiarkowany i powinien być rozwijany. Brakuje w nim m.in. atrakcyjnych miejsc, które będą przyciągać turystów, w tym rodziny z dziećmi.

Dane dotyczące liczby udzielanych noclegów wskazują na umiarkowany poziom wykorzystania potencjału turystycznego MOF GW, zarówno na tle województwa lubuskiego, a szczególnie na tle kraju. Rosnący poziom udzielanych noclegów w skali kraju świadczy o rosnącym popycie na ofertę czasu wolnego. Obszar MOF GW i jego atrakcje turystyczne „wciąż czekają" na odkrycie. Oznacza to konieczność nie tylko rozwijania infrastruktury turystycznej oraz usług, ale również konieczność wspólnej promocji turystycznej i jej zintegrowanie z promocją turystyczną województwa lubuskiego.

Rozwój oferty czasu wolnego może być istotnym impulsem do rozwoju powiązanych z nim sektorów gospodarki, w tym opierających się na wartościach produktów lokalnych, regionalnych, ekologicznych. Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze i środowiskowe jest to szczególna szansa dla znacznej części obszaru MOF GW, w szczególności obszarów wiejskich.

Rozwój gospodarczy sprzyjać będzie podnoszeniu dochodów własnych samorządów MOF GW. Dlatego konieczne jest moderowanie i wspieranie zrównoważonego przestrzennie rozwoju, tak aby korzyści odnosili wszyscy partnerzy MOF GW.

Analiza SWOT w sferze gospodarczej

Mocne strony	Słabe strony
1. Korzystna sytuacja gospodarcza na terenie MOF GW oraz posiadanie atutów do dalszego rozwoju innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, w tym posiadane zasoby terenów inwestycyjnych, potencjał IOB	1. Konieczność zorganizowana procesu moderowania rozwoju gospodarczego w ujęciu całego, powiększonego MOF GW, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych partnerów, dostępności komunikacyjnej, systemów komunikacji

oraz kształcenia zawodowego i wyższego. 2. Wzrost dochodów samorządów lokalnych, w tym w szczególności na obszarach podmiejskich Gorzowa Wielkopolskiego, generowany przez napływ nowych mieszkańców. 3. Potencjał do rozwijania funkcji turystycznej, bazującej na walorach przyrodniczych (np. Park Narodowy Ujście Warty, „Lubuskie Mazury") i kulturowych (np. Twierdza Kostrzyn, Fortyfikacje w Strzelcach, Gród w Santoku, oferta kulturalna Gorzowa Wielkopolskiego) oraz przygranicznym położeniu. 4. Duży potencjał rolny i leśny, dający możliwość budowania nowego segmentu rynku w oparciu o produkty ekologiczne i regionalne (np. piwo, miody, dziczyzna, eko targowiska, ryby). 5. Korzystne uwarunkowania lokalizacyjne względem sąsiedztwa z Niemcami oraz względem przebiegu ważnych tras komunikacyjnych kraju i Europy, w tym dróg, linii kolejowych oraz międzynarodowych dróg wodnych. 6. Doświadczenie samorządów MOF GW w kwestii współpracy w ramach wspólnej promocji gospodarczej MOF GW.	publicznej. 2. Deficyty z zakresu rozwoju infrastruktury turystycznej, w tym deficyty w zakresie powiązań sieciowych, które nie pozwalają na pełne wykorzystanie atutów przyrodniczych i kulturowych MOF GW. 3. Niewystarczająca wspólna promocja turystyczna obszaru MOF GW i jej zintegrowanie z promocją turystyczną województwa lubuskiego. 4. Niepełne wykorzystanie atutów lokalizacyjnych oraz potencjałów wewnętrznych MOF GW ze względu na deficyt połączeń kolejowych w układzie międzynarodowym, krajowym oraz lokalnym.
Szanse	**Zagrożenia**
1. Rosnący poziom konkurencyjności gospodarki, w tym wynagrodzeń w skali kraju, kształtujący potencjał nabywczy mieszkańców i wpływający na wzrost dochodów samorządów. 2. Napływ migrantów do Polski, w tym obywateli państw trzecich, który wspierać będzie konkurencyjność rynku pracy. 3. Wzrost popytu na usługi i produkty czasu wolnego, rozwój turystyki, który sprzyjać będzie konkurencyjności gospodarki na terenie MOF GW.	1. Duże oczekiwania mieszkańców odnośnie wzrostu wynagrodzeń, które kształtować będzie decyzje dot. zatrudnienia, aktywności zawodowej, w szczególności osób młodych. 2. Istniejące bariery formalne i prawne w zakresie współpracy pomiędzy edukacją a przedsiębiorcami, brak stosownej moderacji tego procesu.

4. Dalszy rozwój i wzrost innowacyjności i wsparcie dla przedsiębiorców w tym zakresie, pozwalające zachować i wzmocnić konkurencyjność gospodarki kraju.
5. Zwiększanie się potencjału i znaczenia linii kolejowych w tym trasy 203 i 426.

2.3. Sfera przestrzenno-środowiskowa

Obszar MOF GW charakteryzuje się zmiennymi uwarunkowaniami rozwoju, które kształtuje nie tylko bliskość Gorzowa Wielkopolskiego, ale też położenie względem głównych ciągów komunikacyjnych, do których należy zaliczyć drogę ekspresową S3 oraz drogę krajową nr 22. Ważną rolę w układzie komunikacyjnym MOF GW pełni droga wojewódzka nr 132 (Gorzów Wielkopolski-Bogdaniec-Witnica-Kostrzyn nad Odrą) oraz linia kolejowa nr 203 (Krzyż Wielkopolski-Gorzów Wielkopolski-Kostrzyn nad Odrą).

Problematyka planowania przestrzennego na obszarze MOF GW jest realizowana poprzez opracowywanie i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Najwyższym współczynnikiem tzw. pokrycia planistycznego cechuje się Gorzów Wielkopolski (56 %). W ciągu ostatnich 10 lat bardzo duży postęp w tym zakresie odnotowany został w gminie Kłodawa, gdzie współczynnik pokrycia planistycznego zwiększył się z 1,4% na 37,9%. W większości gmin MOF GW powierzchnia objęta MPZP wynosi od 0,5% do 13,1 %. Trzy gminy nie osiągnęły 1% pokrycia planistycznego (Witnica, Bogdaniec, Lubiszyn[2]).

Szczególnym problemem w zakresie planowania przestrzennego jest kwestia współpracy ponadlokalnej i uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego na stykach granic administracyjnych gmin. Kolejną istotną kwestią dla samorządów lokalnych jest zwiększenie udziału mieszkańców w procesach planowania przestrzennego. Warto dodać, iż przestrzeń MOF GW charakteryzuje się znaczną dynamiką procesów urbanizacyjnych. Jednocześnie znaczna część obszaru MOF to tereny o dużych walorach przyrodniczych oraz o znacznych ograniczeniach dla zabudowy, w tym tereny zagrożone powodzią.

Istotne znaczenie w kreowaniu rozwoju przestrzennego MOF odgrywają obszary chronione i układy przyrodnicze, których najważniejsze komponenty kształtują duże kompleksy leśne oraz duże rzeki: Odra, Warta i Noteć i ich doliny.

W granicach MOF GW można wyróżnić strefy o odmiennym ukształtowaniu – na północy jest to obszar Równiny Gorzowskiej, będącej częścią Pojezierza Południowopomorskiego. Południową część obszaru MOF GW zajmuje Kotlina Gorzowska. Zachodni kraniec położony jest w Kotlinie Freiwaldzkiej, zaś wschodnia część MOF GW na obszarze Pojezierza Dobiegniewskiego.

[2] Uwaga: wg danych Urzędu Gminy Lubiszyn odsetek powierzchni objętej ustaleniami MPZP wynosił 3,35% (stan na koniec 2020 roku).

Obszar MOF GW został w całości ukształtowany w trakcie ostatniego zlodowacenia północnopolskiego, charakteryzuje się wyraźną rzeźbą glacjalną – pagórkowatymi wysoczyznami morenowymi, sandrami oraz rozcinającymi je jeziorami i szerokimi pradolinami. Ogólnie cały region charakteryzuje się równoleżnikowym, pasowym ukształtowaniem terenu, powstałym w wyniku naprzemiennych faz postoju i topnienia lądolodu.

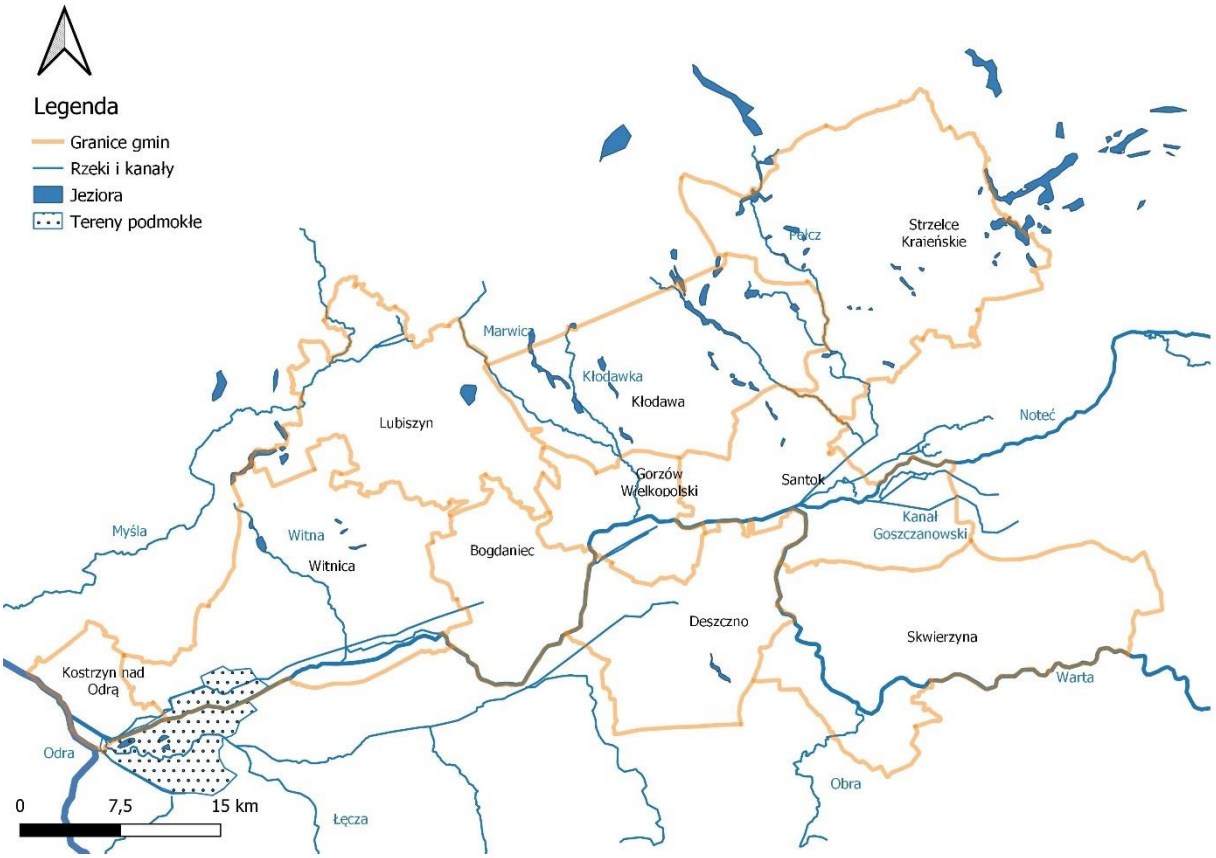
MOF GW w całości położony jest w dorzeczu Odry. Sieć hydrograficzna jest dobrze rozwinięta, główną rzeką jest Warta. Inne ważne rzeki to Odra i Noteć.

W obszarze MOF GW występuje dużo jezior pochodzenia lodowcowego – na wysoczyźnie w północnej części obszaru (gminy Lubiszyn i Kłodawa) oraz w północno-wschodniej części, na pojezierzu Dobiegniewskim (gmina Strzelce Krajeńskie).

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują wzdłuż największych rzek, tj. Odry, Warty i Noteci. Warto jednak dodać, iż problemy związane z podtopieniami i wylewami dotyczą także innych obszarów i rzek, czego przykładem jest m. in. rzeka Kłodawka, płynąca przez gęsto zaludnione dzielnice Gorzowa Wielkopolskiego.

W granicach MOF GW wydzielono pięć Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zlokalizowane są one w przestrzeniach, które charakteryzują się stosunkowo niską presją urbanizacyjną i gospodarczą, na obszarach leśnych, w części chronionych. Wpływa to pozytywnie na stan wód podziemnych oraz ich dostępność i wielkość zasobów.

Mapa 7. Wody powierzchniowe na terenie MOF GW

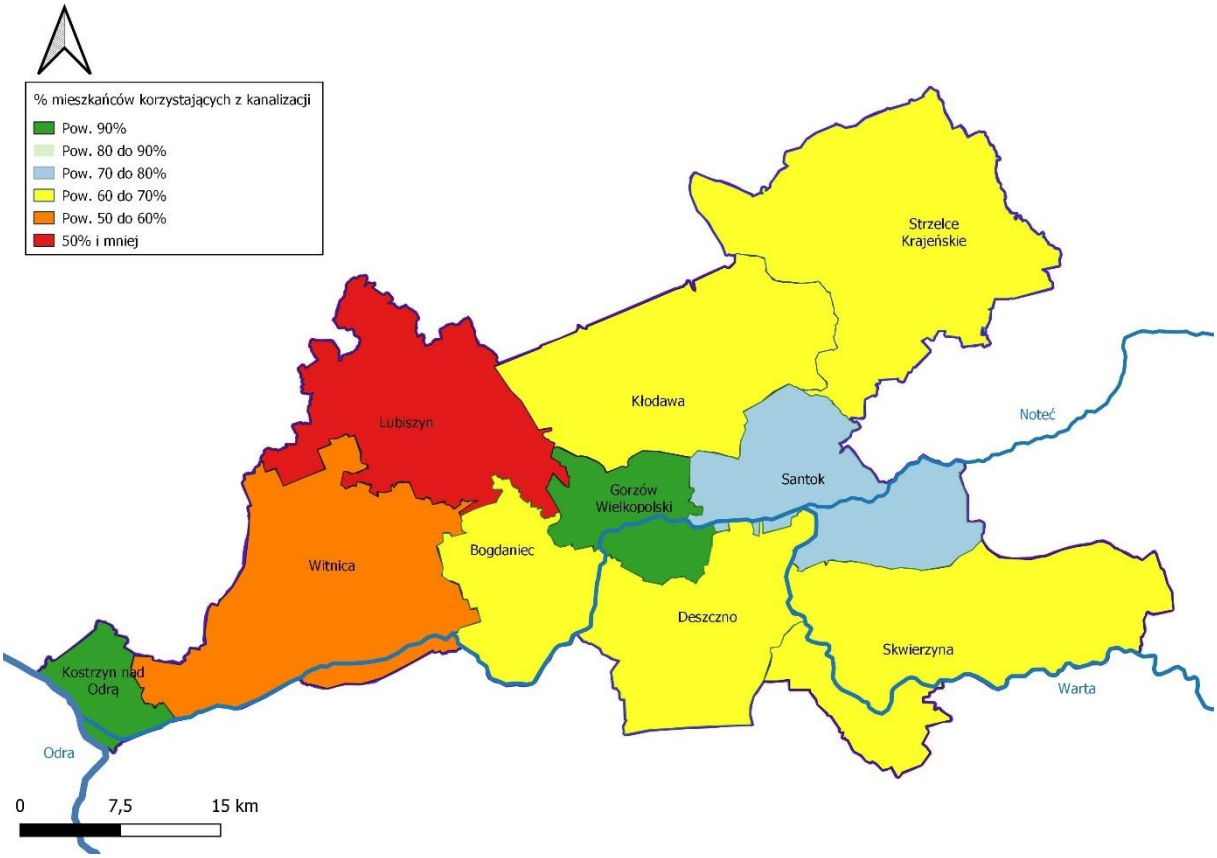

Źródło: opracowanie własne

Na obszarze MOF badania stanu wód powierzchniowych prowadzone były w 2018 roku. Badania wykazały zły stan wód. Jednym z wyjątków jest Jezioro Lipie w gminie Strzelce. Według raportu Komisji Europejskiej i Europejskiej Agencji Środowiskowej z 2020 r. zbiornik znalazł się w gronie jezior o najwyższej klasie czystości w Europie.

Przestrzenie miejskie MOF GW charakteryzowały się dobrym rozwojem w zakresie dostępu do kanalizacji. W trudniejszej sytuacji wydają się być przestrzenie wiejskie oraz małych miast, m. in. ze względu na znaczny koszt realizacji inwestycji kanalizacyjnych i rozproszony system osadniczy.

Mapa 8. Odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji w MOF GW w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

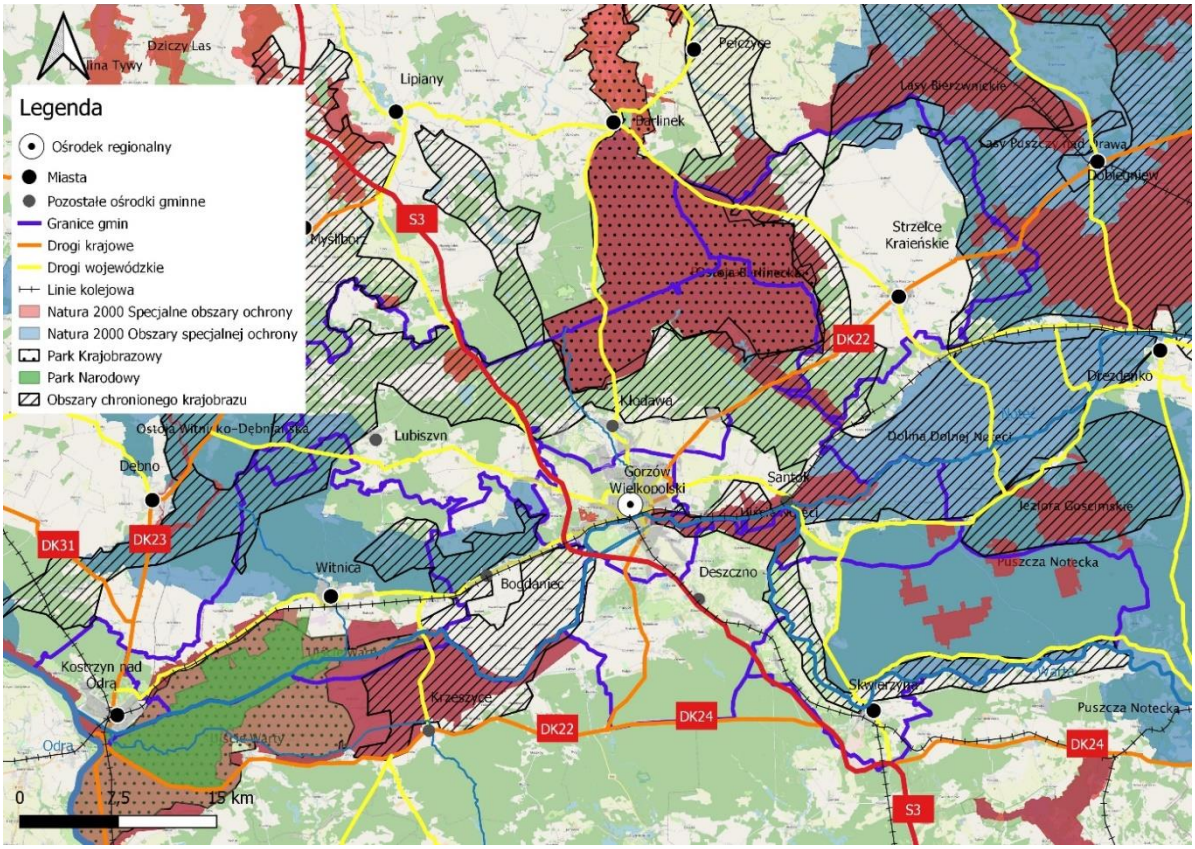
MOF GW charakteryzuje się wysokim udziałem kompleksów leśnych (około 50%), podobnie jak całe województwo lubuskie (49,3%).

Najcenniejsze przyrodniczo obszary MOF GW, a więc kompleksy leśne oraz doliny rzeczne wraz z towarzyszącymi im zbiorowiskami łąkowymi, zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody. MOF GW charakteryzuje się wysokim udziałem powierzchni objętych ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (bez obszarów Natura 2000), wynoszącym 46% jego powierzchni, co jest wartością zauważalnie wyższą od średniej dla kraju (32,6%) oraz województwa lubuskiego (38,8%). Największym udziałem obszarów objętych ochroną odznaczają się gminy Bogdaniec (84,6%) oraz Kłodawa (81,4%).

Na obszarze MOF GW występują obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, w tym szczególnie cenny obszar Ujście Warty PLC080001 — jeden z najcenniejszych w kraju obszarów wodno-błotnych, mających znaczenie międzynarodowe jako środowisko życiowe ptactwa wodnego. Poza wymienionym obszarem, większe ostoje ptasie na terenie MOF GW to Dolina Dolnej Noteci

PLB080002, Puszcza Notecka PLB300015, Puszcza Barlinecka PLB080001. Ważna ostoja ptasia położona jest na północny wschód od granicy MOF GW Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016109.

Mapa 9. Obszary chronione na terenie MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Na obszarze MOF GW widoczny był brak pełnego rozwiązania wybranych problemów z zakresu gospodarki odpadami, w tym m. in. problemu zaśmiecenia, dzikich składowisk odpadów, odpadów azbestowych, przy jednoczesnej konieczności dostosowania systemu do gospodarki o obiegu zamkniętym. W poszczególnych gminach MOF GW notowano bardzo różnorodny udział odpadów zbieranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów. Najwyższy poziom selektywnej zbiórki odpadów dotyczył gmin: Kłodawa, Santok, Deszczno, gdzie osiągnięto poziom udziału zbieranych selektywnie do ogółu odpadów, przekraczający 40%. Najniższy poziom segregacji odpadów komunalnych dotyczy Kostrzyna nad Odrą.

Cele długoterminowe Planu gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2020-2026 to:

- do 2030 r. recyklingowi powinno być poddawane 65% odpadów komunalnych,
- redukcja składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2030 r.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza w województwie lubuskim, jak też na obszarze MOF GW jest emisja antropogeniczna, wynikająca z działalności ludzi. „Analiza wyników modelowania na potrzeby oceny jakości powietrza w Polsce w roku 2018" wskazuje, iż największym źródłem emisji pyłu zawieszonego PM10 w województwie lubuskim jest emisja powierzchniowa (źródła komunalno-bytowe). Badania zanieczyszczenia powietrza na terenie województwa lubuskiego w latach 2013-2018 wykonywano na 7 stałych stacjach monitoringu powietrza, w tym w Gorzowie Wielkopolskim (ul. Kosynierów Gdyńskich). Warto dodać, iż stan powietrza podawany jest dla

przestrzeni MOF GW osobno dla miasta Gorzów Wielkopolski, osobno dla pozostałej części MOF GW, zaliczanej do tzw. strefy lubuskiej. Przeprowadzenie rocznej oceny jakości powietrza wykazało wystąpienie w 2018 roku przekroczenia wybranych poziomów. Dotyczyły one zarówno Gorzowa Wielkopolskiego oraz pozostałej części obszaru MOF GW.

Zgodnie z art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska, dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C), należy opracować programy ochrony powietrza mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu.

Warto dodać, iż w okresie 2018-2029 planowana jest realizacja programu priorytetowego „Czyste powietrze". Program ten ma na celu poprawę efektywności energetycznej, zmniejszenie/uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z jednorodzinnych budynków mieszkalnych, należących do osób fizycznych.

Presją na środowisko, w tym wpływającą negatywnie na jakość powietrza na obszarze MOF GW była rosnąca liczba samochodów osobowych. Pomiędzy 2012 a 2020 rokiem liczba samochodów osobowych w relacji do liczby mieszkańców wzrosła od 33,7% w powiecie międzyrzeckim (m. in. gmina Skwierzyna) do 42,9% w Gorzowie Wielkopolskim. Deficyty powiązań komunikacyjnych wewnątrz MOF GW, w tym wąskie gardła komunikacyjne, koncentrują się m. in. w Gorzowie Wielkopolskim, w Kostrzynie nad Odrą. Szans na poprawę stanu środowiska należy upatrywać w rozwoju połączeń komunikacją publiczną.

Analiza SWOT w sferze przestrzenno-środowiskowej

Mocne strony	Słabe strony
1. Dobra dostępność i stan zasobów naturalnych, w szczególności wód podziemnych oraz niski poziom ich wykorzystania na obszarze całego MOF GW. 2. Cenne przyrodniczo obszary MOF GW, w tym kompleksy leśne oraz doliny rzeczne, pojezierza, a także znaczny udział powierzchni objętej ochroną przyrody.	1. Duża dynamika przemian urbanizacyjnych, w szczególności na terenach podmiejskich Gorzowa Wielkopolskiego, zagrażająca spójności przestrzennej oraz środowiskowej. 2. Deficyty w zakresie planowania przestrzennego, widoczne w szczególności w odsetku powierzchni gmin objętych planami przestrzennymi oraz braku koordynacji procesów planowania w wymiarze ponadlokalnym. 3. Deficyty powiązań komunikacyjnych wewnątrz MOF GW, w tym wąskie gardła komunikacyjne, które koncentrują się m. in. w Gorzowie Wielkopolskim, w Kostrzynie nad Odrą oraz deficyty w zakresie dostępności do komunikacji publicznej. 4. Wykluczenie komunikacyjne MOF GW na tle kraju. 5. Problemy środowiskowe, związane przede wszystkim z jakością powietrza,

	wód powierzchniowych, w tym deficyty w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich, niekorzystny bilans wodny. 6. Zagrożenie powodziowe występujące m. in. wzdłuż rzek Odra, Warta, Noteć oraz ryzyko występowania podtopień, będących skutkami zmian klimatu. 7. Brak pełnego rozwiązania wybranych problemów z zakresu gospodarki odpadami, w tym m. in. problemu zaśmiecenia, dzikich składowisk odpadów, odpadów azbestowych, przy jednoczesnej konieczności dostosowania systemu do gospodarki o obiegu zamkniętym.
Szanse	Zagrożenia
1. Wdrażanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, które wpływać będą na obniżenie ilości wytwarzanych odpadów. 2. Wsparcie z zakresu działań ekologicznych i środowiskowych, w szczególności dla rolnictwa, w ramach Europejskiego Zielonego Ładu. 3. Wsparcie i rozwój odnawialnych źródeł energii oraz dla działań na rzecz jakości powietrza atmosferycznego, których skutkiem będzie poprawa jakości powietrza na terenie MOF GW. 4. Postępująca integracja przestrzenna kraju, regionu, związana z realizowanymi inwestycjami drogowymi (sieć dróg szybkiego ruchu, rozbudowa DK 22 wraz z obwodnicami Kostrzyna nad Odrą, Gorzowa Wielkopolskiego i Strzelec Krajeńskich) oraz rozwojem kolei, wykorzystanie potencjału rzeki do transportu multimodalnego. 5. Integracja funkcjonalno-przestrzenna realizowana z poziomu regionalnego przy realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, w tym	1. Niekorzystny bilans wody, pogłębiany przez zanieczyszczenie wód powierzchniowych oraz niekorzystne prognozy klimatyczne i hydrologiczne dla kraju. 2. Wzrost zapotrzebowania na lokalne zasoby środowiska, w tym zasoby mineralne i wodę, co związane jest z intensywnym rozwojem inwestycyjnym kraju.

wsparcie na rzecz obszarów strategicznej interwencji. 6. Transformacja energetyczna kraju, której przejawem będą m. in. inwestycje w odnawialne źródła energii.	

3. Wyzwania rozwojowe MOF GW

Syntezę zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów, barier i potencjałów oraz szans rozwojowych MOF GW ujęto w postaci analizy SWOT, a także rozwinięto w postaci wyzwań rozwojowych. Wyzwania rozwojowe stanowią syntetyczne podsumowanie diagnozy i jednocześnie charakteryzują się spojrzeniem w przyszłość. Integrują czynniki rozwojowe SWOT, tj. mocne strony i szanse, traktując je jako potencjały rozwojowe oraz słabe strony i zagrożenia, jako bariery rozwojowe. Wyzwania rozwojowe wskazują również jakich rezultatów przemian należy oczekiwać w przyszłości.

W kontekście uwarunkowań rozwojowych MOF GW należy wskazać na następujące, kluczowe czynniki:

1. Potencjał rozwoju MOF GW kształtować będzie w dużej mierze funkcja, znaczenie oraz koncentracja usług w stolicy regionu, jak również sprawne wykorzystanie potencjałów rozwojowych właściwych dla pozostałych gmin tworzących układ funkcjonalno-przestrzenny:

- Gorzów Wielkopolski pełni ważną rolę w strukturze przestrzennej kraju. Zaliczany jest do grupy miast regionalnych, pełniących funkcje metropolitalne, koncentracji działalności gospodarczej, usług społecznych, w tym kultury i nauki.
- Pozostałe gminy wchodzące w skład MOF GW powinny stanowić względem Gorzowa Wielkopolskiego funkcję komplementarną właściwą dla posiadanych przez nie potencjałów rozwojowych i rozwijając się zgodnie z założeniami przyjętymi w opracowanych na swoje potrzeby strategiach rozwoju lokalnego.
- W perspektywie 2030 roku należy oczekiwać wzmocnienia roli miasta w kreowaniu procesów rozwojowych w ujęciu regionalnym i lokalnym. Związane to będzie m.in. z rozwojem powiązań komunikacyjnych, w tym na bazie rozwiniętej sieci kolejowej. Obecnie potencjał lokalizacyjny Gorzowa Wielkopolskiego w układzie regionalnym i międzynarodowym nie jest w pełni wykorzystany.

2. Na terenie MOF GW widoczne były znaczne zmiany w zakresie rozwoju społecznego, partnerzy samorządowi inwestowali w rozwój infrastruktury społecznej oraz usług publicznych. Przestrzeń MOF GW nie rozwijała się w sposób jednoznacznie równomierny. Jednocześnie do szczególnych wyzwań przyszłości należy zaliczyć kwestie związane z demografią, w szczególności zmiany struktury wiekowej lokalnych społeczności.

- Zmiany społeczne o charakterze pozytywnym, jakie zaszły w ostatniej dekadzie na terenie MOF GW, to przede wszystkim wzrost aktywności społecznej mieszkańców, rozwój oferty kulturalnej, podniesienie jakości kształcenia, rozbudowa sieci wsparcia dla osób zależnych oraz podniesienie nakładów finansowych na realizację programów społecznych.

- Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat nastąpiło zwiększenie dostępu osób w wieku senioralnym do infrastruktury senioralnej, zwiększenie dostępu dzieci do przedszkoli (zarówno publicznych, jak i prywatnych) oraz zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej. Na terenie MOF GW mieliśmy do czynienia z rozwojem szkolnictwa wyższego, powstaniem nowych szkół, nowej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej (np. hale sportowe, filharmonia, kina).
- Z kolei po stronie zmian o charakterze negatywnym, które miały miejsce w ostatniej dekadzie, należy wymienić takie zjawiska jak starzenie się społeczeństwa, migracje zarobkowe mieszkańców, utrudniony lub brak dostępu do instytucji kultury dla mieszkańców mniejszych miast oraz obszarów wiejskich, zubożenie środowisk senioralnych oraz trudność w dostępie do mieszkań dla ludzi młodych. Z jednej strony doszło i nadal dochodzi do odpływu młodych ludzi z Gorzowa Wielkopolskiego i okolic, a z drugiej strony rdzeń MOF-u wysysa młodych ludzi z pozostałych gmin, wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego.
- Na terenie MOF GW występują różnice w uwarunkowaniach rozwoju społecznego. Zwraca uwag fakt, że lepsze warunki do rozwoju społecznego posiada rdzeń MOF-u oraz te miejscowości, które są położone w jego sąsiedztwie. Mieszkańcy tych terenów mogą korzystać z bogatszej i lepszej jakościowo oferty świadczeń medycznych, mają łatwiejszy dostęp do instytucji kultury (filharmonia, teatr) czy lekarzy specjalistów, przede wszystkim ze względu na dostępność komunikacyjną oraz fizyczną bliskość usług. Pożądanym wydaje się podjęcie działań na rzecz bardziej równomiernego podnoszenia jakości i dostępności usług publicznych na terenie całego obszaru funkcjonalnego.
- Przyszły rozwój społeczny na terenie MOF GW będzie determinowany przede wszystkim przez efektywną współpracę między gminami, wykorzystanie potencjału aktywności obywatelskiej oraz równy dostęp do kultury, opieki medycznej, rekreacji i komunikacji publicznej. Istotną kwestią w kontekście kształtowania zrównoważonego rozwoju MOF GW jest rozwój spójnej i wzajemnie się uzupełniającej oferty usług publicznych.
- Elementem przyszłego rozwoju gmin tworzących MOF GW będzie dostosowanie się do zachodzących procesów demograficznych poprzez inwestowanie w rozwój tzw. srebrnej gospodarki. Tego rodzaju procesy wymagają podejmowania szeregu działań mających na celu chociażby podtrzymanie udziału w życiu społecznym tej grupy wiekowej, jak również zapewnienie im dostępu do odpowiednio sprofilowanych usług społecznych. Duża grupa mieszkańców w wieku emerytalnym może także stabilizować finanse publiczne i wpływać pozytywnie na gospodarkę lokalną z uwagi na stałość i pewność transferów publicznych, jakie do niej płyną.

3. MOF GW to obszar rozwinięty pod względem aktywności gospodarczej, z dobrymi perspektywami dla rozwoju innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, jak również możliwościami rozwoju poszczególnych gmin przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów.

- MOF GW posiada istotne zasoby wewnętrzne do moderowania wzrostu gospodarczego, w tym potencjał lokalizacyjny, jak również potencjał do rozwoju turystyki i zielonej gospodarki, który wzmocniony zostanie przez inwestycje komunikacyjne, duży zasób terenów inwestycyjnych, aktywne i rozwijające się instytucje otoczenia biznesu oraz szkolnictwa, jak też znaczny potencjał demograficzny. Potencjał do rozwoju gospodarczego mają wszystkie gminy tworzące MOF GW, przy czym potencjał ten jest różnie uwarunkowany. Z jednej strony

są gminy dobrze skomunikowane, leżące na ważnych szlakach komunikacyjnych (potencjał inwestycyjny), ale także gminy posiadające walory przyrodnicze umożliwiające rozwój turystyki, czy też rozwój rolnictwa ekologicznego wpisującego się we współczesne trendy konsumenckie.

- Miasto Gorzów Wielkopolski, jako większy ośrodek miejski posiadający znaczny zasób terenów inwestycyjnych, duże pokrycie terenu planami miejscowymi, posiada naturalną zdolność do przyciągania potencjalnych pracodawców i pracowników.
- Dostępność terenów inwestycyjnych, jak też dostęp do dróg ekspresowych, krajowych, zjazdów i obwodnic generuje większe szanse na rozwój aktywności gospodarczej dla kilku samorządów. Oznacza to konieczność moderowania zrównoważonych procesów rozwojowych, w tym również w zakresie rozwoju lokalnych specjalizacji gospodarczych i mniejszych działalności, w tym np. usług w gminach o niższej atrakcyjności inwestycyjnej.
- Inwestycje w edukację wszystkich poziomów, realizowane przez partnerów MOF GW wspierać będą docelowo konkurencyjność gospodarki oraz zwiększać będą szanse na start młodym osobom.
- Potencjał rozwoju MOF GW związany jest z funkcją turystyczną. Rozwój usług oraz kształtowanie wymiaru przemysłów czasu wolnego pobudzane może być przez rozwój i poprawę infrastruktury turystycznej, np. szlaki turystyczne, bazę noclegową, pomosty, mariny, wiaty, ścieżki rowerowe.
- Ważną kwestią dotyczącą kształtowania dostępu do rynku pracy będzie rozwój komunikacji. Brak jest m. in. obwodnicy północnej Gorzowa Wielkopolskiego, co znacznie utrudnia dojazd do stref ekonomicznych od strony DK 22. Zachodnia część obszaru MOF Gorzowa Wielkopolskiego jest lepiej skomunikowana. Słabą stroną jest brak komunikacji miejskiej i podmiejskiej w miastach MOF np. Skwierzyna, Witnica, Strzelce Krajeńskie. Niewykorzystany jest potencjał położenia na Odrzańskiej Drodze Wodnej (Kostrzyn nad Odrą) oraz Międzynarodowej Drodze Wodnej E-70 (Gorzów Wielkopolski).
- Duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego ma położenie w sąsiedztwie granicy z Niemcami.

4. W wymiarze środowiskowym oczekiwana jest dalsza ewolucja w kierunku rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, przystosowanej do zmian i kryzysu klimatycznego.

- Aktualny stan środowiska na terenie MOF GW należy ocenić pozytywnie i uznać, że stanowi on atut rozwojowy tego obszaru. Jednocześnie widoczny jest brak przygotowania na zmiany klimatyczne (susze, nawalne deszcze). Problem dotyczy dostępu do zasobów wodnych, co związane jest z hydrologiczną suszą. Rzeki latem mają bardzo obniżony poziom. Wody gruntowe obniżają się, co ma wpływ na tereny zieleni. Występują choroby drzew niszczące lasy przede wszystkim iglaste, co skutkuje ich wycinką. W wyniku suszy duże szkody odnotowywane są w uprawach rolnych.
- Na obszarze MOF GW wciąż występują dość liczne problemy związane z ochroną środowiska. Zaliczyć do nich należy: kwestie jakości powietrza, gospodarkę odpadami, hałas, gospodarkę wodno-kanalizacyjną. Dla części gmin problemem nadal jest niski poziom skanalizowania, w tym na obszarach wiejskich i małych miejscowości, charakteryzujących się dużym rozproszeniem osadniczym.
- Zagrożenie powodziowe występujące na terenach zalewowych zlokalizowanych wzdłuż Warty, Noteci i Odry. Problem ten dotyczy wybranych gmin znajdujących się w zasięgu strefy oddziaływania rzeki.

- Na terenie MOF GW notuje się niski odsetek powierzchni objętych ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Brak takich planów powoduje, że często dochodzi do konfliktów społecznych, np. dotyczących przeznaczenia nieruchomości rolnych pod zabudowę mieszkaniową. Występują konflikty związane z określeniem przeznaczenia terenów na stykach gmin (konflikt funkcji terenów np. sąsiedztwo terenów przemysłowych z mieszkaniowymi, zabudowa na terenach zalewowych).
- Obszar MOF GW ma szansę stać się regionem inteligentnej i zielonej gospodarki pod pewnymi warunkami. Sprzyjać temu będzie rozwój turystyki zgodnej z ochroną przyrody: budowa ścieżek turystycznych, rowerowych, poprawa jakości dróg, zwiększenie obszarów zielonych na terenach miejskich. Znaczenie mieć będzie prowadzenie gospodarki w sposób uwzględniający ochronę posiadanych zasobów przyrodniczych (zasady zrównoważonego rozwoju).

Mając na względzie diagnozę oraz konsultacje i warsztaty prowadzone z przedstawicielami samorządów lokalnych oraz biznesu, nauki, kultury, organizacji społecznych z MOF GW, zdefiniowano kluczowe wyzwania rozwojowe.

Tabela 1. Wyzwania rozwojowe MOF GW

Sfera	Wyzwania rozwojowe MOF GW
Społeczna	1. Dążenie do spójności i zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, poprzez m.in. zapewnienie pełnego i równego dostępu do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców.
	2. Rozwijanie infrastruktury oraz usług publicznych i usług czasu wolnego, kształtowanych z myślą o podnoszeniu jakości życia mieszkańców, spójności społecznej oraz rozwoju turystycznym, wykorzystujące potencjał instytucji kultury, rekreacji, sportu oraz uwarunkowania przyrodnicze.
Gospodarcza	3. Rozwój konkurencyjnej gospodarki w kierunku inteligentnej i zielonej, bazującej na potencjałach poszczególnych gmin MOF GW, oddziałujący pozytywnie na sytuację ekonomiczną mieszkańców (wzrost dochodów ludności, nowe miejsca pracy) i samorządów (wzrost dochodów budżetowych) oraz kształtujący zdolność do zatrzymania młodych osób.
	4. Rozwój funkcji turystycznej z wyróżniającymi się na tle kraju i regionu produktami turystycznymi, w szczególności bazującymi na potencjale przyrodniczym (zielone płuca Polski) i kulturowym oraz dobrze rozwiniętej infrastrukturze turystycznej.
	5. Kształtowanie nowoczesnej edukacji opartej na synergii między edukacją na każdym poziomie, od podstawowego do wyższego, a lokalnym rynkiem pracy, ukierunkowane na zwiększanie szans rozwoju osobistego oraz aktywności zawodowej mieszkańców.
Środowiskowo-przestrzenna	6. Rozwijanie spójności obszaru MOF GW poprzez kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe.
	7. Poprawa jakości środowiska, przeciwdziałanie ingerencji w środowisko przyrodnicze, umiejętne wykorzystanie posiadanych walorów przyrodniczych oraz aktywna adaptacja do zmian klimatu.

Sfera	Wyzwania rozwojowe MOF GW
Komunikacyjna	8. Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej kształtowanej przez dobrze rozwinięty i funkcjonujący niskoemisyjny system komunikacji zbiorowej, wpływający na spójność społeczną, dostęp do usług publicznych oraz rynku pracy.
	9. Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej MOF GW w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru oraz uwolnienia potencjału turystycznego.
Zarządcza	10. Zacieśnianie współpracy w ramach MOF GW w celu osiągniecia efektu synergii oraz optymalnego wykorzystania zewnętrznych i wewnętrznych narzędzi wsparcia rozwoju regionalnego i lokalnego.
	11. Intensyfikacja współpracy MOF GW na poziomie krajowym i międzynarodowym, w tym transgranicznym, dla zrównoważonego rozwoju obszaru, realizowana przy udziale partnerów publicznych, społecznych oraz gospodarczych.

.

4. Wizja, misja, cele

Wizja jest projekcją przyszłości, do jakiej dążą samorządy i partnerzy MOF GW. Wizja powstała w trakcie prac warsztatowych (warsztaty strategiczne, 29-30.09.2021 r.) z przedstawicielami partnerów reprezentujących poszczególne jednostki samorządu terytorialnego oraz z reprezentantami biznesu, nauki, kultury, organizacji społecznych. W wyniku pracy warsztatowej oraz dyskusji na forum zdefiniowano przyszły, pożądany obraz MOF GW.

Wizja

- MOF GW to obszar spójny społecznie, zapewniający pełny i równy dostęp do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców. Charakteryzujący się rozwiniętą infrastrukturą społeczną oraz szerokim wachlarzem wysokiej jakości usług publicznych i usług czasu wolnego.
- MOF GW to obszar atrakcyjny osiedleńczo oraz turystycznie, wykorzystujący potencjał infrastruktury instytucjonalnej oraz uwarunkowania przyrodnicze. Tworzący możliwości rozwoju osobistego i aktywności zawodowej mieszkańców. Charakteryzuje się wyróżniającymi na tle regionu i kraju produktami turystycznymi, bazującymi na potencjale przyrodniczym, kulturowym oraz dobrze rozwiniętej infrastrukturze turystycznej.
- To miejsce konkurencyjnej, inteligentnej i zielonej gospodarki, wpływającej pozytywnie na sytuację ekonomiczną mieszkańców oraz samorządów. Gospodarki wykorzystującej potencjał nowoczesnej edukacji wszystkich poziomów nauczania, opartej na synergii między oświatą a lokalnym rynkiem pracy. Gospodarki bazującej na potencjałach wewnętrznych poszczególnych gmin, dającej szansę rozwoju także na obszarach wiejskich, m. in. w oparciu o potencjał rolnictwa, produkty lokalne, regionalne i ekologiczne.
- To obszar spójny przestrzennie i cechujący się wysoką jakością środowiska. Umiejętnie dbający i wykorzystujący posiadane walory przyrodnicze oraz potencjał dziedzictwa kulturowego, a także aktywnie adaptujący się do zmian klimatycznych.
- MOF GW wykorzystuje dobrze rozwinięty i sprawnie funkcjonujący niskoemisyjny system komunikacji zbiorowej na rzecz podnoszenia poziomu spójności społecznej, poprawy dostępu do usług publicznych oraz rynku pracy. Jest również obszarem atrakcyjnym inwestycyjnie i turystycznie za sprawą dobrej zewnętrznej dostępności komunikacyjnej.
- Jest to wspólnota optymalnie wykorzystująca zewnętrzne i wewnętrzne narzędzia wsparcia rozwoju oraz korzystająca z efektu synergii będącego owocem intensywnej współpracy na poziomie MOF GW. Wspólnota angażująca się w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru, realizowane przy udziale partnerów publicznych, społecznych oraz gospodarczych, na szczeblu krajowym i międzynarodowym.

Misja

- Misją MOF GW jest zrównoważony i spójny społecznie oraz przestrzenie rozwój, który bazuje na współpracy i partnerstwie.

Rozwinięciem struktury postulatywnej Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030 są cele strategiczne oraz priorytety. Cele strategiczne definiują najważniejsze dążenia zarządzających, wynikają wprost z wizji oraz misji. Cele nawiązują do wymiaru społecznego, ekologicznego oraz gospodarczego. Wspierają je cele przekrojowe, związane z dostępnością komunikacyjną oraz organizacją współpracy.

Hierarchiczną strukturę celów uzupełniają priorytety. Wskazują one kluczowe dla przyszłego rozwoju MOF GW zagadnienia, które jednocześnie należą do obszarów kompetencji partnerów MOF.

Struktura wizji, misji, celów strategicznych i priorytetów nawiązuje bezpośrednio do wyzwań rozwojowych. Powiązania celów strategicznych i priorytetów wskazuje na spójność z wyzwaniami rozwojowymi. Wybrane priorytety mają charakter przekrojowy, co oznacza, że oddziałują na wiele wymiarów rozwojowych. Powiązanie celów i priorytetów z wyzwaniami wskazuje na konieczność integrowania działań i efektów.

Rysunek 2. Cele strategiczne i priorytety rozwoju MOF GW

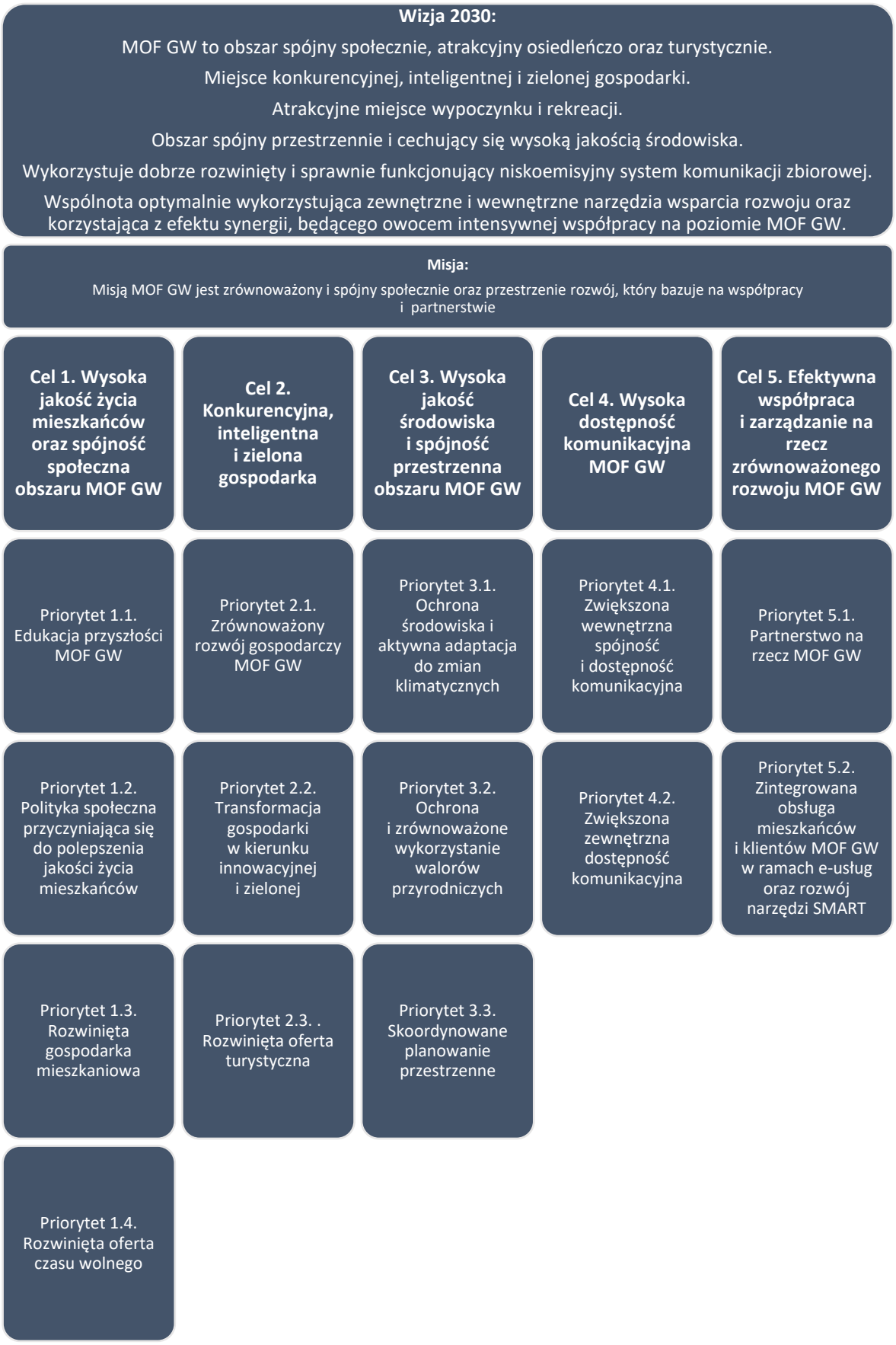

Tabela 2. Powiązania celów strategicznych i priorytetów z wyzwaniami rozwojowymi MOF GW

Wyzwanie/priorytety	1.1. Edukacja przyszłości MOF GW	1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców	1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa	1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego	2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW	2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej	2.3. Rozwinięta oferta turystyczna	3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych	3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne	4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna	4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna	5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW.	5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART
1. Dążenie do spójności i zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, poprzez m.in. zapewnienie pełnego i równego dostępu do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców.	+	+	+	+						(+)	+	(+)	(+)	+
2. Rozwijanie infrastruktury oraz usług publicznych i usług czasu wolnego, kształtowanych z myślą o podnoszeniu jakości życia mieszkańców, spójności społecznej oraz rozwoju turystycznym, wykorzystujące potencjał instytucji kultury, rekreacji, sportu oraz uwarunkowania przyrodnicze.		(+)		+			+		+	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
3. Rozwój konkurencyjnej gospodarki w kierunku inteligentnej i zielonej, bazującej na potencjałach poszczególnych gmin MOF GW, oddziałujący pozytywnie na sytuację ekonomiczną mieszkańców (wzrost dochodów ludności, nowe miejsca pracy) i samorządów (wzrost dochodów budżetowych) oraz kształtujący zdolność do zatrzymania młodych osób.	(+)	(+)			+	+	+	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
4. Rozwój funkcji turystycznej z wyróżniającymi się na tle kraju i regionu produktami turystycznymi, w szczególności bazującymi na potencjale przyrodniczym (zielone płuca Polski) i kulturowym oraz dobrze rozwiniętej infrastrukturze turystycznej.				(+)			+		+	(+)	(+)	(+)		
5. Kształtowanie nowoczesnej edukacji opartej na synergii między edukacją na każdym poziomie, od podstawowego do wyższego, a lokalnym rynkiem pracy, ukierunkowane na zwiększanie szans rozwoju osobistego oraz aktywności zawodowej mieszkańców.	+	(+)	(+)		(+)	(+)					(+)		(+)	(+)

Wyzwanie/priorytety	1.1. Edukacja przyszłości MOF GW	1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców	1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa	1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego	2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW	2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej	2.3. Rozwinięta oferta turystyczna	3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych	3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne	4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna	4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna	5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW.	5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART
6. Rozwijanie spójności obszaru MOF GW poprzez kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe.		(+)	(+)		(+)			(+)	(+)	+	(+)	(+)	+	(+)
7. Poprawa jakości środowiska, przeciwdziałanie ingerencji w środowisko przyrodnicze, umiejętne wykorzystanie posiadanych walorów przyrodniczych oraz aktywna adaptacja do zmian klimatu.				(+)		+	(+)	+	+	(+)	(+)	(+)		
8. Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej kształtowanej przez dobrze rozwinięty i funkcjonujący niskoemisyjny system komunikacji zbiorowej, wpływający na spójność społeczną, dostęp do usług publicznych oraz rynku pracy.	(+)	(+)		(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	+	+	(+)	(+)
9. Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej MOF GW w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru oraz uwolnienia potencjału turystycznego.					(+)		(+)				(+)	+		
10. Zacieśnianie współpracy w ramach MOF GW w celu osiągniecia efektu synergii oraz optymalnego wykorzystania zewnętrznych i wewnętrznych narzędzi wsparcia rozwoju regionalnego i lokalnego.	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	+	(+)	(+)	+	(+)
11. Intensyfikacja współpracy MOF GW na poziomie krajowym i międzynarodowym, w tym transgranicznym, dla zrównoważonego rozwoju obszaru, realizowana przy udziale partnerów publicznych, społecznych oraz gospodarczych.					(+)		(+)					(+)	(+)	

Źródło: opracowanie własne, gdzie + oznacza powiązania bezpośrednie, (+) powiązania pośrednie

5. Priorytety i kierunki działań

Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW

Priorytet 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW

Przestrzeń MOF GW, podobnie jak przestrzeń kraju, doświadczać będzie skutków zmian demograficznych. Widoczne są one m. in. w zmniejszającej się liczbie osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym zwiększaniu liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Polska doświadczy zjawiska depopulacji, która w szczególnej skali wystąpi po 2030 roku. Prognozować należy również napływ migrantów spoza Unii Europejskiej. Te zjawiska w istotny sposób determinować będą sposób funkcjonowania gospodarki MOF GW, usług społecznych i wreszcie społeczeństwa. Podtrzymanie konkurencyjności gospodarki i spójności społecznej zależeć będzie od jakości i dostępności kadr na rynku pracy. Rozwój systemu edukacji i opieki nad dziećmi na obszarze MOF GW kierunkować się będzie na efektywniejsze wykorzystanie posiadanych przez poszczególnych partnerów zasobów. Oznacza to zwiększenie spójności poszczególnych etapów kształcenia, tak aby docelowo system edukacji był na tyle atrakcyjny, aby zatrzymać młode osoby i dać im szansę na rozwój osobisty i zawodowy. Nie bez znaczenia będzie również dostosowanie systemu edukacji i wychowania do potrzeb integracji osób pochodzących spoza Unii Europejskiej.

Edukacja to jednocześnie tylko jedno z narzędzi, pozwalających na zatrzymanie młodych. Partnerzy samorządowi posiadają jednak ograniczoną wiedzę nt. potrzeb młodych osób. Jest to grupa społeczna, która w umiarkowany sposób komunikuje swoje potrzeby. Konieczne jest pogłębienie wiedzy nt. potrzeb młodych oraz opracowanie polityki młodzieżowej, w sposób partycypacyjny.

MOF GW dążyć będzie do wzmocnienia systemu wychowania i opieki nad dziećmi. Pozwoli to zwiększyć aktywność zawodową mieszkańców, a tym samym wspierać będzie konkurencyjność gospodarki.

System edukacji, w szczególności na poziomie podstawowym i opieki nad dziećmi, wymagać będzie dostosowania się do zmian liczby mieszkańców, które są bardzo dynamiczne na obszarze MOF GW. Związane są one przede wszystkim ze wzrastającą liczbą mieszkańców terenów podmiejskich Gorzowa Wielkopolskiego oraz depopulacją przestrzeni położonych w większej odległości.

Szczególną rolą w kształtowaniu dostępności do edukacji na terenie MOF GW pełnić będzie system komunikacji publicznej. Będzie on niezwykle ważny dla utrzymania konkurencyjności kształcenia na poziomie ponadpodstawowym, w tym zawodowym (m. in. w Gorzowie Wielkopolskim, Kostrzynie nad Odrą, Witnicy, Skwierzynie, Strzelcach Krajeńskich) oraz wyższym (w Gorzowie Wielkopolskim).

Warto dodać, iż w ostatniej dekadzie poszczególni partnerzy samorządowi istotnie wzmocnili infrastrukturę i jakość oferty edukacyjnej. Praktycznie w całej przestrzeni MOF GW powstało nowoczesne zaplecze edukacyjne. Szczególnym przykładem jest utworzenie Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim (CEZiB), tj. nowoczesnego zespołu średnich szkół zawodowych (Zespół Szkół Budowlanych i Samochodowych im. Mikołaja Kopernika, Zespół Szkół

Mechanicznych im. Zesłańców Sybiru oraz Centrum Kształcenia Zawodowego), opartego na synergii szkół z pracodawcami (dualny system kształcenia) i nastawionego m. in. na nauczanie zawodów poszukiwanych przez obecny rynek pracy. Te obiekty i zasoby powinny zostać wykorzystane również w edukacji osób dorosłych, być może także migrantów. Pola rozwoju oferty edukacyjnej związane są również z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. W gminach MOF GW powinna być tworzona atrakcyjna oferta edukacyjna, uzupełniająca w stosunku do oferty CEZiB, aby umiejętnie moderować proces kształcenia.

W zakresie kształcenia wyższego, realizowanego w MOF GW należy dążyć do wzmocnienia prestiżu szkół i uczelni lokalnych, jakości nauczania, wzmacniania kadry dydaktycznej oraz zdolności prowadzenia prac badawczo-rozwojowych. Jak pokazują dane dot. pochodzenia studentów gorzowskich uczelni, m. in. Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, zasięg oddziaływania uczelni jest ograniczony do okolicznych gmin i powiatów. Należy przy tym zauważyć, iż w perspektywie kilku lat wzmocniony zostanie system komunikacyjny, co pozwoli na podniesienie konkurencyjności oferty kształcenia i edukacji na terenie MOF GW.

W kontekście rozwoju jakości i dostępności edukacji na terenie MOF GW należy wspomnieć o luce kadrowej, która w perspektywie dekady może się pogłębić. W tym kontekście partnerzy z MOF GW dążyć będą do zapewnienia optymalnej dostępności do kadr oświaty i edukacji, zabezpieczających wysoki poziom edukacji.

Priorytet 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców

Obszar MOF GW jest co do zasady w miarę jednorodną przestrzenią pod względem jakości życia, poziomu rozwoju ekonomicznego, dostępności do miejsc pracy oraz usług publicznych. Jednocześnie wewnętrzne uwarunkowania rozwoju w dużym stopniu kształtuje potencjał usługowy Gorzowa Wielkopolskiego, w tym ranga i znaczenie tego miasta w strukturze osadniczej i rozwojowej województwa lubuskiego i kraju. Gorzów Wielkopolski wyraźnie koncentruje funkcje usługowe, administracyjne oraz gospodarcze na tle całego MOF GW. Istotny potencjał gospodarczy koncentruje się również w Kostrzynie nad Odrą. Potencjał tych dwóch ośrodków w istotny sposób kształtuje również politykę społeczną. Warto jednak podkreślić, iż poszczególne gminy i ośrodki lokalne na terenie MOF GW w ostatniej dekadzie rozwijały się dynamicznie. W przestrzeni MOF GW widoczny był istotny wpływ procesów suburbanizacyjnych na rozwój wybranych przestrzeni. Szczególnie dynamiczny napływ nowych mieszkańców widoczny był w gminach Deszczno, Kłodawa, Santok. Odpływ obserwowano w pozostałej części MOF GW. Miasto Gorzów Wielkopolski rekompensowało odpływ na tereny podmiejskie napływem migracyjnym z mniejszych miejscowości.

Powyżej opisany układ można odnieść do polityki społecznej MOF GW. Gorzów Wielkopolski oferuje bardzo dobrą dostępność i jakość usług społecznych. Im dalej od miasta tym dostępność jest wyraźnie gorsza, m. in. ze względu na dostępność do komunikacji publicznej. Poszczególne gminy zapewniają swoim mieszkańcom szereg usług, jednak część z nich, w szczególności dotycząca opieki zdrowotnej, dostępna jest poza ich granicami.

Na kwestię dostępności usług społecznych należy w MOF GW nałożyć kwestie zmian demograficznych, w tym starzenia się społeczeństwa. Jest to zjawisko dynamicznie występujące w kraju oraz na terenie MOF GW, co wynika ze struktury wieku społeczeństwa. Co więcej,

w perspektywie trzech kolejnych dekad utrzymany zostanie wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że inwestowanie w rozwiązania w zakresie polityki senioralnej będzie służyć społeczności przez długi okres czasu.

Na problemy starzejącego się społeczeństwa należy nałożyć kwestie odpowiedzialności i opieki międzypokoleniowej – dzieci nie poczuwają się do opieki nad swoimi rodzicami. Pogłębiane jest to przez odpływ młodych osób, co może oznaczać zerwanie więzi rodzinnych oraz generować problem opieki nad samotnymi starszymi osobami.

MOF GW dążyć będzie do wzmocnienia spójności i dostępności opieki zdrowotnej oraz działań na rzecz integracji społecznej. Poszczególne gminy poszukiwać będą wspólnych rozwiązań dotyczących infrastruktury opieki nad osobami starszymi lub potrzebującymi, np. w formie mieszkań chronionych, wykorzystując wzajemnie swoje zasoby i kompetencje. Integracja społeczna powinna również objąć osoby przybywające na teren MOF GW z innych krajów. Partnerzy dążyć będą do rozwijania spójnej oferty w ramach polityki opiekuńczej dla osób defaworyzowanych, a także infrastruktury na rzecz osób starszych oraz oferty w ramach polityki senioralnej, np. wspierającej aktywność seniorów.

Szczególnie ważnym działaniem dla spójności społecznej i jakości życia mieszkańców będzie zapewnienie kadr opieki zdrowotnej. Luka kadrowa w szczególny sposób dotyka kadr medycznych. Partnerzy samorządowi z MOF GW dążyć będą do stworzenia spójnego systemu ochrony zdrowia na obszarze MOF GW oraz dalszego rozwoju infrastruktury ochrony zdrowia. Kluczowym zasobem tego systemu będą kadry medyczne. Partnerzy podejmować będą działania na rzecz rozwoju kierunków o profilu pielęgniarskim, rozwijać będą system stypendialny dla młodych pracowników tzw. białego personelu. Przykładem są już realizowane działania m.in. Akademii im. Jakuba Paradyża, która otworzyła kierunki pielęgniarski (w 2020 roku) oraz ratownictwo medyczne (w 2021 roku).

W poszczególnych gminach MOF GW występują obszary szczególnej koncentracji problemów społecznych. Dotyczy to zarówno przestrzeni miejskich, z reguły są to śródmieścia miast, w których koncentruje się zabudowa komunalna. Dotyczy to również przestrzeni wiejskich, np. miejscowości, w których funkcjonowały PGR-y, miejscowości o deficytach powiązań komunikacyjnych. Dalszej rewitalizacji wymagają także parki i tereny zielone w obszarze MOF GW. Partnerzy MOF GW realizować będą działania rewitalizacyjne tych przestrzeni, skupiając szczególną uwagę na włączenie społeczne oraz kompleksowość rozwiązywania problemów.

Priorytet 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa

Na terenie MOF GW widoczne są dynamiczne procesy urbanizacyjne. Dotyczą one w szczególny sposób terenów podmiejskich. Należy oczekiwać, iż trend ten zostanie podtrzymany. Konieczne jest moderowanie procesów osadnictwa i rozwoju terenów zurbanizowanych na terenie MOF GW. Atrakcyjność osadniczą obszaru tworzą również przestrzenie miejskie. Ich atutem jest dobra dostępność do usług publicznych i miejsc pracy. Szczególnym wyzwaniem polityki mieszkaniowej MOF GW jest tworzenie warunków do życia dla osób młodych. Wraz ze wzrostem cen mieszkań pogarsza się dostępność do zasobów mieszkaniowych osób uboższych. Dlatego kolejnym wyzwaniem jest rozwijanie budownictwa społecznego. Jedną z głównym barier w zakresie dostępności do mieszkań dla osób młodych jest wysoka i rosnąca cena mieszkań w relacji do wynagrodzeń. Należy prognozować, iż trend wzrostu cen nieruchomości zostanie podtrzymany. MOF GW tworzyć będzie warunki do zatrzymania młodych m. in. poprzez rozwój oferty mieszkaniowej przystępnej cenowo.

Atutem MOF GW jest dostępność terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe. Dotyczy to zarówno przestrzeni miejskich, jak też wiejskich.

Priorytet 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego

Mieszkańcy MOF GW oczekują, że poza pracą miejsce zamieszkania zapewni im ofertę czasu wolnego. Co do zasady obszar MOF GW posiada dobrze rozwiniętą ofertę kulturalną, rozwija się również oferta sportowa i rekreacyjna, co widoczne jest m. in. w inwestycjach samorządów gminnych w tym zakresie. Proces ten nie został jeszcze dokończony i partnerzy będą kontynuować inwestycje w zakresie kultury, sportu i rekreacji. Atutem MOF GW jest dostęp do oferty czasu wolnego bazującej na walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Jednocześnie widoczne są braki w infrastrukturze czasu wolnego. Przykładowo na terenie Gorzowa Wielkopolskiego brakuje stadionu piłkarskiego i drużyny piłkarskiej, w której chcieliby grać młodzi mieszkańcy regionu. Do kolejnych deficytów MOF GW należy m. in. brak sali widowiskowo-koncertowej, basenu, który odciążyłby CSR Słowianka w Gorzowie Wielkopolskim, brak nowoczesnego obiektu kultury i obiektów sportowych w Strzelcach Krajeńskich, brak krytej pływalni w Kostrzynie nad Odrą, brak pełnowymiarowej hali sportowej w Skwierzynie, brak obiektów kulturalnych na nowobudowanych osiedlach na terenie MOF GW, brak odpowiednio uzbrojonych i nowoczesnych przystani nad jeziorami i rzekami, brak łatwo dostępnych miejsc edukacji dla dorosłych na obszarach wiejskich (rozwój usług edukacji ustawicznej w szkołach, świetlicach wiejskich).

Należy również zwrócić uwagę na problemy w dostępności do oferty czasu wolnego, dotykające obszarów wiejskich, w tym konieczność tworzenia miejsc rekreacji dla dzieci z wielofunkcyjnymi placami zabaw, rozbudowę sieci ścieżek rowerowych oraz rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej, a także obiektów turystyki wodnej.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do optymalniejszego wykorzystania swoich wzajemnych atutów. W tym celu wzmocniony zostanie system przekazywania i informowania o wydarzeniach kulturalnych, sportowych, czy z zakresu rekreacji. Poszczególne samorządy dążyć będą do unikania „wewnętrznej konkurencji" w zakresie oferty czasu wolnego, co może np. przejawiać się w terminach organizacji kluczowych imprez kulturalnych na terenie MOF. Ważne przy tym będzie rozwijanie kanałów i narzędzi dystrybucji informacji.

Warto dodać, iż atutem MOF GW w przypadku rekreacji jest dostępność do terenów zielonych. Partnerzy dążyć będą do wyeksponowania, ochrony i umiejętnego wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do zwiększenia zainteresowania i udziału mieszkańców w ofercie czasu wolnego. W tym celu zakłada się prowadzenie edukacji kulturalnej, wspierającej dodatkowo więzi społeczne i tożsamość mieszkańców.

Tabela 3. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW

Priorytety	Kierunki działań
1.1. Edukacja przyszłości MOF GW	1.1.1. Stworzenie spójnego systemu edukacji na obszarze MOF GW, ukierunkowanego na zwiększanie szans rozwoju osobistego i zawodowego, dostosowanego do zmieniających się uwarunkowań demograficznych oraz społecznych (m. in. integracja migrantów).
	1.1.2. Poprawa infrastruktury, jakości i dostępności edukacji poziomu podstawowego, średniego oraz wyższego na terenie MOF GW.
	1.1.3. Wsparcie rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych, ukierunkowane na podnoszenie aktywności zawodowej i ekonomicznej mieszkańców MOF GW.
	1.1.4. Wspieranie i wdrażanie rozwiązań z zakresu opieki nad dziećmi, sprzyjających aktywności zawodowej rodziców.
	1.1.5. Promocja i wzmocnienie prestiżu kształcenia ponadpodstawowego i wyższego na terenie MOF GW.
	1.1.6. Zapewnienie optymalnej dostępności do kadr oświaty i edukacji, zabezpieczających wysoki poziom edukacji na terenie MOF GW.
	1.1.7. Rozwój dualnego modelu kształcenia zawodowego.
1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców	1.2.1. Stworzenie spójnego systemu ochrony zdrowia na obszarze MOF GW oraz rozwój infrastruktury ochrony zdrowia.
	1.2.2. Budowa ośrodków wsparcia i integracji społecznej (np. ŚDS), mieszkań chronionych, w tym dla migrantów.
	1.2.3. Stworzenie spójnej oferty w ramach polityki opiekuńczej dla osób defaworyzowanych.
	1.2.4. Rozwój infrastruktury na rzecz osób starszych oraz spójnej oferty w ramach polityki senioralnej.
	1.2.5. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji.
	1.2.6. Wypracowanie wspólnej polityki i oferty młodzieżowej.
1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa	1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne).
	1.3.2. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej rozwojowi mieszkalnictwa.
	1.3.3. Rozwój budownictwa społecznego.
	1.3.4. Wspieranie rozwiązań z zakresu dostępności do mieszkań dla osób młodych.
1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego	1.4.1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej.
	1.4.2. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu

Priorytety	Kierunki działań
	wolnego, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego.
	1.4.3. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.
	1.4.4. Podnoszenie kompetencji mieszkańców MOF GW do uczestnictwa w kulturze poprzez wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji kulturowej.

Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka

Priorytet 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW

Partnerzy MOF GW dążyć będą do wspierania rozwoju gospodarczego na terenie MOF. Obszar MOF GW posiada istotne atuty dla dalszego dynamicznego rozwoju gospodarczego, do których należy zaliczyć lokalizację, przebieg tras komunikacyjnych, tradycje gospodarcze, rozwinięte już aktywności gospodarcze, w tym firmy, które odniosły sukces, potencjał edukacji oraz dostępność instytucji wsparcia biznesu. Nie bez znaczenia jest także zasób terenów inwestycyjnych. Kluczowe będzie powiązanie istniejących atutów i zasobów, przede wszystkim tworzenie synergii pomiędzy biznesem, oświatą i samorządami, czyli partnerskie podejście do moderowania rozwoju gospodarczego. Rolą samorządów, przy współpracy z IOB będzie moderowanie procesów rozwojowych oraz docelowo kierowanie interwencji rozwoju, np. infrastruktury, systemu oświaty, na potrzeby rozwoju gospodarczego. Dla wymiaru gospodarczego szczególnie ważne będą inwestycje i działania związane z komunikacją publiczną. Szczególnie warto wspomnieć o rozwoju połączeń kolejowych, które wzmocnią potencjał i dostępność do rynku pracy oraz kadr. Należy w tym miejscu wymienić m. in. potencjał rozwoju linii kolejowej nr 363, która docelowo połączy Gorzów Wielkopolski z Poznaniem, po drodze komunikując gminy Deszczno i Skwierzyna. Ważna będzie również inwestycja łącznic na stacji Kostrzyn nad Odrą, umożliwiając bezpośrednie połącznie dolnego tarasu stacji z górnym, czyli linii 273 i 203. Pozwoli to realizować bezpośrednie połączenia z Gorzowa Wlkp. do Szczecina i Zielonej Góry. Ważne będzie również odtworzenie linii 426 do Strzelec Krajeńskich.

Istotne znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarczego MOF GW będzie mieć dostępność do niemieckiego rynku. Bliskość granicy niesie za sobą oczywiście ryzyko wymywania zasobów ludzkich, co widoczne jest już w strefie przygranicznej np. w Kostrzynie nad Odrą, z drugiej strony jest szansą na sprzedaż produktów i usług wytwarzanych na terenie MOF GW. Partnerzy wspierać będą przedsiębiorców przy wchodzeniu na rynek niemiecki, co możliwe będzie m. in. poprzez rozwój powiązań komunikacyjnych, doradztwo i wsparcie instytucji otoczenia biznesu, rozwijanie kompetencji kulturowych i językowych, czy też aktywne wsparcie w nawiązywaniu kooperacji

i partnerstw. Możliwe to będzie m. in. poprzez tworzenie baz danych, rozwijanie narzędzi informatycznych, ułatwiających kooperację gospodarczą.

Niezwykle ważnym kierunkiem działania będzie tworzenie warunków do inwestowania na terenie MOF GW. Poszczególni partnerzy posiadają różnorodny zasób terenów inwestycyjnych. Dążyć będą do stworzenia wspólnej oferty inwestycyjnej, w tym również do wzmocnienia narzędzi i sposobu obsługi inwestorów, w celu optymalnego wykorzystania dostępnych terenów inwestycyjnych.

Ważnym zagadnieniem dla podtrzymania konkurencyjności gospodarki na terenie MOF GW będzie wzmacnianie i rozwijanie dualnego systemu kształcenia zawodowego. Kształcenie na potrzeby gospodarki odbywać się będzie w sposób praktyczny, przy aktywnym udziale przedsiębiorców. Podstawy dla tego systemu zostały już na terenie MOF GW stworzone. Powstaje m. in. nowoczesne Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu (CEZiB). Kształcenie na terenie MOF GW realizowane będzie z uwzględnieniem potrzeb gospodarki, w tym jej przyszłych trendów rozwoju.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do zacieśnienia współpracy w realizacji działań na rzecz rozwoju gospodarczego.

Priorytet 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej

MOF GW dążyć będzie do rozwinięcia i wzmocnienia potencjału do kreowania innowacyjnej i zielonej gospodarki, w szczególności do wspierania potencjału gospodarczego i innowacyjnego już zlokalizowanego w przestrzeni MOF GW, w tym potencjału instytucji otoczenia biznesu oraz szkół wyższych. W ten sposób pobudzać się będzie do rozwoju inicjatywy i pomysły przedsiębiorców związanych z miejscem zamieszkania, co ograniczać będzie w perspektywie długoterminowej ryzyko przenoszenia działalności gospodarczych poza obszar. W tym kontekście zakłada się m. in. wspieranie lokalnych start-upów. Kluczowym zasobem przyszłości dla innowacyjnej gospodarki są ludzie. MOF GW dążyć będzie do wspierania rozwoju zasobów kadrowych gospodarki, w szczególności w zakresie rozwoju przemysłu 4.0.

MOF GW posiada atuty dla rozwijania niskoemisyjnej i zielonej gospodarki. Przestrzeń MOF to obszar o stosunkowo niskiej presji na środowisko, z bogatymi zasobami przyrody. Ważne będzie eksponowanie tych atutów i wspieranie działań, które budować będą społeczną akceptację dla ekologicznych rozwiązań, również w wymiarze gospodarczym. Przykładem takich rozwiązań będzie rozwój niskoemisyjnego transportu, np. poprzez rozwijanie infrastruktury szybkiego ładowania pojazdów elektrycznych, czy też rozwój zielonej energetyki.

Powstanie multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie w Gorzowie Wielkopolskim wpisywać będzie się w rozwój transportu, bazującego na połączeniu potencjału dróg lądowych (droga ekspresowa S3, droga krajowa DK 22), linii kolejowych (linia 203 i 367) i dróg wodnych.

Potencjał zielonej gospodarki dotyczy również gospodarki rolnej. Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego lub ekstensywnego jest spójne z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu. Produkty ekologiczne powinny docelowo wspierać lokalne usługi, np. turystyczne, tym samym tworząc wewnętrzne łańcuchy powiązań gospodarczych (np. gorzowskie restauracje serwujące produkty z Puszczy Noteckiej, etc.).

Na obszarze MOF GW partnerzy dążyć będą do wzmocnienia współpracy przy poszukiwaniu i realizacji wspólnych tematów badawczo-rozwojowych, aby docelowo optymalnie wykorzystać potencjał wsparcia zewnętrznego dla potrzeb rozwoju innowacji.

Priorytet 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna

Na obszarze MOF GW istnieje potencjał do rozwijania gospodarki w oparciu o funkcję turystyczną. Tworzy je zarówno atrakcyjność przyrodnicza (np. Park Narodowy Ujście Warty, „Lubuskie Mazury", parki krajobrazowe i inne walory przyrodnicze, w tym obszary Natura 2000, duże polskie rzeki: Odra, Warta, Noteć, Obra, jeziora, lasy), potencjał kultury, w tym dziedzictwa kulturowego oraz historycznego (np. Twierdza Kostrzyn nad Odrą, średniowieczne mury w Strzelcach Krajeńskich, muzea i placówki kultury, liczne imprezy kulturalne, obiekty militarne umocnień Łuku Odry-Warty), ale też potencjał lokalizacyjny i komunikacyjny. W tym przypadku w rozwoju turystycznym nie można nie uwzględniać poprawiającej się dostępności komunikacyjnej oraz bliskości bogatego rynku dla usług, zlokalizowanego po niemieckiej stronie granicy (m.in. bliskość Berlina). Regionalną specjalizacją turystyczną MOF GW może być turystyka wodna. Wynika to m. in. z położenia nad trzema dużymi rzekami Odrą, Wartą i Notecią oraz położeniem na terenie MOF GW licznych jezior. Aby wykorzystać ten potencjał MOF GW inwestować będzie w infrastrukturę turystyczną oraz tworzyć będzie warunki do rozwoju usług turystycznych.

Potencjał rozwoju funkcji turystycznej związany jest również z popytem wewnętrznym, który przejawia się m. in. aktywnością sportową, rekreacyjną i wypoczynkową. W tym kontekście atuty do rozwoju funkcji turystycznej widoczne są m. in. w sąsiedztwie Gorzowa Wielkopolskiego. Tworzy to szansę na rozwój turystyki weekendowej.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do wzmocnienia i rozwoju infrastruktury turystycznej, która poprawi dostępność atrakcji turystycznych, pozwoli lepiej je ze sobą powiązać, a także wykreuje nowe produkty turystyczne, np. związane z turystyką rowerową. Ważne jest rozwijanie infrastruktury turystycznej w układach sieciowych, tj. pozwalających na uzyskanie efektów synergii, także z obszarami położonymi poza MOF GW. Szczególnym przykładem jest wykorzystanie potencjału Międzynarodowej Drogi Wodnej – E70, Wielkiej Pętli Wielkopolskiej oraz koncepcji tzw. „Lubuskich Mazur", drugiego w Polsce po Mazurach, największego obszaru pod względem ilości jezior, połączonych ze sobą kanałami umożliwiającymi dopłynięcie z gminy Strzelce Krajeńskie, przez Santok, Gorzów Wielkopolski i Kostrzyn nad Odrą do Bałtyku. Istotną kwestią jest również budowa mariny „Delfin" w Kostrzynie nad Odrą, co pozwoli wzmocnić potencjał turystyki wodnej.

Wspierając rozwój turystyki MOF GW, partnerzy będą dążyć do zorganizowania wspólnej promocji. Zakłada się pakietowanie wybranych atrakcji i produktów, w szczególnej łączności z koncepcją promocji Województwa Lubuskiego, co zwiększy skuteczność przekazu promocyjnego. Promocja powinna być kierowana nie tylko do odbiorcy krajowego, ale w szczególności do mieszkańców przygranicznych regionów Niemiec. W tym kontekście, jak też w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej, należy traktować współpracę transgraniczną, jako istotne narzędzie dla rozwoju funkcji turystycznej na obszarze MOF GW.

Tabela 4. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka

Priorytety	Kierunki działań
2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW	2.1.1. Stworzenie przedsięwzięć, produktów i procesów, budujących synergię między biznesem, oświatą i samorządem.
	2.1.2. Wykorzystanie potencjału transgranicznego do rozwoju gospodarczego.
	2.1.3. Wspieranie tworzenia wspólnej oferty eksportowej.
	2.1.4. Stworzenie baz danych i narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.
	2.1.5. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów MOF GW.
	2.1.6. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie MOF GW, w tym digitalizacja i udostępnienie danych.
	2.1.7. Wsparcie powstania agencji rozwoju gospodarczego MOF GW.
	2.1.8. Zbrojenie terenów inwestycyjnych ukierunkowane na zrównoważony rozwój aktywności gospodarczej MOF GW.
2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej	2.2.1. Wspieranie rozwoju i wykorzystania potencjału naukowego w celu budowania innowacyjnej i zielonej gospodarki.
	2.2.2. Wspieranie, promocja i rozwój zielonej energetyki np. OZE.
	2.2.3. Wspieranie i realizacja działań na rzecz zmniejszenia emisyjności lokalnej gospodarki, np. infrastruktury „szybkiego ładowania" pojazdów elektrycznych.
	2.2.4. Wspieranie lokalnych start-upów.
	2.2.5. Wspieranie rolnictwa ekologicznego i tworzenie warunków do sprzedaży produktów regionalnych.
	2.2.6. Wspieranie rozwoju przemysłu 4.0, w tym działalności Partnerstwa pn.: SMART FACTORY 4.0[3] oraz tworzenia Lubuskiego Centrum Przemysłu 4.0.[4]
	2.2.7. Wspieranie specjalizacji gospodarczej MOF GW w oparciu o zasoby i tradycje przemysłowe.
	2.2.8. Wspieranie budowy multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie.
2.3. Rozwinięta oferta turystyczna	2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.

[3] Celem przedsięwzięcia jest współpraca przy poszukiwaniu wspólnych obszarów badawczo-rozwojowych oraz wspólne przygotowanie projektów i przedsięwzięć innowacyjnych do sfinansowania w ramach perspektywy finansowej UE 2021-2027.

[4] Celem przedsięwzięcia jest prowadzenie działalności badawczej, rozwojowej, wdrożeniowej i szkoleniowej upowszechniającej wiedzę ekspercką w obszarze przemysłu przyszłości i obejmuje ono między innymi: (a) zarówno zielone technologie i IoT, AI, VR, robotyzację (technologie w obszarze Przemysłu 4.0); (b) budowanie ekosystemu wraz z AJP, LKM, GOT PNP Sp. z o.o. i CEZiB.

	2.3.2. Wykorzystanie potencjału MDW – E70 i Wielkiej Pętli Wielkopolskiej oraz „Lubuskich Mazur".
	2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.
	2.3.4. Tworzenie, wzmacnianie i promowanie lokalnych produktów turystycznych.
	2.3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej.
	2.3.6. Stworzenie wspólnej oferty turystycznej.
	2.3.7. Orientacja w promocji turystycznej na rynek niemiecki.

Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW

Priorytet 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych

Problemy dotyczące ochrony środowiska na obszarze MOF GW są zasadniczo przekrojowe i charakterystyczne dla jego całej przestrzeni, część jest również kształtowana specyfiką wybranych składowych obszaru. Do kwestii problemowych, które dotykają całej przestrzeni MOF GW należy zaliczyć kwestie jakości powietrza atmosferycznego, determinowaną głównie niską emisją. Problemem przekrojowym jest oczywiście kwestia dostosowania się do zmian klimatycznych, z tą różnicą, że poszczególne obszary MOF wymagają specyficznego podejścia do tematu kryzysu klimatycznego. Szczególny wymiar zmian klimatycznych przejawia się w zagrożeniu powodziowym oraz zagrożeniu podtopień, wywołanych przez nawalne deszcze. Warto dodać, że przez teren MOF GW płyną m. in. rzeki Odra, Warta i Noteć.

W realizacji działań rozwojowych na obszarze MOF GW należy uwzględnić kwestie odnoszące się do zarządzania ryzykiem powodziowym. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty przyjęty został Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., opublikowany w dniu 1 grudnia 2016 r. (Dz. U. poz. 1938). Jego głównym celem jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych.

Kolejną ważną kwestią odnoszącą się do wymiaru zmian klimatycznych jest przeciwdziałanie suszy. 3 września 2021 roku Minister właściwy ds. gospodarki wodnej opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. z 2021 r. poz. 1615). Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru.

Powyższe oznacza, że wszelkie działania inwestycyjne i rozwojowe w MOF GW należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców, m. in. poprzez działania edukacyjne, wspieranie rozwiązań z zakresu wymiany źródeł ciepła, promocję

odnawialnych źródeł energii, czy też działania realizowane przy współpracy z organizacjami i podmiotami zajmującymi się ochroną przyrody.

Ważne w kontekście społecznego odbioru i budowy świadomości ekologicznej mieszkańców będą działania na rzecz rozwoju terenów zielonych. Działania te ukierunkowane będą m. in. na zwiększaniu odporności przestrzeni na zjawiska kryzysowe, takie jak susze, upalne dni, czy też nawalne deszcze.

Dla części gmin, w tym głównie na obszarach wiejskich i mniejszych miejscowości, wciąż nierozwiązanym problemem jest gospodarka ściekowa. Oznacza to potrzebę inwestowania w rozwój sieci kanalizacyjnej lub rozproszone systemy oczyszczania ścieków. Problemem nadal pozostaje kwestia właściwej gospodarki odpadami, także w kwestii segregacji odpadów. Na obszarze MOF GW występują dzikie wysypiska, problem zaśmiecenia oraz materiały zawierające azbest. Należy zatem rozwijać nowoczesne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Ważnym działaniem dla MOF GW będzie monitorowanie stanu środowiska, głównie wody i powietrza. Monitoring środowiska powinien mieć wymiar nie tylko analityczny, ale jego wyniki powinny służyć działaniom informacyjnym, edukacyjnym oraz zapobiegawczym.

W zakresie problemu gospodarki ściekowej istnieje konieczność realizacji ustaleń Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK), w którym zostały ujęte kwestie uporządkowania gospodarki ściekami komunalnymi zgodnie z wymaganiami wynikającymi z dyrektywy 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

Dla MOF GW ważna będzie realizacja działań odnoszących się do konieczność zachowania naturalnej zdolności retencyjnej gruntów - czynnika szczególnie istotnego w kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu. Ważny przy tym będzie rozwój tzw. niebieskiej i zielonej infrastruktury w kontekście adaptacji do zmian klimatu oraz działania dot. promowania/wsparcia rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw.

Jednym z kluczowych zagadnień dla wymiaru środowiskowego na obszarze całego MOF GW będzie organizacja transportu zbiorowego. W obszarze dążyć będzie się do wspierania i rozwijania niskoemisyjnego transportu zbiorowego, opartego na elektromobliności, a także rozbudowy sieci ścieżek rowerowych. Ważnym i kontynuowanym tematem będzie dążenie do poprawy efektywności energetycznej budynków, np. poprzez ich termomodernizację, jak też rozwój i promowanie odnawialnych źródeł energii.

Priorytet 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych

Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych na obszarze MOF GW jest konieczna dla zachowania atutów i walorów przyrody. Partnerzy MOF GW dążyć będą do eksponowania przyrody i budowania społecznej wrażliwości na rzecz przyrody. W tym celu rozwijać będą infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną przyjazną środowisku. Dążyć będą do ograniczania zabudowy na obszarach wrażliwych i cennych przyrodniczo, tak aby zachować bioróżnorodność i zróżnicowanie siedlisk. Wraz z partnerami społecznymi oraz instytucjami publicznymi realizować będą działania z zakresu czynnej i biernej ochrony przyrody, w tym działania popularyzujące przyrodę.

Warto dodać, iż przy realizacji działań na rzecz przyrody mogą liczyć na współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami publicznymi, realizującymi zadania czynnej i biernej ochrony przyrody. Partnerzy ci mogą wnosić potencjał wiedzy, zaangażowania oraz doświadczenia w realizacji działań edukacyjnych i w zakresie ochrony przyrody, w tym np. dotyczące rozwoju turystyki przyrodniczej, rozwoju infrastruktury turystycznej, kształtowania zasad polityki przestrzennej.

Ważną kwestią dla zachowania przyrody na obszarze MOF GW jest ciągłość i spójności obszarów chronionych. Szczególnie ważne jest to na styku obszarów chronionych oraz w odniesieniu do miejsc, które mogą być poddane znacznej presji urbanizacyjnej. W tym celu partnerzy samorządowi wspólnie z partnerami społecznymi i instytucjami planują opracować strategię ochrony środowiska i polityki ekologicznej MOF GW.

Priorytet 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne

Z uwagi na oczekiwaną znaczną dynamikę procesów rozwojowych w obszarze MOF GW oraz potrzebę zrównoważonego rozwoju tej przestrzeni, konieczna jest koordynacja procesów rozwoju przestrzennego. Są one widoczne w szczególny sposób na granicach administracyjnych poszczególnych gmin, przykładem mogą być zjawiska urbanizacyjne zachodzące pod Gorzowem Wielkopolskim, kwestie utrzymania spójności ochrony zasobów przyrodniczych, czy na przykład kwestia spójności układów komunikacyjnych, w tym np. dróg i ścieżek rowerowych. Większy nacisk należy położyć na lepszą współpracę samorządów i urbanistów w trakcie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na granicach gmin, ale także wspólną politykę przestrzenną przy inwestycjach strategicznych lub problematycznych, np. lokalizacja schronisk dla zwierząt, zakładów utylizacji odpadów, składowisk odpadów.

Nie bez znaczenia dla planowania przestrzennego będą działania na rzecz rozwoju aktywności gospodarczej. Partnerzy samorządowi MOF GW są świadomi deficytów w zakresie koordynowania planowania przestrzennego. Konieczne będzie podjęcie wysiłków na rzecz większej współpracy planistów przestrzennych z poszczególnych gmin, być może tworzenie wspólnych narzędzi i zasobów otwartych danych przestrzennych, które ułatwią koordynację. Ważnym zagadnieniem dla planowania przestrzennego będzie włączenie w procesy planistyczne mieszkańców i kształtowanie ich świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Partnerzy MOF GW dążyć będą do systematycznego powiększania powierzchni objętej planami zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 5. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW

Priorytety	Kierunki działań
3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych	3.1.1. Rozwój infrastruktury błękitno-zielonej.
	3.1.2. Rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.
	3.1.3. Racjonalna gospodarka odpadami wraz z budową infrastruktury wspierającej segregacje, w tym PSZOK.
	3.1.4. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznych i mieszkaniowych.

	3.1.5. Wspieranie rozwoju OZE, w tym współpracy producentów energii i tworzenia klastrów energii.
	3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.
	3.1.7. Zwiększanie zdolności retencyjnych, w tym zachowanie naturalnej retencji, zachowanie swobodnego przepływu wód powierzchniowych, unikanie zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią.
	3.1.8. Ochrona przeciwpowodziowa, w tym rozwój systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, budowa zbiorników retencyjnych.
	3.1.9. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
	3.1.10. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska oraz działań informacyjnych w tym zakresie.
	3.1.11. Niwelowanie miejskich wysp ciepła.
3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	3.2.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przyjaznej środowisku.
	3.2.2. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).
	3.2.3. Wspieranie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych MOF GW.
	3.2.4. Stworzenie strategii dotyczącej ochrony środowiska i polityki ekologicznej na terenie MOF GW.
	3.2.5. Popularyzacja wiedzy nt. walorów przyrodniczych MOF GW wśród mieszkańców i turystów.
3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne	3.3.1. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia spójności planowania przestrzennego (kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe).
	3.3.2. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.
	3.3.3. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego.

Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW

Priorytet 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna

Kwestie dostępności komunikacyjnej są kluczowe dla zrównoważonego rozwoju obszaru MOF GW. Są one przekrojowe dla celów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. System komunikacji publicznej będzie swoistym krwioobiegiem dla spójności społecznej oraz utrzymania konkurencyjności gospodarki i rynku pracy. Przestrzeń MOF GW nasycona jest nierównomiernie

usługami publicznymi. Im dalsza odległość od Gorzowa Wielkopolskiego, tym dostępność do usług maleje. Dostępność do usług publicznych należy postrzegać również w wymiarach lokalnych. Dla przykładu dotychczasowy rozwój połączeń komunikacji publicznej w gminach podmiejskich Gorzowa Wielkopolskiego realizowany był z myślą lepszego połączenia z przestrzenią miejską. Obecnie deficyty w tych gminach występują w połączeniach wewnątrz gminy, co utrudnia korzystanie z szeregu usług na poziomie lokalnym, np. administracji, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej, kultury. Warto również dodać, iż obszar MOF GW doświadcza zjawiska starzenia się społeczeństwa. Mobilność starszych osób jeszcze w większym stopniu zależeć będzie od dostępności do komunikacji publicznej. Podobny problem dotyka również młodzieży szkolnej, dojeżdżającej do szkół na terenie miast oraz studentów.

Najważniejsze inwestycje i rozwiązania poprawiające wewnętrzną dostępność komunikacyjną opierać się będą na istniejącym układzie drogowym, który wzmocniony zostanie przez kilka kluczowych rozwiązań, w tym północną obwodnicę Gorzowa Wielkopolskiego oraz tzw. Most Zachodni w Gorzowie Wielkopolskim. Obecnie deficyty powiązań drogowych dotyczą m. in. koncentracji ruchu drogowego w centrum Gorzowa Wielkopolskiego, które pogłębia m. in. brak wspomnianej obwodnicy oraz deficyt przepraw przez Wartę i Odrę. Podobną sytuację można zaobserwować w Kostrzynie nad Odrą, gdzie „wąskim gardłem" jest również przeprawa mostowa przez Wartę, a problemem jest brak obwodnicy. Należy oczekiwać, że ważną inwestycją dla MOF GW będzie rozbudowa DK 22 oraz wykorzystanie potencjału przebiegu drogi S3. Ważne będzie usprawnienie połączeń w kierunku granicy z Niemcami (m. in. Kostrzyn nad Odrą). Przy projektowaniu nowych rozwiązań komunikacyjnych należy zwrócić szczególną uwagę na potrzeby i opinie mieszkańców. Inwestycje powinny być prowadzone z uwzględnieniem konsultacji społecznych. Przykładem może być budowa drogi S3 w Karninie, która odcięła część mieszkańców od głównej części miejscowości. Mieszkańcy sygnalizują potrzebę realizacji w tym miejscu przejścia dla pieszych nad drogą. Dla mieszkańców i pracodawców z MOF GW ważny będzie rozwój komunikacji publicznej, który powinien uwzględniać kwestie środowiskowe (niskoemisyjność). Powinien być on ukierunkowany na poprawę dostępności do Gorzowa Wielkopolskiego, jak też miejsc ważnych ze względu na dojazdy do pracy. Powinien opierać się na zintegrowanej ofercie, wykorzystującej mocniej połączenia kolejowe. Ważnymi inwestycjami w tym zakresie będą węzły przesiadkowe oraz zabieganie o szybszą modernizację, przebudowę (Kostrzyn nad Odrą) i dobudowę (linie kolejowe 415 i 426) infrastruktury kolejowej. W ten sposób możliwe będzie odciążenie przestrzeni miejskich z ruchu samochodów, co poprawi stan powietrza, jak i jakość życia.

Infrastruktura kolejowa, w szczególności odcinki L203, L273, L367, już dzisiaj pozwalają rozpocząć budowę systemu komunikacji o wysokiej prędkości handlowej i wysokiej częstotliwości w kluczowych kategoriach ruchu: regionalnym i międzywojewódzkim. Rozwinięcie tego systemu, w pierwszym etapie, o odcinki L415, L426, tor łączący górny i dolny poziom stacji Kostrzyn n/Odrą da możliwość jazdy do Szczecina i Zielonej Góry, budowę nowych punktów handlowych, a także sprawi, iż większa część obszaru MOF GW obsługiwana byłaby przez szybki transport szynowy.

Partnerzy MOF GW dążyć będą do integracji różnych środków komunikacji, w której wiodącą rolę odgrywać będzie komunikacja publiczna, w szczególności z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury torowej. Narzędziem integrującym komunikację publiczną będzie m. in. wspólny bilet na terenie MOF GW. Coraz istotniejszą rolę w komunikacji odgrywać będzie rower i inne środki komunikacji indywidulanej. Partnerzy dążyć będą do rozwijania spójnej i wygodnej dla mieszkańców, funkcjonalnej sieci dróg i ścieżek rowerowych. Sieć rowerowa rozwijać się będzie w odniesieniu do

potrzeb codziennego przemieszczania się mieszkańców, integrując się m. in. z komunikacją publiczną. Infrastruktura rowerowa rozwijana będzie również z myślą o funkcji rekreacyjnej i turystycznej.

Priorytet 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna

Obszar MOF GW to jedna z najlepiej skomunikowanych przestrzeni w kraju pod względem relacji głównych tras komunikacyjnych w układzie północ-południe (droga S3) oraz wschód-zachód (autostrada A2). Potencjał dostępności komunikacyjnej zostanie wzmocniony poprzez inwestycje w drogę S3 (połączenia z Republiką Czeską oraz dostęp do portu w Świnoujściu) oraz drogę krajową nr 22. Duży potencjał poprawy dostępności komunikacyjnej tkwi w linii kolejowej nr 203 Krzyż-Berlin.

Szczególne znaczenie dla rozwoju Gorzowa Wielkopolskiego i MOF GW będzie mieć uruchomienie bezpośrednich połączeń kolejowych, w tym do Szczecina, Poznania, Wrocławia, Bydgoszczy oraz Berlina.

Dla MOF GW znaczenie mieć będzie stworzenie linii komunikacyjnej północ-południe (tzw. Magistrali Zachodniej), która planowana jest w ramach inwestycji PKP PLK. Linia komunikacyjna na osi północ-południe Szczecin – Kostrzyn nad Odrą (wymagana budowa łącznic linii kolejowych nr 273 z 203) – Gorzów Wielkopolski – Skwierzyna (remont linii 203 i 367) – Międzyrzecz (częściowo nowy odcinek) – Świebodzin (odbudowa linii kolejowej w starym śladzie L384) – Sulechów (remont linii 358, 273) – Zielona Góra – Wrocław zwiększy oddziaływanie pasażerskie zachodniego korytarza transportowego w ciągu L273.

Budowa Magistrali Zachodniej pozwoli na budowę efektywnej sieci połączeń pasażerskich i różnych gałęzi transportu, skokowo zwiększy zasięg publicznego transportu, realnie oddziałując na gospodarkę i eliminując wykluczenie komunikacyjne. Pozwoli zaproponować przewoźnikom kolejowym i organizatorom transportu sieć połączeń krajowych o wysokich parametrach oraz zbliży centra obu stolic województwa lubuskiego na „odległość 80 minut".

Partnerzy MOF GW uczestniczyć będą aktywnie w pracach nad rozwojem systemów i połączeń komunikacyjnych w ujęciu regionalnym i krajowym, które „otworzą" przestrzeń MOF komunikacyjnie, pozwolą powiązać ją efektywniej z przestrzenią kraju oraz w układzie międzynarodowym. Ważne dla MOF GW będzie zintegrowanie połączeń komunikacji publicznej z komunikacją lotniczą. Ponadto partnerzy opracują wspólny Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF GW.

Warto również zauważyć potencjał do rozwoju multimodalnego transportu w oparciu o Międzynarodową Drogę Wodną E30 Dunaj (Bratysława) – Morze Bałtyckie (Szczecin) i położenie na Międzynarodowej Drodze Wodnej E70 Atlantyk (Antwerpia) – Morze Bałtyckie (Kłajpeda), w tym w kontekście planów odbudowy znaczenia transportu śródlądowego jako niskoemisyjnego, przyjaznego środowisku. Potrzeba wsparcia budowy multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie, została już zaznaczona wcześniej, w Priorytecie 2.2.

Tabela 6. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW

Priorytety	Kierunki działań
4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna	4.1.1. Poszerzenie oferty i usprawnienie obecnej (punktualność) komunikacji zbiorowej z uwzględnieniem kolei metropolitalnej, wraz z przebudową układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, odbudową odcinka L415 Gorzów Wielkopolski – Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna, odbudową odcinka L426 Strzelce Krajeńskie Wschód – Strzelce Krajeńskie.
	4.1.2. Budowa, rozwój i integracja sieci dróg rowerowych oraz połączeń pieszych (m. in. chodników i ścieżek pieszych).
	4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.
	4.1.4. Poprawa rozwiązań z zakresu komunikacji publicznej, z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF GW, w tym integracja taryfowa.
	4.1.5. Budowa i rozwój komunikacji zbiorowej niskoemisyjnej, wraz z centrami przesiadkowymi.
	4.1.6. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Gorzowa Wielkopolskiego jako rdzenia MOF GW.
	4.1.7. Wykorzystanie potencjału dwóch osi drogowych S3 i DK22/DK24 (Wschód – Zachód, Północ – Południe) do zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz MOF GW.
	4.1.8. Realizacja inwestycji w pasie drogowym, które przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa (np. oświetlenie ulic, przystanki autobusowe).
	4.1.9. Opracowanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF GW.
4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna	4.2.1. Zwiększenie dostępności kolejowej, drogowej i wodnej oraz lotniczej obszaru MOF GW na poziomie krajowym oraz transgranicznym, w tym wykorzystanie potencjału intermodalności rozwiązań komunikacyjnych, m. in. potencjału rzek w funkcji komunikacyjnej i transportowej oraz znaczenia budowy Magistrali Zachodniej.

Cel 5.Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW

Priorytet 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW

Współpraca w ramach MOF GW jest przekrojowym celem, bez którego trudno myśleć o skutecznej realizacji założeń wspólnej strategii rozwoju. MOF GW dążyć będzie do wzmocnienia i rozwinięcia potencjału instytucjonalnego. Warto podkreślić, iż część partnerów MOF GW posiada już doświadczenie we wzajemnej współpracy. Poszerzenie MOF wymaga zbudowania na nowo zasad współpracy. Dotychczasowe partnerstwo opierające się na współpracy Gorzowa Wielkopolskiego z gminami Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Santok, poszerzone zostało o gminy Lubiszyn, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Witnica oraz Kostrzyn nad Odrą. Dotychczasowy wymiar współpracy dotyczył więc gmin wiejskich, sąsiadujących z przestrzenią miejską Gorzowa Wielkopolskiego. Obecny kształt partnerstwa ma zdecydowanie inny wymiar. Przede wszystkim partnerstwo MOF GW wzbogacone zostało o nieduże miasta, mające swoje specyficzne problemy, związane m. in. z depopulacją, potrzebami rewitalizacyjnymi. Na obszarze MOF GW znalazły się również obszary charakteryzujące się znaczną skalą depopulacji, która dotyka również obszarów wiejskich. Koncentracja negatywnych zjawisk na obszarach wiejskich wymaga podejmowania i realizacji przekrojowych i komplementarnych działań. Partnerzy w szczególny sposób wspierać będą realizację działań rozwojowych na tych obszarach, dzieląc się pomysłami, wspierając lokalną społeczność, dążąc do poprawy dostępu do usług publicznych i możliwości samorozwoju. Oznacza to, że pespektywa celów rozwojowych i priorytetów w ujęciu MOF GW znacznie się poszerzyła. Zmieniła się również dynamika i skala wybranych problemów. Wymaga to stworzenia odpowiednich struktur zarządzania i wsparcia koordynacji wybranych działań rozwojowych, np. poprzez pracę tematyczną w grupach roboczych. Do szczególnych wymiarów współpracy należy zaliczyć: edukację, kulturę, sport i rekreację, turystykę oraz transport publiczny. Ważną kwestią będzie tematyka planowania przestrzennego oraz wspólnego moderowania rozwoju gospodarczego. Wartością dodaną partnerstwa mogą być projekty realizowane ze środków ponadlokalnych, krajowych i międzynarodowych, które premiują kompleksowe podejście. Partnerzy mogą również wspólnie uczyć się od siebie, wzmacniać i uzupełniać swoje kompetencje.

Priorytet 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART

Poprawa jakości usług publicznych przez partnerów MOF GW wymaga integrowania działań i narzędzi, w szczególności wykorzystujących nowoczesne środki komunikacji. Ułatwi to odbiorcom końcowym, czyli mieszkańcom, ale też przedsiębiorcom, pozyskiwanie niezbędnych informacji oraz usług, które funkcjonować będą w sposób jednolity w przestrzeni MOF GW (wspólny standard).

Partnerzy samorządowi dążyć będą do dalszego rozwijania e-usług. Konieczne jest również dążenie do poprawy dostępności do szerokopasmowego Internetu na obszarze całego MOF GW, jak też prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu, np. seniorów.

Poszczególni partnerzy samorządowi dążyć będą do rozwijania w ramach swoich kompetencji rozwiązań inteligentnych, tzw. idei SMART CITY oraz SMART VILLAGE. Wymiar SMART dotyczy

faktycznie bardzo szerokich zagadnień. Kluczowym punktem odniesienia jest mieszkaniec lub odbiorca działań, realizowanych przez samorządy. Oznacza to, że rozwijanie idei SMART wymaga nie tylko zastosowania nowoczesnych technologii, ale również rozwijania partycypacyjnego modelu funkcjonowania samorządu lokalnego.

Przykładem mogą być działania typu Urban Lab, w których wspólnie z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi tworzy się i testuje wybrane rozwiązania, służące podnoszeniu jakości życia, zwiększające dostęp do usług np. kultury, pomocy społecznej, komunikacji publicznej, czy też administracji. Przykładem rozwiązań SMART może być model konsultacji i partycypacji społecznej, polityka informacyjna, oparte na możliwości korzystania z otwartych danych, ale też rozwiązania sprzyjające oszczędności energii, ochronie środowiska, poprawiające dostęp do komunikacji publicznej.

Tabela 7. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW

Priorytety	Kierunki działań
5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW	5.1.1. Powołanie zespołu ds. zarządzania MOF GW odpowiedzialnego za realizację strategii.
	5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.
	5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.
5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART	5.2.1. Rozbudowa i integrowanie platform informatycznych dla wzmocnienia systemów współpracy i zarządzania MOF GW.
	5.2.2. Rozwój e-usług.
	5.3.3. Wspieranie rozbudowy sieci internetowej, w tym dążenie do zwiększania dostępu do internetu dużych prędkości.
	5.3.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.
	5.3.5. Tworzenie i wdrażanie kompleksowych inteligentnych rozwiązań i systemów zarządzania miastem, gminą, powiatem, w tym rozwiązań SMART.

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej MOF GW

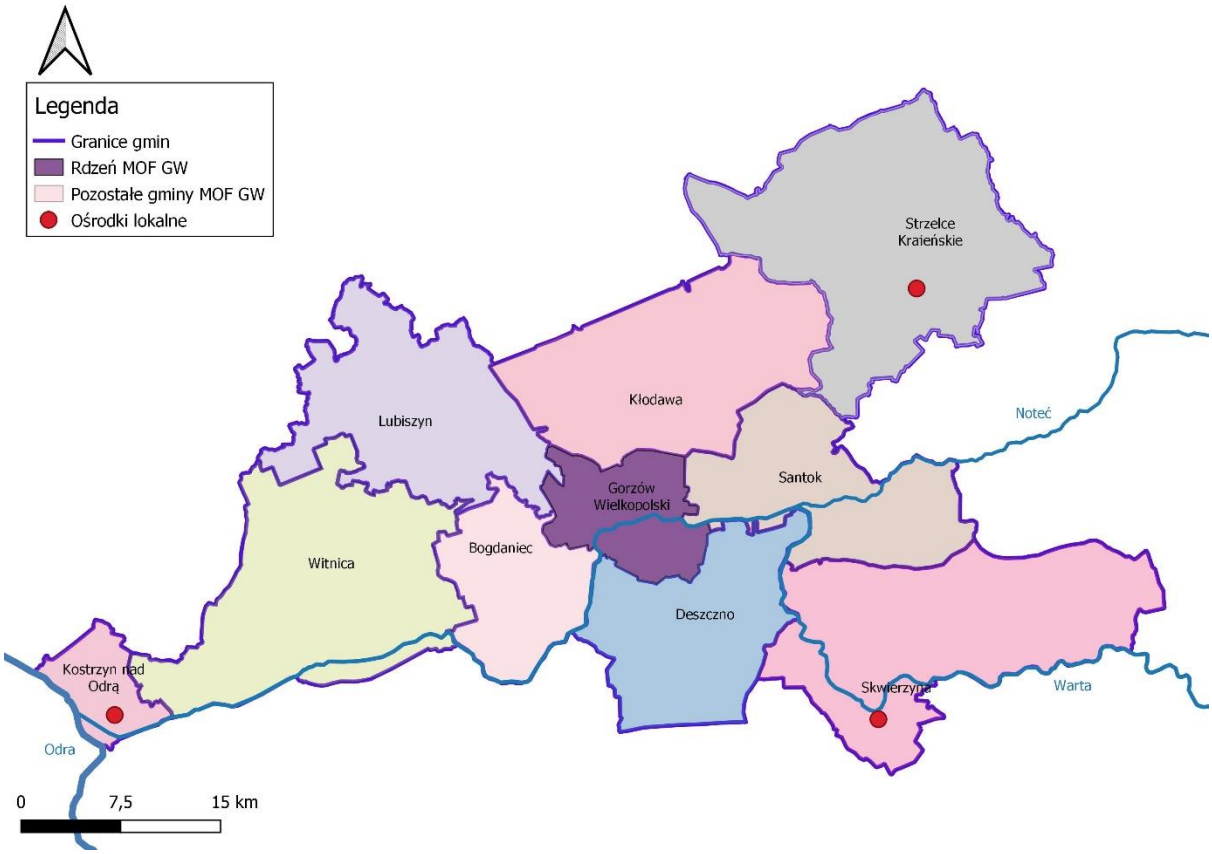
6.1. Założenia struktury funkcjonalno-przestrzennej w kontekście ustaleń Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030

Miejski Obszar Funkcjonalny Gorzowa Wielkopolskiego (MOF GW) położony jest w zachodniej części Polski, w województwie lubuskim i zajmuje powierzchnię 1 904 km^2.

W skład MOF GW wchodzi 10 gmin:

- jedna gmina miejska na prawach powiatu: Gorzów Wielkopolski,
- jedna gmina miejska: Kostrzyn nad Odrą,
- trzy gminy miejsko-wiejskie: Witnica, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna,
- pięć gmin wiejskich: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Santok.

Mapa 10. Granice Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne

Atutami MOF GW jest korzystne położenie geograficzne względem układu dróg szybkiego ruchu, w tym przebieg drogi ekspresowej S3 (węzły Gorzów Wielkopolski Północ, Gorzów Wielkopolski Zachód, Gorzów Wielkopolski Południe, Skwierzyna Zachód, Skwierzyna Południe), bliski przebieg autostrady A2 (węzeł Jordanowo 62 km od centrum Gorzowa Wielkopolskiego). Obszar MOF charakteryzuje się bliskością do międzynarodowych lotnisk: Poznań-Ławica (POZ) – (przez S3 i A2 163 km/1h 30min) oraz lotnisk w Berlinie.

Przez obszar MOF GW przebiegają linie kolejowe: LK 203 Tczew-Chojnice-Piła-Krzyż Wielkopolski-Gorzów Wielkopolski-Kostrzyn nad Odrą, LK 273 Szczecin-Kostrzyn nad Odrą-Zielona Góra-Wrocław, LK 363 Rokietnica-Skwierzyna, LK 367 Zbąszynek-Gorzów Wielkopolski. Istotne znaczenie będzie mieć budowa torów stacyjnych łączących górny i dolny poziom stacji Kostrzyn nad Odrą w aspekcie odbudowy połączeń międzywojewódzkich, regionalnych i towarowych w Gorzowie Wielkopolski na osi północ – południe, wschód – zachód. Dzięki temu możliwe stanie się uruchomienie pociągów międzywojewódzkich: Szczecin – Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski – Skwierzyna – Międzychód – Poznań – (kraj); w początkowej fazie przez Krzyż. W ruchu regionalnym możliwe będą połączenia na trasach Gorzów Wielkopolski – Kostrzyn nad Odrą – Rzepin – Zielona Góra oraz Szczecin – Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski.

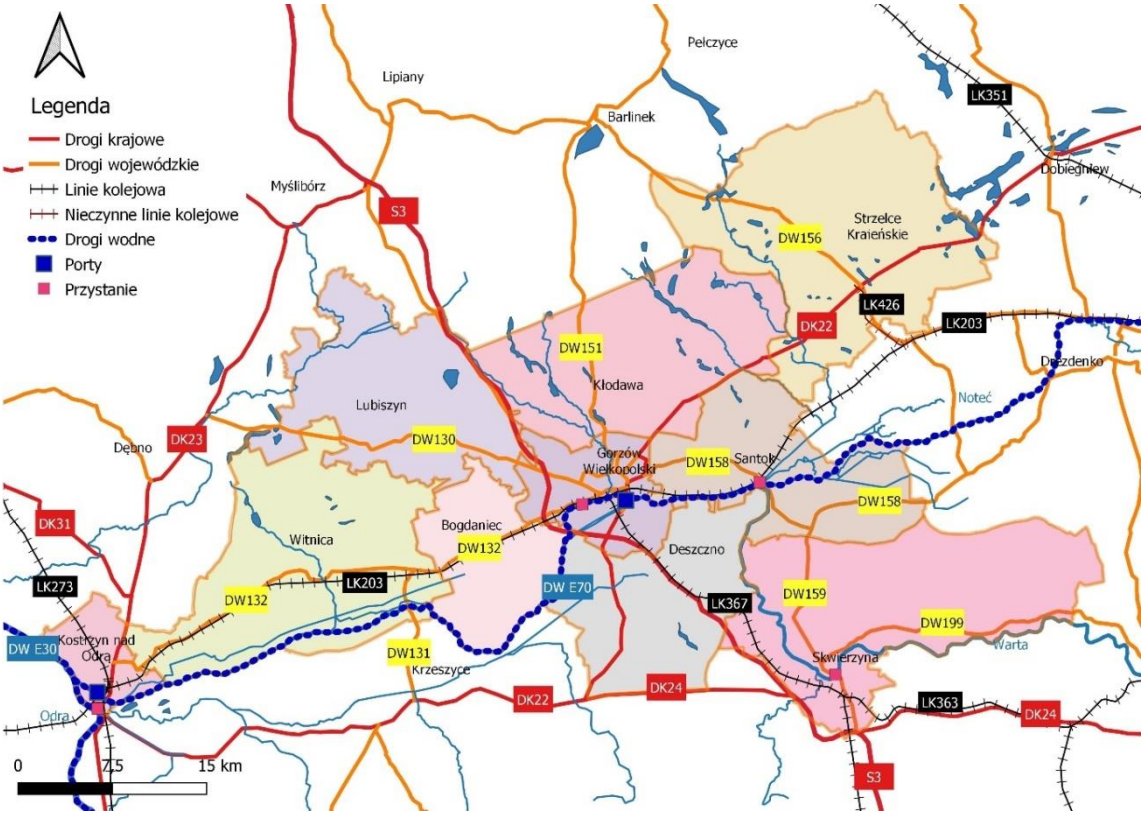
Potencjał dla wzmocnienia dostępności transportu publicznego ma modernizacja linii kolejowych, w tym elektryfikacja linii kolejowej nr 203 (kluczowej dla połączeń na linii Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wielkopolski – Krzyż), modernizacja linii kolejowej nr 363 (ważnej w połączeniach Gorzowa Wielkopolskiego z Poznaniem przez Skwierzynę) oraz odtworzenie linii kolejowej nr 426 łączącej stację Strzelce Krajeńskie Wschód ze stacją Strzelce Krajeńskie (zwiększenie dostępności do linii kolejowej nr 203 i tym samym połączeń z Gorzowem Wielkopolskim) oraz linii kolejowej nr 415 w Gorzowie Wielkopolskim. Wydłużenie relacji pociągów do węzła przesiadkowego Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna pozwoli zaproponować nową siatkę połączeń do ważnego miejskiego generatora ruchu obsługiwanego miejską i regionalną komunikacją autobusową. Pozwoli także rozpocząć prace w zakresie budowy kolei aglomeracyjnej w ramach MOF GW.

Podstawowy układ drogowy opiera się na drogach krajowych nr 22, 24 oraz 31 oraz drogach wojewódzkich nr 130, 131, 132, 151, 156, 158, 159, 199. Szczególnie ważną rolę w wewnętrznym układzie komunikacyjnym MOF GW odgrywają: droga ekspresowa S3, droga krajowa nr 22 oraz linie kolejowe nr 203 i 367.

MOF GW położony jest w korytarzu dwóch międzynarodowych dróg wodnych, tj. E-30 oraz E-70. Porty rzeczne zlokalizowane są w Kostrzynie nad Odrą oraz Gorzowie Wielkopolskim, przystanie żeglarskie w Kostrzynie nad Odrą, Gorzowie Wielkopolskim, Santoku oraz Skwierzynie.

W obszarze ruchu lotniczego lokalizacja MOF GW ma potencjał do obsługi jednostek wojskowych w Skwierzynie, Międzyrzeczu i Wędrzynie oraz ruchu osobowego, kurierskiego i cargo.

Mapa 11. Układ komunikacyjny MOF GW

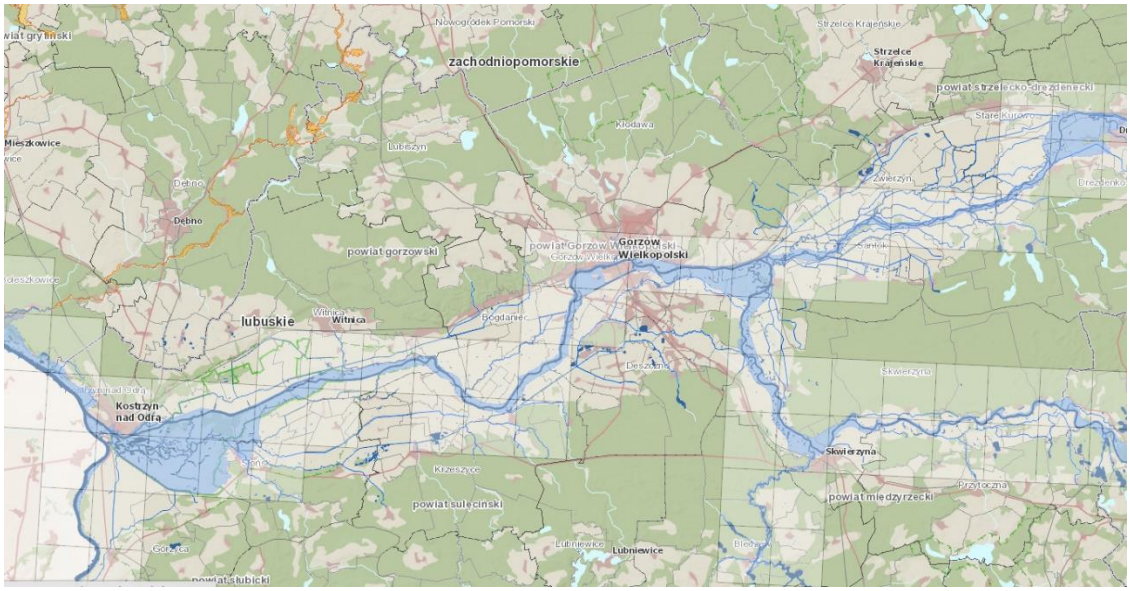

Źródło: opracowanie własne

W granicach MOF GW można wyróżnić strefy o odmiennym ukształtowaniu – na północy jest to obszar Równiny Gorzowskiej, będącej częścią Pojezierza Południowopomorskiego. Południową część obszaru MOF GW zajmuje Kotlina Gorzowska. Zachodni kraniec położony jest w Kotlinie Freiwaldzkiej, zaś wschodnia część MOF GW na obszarze Pojezierza Dobiegniewskiego.

Na terenie MOF GW występują obszary zagrożenia powodziowego. System ochrony przeciwpowodziowej na terenie MOF GW tworzą przede wszystkim wały przeciwpowodziowe, które obejmują większość odcinków Warty i Noteci. Stan techniczny tych obiektów jest zróżnicowany. Również mniejsze rzeki na terenie MOF GW stwarzają zagrożenia lokalnych podtopień, co ma miejsce szczególnie podczas nawalnych deszczy. Zaliczyć do nich należy rzekę Kłodawkę w mieście Gorzowie Wielkopolskim.

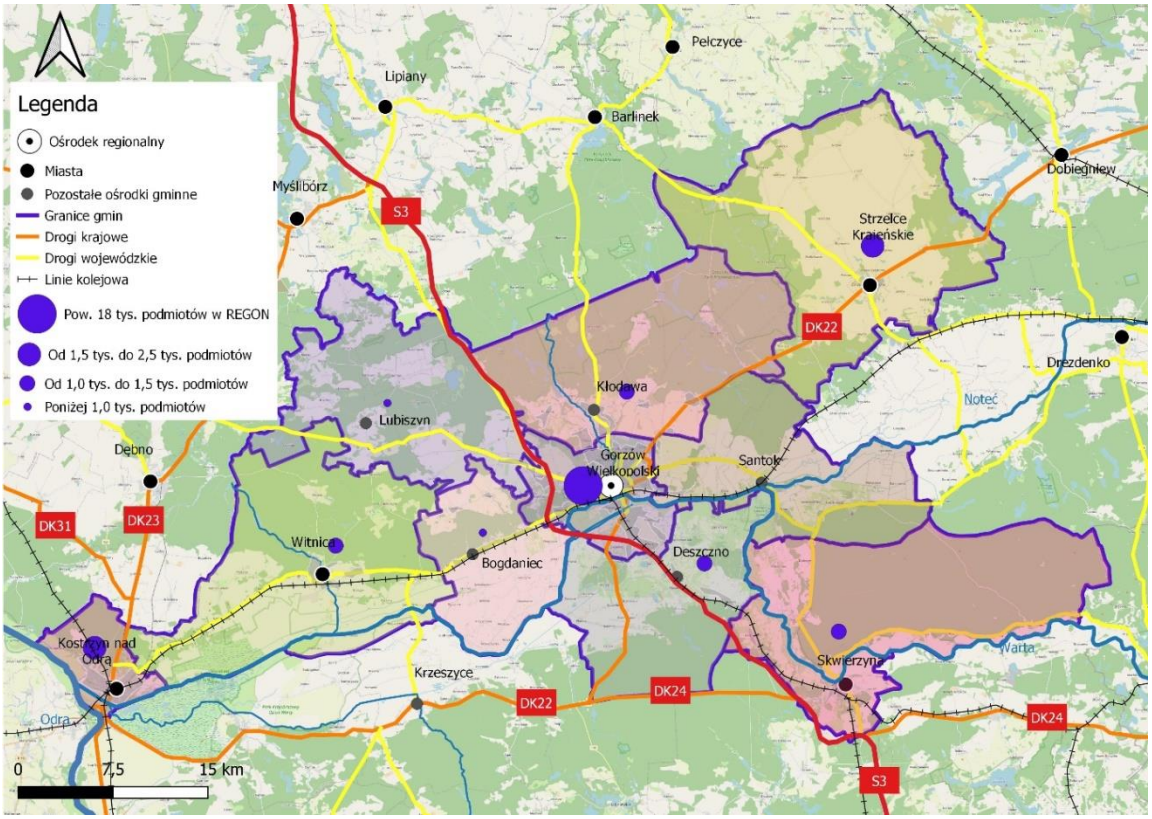
Mapa 12. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie MOF GW

Źródło: https://isok.gov.pl/hydroportal.html

Szczególny potencjał do rozwoju gospodarczego mają gminy dobrze skomunikowane, leżące na ważnych szlakach komunikacyjnych (np. w gminie Skwierzyna krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa 24 – Poznań-Gorzów i międzynarodowe E-65 Wrocław – Szczecin). Bliskość zjazdów z trasy S3 oraz posiadanie obowiązującego MPZP wyznaczającego tereny PU - produkcyjno-usługowe w sąsiedztwie węzła S3, to kluczowe czynniki wpływające na możliwość przyciągania inwestycji.

Mapa 13. Uwarunkowania rozwoju gospodarczego na terenie MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Przyszły model funkcjonalno-przestrzenny MOF GW bazować będzie przede wszystkim na możliwie zrównoważonym rozwoju przestrzennym, którego wyznacznikiem będzie rozwój systemów komunikacji publicznej oraz modernizacji dróg i połączeń kolejowych. Zakłada się ponadto rozwój funkcji gospodarczej, w tym w oparciu o poprawiającą się dostępność komunikacyjną. Obszar MOF GW dysponuje znacznym zasobem wolnych terenów inwestycyjnych.

Procesy modernizacyjne zachodzić będą zarówno w przestrzeniach miejskich (np. rewitalizacja) oraz na obszarach wiejskich (m. in. poprawa dostępności i jakości usług i infrastruktury społecznej, rozwój infrastruktury na rzecz ochrony środowiska).

Oczekuje się przy tym, że w obrębie MOF GW nadal zachodzić będą dynamiczne procesy migracji wewnętrznej, czego wyrazem będzie wzrost liczby mieszkańców gmin podmiejskich względem Gorzowa Wielkopolskiego. Wyzwaniem będzie zatrzymanie odpływu mieszkańców z gmin oddalonych od przestrzeni miejskiej Gorzowa Wielkopolskiego, np. Skwierzyny, Strzelec Krajeńskich czy Witnicy.

Oczekuje się wzmocnienia funkcji turystycznej, w tym wzrostu liczby turystów nocujących na obszarze MOF GW.

MOF GW stanie się przede wszystkim lepiej skomunikowany, zarówno w ujęciu wewnętrznym, jak też zewnętrznym. Wzmocni to dostępność do rynków pracy, usług, ale wpływać będzie także na rozwój przedsiębiorczości, także na obszarach wiejskich.

6.2. Obszary strategicznej interwencji w MOF GW

Polityka rozwoju MOF GW w wymiarze przestrzennym nie zakłada szczególnej koncentracji wybranych działań lecz próbę moderowania rozwoju w oparciu o naturalne uwarunkowania, istniejące potencjały, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego przestrzennie rozwoju. Kluczowe dla przyszłego rozwoju MOF GW będzie wykorzystanie atutów lokalizacyjnych oraz potencjałów edukacyjnych i demograficznych, jak również wolnych terenów inwestycyjnych – do rozwijania innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki. Kluczowym zagadnieniem dla spójności społeczno-ekonomicznej, umożliwiającej z jednej strony rozwój gospodarczy, a z drugiej strony dostępność do miejsc pracy – będą inwestycje komunikacyjne. Priorytetowo należy traktować inwestycje modernizacji linii kolejowej nr 203, modernizacji istniejących połączeń drogowych, w tym drogi krajowej nr 22. Ponadto należy uwzględnić założenia przebudowy układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, które umożliwią bezpośrednie połącznie dolnego tarasu stacji z górnym, czyli linii 273 i 203, odbudowę odcinka linii kolejowej nr 415 Gorzów Wielkopolski – Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna oraz odbudowę odcinka linii kolejowej nr 426 Strzelce Kraj. Wschód – Strzelce Kraj.

Obszar MOF GW posiada swoje specyficzne uwarunkowania rozwoju, do których zaliczyć należy m. in. bliskość granicy z Niemcami oraz występowanie terenów zagrożonych powodzią. Te specyficzne uwarunkowania widoczne są w obszarach strategicznej interwencji zdefiniowanych z poziomu regionalnego. Ponadto należy zauważyć, iż MOF GW, dążąc do zrównoważonego rozwoju, musi w szczególny sposób zwracać uwagę na potrzeby obszarów wiejskich, które doświadczają dużej dynamiki przemian społeczno-ekonomicznych. Na obszarze MOF GW widoczna jest również

szczególna koncentracja problemów społecznych, w tym na obszarach popegeerowskich, współwystępujących z innymi zjawiskami problemowymi.

Powyższe kwestie wskazują na potrzebę wyznaczenia następujących obszarów strategicznej interwencji:

1. Obszar strategicznej interwencji – obszary zagrożenia powodziowego MOF GW (wyznaczony z poziomu regionalnego),
2. Obszar strategicznej interwencji – obszary przygraniczne MOF GW (wyznaczony z poziomu regionalnego),
3. Obszary strategicznej interwencji – rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW,
4. Obszar strategicznej interwencji – obszary rewitalizacji MOF GW,
5. Obszar strategicznej interwencji – obszary wiejskie MOF GW,
6. Obszar strategicznej interwencji – obszary zagrożone trwałą marginalizacją (wyznaczony z poziomu krajowego).

Tabela 8. Obszary strategicznej interwencji MOF GW

Lp.	Obszar strategicznej interwencji	Poziom wyznaczenia	Zasięg na obszarze MOF GW
1.	Obszary zagrożenia powodziowego MOF GW	Regionalny	Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Bogdaniec, Witnica, Kostrzyn nad Odrą
2.	Obszary przygraniczne MOF GW	Regionalny	Cały obszar MOF GW
3.	Rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW	MOF GW	Cały obszar MOF GW
4.	Obszary rewitalizacji MOF GW	MOF GW	Obszary rewitalizacji na terenie wszystkich gmin MOF GW
5.	Obszary wiejskie MOF GW	MOF GW	Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica
6.	Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Krajowy	Skwierzyna

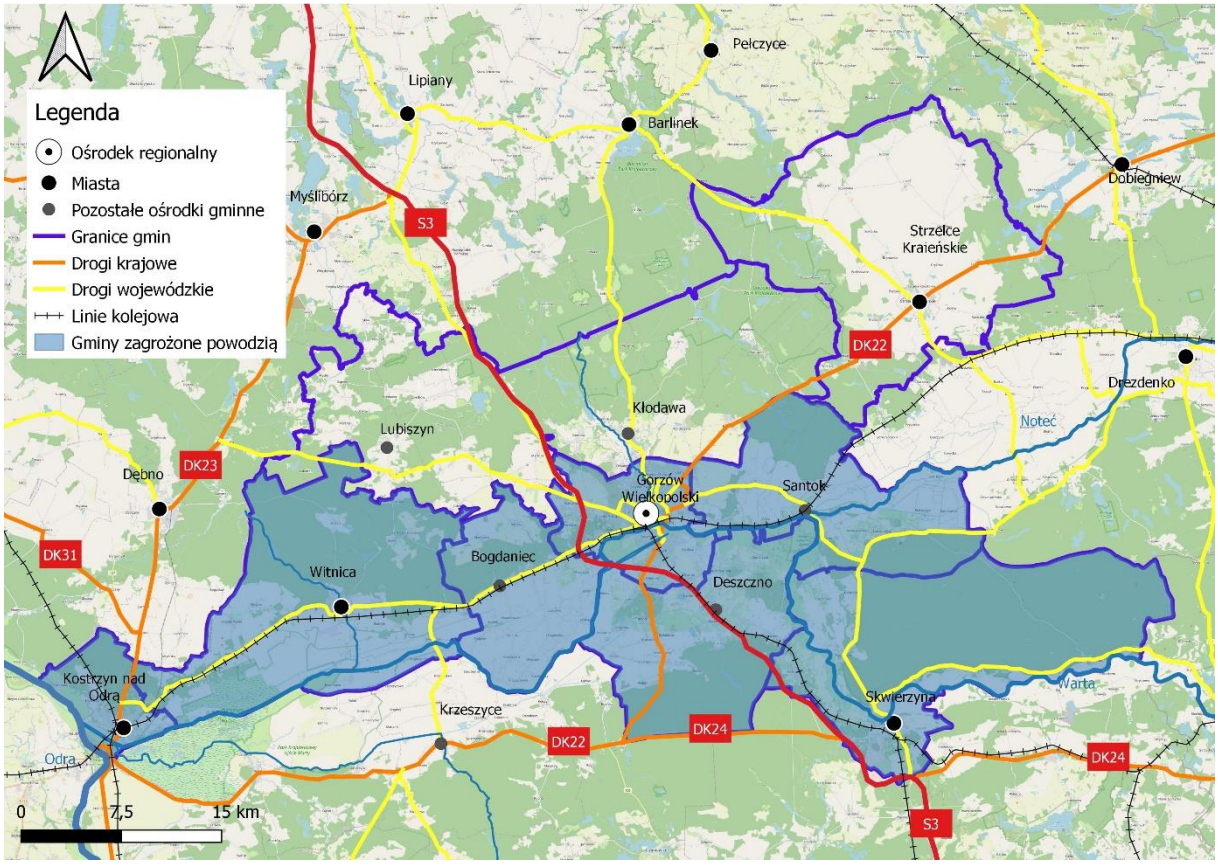
Obszar strategicznej interwencji – obszary zagrożenia powodziowego MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Bogdaniec, Witnica, Kostrzyn nad Odrą.[5]
- Planowany zakres interwencji:
  - Na szczególną uwagę zasługuje informowanie o ograniczaniu zagospodarowania na terenach zagrożonych powodziami (OSZP) p=10% i p=1%. Kluczowe jest zachowanie terenów w niezmienionym kształcie i zagospodarowaniu, nie wprowadzanie nowej zabudowy, zachowanie naturalnej retencji, zachowanie swobodnego przepływu wód powierzchniowych. Działania ukierunkowane powinny być na unikanie zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią.
- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
  - 3.1.1. Rozwój infrastruktury błękitno-zielonej.

[5] Gminy, które objęte są obszarami szczególnego zagrożenia powodzią na terenie województwa lubuskiego.

- 3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.
- 3.1.7. Zwiększanie zdolności retencyjnych, w tym zachowanie naturalnej retencji, zachowanie swobodnego przepływu wód powierzchniowych, unikanie zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią.
- 3.1.8. Ochrona przeciwpowodziowa, w tym rozwój systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, budowa zbiorników retencyjnych.
- 3.1.9. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
- 3.1.10. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska oraz działań informacyjnych w tym zakresie.
- 3.2.2. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).
- 3.3.1. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia spójności planowania przestrzennego (kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe).
- 3.3.2. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.
- 3.3.3. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego.

Mapa 14. OSI obszary zagrożenia powodziowego MOF GW

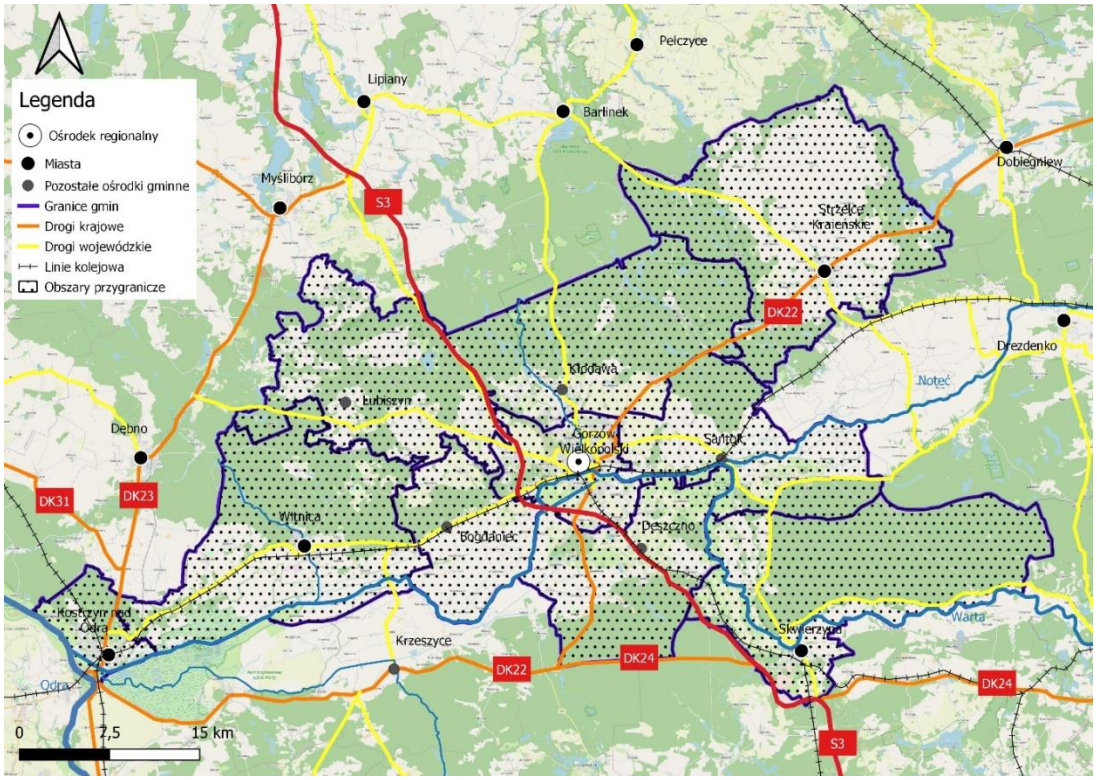
Źródło: opracowanie własne

Obszar strategicznej interwencji – obszary przygraniczne MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica, Kostrzyn nad Odrą (cały obszar MOF GW.
- Planowany zakres interwencji:
    - Obszary przygraniczne z jednej strony posiadają specyficzny potencjał rozwojowy wynikający z możliwości bezpośredniej współpracy międzynarodowej w dziedzinie gospodarczej, wymiany handlowej, kontaktów politycznych czy realizacji projektów transgranicznych. Z drugiej strony problemem jest peryferyjne położenie, słaba krajowa dostępność transportowa oraz zwiększona migracja mieszkańców. Zwrócić uwagę należy również na wysoki poziom konkurencyjności sąsiednich regionów zagranicznych w zakresie płac czy też usług publicznych. Ważnym kierunkiem interwencji polityki regionalnej w stosunku do obszarów przygranicznych jest wspomaganie procesu ich integracji z głównymi obszarami aktywności gospodarczej, dzięki zapewnianiu rozwoju powiązań funkcjonalnych po obu stronach granicy. Wiązać się to powinno m.in. z realizacją projektów infrastrukturalnych i zwiększeniem gęstości połączeń drogowych i kolejowych. Konieczne są ponadto działania na rzecz poprawy standardów życia, wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności obszarów przygranicznych, zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak i społecznym poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną, edukację i kulturę.[6]
- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
    - 2.1.2. Wykorzystanie potencjału transgranicznego do rozwoju gospodarczego.
    - 2.1.3. Wspieranie tworzenia wspólnej oferty eksportowej.
    - 2.3.2. Wykorzystanie potencjału MDW – E70 i Wielkiej Pętli Wielkopolskiej oraz „Lubuskich Mazur".
    - 2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.
    - 2.3.7. Orientacja w promocji turystycznej na rynek niemiecki.
    - 4.1.7. Wykorzystanie potencjału dwóch osi drogowych S3 i DK22/DK24 (Wschód – Zachód, Północ – Południe) do zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz MOF GW.
    - 4.2.1. Zwiększenie dostępności kolejowej, drogowej, i wodnej oraz lotniczej obszaru MOF GW na poziomie krajowym oraz transgranicznym, w tym wykorzystanie potencjału intermodalności rozwiązań komunikacyjnych, m. in. potencjału rzek w funkcji komunikacyjnej i transportowej oraz znaczenia budowy Magistrali Zachodniej.

[6] Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Mapa 15. OSI obszary przygraniczne MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Obszar strategicznej interwencji – rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica, Kostrzyn nad Odrą (cały obszar MOF GW).
- Planowany zakres interwencji:
    - wsparcie powstawania nowych i funkcjonowania istniejących ośrodków innowacji oraz instytucji naukowych i badawczych, zwiększania potencjału wyższych uczelni oraz wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności sektora przedsiębiorstw, zwłaszcza rozwój funkcji B+R;
    - zwiększanie dostępności do usług publicznych wyższego rzędu oraz budowa i modernizacja infrastruktury związanej z usługami publicznymi;
    - rozwój terenów inwestycyjnych;
    - rozwój zintegrowanych systemów transportu publicznego przy wykorzystaniu elektromobilności i nisko- oraz bezemisyjnych środków transportu, w tym promowanie ruchu pieszego i rowerowego;
    - inwestowanie w infrastrukturę drogową;
    - promowanie innowacji w obszarze smart city i zielonej gospodarki;
    - rozwój różnych form współpracy sieciowej w skali krajowej i międzynarodowej;

- upowszechnienie gospodarki o obiegu zamkniętym w miejskich obszarach funkcjonalnych miast wojewódzkich i zapewnienie wsparcia dla działań związanych z jej promocją i rozwojem.[7]

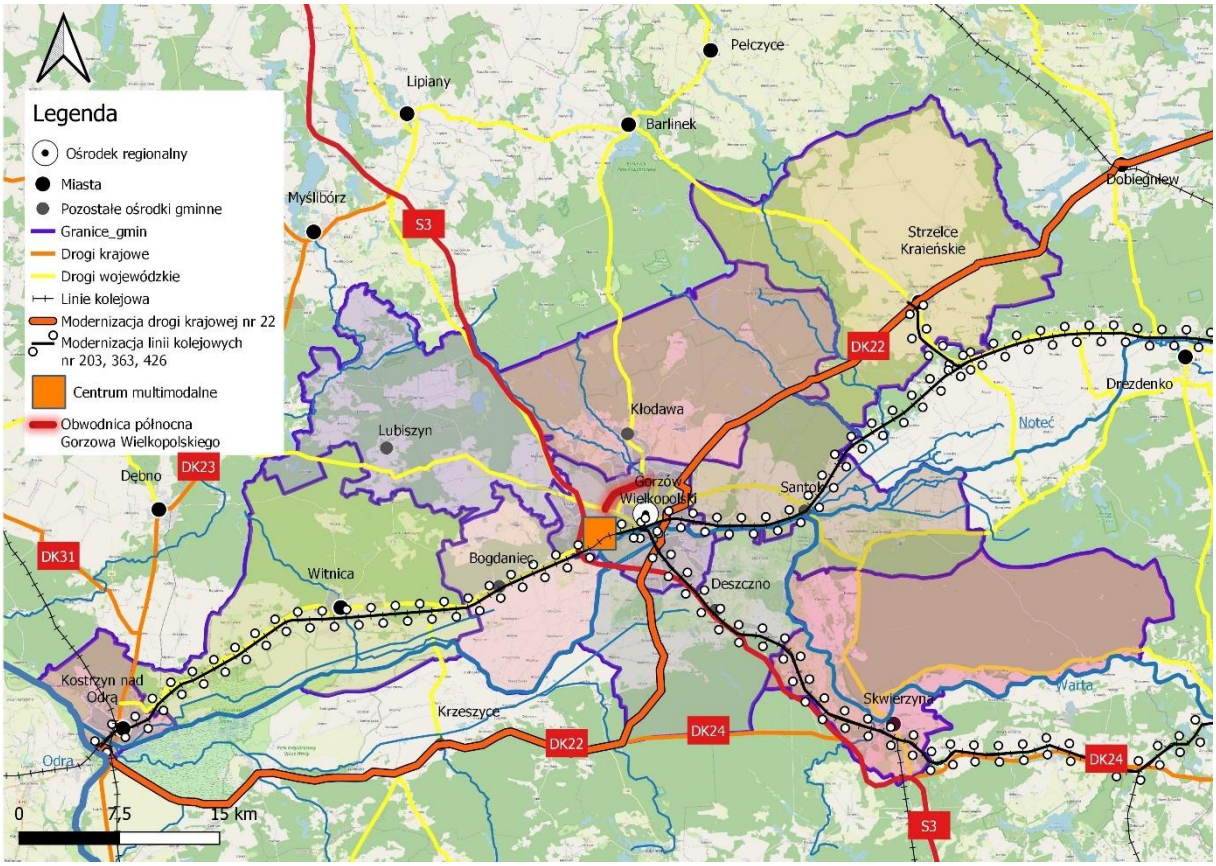
- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
  - 1.1.1. Stworzenie spójnego systemu edukacji na obszarze MOF GW, ukierunkowanego na zwiększanie szans rozwoju osobistego i zawodowego, dostosowanego do zmieniających się uwarunkowań demograficznych oraz społecznych (m. in. integracja migrantów).
  - 1.1.2. Poprawa infrastruktury, jakości i dostępności edukacji poziomu podstawowego, średniego oraz wyższego na terenie MOF GW.
  - 1.1.3. Wsparcie rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych, ukierunkowane na podnoszenie aktywności zawodowej i ekonomicznej mieszkańców MOF GW.
  - 1.1.4. Wspieranie i wdrażanie rozwiązań z zakresu opieki nad dziećmi, sprzyjających aktywności zawodowej rodziców.
  - 1.1.5. Promocja i wzmocnienie prestiżu kształcenia ponadpodstawowego i wyższego na terenie MOF GW.
  - 1.1.7. Rozwój dualnego modelu kształcenia zawodowego.
  - 2.1.1. Stworzenie przedsięwzięć, produktów i procesów, budujących synergię między biznesem, oświatą i samorządem.
  - 2.1.3. Wspieranie tworzenia wspólnej oferty eksportowej.
  - 2.1.4. Stworzenie baz danych i narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.
  - 2.1.5. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów MOF GW.
  - 2.1.6. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie MOF GW, w tym digitalizacja i udostępnienie danych.
  - 2.1.7. Wsparcie powstania agencji rozwoju gospodarczego MOF GW.
  - 2.1.8. Zbrojenie terenów inwestycyjnych ukierunkowane na zrównoważony rozwój aktywności gospodarczej MOF GW.
  - 2.2.1. Wspieranie rozwoju i wykorzystania potencjału naukowego w celu budowania innowacyjnej i zielonej gospodarki.
  - 2.2.4. Wspieranie lokalnych start-upów.
  - 2.2.6. Wspieranie rozwoju przemysłu 4.0, w tym działalności Partnerstwa pn.: SMART FACTORY 4.0 oraz tworzenia Lubuskiego Centrum Przemysłu 4.0.
  - 2.2.7. Wspieranie specjalizacji gospodarczej MOF GW w oparciu o zasoby i tradycje przemysłowe.
  - 2.2.8. Wspieranie budowy multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie.
  - 2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.
  - 4.1.1. Poszerzenie oferty i usprawnienie obecnej (punktualność) komunikacji zbiorowej z uwzględnieniem kolei metropolitalnej, wraz z przebudową układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, odbudową odcinka L415 Gorzów Wielkopolski

[7] Za: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

– Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna, odbudową odcinka L426 Strzelce Krajeńskie Wschód – Strzelce Krajeńskie.

- 4.1.2. Budowa, rozwój i integracja sieci dróg rowerowych oraz połączeń pieszych (m. in. chodników i ścieżek pieszych).
- 4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.
- 4.1.4. Poprawa rozwiązań z zakresu komunikacji publicznej, z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF GW, w tym integracja taryfowa.
- 4.1.6. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Gorzowa Wielkopolskiego jako rdzenia MOF.
- 4.1.7. Wykorzystanie potencjału dwóch osi drogowych S3 i DK22/DK24 (Wschód – Zachód, Północ – Południe) do zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz MOF GW.
- 4.2.1. Zwiększenie dostępności kolejowej, drogowej, wodnej oraz lotniczej obszaru MOF GW na poziomie krajowym oraz transgranicznym, w tym wykorzystanie potencjału intermodalności rozwiązań komunikacyjnych, m. in. potencjału rzek w funkcji komunikacyjnej i transportowej oraz znaczenia budowy Magistrali Zachodniej.
- 5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.
- 5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.
- 5.3.5. Tworzenie i wdrażanie kompleksowych inteligentnych rozwiązań i systemów zarządzania miastem, gminą, powiatem, w tym rozwiązań SMART.

Mapa 16. OSI rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW

Źródło: opracowanie własne

Obszar strategicznej interwencji – obszary rewitalizacji MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica, Kostrzyn nad Odrą (cały obszar MOF GW). W szczególności obszary wyznaczone do rewitalizacji w ramach Lokalnych/ Gminnych Programów Rewitalizacji.[8]
- Planowany zakres interwencji:
    - W przestrzeniach miejskich oraz wiejskich MOF GW koncentrują się problemy społeczne oraz inne kwestie problemowe, np. przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe. Są one wynikiem wielu dekad niekorzystnych przemian przestrzennych oraz deficytów w zakresie rewitalizacji. Obszary rewitalizacji wytyczone zostały w każdej z gmin MOF GW. W gminach miejskich i miejsko-wiejskich problemy społeczne koncentrują się z reguły w centrach miast. Problematyka rewitalizacji na obszarach wiejskich jest zdecydowanie inna. Gminy

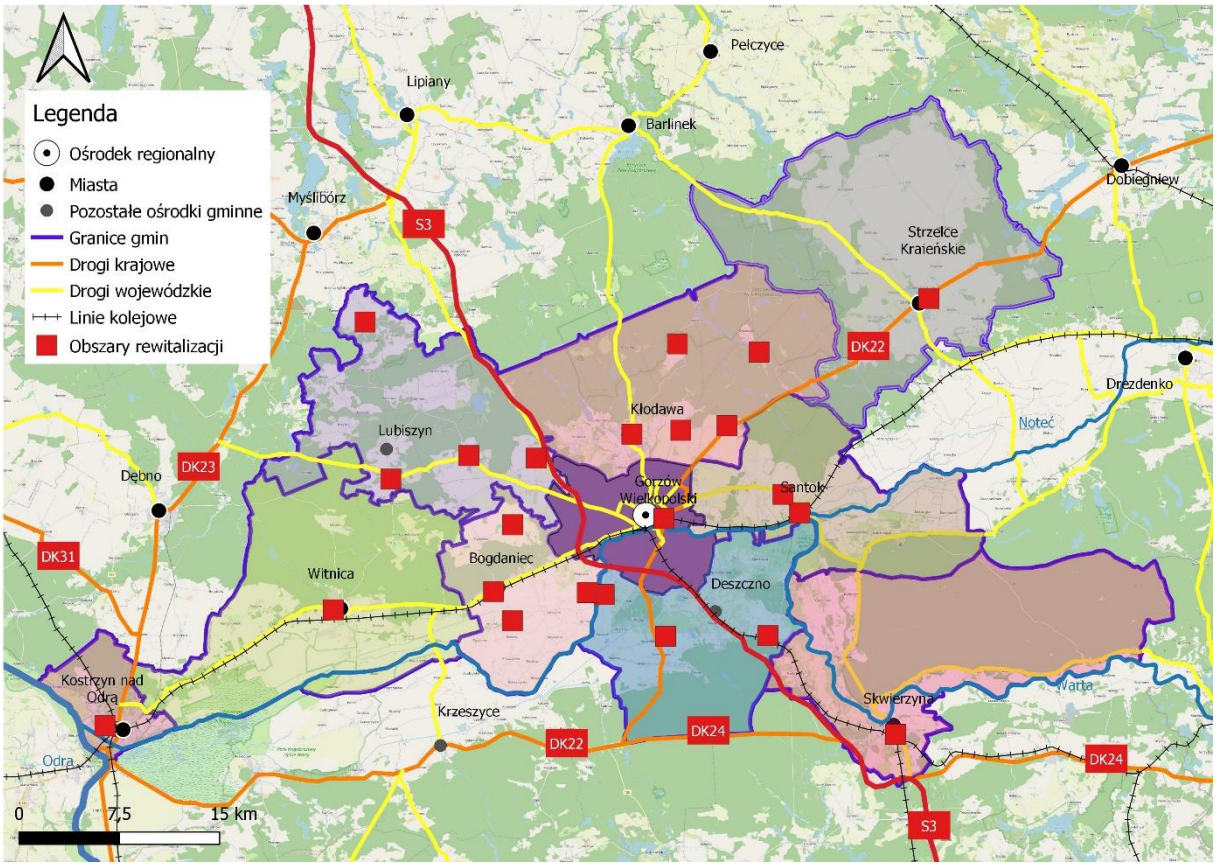
[8] Obecnie na terenie MOF GW obowiązują następujące programy rewitalizacji: Gminny Program Rewitalizacji Gorzów 2025+, Program Rewitalizacji na lata 2016-2023 Gminy Deszczno, Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa, Program Rewitalizacji Gminy Santok na lata 2017-2023, Program Rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023, Program Rewitalizacji Gminy Lubiszyn na lata 2018-2023, Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2016 – 2026, Program Rewitalizacji dla Gminy Strzelce Krajeńskie na lata 2017-2023, Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023.

takie jak Deszczno, Kłodawa, Santok, Bogdaniec i Lubiszyn wyznaczyły na swoim terenie po kilka obszarów rewitalizacji.

- Zakłada się realizację kompleksowych działań rewitalizacyjnych, ukierunkowanych na rozwiązywanie specyficznych dla danego obszaru problemów społecznych i współwystępujących z nimi problemów środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Działania rewitalizacyjne co do zasady wymagać będą szczególnej koncentracji terytorialnej. Realizowane będą zgodnie z założeniami programów rewitalizacji (po 2023 roku, zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, w oparciu o gminne programy rewitalizacji).

- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
  - 1.2.2. Budowa ośrodków wsparcia i integracji społecznej (np. ŚDS), mieszkań chronionych, w tym dla migrantów.
  - 1.2.3. Stworzenie spójnej oferty w ramach polityki opiekuńczej dla osób defaworyzowanych.
  - 1.2.4. Rozwój infrastruktury na rzecz osób starszych oraz spójnej oferty w ramach polityki senioralnej.
  - 1.2.5. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji.
  - 1.3.3. Rozwój budownictwa społecznego.
  - 1.4.4. Podnoszenie kompetencji mieszkańców MOF GW do uczestnictwa w kulturze poprzez wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji kulturowej.
  - 3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.
  - 3.1.9. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
  - 5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.
  - 5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.

Mapa 17. OSI obszary rewitalizacji MOF GW

Źródło: opracowanie własne

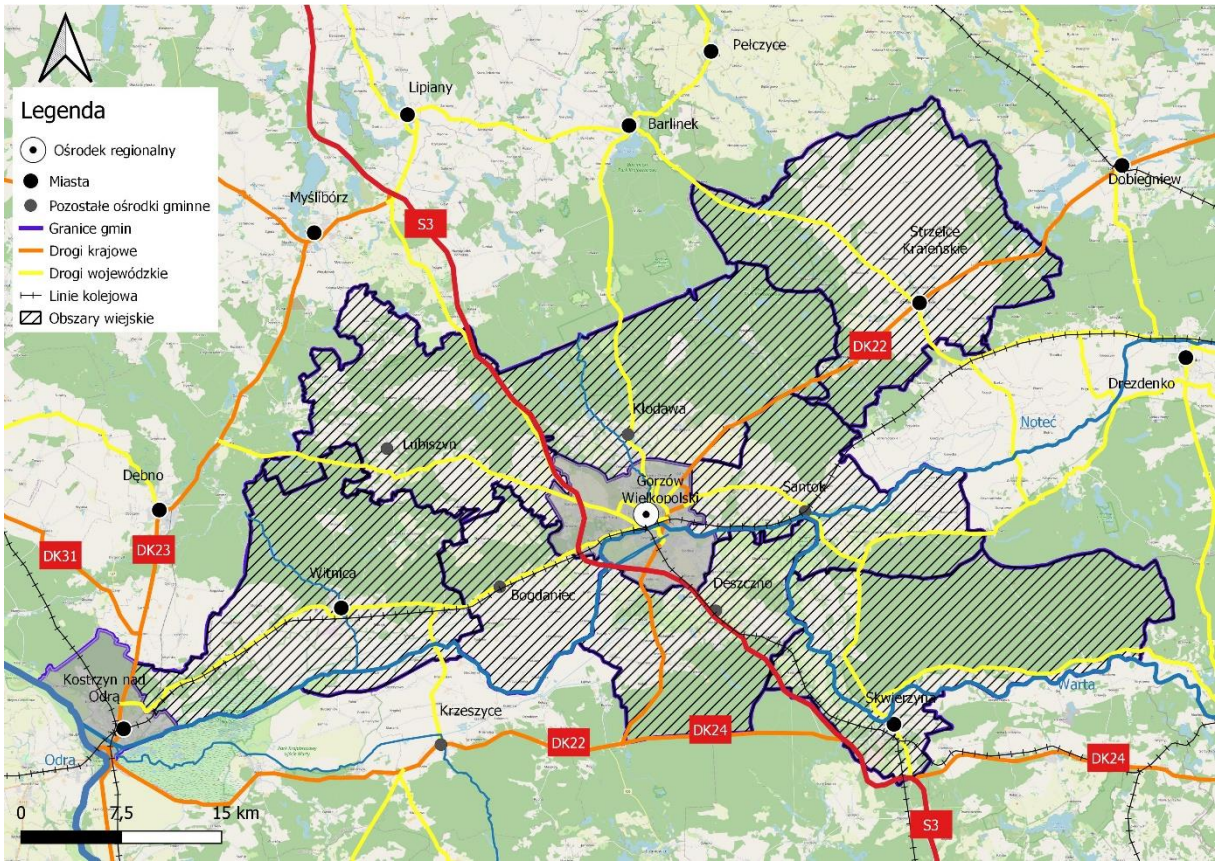
Obszar strategicznej interwencji – obszary wiejskie MOF GW

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gminy: Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna, Santok, Deszczno, Kłodawa, Bogdaniec, Lubiszyn, Witnica.
- W interwencji należy zwrócić szczególną uwagę na problemy rozwoju obszarów wiejskich, w tym na koncentrację i współwystępowanie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych. Część takich obszarów objęta została rewitalizacją w ramach wytycznych obszarów rewitalizacji. Szczególne problemy rozwoju obszarów wiejskich związane są z postępującą depopulacją, starzeniem się społeczeństwa, dostępnością do usług publicznych, niskim poziomem przedsiębiorczości, deficytem rozwiązań technicznych, w tym degradacją infrastruktury drogowej, deficytami infrastruktury sieciowej, np. wodno-kanalizacyjnej. Wybrane obszary dotyka coraz mocniej zjawisko wykluczenia komunikacyjnego, deficyt rozwiązań sprzyjających aktywności społecznej, ograniczenie dostępu do kultury i rekreacji. W realizacji działań rozwojowych na obszarze MOF GW należy zwrócić uwagę na specyfikę wybranych problemów i ich szczególną koncentrację na wybranych obszarach poszczególnych gmin.
- Planowany zakres interwencji:
    - Obszary wiejskie MOF GW charakteryzują się znaczną dynamiką przeobrażeń społeczno-gospodarczych. Grupa gmin podmiejskich doświadcza dynamicznego napływu nowych mieszkańców. Presja urbanizacyjna wpływa na sposób prowadzenia

polityki lokalnej, w tym konieczność dostosowania i rozwijania infrastruktury technicznej, społecznej, ochrony środowiska, wzmocnienia procesów moderowania planowaniem przestrzennym, rozwijania powiązań komunikacyjnych.
    - Na obszarze MOF GW występują obszary wiejskie, które są szczególnie narażone na zjawisko depopulacji, starzenia się społeczeństwa, z ograniczonym dostępem do usług publicznych. Dotyczy to m. in. terenów popegeerowskich.
    - Do szczególnych wyzwań rozwoju obszarów wiejskich MOF GW należy zaliczyć kwestie ochrony środowiska i przyrody.
    - Obszary wiejskie MOF GW posiadają atuty do rozwoju aktywności gospodarczej na swoim terenie. Dotyczy to w szczególności zielonej gospodarki, specyficznych form rolnictwa, turystyki, w tym bazującej na dziedzictwie kulturowym i walorach przyrodniczych.
- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii MOF GW:
    - 1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne).
    - 1.3.2. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej rozwojowi mieszkalnictwa.
    - 1.4.1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej.
    - 1.4.2. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego.
    - 1.4.3. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.
    - 2.2.2. Wspieranie, promocja i rozwój zielonej energetyki np. OZE.
    - 2.2.5. Wspieranie rolnictwa ekologicznego i tworzenie warunków do sprzedaży produktów regionalnych.
    - 2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.
    - 2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.
    - 2.3.4. Tworzenie, wzmacnianie i promowanie lokalnych produktów turystycznych.
    - 2.3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej.
    - 3.1.2. Rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.
    - 3.1.5. Wspieranie rozwoju OZE, w tym współpracy producentów energii i tworzenia klastrów energii.
    - 3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.
    - 3.2.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przyjaznej środowisku.
    - 3.2.2. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).
    - 3.2.3. Wspieranie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych MOF GW.
    - 3.2.5. Popularyzacja wiedzy nt. walorów przyrodniczych MOF GW wśród mieszkańców i turystów.
    - 3.3.1. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia spójności planowania przestrzennego (kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe).

- 3.3.2. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.
- 3.3.3. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego.
- 4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.
- 5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.
- 5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.

Mapa 18. OSI obszary wiejskie MOF GW

Źródło: opracowanie własne

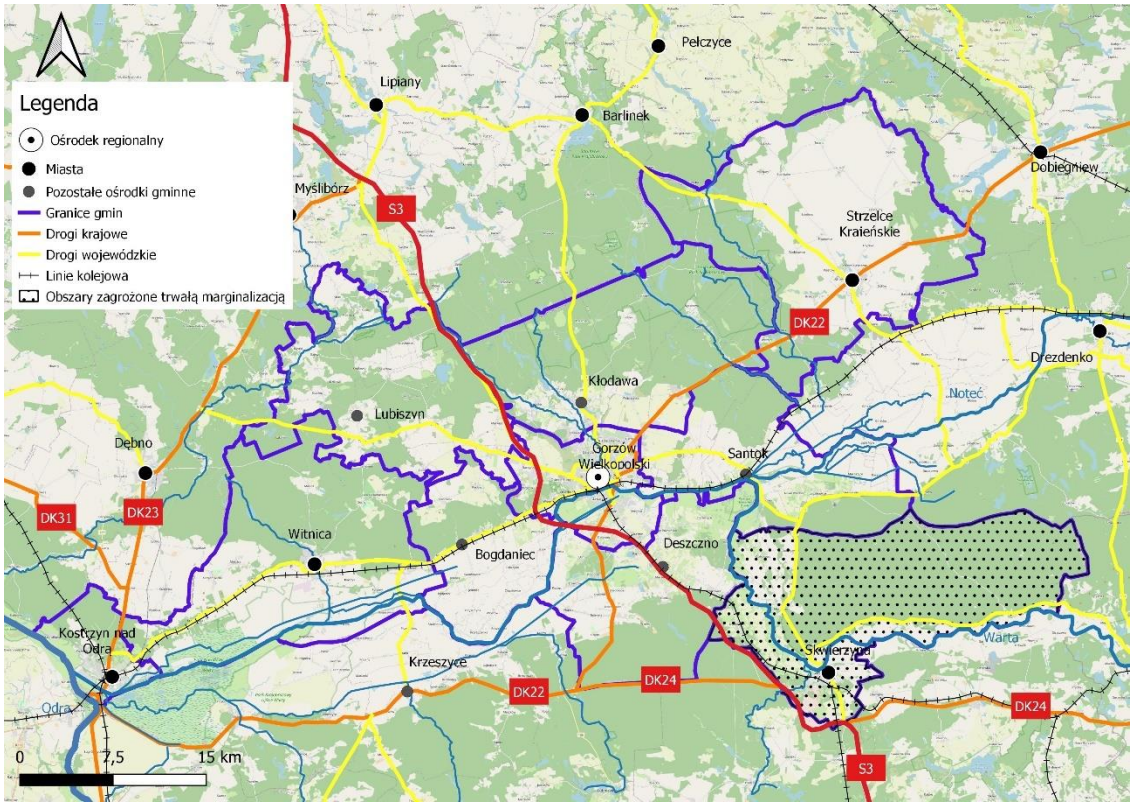
Obszar strategicznej interwencji – obszary zagrożone trwałą marginalizacją

- Lokalizacja na terenie MOF GW – gmina Skwierzyna.
- Planowany zakres interwencji:
  - inkubowanie przedsięwzięć wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby,
  - poprawa dostępu do usług publicznych,
  - uzupełnienie infrastruktury technicznej,
  - zwiększanie dostępności komunikacyjnej,
  - nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym,
  - ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych,

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych.

- Powiązania z kierunkami działań ujętymi w Strategii rozwoju MOF GW:
  - 1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne).
  - 1.3.2. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej rozwojowi mieszkalnictwa.
  - 1.4.1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej.
  - 1.4.2. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego.
  - 1.4.3. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.
  - 2.2.2. Wspieranie, promocja i rozwój zielonej energetyki np. OZE.
  - 2.1.4. Stworzenie baz danych i narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.
  - 2.1.5. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów MOF GW.
  - 2.1.6. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie MOF GW, w tym digitalizacja i udostępnienie danych.
  - 2.1.8. Zbrojenie terenów inwestycyjnych ukierunkowane na zrównoważony rozwój aktywności gospodarczej MOF GW.
  - 2.2.5. Wspieranie rolnictwa ekologicznego i tworzenie warunków do sprzedaży produktów regionalnych.
  - 2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.
  - 2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.
  - 2.3.4. Tworzenie, wzmacnianie i promowanie lokalnych produktów turystycznych.
  - 2.3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej.
  - 3.1.2. Rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.
  - 3.1.5. Wspieranie rozwoju OZE, w tym współpracy producentów energii i tworzenia klastrów energii.
  - 3.2.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przyjaznej środowisku.
  - 4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.

Mapa 19. OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Źródło: opracowanie własne

6.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w MOF GW

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wielkopolski (Uchwała nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r.) wyznacza następujące cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny 1. Spójność terytorialna.

- 1.1. Zrównoważony rozwój struktury osadniczej regionu w tym rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich oraz rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich zgodnie z ich potencjałem i w oparciu o ich wzajemne powiązania funkcjonalne;
- 1.2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich;
- 1.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej do ośrodków administracyjnych;
- 1.4. Rozwój infrastruktury technicznej, wzmacniającej ład ekologiczny;
- 1.5. Rozwój infrastruktury i systemów zapobiegania zagrożeniom.

Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój społeczny.

- 2.1. Wzrost dostępności do usług medycznych i wspieranie profilaktyki zdrowotnej;
- 2.2. Rozwój szkolnictwa w oparciu o potrzeby regionalnego rynku pracy;
- 2.3. Wzrost dostępności do atrakcyjnej oferty kulturalnej i sportowej;

- 2.4. Wspieranie włączenia zawodowego i społecznego;
- 2.5. Dostosowanie usług społecznych do zmian trendów demograficznych;
- 2.6. Rozwój i usprawnienie systemu transportu publicznego;
- 2.7. Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego oraz budowanie na nich tożsamości regionalnej;
- 2.8. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych;

Cel strategiczny 3. Rozwój konkurencyjnej gospodarki.

- 3.1. Wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego;
- 3.2. Rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej;
- 3.3. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej;
- 3.4. Rozwój i promocja specjalnych stref ekonomicznych;
- 3.5. Wzmocnienie kapitału ludzkiego poprzez inwestycje służące edukacji;
- 3.6. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej;
- 3.7. Rozwój sieci transportowej;
- 3.8. Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin;
- 3.9. Rozbudowa infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska;
- 3.10. Poprawa jakości rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 3.11. Kreowanie wizerunku i promocja marki Lubuskie;
- 3.12. Rozwój potencjału turystycznego województwa;
- 3.13. Efektywne zarządzanie regionem.

Powyższe cele strategiczne oraz operacyjne są aktualne dla wyzwań rozwojowych, w tym celów i priorytetów określonych w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030.

Podstawą sporządzenia planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich jest ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.), gdzie ustawodawca przywołuje pojęcie obszaru funkcjonalnego jako obszaru szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiącego zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. opracowany został w oparciu o zdefiniowane powiązania i układ przestrzenny obejmujący miasto Gorzów Wielkopolski oraz gminy wiejskie Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn oraz Santok.

W powyższym kontekście zapisy ww. Planu nie obejmują przestrzeni gmin: Witnica, Strzelce Krajeńskie, Skwierzyna oraz Kostrzyn nad Odrą.

Poniżej przedstawiono rekomendacje uwzględniające konieczność aktualizacji ww. Planu w kontekście poszerzenie obszaru MOF.

Tabela 9. Rekomendacje w zakresie aktualizacji zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp.

Wymiar	Aktualna treść zapisów	Proponowane zmiany
Terytorium, ludność, osadnictwo i ład przestrzenny	W zakresie strefy obejmującej terytorium, ludność, osadnictwo i ład przestrzenny, jako główne bariery rozwoju przestrzennego wymieniono malejącą tendencję przyrostu naturalnego, rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego, wyludnianie się miasta Gorzowa Wielkopolskiego i postępujące zjawisko suburbanizacji, przyczyniające się do niekontrolowanego przyrostu terenów mieszkaniowych i rozpraszania zabudowy na terenach wiejskich, mały stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i brak kompleksowego podejścia do problematyki sporządzania planów miejscowych, co utrudnia prowadzenie spójnej polityki przestrzennej. Wśród czynników determinujących rozwój zauważalne jest dodatnie saldo migracji, stosunkowo równomierna sieć osadnicza, z Gorzowem Wielkopolskim, jako ośrodkiem centralnym, spójny układ przestrzenny o niewielkich odległościach pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, dobra dostępność komunikacyjna, możliwość rozwoju oferty inwestycyjnej poszczególnych gmin.	W uwarunkowaniach rozwoju przestrzennego należy uwzględnić integrację powiązań komunikacyjnych z uwzględnieniem głównych ciągów komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem linii kolejowych. Należy zwrócić uwagę na stosunkowo silną pozycję w wymiarze gospodarczym i usługowym Kostrzyna nad Odrą, również jako ważnego łącznika przestrzeni MOF GW z układem transgranicznym i międzynarodowym. Należy zwrócić uwagę na procesy depopulacji przestrzeni oddalonych od Gorzowa Wielkopolskiego, w tym w szczególności obszarów wiejskich. Te obszary stanowią zaplecze demograficzne bezpośrednio dla Gorzowa Wielkopolskiego. Widoczne jest znaczne zróżnicowanie procesów demograficznych na terenie MOF GW, które w znacznym stopniu kształtują zdolności rozwojowe poszczególnych gmin. Obszar MOF GW wymaga realizacji zrównoważonej polityki rozwoju gospodarczego i społecznego, umiejętnie wykorzystującej wzajemne potencjały.
Strefa przyrodnicza	W zakresie strefy przyrodniczej ograniczeniami rozwoju przestrzennego są przede wszystkim położenie części terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, duży udział obszarowych form ochrony przyrody – liczne ograniczenia wynikające z nakazów i zakazów dotyczących zagospodarowania i użytkowania tych terenów. Główne czynniki determinujące rozwój to korzystny klimat z długim okresem wegetacyjnym, zapewniający dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa, duży udział gruntów rolnych i gleb o dobrych klasach bonitacyjnych oraz pastwisk, zasoby surowców energetycznych (złoża gazu ziemnego oraz ropy naftowej), duży udział terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz kompleksów leśnych, stanowiących szansę dla rozwoju turystyki, żeglowne doliny Warty i Noteci – możliwość rozwoju turystyki i transportu rzecznego.	Przedstawione uwarunkowania rozwoju w zakresie przyrodniczym co do zasady można odnieść do przestrzeni powiększonego MOF GW. W zapisach należy uwzględnić potencjał przyrodniczy gmin Skwierzyna (m. in. Puszcza Notecka), Strzelce Krajeńskie (tzw. Lubuskie Mazury), Kostrzyn nad Odrą i Witnica (Twierdza Kostrzyn, Park Narodowy Ujście Warty). W wymiarze turystyki wodnej należy uwzględnić potencjał Odry. Należy ponadto zwrócić uwagę na potencjał rekreacyjny gmin podmiejskich wobec Gorzowa Wielkopolskiego oraz komplementarność i spójność rozwoju infrastruktury turystycznej, z uwzględnieniem powiązań regionalnych, krajowych i międzynarodowych (np. dróg wodnych).
Strefa kulturowa	W zakresie strefy kulturowej wśród barier rozwoju przestrzennego wymieniono niewystarczające działania ochronne i renowacyjne obiektów zabytkowych, brak odpowiedniego wyeksponowania i wykorzystania obiektów zlokalizowanych w historycznej części Gorzowa Wielkopolskiego	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wielkopolski należy uwzględnić przede wszystkim potencjał dziedzictwa kulturowego małych miast oraz większych wsi, w tym Santoka, Skwierzyny, Witnicy, Strzelec Krajeńskich oraz

	(rejon Starego i Nowego Miasta), brak objęcia ochroną cennych obiektów oraz układów przestrzennych (zwłaszcza ruralistycznych) o istotnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego regionu, nieaktualność gminnych ewidencji zabytków i brak odpowiednich programów chroniących zasób zabytkowy. Czynnikami determinującymi rozwój są m.in. występowanie atrakcyjnych zabytków dziedzictwa kulturowego i ich skupienie na stosunkowo niewielkim obszarze, co daje możliwość koncentracji działań ochronnych, renowacyjnych i promocyjnych, występowanie różnorodnych form zabytków i krajobrazów kulturowych, lokalizacja parku kulturowego Dolina Trzech Młynów w gminie Bogdaniec, dogodne położenie względem rzek Warty i Noteci oraz form ochrony przyrody pod kątem turystycznym, organizacja licznych przedsięwzięć kulturalnych integrujących społeczność lokalną.	miasta Kostrzyn nad Odrą, które w ujęciu regionalnym posiadają potencjał do rozwoju silnej pozycji ośrodka turystycznego (m.in. Twierdza Kostrzyn, turystyka wodna). Nieduże miasta oraz obszary wiejskie MOF GW, podobnie jak Gorzów Wielkopolski, potrzebują kontynuacji procesów rewitalizacji przestrzeni.
Strefa społeczno-gospodarcza	W zakresie strefy społeczno-gospodarczej, jako główne bariery rozwoju przestrzennego wymieniono niskie nakłady na działalność badawczo-rozwojową, wysokie bezrobocie wśród osób młodych, niewystarczający poziom oraz wadliwą strukturę kwalifikacji zawodowych, brak silnego ośrodka akademickiego, niesatysfakcjonujący stan techniczny obiektów sportowych zlokalizowanych na terenach gmin wiejskich, brak wykorzystania potencjału turystycznego. Wśród czynników determinujących rozwój zauważalne jest korzystne położenie obszaru względem zachodniej granicy państwa oraz względem aglomeracji berlińskiej, poznańskiej i szczecińskiej, położenie przy skrzyżowaniu ważnych korytarzy transportowych, wspieranie potencjału innowacyjnego regionu z uwzględnieniem działalności Gorzowskiego Ośrodka Technologicznego Parku Naukowo-Przemysłowego Sp. z o.o., potencjalne tereny pod inwestycje i dogodne warunki rozwoju gospodarczego, dostosowywanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy, bogate tradycje przemysłowe Gorzowa Wielkopolskiego.	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. należy zwrócić uwagę na silną pozycję jako ośrodka gospodarczego miasta Kostrzyn nad Odrą. Jest to miejsce, które pod względem nasycenia wskaźnikami rozwoju gospodarczego zbliżone jest do Gorzowa Wielkopolskiego. Kostrzyn nad Odrą jest drugim po Gorzowie Wielkopolskim ośrodkiem gospodarczym. Atutami tego miasta jest przygraniczne położenie. Ono też determinuje problemy, związane m. in. z wymywaniem kadr na rynku pracy, ale też stwarza szansę dla produktów i usług z obszaru MOF GW. Rozwój pozostałych stref ekonomicznych powinien opierać się na tworzeniu miejsc dla potencjalnych podwykonawców firm funkcjonujących w najsilniejszych ośrodkach gospodarczych MOF GW. Miasto Gorzów Wielkopolski jest głównym ośrodkiem rozwoju innowacji oraz zwiększania potencjału edukacji, zarówno na poziomie średnim, jak też wyższym. W koncepcjach rozwoju gospodarczego należy uwzględnić szerszy potencjał rozwoju turystycznego.
Komunikacja i transport	W zakresie komunikacji i transportu ograniczeniami rozwoju przestrzennego są zły stan techniczny niektórych dróg wojewódzkich i powiatowych, duże natężenie ruchu kołowego, brak północnej obwodnicy Gorzowa Wielkopolskiego i obejść na drogach wojewódzkich, niewielkie wykorzystanie systemu kolejowego do przewozu osób i towarów,	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. należy zwrócić uwagę na rozwój połączeń kolejowych, w tym również wykorzystanie potencjału „łącznikowego" Kostrzyna nad Odrą dla połączeń krajowych i międzynarodowych. Chodzi m. in.

	niewielka liczba połączeń kolejowych z resztą regionu i kraju, zły stan techniczny dróg wodnych Warty i Noteci oraz portu rzecznego w Gorzowie Wielkopolskim, spadek liczby osób korzystających z komunikacji publicznej, zmniejszenie znaczenia transportu zbiorowego w ogóle przewozów pasażerskich i brak konkurencyjności w porównaniu z transportem indywidualnym, brak spójnej sieci dróg rowerowych. Główne czynniki determinujące rozwój to położenie wzdłuż korytarza transportowego Bałtyk – Adriatyk, równomiernie rozwinięty układ drogowy zapewniający dogodne połączenia wewnętrzne i zewnętrzne, w tym bezpośrednie połączenie kolejowe z Berlinem oraz analizowany przebieg kolei dużych prędkości, obecność międzynarodowej drogi wodnej E70 Warta – Noteć, zwiększająca się długość i jakość infrastruktury rowerowej oraz dogodne położenie do rozwoju turystyki rowerowej i przewozów turystycznych drogą wodną.	o przebudowę układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, umożliwiającej bezpośrednie połącznie dolnego tarasu stacji z górnym, czyli połączenie linii 273 i 203. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wskazano między innymi na potrzebę budowy nowej linii kolejowej na osi północ – południe, cyt.: „W szerszej perspektywie czasowej proponuje się powstanie nowej linii kolejowej, łączącej Gorzów Wlkp. i Zieloną Górę przez Skwierzynę, Międzyrzecz, Świebodzin i Sulechów, z możliwością wykonywania połączeń do Nowej Soli, Żar i Żagania. Linię tą nazwać należy Magistralą Zachodnią, która stanie się rdzeniem komunikacyjnym łączącym północ z południem oraz większość miast w tym prawie wszystkie miejskie obszary funkcjonalne województwa lubuskiego. Budowa nowego „kręgosłupa komunikacyjnego”, scalającego większość potencjałów województwa na jednej linii komunikacyjnej to najważniejsze zadanie, które należy rozpocząć jak najszybciej, aby w nadchodzącej perspektywie finansowej realnie zwiększyć potencjał organizacyjny przewozów regionalnych i ponadregionalnych. Budowa Magistrali Zachodniej przyspieszy rozwój centrów logistycznych w Świebodzinie, Gorzowie Wlkp., Międzyrzeczu i Sulechowie, dzięki powiązaniu z węzłem drogi ekspresowej S3 i autostrady A2, linią kolejową E20 (część Paneuropejskiego Korytarza Transportowego Zachód – Wschód łączącego Berlin z Moskwą), linią kolejową nr 203 oraz Międzynarodową Drogą Wodną E30 (port Sulechów/Cigacice) i Międzynarodową Drogą Wodną E70 (port Gorzów Wlkp.). Magistrala Zachodnia zakładając, iż docelowo łączyć będzie Szczecin, Gorzów Wlkp. (dzięki łącznicom w Kostrzynie nad Odrą) oraz Zieloną Górę, wspólnie z magistralami kolejowymi nr 273 i 351, stanowić będzie ważną oś komunikacyjną obsługującą głębokowodny terminal kontenerowy w Świnoujściu. Stanie się ważnym elementem założeń Białej Księgi Transportu Unii Europejskiej, wyznaczającej kierunki rozwoju transportu na nadchodzące dziesięciolecia, planu Europejski Zielony Ład, a także programów krajowych między innymi: Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku (SRT2030), Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Pozostałe przedstawione w Planie

		uwarunkowania są co do zasady aktualne, należy jednak zwrócić uwagę na potencjał komunikacyjny drogi krajowej nr 22. Ponadto sygnalizowanym problemem w układzie powiązań wewnątrz MOF GW jest deficyt powiązań pomiędzy miejscowościami wewnątrz niektórych gmin oraz relacji, które nie kierują się przez przestrzeń Gorzowa Wielkopolskiego.
Infrastruktura techniczna	W zakresie infrastruktury technicznej wśród barier rozwoju przestrzennego wymieniono zbyt wolno rozbudowywaną sieć kanalizacyjną, dużą dysproporcję w rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej do zbiorowego odprowadzania ścieków między obszarami miejskimi i wiejskimi, występowanie nielegalnych składowisk odpadów pomimo obowiązującego systemu gospodarki odpadami, pokrywanie zapotrzebowania na moc cieplną w gminach wiejskich z indywidualnych źródeł (często opalanych węglem), zróżnicowany dostęp do rozdzielczej sieci gazowej. Czynnikami determinującymi rozwój są wzrost długości sieci wodociągowej, duże rezerwy wydajności ujęć wód podziemnych, co pozwala na dalszą rozbudowę sieci wodociągowej, znaczny wzrost długości czynnej sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, wzrost liczby odpadów poddawanych odzyskowi, które zostały zebrane selektywnie, funkcjonująca kopalnia ropy naftowej KRN Jeniniec, wykorzystywanie przez elektrociepłownię Gorzów jako paliwa i nośnika energii pierwotnej głównie gazu ziemnego ze złóż krajowych, bardzo korzystne warunki do rozwoju energii odnawialnej, zwłaszcza wiatrowej.	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. należy zwrócić uwagę na potrzeby i deficyty rozwoju infrastruktury technicznej występujące na terenie „nowych" członków MOF GW. Są one zasadniczo zbieżne z problemami wskazanymi już w Planie Zagospodarowania Przestrzennego, niemniej należy zwrócić uwagę na znaczną skalę potrzeb i problemów, m. in. takich jak brak skanalizowania i zwodociągowania obszarów wiejskich gminy Skwierzyna i Strzelce Krajeńskie.
Strefa obronności i bezpieczeństwa państwa	W zakresie strefy obronności i bezpieczeństwa państwa, jako główne bariery rozwoju przestrzennego wymieniono brak przedsiębiorstw o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, koncentrację instytucji z zakresu bezpieczeństwa publicznego w Gorzowie Wielkopolskim, nieobecność jednostek wojskowych na obszarze MOF GW. Do czynników determinujących rozwój zaliczono występowanie terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe, oraz przeznaczonych na potrzeby służb.	W zapisach aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. należy zwrócić uwagę na bariery rozwoju przestrzennego występujące na terenie „nowych" członków MOF GW. Należy również zwrócić uwagę na lokalizację na terenie gminy Skwierzyna jednostki wojskowej.

Źródło: opracowanie własne na postawie zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp.

7. System zarządzania

7.1. Wdrażanie i monitoring

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 jest dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oraz strategii lokalnych gmin, tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwoju, które realizowane będą w sposób skoordynowany, partnerski i przynoszący wzajemne korzyści dla partnerów z obszaru MOF GW. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych w ujęciu MOF GW.

Strategia rozwoju MOF GW jest dokumentem ukierunkowanym na podnoszenie jakości życia mieszkańców, budowanie trwałych przewag konkurencyjnych MOF GW. Opracowana została z myślą o integrowaniu i wspieraniu działań rozwojowych w ujęciu partnerstwa ponadlokalnego. Strategia bazuje na szczegółowej diagnozie społeczno-gospodarczej i uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju MOF GW.

Strategia rozwoju MOF GW wdrażana będzie przez wszystkie samorządy wchodzące w skład MOF GW. System zarządzania i monitoringu opierać będzie się na Wydziale Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych i Programowania Strategicznego (ZIP) Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego.

System sprawozdawczości realizowany będzie w oparciu o coroczne raporty ze stanu realizacji Strategii. Bazować będą one na danych zebranych od poszczególnych samorządów, realizujących Strategię rozwoju MOF GW. Sporządzony raport przekazywany będzie do partnerów samorządowych celem akceptacji. Poszczególni partnerzy wyznaczą osoby/ wydziały lub jednostki odpowiedzialne za współpracę z Wydziałem ZIP Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, w celu zapewnienia sprawnej komunikacji, przekazywania danych monitoringowych oraz zatwierdzenia rocznych raportów z realizacji Strategii rozwoju MOF GW.

Monitorowanie realizacji Strategii polegać będzie na zbieraniu informacji i analizowaniu poziomu zbieżności podejmowanych działań z określonymi w Strategii kierunkami (przypisanie inwestycji/ projektu do poszczególnych kierunków działań). Uzupełnieniem monitoringu opierającego się na produktach będzie analiza wskaźnikowa, odnosząca się do wyzwań rozwojowych. Monitoring będzie realizowany w odstępach rocznych.

System monitoringu stanowić będzie podstawę do ewaluacji i oceny stopnia aktualności Strategii. Aktualizacja Strategii możliwa będzie w przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych MOF GW.

7.2. Ramy finansowe i źródła finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działań ujętych w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 będą:

- środki Unii Europejskiej – fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, w tym środki z alokacji przeznaczonej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych,
- środki partnerów samorządowych MOF GW, w tym gmin i powiatów,
- inne fundusze zewnętrzne – np. Fundusze Norweskie i Fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu samorządu województwa – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne, np. fundusze celowe,
- środki prywatne, np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców.

7.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumentami wykonawczymi dla Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 są obowiązkowe lub fakultatywne lokalne dokumenty strategiczne lub planistyczne. Kluczowy dla wdrażania założeń Strategii rozwoju MOF GW jest efekt synergii z lokalnymi strategiami rozwoju. Ze względu na specyfikę, w tym zdefiniowane obszary strategicznej interwencji, ważnymi lokalnymi programami rozwoju będą programy rewitalizacji.

Tabela 10. Obowiązkowe strategie rozwoju samorządów MOF GW

L.p.	Samorząd	Nazwa dokumentu	Rekomendacja dotycząca aktualizacji
1.	Miasto Gorzów Wielkopolski	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Dokument aktualny
2.	Gmina Deszczno	-	Konieczność opracowania
3.	Gmina Kłodawa	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Dokument aktualny
4.	Gmina Santok	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Dokument aktualny
5.	Gmina Bogdaniec	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023	Dokument aktualny
6.	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Dokument aktualny
7.	Gmina Witnica	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Dokument aktualny
8.	Gmina Lubiszyn	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Dokument aktualny
9.	Gmina Skwierzyna	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Dokument aktualny
10.	Strzelce Krajeńskie	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce	Dokument aktualny

L.p.	Samorząd	Nazwa dokumentu	Rekomendacja dotycząca aktualizacji
		Krajeńskie do roku 2023	
11.	Powiat Gorzowski	Strategia zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027	Dokument aktualny

Tabela 11. Obowiązujące programy rewitalizacji samorządów MOF GW

L.p.	Samorząd	Nazwa dokumentu	Rekomendacja dotycząca aktualizacji
1.	Miasto Gorzów Wielkopolski	Gminny Program Rewitalizacji Gorzów 2025+	Dokument aktualny
2.	Gmina Deszczno	Program Rewitalizacji na lata 2016-2023 Gminy Deszczno	Dokument aktualny
3.	Gmina Kłodawa	Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa	Dokument aktualny
4.	Gmina Santok	Program Rewitalizacji Gminy Santok na lata 2017-2023	Dokument aktualny
5.	Gmina Bogdaniec	Program Rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023	Dokument aktualny
6.	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2016 – 2026	Dokument aktualny
7.	Gmina Witnica	Brak dokumentu	Konieczność opracowania
8.	Gmina Lubiszyn	Program Rewitalizacji Gminy Lubiszyn na lata 2018-2023	Dokument aktualny
9.	Gmina Skwierzyna	Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023	Dokument aktualny
10.	Strzelce Krajeńskie	Program Rewitalizacji dla Gminy Strzelce Krajeńskie na lata 2017-2023	Dokument aktualny
11.	Powiat Gorzowski	Nie dotyczy	-

7.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

System monitoringu stworzony został z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni MOF GW, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej.

System monitoringu opiera się na następujących danych:

- **Wskaźniki produktu** – odnoszące się do kierunków działań. Jest to swoista lista sprawdzająca, odnosząca się do działań, projektów, inwestycji, przedsięwzięć, które podejmowane będą przez lub z inicjatywy partnerów MOF GW, które można przypisać do poszczególnych kierunków działań Strategii. Lista wskaźników produktu umożliwia faktyczne śledzenie postępów realizacji Strategii. Punktem wyjścia będą dane dla 2022 roku. Kluczowe dla pomiaru w oparciu o wskaźniki produktu będzie zorganizowanie systemu pozyskiwania danych pochodzących z rozproszonego systemu. Jednocześnie przy doborze wskaźników kierowano się zasadą możliwości pozyskania danych przez zasoby partnerów samorządowych. Większość wskaźników to faktycznie dane i informacje nt. realizowanych inwestycji i projektów.
- **Wskaźniki rezultatu** – odnoszące się do wyzwań rozwojowych i oceniające oczekiwane efekty realizacji Strategii, analizowane na etapie oceny śródokresowej, tj. w 2025 roku oraz na

etapie oceny końcowej, tj. w 2030 roku. W ocenie rezultatów szczególnej analizie należy poddać wypływ otoczenia zewnętrznego, w tym uwarunkowań wymienionych w analizie SWOT na osiągnięte wartości wskaźników.

Tabela 12. Wskaźniki produktu Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
1.1. Edukacja przyszłości MOF GW	1.1.1. Stworzenie spójnego systemu edukacji na obszarze MOF GW, ukierunkowanego na zwiększanie szans rozwoju osobistego i zawodowego, dostosowanego do zmieniających się uwarunkowań demograficznych oraz społecznych (m. in. integracja migrantów).	Liczba szkół realizujących działania integracyjne na rzecz migrantów.	szt.	Gminy MOF GW
	1.1.2. Poprawa infrastruktury, jakości i dostępności edukacji poziomu podstawowego, średniego oraz wyższego na terenie MOF GW.	Liczba wspartych szkół podstawowych i średnich.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	1.1.3. Wsparcie rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych, ukierunkowane na podnoszenie aktywności zawodowej i ekonomicznej mieszkańców MOF GW.	Liczba projektów z zakresu rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych.	szt.	Gminy MOF GW
	1.1.4. Wspieranie i wdrażanie rozwiązań z zakresu opieki nad dziećmi, sprzyjających aktywności zawodowej rodziców.	Liczba utworzonych miejsc opieki żłobkowej i przedszkolnej.	szt.	Gminy MOF GW
	1.1.5. Promocja i wzmocnienie prestiżu kształcenia ponadpodstawowego i wyższego na terenie MOF GW.	Liczba studentów gorzowskich uczelni wyższych.	osoba	Szkoły wyższe
	1.1.6. Zapewnienie optymalnej dostępności do kadr oświaty i edukacji, zabezpieczających wysoki poziom edukacji na terenie MOF GW.	Liczba szkół, w których występują deficyty w zakresie kadr oświaty i edukacji.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	1.1.7.Rozwój dualnego modelu kształcenia zawodowego.	Liczba szkół uczestnicząca z dualnym kształceniu.	szt.	Powiaty
1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców	1.2.1. Stworzenie spójnego systemu ochrony zdrowia na obszarze MOF GW oraz rozwój infrastruktury ochrony zdrowia.	Liczba wspartych obiektów ochrony zdrowia na obszarze MOF GW.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	1.2.2. Budowa ośrodków wsparcia i integracji społecznej (np. ŚDS), mieszkań chronionych, w tym dla migrantów.	Liczba utworzonych ośrodków wsparcia i integracji społecznej.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	1.2.3. Stworzenie spójnej oferty w ramach polityki opiekuńczej dla osób defaworyzowanych.	Liczba międzygminnych porozumień o współpracy w zakresie polityki opiekuńczej.	szt.	Gminy MOF GW
	1.2.4. Rozwój infrastruktury na rzecz osób starszych oraz spójnej oferty w ramach polityki senioralnej.	Liczba wspartej infrastruktury na rzecz osób starszych.	szt.	Gminy MOF GW
	1.2.5. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji.	Liczba osób zamieszkałych na obszarach rewitalizacji.	osoba	Gminy MOF GW
	1.2.6. Wypracowanie wspólnej polityki i oferty młodzieżowej.	Opracowany dokument „polityka młodzieżowa MOF GW”.	szt.	Gminy MOF GW
1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa	1.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne).	Powierzchnia utworzonych terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe.	ha	Gminy MOF GW
	1.3.2. Rozwój infrastruktury publicznej i komunalnej służącej rozwojowi mieszkalnictwa.	Liczba wspartych przestrzeni publicznych w zakresie funkcji mieszkaniowej.	szt.	Gminy MOF GW
	1.3.3. Rozwój budownictwa społecznego.	Liczba utworzonych mieszkań w zakresie budownictwa społecznego.	szt.	Gminy MOF GW
	1.3.4. Wspieranie rozwiązań z zakresu dostępności do mieszkań dla osób młodych.	Liczba utworzonych mieszkań w ramach programów wsparcia „dla młodych”.	szt.	Gminy MOF GW
1.4. Rozwinięta oferta czasu	1.4.1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej.	Liczba wspartej infrastruktury sportowo-	szt.	Gminy MOF GW

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
wolnego		rekreacyjnej i kulturalnej.		
	1.4.2. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego.	Liczba gmin tworzących wspólny kalendarz imprez w ujęciu rocznym.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	1.4.3. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego, posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.	Liczba wspartych przestrzeni i miejsc czasu wolnego, wykorzystujących potencjał przyrodniczy i dziedzictwo kulturowe.	szt.	Gminy MOF GW
	1.4.4. Podnoszenie kompetencji mieszkańców MOF GW do uczestnictwa w kulturze poprzez wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji kulturowej.	Liczba osób korzystająca z oferty instytucji kultury.	osoba	Gminy MOF GW
2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW	2.1.1. Stworzenie przedsięwzięć, produktów i procesów, budujących synergię między biznesem, oświatą i samorządem.	Liczba szkół współpracujących z biznesem.	szt.	Gminy MOF GW, powiat
	2.1.2. Wykorzystanie potencjału transgranicznego do rozwoju gospodarczego.	Liczba projektów realizowanych przez samorządy na rzecz wzmocnienia potencjału gospodarczego z partnerami niemieckimi w ramach programów współpracy transgranicznej.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.3. Wspieranie tworzenia wspólnej oferty eksportowej.	Liczba przedsiębiorstw objęta wspólną ofertą eksportową.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.4. Stworzenie baz danych i narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.	Liczba narzędzi teleinformatycznych służących rozwojowi gospodarczemu.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.5. Rozwinięcie wspólnej oferty inwestycyjnej z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb partnerów MOF GW.	Liczba i powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta wspólną ofertą inwestycyjną.	szt./ha	Gminy MOF GW
	2.1.6. Rozwój obsługi inwestorów zainteresowanych lokalizacją inwestycji na terenie MOF GW, w tym digitalizacja i udostępnienie danych.	Liczba obsłużonych inwestorów.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.7. Wsparcie powstania agencji rozwoju gospodarczego MOF GW.	Liczba partnerów współpracujących przy realizacji działań na rzecz wsparcia rozwoju gospodarczego.	szt.	Gminy MOF GW
	2.1.8. Zbrojenie terenów inwestycyjnych ukierunkowane na zrównoważony rozwój aktywności gospodarczej MOF GW.	Powierzchnia nowo uzbrojonych terenów inwestycyjnych.	ha	Gminy MOF GW
2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej	2.2.1. Wspieranie rozwoju i wykorzystania potencjału naukowego w celu budowania innowacyjnej i zielonej gospodarki	Liczba i wartość projektów badawczych wspierających rozwój innowacyjnej i zielonej gospodarki.	szt./ zł	Wydział ZIP UM GW/ IOB
	2.2.2. Wspieranie, promocja i rozwój zielonej energetyki np. OZE.	Liczba i wartość inwestycji z zakresu zielonej gospodarki, w tym OZE.	szt./ zł	Gminy MOF GW
	2.2.3. Wspieranie i realizacja działań na rzecz zmniejszenia emisyjności lokalnej gospodarki, np. infrastruktury „szybkiego ładowania" pojazdów elektrycznych.	Liczba utworzonych miejsc szybkiego ładowania pojazdów elektrycznych (w tym w przestrzeniach publicznych).	szt.	Gminy MOF GW
	2.2.4. Wspieranie lokalnych start-upów.	Liczba wspartych start-upów.	szt.	Gminy MOF GW
	2.2.5. Wspieranie rolnictwa ekologicznego i tworzenie warunków do sprzedaży produktów regionalnych.	Liczba gospodarstwa ekologicznych/ liczba miejsc przystosowanych do sprzedaży	szt.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
		produktów.		
	2.2.6. Wspieranie rozwoju przemysłu 4.0, w tym utworzenie i współdziałanie w ramach działalności Partnerstwa pn.: SMART FACTORY 4.0 oraz utworzenie tworzenia Lubuskiego Centrum Przemysłu 4.0.	Liczba partnerów współpracujących w ramach partnerstwa.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	2.2.7. Wspieranie specjalizacji gospodarczej MOF GW w oparciu o zasoby i tradycje przemysłowe.	Liczba podmiotów w REGON wg PKD.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	2.2.8. Wspieranie budowy multimodalnego centrum logistycznego wraz z terminalem i portem na rzece Warcie.	Waga przeładowanych towarów.	tona	Zarządca centrum logistycznego
2.3. Rozwinięta oferta turystyczna	2.3.1. Przygotowanie i promowanie terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.	Powierzchnia terenów inwestycyjnych pod funkcje turystyczne.	ha	Gminy MOF GW
	2.3.2. Wykorzystanie potencjału MDW – E70 i Wielkiej Pętli Wielkopolskiej oraz „Lubuskich Mazur".	Liczba jednostek i korzystających z przystani/ portów na terenie MOF GW.	szt.	Zarządcy przystani/ portów
	2.3.3. Tworzenie warunków do rozwoju oferty turystyki wodnej.	Liczba wspartej infrastruktury dotyczącej turystyki wodnej.	szt.	Gminy MOF GW
	2.3.4. Tworzenie, wzmacnianie i promowanie lokalnych produktów turystycznych.	Liczba wspartych produktów turystycznych.	szt.	Gminy MOF GW
	2.3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej.	Liczba wspartej infrastruktury turystycznej.	szt.	Gminy MOF GW
	2.3.6. Stworzenie wspólnej oferty turystycznej.	Liczba kampanii promujących ofertę turystyczną MOF GW w ujęciu minimum regionalnym .	szt.	Gminy MOF GW
	2.3.7. Orientacja w promocji turystycznej na rynek niemiecki.	Liczba kampanii promujących ofertę turystyczną MOF GW w ujęciu transgranicznym.	szt.	Gminy MOF GW
3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych	3.1.1. Rozwój infrastruktury błękitno-zielonej.	Liczba wspartej infrastruktury błękitno-zielonej.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.2. Rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.	Długość utworzonej infrastruktury kanalizacyjnej oraz liczba przydomowych oczyszczalni ścieków.	km/szt.	Gminy MOF GW
	3.1.3. Racjonalna gospodarka odpadami wraz z budową infrastruktury wspierającej segregacje, w tym PSZOK.	Waga zebranych zmieszanych odpadów komunalnych na mieszkańca.	kg	Podmiot realizujący zadania gospodarki odpadami/ Gminy MOF GW
	3.1.4. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznych i mieszkaniowych.	Liczba wspartych budynków publicznych w zakresie efektywności energetycznej.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.5. Wspieranie rozwoju OZE, w tym współpracy producentów energii i tworzenia klastrów energii.	Liczba utworzonych instalacji OZE w sferze publicznej.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.	Powierzchnia wspartych terenów zielonych.	ha	Gminy MOF GW
	3.1.7. Zwiększanie zdolności retencyjnych, w tym zachowanie naturalnej retencji, zachowanie swobodnego przepływu wód powierzchniowych, unikanie zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią.	Liczba wspartych/ zrealizowanych zadań z zakresu zwiększania zdolności retencyjnych.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.8. Ochrona przeciwpowodziowa, w tym rozwój systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, budowa zbiorników retencyjnych.	Liczba wspartych/ zrealizowanych zadań z zakresu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.	szt.	Gminy MOF GW

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
	3.1.9. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.	Liczba kampanii z zakresu edukacji ekologicznej.	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.10. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska oraz działań informacyjnych w tym zakresie.	Liczba gmin prowadzących działania informacyjne w zakresie stanu środowiska (np. informacje o stanie powietrza).	szt.	Gminy MOF GW
	3.1.11. Niwelowania miejskich wysp ciepła.	Liczba wspartych przestrzeni w zakresie niwelowania miejskich wysp ciepła.	szt.	Gminy MOF GW
3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	3.2.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej przyjaznej środowisku.	Liczba wspartej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, przyjaznej dla środowiska.	szt.	Gminy MOF GW
	3.2.2. Ograniczenie zabudowy na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo (np. Natura 2000).	Liczba opracowanych MPZP.	szt.	Gminy MOF GW
	3.2.3. Wspieranie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych MOF GW.	Ustalone sposoby, standardy i procedury ochrony lokalnych form ochrony przyrody.[9]	szt.	Gminy MOF GW
	3.2.4. Stworzenie strategii dotyczącej ochrony środowiska i polityki ekologicznej na terenie MOF GW.	Liczba gmin zaangażowanych w opracowanie i realizację Strategii.	szt.	Gminy MOF GW
	3.2.5. Popularyzacja wiedzy nt. walorów przyrodniczych MOF GW wśród mieszkańców i turystów.	Liczba gmin podejmujących działania z zakresu popularyzacji walorów przyrodniczych (np. informacja na stronie internetowej, informacje terenowe).	szt.	Gminy MOF GW
3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne	3.3.1. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia spójności planowania przestrzennego (kształtowanie wspólnej polityki przestrzennej uwzględniającej uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe).	Liczba ustaleń międzygminnych dotyczących planowania przestrzennego.	szt.	Gminy MOF GW
	3.3.2. Zwiększenie powierzchni obszarów objętych planowaniem przestrzennym.	Powierzchnia gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.	ha	Gminy MOF GW
	3.3.3. Zwiększanie aktywnego udziału mieszkańców w procesie planowania przestrzennego.	Liczba osób uczestnicząca w konsultacjach społecznych dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego.	osoba	Gminy MOF GW
4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna	4.1.1. Poszerzenie oferty i usprawnienie obecnej (punktualność) komunikacji zbiorowej z uwzględnieniem kolei metropolitalnej, wraz z przebudową układu torowego na stacji Kostrzyn nad Odrą, odbudową odcinka L415 Gorzów Wielkopolski – Gorzów Wielkopolski Strefa Ekonomiczna, odbudową odcinka L426 Strzelce Krajeńskie Wschód – Strzelce Krajeńskie.	Liczba kursów komunikacją publiczną łączącą obszar gmin z Gorzowem Wielkopolskim z wykorzystaniem kolei/ kolejowe punkty przesiadkowe.	szt.	Gminy MOF GW
	4.1.2. Budowa, rozwój i integracja sieci dróg rowerowych oraz połączeń pieszych (m. in. chodników i ścieżek pieszych).	Długość dróg rowerowych.	km	Gminy MOF GW
	4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu	Długość wspartych dróg lokalnych.	km	Gminy MOF GW

[9] Przykład rozwiązania: Opracowano standardy działań dla prawidłowej ochrony użytków ekologicznych, określając w horyzoncie rocznym wymagane zabiegi pielęgnacyjne w celu zachowania walorów, dla których zostały one utworzone. W przypadkach pozostałych Lokalnych Form Ochrony Przyrody, przyjęto zasadę prowadzenia systematycznych kontroli przez wyznaczonych pracowników Wydziału właściwego do spraw przyrody, którzy w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podejmują czynności zapobiegawcze przy czynnej współpracy z instytucjami naukowo-badawczymi (źródło: Najwyższa Izba Kontroli, Raport nt. lokalnych form ochrony przyrody, 2018 rok.

Priorytety	Działania	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Źródło
	podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.			
	4.1.4. Poprawa rozwiązań z zakresu komunikacji publicznej, z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF GW, w tym integracja taryfowa.	Liczba miejscowości obsługiwanych przez komunikację publiczną.	szt.	Gminy MOF GW
	4.1.5. Budowa i rozwój komunikacji zbiorowej niskoemisyjnej, wraz z centrami przesiadkowymi.	Liczba pojazdów niskoemisyjnej komunikacji zbiorowej.	szt.	Zarządcy komunikacji na terenie MOF GW
	4.1.6. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Gorzowa Wielkopolskiego jako rdzenia MOF.	Liczba kursów komunikacją publiczną łączącą obszar gminy z Gorzowem Wielkopolskim.	szt.	Gminy MOF GW
	4.1.7. Wykorzystanie potencjału dwóch osi drogowych S3 i DK22/DK24 (Wschód – Zachód, Północ – Południe) do zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz MOF GW.	Długość zmodernizowanej drogi krajowej nr 22. Długość utworzonej północnej obwodnicy Gorzowa Wielkopolskiego.	km km	GDDKiA/ Wydział ZIP UM GW
	4.1.8. Realizacja inwestycji w pasie drogowym, które przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa (np. oświetlenie ulic, przystanki autobusowe).	Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego.	szt.	Gminy MOF GW
	4.1.9. Opracowanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF GW.	Liczba partnerów samorządowych uczestniczących w tworzeniu Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF GW.	szt.	Wydział ZIP UM GW
4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna	4.2.1. Zwiększenie dostępności kolejowej, drogowej, i wodnej oraz lotniczej obszaru MOF GW na poziomie krajowym oraz transgranicznym, w tym wykorzystanie potencjału intermodalności rozwiązań komunikacyjnych, m. in. potencjału rzek w funkcji komunikacyjnej i transportowej oraz znaczenia budowy Magistrali Zachodniej.	Czas dojazdu komunikacją publiczną z Gorzowa Wielkopolskiego do portów lotniczych w kraju (Poznań, Szczecin) oraz w Niemczech (Berlin).	min.	Wydział ZIP UM GW
5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW rozwoju MOF GW	5.1.1. Powołanie zespołu ds. zarządzania MOF GW odpowiedzialnego za realizację strategii.	Liczba osób w zespole ds. zarządzania MOF GW.	osoba	Wydział ZIP UM GW
	5.1.2. Powołanie tematycznych grup roboczych.	Liczba grup roboczych.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	5.1.3. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, w tym sołectw, miejscowości, społeczności o szczególnych problemach i potencjałach rozwoju, w tym obszarów po byłych PGR.	Liczba projektów dedykowanych rozwojowi obszarów wiejskich.	szt.	Wydział ZIP UM GW
5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART	5.2.1. Rozbudowa i integrowanie platform informatycznych dla wzmocnienia systemów współpracy i zarządzania MOF GW.	Liczba integrowanych platform informatycznych.	szt.	Wydział ZIP UM GW
	5.2.2. Rozwój e-usług.	Liczba aktywnych e-usług.	szt.	Gminy MOF GW
	5.3.3. Wspieranie rozbudowy sieci internetowej, w tym dążenie do zwiększania dostępu do internetu dużych prędkości.	Odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu pow. 100 Mb/s	szt.	Urząd Komunikacji Elektronicznej
	5.3.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.	Liczba działań edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu.	szt.	Gminy MOF GW
	5.3.5. Tworzenie i wdrażanie kompleksowych inteligentnych rozwiązań i systemów zarządzania miastem, gminą, powiatem, w tym rozwiązań SMART.	Liczba samorządów, w których wdrożono systemy zarządzania w oparciu o rozwiązania SMART.	szt.	Gminy MOF OW, powiat

Tabela 13. Ocena rezultatów realizacji Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030

Rezultat	Oczekiwany trend	Wskaźniki lub sposoby oceny
Zapewnienie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym spójności społecznej.	Zmniejszenie dysproporcji rozwojowych pomiędzy poszczególnymi gminami.	▪ Wskaźniki bezrobocia w ujęciu gminnym. ▪ Wskaźniki migracji w ujęciu gminnym. ▪ Wskaźniki dochodów własnych samorządów. ▪ Ocena jakościowa (np. wywiady/ rozmowy z wójtami i burmistrzami).
Rozwój przedsiębiorczości.	Wzrost.	▪ Wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w relacji do liczby mieszkańców.
Podtrzymanie konkurencyjności gospodarki poprzez zapewnienie kadr na rynku pracy.	Dalszy wzrost aktywności gospodarczej.	▪ Wskaźnik liczby podmiotów w REGON. ▪ Wskaźniki bezrobocia wśród osób młodych. ▪ Wskaźniki długotrwałego bezrobocia. ▪ Ocena jakościowa rynku pracy (raporty/ informacje PUP).
Wzrost liczby osób korzystających z oferty turystycznej.	Wzrost.	▪ Wskaźnik liczby osób korzystających z noclegów w relacji do liczby mieszkańców.
Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających w branżach związanych z turystyką i czasem wolnym.	Wzrost.	▪ Wskaźnik liczby podmiotów w REGON w sekcjach związanych z gastronomią i zakwaterowaniem.
Rozwój produktów lokalnych, regionalnych i ekologicznych.	Wzrost.	▪ Liczba zarejestrowanych produktów tradycyjnych i regionalnych (źródło: dane Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi).
Podtrzymanie wzrostu dochodów samorządów lokalnych.	Wzrost dochodów własnych samorządów lokalnych.	▪ Wskaźniki dochodów własnych samorządów.
Ochrona środowiska.	Poprawa lub zachowanie dobrego stanu środowiska.	▪ Dane nt. stanu środowiska prezentowane w rocznych ocenach stanu środowiska w województwie lubuskim. ▪ Odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i gazowej. ▪ Odsetek ludności mieszkającej w odległości do 300 metrów od terenów zielonych w 2030 roku w porównaniu do 2020 roku.
Zachowanie ładu przestrzennego.	Zachowanie walorów przestrzennych i środowiskowych.	▪ Odsetek powierzchni gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Rezultat	Oczekiwany trend	Wskaźniki lub sposoby oceny
Rozwój oferty mieszkaniowej, w tym dla osób młodych.	Wzrost liczby mieszkań.	▪ Liczba mieszkań zrealizowanych w ramach programów ogólnokrajowych wspierających budowę mieszkań dla młodych.
Zwiększenie zdolności retencjonowania wody.	Wzrost.	▪ Ocena jakościowa (wywiady/ rozmowy z ekspertami) nt. potencjału retencyjnego MOF GW.
Rozwój odnawialnych źródeł energii.	Wzrost.	▪ Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu OZE (dane pozyskane z poszczególnych gmin oraz na podstawie wydanych pozwoleń na budowę).
Zmniejszenie emisji CO_2.	Spadek.	▪ Syntetyczna informacja nt. spadku emisji CO_2 w wyniku inwestycji zrealizowanych w obiektach powiatowych oraz obiektach gminnych.
Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.	Wzrost.	▪ Ocena jakościowa (wywiady/ rozmowy z ekspertami) nt. stanu świadomości ekologicznej.
Podniesienie jakości kształcenia zawodowego i wyższego oraz dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.	Wzrost.	▪ Liczba szkół średnich i wyższych współpracujących z przedsiębiorcami przy realizacji programów kształcenia.
Zwiększenie dostępności do usług opieki zdrowotnej.	Wzrost.	▪ Liczba osób korzystających z usług szpitali. ▪ Wskaźnik kadr medycznych w relacji do liczby mieszkańców.
Rozwój systemu pomocy społecznej.	Wzrost.	▪ Ocena jakościowa (wywiady/ rozmowy z ekspertami) systemu pomocy społecznej na terenie MOF GW.
Zintegrowanie oraz rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej w przestrzeni MOF GW.	Wzrost.	▪ Ocena jakościowa (wywiady/ rozmowy z ekspertami) oferty kulturalnej i rekreacyjnej. ▪ Wskaźnik liczby osób uczestniczących w imprezach na terenie MOF GW. ▪ Wskaźnik liczby osób ćwiczących w klubach sportowych w relacji do liczby mieszkańców.
Podniesienie efektywności zarządzania MOF GW.	Wzrost.	▪ Liczba aktywnie działających tematycznych grup roboczych.
Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.	Wzrost.	▪ Liczba e-usług.

8. Spójność Strategii z założeniami polityk krajowych, regionalnych i lokalnych

8.1. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk europejskich

Tabela 14. Spójność założeń Priorytetów Komisji Europejskiej oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Priorytety Komisji Europejskiej	Cele	Obszary polityki	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
Europejski Zielony Ład	Poprawa dobrostanu obywateli. Przekształcenie Europy w kontynent neutralny dla klimatu oraz ochrona środowiska naturalnego z korzyścią dla ludzi, gospodarki i planety: • Osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku, • Ochrona życia ludzkiego, zwierząt i roślin poprzez ograniczenie zanieczyszczeń, • Wspieranie przedsiębiorstw na drodze do światowego przywództwa w dziedzinie czystych produktów i technologii, • Zapewnienie tego, aby transformacja odbywała się w sposób sprawiedliwy	• Czysta energia – szansa dla alternatywnych, ekologicznych źródeł energii, • Zrównoważony przemysł – szansa na bardziej zrównoważone i przyjazne środowisku cykle produkcyjne, • Budowa i renowacja – sektor budowlany musi stać się bardziej ekologiczny, • Zrównoważona mobilność – promowanie bardziej zrównoważonych środków transportu, • Od pola do stołu – sposób na bardziej zrównoważony łańcuch żywnościowy, • Eliminowanie zanieczyszczeń – środki mające na celu szybkie i skuteczne ograniczenie zanieczyszczeń.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. **Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne. **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność

	i włączający.		komunikacyjna. **Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.
Europa na miarę ery cyfrowej	Zapewnienie ludziom dostępu do technologii najnowszej generacji.	• Ochrona danych, • Lepszy dostęp konsumentów i przedsiębiorców do towarów sprzedawanych przez internet, • Środowisko, w którym sieci i usługi cyfrowe mogą się rozwijać, • Cyfrowość jako siła napędowa wzrostu.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. **Cel 5.Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.
Silniejsza pozycja Europy w świecie	Wzmocnienie roli Unii Europejskiej jako odpowiedzialnego globalnego lidera: • Silna, otwarta i sprawiedliwa polityka handlowa, • Zapewnienie najwyższych standardów w zakresie ochrony klimatu, środowiska i warunków pracy, • Ścisła współpraca z krajami sąsiadującymi i partnerami, • Skoordynowane podejście do działań zewnętrznych – od	• Polityka zagraniczna, • Europejska polityka sąsiedztwa, • Współpraca międzynarodowa i rozwój, • Polityka handlowa, • Bezpieczeństwo i obrona, • Rozszerzenie Unii Europejskiej.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna. **Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych.

	pomocy rozwojowej po wspólną politykę zagraniczną i z zakresu bezpieczeństwa.		**Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna. **Cel 5.Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW.
Gospodarka, która służy ludziom	Sprawiedliwość społeczna i dobrobyt. • Społeczna gospodarka rynkowa Unii Europejskiej, która umożliwia rozwój gospodarczy i zmniejszenie ubóstwa i nierówności, • Wzmocnienie małych i średnich przedsiębiorstw, które stanowią trzon gospodarki UE, • Dokończenie tworzenia unii rynków kapitałowych i pogłębienie unii gospodarczej i walutowej.	• Pogłębiona i bardziej sprawiedliwa unia gospodarcza i walutowa, • Rynek wewnętrzny lepiej rozwinięty i sprawiedliwy, • Zatrudnianie, wzrost gospodarczy i inwestycje – pobudzanie inwestycji i tworzenie miejsc pracy, • Europejski semestr – ocena zgodności z unijnymi przepisami dot. gospodarki, • Pobudzanie wzrostu zatrudnienia – wsparcie europejskich przedsiębiorców i konsumentów w korzystaniu z zasobów w sposób bardziej zrównoważony.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców (wymiar rewitalizacji). 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna. **Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych.

			3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.
Promowanie naszego europejskiego stylu życia	Praworządność jest kluczowym elementem wizji Unii opartej na równości, tolerancji i sprawiedliwości społecznej: • kompleksowy europejski mechanizm praworządności, który ma przedstawiać obiektywne sprawozdanie na temat aktualnej sytuacji w zakresie praworządności w całej Unii, • Silne granice, modernizacja systemu azylowego UE oraz współpraca z krajami partnerskimi.	• Unia bezpieczeństwa, • Współpraca sądowa, • Prawa podstawowe, • Ochrona konsumentów, • Migracja.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców (wymiar rewitalizacji). 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. **Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW.
Nowy impuls dla demokracji europejskiej	Pielęgnowanie, ochrona i wzmacnianie naszej demokracji: • większa rola mieszkańców Unii w procesie decyzyjnym i aktywniejszy udział w określaniu priorytetów UE, • wspólne podejście i wspólne normy w celu rozwiązania takich problemów jak dezinformacja czy „mowa nienawiści”	• Przyszłość Europy – dążenie do bardziej zjednoczonej, silniejszej i bardziej demokratycznej Europy, • Lepsze stanowienie prawa – opracowanie strategii politycznych i przepisów prawnych UE.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców (wymiar rewitalizacji). 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie**

	w internecie, • Partnerstwo Komisji Europejskiej z Parlamentem Europejskim.	**na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.

8.2. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk krajowych

Tabela 15. Spójność założeń Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
Cel szczegółowy 1 – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych. 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców (wymiar rewitalizacji). **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.
Cel szczegółowy 2 – Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych. 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym. 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. **Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku. innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.
Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie. 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem. 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym. 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych. 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.

Źródło: Opracowanie własne

8.3. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk regionalnych i ponadlokalnych

Tabela 16. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
CEL STRATEGICZNY 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna. 1.1 Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji. 1.2 Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku. 1.3 Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy. 1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu. 1.5 Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji. 1.6 Rozwój potencjału turystycznego. 1.7 Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.
CEL STRATEGICZNY 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. 2.1 Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi. 2.2 Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów. 2.3 Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia. 2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego. 2.5 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu. 2.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego.
CEL STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu. 3.1 Modernizacja oraz rozwój infrastruktury	**Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
komunikacyjnej i transportu zbiorowego. 3.2 Wzmocnienie dostępności infrastruktury teleinformatycznej. 3.3 Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego. 3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu. 3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi.	klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne. **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.
CEL STRATEGICZNY 4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę. 4.1 Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna. 4.2 Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa. 4.3 Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu. 4.4 Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym. 4.5 Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństwa.	**Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 17. Spójność założeń Strategii zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030

Strategii zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
Cel strategiczny 1 – Rozwój kreatywnego kapitału ludzkiego i edukacji publicznej. W celu ujęto 26 szczegółowych celów operacyjnych odnoszących się do edukacji i aktywności zawodowej.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. **Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku

Strategii zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027	Powiązania wykazane w Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030
	innowacyjnej i zielonej.
Cel strategiczny 2 – Kompleksowa promocja Powiatu Gorzowskiego. W celu ujęto 8 celów operacyjnych, w tym dot. promocji turystycznej, kulturalnej, współpracy transgranicznej.	**Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka.** 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.
Cel strategiczny 3 – Rozwój infrastruktury Powiatu Gorzowskiego. W celu ujęte 21 szczegółowych celów operacyjnych, w tym dot. modernizacji infrastruktury zarządzanej przez Powiat, w tym dróg powiatowych, bazy edukacyjnej, sportowej.	**Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW.** 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. **Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW.** 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.
Cel strategiczny 4 – Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, zarządzania kryzysowego. 4.1. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu gorzowskiego. 4.2. Rozwój współpracy z gminami i jednostkami z terenu administrowanego. 4.3. Zarządzanie kryzysowe i obrona cywilna.	**Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW.** 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne.
Cel strategiczny 5 – Poprawa efektywności administracji publicznej. 5.1. Digitalizacja narzędzi do poprawy obsługi interesanta i komunikacji. 5.2. Zwiększenie dostępności budynku Starostwa zgodnie z Ustawą o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz programem Dostępność Plus.	**Cel 5.Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW.** 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.

Źródło: Opracowanie własne

8.4. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW z założeniami polityk lokalnych

Tabela 18. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW ze strategiami gmin: Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Santok, Bogdaniec

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Deszczno (brak aktualnej strategii)	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023
Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW. 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego.	**Cel 1. Aktywne pokolenia, aktywni mieszkańcy.** 1.1. Mieszkańcy uczestniczący w kreowaniu rozwoju miasta. 1.2. Odpowiedzialna polityka społeczna. 1.3. Rozwinięta oferta czasu wolnego. **Cel 2. Atrakcyjna przestrzeń do życia.** 2.1. Rozwinięta przestrzeń mieszkaniowa. 2.2. Atrakcyjne przestrzenie publiczne i strefy aktywności.	-	**Cel II. Wzmocnienie potencjału rozwojowego społeczności lokalnej.** II.1. Rozwój kapitału ludzkiego. II.2. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego. II.3. Rozwój usług społecznych.	**Priorytety – Sfera społeczna** Priorytet I Poprawa jakości kształcenia. Priorytet II Ochrona zdrowia mieszkańców oraz podniesienie jakości funkcjonowania pomocy społecznej. Priorytet III Ograniczenie bezrobocia. Priorytet IV Rozwój kultury i sportu. Priorytet V Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców.	**Cel strategiczny II. Rozwój zróżnicowanej oferty turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, przy poszanowaniu zasobów przyrodniczych.** 2.1. Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej gminy. 2.2. Rozwój skutecznego systemu promocji gminy. 2.3. Rozwój oferty i infrastruktury kulturalnej. **Cel strategiczny III. Rozwój infrastruktury społecznej gminy, podnoszącej jakość życia mieszkańców gminy.** 3.1. Zabezpieczenie porządku publicznego. 3.2. Infrastruktura edukacyjna zapewniająca wysoki poziom nauczania. 3.3. Zapewnienie wysokiej jakości opieki żłobkowej

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Deszczno (brak aktualnej strategii)	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023
					i przedszkolnej. 3.4. Zapewnienie odpowiedniego zakresu i poziomu usług medycznych. 3.5. Rozwój instrumentów polityki społecznej w celu wspierania osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych.
Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka. 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej. 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.	**Cel 4. Miasto innowacyjnej gospodarki.** 4.1. Rozwinięty i innowacyjny przemysł przyszłości. 4.2. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb rynku pracy system kształcenia. 4.3. Miejska strefa aktywności gospodarczej.	-	**Cel I. Zbudowanie konkurencyjnej gospodarki.** I.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości. I.2. Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich. I.3. Rozwój turystyki i rekreacji.	**Priorytety – Turystyka** Priorytet I. Rozwój turystyki wodnej. Priorytet II Rozwój turystyki militarnej. Priorytet III Rekonstrukcja XIX wiecznego wiatraka typu holenderskiego – utworzenie punktu widokowego na dolinę rzeki Warty. Priorytet IV. Rewitalizacja historycznego parku w Janczewie oraz upamiętnienie miejsca pochowania egipskiej księżniczki Marthy von Carnap.	**Cel strategiczny I. Silna gospodarka lokalna oparta o wysoką aktywność zawodową mieszkańców.** 1.1. Rozwój potencjału gospodarczego gminy i przedsiębiorczości wśród mieszkańców. 1.2. Aktywne działania na rzecz minimalizowania skutków bezrobocia. 1.3. Wsparcie gospodarstw rolnych w celu ich specjalizacji i poszukiwania alternatywnych rozwiązań rozwoju.
Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność	**Cel. 3. Miasto przygotowane**	-	**Cel III. Ukształtowanie ładu przestrzennego oraz**	**Priorytety – Infrastruktura**	**Cel strategiczny IV. Wysoka jakość infrastruktury**

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Deszczno (brak aktualnej strategii)	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023
przestrzenna obszaru MOF GW. 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne.	**na wyzwania przyszłości.** 3.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów miasta zmierzającego do zeroemisyjności. 3.3. Zachowane atuty przestrzenne i przyrodnicze miasta. 3.4. Miasto odporne na zjawiska kryzysowe.		**zachowanie środowiska przyrodniczo-kulturowego.** III.1. Kształtowanie ładu przestrzennego. III.2. Rozwój infrastruktury technicznej. III.3. Ochrona zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.	Priorytet II Tworzenie i rozbudowa infrastruktury związanej z ochroną środowiska i poszanowaniem energii.	**technicznej, dostosowanej do potrzeb mieszkańców gminy.** 4.2. Uregulowanie gospodarki odpadami płynnymi i stałymi. 4.3. Rozwój infrastruktury komunalnej. 4.4. Umocnienie wałów przeciwpowodziowych. **Cel strategiczny II. Rozwój zróżnicowanej oferty turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, przy poszanowaniu zasobów przyrodniczych.** 2.4. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego połączona z racjonalną gospodarką zasobami.
Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW. 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.	**Cel. 3. Miasto przygotowane na wyzwania przyszłości.** 3.2. Rozwinięta infrastruktura i rozwiązania komunikacyjne.	-	**Cel III. Ukształtowanie ładu przestrzennego oraz zachowanie środowiska przyrodniczo-kulturowego.** III.1. Kształtowanie ładu przestrzennego. III.1.3. Zintegrowanie komunikacyjne i rozwojowe	**Priorytety – Infrastruktura** Priorytet I Rozwój infrastruktury komunikacyjnej.	**Cel strategiczny IV. Wysoka jakość infrastruktury technicznej, dostosowanej do potrzeb mieszkańców gminy.** 4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy. 4.5 Poprawa infrastruktury

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Deszczno (brak aktualnej strategii)	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa (aktualizacja na lata 2016-2025)	Program Rozwoju Gminy Santok na lata 2015-2023	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023
			terenów sąsiadujących ze sobą w granicach Gminy i miasta Gorzowa).		drogowej.
Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW. 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz rozwój narzędzi SMART.	Wymiar przekrojowy, który dotyczy w szczególności celów: **Cel. 3. Miasto przygotowane na wyzwania przyszłości.** **Cel 4. Miasto innowacyjnej gospodarki.**	-	Szczególny wymiary współpracy określonej w Strategii dot. aktywności gospodarczej oraz połączeń komunikacyjnych.	**Priorytety – Kreowanie produktu markowego Gminy Santok** **Rozwinięcie priorytetów** Kształtowanie ładu architektoniczno – budowlanego. Współpraca Gminy Santok z gminami partnerskimi. Udział Gminy Santok w realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego. Promocja Gminy.	**Cel strategiczny V. Sprawny i efektywny system zarządzania publicznego, oparty o współpracę, partnerstwo i efektywne wykorzystanie zasobów.** 5.1. Sprawny i efektywny system administracji połączony ze skuteczną promocją. 5.2. Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie kapitału społecznego. 5.3. Pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań własnych gminy. 5.4. Rozwój współpracy lokalnej i międzynarodowej.

Tabela 19. Spójność Strategii ponadlokalnego MOF GW ze strategiami gmin: Kostrzyn nad Odrą, Witnica, Lubiszyn, Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW. 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW. 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców. 1.3. Rozwinięta gospodarka mieszkaniowa. 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego.	**2. Kapitał społeczny.** 2.1. Tworzenie warunków dla rozwoju edukacji i sportu. 2.2. Wzrost poziomu bezpieczeństwa socjalnego obywateli i opieki zdrowotnej mieszkańców. 2.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego. 2.4. Rozwój bezpieczeństwa publicznego. 2.5. Wzrost dostępności i jakości świadczenia usług publicznych. 2.6. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. **3. Inwestycje w zasoby.** 3.3. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i tworzenia dogodnych warunków życia mieszkańców.	**Cel strategiczny II: Wysoka jakość oferowanych usług społecznych oraz aktywizacja społeczeństwa.** 2.1 Stworzenie warunków dla rozwoju społeczno – zawodowego miejscowej ludności. 2.2 Poprawa obsługi mieszkańców w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej. 2.3 Zwiększenie współpracy Urzędu Miasta i Gminy Witnica z mieszkańcami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.	**Cel strategiczny I: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MMŚP oraz innowacyjnych gospodarstw rolnych, powiązana ze skutecznym systemem oświatowym i aktywnością zawodową mieszkańców.** Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Lubiszyn. **Cel strategiczny IV: Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego.** Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie Lubiszyn. Cel operacyjny IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.	**2. Rozwój infrastruktury dla podniesienia jakości życia, wzrostu atrakcyjności osiedleńczej przy zachowaniu dziedzictwa przyrody.** 2.1. Wzmacnianie i efektywna promocja atrakcyjności osiedleńczej. 2.3. Poprawa jakości infrastruktury usług publicznych. 2.4 Rozwój infrastruktury sportowej. 2.5. Rewitalizacja przestrzeni gminnej. **3. Rozwój nowoczesnych usług publicznych w obszarach edukacji, kultury, bezpieczeństwa i integracji społecznej.** 3.1. Rozwój infrastruktury edukacyjnej. 3.2. Kultura i integracja społeczna.	**1. Wzrost jakości i dostępności świadczonych usług publicznych.** 1.1. Poprawa warunków funkcjonowania placówek oświatowych, podniesienie jakości i efektywności kształcenia. 1.2. Wsparcie włączenia społecznego i poprawa usług ochrony zdrowia. 1.3. Zwiększenie dostępu społeczeństwa do różnych form kultury i umożliwienie rozwoju indywidualnych uzdolnień. 1.4. Zapewnienie warunków rozwoju kultury fizycznej i sportu. 1.5. Podwyższenie stopnia zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. 1.6. Podwyższenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców. **3. Zrównoważony rozwój**

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
					przestrzeni. 3.5. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta i gminy.
Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka. 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW. 2.2. Transformacja gospodarki w kierunku innowacyjnej i zielonej 2.3. Rozwinięta oferta turystyczna.	**1. Konkurencyjna gospodarka.** 1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. 1.2. Wzmocnienie terenów inwestycyjnych miasta. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji.	**Cel strategiczny III: Wzmocnienie potencjału gospodarczego Miasta i Gminy Witnica.** 3.1 Poprawa warunków dla inwestorów chcących prowadzić działalność gospodarczą na terenie Miasta i Gminy Witnica. 3.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i poprawa warunków rozwoju małych przedsiębiorstw.	**Cel strategiczny I: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MMŚP oraz innowacyjnych gospodarstw rolnych, powiązana ze skutecznym systemem oświatowym i aktywnością zawodową mieszkańców.** Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Lubiszyn. **Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców.** Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców. **Cel strategiczny IV: Wysoka atrakcyjność turystyczna i**	**1. Wzrost gospodarczy w oparciu o potencjał strefy ekonomicznej, atrakcyjność inwestycyjną oraz wsparcie rozwoju biznesu.** 1.1. Tworzenie dogodnych warunków dla inwestycji zewnętrznych i aktywności gospodarczej. 1.2. Dostosowanie kadry zawodowej do potrzeb lokalnego rynku pracy.	**2. Rozwój gospodarczy gminy.** 2.1. Tworzenie warunków dla rozwoju inwestycji. 2.2. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości. 2.3. Wzrost znaczenia turystyki i rekreacji jako czynnika stymulującego rozwój gminy. 2.4. Promocja potencjału gospodarczego i turystycznego Gminy.

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
			rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego. Cel operacyjny IV.2 Rozwój turystyki. Cel operacyjny IV.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację.		
Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW. 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych. 3.2. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. 3.3. Skoordynowane planowanie przestrzenne.	**3. Inwestycje w zasoby.** 3.1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej. 3.4. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego.	**Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury technicznej oraz ochrona i wykorzystanie zasobów i walorów Miasta i Gminy Witnica.** 1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb ludności. 1.2 Wykorzystanie potencjału przyrodniczego Miasta i Gminy Witnica. 1.3 Inwestycje w odnawialne źródła energii i poprawa sprawności energetycznej budynków.	**Cel strategiczny II: Poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów.** Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi. Cel operacyjny II.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy. **Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców.** Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i	**2. Rozwój infrastruktury dla podniesienia jakości życia, wzrostu atrakcyjności osiedleńczej przy zachowaniu dziedzictwa przyrody.** 2.6. Poprawa efektywności zarządzania zasobami środowiska, przestrzeni i energii. 2.7. Budowa nowoczesnego zaplecza dla wypoczynku, rekreacji i turystyki. **3. Rozwój nowoczesnych usług publicznych w obszarach edukacji, kultury, bezpieczeństwa i integracji społecznej.**	**3. Zrównoważony rozwój przestrzeni.** 3.2. Efektywne zarządzanie gospodarką wodną. 3.3. Kształtowanie właściwej gospodarki ściekowej. 3.4. Tworzenie warunków sprzyjających poprawie stanu środowiska naturalnego. 3.5. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta i gminy.

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
		1.4 Ochrona i właściwe wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego Miasta i Gminy Witnica.	komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej. Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.	3.3. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe.	
Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW. 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna. 4.2. Zwiększona zewnętrzna dostępność komunikacyjna.	**3. Inwestycje w zasoby.** 3.2. Zrównoważony rozwój infrastruktury transportowej.	**Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury technicznej oraz ochrona i wykorzystanie zasobów i walorów Miasta i Gminy Witnica.** 1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb ludności.	**Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców.** Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy.	**2. Rozwój infrastruktury dla podniesienia jakości życia, wzrostu atrakcyjności osiedleńczej przy zachowaniu dziedzictwa przyrody.** 2.2. Przebudowa i modernizacja dróg gminnych.	**3. Zrównoważony rozwój przestrzeni.** 3.1. Tworzenie funkcjonalnej sieci drogowej o wysokim standardzie, wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
Cel 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW. 5.1. Partnerstwo na rzecz MOF GW. 5.2. Zintegrowana obsługa mieszkańców i klientów MOF GW w ramach e-usług oraz	W Strategii nie zdefiniowano bezpośrednio zagadnień dot. współpracy w ramach MOF (Kostrzyn nad Odrą nie był w okresie tworzenia partnerem MOF GW), niemniej jednak kluczowe zagadnienia współpracy ponadlokalnej dot. kwestii komunikacji oraz rozwoju	Szczególny wymiar współpracy dostrzeżony został w priorytecie 3.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i poprawa warunków rozwoju małych przedsiębiorstw.	**Cel strategiczny II: Poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów.** Cel operacyjny II.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne. Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi.	Szczególny wymiar współpracy dot. aktywności gospodarczej oraz rozwoju turystyki.	**4. Wzmocnienie skuteczności zarządzania gminą.** 4.1. Wzrost jakości obsługi mieszkańców przez jednostki administracji publicznej. 4.2. Rozwój współpracy międzyregionalnej, transgranicznej

Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Witnica do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego gminy Skwierzyna na lata 2016-2022	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Strzelce Krajeńskie do roku 2023
rozwój narzędzi SMART.	aktywności gospodarczej były rozwijane w poprzedniej perspektywie finansowej UE w ramach ZIT MOF GW.				i międzynarodowej. 4.3. Wspieranie działań na rzecz zwiększenia tożsamości lokalnej i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

9. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz.2373), zwanej dalej ustawą OOŚ, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju.

Strategia rozwoju MOF GW jest dokumentem strategicznym obejmującym swoim zasięgiem przestrzeń dziesięciu gmin. Ustawodawca założył co do zasady konieczność przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do dokumentu, który swoim zasięgiem wykracza poza granice administracyjne jednej gminy oraz w przypadku gdy założenia tego dokumentu mogą wyznaczać ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Takie przesłanki zachodzą w przypadku Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030.

W związku z powyższym sporządzona została Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii rozwoju MOF GW, której celem było ustalenie, czy zapisy projektowanego dokumentu nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza miała również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Strategia rozwoju MOF GW obejmuje zestaw celów strategicznych, podporządkowane im priorytety i kierunki działań. Analizując oddziaływania na środowisko dokonano szczegółowego przeglądu kierunków działań, czyli najbardziej szczegółowych zapisów. Należy przy tym podkreślić, że przedmiotowa Strategia co do zasady jest dokumentem ogólnym, analizującym uwarunkowania i szanse rozwoju w odniesieniu do przestrzeni MOF GW, wytyczającym główne ramy i kluczowe kierunki działań o pewnym stopniu ogólności.

Ujęte w projekcie Strategii rozwoju MOF GW kierunki działań w zdecydowanej większości nie zostały zdefiniowane na tyle szczegółowo, aby możliwe było wskazanie ich konkretnych lokalizacji w przestrzeni MOF GW. Możliwe było zasadniczo wstępne zdefiniowanie potencjalnych ogólnych lokalizacji działań, np. lokalizacji terenów inwestycyjnych w sąsiedztwie istniejącego lub projektowanego układu drogowego, kolejowego.

Wybrane działania charakteryzować się będą różnym rodzajem oddziaływań oraz różną skalą oddziaływań na środowisko. W Strategii rozwoju MOF GW ujęte są zarówno działania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz takie, których skala oddziaływań jest nieduża i tym samym nie można ich zaliczyć do takich, które są ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. W dokumencie ujęte są również liczne działania, których oddziaływanie może mieć charakter pozytywny jak również negatywny na środowisko. Bezpośredni negatywny charakter oddziaływań związany jest głównie

z procesem inwestycji (np. budowa i modernizacja infrastruktury drogowej, mieszkaniowej, usługowej). Pośredni charakter może mieć postać oddziaływań pozytywnych, jak również negatywnych. Związane są one ze skutkami realizacji wybranych działań. Działania miękkie mogą powodować z reguły pozytywne skutki dla środowiska (np. podnoszenie świadomości ekologicznej, wdrażanie rozwiązań z zakresu planowania przestrzennego). Pośrednie negatywne oddziaływania na środowisko dotyczyć mogą sposobu funkcjonowania infrastruktury lub wynikać z decyzji organizacyjnych (np. powstałych terenów inwestycyjnych, dróg, zabudowy mieszkalnej i usługowej, obiektów retencji wód).

W Strategii rozwoju MOF GW nie zdiagnozowano bezpośrednio działań, które można zaliczyć do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zdiagnozowano natomiast działania, które można w pewnych okolicznościach zakwalifikować do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Te okoliczności to przede wszystkim ostateczna lokalizacja, w szczególności w odniesieniu do obszarów chronionych, terenów zurbanizowanych, objęcie planami zagospodarowania przestrzennego oraz powierzchnia lub skala inwestycji. Do tych przedsięwzięć zaliczyć można następujące grupy działań:

- Tworzenie i uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych, w tym rozwój infrastruktury technicznej i teleinformatycznej terenów inwestycyjnych, w tym dróg prowadzących do tych terenów,
- Wspieranie rozwoju usług turystycznych, w tym bazy noclegowej, gastronomicznej, rekreacyjnej (wytyczenie terenów inwestycyjnych pod funkcję turystyczną),
- Wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej i przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe oraz rozwój infrastruktury technicznej w tym kanalizacyjnej, drogowej na potrzeby mieszkalnictwa,
- Modernizacja i rozwój układu sieci drogowej, kolejowej oraz dróg wodnych, poprawiającej dostępność i spójność MOF GW,
- Rozwój systemu infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, w szczególności na obszarach wiejskich,
- Działania z zakresu rozwoju retencji wodnej, błękitno-zielonej infrastruktury oraz poprawy bezpieczeństwa powodziowego,
- Działania z zakresu modernizacji i rozwoju sytemu gospodarki odpadami,
- Działania z zakresu rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Analizując ww. działania w odniesieniu do skali i lokalizacji należy zwrócić uwagę, że część z nich może być realizowana na obszarach chronionych, przede wszystkim obszarach chronionego krajobrazu. Część z nich może być realizowana w sąsiedztwie obszarów chronionych, w tym Natura 2000. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach oraz ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Te cele ochrony przyrody mogą kolidować z rozwijającą się funkcją gospodarczą na terenie MOF GW.

Jednocześnie kwestia lokalizacji nowych funkcji gospodarczych, czyli terenów inwestycyjnych nie powinna co do zasady kolidować z system pozostałych obszarów chronionych. Tereny inwestycyjne z reguły tworzy się w korytarzach głównych tras komunikacyjnych oraz w obrębie lub sąsiedztwie istniejących terenów przemysłowych (ze względu na koszty uzbrojenia terenu, możliwość dojazdu

ciężkich pojazdów). W większym zakresie lokalizacja funkcji przemysłowych może kolidować z terenami mieszkaniowymi i wpływać na jakość życia i zdrowia ludzi. Dlatego też kwestie lokalizacji funkcji gospodarczych należy rozpatrywać głównie w kontekście wpływu na krajobraz, spójność systemów przyrodniczych (korytarzy ekologicznych) oraz wpływu na tereny mieszkaniowe.

Rozwój turystyki może mieć wpływ na środowisko. Ten wpływ może być związany zarówno z kwestiami inwestowania, m. in. w rozwój usług turystycznych takich jak hotele, pensjonaty, czy ośrodki rozrywkowe. Strategia nie wskazuje lokalizacji tych obiektów, niemniej jednak dopuszcza wytyczenie terenów inwestycyjnych na te funkcje. Konieczne jest zatem moderowanie rozwoju turystycznego, tak aby minimalizować negatywny wpływ na przyrodę. Kolejną kwestią oddziaływania na środowisko w przypadku rozwoju funkcji turystycznej jest presja ruchu turystycznego. Należy mieć na uwadze, że nadmiar ruchu turystycznego może wywierać negatywny wpływ na ekosystemy przyrodnicze, np. jeziora, oczka wodne, siedliska rzadkich i zagrożonych roślin (np. murawy kserotermiczne) oraz zwierząt.

Rozwój funkcji mieszkaniowej, bardzo pożądany w perspektywie rozwoju MOF GW, oznacza przede wszystkim bezpośrednie zajęcie terenu. Ukształtowana strefa mieszkaniowa wymaga realizacji inwestycji towarzyszących, takich jak drogi, czy sieć kanalizacyjna. Generuje również bezpośrednie oddziaływania na otoczenie (potoki pojazdów, gospodarka odpadami). W perspektywie realizacji Strategii rozwoju MOF GW należy dążyć do optymalizacji procesów rozwoju funkcji mieszkaniowej, skupiając się przede wszystkim na przeciwdziałaniu nadmiernej suburbanizacji oraz rozpraszaniu zabudowy. Inwestycje powinny być realizowane z myślą o najniższych kosztach środowiskowych, powinno się unikać inwestycji na terenach wrażliwych i cennych przyrodniczo.

W przypadku inwestycji komunikacyjnych i kanalizacyjnych oraz związanych z infrastrukturą liniową, taką jak systemy kanalizacyjne, drogi, sieć kolejowa, można przewidzieć, że ich realizacja z dużym prawdopodobieństwem będzie się odbywać na obszarach zarówno miejskich, wiejskich oraz niezurbanizowanych. W takim przypadku w trakcie inwestycji może dochodzić do chwilowego negatywnego oddziaływania na środowisko. Skala tego oddziaływania może być oczywiście różna, trudno ją przewidzieć ze względu na brak szczegółów realizacji inwestycji. Należy przewidzieć, że każda z tych inwestycji wymagać będzie odrębnych analiz dot. oddziaływania na środowisko.

W Strategii MOF GW przewidziano do realizacji działania z zakresu modernizacji systemu gospodarki odpadami. Służyć one będą usprawnieniu gospodarki odpadami, niemniej jednak kwestie związane z odpadami są obszarem szczególnej uwagi i oddziaływania na środowisko. Dotyczą on bowiem m. in. składowania i przetwarzania odpadów, czyli działań, które mogą wpływać bezpośrednio na środowisko, m. in. jakość wód, powietrza, klimatu akustycznego.

W Strategii rozwoju MOF GW przewidziano do realizacji działania z zakresu rozwoju odnawialnych źródeł energii. Nie określono przy tym skali i rodzaju przedsięwzięć. Przy założeniu rozwoju inwestycji takich jak siłownie wiatrowe, czy też wielkopowierzchniowe farmy fotowoltaiczne, można mówić o potencjalnym znaczącym oddziaływaniu. Dotyczą one nie tylko kwestii zajęcia powierzchni ziemi, ale również bezpośredniego wpływu na przyrodę.

Ze względu na dość ogólny charakter opisanych w Strategii rozwoju MOF GW działań trudno wskazać jakie będzie ich ostatecznie oddziaływanie na środowisko. Każde z przedstawionych działań i ujętych w ich ramach zadań może wymagać osobnej ekspertyzy oddziaływania na środowisko, prowadzonej już w ramach procesu inwestycyjnego. Poszczególne zadania powinny uwzględniać aspekty środowiskowe, w szczególności zasady kompensacji przyrodniczej, czyli uwzględniać podjęcie działań

prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej. Inwestycje powinny kierować się zasadami wyboru najlepszych dostępnych technik, czyli wyboru najbardziej efektywnych i zaawansowanych poziomów rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności. Aspekt środowiskowy poszczególnych działań powinien uwzględniać zasady ochrony środowiska polegające na racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Analizując całokształt działań, jakie przewidziano do realizacji w Strategii rozwoju MOF GW należy podkreślić, iż brak ich realizacji w znacznym stopniu utrudni realizację założeń ochrony środowiska, a nawet ochrony przyrody. Niewątpliwie wybrane działania charakteryzować się będą znaczącym oddziaływaniem na środowisko (m. in. rozwój terenów inwestycyjnych), jednak te działania są niejako konieczne do realizacji w kontekście zrównoważonego rozwoju obszaru MOF GW (m. in. ze względu na istniejący potencjał do rozwoju konkurencyjnej gospodarki). Kluczowe jest jednak takie moderowanie rozwoju gospodarczego i społecznego, aby zachować i wzmocnić potencjał ekologiczny i przyrodniczy oraz chronić środowisko na terenie MOF GW.

Mając na uwadze cele nadrzędne ochrony środowiska, trendy związane ze środowiskiem oraz specyfikę przestrzeni MOF GW za najważniejsze wyzwania w zakresie środowiskowym należy uznać kwestie związane z transformacją gospodarki w kierunki innowacyjnej i zielonej, ochronę i aktywną adaptację do zmian klimatycznych, ochronę i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych, skoordynowane planowanie przestrzenne oraz priorytety odnoszące się do komunikacji i transportu. Warto zwrócić uwagę na poruszane w Strategii rozwoju MOF GW zagadnienia dot. ochrony wód powierzchniowych, ochrony przeciwpowodziowej, zachowania zasobów wodnych (zwiększanie retencyjności). Ważne będzie podjęcie działań na rzecz ochrony klimatu, zarówno zmniejszających negatywny wpływ gospodarki na emisję gazów cieplarnianych (np. rozwój OZE, energooszczędność), jak też przystosowanie się do skutków zmian klimatycznych (eliminowanie wysp ciepła, błękitno-zielona infrastruktura, skoordynowane planowanie przestrzenne). Strategia rozwoju MOF GW dużo uwagi poświęca wymiarowi tzw. zielonej gospodarki, turystyki zrównoważonej, przyjaznej środowisku, czy też gospodarki o obiegu zamkniętym. Te działania przyczyniać będą się do zachowania bioróżnorodności oraz zmniejszania negatywnej presji na środowisko i przyrodę, np. poprzez zmniejszania ilości odpadów. Szczególnie istotnym zagadnieniem dla rozwoju MOF GW jest rozwój niskoemisyjnego i zrównoważonego transportu. Dużą wagę poświęca się rozwojowi sieci i połączeń kolejowych oraz integracji różnych środków komunikacji i transportu.

Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii rozwoju MOF GW na środowisko polegał na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska. Wyniki pomiarów muszą odnosić się do obszaru objętego Strategią. Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii prowadzony był w cyklu rocznym, podobnie jak to przyjęto przy monitoringu całości Strategii MOF GW.

10. Spis map, rysunków i tabel

Mapa 1. Zmiana liczby ludności MOF GW (2010/2020) 8
Mapa 2. Ludność w wieku poprodukcyjnym w MOF GW w 2020 roku 8
Mapa 3. Odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu pow. 100 Mb/s (UKE) 13
Mapa 4. Układ komunikacyjny MOF GW 17
Mapa 5. Osoby pracujące na 1000 mieszkańców w MOF GW w 2020 roku 17
Mapa 6. Liczba podmiotów REGON na 10 tys. mieszkańców 18
Mapa 7. Wody powierzchniowe na terenie MOF GW 23
Mapa 8. Odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji w MOF GW w 2019 roku 24
Mapa 9. Obszary chronione na terenie MOF GW 25
Mapa 10. Granice Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 57
Mapa 11. Układ komunikacyjny MOF GW 59
Mapa 12. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie MOF GW 60
Mapa 13. Uwarunkowania rozwoju gospodarczego na terenie MOF GW 60
Mapa 15. OSI obszary zagrożenia powodziowego MOF GW 63
Mapa 16. OSI obszary przygraniczne MOF GW 65
Mapa 16. OSI rozwój aktywności gospodarczej i aktywności ekonomicznej mieszkańców MOF GW .. 68
Mapa 18. OSI obszary rewitalizacji MOF GW 70
Mapa 19. OSI obszary wiejskie MOF GW 72
Mapa 20. OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją 74

Rysunek 1. Procedura opracowania Strategii rozwoju MOF GW 5
Rysunek 2. Cele strategiczne i priorytety rozwoju MOF GW 36

Tabela 1. Wyzwania rozwojowe MOF GW 32
Tabela 2. Powiązania celów strategicznych i priorytetów z wyzwaniami rozwojowymi MOF GW 37
Tabela 3. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW 43
Tabela 4. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka 47
Tabela 5. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW 50
Tabela 6. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW 54
Tabela 7. Kierunki działań ujęte w Celu strategicznym 5. Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju MOF GW 56
Tabela 8. Obszary strategicznej interwencji MOF GW 62
Tabela 9. Rekomendacje w zakresie aktualizacji zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Gorzów Wlkp. 76
Tabela 10. Obowiązkowe strategie rozwoju samorządów MOF GW 81
Tabela 11. Obowiązujące programy rewitalizacji samorządów MOF GW 82
Tabela 12. Wskaźniki produktu Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030 84
Tabela 13. Ocena rezultatów realizacji Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW 2030 89

Tabela 14. Spójność założeń Priorytetów Komisji Europejskiej oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 91
Tabela 15. Spójność założeń Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 96
Tabela 16. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 97
Tabela 17. Spójność założeń Strategii zrównoważonego rozwoju Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027 oraz Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 98
Tabela 18. Spójność Strategii rozwoju ponadlokalnego MOF GW ze strategiami gmin: Gorzów Wielkopolski, Kłodawa, Santok, Bogdaniec 100
Tabela 19. Spójność Strategii ponadlokalnego MOF GW ze strategiami gmin: Kostrzyn nad Odrą, Witnica, Lubiszyn, Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie 104

Uzasadnienie

Opracowanie Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030, zwanej dalej Strategią rozwoju MOF GW, jest jednymz elementów przygotowania MOF GW do wdrażania środków w ramach perspektywy Unii Europejskiej 2021-2027. Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa, a także ustawąz dnia 24 marca 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (przyjętej przez Sejm w dniu 24 marca 2022 r.), warunkiem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF miast wojewódzkich jest przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego dla całego obszaru MOF, o której mowaw nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 poz. 1057).

Dokument swoim zasięgiem obejmuje 10 gmin, tj.: Miasto Gorzów Wielkopolski, Miasto Kostrzyn nad Odrą, gminy miejsko-wiejskie: Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie, Witnica, gminy wiejskie: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn i Santok, które wykazują się wspólnymi uwarunkowaniami rozwoju i mają wspólne cele rozwoju.

Dodatkowo w prace nad dokumentem zaangażowany był Powiat Gorzowski, z uwagi na zapis art. 10g ust. 2 pkt. 1 ustawy o samorządzie gminnym, który brzmi: Strategia rozwoju ponadlokalnego jest opracowywana z udziałem powiatu, jeżeli w jej opracowywaniu uczestniczą wszystkie gminy z terytorium tego powiatu.

Prace nad Strategią rozwoju MOF GW rozpoczęły się w lipcu 2021 r. Wykonawcą dokumentu jest Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. z Wrocławia.

W ramach prac nad dokumentem sporządzona została diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej MOF GW, na podstawie której określona została wizja, misja, cele strategiczne oraz kierunki działań. Odbyły się także warsztaty diagnostycznez przedstawicielami samorządów oraz warsztaty strategiczne z przedstawicielami m.in. środowisk nauki, biznesu, kultury i organizacji pozarządowych. Strategia rozwoju MOF GW poddana została szerokim konsultacjom społecznym w każdej z gmin MOF GW, a także przekazana do opinii Zarządowi Województwa Lubuskiego, Związkowi Celowemu Gmin MG6, Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz gminom ościennym MOF GW.

Strategia poddana została także badaniu ewaluacyjnemu ex-ante przez zewnętrzny zespół ekspertów, w ramach którego powstał raport, zawierający pozytywną ocenę dokumentu.

Strategia uwzględnia uwagi i wnioski zgłoszone podczas konsultacji społecznych, a także rekomendacje wynikające z badania ewaluacyjnego, prowadzonego podczas jego tworzenia.

Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Strategia rozwoju MOF GW poddana została procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Sporządzona została Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Strategii rozwoju MOF GW. Obydwa dokumenty podane zostały do publicznej wiadomości, celem zapoznania się z ich treścią przez mieszkańców oraz możliwością wniesienia uwag.

Strategia rozwoju MOF GW uzyskała pozytywne opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim.

W świetle powyższego, podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 jest uzasadnione.

Projekt

z dnia 25 maja 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia 23 maja 2022 r.

w sprawie ustalenia zakresu pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022, poz. 559 ze zm.) w związku z art 12 ust.5 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 poz 583) **Rada Gminy Bogdaniec uchwala co następuje:**

§ 1. Zapewnia się pomoc obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 poz. 583), w zakresie:

1) zakwaterowania;

2) zapewnienia całodziennego wyżywienia zbiorowego;

3) zapewnienia środków transportu do miejsca zakwaterowania; 4 zapewniania środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów.

§ 2. O formach i trybie udzielania pomocy w zakresie określonym w § 1 uchwały zdecyduje Wójt Gminy Bogdaniec.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Dnia 24 lutego 2022 r. doszło do ataku wojsk Federacji Rosyjskiej na terytorium Ukrainy, który zmusił obywateli tego kraju do masowego opuszczenia terytorium w poszukiwaniu bezpieczeństwa i schronienia.

Większość obywateli Ukrainy przybyło na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej. W wyniku tych zdarzeń na ternie Gminy Bogdaniec znalazła się grupa obywateli Ukrainy, poszukujących pomocy. Przedłożony projekt uchwały ma na celu stworzenie możliwości prawnej udzielania tej pomocy przez Gminę Bogdaniec i wydatkowania na ten cel środków budżetowych.

Wejście w życie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa (Dz. U. 2022 poz. 538) - zwana dalej ustawą, w art 12 ust. 4 tejże ustawy stworzył możliwość udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy przez samorząd, z własnej inicjatywy, w zakresie posiadanych środków. Zgodnie z art 12 ust. 5 ustawy, do określenia zakresu udzielanej pomocy obywatelom Ukrainy uprawniona jest Rada Gminy. Podjęcie przedmiotowej uchwały przez Radę Gminy Bogdaniec w proponowanym brzmieniu zapewni możliwość udzielania dalszej pomocy obywatelom Ukrainy.

Projekt

z dnia 18 maja 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia 18 maja 2022 r.

w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bogdaniec w latach 2022-2032.

Na podstawie art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.) oraz art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawyz dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 172 ze zm.) Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

§ 1. Rada Gminy Bogdaniec uchwala wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bogdaniec na lata 2022-2032 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XIII/119/2008 z dnia 30 września 2008r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bogdaniec w latach 2008-2013.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Gminy Bogdaniec

z dnia 18 maja 2022 r.

WIELOLETNI PROGRAM GOSPDOAROWANIA ZASOBEM MIESZKANIOWYM GMINY BOGDANIEC W LATACH 2022-2032
POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1. Głównym celem niniejszego opracowania, zwanego dalej „Programem" jest określenie zasad gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Bogdaniec w latach2022-2032 w sposób racjonalny i efektywny.

§ 2. Program swoim zakresem rzeczowym obejmuje:

1) Prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego Gminy Bogdaniec w latach 2022-2032;
2) Analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali;
3) Planowaną sprzedaż lokali;
4) Zasady polityki czynszowej;
5) Sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy Bogdaniec;
6) Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w latach 2022-2032;
7) Wysokość wydatków na utrzymanie gminnego zasobu mieszkaniowego z podziałem na koszty;
8) Opis innych działań mających na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, a w szczególności:
   a) niezbędny zakres zmian lokali związanych z remontami budynków i lokali,
   b) planowaną sprzedaż lokali.

I. PROGNOZA DOTYCZĄCA WIELKOŚCI ORAZ STANU TECHNICZNEGO ZASOBU MIESZKANIOWEGO GMINY BOGDANIEC W LATACH 2022-2032

§ 3. Na terenie Gminy Bogdaniec wg stanu na dzień 01 stycznia 2022 r. znajduje się 18 mieszkań komunalnych o ogólnej powierzchni **792,96 m²**. Ponadto gmina posiada jeden lokal tymczasowy o powierzchni **37,05 m²** w miejscowości Bogdaniec przy ul. Mickiewicza 54. Brak jest lokali socjalnych.

Lp.	Położenie	Powierzchnia użytkowa w m²
1.	Podjenin 5	48,10
2.	Roszkowice 18	51,70
3.	Wieprzyce 32 (2 lokale)	128,39
4.	Stanowice 7/2	53,19
5.	Stanowice 14/3	48,57
6.	Stanowice 9/3	58,18
7.	Kwiatkowice 54/1	40,02
8.	Kwiatkowice 54/2	85,32
9.	Lubczyno 47b	48,02
10.	Lubczyno 55C/3	44,00
11.	Bogdaniec ul. Leśna 14/1	57,90
12.	Bogdaniec ul. Leśna 26/4	33,91

13.	Racław 54/1	13,97
14.	Racław 54/2	13,97
15.	Racław 54/3	16,00
16.	Racław 54/4	37,75
17.	Racław 54/5	13,97
18.	Bogdaniec ul. Mickiewicza 54	37,05

Prognoza wielkości zasobu mieszkaniowego Gminy Bogdaniec w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

ROK	LIBCZA LOKALI KOMUNALNYCH	LICZBA LOKALI SOCJALNYCH
2022	18	0
2023	15	0
2024	19	0
2025	19	0
2026	19	0
2027	17	0
2028	17	0
2029	17	0
2030	14	0
2031	14	0
2032	14	0

Liczba lokali ulegnie zmianie na przestrzeni kolejnych lat w związku z planowaną sprzedażą lokali komunalnych na rzecz dotychczasowych najemców oraz utworzeniem nowych lokali komunalnych w ramach spółki SIM „KZN-Nadwarciański". Ponadto nie planuje się utworzenia lokali socjalnych.

§ 4. Dane zawarte w § 3 nie obejmują lokali użytkowanych jako świetlice wiejskie, szkoły, ośrodki zdrowia, biblioteki i przedszkola.

§ 5. Według stanu na dzień 1 stycznia 2022 r. szczegółowy wykaz zasobu mieszkaniowego Gminy Bogdaniec przedstawia się następująco:

Budynki mieszkalne:

Lp.	Adres	Stan techniczny	Powierzchnia	Urządzenia Techniczne
1.	Podjenin 5	Dobry	44 m^2	Instalacje: CO, elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna-szambo,
2.	Roszkowice 18	Niedostateczny	52 m^2	Instalacje: piece kaflowe, wodociągowa, elektryczna

Lokale mieszkalne:

Lp.	Adres	Ilość lokali	Stan techniczny	Powierzchnia	Urządzenia Techniczne
1.	Stanowice 7/2	1	Dobry	53,19 m^2	Instalacje: piece kaflowe i żeliwne, elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna
2.	Stanowice 9/3	1	Dostateczny	33,91 m^2	Instalacje: piece kaflowe i żeliwne, elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna
3.	Stanowice 14/3	1	Dostateczny	48,57 m^2	Instalacje: piece kaflowe i żeliwne, elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna

4.	Racław 54	1	Dostateczny	13,97 m^2	Instalacje: ogrzewanie elektryczne elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna
		2	Dostateczny	13,97 m^2	
		3	Dobry	16,00 m^2	
		4	Dobry	37,75 m^2	
		5	Dostateczny	13,97 m^2	
5.	Bogdaniec ul. Leśna 14	1	Dobry	57,90 m^2	Instalacje: CO, elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna
6.	Kwiatkowice 54	1	Dobry	40,02 m^2	Instalacje: piece kaflowe, elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna-szambo
7.		2	Dobry	85,32 m^2	Instalacje: CO, elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna-szambo
8.	Lubczyno 55C/3	1	Dostateczny	44,00	Instalacje: CO + grzejniki elektryczne elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna-szambo
9.	Lubczyno 47	1	Niedostateczny	49,33	Aktualnie lokal w trakcie remontu.
10.	Wieprzyce 32	1	Dostateczny	101,88	Instalacje: piece kaflowe, elektryczna, wodociągowa,
11.		2	Niedostateczny	26,51	Instalacje: piece kaflowe, elektryczna,
12.	Bogdaniec ul. Leśna 26/4	1	Dostateczny	33,91	Instalacje: piece kaflowe, elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna

§ 6. Gmina Bogdaniec w latach 2022-2032 planuje utworzeniu 4-5 lokali komunalnych w miejscowości Racław w ramach spółki SIM „KZN-Nadwarciański". Ponadto nie przewiduje się budowy nowych mieszkań socjalnych.

II. ANALIZA POTRZEB ORAZ PLAN REMONTÓW I MODERNIZACJI WYNIKAJĄCY ZE STANU TECHNICZNEGO BUDYNKÓW I LOKALI

§ 7. Z uwagi na dobry i dostateczny stan techniczny lokali mieszkalnych wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego gminy nie wymagają one remontu lecz małego odświeżenia. Lokale, których stan techniczny jest niedostateczny będą remontowane przez najemców w porozumieniu z Gminą Bogdaniec.

Niezbędne potrzeby remontowe w budynkach komunalnych na lata 2022-2032

Zakres remontu	Ilość lokali	Rok
Napraw dachu.	1	2022
Naprawa instalacji sanitarnej.	1	2023
-	-	2024
-	-	2025
-	-	2026
-	-	2027
-	-	2028
-	-	2029
-	-	2030
-	-	2031
-	-	2032

Przewidywane nakłady na prace remontowe jakie gmina planuje ponieść w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Nakłady na prace remontowe	2.500	1.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-

III. PLANOWANA SPRZEDAŻ LOKALI

§ 8. Prywatyzacja lokali mieszkaniowych w Gminie Bogdaniec była sukcesywnie realizowana w latach poprzednich. W latach 2022-2032 Gmina Bogdaniec planuje sprzedaż następujących lokali:

- Wieprzyce 32 – dwa lokale
- Stanowice 14/3
- Stanowice 9/3
- Stanowice 7/2
- Podjenin 5
- Bogdaniec ul. Leśna 26/4

IV. ZASADY POLITYKI CZYNSZOWEJ

Zasady ustalania stawki czynszowej

§ 9. 1. Działania podejmowane w zakresie polityki czynszowej zmierzają do utrzymania zasobu mieszkaniowego gminy na zadowalającym poziomie technicznym i estetycznym.

2. Stawki bazowe czynszu dla zasobu mieszkaniowego Gminy Bogdaniec za 1 m kw. powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych ustala Wójt Gminy w drodze zarządzenia na podstawie zasad polityki czynszowej określonych niniejszym rozdziałem.

3. Czynsz ustalony w oparciu o zasady polityki czynszowej opłacają najemcy lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Wysokość czynszu dla danego lokalu określa się w oparciu o stawkę bazową czynszu oraz czynniki obniżające jego wartość użytkową.

Określenie czynników wpływających na obniżenie stawki czynszowej

§ 10. 1. Czynniki obniżające wartość użytkową mieszkań to w szczególności wyposażenie budynku i lokalu w urządzenia techniczne i instalacje oraz pomieszczenia sanitarne (łazienka, wc).

2. Stawki czynszu za 1 m kw. powierzchni lokali dla zasobu mieszkaniowego gminy Bogdaniec ustala się z uwzględnieniem następujących czynników związanych z wyposażeniem lokalu w urządzenia techniczne:

1) lokale o pełnym standardzie (wraz z instalacjami ciepłej wody i centralnego ogrzewania) – 100 % stawki bazowej;
2) lokale wyposażone w niezbędne instalacje oraz wc lub łazienkę (bez instalacji ciepłej wody) – 85 % stawki bazowej;
3) lokale wyposażone w wc lub łazienkę (bez instalacji ciepłej wody i centralnego ogrzewania) – 75 % stawki bazowej;
4) lokale wyposażone tylko w instalację wodno-kanalizacyjną – 60 % stawki bazowej;
5) lokale bez instalacji wodno-kanalizacyjnej – 50 % stawki bazowej.

3. Czynniki zmniejszające stawkę czynszu nie dotyczą ustalonej stawki czynszu za lokale socjalne, która nie może przekroczyć połowy stawki najniższego czynszu obowiązującego w mieszkaniowym zasobie gminy.

4. Czynsz za lokal mieszkalny stanowi iloczyn stawki czynszu oraz powierzchni użytkowej lokalu.

5. Czynniki podwyższające i zmniejszające stawki czynszu:

1) w czasie trwania umowy najmu wynajmujący może podwyższyć stawkę czynszu, jeżeli w lokalu dokonał ulepszeń mających wpływ na wysokość czynszu,
2) czynsz najmu ulega zmniejszeniu w przypadku uszczuplenia wyposażenia technicznego z przyczyn leżących po stronie wynajmującego,

3) w przypadku podnajęcia całego lub części lokalu, dokonanego bez zgody wynajmującego wysokość czynszu podwyższa się odpowiednio o 50 %,

4) przed zmianą umowy najmu zmieniającą wysokość czynszu, należy sporządzić protokół stwierdzający fakt powstania czynników wymienionych w pkt 1-3.

V. SPOSÓB I ZASADY ZARZĄDZANIA LOKALAMI I BUDYNKAMI WCHODZĄCYMI W SKŁAD MIESZKANIOWEGO ZASOBU GMINY BOGDANIEC

§ 11. 1. Lokalne mieszkalne wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Bogdaniec zarządzane są przez Wójta Gminy Bogdaniec.

2. Zarządzanie obejmuje w szczególności:

1) utrzymanie należytego stanu technicznego mieszkaniowego zasobu, w tym prowadzenie remontów gruntowych, bieżącej konserwacji powierzonych urządzeń i sieci, obsługę finansowo-księgową;

2) utrzymanie w należytym stanie sanitarno-porządkowym budynków i ich otoczenia;

3) zawieranie i rozwiązywanie umów na wynajem lokali, a także inne czynności cywilno-prawne związane z dostawą energii elektrycznej i cieplnej, utrzymanie przewodów dymnych i wentylacji itp.

3. W kolejnych latach prognoza w zakresie sposobu i zasad zarządzania lokalami, i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy nie ulegnie zmianie.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA GOSPODARKI MIESZKANIOWEJ W LATACH 2022-2032

§ 12. Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej są:

1) czynsze za lokale mieszkalne;

2) czynsze za lokale użytkowe;

3) środki ze sprzedaży lokali mieszkalnych;

4) budżet gminy.

VII. WYSOKOŚĆ WYDATKÓW W KOLEJNYCH LATACH, Z PODZIAŁEM NA KOSZTY BIEŻĄCEJ EKSPLOATACJI, KOSZTY REMONTÓW ORAZ KOSZTY MODERNIZACJI LOKALI I BUDYNKÓW WCHODZĄCYCH W SKŁAD MIESZKANIOWEGO ZASOBU GMINY, KOSZTY ZARZĄDU NIERUCHOMOŚCIAMI WSPÓLNYMI, KTÓRYCH GMINA JEST JEDNYM ZE WSPÓŁWŁAŚCICIELI, A TAKŻE WYDATKI INWESTYCYJNE

§ 13. 1. Podstawowym źródłem finansowania bieżącego utrzymania zasobów mieszkaniowych są wpływy z czynszu najmu lokali mieszkalnych i użytkowych. Jednym z podstawowych założeń w zakresie gospodarki mieszkaniowej powinno być kształtowanie stawek czynszu za lokale w takiej wysokości, aby uzyskane wpływy wystarczały na pokrycie wydatków w zakresie eksploatacji, konserwacji i zarządu nieruchomościami, czyli utrzymanie zasobu w stanie niepogorszonym.

2. Prognozę na lata 2022-2032 w zakresie wydatków na bieżącą eksploatację i koszty zarządu nieruchomościami wspólnymi, koszty remontów, a także koszty modernizacji lokali i budynków przedstawia poniższa tabela.

Rok	Koszty bieżącej eksploatacji budynków oraz koszty zarządu nieruchomościami wspólnymi	Koszty remontów	Koszty modernizacji lokali
2022	12.265,57		
2023	Około 13.000,00		
2024	Około 16.000,00		
2025	Około 16.000,00		
2026	Około 16.000,00		
2027	Około 15.000,00		
2028	Około 15.000,00		
2029	Około 15.000,00		

2030	Około 15.000,00		
2031	Około 15.000,00		
2032	Około 15.000,00		

3. Szacunkowe kwoty wydatków są wydatkami prognozowanymi.

4. Wysokość wydatków w poszczególnych latach określa każdorazowo uchwała budżetowa.

5. Gmina Bogdaniec otrzymała kwotę w wysokości 3.000.000,00 zł, która stanowi wsparcie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa, z przeznaczeniem na budowę lokali komunalnych w miejscowości Racław w ramach spółki SIM „KZN-Nadwarciański".

VIII. OPIS INNYCH DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU POPRAWĘ WYKORZYSTANIA I RACJONALIZACJĘ GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY, A W SZCZEGÓLNOŚCI:

1. Sprawowanie kontroli nad terminowością regulowania opłat za czynsz oraz uruchomienie procesu windykacji w momencie pojawienia się zaległości.

2. Planowana sprzedaż lokali.

§ 14. 1. Gmina w latach 2022-2032 nie przewiduje kapitalnych remontów lokali mieszkalnych, z którymi wiąże się konieczność przydzielenia lokalu zamiennego na czas remontu.

IX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 15. Wszystkie czynności związane z gospodarowaniem gminnym zasobem mieszkaniowym należy prowadzić w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, a w szczególności o ustawę z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 172 ze zm.), ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.) i ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r., poz. 1899 ze zm.).

Projekt

z dnia 25 maja 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia 30 maja 2022 r.

w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r. poz. 559 ze zm.) art. 226, art. 227, art. 229, art. 231 i art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r. poz. 305 ze zm.) Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Załacznik Nr 1 do uchwały Nr XXX.227.2021 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 13 grudnia 2021r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028 "Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2022-2028" otrzymuje brzmienie jak w załaczniku nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Informacja o relacji kształtowania się długu, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych na lata 2022-2028 zawarta została w załaczniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Określa się wykaz realizowanych przedsięwzięć, zgodnie z załacznikiem nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

Bogdaniec, dnia 14.04.2022 r.

Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Bogdaniec za 2021 r.

Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Bogdaniec za 2021 r.

Wójt Gminy Bogdaniec

zgodnie z art. 267 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
(Dz. U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.)

p r z e d k ł a d a

Radzie Gminy Bogdaniec

oraz

Regionalnej Izbie Obrachunkowej

w

Zielonej Górze:

1. Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Bogdaniec za 2021 rok
2. Informację o stanie mienia, sporządzona na dzień 31.12.2021 r.

Wójt Gminy

Krystyna Pławska

I. SPRAWOZDANIE Z WYKONANIA BUDŻETU GMINY BOGDANIEC ZA 2021 r.

1. Uchwała budżetowa na rok 2021

Dnia 21 grudnia 2020 r. Uchwałą Nr XXII/172/20 Rady Gminy Bogdaniec zatwierdzony został budżet na 2021 rok. Określono łączną kwotę planowanych dochodów budżetu gminy w wysokości **39.555.755** zł, z tego:

- dochody bieżące w kwocie 34.893.755 zł,
- dochody majątkowe w kwocie 4.662.000 zł,

W zakresie wydatków określono łączną kwotę planowanych wydatków budżetu gminy w wysokości **38.155.755** zł, z tego:

- wydatki bieżące w kwocie 32.097.924 zł,
- wydatki majątkowe w kwocie 6.057.831 zł,

W planie wydatków bieżących przeznaczono na wydatki jednostek budżetowych kwotę 18.724.811 zł, tego:

a) na wynagrodzenia i składki od nich naliczane kwotę 13.185.067 zł,
b) na wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań kwotę 5.539.744 zł,

- dotacje na zadania bieżące – 1.202.919 zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 11.920.194 zł,
- obsługę długu - 250.000,00 zł.

Łączna kwota planowanych rozchodów budżetu wyniosła **1.400.000** zł. Określono limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu do kwoty 300 000 zł.

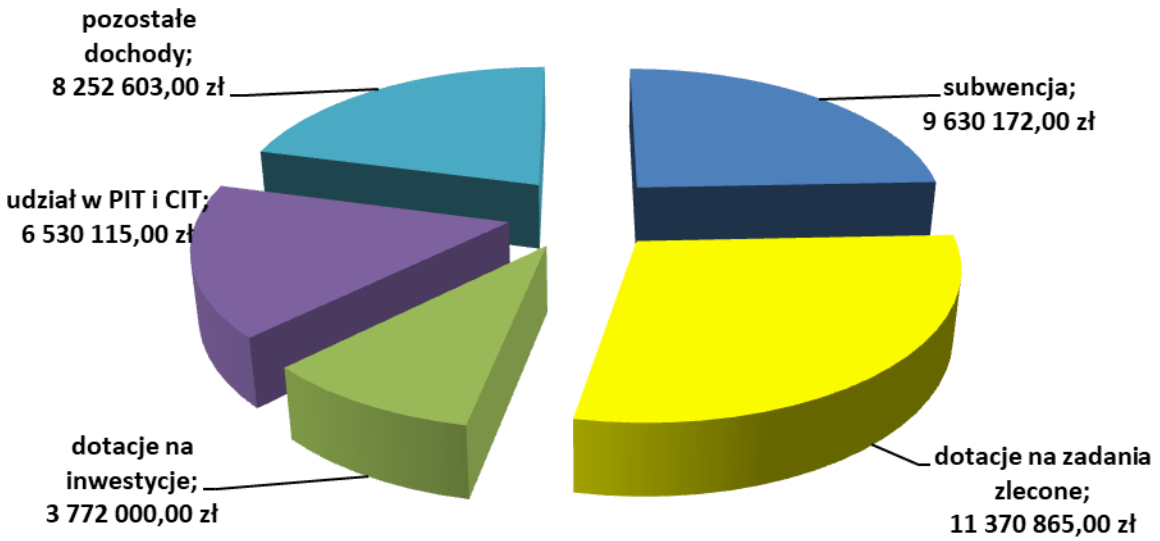
Utworzono rezerwę ogólną w kwocie 200.000 zł oraz rezerwę celową w kwocie 130.000 zł, w tym na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego.

Upoważniono Wójta do:

- zaciągania kredytów i pożyczek na pokrycie występującego w ciągu roku budżetowego przejściowego deficytu budżetu do wysokości 300 000,00 zł,
- samodzielnego zaciągania zobowiązań do kwoty 500.000,00 zł,
- dokonywania zmian w planie wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy w ramach działu, w planie wydatków majątkowych w ramach działu, w planie wydatków w ramach działu, polegających na zwiększeniu lub zmniejszeniu wydatków majątkowych z odpowiednią zmianą (zmniejszeniem lub zwiększeniem) w zakresie wydatków bieżących,
- lokowania wolnych środków na rachunkach bankowych w innych bankach niż bank prowadzący obsługę budżetu gminy,
- przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych gminy do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku 2021 i latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok 2021 na łączną kwotę 100.000,00 zł.

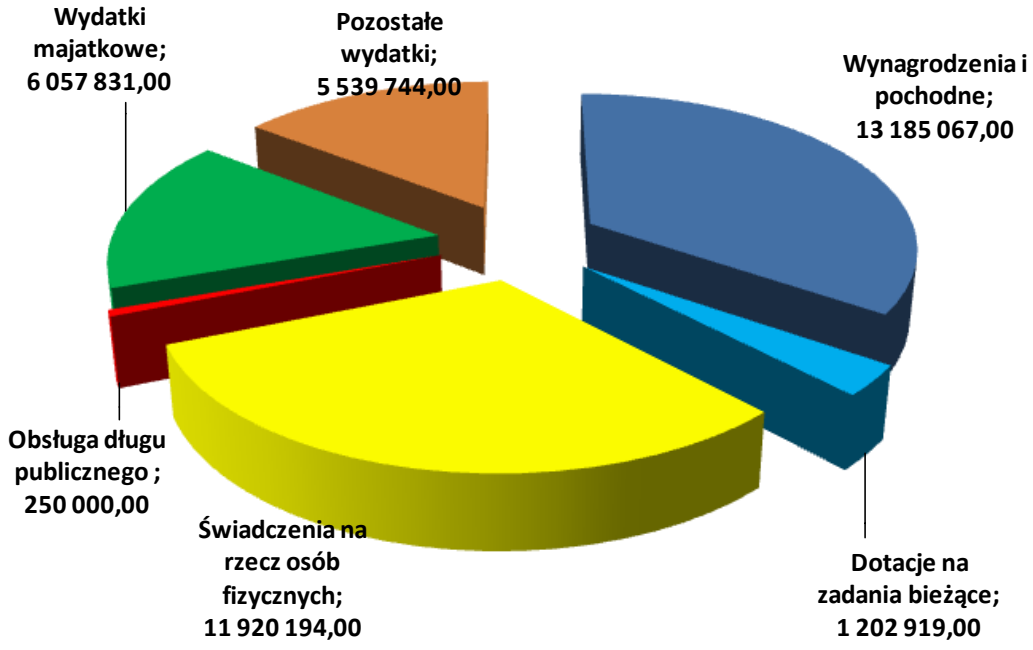
Struktura dochodów uchwalonego budżetu Gminy Bogdaniec na 2021 r.

39.555.755

Struktura wydatków uchwalonego budżetu Gminy Bogdaniec na 2021 rok.

38.155.755

W ciągu roku do budżetu wprowadzone były zmiany na podstawie podjętych uchwał rady gminy, a także zarządzeń Wójta Gminy Bogdaniec. Uchwały i zarządzenia przekazywane były do badania Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Zielonej Górze, celem sprawdzenia ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa.

Zmiany planu dochodów i wydatków w toku wykonywania budżetu dokonane w drodze uchwał Rady Gminy Bogdaniec oraz zarządzeń Wójta Gminy Bogdaniec

Lp.	Numer uchwały	Data podjęcia	Dochody		Wydatki	
			zwiększenia	zmniejszenia	zwiększenia	zmniejszenia
1	Nr.XXIV.194.2021	29.03.2021	31 152,00	70 344,00	2 092 322,00	74 344,00
2	Nr.XV.171.2021	24.05.2021	11 180,00	8 762,50	471 180,00	468 762,50
3	Nr XXVI.203.2021	28.06.2021	2 525 106,00		2 632 430,67	27 793,00
4	Nr.XXVII.209.2021	30.08.2021	1 536 029,00	1 489 190,35	1 692 802,57	801 013,00
5	Nr.XXVIII.214.2021	27.09.2021	38 860,55		188 860,55	150 000,00
6	Nr XXIX.218.2021	25.10.2021	34 136,00	32 484,00	11 652,00	10 000,00
7	Nr.XXX.222.2021	13.12.2021	1 830 877,00		2 274 479,00	443 602,00
	OGÓŁEM:		**6 007 340,55**	**1 600 780,85**	**9 363 726,79**	**1 975 514,50**

Zmiany planu dochodów i wydatków w toku wykonywania budżetu dokonane w drodze zarządzeń

Lp.	Numer zarządzenia	Data podjęcia	Dochody		Wydatki	
			zwiększenia	zmniejszenia	zwiększenia	zmniejszenia
1	BR.0050.128.2021	29.01.2021	34,00		124 365,57	124 331,57
2	BR.0050.131a.2021	26.02.2021	49 355,00	29 000,00	177 110,00	156 755,00
4	BR.0050.133.2021	31.03.2021	255 361,50		2 494 311,50	2 238 950,00
5	BR.0050.139.2021	27.04.2021	391 087,29		468 641,29	77 554,00
6	BR.0050.142.2021	27.05.2021	84 016,57		268 599,57	184 583,00
7	BR.0050.146.2021	29.06.2021	25 733,00		450 640,97	424 907,97
8	BR.0050.150.2021	09.07.2021			90 000,00	90 000,00
9	BR.0050.152.2021	14.07.2021	24 163,50	279 000,000	191 513,50	446 350,00
10	BR.0050.154.2021	10.08.2021	3 965,00	7 010,00	58 565,00	61 610,00
11	BR.0050.160.2021	31.08.2021	5 595,00		163 515,06	157 920,06
12	BR.0050.163A.2021	29.09.2021	443 304,00		740 103,00	296 799,00
13	BR.0050.166.2021	27.10.2021	242 837,96		424 729,45	181 891,49
14	BR.0050.169.2021	29.11.2021	172 814,00	4 080,50	561 472,52	392 739,02
15	BR.0050.172.2021	30.12.2021			698 987,93	698 987,93
	OGÓŁEM:		**1 698 266,82**	**319 090,50**	**6 912 555,36**	**5 533 379,04**

Dochody

2. Sprawozdanie z wykonania dochodów za 2021 r.

Dział	Rozdział	§	Wyszczególnienie	Dochody ogółem (plan na 1 stycznia)	Dochody ogółem (plan po zmianach)	Dochody ogółem (wykonanie)	z tego:			% wykonania ogółem
							dochody bieżące	dochody majątkowe	w tym: z tytułu dotacji i środków na finansowanie zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, 3	
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12
010			**Rolnictwo i łowiectwo**	**0,00**	**524 108,57**	**531 071,14**	**531 071,14**	**0,00**	**0,00**	**101,33**
	01010		**Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi**	**0,00**	**0,00**	**6 962,57**	**6 962,57**	**0,00**	**0,00**	**-**
		0970	Wpływy z różnych dochodów	0,00	0,00	6 962,57	6 962,57	0,00	0,00	-
	01095		**Pozostała działalność**	**0,00**	**524 108,57**	**524 108,57**	**524 108,57**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	0,00	524 108,57	524 108,57	524 108,57	0,00	0,00	100,00
600			**Transport i łączność**	**1 194 333,00**	**2 464 581,65**	**1 396 099,00**	**485 327,00**	**910 772,00**	**0,00**	**56,65**
	60004		**Lokalny transport zbiorowy**	**133 333,00**	**485 327,00**	**485 327,00**	**485 327,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2170	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych	133 333,00	485 327,00	485 327,00	485 327,00	0,00	0,00	100,00
	60016		**Drogi publiczne gminne**	**1 061 000,00**	**1 979 254,65**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
		6350	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych	1 061 000,00	1 979 254,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	60018		**Działalność Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg**	**0,00**	**0,00**	**910 772,00**	**0,00**	**910 772,00**	**0,00**	**-**
		6350	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych	0,00	0,00	910 772,00	0,00	910 772,00	0,00	-
700			**Gospodarka mieszkaniowa**	**1 013 000,00**	**1 208 636,00**	**1 229 549,77**	**177 432,72**	**1 052 117,05**	**0,00**	**101,73**
	70005		**Gospodarka gruntami i nieruchomościami**	**1 013 000,00**	**1 208 636,00**	**1 229 549,77**	**177 432,72**	**1 052 117,05**	**0,00**	**101,73**

		0550	Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	21 000,00	30 000,00	29 028,28	29 028,28	0,00	0,00	96,76
		0690	Wpływy z różnych opłat	0,00	0,00	1 120,00	1 120,00	0,00	0,00	-
		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	100 000,00	100 000,00	145 997,96	145 997,96	0,00	0,00	146,00
		0760	Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	40 000,00	40 000,00	15 481,05	0,00	15 481,05	0,00	38,70
		0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	850 000,00	1 036 636,00	1 036 636,00	0,00	1 036 636,00	0,00	100,00
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	2 000,00	2 000,00	1 286,48	1 286,48	0,00	0,00	64,32
710			**Działalność usługowa**	**35 000,00**	**39 000,00**	**44 333,70**	**44 333,70**	**0,00**	**0,00**	**113,68**
	71035		**Cmentarze**	**35 000,00**	**39 000,00**	**44 333,70**	**44 333,70**	**0,00**	**0,00**	**113,68**
		0690	Wpływy z różnych opłat	35 000,00	39 000,00	44 333,70	44 333,70	0,00	0,00	113,68
750			**Administracja publiczna**	**162 243,00**	**353 676,00**	**315 966,37**	**315 966,37**	**0,00**	**0,00**	**89,34**
	75011		**Urzędy wojewódzkie**	**60 243,00**	**128 718,00**	**128 697,45**	**128 697,45**	**0,00**	**0,00**	**99,98**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	60 193,00	128 668,00	128 668,00	128 668,00	0,00	0,00	100,00
		2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	50,00	50,00	29,45	29,45	0,00	0,00	58,90
	75023		**Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)**	**67 000,00**	**127 000,00**	**130 469,90**	**130 469,90**	**0,00**	**0,00**	**102,73**
		0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	10 000,00	22 000,00	22 376,56	22 376,56	0,00	0,00	101,71
		0950	Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	49 000,00	49 000,00	35 688,23	35 688,23	0,00	0,00	72,83
		0960	Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej	0,00	0,00	8 091,00	8 091,00	0,00	0,00	-
		0970	Wpływy z różnych dochodów	8 000,00	56 000,00	64 314,11	64 314,11	0,00	0,00	114,85
	75056		**Spis powszechny i inne**	**0,00**	**21 423,00**	**21 423,00**	**21 423,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	0,00	21 423,00	21 423,00	21 423,00	0,00	0,00	100,00
	75075		**Promocja jednostek samorządu terytorialnego**	**35 000,00**	**76 535,00**	**35 376,02**	**35 376,02**	**0,00**	**0,00**	**46,22**

		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	25 000,00	32 535,00	9 376,02	9 376,02	0,00	0,00	28,82
		0960	Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej	10 000,00	44 000,00	26 000,00	26 000,00	0,00	0,00	59,09
751			**Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa**	**1 422,00**	**8 396,00**	**4 686,36**	**4 686,36**	**0,00**	**0,00**	**55,82**
	75101		**Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa**	**1 422,00**	**1 422,00**	**1 422,00**	**1 422,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	1 422,00	1 422,00	1 422,00	1 422,00	0,00	0,00	100,00
	75109		**Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie**	**0,00**	**6 974,00**	**3 264,36**	**3 264,36**	**0,00**	**0,00**	**46,81**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	0,00	6 974,00	3 264,36	3 264,36	0,00	0,00	46,81
752			**Obrona narodowa**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
	75212		**Pozostałe wydatki obronne**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	500,00	500,00	500,00	500,00	0,00	0,00	100,00
756			**Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem**	**12 368 865,00**	**12 550 565,55**	**13 195 991,42**	**13 195 991,42**	**0,00**	**0,00**	**105,14**
	75601		**Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych**	**4 000,00**	**4 000,00**	**2 247,18**	**2 247,18**	**0,00**	**0,00**	**56,18**
		0350	Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej	4 000,00	4 000,00	2 159,18	2 159,18	0,00	0,00	53,98
		0910	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	0,00	0,00	88,00	88,00	0,00	0,00	-
	75615		**Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych**	**2 848 750,00**	**2 973 750,00**	**2 909 662,25**	**2 909 662,25**	**0,00**	**0,00**	**97,84**
		0310	Wpływy z podatku od nieruchomości	2 650 000,00	2 750 000,00	2 750 709,67	2 750 709,67	0,00	0,00	100,03

		0320	Wpływy z podatku rolnego	100 000,00	100 000,00	43 813,00	43 813,00	0,00	0,00	43,81
		0330	Wpływy z podatku leśnego	75 000,00	75 000,00	73 147,00	73 147,00	0,00	0,00	97,53
		0340	Wpływy z podatku od środków transportowych	20 000,00	20 000,00	14 260,00	14 260,00	0,00	0,00	71,30
		0500	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	0,00	0,00	1 083,00	1 083,00	0,00	0,00	-
		0910	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	3 750,00	28 750,00	26 649,58	26 649,58	0,00	0,00	92,69
	75616		**Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilno-prawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych**	**2 690 000,00**	**2 690 000,00**	**2 779 933,73**	**2 779 933,73**	**0,00**	**0,00**	**103,34**
		0310	Wpływy z podatku od nieruchomości	1 740 000,00	1 740 000,00	1 682 334,82	1 682 334,82	0,00	0,00	96,69
		0320	Wpływy z podatku rolnego	600 000,00	600 000,00	472 508,87	472 508,87	0,00	0,00	78,75
		0330	Wpływy z podatku leśnego	1 000,00	1 000,00	1 057,00	1 057,00	0,00	0,00	105,70
		0340	Wpływy z podatku od środków transportowych	35 000,00	35 000,00	44 426,00	44 426,00	0,00	0,00	126,93
		0360	Wpływy z podatku od spadków i darowizn	5 000,00	5 000,00	36 432,00	36 432,00	0,00	0,00	728,64
		0500	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	300 000,00	300 000,00	526 675,77	526 675,77	0,00	0,00	175,56
		0910	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	9 000,00	9 000,00	16 499,27	16 499,27	0,00	0,00	183,33
	75618		**Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw**	**296 000,00**	**352 700,55**	**331 420,79**	**331 420,79**	**0,00**	**0,00**	**93,97**
		0270	Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	0,00	13 600,55	13 600,55	13 600,55	0,00	0,00	100,00
		0410	Wpływy z opłaty skarbowej	36 000,00	54 000,00	56 773,62	56 773,62	0,00	0,00	105,14
		0460	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	60 000,00	60 000,00	56 728,80	56 728,80	0,00	0,00	94,55
		0480	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	105 000,00	130 100,00	130 690,92	130 690,92	0,00	0,00	100,45
		0490	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	95 000,00	95 000,00	73 626,90	73 626,90	0,00	0,00	77,50
	75621		**Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa**	**6 530 115,00**	**6 530 115,00**	**7 172 727,47**	**7 172 727,47**	**0,00**	**0,00**	**109,84**
		0010	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	6 370 115,00	6 370 115,00	6 895 219,00	6 895 219,00	0,00	0,00	108,24
		0020	Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	160 000,00	160 000,00	277 508,47	277 508,47	0,00	0,00	173,44
758			**Różne rozliczenia**	**9 636 372,00**	**11 928 269,00**	**11 923 455,24**	**10 773 455,24**	**1 150 000,00**	**0,00**	**99,96**
	75801		**Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego**	**7 011 646,00**	**6 975 302,00**	**6 975 302,00**	**6 975 302,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	7 011 646,00	6 975 302,00	6 975 302,00	6 975 302,00	0,00	0,00	100,00

	75802		**Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego**	**0,00**	**1 178 241,00**	**1 178 241,00**	**1 178 241,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2750	Środki na uzupełnienie dochodów gmin	0,00	1 178 241,00	1 178 241,00	1 178 241,00	0,00	0,00	100,00
	75807		**Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin**	**2 618 526,00**	**2 618 526,00**	**2 618 526,00**	**2 618 526,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	2 618 526,00	2 618 526,00	2 618 526,00	2 618 526,00	0,00	0,00	100,00
	75814		**Różne rozliczenia finansowe**	**6 200,00**	**6 200,00**	**1 386,24**	**1 386,24**	**0,00**	**0,00**	**22,36**
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	6 200,00	6 200,00	1 386,24	1 386,24	0,00	0,00	22,36
	75816		**Wpływy do rozliczenia**	**0,00**	**1 150 000,00**	**1 150 000,00**	**0,00**	**1 150 000,00**	**0,00**	**100,00**
		6100	Dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych	0,00	1 150 000,00	1 150 000,00	0,00	1 150 000,00	0,00	100,00
801			**Oświata i wychowanie**	**544 000,00**	**1 118 884,75**	**905 379,72**	**905 379,72**	**0,00**	**0,00**	**80,92**
	80101		**Szkoły podstawowe**	**14 000,00**	**231 483,20**	**239 791,57**	**239 791,57**	**0,00**	**0,00**	**103,59**
		0690	Wpływy z różnych opłat	5 000,00	5 000,00	17 750,37	17 750,37	0,00	0,00	355,01
		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	9 000,00	9 000,00	4 558,00	4 558,00	0,00	0,00	50,64
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	0,00	27 483,20	27 483,20	27 483,20	0,00	0,00	100,00
		2180	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19	0,00	190 000,00	190 000,00	190 000,00	0,00	0,00	100,00
	80103		**Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych**	**0,00**	**11 768,00**	**11 768,00**	**11 768,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	0,00	11 768,00	11 768,00	11 768,00	0,00	0,00	100,00
	80104		**Przedszkola**	**300 000,00**	**556 889,00**	**431 294,96**	**431 294,96**	**0,00**	**0,00**	**77,45**
		0660	Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego	80 000,00	80 000,00	39 323,00	39 323,00	0,00	0,00	49,15
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	100 000,00	333 889,00	233 889,00	233 889,00	0,00	0,00	70,05
		2900	Wpływy z wpłat gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących	120 000,00	143 000,00	158 082,96	158 082,96	0,00	0,00	110,55
	80148		**Stołówki szkolne i przedszkolne**	**230 000,00**	**230 000,00**	**134 984,00**	**134 984,00**	**0,00**	**0,00**	**58,69**

		0670	Wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego	230 000,00	230 000,00	134 984,00	134 984,00	0,00	0,00	58,69
	80149		**Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego**	**0,00**	**4 413,00**	**4 413,00**	**4 413,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	0,00	4 413,00	4 413,00	4 413,00	0,00	0,00	100,00
	80153		**Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych**	**0,00**	**84 331,55**	**83 128,19**	**83 128,19**	**0,00**	**0,00**	**98,57**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	0,00	84 331,55	83 128,19	83 128,19	0,00	0,00	98,57
851			**Ochrona zdrowia**	**20 000,00**	**48 936,00**	**50 298,17**	**50 298,17**	**0,00**	**0,00**	**102,78**
	85121		**Lecznictwo ambulatoryjne**	**20 000,00**	**23 900,00**	**25 032,17**	**25 032,17**	**0,00**	**0,00**	**104,74**
		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	20 000,00	23 900,00	25 032,17	25 032,17	0,00	0,00	104,74
	85195		**Pozostała działalność**	**0,00**	**25 036,00**	**25 266,00**	**25 266,00**	**0,00**	**0,00**	**100,92**
		2180	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19	0,00	25 036,00	25 266,00	25 266,00	0,00	0,00	100,92
852			**Pomoc społeczna**	**1 053 020,00**	**1 368 846,50**	**1 433 870,29**	**1 351 870,29**	**82 000,00**	**0,00**	**104,75**
	85202		**Domy pomocy społecznej**	**30 000,00**	**30 000,00**	**92 660,38**	**92 660,38**	**0,00**	**0,00**	**308,87**
		0830	Wpływy z usług	30 000,00	30 000,00	92 660,38	92 660,38	0,00	0,00	308,87
	85203		**Ośrodki wsparcia**	**525 950,00**	**688 214,50**	**687 983,92**	**605 983,92**	**82 000,00**	**0,00**	**99,97**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	525 750,00	606 014,50	605 664,00	605 664,00	0,00	0,00	99,94
		2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	200,00	200,00	319,92	319,92	0,00	0,00	159,96
		6310	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom ustawami	0,00	82 000,00	82 000,00	0,00	82 000,00	0,00	100,00

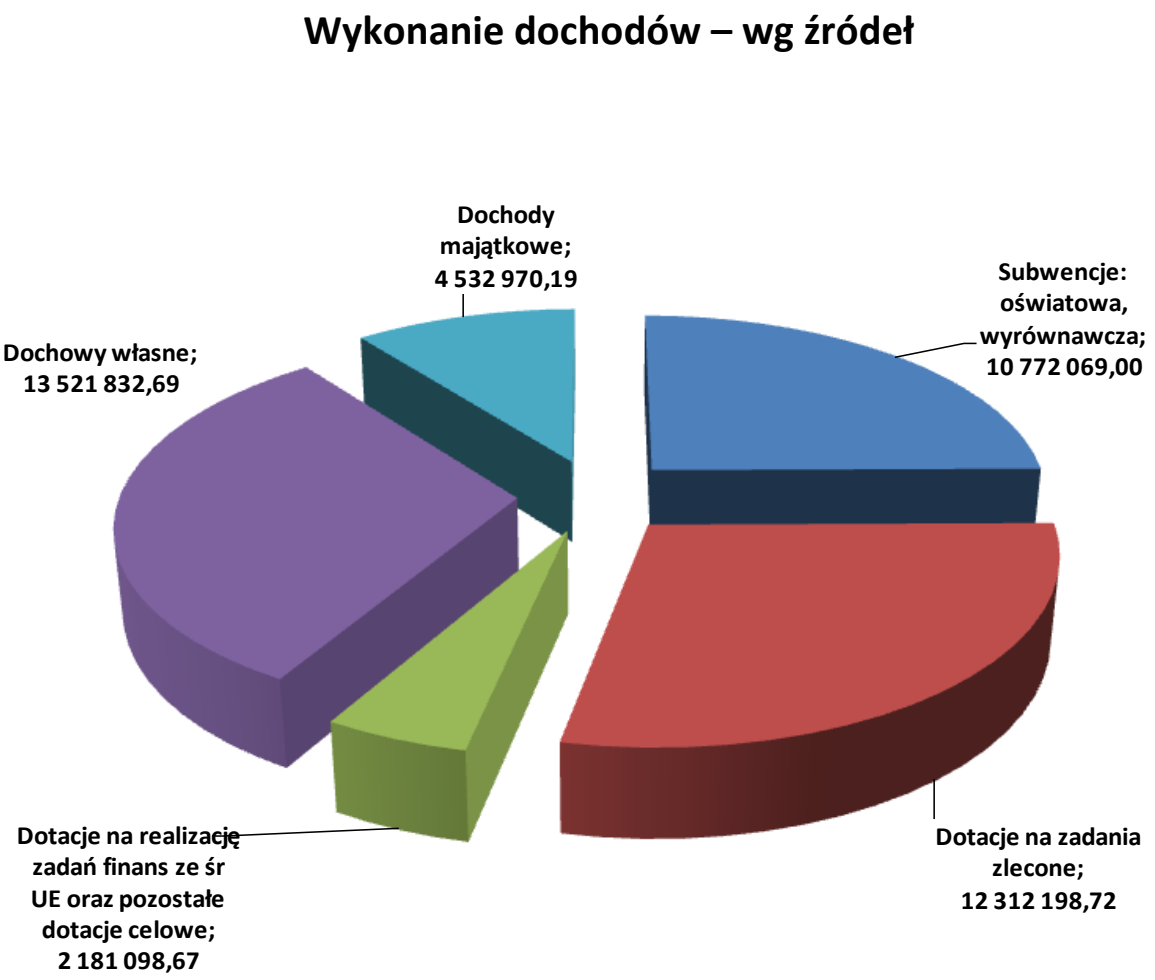
	85213		**Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej**	**18 000,00**	**20 333,00**	**20 273,37**	**20 273,37**	**0,00**	**0,00**	**99,71**
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	18 000,00	20 333,00	20 273,37	20 273,37	0,00	0,00	99,71
	85214		**Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe**	**47 000,00**	**55 007,00**	**52 628,39**	**52 628,39**	**0,00**	**0,00**	**95,68**
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	47 000,00	55 007,00	52 628,39	52 628,39	0,00	0,00	95,68
	85216		**Zasiłki stałe**	**224 000,00**	**238 792,00**	**237 560,95**	**237 560,95**	**0,00**	**0,00**	**99,48**
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	224 000,00	238 792,00	237 560,95	237 560,95	0,00	0,00	99,48
	85219		**Ośrodki pomocy społecznej**	**57 900,00**	**70 890,00**	**73 195,00**	**73 195,00**	**0,00**	**0,00**	**103,25**
		0970	Wpływy z różnych dochodów	0,00	0,00	2 305,00	2 305,00	0,00	0,00	-
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	57 900,00	70 890,00	70 890,00	70 890,00	0,00	0,00	100,00
	85228		**Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze**	**10 170,00**	**10 170,00**	**14 179,28**	**14 179,28**	**0,00**	**0,00**	**139,42**
		0830	Wpływy z usług	10 170,00	10 170,00	14 179,28	14 179,28	0,00	0,00	139,42
	85230		**Pomoc w zakresie dożywiania**	**140 000,00**	**148 500,00**	**148 449,00**	**148 449,00**	**0,00**	**0,00**	**99,97**
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	140 000,00	148 500,00	148 449,00	148 449,00	0,00	0,00	99,97
	85295		**Pozostała działalność**	**0,00**	**106 940,00**	**106 940,00**	**106 940,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2170	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych	0,00	98 840,00	98 840,00	98 840,00	0,00	0,00	100,00
		2180	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19	0,00	8 100,00	8 100,00	8 100,00	0,00	0,00	100,00
854			**Edukacyjna opieka wychowawcza**	**0,00**	**44 000,00**	**35 662,62**	**35 662,62**	**0,00**	**0,00**	**81,05**
	85415		**Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym**	**0,00**	**44 000,00**	**35 662,62**	**35 662,62**	**0,00**	**0,00**	**81,05**
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	0,00	44 000,00	35 662,62	35 662,62	0,00	0,00	81,05
855			**Rodzina**	**10 786 000,00**	**10 931 741,00**	**10 868 194,22**	**10 868 194,22**	**0,00**	**0,00**	**99,42**

	85501		**Świadczenie wychowawcze**	**7 873 000,00**	**7 967 406,00**	**7 953 363,63**	**7 953 363,63**	**0,00**	**0,00**	**99,82**
		2060	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci	7 873 000,00	7 967 406,00	7 953 363,63	7 953 363,63	0,00	0,00	99,82
	85502		**Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego**	**2 605 000,00**	**2 923 311,00**	**2 874 801,87**	**2 874 801,87**	**0,00**	**0,00**	**98,34**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	2 602 000,00	2 920 311,00	2 868 628,25	2 868 628,25	0,00	0,00	98,23
		2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	3 000,00	3 000,00	6 173,62	6 173,62	0,00	0,00	205,79
	85503		**Karta Dużej Rodziny**	**0,00**	**344,00**	**344,00**	**344,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	0,00	344,00	344,00	344,00	0,00	0,00	100,00
	85504		**Wspieranie rodziny**	**288 000,00**	**6 000,00**	**6 000,00**	**6 000,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	288 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	0,00	0,00	100,00
	85513		**Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów**	**20 000,00**	**34 680,00**	**33 684,72**	**33 684,72**	**0,00**	**0,00**	**97,13**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	20 000,00	34 680,00	33 684,72	33 684,72	0,00	0,00	97,13
900			**Gospodarka komunalna i ochrona środowiska**	**10 000,00**	**20 350,00**	**37 955,11**	**37 955,11**	**0,00**	**0,00**	**186,51**
	90005		**Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu**	**0,00**	**10 350,00**	**11 225,00**	**11 225,00**	**0,00**	**0,00**	**108,45**
		2460	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizacje zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	0,00	10 350,00	11 225,00	11 225,00	0,00	0,00	108,45
	90019		**Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska**	**10 000,00**	**10 000,00**	**5 297,91**	**5 297,91**	**0,00**	**0,00**	**52,98**

		0690	Wpływy z różnych opłat	10 000,00	10 000,00	5 297,91	5 297,91	0,00	0,00	52,98
	90026		**Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami**	**0,00**	**0,00**	**21 432,20**	**21 432,20**	**0,00**	**0,00**	**-**
		2460	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizacje zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	0,00	0,00	21 432,20	21 432,20	0,00	0,00	-
921			**Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**	**2 731 000,00**	**2 731 000,00**	**1 347 156,14**	**9 075,00**	**1 338 081,14**	**1 338 081,14**	**49,33**
	92109		**Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby**	**520 000,00**	**520 000,00**	**34 119,00**	**9 075,00**	**25 044,00**	**25 044,00**	**6,56**
		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	20 000,00	20 000,00	9 075,00	9 075,00	0,00	0,00	45,38
		6259	Dotacja celowa w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	0,00	0,00	25 044,00	0,00	25 044,00	25 044,00	-
		6288	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	92116		**Biblioteki**	**2 211 000,00**	**2 211 000,00**	**1 313 037,14**	**0,00**	**1 313 037,14**	**1 313 037,14**	**59,39**
		6257	Dotacja celowa w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	0,00	0,00	1 253 037,15	0,00	1 253 037,15	1 253 037,15	-
		6259	Dotacja celowa w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	0,00	0,00	59 999,99	0,00	59 999,99	59 999,99	-
		6287	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	2 211 000,00	2 211 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-	-	-	**OGÓŁEM:**	**39 555 755,00**	**45 341 491,02**	**43 320 169,27**	**38 787 199,08**	**4 532 970,19**	**1 338 081,14**	**95,54**

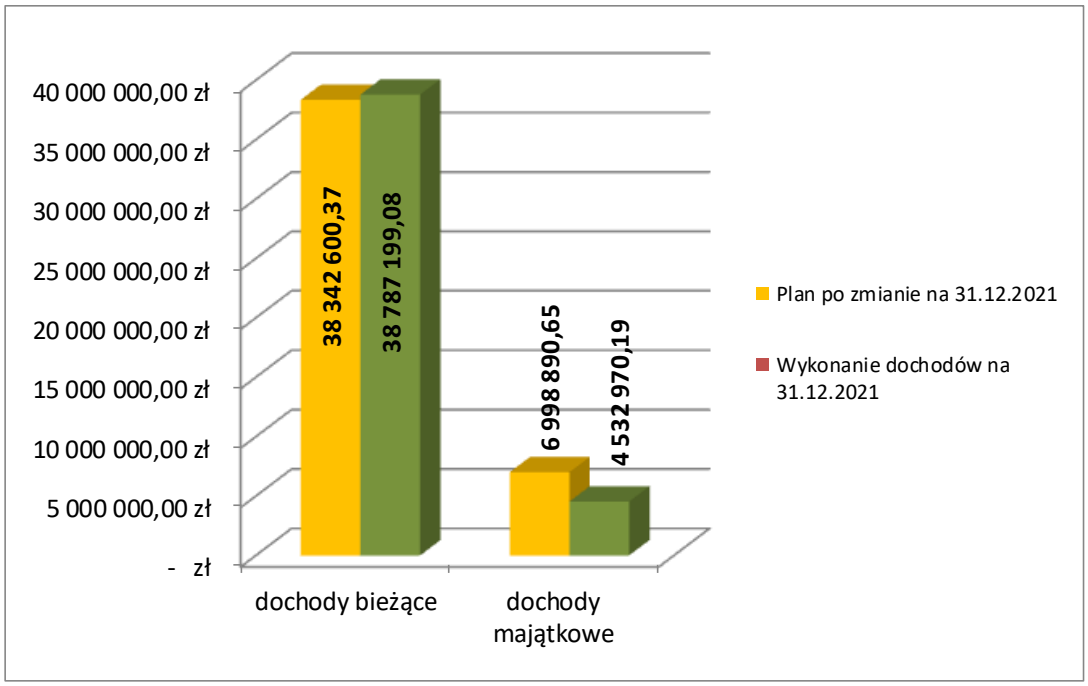
3. Wykonanie dochodów za 2021 r., wg źródeł

Lp.	Wyszczególnienie	Plan po zmianach na 31.12.2021	Wykonanie dochodów na 31.12.2021	%
1	Subwencje	10.772.069,00 zł	10.772.069,00 zł	100
2	Dotacje na zadania zlecone gminie	12.384.182,62 zł	12.312.198,72 zł	99,42
3	Dotacje na realizację zadań finansowanych ze środków UE/ pozostałe dotacje celowe	955.075,20 zł	2.181.098,67 zł	228,37
5	Dochody własne: udziały w podatkach	14.231.273,55 zł	13.521.832,69 zł	95,01
6.	Dochody majątkowe	6.998.890,65 zł	4.532.970,19 zł	64,76
	OGÓŁEM	**45.341.491,02 zł**	**43.320.169,27 zł**	**95,54**

4. Wykonanie dochodów w 2021 r., wg pochodzenia

Lp.	Wyszczególnienie	Plan po zmianach na 31.12.2021	Wykonanie dochodów na 31.12.2021	%
1	**dochody bieżące**	38.342.600,37	38.787.199.08	101,15
2	**dochody majątkowe**	6.998.890,65	4.532.970,19	64,76
2a	**dochody ze sprzedaży majątku**	1.036.636,00	1.036.636,00	100
3	**RAZEM**	**45.341.491,02**	**43.320.169,27**	**95,54**

5. Wykonanie dochodów na realizację zadań z zakresu administracji rządowej w 2021 r.

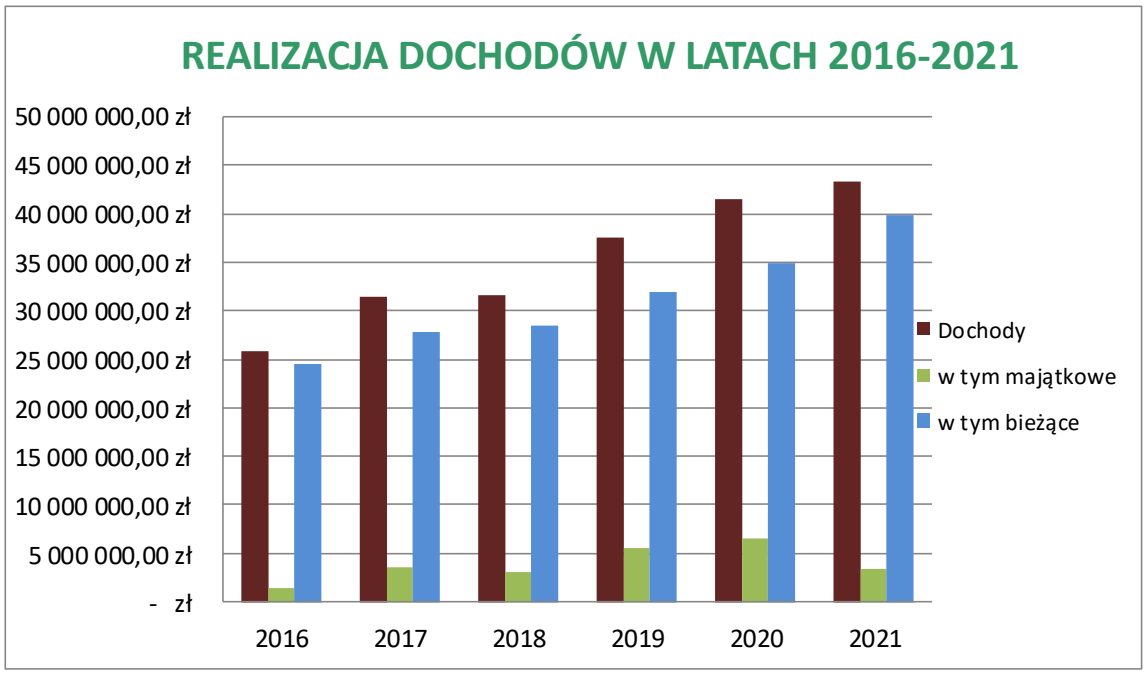
Dział	Rozdział	§	Wyszczególnienie	Dochody ogółem (plan)	Dochody ogółem (wykonanie)	% wykonania ogółem
1	2	3	4	5	6	7
010			**Rolnictwo i łowiectwo**	**524 108,57**	**524 108,57**	**100,00**
	01095		**Pozostała działalność**	**524 108,57**	**524 108,57**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	524 108,57	524 108,57	100,00
750			**Administracja publiczna**	**150 091,00**	**150 091,00**	**100,00**
	75011		**Urzędy wojewódzkie**	**128 668,00**	**128 668,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	128 668,00	128 668,00	100,00
	75056		**Spis powszechny i inne**	**21 423,00**	**21 423,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	21 423,00	21 423,00	100,00
751			**Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa**	**8 396,00**	**4 686,36**	**55,82**
	75101		**Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa**	**1 422,00**	**1 422,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	1 422,00	1 422,00	100,00
	75109		**Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie**	**6 974,00**	**3 264,36**	**46,81**

		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	6 974,00	3 264,36	46,81
752			**Obrona narodowa**	**500,00**	**500,00**	**100,00**
	75212		**Pozostałe wydatki obronne**	**500,00**	**500,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	500,00	500,00	100,00
801			**Oświata i wychowanie**	**84 331,55**	**83 128,19**	**98,57**
	80153		**Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych**	**84 331,55**	**83 128,19**	**98,57**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	84 331,55	83 128,19	98,57
852			**Pomoc społeczna**	**688 014,50**	**687 664,00**	**99,95**
	85203		**Ośrodki wsparcia**	**688 014,50**	**687 664,00**	**99,95**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	606 014,50	605 664,00	99,94
		6310	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom ustawami	82 000,00	82 000,00	100,00
855			**Rodzina**	**10 928 741,00**	**10 862 020,60**	**99,39**
	85501		**Świadczenie wychowawcze**	**7 967 406,00**	**7 953 363,63**	**99,82**
		2060	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci	7 967 406,00	7 953 363,63	99,82

	85502		**Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego**	**2 920 311,00**	**2 868 628,25**	**98,23**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	2 920 311,00	2 868 628,25	98,23
	85503		**Karta Dużej Rodziny**	**344,00**	**344,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	344,00	344,00	100,00
	85504		**Wspieranie rodziny**	**6 000,00**	**6 000,00**	**100,00**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	6 000,00	6 000,00	100,00
	85513		**Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów**	**34 680,00**	**33 684,72**	**97,13**
		2010	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	34 680,00	33 684,72	97,13
-	-	-	**OGÓŁEM:**	**12 384 182,62**	**12 312 198,72**	**99,42**

6. REALIZACJA DOCHODÓW, CZĘŚĆ OPISOWA

Dochody zostały uchwalone w wysokości 39.555.755,00 zł. Po dokonanych korektach budżetu z tytułu zwiększeń i zmniejszeń, na koniec grudnia 2021 roku planowane dochody wyniosły 45.341.491,02zł, a wykonane zostały w wysokości 43.320.169,27 zł, co stanowi 95,54 % rocznego planu.

Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo **531.071,14zł**

Rozdz. 01010 – Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi
Wpływy z różnych dochodów –opłaty za przyłącza wodociągowo-kanalizacyjne, wykonano w wysokości 6.962,57 zł
Rozdz. 01095 – Pozostała działalność
Dotację celową w kwocie 524.108,57 zł na wypłatę zwrotu podatku VAT za zakup paliwa, wykonano w wysokości 100%.

Dział 600 – Transport i łączność **1.396.099,00 zł**

Rozdz. 60004- Lokalny transport zbiorowy - dotacja z Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w ramach Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych na kwotę **485.327zł.** tj. 100% rocznego planu

Rozdz. 60016- Drogi publiczne gminne- W 2021r. planowane dochody w kwocie 1.979.254,65zł dotyczyły dofinansowania do przebudowy drogi gminnej Lubczyno-Jasiniec ze środków z Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz Funduszu Dróg Samorządowych.

Rozdz. 60018- Działalność Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg – w 2021r. wykonano dochody w kwocie **910.772,00 zł** Dochody majątkowe dotyczyły dofinansowania przebudowy drogi gminnej Kwiatkowice środki otrzymano z Funduszu Dróg Samorządowych (30% ponosiła gmina).

Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa **1.229.549,77 zł**

Rozdz. 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami

Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości – w 2021 br. zaplanowano dochody w wysokości 30.000 zł zostały wykonane w kwocie **29.028,28 zł,** tj. 96,76% rocznego planu.

Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych - w budżecie zaplanowano dochody w wysokości 100.000 zł. W okresie sprawozdawczym wpłynęła kwota **145.997,96 zł,** tj. 146% rocznego planu. (tak wysokie wykonanie wynika z ustanowienia służebności przesyłu)

Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności – dochody z tego tytułu zaplanowano w kwocie 40.000 zł, w okresie sprawozdawczym wykonano w kwocie **15.481,05 zł** tj. 38,70 % rocznego planu.

Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości – wpływy ze sprzedaży gruntów i lokali (dochody majątkowe) plan po zmianach wysokości 1.036.636 zł, w okresie sprawozdawczym wpłynęła kwota **1.036.636 zł,** co stanowi 100% rocznego planu.

Pozostałe odsetki -. zaplanowano w kwocie 2.000 zł, wykonano w wysokości **1.286,48 zł,** tj.: 64,32% rocznego planu. Odsetki naliczane są z tytułu nieterminowych opłat m.in. za dzierżawy.

Wpływy z różnych dochodów – na konto gminy wpłynęła kwota **1.120,00 zł.**

Dział 710 – Działalność usługowa 44.333,70 zł

Rozdz. 71035 – Cmentarze
Dochody w tym rozdziale stanowią opłaty za wykup miejsc na cmentarzach komunalnych. Zaplanowaną kwotę 39.000 zł wykonano w wysokości **44.333,70 zł,** tj. 113,68% rocznego planu.

Dział 750 – Administracja publiczna 315.966,37 zł

Rozdz. 75011 – Urzędy Wojewódzkie
Planowane w budżecie dochody w kwocie 128.718 zł, zostały zrealizowane w wysokości **128.697,45 zł,** tj. 99,98% rocznego planu**, z tego**:

- dotacje na zadania zlecone gminie przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki zrealizowano w 100% planowanych dochodów, tj.: w kwocie 128.668 zł [na płace i pochodne pracowników zajmujących się: meldunkami, Urzędem Stanu Cywilnego, działalnością gospodarczą oraz obroną cywilną w Gminie Bogdaniec],
- należne dochody, z tytułu pobranych opłat za udostępnienie danych osobowych, zrealizowano w kwocie 29,45 zł. tj. 58,90% rocznego planu.

Rozdz. 75023 – Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)
Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień –zaplanowano dochody w wysokości 22.000 zł zostały wykonane w kwocie **22.376,56 zł**, tj. 101,71% rocznego planu.

Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów - zaplanowano w kwocie 49.000 zł a wykonano w wysokości **35.688,23zł.** tj 72,83 % rocznego planu.

Wpływy z rożnych dochodów - zaplanowano dochody z ww. tytułu w kwocie 56.000 zł, wykonano w wysokości **64.314,11 zł**, rocznego planu.

Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej – na konto gminy wpłynęła kwota 8.091,00 zł (darowizna na zakup syreny dla OSP Bogdaniec)

Rozdz. 75056 – Spis powszechny i inne

Wpłynęła dotacja z Głównego Urzędu Statystycznego na przeprowadzenie spisu rolnego w kwocie **21.423 zł.**

Rozdz. 75075 – Promocja jednostek samorządu terytorialnego

Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych w budżecie zaplanowano dochody w wysokości 32.535 zł. W okresie sprawozdawczym wpłynęła kwota **9.376,02zł,** tj. 28,82% rocznego planu.

Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej – w budżecie zaplanowano dochody w wysokości 44.000zł. W okresie sprawozdawczym wpłynęła kwota **26.000 zł,** tj. 59,09% rocznego planu.

Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa **4.686,36zł**

Rozdz. 75101 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa
Dotację przekazaną przez Krajowe Biuro Wyborcze na wprowadzanie zmian w rejestrze wyborców wykonano, w 100% rocznego planu, tj.: w kwocie **1.422 zł.**

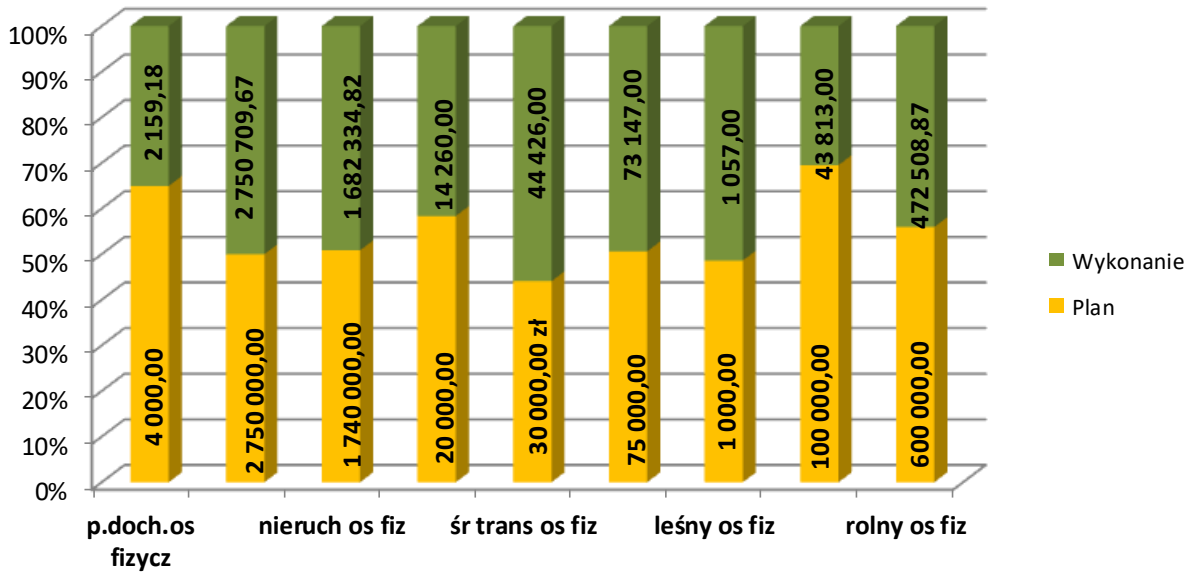
Rozdz. 75109 – Wybory do rad gminy, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie.
Dotację przekazaną przez Krajowe Biuro Wyborcze na przeprowadzenie uzupełniających wyborów do rady gminy Bogdaniec w kwocie **6.974 zł**, wykonano w kwocie **3.264,36 zł** co stanowi 46,81% rocznego planu.

Dział 752 – Obrona narodowa **500,00 zł**

Rozdz. 75212 – Pozostałe wydatki obronne
Dotację celową na wydatki obronne w Gminie Bogdaniec zaplanowano w wysokości **500 zł.**

Dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem **13.195.991,42 zł**

Wpływy z podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości i od środków transportowych a wykonanie za 2021r.

Rozdz. 75601 – Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych
W budżecie zaplanowano dochody z karty podatkowej w wysokości 4.000 zł. W 2021 r. uzyskano wpływ w kwocie **2.159,18 zł,** tj. 53,98% rocznego planu. Powyższe dochody realizowane są przez Urząd Skarbowy, na ich wykonanie gmina nie ma wpływu.

Rozdz. 75615 – Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych

W okresie sprawozdawczym zaplanowano wpływy z podatków i opłat od osób prawnych w wysokości **2.973.750** zł. W omawianym okresie uzyskano dochody w łącznej w kwocie **2.909.662,25 zł,** tj. 97,84% rocznego planu. Egzekucja wobec dłużników prowadzona jest zgodnie z przepisami, zaległości podatkowe, na koniec okresu sprawozdawczego wynosiły **120.251,65zł** (w porównaniu roku 2020r. zmniejszyły się o 117.787,24 zł).

W wyniku obniżenia górnych stawek podatkowych do budżetu nie wpłynęła kwota 277.735,65zł, z tego:

- 241.974,85 zł – w podatku od nieruchomości,
- 25.293,00 zł – w podatku od środków transportowych.
- 10.467,80 zł – w podatku rolnym,

Podatek od nieruchomości *- wpływy zaplanowano w wysokości 2.750.000 zł, wykonano w kwocie 2.750.709,67 zł, tj. 100,03% założeń. W okresie sprawozdawczym nie udzielono ulg w ww. podatku. Stan zaległości w ww. podatku wynosi 67.996,03 zł.*

Podatek rolny *–zaplanowano wpływy w wysokości 100.000 zł, wykonano dochody w wysokości 43 813 zł, tj. 43,81% założeń. W okresie sprawozdawczym nie udzielono ulg w ww. podatku. Stan zaległości w ww. podatku wynosi 0,00 zł*

Podatek leśny *- zaplanowano kwotę 75.000 zł, którą wykonano w wysokości 73.147,00 zł, tj. 97,53% założeń. W okresie sprawozdawczym nie udzielono ulg w ww. podatku. Stan zaległości w ww. podatku wynosi 0,00 zł*

Podatek od środków transportowych *- zaplanowano wpływ do budżetu w wysokości 20.000 zł, na koniec br. dochody wyniosły 14.260,00zł, tj. 71,30% planu. W okresie sprawozdawczym nie udzielono ulg w ww. podatku. Stan zaległości w ww. podatku wynosi 52 255,62 zł*

Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat - zaplanowano dochody z ww. tytułu w kwocie 28.750,00 zł, wykonano w wysokości 26.649,58 zł, rocznego planu tj. 92,69%

Rozdz. 75616 – Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych

W okresie sprawozdawczym zaplanowano wpływy z podatków i opłat od osób fizycznych w wysokości 2.690.000 zł a wykonano je w kwocie **2.779.933,73 zł,** tj. 103,34% rocznego planu.

Egzekucja wobec dłużników prowadzona jest zgodnie z przepisami, zaległości podatkowe, na koniec okresu sprawozdawczego wynosiły 875 254,10. zł .

W wyniku obniżenia górnych stawek podatkowych do budżetu nie wpłynęła kwota 272.220,19 zł , z tego:

- 133.971,65 zł – w podatku od nieruchomości,
- 68.387,00 zł – w podatku od środków transportowych.
- 69.861,54 zł – w podatku rolnym

Podatek od nieruchomości - wpływy z podatku od nieruchomości od osób fizycznych, zaplanowano w wysokości 1.740.000 zł, a zrealizowano w kwocie 1.682.334,82zł, tj. 96,69% planu. W okresie sprawozdawczym udzielono ulgi w podatku (umorzono podatek w wysokości 1.480,00 zł) Stan zaległości na koniec 2021r. wynosi 584.460,36 zł

Podatek rolny - w budżecie gminy zaplanowano wpływy z podatku od osób fizycznych kwotę 600.000 zł, którą wykonano w wysokości 472.508,87 zł, tj. 78,75% założeń. W okresie sprawozdawczym udzielono ulgi w podatku (umorzono podatek w wysokości 3.421,00 zł). Stan zaległości w ww. podatku wynosi 187.690,21 zł.

Podatek leśny - wpływy do budżetu z podatku leśnego od osób fizycznych zaplanowano w wysokości 1.000 zł, a wykonano w wysokości 1.057 zł, tj. 105,70% planu. W okresie sprawozdawczym nie udzielono ulg w ww. podatku. Stan zaległości w ww. podatku wynosi 120,10 zł.

Podatek od środków transportowych - planowane wpływy z tego podatku od osób fizycznych w wysokości 35.000 zł, zostały wykonane w kwocie 44.426 zł, tj. 126,93% planu. W okresie sprawozdawczym udzielono ulgi w podatku (umorzono podatek w wysokości 1.100 zł). Stan zaległości w ww. podatku wynosi 96.881,61zł.

Podatek od spadków i darowizn - wpływy z podatku od spadków i darowizn zaplanowano w wysokości 5.000 zł. W okresie sprawozdawczym do budżetu wpłynęła kwota 36.432,00 zł. Podatek jest pobierany przez Urząd Skarbowy i przekazywany na konto Urzędu Gminy.

Podatek od czynności cywilnoprawnych - plan dochodów z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych w kwocie 300.000 zł, wykonano w wysokości 526.675,77 zł, tj. 175,56% rocznego planu. Podatek pobierany przez Urząd Skarbowy, to podatek, na którego wielkość organy podatkowe nie mają wpływu, a wykonanie dochodów jest niezależne od planu. Wpływy z tego podatku uzależnione są wyłącznie od ilości umów cywilnoprawnych, w tym kupna-sprzedaży oraz wartości dokonywanych transakcji. Stan zaległości w ww. podatku wynosi 6.101,82zł.

Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat - zaplanowano dochody z ww. tytułu w kwocie 9.000 zł, wykonano w wysokości 16.499,27 zł, rocznego planu tj. 183,33%

Rozdz. 75618 – Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw.

Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym zaplanowano w wysokości 13.600,55 zł. Dochody na koniec okresu sprawozdawczego wyniosły **13.600,55 zł,** tj. 100% założeń.

Wpływy z opłaty skarbowej - zaplanowano w wysokości 54.000 zł. Dochody na koniec okresu sprawozdawczego wyniosły **56.773,62 zł,** tj. 105,14% założeń.

Wpływy z opłaty eksploatacyjnej - zaplanowano w wysokości 60.000zł, wykonano w kwocie **56.728,80 zł**, tj. 94,55% rocznego planu. Stawki opłaty eksploatacyjnej naliczane są zgodnie z art. 135 i 136 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, która obowiązuje od 1 stycznia 2012 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 196 ze zm.) oraz obwieszczenie Ministra Środowiska w sprawie górnych i dolnych stawek opłat. Wysokość opłaty uzależniona jest od ilości i rodzaju wydobywanej kopaliny. Wg nowej, obowiązującej ww. ustawy okresem rozliczeniowym z tytułu opłaty eksploatacyjnej jest półrocze liczone odpowiednio od 01.01 do 30.06 i od 01.07 do 31.12 danego roku. Opłata naliczana jest przez dany podmiot i wpłacana bez wezwania na wskazany rachunek gminy.

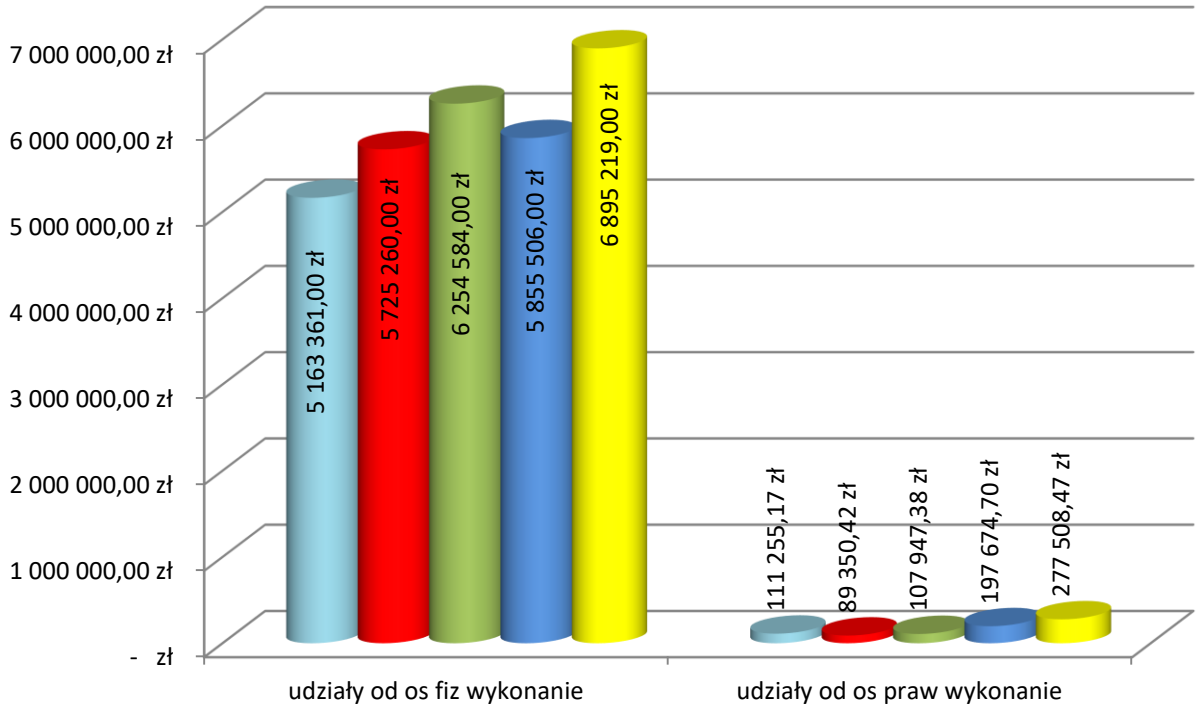
Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu - na 2021 rok zaplanowano w wysokości 130.100zł. W okresie sprawozdawczym zrealizowano w wysokości **130.690,92 zł,** co stanowi 100,45% rocznego planu. W ramach tych dochodów w roku 2021 wydano 16 stałych zezwoleń z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych.

Wpływy z innych opłat pobieranych przez jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw - wbudowanie urządzeń obcych i za zajęcie pasa drogowego - zaplanowane dochody w wysokości 95.000 zł, wykonano w 77,50% rocznego planu, tj.: w kwocie **73.626,90** zł.

Rozdz. 75621 – Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa

Zaplanowana wysokość udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych – 6.370.115 zł, wykonano w **6.895.219 zł,** co stanowi 108,24% rocznego planu

Natomiast udziały w podatku dochodowym od osób prawnych zostały wykonane w 173,44% rocznego planu, tj. w kwocie **277.508,47** zł.

Dział 758 – Różne rozliczenia **11.923.455,24 zł**

W tym rozdziale ujmuje się w budżecie dochody z tytułu subwencji oświatowej i wyrównawczej. Poniżej przedstawiono wpływy z poszczególnych subwencji w latach 2017-2021, tabelarycznie:

wpływ subwencji w poszczególnych latach					
	2017	2018	2019	2020	2021
ogólna	5.649.537 zł	5.846.828 zł	6.324.835 zł	6.061.053 zł	**6.975.302 zł**
wyrównawcza	1.872.529 zł	1.993.005 zł	1.896.835 zł	2.395.223 zł	**2.618.526 zł**

Część oświatowa subwencji ogólnej – jest przeznaczana na wynagrodzenia dla nauczycieli, dla pracowników administracji i obsługi w szkołach, wydatki rzeczowe i na doskonalenie zawodowe nauczycieli. Wysokość subwencji oświatowej obliczana jest na podstawie danych przedstawianych przez Gminę w Systemie Informacji Oświatowej wg stanu na 10 września i 30 września roku poprzedzającego przyznanie subwencji [liczba uczniów, nauczycieli oraz poziom wykształcenia nauczycieli]. W 2021 roku otrzymaliśmy z Ministerstwa Finansów 6.975.302 zł, tj.: 100% rocznego planu.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej składa się z kwoty podstawowej i z kwoty uzupełniającej.

Kwota podstawowa przysługuje tym gminom, w których wskaźnik G, równy przypadającym na 1 mieszkańca Gminy dochodom z tytułu:
- podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych i od czynności cywilnoprawnych,
- karty podatkowej,
- opłat: skarbowej i eksploatacyjnej,
- udziałów w podatkach dochodowych

- jest mniejszy od 92% analogicznego wskaźnika obliczonego dla wszystkich gmin i nazywanego wskaźnikiem Gg, przy czym do wyliczenia subwencji na rok 2020, wykorzystywane są dane z roku 2018. Obliczając wskaźnik G bierze się pod uwagę nie tylko dochody faktycznie zrealizowane przez gminę, lecz również dochody, które gmina mogła zrealizować, gdyby stosowała maksymalne stawki podatków i nie udzielała zwolnień, odroczeń i umorzeń tych podatków. Gmina Bogdaniec mieści się w najwyższym przedziale stąd nie otrzymuje części podstawowej z Ministerstwa.

Część uzupełniającą otrzymują Gminy, w których gęstość zaludnienia jest niższa od średniej gęstości zaludnienia dla całej Polski, a poziom dochodów podatkowych na 1 mieszkańca nie przekracza 150% średniej krajowej. Dla Gminy Bogdaniec w 2021 r. przyznano kwotę 2.618.526 zł **dodatkowo gmina w omawianym roku otrzymała uzupełnienie subwencji ogólnej w kwocie 1.178.241 zł**

Odsetki od zgromadzonych środków na rachunkach bankowych zaplanowano w wysokości 6.200 zł, wykonano w 22,36% rocznego planu, tj. 1.386,24zł.

Wpływy do rozliczenia – w 2021 roku Gmina Bogdaniec otrzymała środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych – PGR w kwocie **1.150.000 zł**. I transza w kwocie 150.000 zł została przeznaczona na budowę placu zabaw w miejscowości Stanowice oraz oczyszczanie zbiornika retencyjnego w miejscowości Racław, kwota 1.000.000 tys. zł pozostała na rachunku bankowym na koniec 2021 roku, jest przeznaczona na przebudowę drogi Stanowice-Racław wieś.

Dział 801 – Oświata i wychowanie 905.379,72 zł.

Rozdz. 80101 – Szkoły podstawowe

Wpływy z różnych opłat oraz dochody z najmu pomieszczeń zaplanowano w kwocie 14.000 zł, wykonano 22.302,37 zł, tj. 159,30% planu.

Gmina otrzymała dotację z rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna Tablica" w wysokości 27.483,20 zł., wykonano w 100% rocznego planu.

W 2021 roku gmina otrzymała środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w ramach programu „Laboratoria Przyszłości" w kwocie 190.000 zł program ma wspierać uczniów w rozwoju umiejętności związanych z nowymi technologiami, cyfryzacją czy robotyką.

Rozdz. 80103 – Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych
Dotacje celowe - przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki. Środki w wysokości 11.768 zł zostały wykonane w 100% planowanych dochodów

Rozdz. 80104 – Przedszkola
Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego - zaplanowane w budżecie dochody z tytułu opłaty stałej za udział dzieci w zajęciach przedszkolnych w wysokości 80.000 zł, wykonane zostały w kwocie 39.323 zł, tj. 49,15% rocznego planu. Powodem takiego niskiego dochodu było zamknięcie przedszkoli w związku z COVID-19.

Dotacje na zadania własne –Gmina Bogdaniec otrzymała dotację w kwocie 233.889 zł na pokrycie „straty" z tytułu zmniejszonej opłaty za zajęcia przedszkolne wykonano w 100% rocznego planu.

Wpływy z wpłat gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin lub związków powiatów na dofinansowanie zadań bieżących – zwrot za pobyt w przedszkolach gminnych dzieci zamieszkujących na obszarach innych gmin wysokość wpłat 158.082,96 zł.

Rozdz. 80148 – Stołówki szkolne i przedszkolne
Dochody zaplanowano na kwotę 230.000 zł, które, wykonano 134.984 zł, co stanowi 58,69% rocznego planu. Tak niskie wykonanie dochodów spowodowane było ograniczeniami z powodu COVID-19.

Rozdz. 80149- Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego

Dotacje celowe - przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki. Środki w wysokości 4.413 zł zostały wykonane w 100% planowanych dochodów.

Rozdz. 80153 – Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych

Dotacje celowe - przekazana przez Lubuski Urząd Wojewódzki na zakup podręczników w kwocie 84.331,55 zł wykonano w 98,57% planowanych dochodów tj. 83.128,19 zł

Dział 851 – Ochrona zdrowia 50.298,17 zł

Rozdz. 85121 – Lecznictwo ambulatoryjne

Wpływy z najmu i dzierżawy pomieszczeń ośrodka zdrowia zaplanowano dochodów w wysokości 23.900 zł. Wykonano w kwocie 25.032,17 zł, co stanowi 104,74% rocznego planu.

Rozdz. 85195 – Pozostała działalność

Dotacja otrzymana z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 na pokrycie kosztów utworzenia przez gminę Bogdaniec Punktu Szczepień Powszechnych w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza przy ul. Pocztowej w Bogdańcu oraz zwrot kosztów na realizacje zadania pn. transport osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktu szczepień przeciw wirusowi SARS-CoV-2 wykonano100% rocznego planu.

Dział 852 – Pomoc społeczna 1.433.870,29 zł

Rozdz. 85202 – Domy pomocy społecznej. Są to dochody z tytułu wpłat za pobyt w Domach Pomocy Społecznej. Zaplanowano kwotę 30.000 zł wykonano 308,87% rocznego planu tj. 92.660,38

Rozdz. 85203 – Ośrodki wsparcia- Są to dotacje na zadania zlecone przekazywane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na działanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Krzyszczynce. Zaplanowane środki w wysokości 606.014,50zł wykonano 99,94 % rocznego plany tj. w wysokości 605.664,00 zł

W 2021r. gmina otrzymała dotacje z Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego na zakup i montaż klimatyzatorów w budynku ŚDS w Krzyszczynce- w ramach realizacji zadania w zakresie pomocy społecznej polegającej na rozwoju sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w kwocie 82.000 zł.

Rozdz. 85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej

Dotacje na zadania własne - przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na opłatę składek za ubezpieczenie zdrowotne. Zaplanowane środki w wysokości 20.333,00 zł zostały wykonane w 99,71% rocznego planu tj. 20.273,37 zł

Rozdz. 85214 – Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

Są to dotacje na zadania własne przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na wypłatę zasiłków oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Zaplanowane środki w wysokości 55.007 zł zostały wykonane w 95,68% rocznego planu, tj.: w wysokości 52.628,39 zł.

Rozdz. 85216 – Zasiłki stałe

Dotacje na zadania własne przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na wypłatę zasiłków stałych. Zaplanowane środki w wysokości 238.792 zł zostały wykonane w 99,48% planowanych dochodów, tj. w wysokości 237.560,95 zł.

Rozdz. 85219 – Ośrodki pomocy społecznej

Wpływy z różnych dochodów - dochody z tego tytułu wykonano w kwocie 2.305 zł (zwrot kosztów pobytu w domu św. Brata Alberta)
Dotacje na zadania własne przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na dofinansowanie bieżącej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu. Zaplanowane środki w wysokości 70.890 zł zostały wykonane w 100% planowanych dochodów.

Rozdz. 85228 – Pomoc społeczna usługi opiekuńcze dochody otrzymane z tytułu świadczonych usług opiekuńczych. Dochody zaplanowano w kwocie 10.170 zł a zostały wykonane w 139,42% tj. 14.179,28 zł

Rozdz. 85230 – Pomoc w zakresie dożywiania
Dotacje na zadania własne - są to dotacje przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na dożywianie w gminie. Zaplanowane środki w wysokości 148.500 zł zostały wykonane w 99,97% rocznego planu tj. 148.449 zł

Rozdz. 85295 – Pozostała działalność

Dotacje na zadania własne - są to dotacje przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na Senior+. Zaplanowane środki w wysokości 8.100 zł zostały wykonane w 100% rocznego planu.

W 2021r. gmina otrzymała środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi" w kwocie 98.840 zł zł. zadanie wykonano w 100% rocznego planu.

Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza 35.662,62 zł

Rozdz. 85415 – Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym
Dotacje na zadania własne - przekazane przez Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp. z przeznaczeniem na pomoc dla uczniów, zrealizowano w 81,05% rocznego planu, tj.: w kwocie 35.662,62 zł.

Dział 855 – Rodzina 10.868.194,22zł

Rozdz. 85501 – Świadczenie wychowawcze

Dotacje celowe - są to dotacje przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na wypłatę świadczeń wychowawczych, tzw. „500+". Środki w wysokości 7.953.363,63 zł zostały wykonane w 99,82% planowanych dochodów, tj. w kwocie 7.967.406 zł.

Rozdz. 85502 – Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego

Dotacje celowe - są to dotacje przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na wypłatę świadczeń rodzinnych. Środki w wysokości 2.920.311 zł zostały wykonane w 98,23% planowanych dochodów, tj. w kwocie 2.868.628,25 zł.

Dochody jst związane z realizacją zadań zleconych - należne dochody, z tytułu zwrotu przez dłużników zaliczki z funduszu alimentacyjnego należnego Gminie, wykonano w kwocie 6.173,62 zł, tj. 205,79 % rocznego planu

Rozdz. 85503 – Karta Dużej Rodziny
Dotacje celowe - są to dotacje przekazane przez Lubuski Urząd Wojewódzki na wydawanie Kart Dużej Rodziny. Plan 344zł wykonano w 100% planowanych dochodów.

Rozdz. 85504 – Wspieranie rodziny
Dotacja celowa – z Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego na zadanie dotyczące wsparcia rodziny. Środki w wysokości 6.000 zł zostały wykonane w 100% planowanych dochodów.

Rozdz. 85513 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

Dotacja celowa - przekazana przez Lubuski Urząd Wojewódzki na opłacenie składek zdrowotnych w wysokości 33.684,72 zł zostały wykonane w 97,13% planowanych dochodów tj. 34.680zł

Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 37.955,11 zł

Rozdz. 90005 – Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu

Dotacja przekazana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację programu „Czyste powietrze" w wysokości 11.225 zł

Rozdz. 90019 – Wpływy związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska

Zaplanowane w budżecie dochody z tytułu opłaty od ubezpieczycieli w wysokości 10.000 zł, wykonane zostały w kwocie 5.297,91 zł, tj. 52,98% rocznego planu.

Rozdz. 90026 – Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami

Refundacja z WFOŚiGW w kwocie 21.432,20 zł – likwidacja azbestu.

Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 1.347.156,14 zł

Rozdz. 92109 – Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby

Wpływy z opłat za wynajem sal wiejskich -zaplanowano kwotę 20.000 zł., wykonano 9.075 zł, co stanowi 45,38% rocznego planu. Powodem takiego niskiego dochodu było zamknięcie sal w związku z COVID-19.

Refundacja wniosku o płatność w kwocie 25.044,00 zł w ramach prowadzonej inwestycji pn „Budowa Centrum Aktywnego Mieszkańca w Jenińcu".

Rozdz. 92116 – Biblioteki

Gmina otrzymała zaliczkę w kwocie 1.313.037,14 zł na realizację zadania inwestycyjnego na przebudowę, rozbudowę i modernizację budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu.

Wydatki

5. Sprawozdanie z wykonania wydatków za 2021 r.

Dział	Rozdział	§	Wyszczególnienie	Wydatki ogółem (plan na 1 stycznia)	Wydatki ogółem (plan po zmianach)	Wydatki ogółem (wykonanie)	z tego:											% wykonania wydatków ogółem
							wydatki bieżące	z tego:							wydatki majątkowe	z tego:		
								wydatki jednostek budżetowych	z tego:		dotacje na zadania bieżące	świadczenia na rzecz osób fizycznych	wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	wydatki na obsługę długu		inwestycje i zakupy inwestycyjne	w tym: na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	
									wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	16	17	18	19	22
010			**Rolnictwo i łowiectwo**	**67 000,00**	**721 108,57**	**718 752,31**	**638 869,62**	**638 869,62**	**2 485,00**	**636 384,62**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**79 882,69**	**79 882,69**	**0,00**	**99,67**
	01008		**Melioracje wodne**	**50 000,00**	**185 000,00**	**183 577,09**	**103 694,40**	**103 694,40**	**0,00**	**103 694,40**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**79 882,69**	**79 882,69**	**0,00**	**99,23**
		4270	Zakup usług remontowych	0,00	87 000,00	86 100,00	86 100,00	86 100,00	0,00	86 100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,97
		4300	Zakup usług pozostałych	50 000,00	18 000,00	17 594,40	17 594,40	17 594,40	0,00	17 594,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,75
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	80 000,00	79 882,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	79 882,69	79 882,69	0,00	99,85
	01030		**Izby rolnicze**	**16 000,00**	**11 000,00**	**10 731,14**	**10 731,14**	**10 731,14**	**0,00**	**10 731,14**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**97,56**
		2850	Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2% uzyskanych wpływów z podatku rolnego	16 000,00	11 000,00	10 731,14	10 731,14	10 731,14	0,00	10 731,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,56
	01095		**Pozostała działalność**	**1 000,00**	**525 108,57**	**524 444,08**	**524 444,08**	**524 444,08**	**2 485,00**	**521 959,08**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,87**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	0,00	2 485,00	2 485,00	2 485,00	2 485,00	2 485,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 000,00	5 596,04	4 931,55	4 931,55	4 931,55	0,00	4 931,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	88,13
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	3 195,60	3 195,60	3 195,60	3 195,60	0,00	3 195,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4430	Różne opłaty i składki	0,00	513 831,93	513 831,93	513 831,93	513 831,93	0,00	513 831,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
600			**Transport i łączność**	**2 669 000,00**	**8 489 695,48**	**5 751 827,90**	**761 235,77**	**663 742,27**	**0,00**	**663 742,27**	**97 493,50**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**4 990 592,13**	**4 990 592,13**	**0,00**	**67,75**
	60004		**Lokalny transport zbiorowy**	**550 000,00**	**597 500,00**	**582 820,50**	**582 820,50**	**485 327,00**	**0,00**	**485 327,00**	**97 493,50**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**97,54**

		2310	Dotacja celowa przekazana gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	550 000,00	97 500,00	97 493,50	97 493,50	0,00	0,00	0,00	97 493,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	500 000,00	485 327,00	485 327,00	485 327,00	0,00	485 327,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,07
	60016		**Drogi publiczne gminne**	**1 538 906,00**	**6 142 195,48**	**4 339 557,40**	**178 415,27**	**178 415,27**	**0,00**	**178 415,27**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**4 161 142,13**	**4 161 142,13**	**0,00**	**70,65**
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	35 000,00	29 386,21	29 386,21	29 386,21	0,00	29 386,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	83,96
		4300	Zakup usług pozostałych	85 000,00	165 000,00	149 029,06	149 029,06	149 029,06	0,00	149 029,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	90,32
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 453 906,00	5 942 195,48	4 161 142,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 161 142,13	4 161 142,13	0,00	70,03
	60017		**Drogi wewnetrzne**	**580 094,00**	**1 750 000,00**	**829 450,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**829 450,00**	**829 450,00**	**0,00**	**47,40**
		4270	Zakup usług remontowych	580 094,00	910 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	840 000,00	829 450,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	829 450,00	829 450,00	0,00	98,74
700			**Gospodarka mieszkaniowa**	**100 000,00**	**203 100,00**	**190 067,49**	**84 680,29**	**84 680,29**	**0,00**	**84 680,29**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**105 387,20**	**105 387,20**	**0,00**	**93,58**
	70005		**Gospodarka gruntami i nieruchomościami**	**100 000,00**	**203 100,00**	**190 067,49**	**84 680,29**	**84 680,29**	**0,00**	**84 680,29**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**105 387,20**	**105 387,20**	**0,00**	**93,58**
		4300	Zakup usług pozostałych	100 000,00	85 000,00	84 680,29	84 680,29	84 680,29	0,00	84 680,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,62
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	118 100,00	105 387,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	105 387,20	105 387,20	0,00	89,24
710			**Działalność usługowa**	**23 000,00**	**36 270,00**	**36 252,25**	**36 252,25**	**36 252,25**	**0,00**	**36 252,25**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,95**
	71035		**Cmentarze**	**23 000,00**	**36 270,00**	**36 252,25**	**36 252,25**	**36 252,25**	**0,00**	**36 252,25**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,95**
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 000,00	2 540,00	2 534,43	2 534,43	2 534,43	0,00	2 534,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,78
		4260	Zakup energii	1 000,00	1 359,30	1 351,47	1 351,47	1 351,47	0,00	1 351,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,42
		4300	Zakup usług pozostałych	5 000,00	9 360,00	9 355,65	9 355,65	9 355,65	0,00	9 355,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,95
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	15 000,00	23 010,70	23 010,70	23 010,70	23 010,70	0,00	23 010,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
750			**Administracja publiczna**	**4 358 843,00**	**4 763 081,00**	**4 472 987,94**	**4 472 987,94**	**4 019 620,08**	**2 987 812,90**	**1 031 807,18**	**63 127,93**	**338 540,93**	**51 699,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**93,91**
	75011		**Urzędy wojewódzkie**	**75 943,00**	**144 418,00**	**135 157,18**	**135 157,18**	**135 157,18**	**106 516,19**	**28 640,99**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**93,59**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	47 359,00	86 475,00	86 475,00	86 475,00	86 475,00	86 475,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	8 834,00	15 471,23	15 471,23	15 471,23	15 471,23	15 471,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,00	569,96	569,96	569,96	569,96	569,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	15 750,00	31 122,89	21 862,07	21 862,07	21 862,07	0,00	21 862,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70,24
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	4 276,20	4 276,20	4 276,20	4 276,20	0,00	4 276,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	0,00	2 502,72	2 502,72	2 502,72	2 502,72	0,00	2 502,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	75020		**Starostwa powiatowe**	**0,00**	**58 400,00**	**55 679,02**	**55 679,02**	**18 157,19**	**7 125,17**	**11 032,02**	**37 521,83**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**95,34**
		2710	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	0,00	38 000,00	37 521,83	37 521,83	0,00	0,00	0,00	37 521,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,74
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	1 400,00	1 019,15	1 019,15	1 019,15	1 019,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	72,80
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,00	200,00	146,02	146,02	146,02	146,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	73,01
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	6 000,00	5 960,00	5 960,00	5 960,00	5 960,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,33
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	1 600,00	1 297,46	1 297,46	1 297,46	0,00	1 297,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	81,09
		4260	Zakup energii	0,00	3 000,00	1 630,56	1 630,56	1 630,56	0,00	1 630,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,35
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	8 200,00	8 104,00	8 104,00	8 104,00	0,00	8 104,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,83
	75022		**Rady gmin (miast i miast na prawach powiatu)**	**174 200,00**	**174 200,00**	**168 567,94**	**168 567,94**	**13 889,01**	**0,00**	**13 889,01**	**0,00**	**154 678,93**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**96,77**
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	157 700,00	154 700,00	154 678,93	154 678,93	0,00	0,00	0,00	0,00	154 678,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	3 000,00	2 300,00	165,97	165,97	165,97	0,00	165,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,22
		4220	Zakup środków żywności	2 500,00	1 700,00	99,77	99,77	99,77	0,00	99,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,87
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	4 500,00	4 490,52	4 490,52	4 490,52	0,00	4 490,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,79
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	10 000,00	10 000,00	9 132,75	9 132,75	9 132,75	0,00	9 132,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	91,33
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 000,00	1 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	75023		**Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)**	**3 652 000,00**	**3 726 186,00**	**3 477 197,28**	**3 477 197,28**	**3 390 032,28**	**2 568 836,20**	**821 196,08**	**0,00**	**87 165,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**93,32**
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	0,00	90 000,00	87 165,00	87 165,00	0,00	0,00	0,00	0,00	87 165,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,85
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	2 000 000,00	1 960 500,00	1 902 498,64	1 902 498,64	1 902 498,64	1 902 498,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,04
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	160 000,00	158 500,00	158 258,32	158 258,32	158 258,32	158 258,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,85
		4100	Wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne	50 000,00	52 200,00	52 167,39	52 167,39	52 167,39	52 167,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,94
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	375 000,00	358 800,00	347 786,21	347 786,21	347 786,21	347 786,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,93
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	45 000,00	41 800,00	29 603,20	29 603,20	29 603,20	29 603,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70,82
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	48 000,00	77 600,00	76 672,90	76 672,90	76 672,90	76 672,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,81

		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	160 000,00	122 000,00	121 978,99	121 978,99	121 978,99	0,00	121 978,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,98
		4220	Zakup środków żywności	10 000,00	10 000,00	7 990,39	7 990,39	7 990,39	0,00	7 990,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	79,90
		4260	Zakup energii	50 000,00	50 000,00	47 589,09	47 589,09	47 589,09	0,00	47 589,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	95,18
		4270	Zakup usług remontowych	400 000,00	234 000,00	84 761,07	84 761,07	84 761,07	0,00	84 761,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	36,22
		4280	Zakup usług zdrowotnych	1 500,00	1 600,00	1 510,00	1 510,00	1 510,00	0,00	1 510,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	94,38
		4300	Zakup usług pozostałych	200 000,00	405 000,00	403 688,33	403 688,33	403 688,33	0,00	403 688,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,68
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	40 000,00	40 000,00	33 093,67	33 093,67	33 093,67	0,00	33 093,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	82,73
		4410	Podróże służbowe krajowe	10 000,00	12 400,00	12 371,15	12 371,15	12 371,15	0,00	12 371,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,77
		4420	Podróże służbowe zagraniczne	0,00	1 000,00	461,26	461,26	461,26	0,00	461,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	46,13
		4430	Różne opłaty i składki	22 000,00	23 000,00	22 431,00	22 431,00	22 431,00	0,00	22 431,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,53
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	54 000,00	61 286,00	61 279,00	61 279,00	61 279,00	0,00	61 279,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4500	Pozostałe podatki na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	500,00	500,00	191,00	191,00	191,00	0,00	191,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	38,20
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	10 000,00	7 500,00	7 402,39	7 402,39	7 402,39	0,00	7 402,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,70
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	16 000,00	16 500,00	16 448,74	16 448,74	16 448,74	0,00	16 448,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,69
		4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	0,00	2 000,00	1 849,54	1 849,54	1 849,54	1 849,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	92,48
	75056		**Spis powszechny i inne**	**0,00**	**21 423,00**	**21 423,00**	**21 423,00**	**566,00**	**0,00**	**566,00**	**0,00**	**20 857,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	0,00	8 857,00	8 857,00	8 857,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8 857,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		3040	Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń	0,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	566,00	566,00	566,00	566,00	0,00	566,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	75075		**Promocja jednostek samorządu terytorialnego**	**55 000,00**	**213 454,00**	**200 381,52**	**200 381,52**	**148 682,52**	**4 527,88**	**144 154,64**	**0,00**	**0,00**	**51 699,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**93,88**
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	200,00	47,88	47,88	47,88	47,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23,94
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	4 500,00	4 480,00	4 480,00	4 480,00	4 480,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,56
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 000,00	19 535,00	18 247,88	18 247,88	18 247,88	0,00	18 247,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	93,41
		4218	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	6 500,00	6 249,00	6 249,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 249,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,14
		4220	Zakup środków żywności	5 000,00	1 890,00	1 065,30	1 065,30	1 065,30	0,00	1 065,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56,37
		4228	Zakup środków żywności	0,00	15 850,00	15 850,00	15 850,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15 850,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

		4300	Zakup usług pozostałych	40 000,00	135 379,00	124 841,46	124 841,46	124 841,46	0,00	124 841,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	92,22
		4308	Zakup usług pozostałych	0,00	29 600,00	29 600,00	29 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	29 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	75085		**Wspólna obsługa jednostek samorządu terytorialnego**	**284 700,00**	**303 900,00**	**300 807,46**	**300 807,46**	**300 807,46**	**300 807,46**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**98,98**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	230 000,00	221 900,00	221 883,17	221 883,17	221 883,17	221 883,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	19 000,00	19 000,00	18 012,31	18 012,31	18 012,31	18 012,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	94,80
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	32 600,00	43 600,00	42 337,20	42 337,20	42 337,20	42 337,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,10
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	3 100,00	3 100,00	2 974,78	2 974,78	2 974,78	2 974,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	95,96
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	16 300,00	15 600,00	15 600,00	15 600,00	15 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	95,71
	75095		**Pozostała działalność**	**117 000,00**	**121 100,00**	**113 774,54**	**113 774,54**	**12 328,44**	**0,00**	**12 328,44**	**25 606,10**	**75 840,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**93,95**
		2900	Wpłaty gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących	30 000,00	30 000,00	25 606,10	25 606,10	0,00	0,00	0,00	25 606,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	85,35
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	72 000,00	75 850,00	75 840,00	75 840,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75 840,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	15 000,00	15 000,00	12 088,44	12 088,44	12 088,44	0,00	12 088,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	80,59
		4430	Różne opłaty i składki	0,00	250,00	240,00	240,00	240,00	0,00	240,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,00
751			**Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa**	**1 422,00**	**8 396,00**	**4 686,36**	**4 686,36**	**2 136,36**	**1 722,00**	**414,36**	**0,00**	**2 550,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**55,82**
	75101		**Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa**	**1 422,00**	**1 422,00**	**1 422,00**	**1 422,00**	**1 422,00**	**1 422,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	209,00	207,46	207,46	207,46	207,46	207,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,00	1,35	1,35	1,35	1,35	1,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 213,00	1 213,19	1 213,19	1 213,19	1 213,19	1 213,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	75109		**Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie**	**0,00**	**6 974,00**	**3 264,36**	**3 264,36**	**714,36**	**300,00**	**414,36**	**0,00**	**2 550,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**46,81**
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	0,00	3 655,00	2 550,00	2 550,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 550,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69,77
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	42,91	42,91	42,91	42,91	42,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,00	6,15	6,15	6,15	6,15	6,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	985,94	250,94	250,94	250,94	250,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,45

		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	1 880,00	389,29	389,29	389,29	0,00	389,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,71
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	349,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	0,00	55,00	25,07	25,07	25,07	0,00	25,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	45,58
752			**Obrona narodowa**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**0,00**	**500,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
	75212		**Pozostałe wydatki obronne**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**0,00**	**500,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	500,00	500,00	500,00	500,00	0,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
754			**Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa**	**178 740,00**	**246 636,00**	**228 816,51**	**199 874,51**	**161 597,76**	**30 501,45**	**131 096,31**	**10 000,00**	**28 276,75**	**0,00**	**0,00**	**28 942,00**	**28 942,00**	**0,00**	**92,77**
	75404		**Komendy wojewódzkie Policji**	**0,00**	**10 000,00**	**10 000,00**	**10 000,00**	**10 000,00**	**0,00**	**10 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2300	Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy	0,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	75406		**Straż Graniczna**	**1 000,00**	**1 000,00**	**1 000,00**	**1 000,00**	**1 000,00**	**0,00**	**1 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2300	Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	0,00	1 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	75410		**Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej**	**0,00**	**10 000,00**	**10 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**10 000,00**	**10 000,00**	**0,00**	**100,00**
		6170	Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych	0,00	10 000,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10 000,00	10 000,00	0,00	100,00
	75412		**Ochotnicze straże pożarne**	**177 740,00**	**195 026,00**	**181 931,82**	**162 989,82**	**124 713,07**	**30 501,45**	**94 211,62**	**10 000,00**	**28 276,75**	**0,00**	**0,00**	**18 942,00**	**18 942,00**	**0,00**	**93,29**
		2820	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	0,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	30 000,00	29 340,00	28 276,75	28 276,75	0,00	0,00	0,00	0,00	28 276,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,38
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	2 000,00	2 000,00	1 701,45	1 701,45	1 701,45	1 701,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	85,07
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	20 000,00	34 000,00	28 800,00	28 800,00	28 800,00	28 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	84,71
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	50 000,00	48 400,00	47 801,99	47 801,99	47 801,99	0,00	47 801,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,76
		4260	Zakup energii	15 000,00	25 000,00	21 118,77	21 118,77	21 118,77	0,00	21 118,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	84,48
		4270	Zakup usług remontowych	40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4280	Zakup usług zdrowotnych	3 740,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4300	Zakup usług pozostałych	10 000,00	14 896,00	14 836,46	14 836,46	14 836,46	0,00	14 836,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,60
		4430	Różne opłaty i składki	5 000,00	9 390,00	8 662,00	8 662,00	8 662,00	0,00	8 662,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	92,25
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	2 000,00	2 000,00	1 792,40	1 792,40	1 792,40	0,00	1 792,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	89,62
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	20 000,00	18 942,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18 942,00	18 942,00	0,00	94,71
	75414		**Obrona cywilna**	**0,00**	**610,00**	**602,70**	**602,70**	**602,70**	**0,00**	**602,70**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**98,80**
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	610,00	602,70	602,70	602,70	0,00	602,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,80
	75421		**Zarządzanie kryzysowe**	**0,00**	**30 000,00**	**25 281,99**	**25 281,99**	**25 281,99**	**0,00**	**25 281,99**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**84,27**
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	30 000,00	25 281,99	25 281,99	25 281,99	0,00	25 281,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	84,27
757			**Obsługa długu publicznego**	**250 000,00**	**100 000,00**	**96 800,00**	**96 800,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**96 800,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**96,80**

	75702		**Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek oraz innych zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego zaliczanych do tytułu dłużnego – kredyty i pożyczki**	**250 000,00**	**100 000,00**	**96 800,00**	**96 800,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**96 800,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**96,80**
		8110	Odsetki od samorządowych papierów wartościowych lub zaciągniętych przez jednostkę samorządu terytorialnego kredytów i pożyczek	250 000,00	100 000,00	96 800,00	96 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96 800,00	0,00	0,00	0,00	96,80
758			**Różne rozliczenia**	**330 000,00**	**50 924,54**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
	75818		**Rezerwy ogólne i celowe**	**330 000,00**	**50 924,54**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
		4810	Rezerwy	330 000,00	50 924,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
801			**Oświata i wychowanie**	**11 857 547,00**	**13 209 294,30**	**13 073 973,27**	**12 209 838,95**	**11 333 379,48**	**9 018 675,49**	**2 314 703,99**	**469 279,78**	**407 179,69**	**0,00**	**0,00**	**864 134,32**	**864 134,32**	**864 134,32**	**98,98**
	80101		**Szkoły podstawowe**	**8 026 181,00**	**8 468 180,00**	**8 437 030,85**	**8 437 030,85**	**8 120 557,16**	**6 911 813,69**	**1 208 743,47**	**0,00**	**316 473,69**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,63**
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	320 277,00	316 476,00	316 473,69	316 473,69	0,00	0,00	0,00	0,00	316 473,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	5 122 145,00	5 335 612,00	5 335 610,73	5 335 610,73	5 335 610,73	5 335 610,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	529 413,00	418 588,00	418 585,68	418 585,68	418 585,68	418 585,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 032 388,00	1 013 122,00	1 013 120,83	1 013 120,83	1 013 120,83	1 013 120,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	119 023,00	107 744,00	107 743,05	107 743,05	107 743,05	107 743,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	20 000,00	23 922,00	23 921,76	23 921,76	23 921,76	23 921,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	83 260,00	116 327,00	116 324,63	116 324,63	116 324,63	0,00	116 324,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	5 000,00	233 169,00	202 195,21	202 195,21	202 195,21	0,00	202 195,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,72
		4260	Zakup energii	216 480,00	207 515,00	207 512,71	207 512,71	207 512,71	0,00	207 512,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4270	Zakup usług remontowych	20 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4280	Zakup usług zdrowotnych	2 150,00	1 980,00	1 980,00	1 980,00	1 980,00	0,00	1 980,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	168 000,00	241 151,00	240 997,91	240 997,91	240 997,91	0,00	240 997,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,94
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	24 684,00	75 099,00	75 096,26	75 096,26	75 096,26	0,00	75 096,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 700,00	222,00	221,47	221,47	221,47	0,00	221,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,76
		4430	Różne opłaty i składki	35 494,00	46 445,00	46 443,71	46 443,71	46 443,71	0,00	46 443,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	306 031,00	306 875,00	306 875,00	306 875,00	306 875,00	0,00	306 875,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	20 136,00	11 099,00	11 096,57	11 096,57	11 096,57	0,00	11 096,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,98
		4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	0,00	12 834,00	12 831,64	12 831,64	12 831,64	12 831,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,98
	80103		**Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych**	**293 173,00**	**257 447,00**	**257 437,39**	**257 437,39**	**244 823,36**	**232 429,17**	**12 394,19**	**0,00**	**12 614,03**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	15 291,00	12 615,00	12 614,03	12 614,03	0,00	0,00	0,00	0,00	12 614,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	192 151,00	181 829,00	181 826,81	181 826,81	181 826,81	181 826,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	16 210,00	14 824,00	14 822,78	14 822,78	14 822,78	14 822,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	40 165,00	31 722,00	31 719,96	31 719,96	31 719,96	31 719,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	5 719,00	4 062,00	4 059,62	4 059,62	4 059,62	4 059,62	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,94
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	7 690,00	1 594,00	1 593,19	1 593,19	1 593,19	0,00	1 593,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,95

		4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	3 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4280	Zakup usług zdrowotnych	160,00	200,00	200,00	200,00	200,00	0,00	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4410	Podróże służbowe krajowe	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	12 187,00	10 601,00	10 601,00	10 601,00	10 601,00	0,00	10 601,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	80104		**Przedszkola**	**1 414 453,00**	**1 655 589,00**	**1 627 140,18**	**1 627 140,18**	**1 106 326,22**	**968 849,82**	**137 476,40**	**469 279,78**	**51 534,18**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**98,28**
		2590	Dotacja podmiotowa z budżetu dla publicznej jednostki systemu oświaty prowadzonej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną	238 000,00	261 600,00	261 527,52	261 527,52	0,00	0,00	0,00	261 527,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,97
		2900	Wpłaty gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących	100 000,00	234 400,00	207 752,26	207 752,26	0,00	0,00	0,00	207 752,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	88,63
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	50 995,00	51 555,00	51 534,18	51 534,18	0,00	0,00	0,00	0,00	51 534,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,96
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	681 085,00	762 511,00	762 509,30	762 509,30	762 509,30	762 509,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	52 260,00	55 024,00	55 014,51	55 014,51	55 014,51	55 014,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,98
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	121 888,00	139 194,00	138 813,14	138 813,14	138 813,14	138 813,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,73
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	20 182,00	12 400,00	12 271,33	12 271,33	12 271,33	12 271,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,96
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	22 348,00	20 432,00	20 223,73	20 223,73	20 223,73	0,00	20 223,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,98
		4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	2 000,00	1 328,00	1 327,72	1 327,72	1 327,72	0,00	1 327,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,98
		4260	Zakup energii	20 500,00	21 611,00	21 593,64	21 593,64	21 593,64	0,00	21 593,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,92
		4270	Zakup usług remontowych	24 700,00	5 500,00	5 500,00	5 500,00	5 500,00	0,00	5 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	940,00	419,00	400,00	400,00	400,00	0,00	400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	95,47
		4300	Zakup usług pozostałych	25 000,00	31 616,00	31 325,22	31 325,22	31 325,22	0,00	31 325,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,08
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	4 680,00	3 969,00	3 419,44	3 419,44	3 419,44	0,00	3 419,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,15
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4430	Różne opłaty i składki	2 100,00	5 446,00	5 345,43	5 345,43	5 345,43	0,00	5 345,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,15
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	46 775,00	48 193,00	48 193,00	48 193,00	48 193,00	0,00	48 193,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	0,00	149,00	148,22	148,22	148,22	0,00	148,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,48
		4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	0,00	242,00	241,54	241,54	241,54	241,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,81
	80113		**Dowożenie uczniów do szkół**	**380 700,00**	**725 694,00**	**723 437,94**	**723 437,94**	**723 437,94**	**39 682,88**	**683 755,06**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,69**
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	5 700,00	6 300,00	5 794,82	5 794,82	5 794,82	5 794,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	91,98
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	30 000,00	35 630,00	33 888,06	33 888,06	33 888,06	33 888,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	95,11

		4300	Zakup usług pozostałych	345 000,00	683 764,00	683 755,06	683 755,06	683 755,06	0,00	683 755,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	80146		**Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli**	**21 600,00**	**10 302,00**	**10 302,00**	**10 302,00**	**10 302,00**	**0,00**	**10 302,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4300	Zakup usług pozostałych	21 600,00	10 302,00	10 302,00	10 302,00	10 302,00	0,00	10 302,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	80148		**Stołówki szkolne i przedszkolne**	**401 433,00**	**435 914,00**	**434 918,19**	**434 918,19**	**434 918,19**	**291 232,88**	**143 685,31**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,77**
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	202 464,00	210 822,00	210 629,92	210 629,92	210 629,92	210 629,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,91
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	19 890,00	18 449,00	18 409,65	18 409,65	18 409,65	18 409,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,79
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	44 357,00	40 241,00	40 098,99	40 098,99	40 098,99	40 098,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,65
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	6 232,00	3 519,00	3 323,72	3 323,72	3 323,72	3 323,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	94,45
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	7 000,00	18 771,00	18 770,60	18 770,60	18 770,60	18 770,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	8 000,00	9 896,00	9 553,81	9 553,81	9 553,81	0,00	9 553,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,54
		4220	Zakup środków żywności	95 000,00	121 452,00	121 381,25	121 381,25	121 381,25	0,00	121 381,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,94
		4260	Zakup energii	2 200,00	380,00	368,06	368,06	368,06	0,00	368,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,86
		4280	Zakup usług zdrowotnych	300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4300	Zakup usług pozostałych	1 200,00	1 320,00	1 319,01	1 319,01	1 319,01	0,00	1 319,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,93
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	9 690,00	8 527,00	8 527,00	8 527,00	8 527,00	0,00	8 527,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	3 800,00	2 537,00	2 536,18	2 536,18	2 536,18	0,00	2 536,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,97
	80149		**Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego**	**0,00**	**58 956,00**	**57 072,42**	**57 072,42**	**57 072,42**	**55 788,42**	**1 284,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**96,81**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	0,00	48 158,00	46 584,99	46 584,99	46 584,99	46 584,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,73
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	8 293,00	8 000,96	8 000,96	8 000,96	8 000,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,48
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,00	1 221,00	1 202,47	1 202,47	1 202,47	1 202,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,48

		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	0,00	1 284,00	1 284,00	1 284,00	1 284,00	0,00	1 284,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	80150		**Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych**	**483 387,00**	**567 680,00**	**567 666,32**	**567 666,32**	**543 198,53**	**516 021,26**	**27 177,27**	**0,00**	**24 467,79**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	19 721,00	24 470,00	24 467,79	24 467,79	0,00	0,00	0,00	0,00	24 467,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	338 910,00	409 202,00	409 200,24	409 200,24	409 200,24	409 200,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	19 810,00	19 736,00	19 732,61	19 732,61	19 732,61	19 732,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,98
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	67 983,00	76 710,00	76 708,41	76 708,41	76 708,41	76 708,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	9 431,00	9 852,00	9 849,80	9 849,80	9 849,80	9 849,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,98
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	371,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	11 271,00	12 945,00	12 944,27	12 944,27	12 944,27	0,00	12 944,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4280	Zakup usług zdrowotnych	220,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	15 670,00	14 233,00	14 233,00	14 233,00	14 233,00	0,00	14 233,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	0,00	532,00	530,20	530,20	530,20	530,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,66
	80153		**Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych**	**42 800,00**	**84 331,55**	**83 128,19**	**83 128,19**	**83 128,19**	**834,95**	**82 293,24**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**98,57**
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	119,43	119,43	119,43	119,43	119,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,00	17,11	17,11	17,11	17,11	17,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	698,41	698,41	698,41	698,41	698,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	42 800,00	83 496,60	82 293,24	82 293,24	82 293,24	0,00	82 293,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,56
	80195		**Pozostała działalność**	**793 820,00**	**945 200,75**	**875 839,79**	**11 705,47**	**9 615,47**	**2 022,42**	**7 593,05**	**0,00**	**2 090,00**	**0,00**	**0,00**	**864 134,32**	**864 134,32**	**864 134,32**	**92,66**
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 420,00	2 290,00	2 090,00	2 090,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 090,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	91,27
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	0,00	1 705,76	1 705,76	1 705,76	1 705,76	1 705,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	293,21	293,21	293,21	293,21	293,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	400,00	23,45	23,45	23,45	23,45	23,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	57,04	57,04	57,04	57,04	0,00	57,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	10 821,20	7 536,01	7 536,01	7 536,01	0,00	7 536,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69,64
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	230 000,00	370 010,09	370 010,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	370 010,09	370 010,09	370 010,09	100,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	560 000,00	560 000,00	494 124,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	494 124,23	494 124,23	494 124,23	88,24
851			**Ochrona zdrowia**	**137 000,00**	**287 568,22**	**219 099,93**	**219 099,93**	**219 099,93**	**70 994,26**	**148 105,67**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**76,19**
	85121		**Lecznictwo ambulatoryjne**	**32 000,00**	**38 300,00**	**38 215,24**	**38 215,24**	**38 215,24**	**0,00**	**38 215,24**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,78**
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00	7 200,00	7 176,00	7 176,00	7 176,00	0,00	7 176,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,67
		4260	Zakup energii	18 000,00	19 700,00	19 650,35	19 650,35	19 650,35	0,00	19 650,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,75
		4300	Zakup usług pozostałych	5 000,00	10 440,00	10 432,89	10 432,89	10 432,89	0,00	10 432,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,93
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 000,00	920,00	920,00	920,00	920,00	0,00	920,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	3 000,00	40,00	36,00	36,00	36,00	0,00	36,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	90,00
	85153		**Zwalczanie narkomanii**	**35 000,00**	**25 000,00**	**7 000,00**	**7 000,00**	**7 000,00**	**0,00**	**7 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**28,00**
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	7 000,00	0,00	7 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	27 000,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	8 000,00	8 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	85154		**Przeciwdziałanie alkoholizmowi**	**70 000,00**	**198 232,22**	**148 339,69**	**148 339,69**	**148 339,69**	**66 763,31**	**81 576,38**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**74,83**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	0,00	37 000,00	30 489,24	30 489,24	30 489,24	30 489,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	82,40
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	500,00	8 500,00	5 868,30	5 868,30	5 868,30	5 868,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69,04
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,00	1 000,00	790,77	790,77	790,77	790,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	79,08
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	35 500,00	29 800,00	29 615,00	29 615,00	29 615,00	29 615,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,38
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	12 000,00	111 132,22	74 374,04	74 374,04	74 374,04	0,00	74 374,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	66,92
		4220	Zakup środków żywności	0,00	3 000,00	1 451,52	1 451,52	1 451,52	0,00	1 451,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	48,38
		4300	Zakup usług pozostałych	20 000,00	5 800,00	5 750,82	5 750,82	5 750,82	0,00	5 750,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,15
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2 000,00	2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	85195		**Pozostała działalność**	**0,00**	**26 036,00**	**25 545,00**	**25 545,00**	**25 545,00**	**4 230,95**	**21 314,05**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**98,11**
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	4 500,00	4 230,00	4 230,00	4 230,00	4 230,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	94,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	19 935,05	19 714,05	19 714,05	19 714,05	0,00	19 714,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,89
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	1 600,00	1 600,00	1 600,00	1 600,00	0,00	1 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
852			**Pomoc społeczna**	**2 062 022,00**	**2 503 675,50**	**2 498 926,12**	**2 416 926,12**	**1 842 157,78**	**1 101 306,99**	**740 850,79**	**0,00**	**574 768,34**	**0,00**	**0,00**	**82 000,00**	**82 000,00**	**0,00**	**99,81**
	85202		**Domy pomocy społecznej**	**248 000,00**	**355 054,00**	**355 053,85**	**355 053,85**	**355 053,85**	**0,00**	**355 053,85**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	248 000,00	355 054,00	355 053,85	355 053,85	355 053,85	0,00	355 053,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	85203		**Ośrodki wsparcia**	**525 750,00**	**688 014,50**	**687 664,00**	**605 664,00**	**605 664,00**	**466 317,12**	**139 346,88**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**82 000,00**	**82 000,00**	**0,00**	**99,95**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	340 484,00	349 448,04	349 448,04	349 448,04	349 448,04	349 448,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	25 850,00	25 474,68	25 474,68	25 474,68	25 474,68	25 474,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	64 000,00	68 220,52	68 220,52	68 220,52	68 220,52	68 220,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	7 500,00	7 918,08	7 918,08	7 918,08	7 918,08	7 918,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	15 255,80	15 255,80	15 255,80	15 255,80	15 255,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	20 000,00	63 684,58	63 334,08	63 334,08	63 334,08	0,00	63 334,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,45
		4220	Zakup środków żywności	10 000,00	11 298,30	11 298,30	11 298,30	11 298,30	0,00	11 298,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4260	Zakup energii	23 000,00	23 217,99	23 217,99	23 217,99	23 217,99	0,00	23 217,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	0,00	180,00	180,00	180,00	180,00	0,00	180,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	15 000,00	18 530,76	18 530,76	18 530,76	18 530,76	0,00	18 530,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 000,00	1 529,30	1 529,30	1 529,30	1 529,30	0,00	1 529,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	3 000,00	3 570,62	3 570,62	3 570,62	3 570,62	0,00	3 570,62	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4430	Różne opłaty i składki	1 000,00	2 173,63	2 173,63	2 173,63	2 173,63	0,00	2 173,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	13 000,00	10 542,00	10 542,00	10 542,00	10 542,00	0,00	10 542,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	1 416,00	982,20	982,20	982,20	982,20	0,00	982,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	500,00	3 988,00	3 988,00	3 988,00	3 988,00	0,00	3 988,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	82 000,00	82 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	82 000,00	82 000,00	0,00	100,00
	85213		**Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej**	**18 000,00**	**20 333,00**	**20 273,37**	**20 273,37**	**20 273,37**	**0,00**	**20 273,37**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,71**
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	18 000,00	20 333,00	20 273,37	20 273,37	20 273,37	0,00	20 273,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,71
	85214		**Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe**	**77 000,00**	**89 217,00**	**86 838,39**	**86 838,39**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**86 838,39**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**97,33**
		3110	Świadczenia społeczne	77 000,00	89 217,00	86 838,39	86 838,39	0,00	0,00	0,00	0,00	86 838,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,33
	85215		**Dodatki mieszkaniowe**	**4 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**-**
		3110	Świadczenia społeczne	4 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
	85216		**Zasiłki stałe**	**224 000,00**	**238 792,00**	**237 560,95**	**237 560,95**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**237 560,95**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,48**
		3110	Świadczenia społeczne	224 000,00	238 792,00	237 560,95	237 560,95	0,00	0,00	0,00	0,00	237 560,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,48
	85219		**Ośrodki pomocy społecznej**	**673 470,00**	**728 752,00**	**728 074,31**	**728 074,31**	**706 154,31**	**582 321,30**	**123 833,01**	**0,00**	**21 920,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,91**
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	18 600,00	22 000,00	21 920,00	21 920,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 920,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,64
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	370 250,00	430 238,78	429 989,09	429 989,09	429 989,09	429 989,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,94
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	31 620,00	36 717,72	36 717,72	36 717,72	36 717,72	36 717,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	81 176,00	85 644,23	85 615,12	85 615,12	85 615,12	85 615,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,97

		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	11 524,00	9 940,07	9 939,37	9 939,37	9 939,37	9 939,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	14 800,00	20 100,00	20 060,00	20 060,00	20 060,00	20 060,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,80
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 000,00	10 584,50	10 461,45	10 461,45	10 461,45	0,00	10 461,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,84
		4260	Zakup energii	15 000,00	6 200,00	6 123,24	6 123,24	6 123,24	0,00	6 123,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,76
		4270	Zakup usług remontowych	10 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4280	Zakup usług zdrowotnych	600,00	200,00	200,00	200,00	200,00	0,00	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	56 000,00	64 541,70	64 541,23	64 541,23	64 541,23	0,00	64 541,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	8 900,00	7 200,00	7 189,15	7 189,15	7 189,15	0,00	7 189,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,85
		4410	Podróże służbowe krajowe	24 000,00	16 300,00	16 253,94	16 253,94	16 253,94	0,00	16 253,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,72
		4430	Różne opłaty i składki	4 000,00	1 515,00	1 494,00	1 494,00	1 494,00	0,00	1 494,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,61
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	17 000,00	14 985,00	14 985,00	14 985,00	14 985,00	0,00	14 985,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4480	Podatek od nieruchomości	0,00	2 585,00	2 585,00	2 585,00	2 585,00	0,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	85228		**Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze**	**71 802,00**	**48 073,00**	**48 072,25**	**48 072,25**	**48 072,25**	**48 072,25**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	10 332,00	7 062,00	7 061,95	7 061,95	7 061,95	7 061,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 470,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	60 000,00	41 011,00	41 010,30	41 010,30	41 010,30	41 010,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	85230		**Pomoc w zakresie dożywiania**	**220 000,00**	**228 500,00**	**228 449,00**	**228 449,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**228 449,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,98**
		3110	Świadczenia społeczne	220 000,00	228 500,00	228 449,00	228 449,00	0,00	0,00	0,00	0,00	228 449,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,98
	85295		**Pozostała działalność**	**0,00**	**106 940,00**	**106 940,00**	**106 940,00**	**106 940,00**	**4 596,32**	**102 343,68**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	0,00	3 850,50	3 850,50	3 850,50	3 850,50	3 850,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	663,05	663,05	663,05	663,05	663,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,00	82,77	82,77	82,77	82,77	82,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	72 743,68	72 743,68	72 743,68	72 743,68	0,00	72 743,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	29 600,00	29 600,00	29 600,00	29 600,00	0,00	29 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
853			**Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej**	**38 000,00**	**49 614,00**	**48 311,79**	**48 311,79**	**48 311,79**	**14 874,00**	**33 437,79**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**97,38**
	85311		**Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych**	**27 500,00**	**39 514,00**	**39 393,71**	**39 393,71**	**39 393,71**	**14 874,00**	**24 519,71**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,70**
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	9 000,00	14 914,00	14 874,00	14 874,00	14 874,00	14 874,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,73
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 500,00	350,00	345,16	345,16	345,16	0,00	345,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,62
		4300	Zakup usług pozostałych	17 000,00	24 250,00	24 174,55	24 174,55	24 174,55	0,00	24 174,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,69
	85395		**Pozostała działalność**	**10 500,00**	**10 100,00**	**8 918,08**	**8 918,08**	**8 918,08**	**0,00**	**8 918,08**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**88,30**
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 000,00	800,00	252,34	252,34	252,34	0,00	252,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31,54
		4260	Zakup energii	5 000,00	4 900,00	4 435,34	4 435,34	4 435,34	0,00	4 435,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	90,52
		4270	Zakup usług remontowych	1 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4300	Zakup usług pozostałych	2 000,00	3 700,00	3 616,20	3 616,20	3 616,20	0,00	3 616,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,74
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	500,00	700,00	614,20	614,20	614,20	0,00	614,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	87,74

854			**Edukacyjna opieka wychowawcza**	**52 000,00**	**76 000,00**	**63 128,28**	**63 128,28**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**63 128,28**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**83,06**
	85415		**Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym**	**52 000,00**	**76 000,00**	**63 128,28**	**63 128,28**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**63 128,28**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**83,06**
		3240	Stypendia dla uczniów	12 000,00	4 199,00	1 860,00	1 860,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 860,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	44,30
		3260	Inne formy pomocy dla uczniów	40 000,00	71 801,00	61 268,28	61 268,28	0,00	0,00	0,00	0,00	61 268,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	85,33
855			**Rodzina**	**10 912 794,00**	**11 055 312,00**	**10 988 568,66**	**10 988 568,66**	**282 808,16**	**175 087,78**	**107 720,38**	**16 500,00**	**10 689 260,50**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,40**
	85501		**Świadczenie wychowawcze**	**7 873 000,00**	**7 967 406,00**	**7 953 363,63**	**7 953 363,63**	**67 033,70**	**60 052,37**	**6 981,33**	**0,00**	**7 886 329,93**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,82**
		3110	Świadczenia społeczne	7 802 400,00	7 889 091,00	7 886 329,93	7 886 329,93	0,00	0,00	0,00	0,00	7 886 329,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,97
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	45 000,00	49 081,76	47 800,64	47 800,64	47 800,64	47 800,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,39
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	0,00	4 808,24	3 391,63	3 391,63	3 391,63	3 391,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70,54
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	8 000,00	8 700,00	7 843,72	7 843,72	7 843,72	7 843,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	90,16
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 100,00	1 225,00	1 016,38	1 016,38	1 016,38	1 016,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	82,97
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	4 500,00	4 500,00	125,46	125,46	125,46	0,00	125,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,79
		4300	Zakup usług pozostałych	12 000,00	10 000,00	6 855,87	6 855,87	6 855,87	0,00	6 855,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	68,56
	85502		**Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego**	**2 602 000,00**	**2 920 311,00**	**2 868 628,25**	**2 868 628,25**	**71 697,68**	**64 386,20**	**7 311,48**	**0,00**	**2 796 930,57**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**98,23**
		3110	Świadczenia społeczne	2 565 490,00	2 841 401,00	2 796 930,57	2 796 930,57	0,00	0,00	0,00	0,00	2 796 930,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,43
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	28 002,00	52 038,61	51 392,65	51 392,65	51 392,65	51 392,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,76
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	0,00	4 463,39	3 148,83	3 148,83	3 148,83	3 148,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70,55
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	4 822,00	10 822,00	8 618,49	8 618,49	8 618,49	8 618,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	79,64
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	686,00	1 586,00	1 226,23	1 226,23	1 226,23	1 226,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77,32
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 000,00	5 000,00	2 710,45	2 710,45	2 710,45	0,00	2 710,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,21
		4300	Zakup usług pozostałych	2 000,00	5 000,00	4 601,03	4 601,03	4 601,03	0,00	4 601,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	92,02
	85503		**Karta Dużej Rodziny**	**24 000,00**	**344,00**	**344,00**	**344,00**	**344,00**	**344,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	24 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-

		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	344,00	344,00	344,00	344,00	344,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	85504		**Wspieranie rodziny**	**332 330,00**	**56 307,00**	**56 305,21**	**56 305,21**	**50 305,21**	**50 305,21**	**0,00**	**0,00**	**6 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		3110	Świadczenia społeczne	288 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	37 044,00	38 450,75	38 450,50	38 450,50	38 450,50	38 450,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	0,00	3 238,25	3 238,25	3 238,25	3 238,25	3 238,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	6 379,00	7 544,00	7 543,20	7 543,20	7 543,20	7 543,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	907,00	1 074,00	1 073,26	1 073,26	1 073,26	1 073,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,93
	85508		**Rodziny zastępcze**	**18 600,00**	**12 450,00**	**12 429,65**	**12 429,65**	**12 429,65**	**0,00**	**12 429,65**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,84**
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	18 600,00	12 450,00	12 429,65	12 429,65	12 429,65	0,00	12 429,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,84
	85510		**Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych**	**42 864,00**	**47 314,00**	**47 313,20**	**47 313,20**	**47 313,20**	**0,00**	**47 313,20**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	42 864,00	47 314,00	47 313,20	47 313,20	47 313,20	0,00	47 313,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	85513		**Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów**	**20 000,00**	**34 680,00**	**33 684,72**	**33 684,72**	**33 684,72**	**0,00**	**33 684,72**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**97,13**
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	20 000,00	34 680,00	33 684,72	33 684,72	33 684,72	0,00	33 684,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97,13
	85516		**System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3**	**0,00**	**16 500,00**	**16 500,00**	**16 500,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**16 500,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	0,00	16 500,00	16 500,00	16 500,00	0,00	0,00	0,00	16 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
900			**Gospodarka komunalna i ochrona środowiska**	**700 500,00**	**747 950,00**	**718 885,85**	**718 885,85**	**718 885,85**	**113 115,34**	**605 770,51**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**96,11**
	90005		**Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu**	**0,00**	**11 592,77**	**11 592,77**	**11 592,77**	**11 592,77**	**2 225,00**	**9 367,77**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	146,61	146,61	146,61	146,61	146,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,00	21,01	21,01	21,01	21,01	21,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	2 057,38	2 057,38	2 057,38	2 057,38	2 057,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	7 847,67	7 847,67	7 847,67	7 847,67	0,00	7 847,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

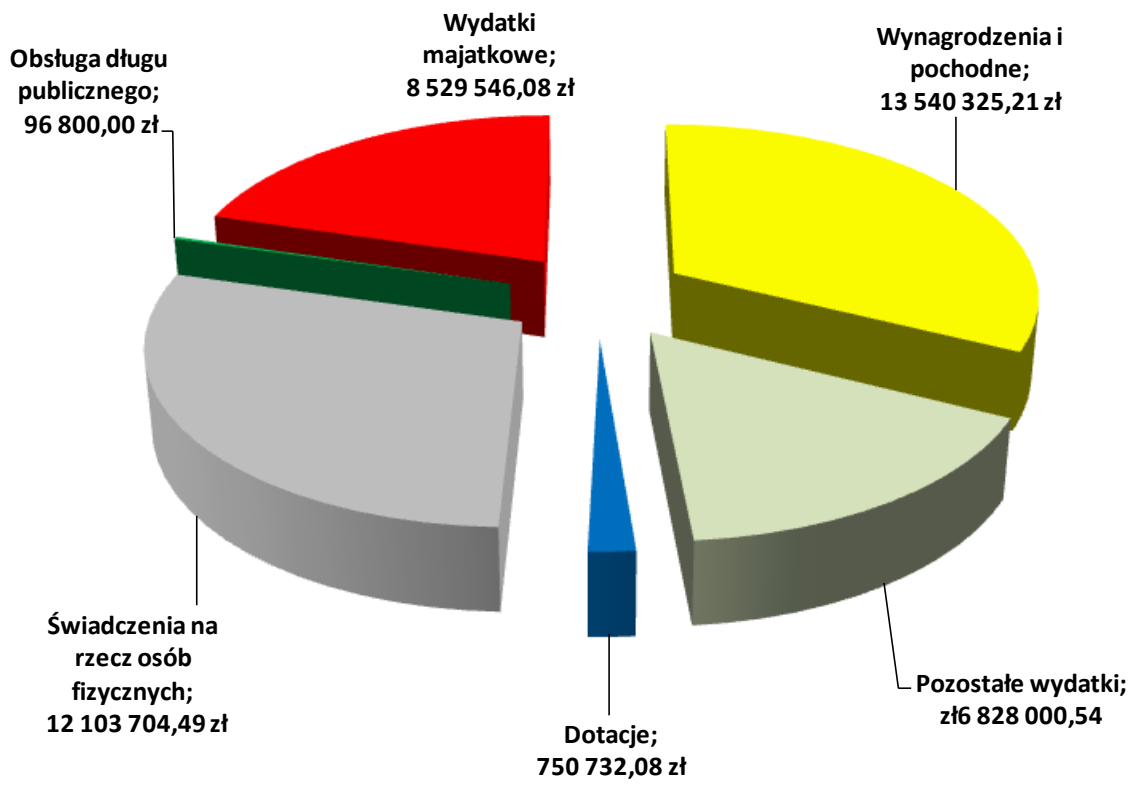
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	1 520,10	1 520,10	1 520,10	1 520,10	0,00	1 520,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	90015		**Oświetlenie ulic, placów i dróg**	**390 000,00**	**432 757,23**	**417 363,92**	**417 363,92**	**417 363,92**	**0,00**	**417 363,92**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**96,44**
		4260	Zakup energii	240 000,00	258 757,23	249 074,11	249 074,11	249 074,11	0,00	249 074,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,26
		4270	Zakup usług remontowych	100 000,00	163 000,00	162 632,28	162 632,28	162 632,28	0,00	162 632,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,77
		4300	Zakup usług pozostałych	50 000,00	11 000,00	5 657,53	5 657,53	5 657,53	0,00	5 657,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51,43
	90019		**Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska**	**23 000,00**	**30 000,00**	**18 856,00**	**18 856,00**	**18 856,00**	**0,00**	**18 856,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**62,85**
		4300	Zakup usług pozostałych	5 000,00	12 000,00	8 856,00	8 856,00	8 856,00	0,00	8 856,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	73,80
		4430	Różne opłaty i składki	18 000,00	18 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,56
	90026		**Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami**	**0,00**	**24 000,00**	**23 922,65**	**23 922,65**	**23 922,65**	**0,00**	**23 922,65**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,68**
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	24 000,00	23 922,65	23 922,65	23 922,65	0,00	23 922,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,68
	90095		**Pozostała działalność**	**287 500,00**	**249 600,00**	**247 150,51**	**247 150,51**	**247 150,51**	**110 890,34**	**136 260,17**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**99,02**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	150 000,00	74 750,00	74 739,64	74 739,64	74 739,64	74 739,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,99
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	10 000,00	12 550,00	12 513,77	12 513,77	12 513,77	12 513,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,71
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	27 000,00	13 950,00	13 801,09	13 801,09	13 801,09	13 801,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	98,93
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	4 000,00	2 400,00	2 295,84	2 295,84	2 295,84	2 295,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	95,66
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	5 000,00	8 100,00	7 540,00	7 540,00	7 540,00	7 540,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	93,09
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 000,00	27 300,00	27 230,48	27 230,48	27 230,48	0,00	27 230,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,75
		4260	Zakup energii	4 000,00	4 500,00	4 214,03	4 214,03	4 214,03	0,00	4 214,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	93,65
		4280	Zakup usług zdrowotnych	500,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	70 000,00	101 000,00	100 265,66	100 265,66	100 265,66	0,00	100 265,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,27
		4430	Różne opłaty i składki	0,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	7 000,00	4 450,00	4 450,00	4 450,00	4 450,00	0,00	4 450,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
921			**Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**	**4 361 387,00**	**4 339 018,00**	**2 702 523,74**	**323 916,00**	**264 585,13**	**23 750,00**	**240 835,13**	**59 330,87**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**2 378 607,74**	**2 378 607,74**	**2 197 899,78**	**62,28**
	92109		**Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby**	**1 309 543,00**	**1 414 093,00**	**830 887,00**	**284 016,00**	**264 585,13**	**23 750,00**	**240 835,13**	**19 430,87**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**546 871,00**	**546 871,00**	**475 026,00**	**58,76**
		2360	Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	30 000,00	30 000,00	19 430,87	19 430,87	0,00	0,00	0,00	19 430,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	64,77
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	40 000,00	23 750,00	23 750,00	23 750,00	23 750,00	23 750,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	166 543,00	127 843,00	127 764,74	127 764,74	127 764,74	0,00	127 764,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,94
		4220	Zakup środków żywności	20 000,00	28 155,00	25 669,31	25 669,31	25 669,31	0,00	25 669,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	91,17
		4260	Zakup energii	30 000,00	34 500,00	34 412,20	34 412,20	34 412,20	0,00	34 412,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,75
		4300	Zakup usług pozostałych	70 000,00	49 000,00	47 037,33	47 037,33	47 037,33	0,00	47 037,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	95,99
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	10 000,00	6 000,00	5 951,55	5 951,55	5 951,55	0,00	5 951,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99,19
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	71 845,00	71 845,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	71 845,00	71 845,00	0,00	100,00
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	500 000,00	500 000,00	301 632,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	301 632,93	301 632,93	301 632,93	60,33
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	443 000,00	543 000,00	173 393,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	173 393,07	173 393,07	173 393,07	31,93
	92116		**Biblioteki**	**2 951 844,00**	**2 924 925,00**	**1 871 636,74**	**39 900,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**39 900,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**1 831 736,74**	**1 831 736,74**	**1 722 873,78**	**63,99**
		2480	Dotacja podmiotowa z budżetu dla samorządowej instytucji kultury	180 919,00	45 000,00	39 900,00	39 900,00	0,00	0,00	0,00	39 900,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	88,67
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	109 000,00	108 862,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	108 862,96	108 862,96	0,00	99,87
		6057	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	2 211 000,00	1 162 948,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 162 948,78	1 162 948,78	1 162 948,78	52,60
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 211 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	559 925,00	559 925,00	559 925,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	559 925,00	559 925,00	559 925,00	100,00
	92120		**Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami**	**100 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**-**
		6570	Dotacja celowa przekazana z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
926			**Kultura fizyczna**	**56 000,00**	**35 000,00**	**35 000,00**	**35 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**35 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
	92605		**Zadania w zakresie kultury fizycznej**	**56 000,00**	**35 000,00**	**35 000,00**	**35 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**35 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		2360	Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	50 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	0,00	0,00	0,00	35 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
		4300	Zakup usług pozostałych	1 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
-	-	-	**OGÓŁEM:**	**38 155 755,00**	**46 923 143,61**	**41 849 108,40**	**33 319 562,32**	**20 316 626,75**	**13 540 325,21**	**6 776 301,54**	**750 732,08**	**12 103 704,49**	**51 699,00**	**96 800,00**	**8 529 546,08**	**8 529 546,08**	**3 062 034,10**	**89,19**

6. Wykonanie wydatków w 2021 r., wg źródeł

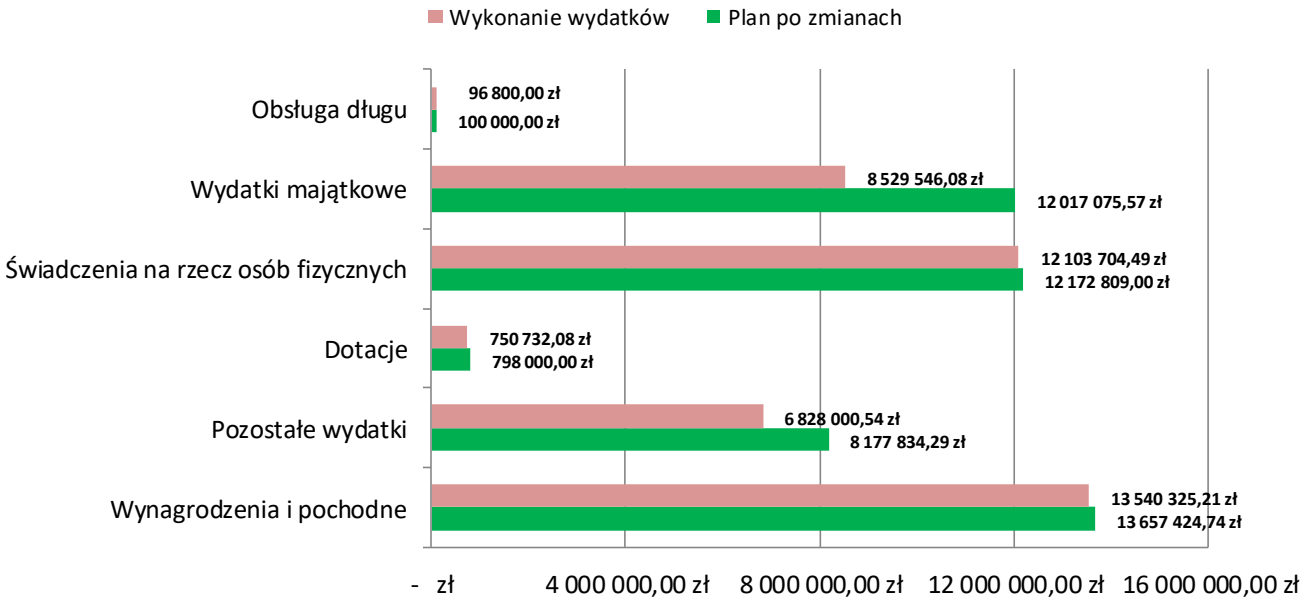
Lp.	Wyszczególnienie	Plan po zmianach na 31-12-2021	Wykonanie wydatków na 31-12-2021	%
1	Wydatki majątkowe	12.017.075,57 zł	8.529.546,08 zł	70,97
2	Wydatki bieżące	34.906.068,04 zł	33.319.562,32 zł	95,45
a	Wynagrodzenia i pochodne	13.657.424,75zł	13.540.325,21 zł	99,14
b	Pozostałe wydatki	8.177.834,29 zł	6.828.000,54 zł	83,49
c	Dotacje na zadania bieżące	798.000,00 zł	750.732,08 zł	94,07
d	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	12.172.809,00 zł	12.103.704,49 zł	99,46
e	Obsługa długu publicznego	100 000,00 zł	96.800,00 zł	96,80
	Ogółem	**46.923.143,61 zł**	**41.849.108,40 zł**	**89,19**

Wykonanie wydatków na 31-12-2021 wg źródeł

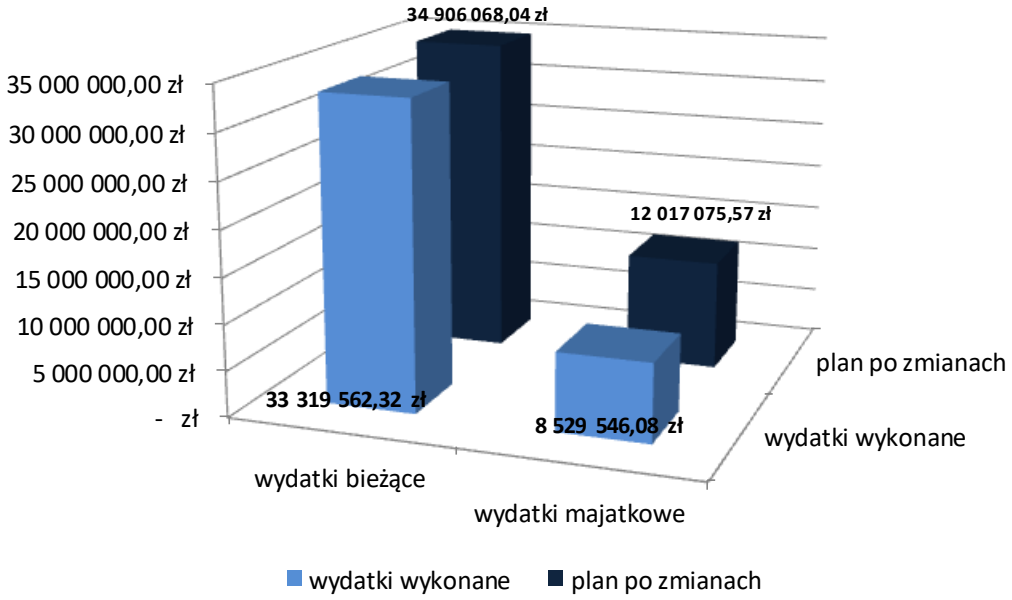

41.849.108,40

Porównanie planu wydatków do ich wykonania w 2021 r. ilustruje poniższy wykres. Wydatki pogrupowane są, wg źródeł ich wydatkowania. Na pierwszym przedstawione jest wykonanie wydatków w podziale na wydatki majątkowe (inwestycyjne) i wydatki bieżące:

Na drugim wykresie przedstawione są wydatki bieżące oraz majątkowe:

7. Wykonanie wydatków na realizację zadań z zakresu administracji rządowej w 2021 r.

Dział	Rozdział	§	Wyszczególnienie	Wydatki ogółem (plan)	Wydatki ogółem (wykonanie)	z tego:						% wykonania wydatków w ogółem
						wydatki bieżące	z tego:				wydatki majątkowe	
							wydatki jednostek budzetowych	z tego:		świadczenia na rzecz osób fizycznych		
								wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki zwiazane z realizacja ich statutowych zadań			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
010			**Rolnictwo i łowiectwo**	**524 108,57**	**524 108,57**	**524 108,57**	**524 108,57**	**2 485,00**	**521 623,57**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
	01095		**Pozostała działalność**	**524 108,57**	**524 108,57**	**524 108,57**	**524 108,57**	**2 485,00**	**521 623,57**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	2 485,00	2 485,00	2 485,00	2 485,00	2 485,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	4 596,04	4 596,04	4 596,04	4 596,04	0,00	4 596,04	0,00	0,00	100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	3 195,60	3 195,60	3 195,60	3 195,60	0,00	3 195,60	0,00	0,00	100,00
		4430	Różne opłaty i składki	513 831,93	513 831,93	513 831,93	513 831,93	0,00	513 831,93	0,00	0,00	100,00
750			**Administracja publiczna**	**150 091,00**	**148 759,00**	**148 759,00**	**127 902,00**	**105 184,19**	**22 717,81**	**20 857,00**	**0,00**	**99,11**
	75011		**Urzędy wojewódzkie**	**128 668,00**	**127 336,00**	**127 336,00**	**127 336,00**	**105 184,19**	**22 151,81**	**0,00**	**0,00**	**98,96**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	86 475,00	85 143,00	85 143,00	85 143,00	85 143,00	0,00	0,00	0,00	98,46
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00	0,00	0,00	0,00	100,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	15 471,23	15 471,23	15 471,23	15 471,23	15 471,23	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	569,96	569,96	569,96	569,96	569,96	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	15 522,42	15 522,42	15 522,42	15 522,42	0,00	15 522,42	0,00	0,00	100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	4 126,67	4 126,67	4 126,67	4 126,67	0,00	4 126,67	0,00	0,00	100,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	2 502,72	2 502,72	2 502,72	2 502,72	0,00	2 502,72	0,00	0,00	100,00
	75056		**Spis powszechny i inne**	**21 423,00**	**21 423,00**	**21 423,00**	**566,00**	**0,00**	**566,00**	**20 857,00**	**0,00**	**100,00**
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	8 857,00	8 857,00	8 857,00	0,00	0,00	0,00	8 857,00	0,00	100,00
		3040	Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń	12 000,00	12 000,00	12 000,00	0,00	0,00	0,00	12 000,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	566,00	566,00	566,00	566,00	0,00	566,00	0,00	0,00	100,00
751			**Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa**	**8 396,00**	**4 686,36**	**4 686,36**	**2 136,36**	**1 722,00**	**414,36**	**2 550,00**	**0,00**	**55,82**
	75101		**Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa**	**1 422,00**	**1 422,00**	**1 422,00**	**1 422,00**	**1 422,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	207,46	207,46	207,46	207,46	207,46	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1,35	1,35	1,35	1,35	1,35	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 213,19	1 213,19	1 213,19	1 213,19	1 213,19	0,00	0,00	0,00	100,00
	75109		**Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie**	**6 974,00**	**3 264,36**	**3 264,36**	**714,36**	**300,00**	**414,36**	**2 550,00**	**0,00**	**46,81**
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	3 655,00	2 550,00	2 550,00	0,00	0,00	0,00	2 550,00	0,00	69,77
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	42,91	42,91	42,91	42,91	42,91	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	6,15	6,15	6,15	6,15	6,15	0,00	0,00	0,00	100,00

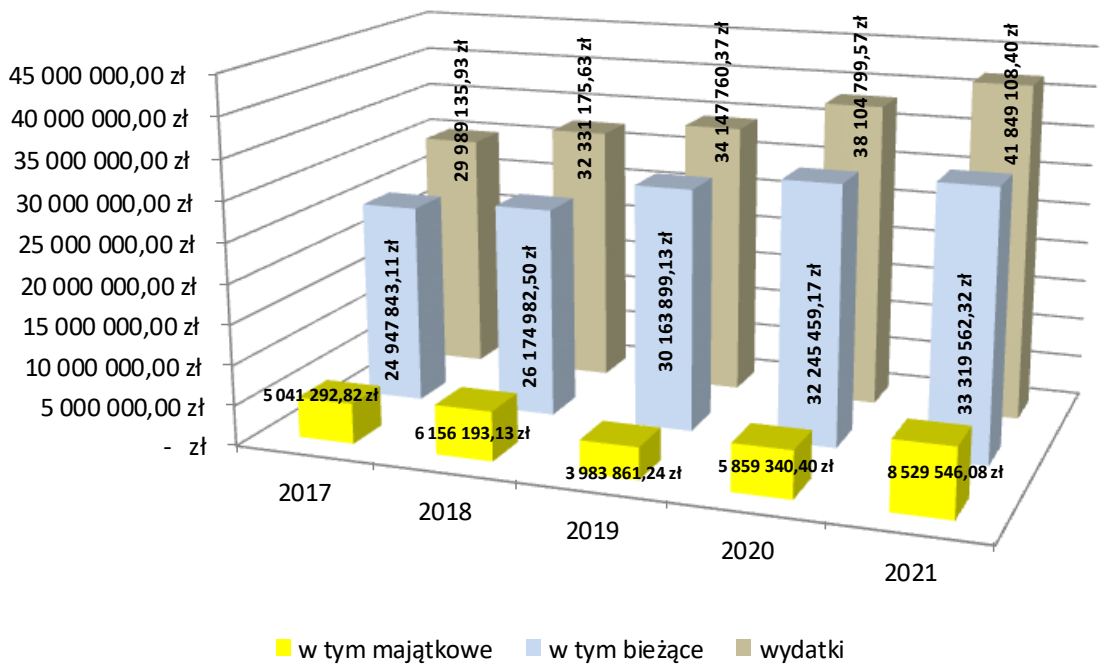
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	985,94	250,94	250,94	250,94	250,94	0,00	0,00	0,00	25,45
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 880,00	389,29	389,29	389,29	0,00	389,29	0,00	0,00	20,71
		4300	Zakup usług pozostałych	349,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	55,00	25,07	25,07	25,07	0,00	25,07	0,00	0,00	45,58
752			**Obrona narodowa**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**0,00**	**500,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
	75212		**Pozostałe wydatki obronne**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**500,00**	**0,00**	**500,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4300	Zakup usług pozostałych	500,00	500,00	500,00	500,00	0,00	500,00	0,00	0,00	100,00
801			**Oświata i wychowanie**	**84 331,55**	**83 128,19**	**83 128,19**	**83 128,19**	**834,95**	**82 293,24**	**0,00**	**0,00**	**98,57**
	80153		**Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych**	**84 331,55**	**83 128,19**	**83 128,19**	**83 128,19**	**834,95**	**82 293,24**	**0,00**	**0,00**	**98,57**
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	119,43	119,43	119,43	119,43	119,43	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	17,11	17,11	17,11	17,11	17,11	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	698,41	698,41	698,41	698,41	698,41	0,00	0,00	0,00	100,00
		4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	83 496,60	82 293,24	82 293,24	82 293,24	0,00	82 293,24	0,00	0,00	98,56
852			**Pomoc społeczna**	**688 014,50**	**687 664,00**	**605 664,00**	**605 664,00**	**466 317,12**	**139 346,88**	**0,00**	**82 000,00**	**99,95**
	85203		**Ośrodki wsparcia**	**688 014,50**	**687 664,00**	**605 664,00**	**605 664,00**	**466 317,12**	**139 346,88**	**0,00**	**82 000,00**	**99,95**
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	349 448,04	349 448,04	349 448,04	349 448,04	349 448,04	0,00	0,00	0,00	100,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	25 474,68	25 474,68	25 474,68	25 474,68	25 474,68	0,00	0,00	0,00	100,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	68 220,52	68 220,52	68 220,52	68 220,52	68 220,52	0,00	0,00	0,00	100,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	7 918,08	7 918,08	7 918,08	7 918,08	7 918,08	0,00	0,00	0,00	100,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	15 255,80	15 255,80	15 255,80	15 255,80	15 255,80	0,00	0,00	0,00	100,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	63 684,58	63 334,08	63 334,08	63 334,08	0,00	63 334,08	0,00	0,00	99,45
		4220	Zakup środków żywności	11 298,30	11 298,30	11 298,30	11 298,30	0,00	11 298,30	0,00	0,00	100,00
		4260	Zakup energii	23 217,99	23 217,99	23 217,99	23 217,99	0,00	23 217,99	0,00	0,00	100,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	180,00	180,00	180,00	180,00	0,00	180,00	0,00	0,00	100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	18 530,76	18 530,76	18 530,76	18 530,76	0,00	18 530,76	0,00	0,00	100,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 529,30	1 529,30	1 529,30	1 529,30	0,00	1 529,30	0,00	0,00	100,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	3 570,62	3 570,62	3 570,62	3 570,62	0,00	3 570,62	0,00	0,00	100,00
		4430	Różne opłaty i składki	2 173,63	2 173,63	2 173,63	2 173,63	0,00	2 173,63	0,00	0,00	100,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	10 542,00	10 542,00	10 542,00	10 542,00	0,00	10 542,00	0,00	0,00	100,00
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	982,20	982,20	982,20	982,20	0,00	982,20	0,00	0,00	100,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	3 988,00	3 988,00	3 988,00	3 988,00	0,00	3 988,00	0,00	0,00	100,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	82 000,00	82 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	82 000,00	100,00
855			**Rodzina**	**10 928 741,00**	**10 862 020,60**	**10 862 020,60**	**172 760,10**	**124 782,57**	**47 977,53**	**10 689 260,50**	**0,00**	**99,39**
	85501		**Świadczenie wychowawcze**	**7 967 406,00**	**7 953 363,63**	**7 953 363,63**	**67 033,70**	**60 052,37**	**6 981,33**	**7 886 329,93**	**0,00**	**99,82**
		3110	Świadczenia społeczne	7 889 091,00	7 886 329,93	7 886 329,93	0,00	0,00	0,00	7 886 329,93	0,00	99,97
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	49 081,76	47 800,64	47 800,64	47 800,64	47 800,64	0,00	0,00	0,00	97,39
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 808,24	3 391,63	3 391,63	3 391,63	3 391,63	0,00	0,00	0,00	70,54
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	8 700,00	7 843,72	7 843,72	7 843,72	7 843,72	0,00	0,00	0,00	90,16
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 225,00	1 016,38	1 016,38	1 016,38	1 016,38	0,00	0,00	0,00	82,97
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	4 500,00	125,46	125,46	125,46	0,00	125,46	0,00	0,00	2,79
		4300	Zakup usług pozostałych	10 000,00	6 855,87	6 855,87	6 855,87	0,00	6 855,87	0,00	0,00	68,56
	85502		**Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego**	**2 920 311,00**	**2 868 628,25**	**2 868 628,25**	**71 697,68**	**64 386,20**	**7 311,48**	**2 796 930,57**	**0,00**	**98,23**

		3110	Świadczenia społeczne	2 841 401,00	2 796 930,57	2 796 930,57	0,00	0,00	0,00	2 796 930,57	0,00	98,43
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	52 038,61	51 392,65	51 392,65	51 392,65	51 392,65	0,00	0,00	0,00	98,76
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 463,39	3 148,83	3 148,83	3 148,83	3 148,83	0,00	0,00	0,00	70,55
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	10 822,00	8 618,49	8 618,49	8 618,49	8 618,49	0,00	0,00	0,00	79,64
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 586,00	1 226,23	1 226,23	1 226,23	1 226,23	0,00	0,00	0,00	77,32
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00	2 710,45	2 710,45	2 710,45	0,00	2 710,45	0,00	0,00	54,21
		4300	Zakup usług pozostałych	5 000,00	4 601,03	4 601,03	4 601,03	0,00	4 601,03	0,00	0,00	92,02
	85503		**Karta Dużej Rodziny**	**344,00**	**344,00**	**344,00**	**344,00**	**344,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**100,00**
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	344,00	344,00	344,00	344,00	344,00	0,00	0,00	0,00	100,00
	85504		**Wspieranie rodziny**	**6 000,00**	**6 000,00**	**6 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**6 000,00**	**0,00**	**100,00**
		3110	Świadczenia społeczne	6 000,00	6 000,00	6 000,00	0,00	0,00	0,00	6 000,00	0,00	100,00
	85513		**Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów**	**34 680,00**	**33 684,72**	**33 684,72**	**33 684,72**	**0,00**	**33 684,72**	**0,00**	**0,00**	**97,13**
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	34 680,00	33 684,72	33 684,72	33 684,72	0,00	33 684,72	0,00	0,00	97,13
-	-	-	**OGÓŁEM:**	**12 384 182,62**	**12 310 866,72**	**12 228 866,72**	**1 516 199,22**	**701 325,83**	**814 873,39**	**10 712 667,50**	**82 000,00**	**99,41**

8. Realizacja wydatków, część opisowa

Wydatki zostały uchwalone w wysokości 38.155.755,00zł, zgodnie z uchwałami Rady Gminy oraz Zarządzeniem Wójta były odpowiednio zmniejszane i zwiększane na dzień 31 grudnia 2021 r. stanowiły kwotę-plan 46.923.146,61 zł, a wykonano 41.849.108,40 zł, co stanowi 96,07% planu.

Poniżej wykonanie wydatków w latach 2017-2021:

Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo 718.752,31 zł

Rozdz. 01008 – Melioracje wodne
Zaplanowano kwotę 185.000zł na zakup usług remontowych (remont przepustu na kanale melioracyjnym w miejscowości Jeniniec) oraz wydatki inwestycyjne (środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych – PGR zostały przeznaczone na oczyszczanie zbiornika retencyjnego w miejscowości Racław) wykonano wydatki w wysokości 183.577,09zł, co stanowi 99,23% rocznego planu.

Rozdz. 01030 – Izby rolnicze
Zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych gmina zobowiązana jest przekazać odpis w wysokości 2% kwot uzyskanych z wpływów z tytułu podatku rolnego. W 2021 r. na rachunek Lubuskiej Izby Rolniczej przekazano kwotę 10.731,14 zł, co stanowi 97,56% rocznego planu.

Rozdz. 01095 – Pozostała działalność
Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego przez producenta rolnego zaplanowano na kwotę 525.108,57 zł, wykonano w kwocie 524.444,08 zł, co stanowi 99,87% rocznego planu.

Dział 600 – Transport i łączność 5.751.827,90 zł

Rozdz. 60004 – Lokalny transport zbiorowy
Zaplanowano dopłaty do transportu publicznego w ramach usług transportowych świadczonych przez MZK i Firmę ARGOS w wysokości 597.500 zł, wydatkowano w kwotę 582.820,50 zł. tj. 97,54%.

Rozdz. 60016 – Drogi publiczne gminne
Na utrzymanie i inwestycje w drogach gminnych zaplanowano w budżecie kwotę 6.142.195,48 zł, wydano środki w wysokości 4.339.557,40 zł, co stanowi 70,65% rocznego planu.

Wydatki bieżące w kwocie 178.415,27 zł przeznaczono na: zakup materiałów [zakup żwiru, znaków drogowych, tablic z nazwami ulic, paliwa, farb, itp.], zakup usług remontowych [bieżące naprawy dróg gminnych i ich modernizacja] oraz zakup usług pozostałych [zimowe utrzymanie dróg, wywóz wód opadowych].

Wydatki majątkowe w wysokości 4.161.142,13 zł przeznaczono na przebudowę dróg gminnych nr 414F i 416F Lubczyno-Jasiniec, drogi 406F Roszkowice oraz drogi 403F i 402F w miejscowości Kwiatkowice.

Rozdz. 60017 – Drogi wewnętrzne
Zaplanowano inwestycje w drogach wewnętrznych w kwocie 840.000zł, którą wydatkowano w 98,74% rocznego planu, tj. w kwocie 829.450,00 zł. Przebudowano w Jeninie ulicę Słoneczną .

Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa 190.067,49zł

Rozdz. 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami
W omawianym okresie na gospodarkę gruntami i nieruchomościami zaplanowano wydatki w kwocie 203.100 zł, wydano 190.067,49 zł, tj. 93,58% planu po zmianach.

Wydatki bieżące w kwocie 84.680,29 zł przeznaczono na: ogłoszenia dotyczące sprzedaży mienia komunalnego, usługi w zakresie wyceny nieruchomości komunalnych, koszty związane z utrzymaniem lokali komunalnych i socjalnych.

Wydatki majątkowe w wysokości 105.387,20 zł przeznaczono na zakup oraz zamianę działek:

- nr 172/2 położoną w miejscowości Bogdaniec,
- nr 55/3 położoną w miejscowości Chwałowice,
- nr 205/22 położoną w miejscowości Łupowo

Dział 710 – Działalność usługowa **36.252,25 zł**

Rozdz. 71035 – Cmentarze
Na utrzymanie cmentarzy komunalnych z terenu Gminy Bogdaniec zaplanowano kwotę 36.270 zł, wykonano 36.252,25 zł, co stanowi 99,95% rocznego planu. Wydatki bieżące przeznaczono na wywóz nieczystości, zakup nagrobków dla zasłużonych mieszkańców z gminy Bogdaniec.

Dział 750 – Administracja publiczna **4.472.987,94 zł**

Rozdz. 75011 – Urzędy wojewódzkie
Na wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzeń dla pracowników realizujących zadania z zakresu administracji rządowej (USC, dowody osobiste i ewidencja ludności), wydatkowano 135.157,18 zł, tj. 93,59% rocznego planu.

Rozdz. 75020 – Starostwa powiatowe
Zaplanowana w budżecie kwota w wysokości 58.400 zł została przeznaczona na przygotowanie obiektu filii komunikacji w Bogdańcu oraz dotację, wydatkowano **55.679,02 zł** tj. 95,34% rocznego planu.

Rozdz. 75022 – Rady gmin (miast i miast na prawach powiatu)
W roku budżetowym na funkcjonowanie Rady Gminy zaplanowano kwotę 174.200 zł, wydatkowano 168.567,94 zł, tj96,77% rocznego planu. Środki przeznaczono na diety za udział w posiedzeniach komisji i sesji, ryczałt przewodniczącego i dwóch zastępców przewodniczącego Rady, obsługę sesji, zakup materiałów biurowych, zakup materiałów papierniczych oraz zakup usług pozostałych.

Rozdz. 75023 – Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)
Na administrację publiczną zaplanowano środki w wysokości 3.726.186 zł, wykonano w kwocie 3.477.197,28 zł, co stanowi 93,32% rocznego planu. Wydatki bieżące przeznaczono na wydatki niezaliczane do wynagrodzeń, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, wynagrodzenia bezosobowe, zakup druków, książek i czasopism [Dz. U., M.P., USC, itp.], zakup art. biurowych [segregatory, teczki, koperty, itp.], zakup wyposażenia [np. drukarka], zakup środków czystości, zakup papieru do drukarek, zakup tuszy, tonerów do drukarek, zakup akcesorii komputerowych, pozostałe zakupy [zakup pieczątek, wiązanek okolicznościowych, wody mineralnej itp.], zakup energii elektrycznej, usługi pocztowe, wywóz nieczystości, usługi internetowe; usługi telekomunikacyjne [telefony komórkowe]; usługi telekomunikacyjne [telefony stacjonarne], wypłatę z tytułu krajowych podróży służbowych, opłaty i składki [ubezpieczenie mienia, samochodów, opłaty RTV, itp.], odpisy na ZFŚS, odsetki, szkolenia pracowników.

Rozdz. 75056 – Spis powszechny i inne
Zaplanowano kwotę 21.423 zł, wykonano 100% rocznego planu. Środki przeznaczono na wydatki związane z przeprowadzeniem spisu rolnego w Gminie Bogdaniec.

Rozdz. 75075 – Promocja jednostek samorządu terytorialnego
Zaplanowano kwotę 213.454 zł, wykonano wydatek w wysokości **200.381,52 zł,** tj. 93,88% rocznego planu. Środki przeznaczono na promocję gminy Bogdaniec (zakup serduszek na nakrętki, dofinansowanie do wydania książki pn. „Asy żużlowych torów", druk gazetki gminnej oraz organizację Lubuskiego Święta Chleba).

Rozdz. 75085 – Wspólna obsługa jednostek samorządu terytorialnego
Zaplanowano na powyższy cel 303.900 zł, wykonano w kwocie 300.807,46 zł, tj. 98,98% rocznego planu. Środki przeznaczono na wydatki niezaliczane do wynagrodzeń, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, wynagrodzenia bezosobowe związane z wynagrodzeniem księgowości oświaty.

Rozdz. 75095 – Pozostała działalność
Na 2021 rok na: wypłatę diet sołtysom, składki członkowskie do Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregion „Pro Europa Viadrina", Stowarzyszenia Krainy Szlaków Turystycznych oraz składki członkowskie MG-6- zaplanowano kwotę 121.100 zł, wykonano 113.774,54 zł, tj. 93,95% rocznego planu.

Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa 4.686,36 zł

Rozdz. 75101 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa
Na prowadzenie stałego rejestru wyborców w 2021 r. wydatkowano kwotę 1.422 zł, tj. 100% rocznego planu.

Rozdz. 75109 – Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie.
Na przeprowadzenie wyborów uzupełniających do rady w 2021 r., zaplanowano kwotę 6.974,00 zł. wydatkowano 3.264,36 zł tj. 46,81%.

Dział 752 – Obrona narodowa 500 zł

Rozdz. 75212 – Pozostałe wydatki obronne
Na wydatki związane z wydatkami obronnymi zaplanowano w budżecie kwotę 500 zł, wydatkowano 100% planu.

Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa 228.816,51 zł

Rozdz. 75404 – Komendy wojewódzkie Policji

Zaplanowana w budżecie kwota w wysokości 10.000 zł z przeznaczeniem na Fundusz Wsparcia Policji z przeznaczeniem na rekompensatę pieniężną za czas służby przekraczający normę określoną w art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji).

Rozdz. 75406 – Straż Graniczna
Zaplanowana w budżecie kwota w wysokości 1.000 zł zostanie przeznaczona na dofinansowanie zakupu paliwa do pojazdów służbowych placówki straży granicznej.

Rozdz. 75410 – Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej
Zaplanowana w budżecie kwota w wysokości **10.000 zł** została przeznaczona na dofinansowanie do projektu Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część II pn. „Mały strażak”

Rozdz. 75412 – Ochotnicze straże pożarne
Zaplanowana kwota w wysokości 195.026 zł na realizację zadań Ochotniczych Straży Pożarnych w całej gminie, w okresie sprawozdawczym została zrealizowana w wysokości **181.931,82 zł,** co stanowi 93,29% planu. Środki przeznaczono na: ryczałty kierowców we wszystkich jednostkach OSP, wypłaty za udział przy pożarach, zakup materiałów i wyposażenia [zakup paliwa, części samochodowych, opon, ubrań, węży, itp.], zakup energii elektrycznej i gazu, zakup usług zdrowotnych, inne usługi [badanie techniczne pojazdów, naprawy pojazdów, gaśnic, przeglądy sprzętu ratowniczego, itp.], obowiązkowe ubezpieczenia strażaków i mienia oraz zakupiono syrenę alarmową.

Rozdz. 75414 – Obrona cywilna
Zaplanowana w budżecie kwota w wysokości 610 zł została zrealizowana w wysokości 602,70 zł tj. 98,80 % rocznego planu

Rozdz. 75421 – Zarządzanie kryzysowe
Na wydatki związane z zarządzaniem kryzysowym (COVID-19) zaplanowano w budżecie kwotę 30.000 zł, którą wykonano w 84,27% rocznego planu, czyli w kwocie **25.281,99 zł.** Środki przeznaczono na zakup maseczek, rękawiczek, płynów dezynfekujących.

Dział 757 – Obsługa długu publicznego 96.800 zł

Rozdz. 75702 – Obsługa papierów wartościowych, kredytów, pożyczek jst
Na obsługę długu gminy zaplanowano 100.000 zł, wydatkowano 96.800 zł, tj. 96,80% planu po zmianach. Środki przekazano na obsługę długu publicznego, czyli zapłatę odsetek od zaciągniętych kredytów- emisji obligacji na inwestycje.

Dział 801 – Oświata i wychowanie 13.073.973,27 zł

Rozdz. 80101 – Szkoły podstawowe
Finansowaniem objęte są 4 szkoły podstawowe publiczne. Wykonanie wydatków w 2021 r. kształtuje się na poziomie 8.437.030,85 zł, co stanowi 99,63% rocznego planu.

Wydatki przeznaczono na: wydatki niezaliczane do wynagrodzeń (dodatki do wynagrodzeń), wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, wynagrodzenia bezosobowe, zakup materiałów i wyposażenia, zakup pomocy naukowych i dydaktycznych, zakup energii elektrycznej i cieplnej oraz usług remontowych, zdrowotnych i pozostałych, usługi internetowe, usługi telekomunikacyjne, wypłatę delegacji służbowych, obowiązkowe ubezpieczenie mienia szkół, odpis na ZFŚŚ.

Rozdz. 80103 – Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych
W budżecie na rok 2021 zaplanowano środki na prowadzenie oddziałów przedszkolnych w kwocie 257.447,00zł zł, w okresie sprawozdawczym wydatkowano 257.437,39 zł, tj. 99,99% planu po zmianach. Wydatki przeznaczono na: wydatki niezaliczane do wynagrodzeń (dodatki do wynagrodzeń), wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, wynagrodzenia bezosobowe, zakup materiałów i wyposażenia, zakup pomocy naukowych i dydaktycznych, zakup energii elektrycznej i cieplnej oraz usług remontowych, zdrowotnych i pozostałych, usługi internetowe, usługi telekomunikacyjne, wypłatę delegacji służbowych, obowiązkowe ubezpieczenie mienia szkół, odpis na ZFŚŚ.

Rozdz. 80104 – Przedszkola

Finansowa1.627.140,18 zł, co stanowi 98,28% rocznego planu.

Wydatki przeznaczono na: zwroty dotacji za dzieci z terenu Gminy Bogdaniec, uczęszczające do przedszkoli w Gorzowie Wlkp., wydatki niezaliczane do wynagrodzeń, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, wynagrodzenia bezosobowe [umowy zlecenia], zakup materiałów i wyposażenia, zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek, zakup energii elektrycznej i cieplnej, zakup usług remontowych i zdrowotnych, zakup usług pozostałych, usługi internetowe, usługi telekomunikacyjne [telefony komórkowe i stacjonarne], wypłatę delegacji służbowych, różne opłaty i składki, odpis na ZFŚŚ.

Rozdz. 80113 – Dowożenie uczniów do szkół
Wydatki związane z dowozami dzieci do szkół, zaplanowano kwotę 725.694 zł, z tego wydatkowano 723.437,94 zł, co stanowi 99,69% rocznego planu.

Rozdz. 80146 – Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli
W okresie sprawozdawczym wydatkowano kwotę 10.302zł, stanowiącą 100% rocznego planu. Z dokształcania zawodowego korzystały wszystkie placówki oświatowe.

Rozdz. 80148 – Stołówki szkolne i przedszkolne
Na prowadzenie stołówek szkolnych i przedszkolnych zaplanowano w budżecie kwotę 435.914 zł, wydatkowano w wysokości **434.918,19 zł,** tj.: 99,77% rocznego planu. Powyższe środki zostały przeznaczone na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, zakup materiałów i wyposażenia, zakup żywności, zakup energii, zakup usług pozostałych oraz odpis na ZFŚS.

Rozdz. 80149 – Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego
W okresie sprawozdawczym wydatkowano kwotę **57.072,42 zł**, stanowiącą 96,81% rocznego planu. W ramach tych wydatków finansuje się edukację dla dzieci mających problemy z dysfunkcjami – przedszkola.

Rozdz. 80150 – Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych
i szkołach zawodowych
W okresie sprawozdawczym wydatkowano kwotę **567.666,32 zł,** stanowiącą 99,99% rocznego planu W ramach tych wydatków finansuje się edukację dla dzieci mających problemy z dysfunkcjami – szkoły podstawowe.

Rozdz. 80153 – Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych
W budżecie Gminy zaplanowano środki w kwocie 84.331,55 zł, z przeznaczeniem na zakup książek i ćwiczeń dla uczniów plan wykonano 98,57% rocznego planu.

Rozdz. 80195 – Pozostała działalność
W budżecie Gminy zaplanowano środki po zmianie w kwocie 945.200,75 zł, wydatkowano w wysokości **875.839,79 zł,** tj. 92,66% planu po zmianach.

Wydatki bieżące w kwocie 11.705,47 zł przeznaczono na: na ZFŚS emerytów nauczycieli oraz wynagrodzenie dla komisji egzaminacyjnej.

Wydatki majątkowe wykonano w kwocie 864.134,32 zł przeznaczono na termomodernizację szkoły podstawowej w Jenińcu.

Dział 851 – Ochrona zdrowia 219.099,93 zł

Rozdz. 85121 – Lecznictwo ambulatoryjne
W budżecie gminy zaplanowano środki w kwocie 38.300 zł**,** wydatkowano 38.215,24 zł tj. 99,78% planu po zmianach Środki przeznaczono na remont instalacji sanitarnej punktu rehabilitacyjnego oraz zakup usług pozostałych (energia, wywóz nieczystości, rozszerzenia zabiegów rehabilitacyjnych o tzw zabiegi mokre – wirówki)

Rozdz. 85153 – Zwalczanie narkomanii
Zaplanowano w budżecie na rok 2021 kwotę 25.000 zł na wydatki, które zostały zrealizowane w wysokości 28% rocznego planu tj. 7.000 zł. Kwota ta została wydana na realizacji gminnego programu profilaktyki zwalczania narkomanii.

Rozdz. 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi
Zaplanowano w budżecie na rok 2021 kwotę 198.232,22 zł na wydatki, które zostały zrealizowane w wysokości 148.339,69 zł, co stanowi 74,83%. Wydatki przeznaczono na realizacje gminnego programu profilaktyki przeciwdziałania alkoholizmowi, koszty badań uzależnionych oraz szkolenie członków komisji.

Rozdz. 85195 – Pozostała działalność
Zaplanowana w budżecie kwota **26.036 zł** została wykonana w 98,11% tj. 25.545 zł środki zostały przeznaczone na utworzenie Punktu Szczepień Powszechnych w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu Kwotę 10.000 zł pozyskaliśmy z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19.

Dział 852 – Pomoc społeczna 2.498.926,12 zł

Rozdz. 85202 – Domy pomocy społecznej
W okresie sprawozdawczym zaplanowano kwotę 355.054 zł, którą zrealizowano w wysokości 100% rocznego planu. Są to opłaty za pobyt osób z terenu gminy w domach pomocy społecznej [poza gminą]. Mieszkańcy, przebywający w domach pomocy, mają zapewnioną całodobową opiekę, zaspokajane są ich niezbędne potrzeby bytowe, społeczne i religijne w formach i zakresie wynikającym z indywidualnych potrzeb.

Rozdz. 85203 – Ośrodki wsparcia W okresie sprawozdawczym zaplanowano kwotę 688.014,50 zł którą zrealizowano w 99,95% tj. 687.664 zł Wydatki bieżące zostały przeznaczone na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń, zakup materiałów i usług, zakup żywności oraz pozostałe usługi do prawidłowego funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy w Krzyszczynce, natomiast wydatki majątkowe przeznaczono na zakup i montaż klimatyzatorów w budynku ŚDS w Krzyszczynce- dotacja z Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w ramach realizacji zadania w zakresie pomocy społecznej polegającej na rozwoju sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w kwocie 82.000 zł.

Rozdz. 85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej

Zaplanowane środki wydatkowano, w 99,71% tj.: w kwocie 20.273,37 zł, opłacając składkę zdrowotną za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej i świadczenia rodzinne [zasiłki stałe i świadczenia pielęgnacyjne].

Rozdz. 85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe
W ww. rozdziale zaplanowano środki w wysokości 89.217 zł, wydatkowano środki w kwocie 86.838,39 zł, tj. 97,33% rocznego planu [zasiłki i pomoc w naturze oraz zwrot dotacji].

Rozdz. 85216 – Zasiłki stałe
Na 2021 r. w ww. rozdziale zaplanowano środki w wysokości 238.792 zł, wydatkowano je w kwocie 237.560,956 zł, tj. 99,48% rocznego planu [zasiłki stałe oraz zwrot dotacji].

Rozdz. 85219 – Ośrodki pomocy społecznej
W okresie sprawozdawczym zaplanowano wydatki na utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej w wysokości 728.752 zł, zrealizowano w kwocie 728.074,31 zł, tj. 99,91% rocznego planu (wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, wynagrodzenia bezosobowe, zakup materiałów i wyposażenia [tj.: art. biurowe, środki czystości, itp.], zakup energii, zakup usług remontowych, zakup usług zdrowotnych, zakup usług pozostałych [tj.: wywóz nieczystości, konserwacja i naprawa sprzętu, opłaty pocztowe, bankowe, usługi prawne, itp.], usługi internetowe, usługi telekomunikacyjne [stacjonarne], podróże służbowe krajowe, opłaty i składki, odpisy na ZFŚS, opłata za zarząd oraz szkolenia pracowników).

Rozdz. 85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
W ww. rozdziale zaplanowano środki w wysokości 48.073 zł, wydatkowano je w kwocie 48.072,25 zł, tj. 99,99% rocznego planu.

Rozdz. 85230 – Pomoc w zakresie dożywiania
W ww. rozdziale zaplanowano środki w wysokości 228.500 zł, wydatkowano je w 99,98% rocznego planu tj. 228.449 zł.

Rozdz. 85295 – Pozostała działalność
W okresie sprawozdawczym zaplanowano wydatki w wysokości 106.940 zł, które wydatkowano w 100% rocznego planu, tj. w kwocie 106.940 zł.

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej 48.311,79 zł

Rozdz. 85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
Zaplanowana kwota 39.393,71 zł, przeznaczona i wykorzystana w 99,70% na zwrot kosztów dowozu osób niepełnosprawnych do placówek oświatowych oraz usługi rehabilitacyjne.

Rozdz. 85395 – Pozostała działalność
Zaplanowano kwotę 10.100 zł z przeznaczaniem na zakup usług pozostałych w gminnym obiekcie GCI, Skate park, wydatek wykonano w wysokości **8.918,08 zł,** tj. 88,30% rocznego planu.

Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza 63.128,28 zł

Rozdz. 85415 – Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym
Zaplanowana w br. kwota 76.000zł i przeznaczona na wypłatę stypendiów dla uczniów oraz pomoc materialną o charakterze socjalnym dla uczniów oraz stypendia Wójta Gminy Bogdaniec dla uczniów szczególnie uzdolnionych z którego skorzystało **52 uczniów**. Wydatek wykonano w wysokości 63.128,28 zł, tj. 83,06% rocznego planu.

Dział 855 – Rodzina 10.988.568,66 zł

Rozdz. 85501 – Świadczenia wychowawcze
Zaplanowaną, na zadanie rządowe, tj.: program 500+, kwotę w wysokości 7.953.363,63 zł wykorzystano 99,82% rocznego planu.

Rozdz. 85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego
W okresie sprawozdawczym zaplanowano kwotę 2.920.311zł na wypłatę świadczeń, którą wykorzystano w wysokości 2.868.628,25 zł, tj. 98,23% rocznego planu. Wydatki w tym rozdziale obejmują świadczenia społeczne, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń [w tym składki od podopiecznych], zakup materiałów i wyposażenia [tj.: art. biurowych, druków, teczek na akta, itp.], zakup usług pozostałych, odpis na ZFŚS oraz szkolenia pracowników.

Rozdz. 85503 – Karta Dużej Rodziny- zaplanowano w wysokości 344 zł wykonano w kwocie 344 zł tj. 100% rocznego planu.

Rozdz. 85504 – Wspieranie rodziny
Od 01 stycznia 2012 r. obowiązują nowe przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudnienie asystenta rodziny, oraz koszty utrzymania dzieci (środki przekazujemy do powiatu). Na ten cel zaplanowano kwotę 56.307 zł, wykonano w 99,54% tj. **56.305,21 zł** rocznego planu. Wydatki obejmują wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, wypłatę delegacji służbowych oraz odpis na ZFŚŚ.

Rozdz. 85508 – Rodziny zastępcze
W powyższym rozdziale ujęte są wydatki z tytułu odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych. Na 2021 rok zaplanowano wydatki w tym rozdziale w wysokości 12.450 zł, którą wykorzystano w 99,84% rocznego planu tj. **12.429,65 zł.**

Rozdz. 85510 – Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych
W powyższym rozdziale ujęte są wydatki z tytułu opłat za osoby przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zaplanowano wydatki w tym rozdziale w kwocie 47.314 zł, wykonano w 99,99% rocznego planu **tj. 47.313,20 zł**

Rozdz. 85513 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dola opiekunów, zgodnie z ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów
Zaplanowane środki w wysokości 34.680 zł a wydatkowano, w 97,13% tj.: **33.684,72 zł**, opłacając składkę zdrowotną za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne.

Rozdz. 85516 – System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3
Dotacje dla Niepublicznego Żłobka „Tuptuś" w kwocie 16.500 zł, wydatkowano **100% rocznego planu.**

Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 718.885,85 zł

Rozdz. 90005 – Ochrona powietrza atmosferycznego i klimaty
W powyższym rozdziale ujęte są wydatki na dotację na wymianę źródeł ciepłą na proekologiczne, otrzymano środki na utworzenie punktu konsultacyjnego w kwocie 11.592,77zł. i wydatkowano 100% dotacji.

Rozdz. 90015 – Oświetlenie ulic, placów i dróg
Ogółem planowane wydatki w kwocie 432.757,23 zł, zostały wykonane w wysokości 417.363,92 zł, co stanowi 96,44% rocznego planu. Wydatki przeznaczono na: oświetlenie ulic w gminie oraz konserwację oświetlenia ulicznego.

Rozdz. 90019 – Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska
Planowane w budżecie na 2021 rok wydatki w kwocie 30.000 zł zostały wykonane w kwocie 18.856 zł, co stanowi 62,85% rocznego planu. Refundacja części kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz sporządzenie projektów decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Rozdz. 90026 – Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami
Planowane w budżecie na 2021 rok wydatki w kwocie 24.000 zł zostały wykonane w kwocie 23.922,65 zł, co stanowi 99,68% rocznego planu, wydatki przeznaczono na usunięcie azbestu z terenu gminy Bogdaniec.

Rozdz. 90095 – Pozostała działalność
Ogółem planowane wydatki w wysokości 249.600 zł, zrealizowano w kwocie 247.150,51 zł, co stanowi 99,02%, z tego wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników robót publicznych, wynagrodzenia bezosobowe, zakup materiałów i wyposażenia [pędzle, rozpuszczalniki, farby, smary, filtry do kosiarek, cement, wkręty, zakup karmy dla zwierząt, itp.], zakup usług zdrowotnych, zakup usług pozostałych [wyłapywanie psów i kotów, opłata za hotel wyłapanych zwierząt] oraz odpisy na ZFŚS.

Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 2.702.523,74 zł

Rozdz. 92109 – Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby
Planowana w budżecie kwota 1.414.093 zł, została wykonana w 58,76% rocznego planu, tj. w kwocie 830.887 zł.

Wydatki bieżące w kwocie 284.016 zł przeznaczono na realizację zadań z zakresu pożytku publicznego, wynagrodzenia za utrzymanie porządku w gminie, zakup materiałów i wyposażenia, zakup usług remontowych, usług pozostałych oraz utrzymanie sal wiejskich wraz z poniesionymi kosztami na realizacje zadań na rzecz zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców wsi.

Wydatki majątkowe w wysokości 546.871zł przeznaczono na budowę Centrum Aktywnego Mieszkańca w Jenińcu oraz placu zabaw przy Sali wiejskiej w Stanowicach.

Rozdz. 92116 – Biblioteki
Dotacja na utrzymanie Gminnej Biblioteki Publicznej plan po zmianach w wysokości 45.000 zł została wykonana w 88,67% rocznego planu. Sprawozdanie z działalności biblioteki – Załącznik do niniejszego sprawozdania.
Wydatki majątkowe w wysokości 2.879.925zł przeznaczono na przebudowę, rozbudowę i modernizację budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu wykonano **1 831 736,74 zł** tj. 63,60% rocznego planu.

Dział 926 – Kultura fizyczna i sport 35.000 zł

Rozdz. 92605 – Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu
Na realizację wydatków w kulturze fizycznej przewidziano kwotę 35.000 zł, którą zrealizowano w wysokości **35.000 zł,** co stanowi 100% rocznego planu. Wydatki przeznaczono na dotacje dla klubów sportowych oraz na wydatki bieżące sportu masowego [zakup materiałów i usług dotyczących utrzymania boisk sportowych]. W 2021 r. przekazano na konta bankowe dotacje dla klubów sportowych i tak:

Lp.	Nazwa oferenta	Tytuł	Nr umowy	Kwota dotacji zgodnie z umową	Wykorzystana kwota dotacji wg rozliczenia
1.	Klub Sportowy „Zjednoczeni" Jeniniec	„Kultura fizyczna i sport"	PW.526.II.3.2021	15 000,00 zł	15 000,00 zł
2.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Sportu Stanowice	„XXV Międzynarodowy Turniej Miniżużlowy „Grand Prix"	PW.526.II.1.2021	1 500,00 zł	1.500 zł
3.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Sportu Stanowice	„XXV Międzynarodowy Turniej Miniżużlowy „Mikołajkowy"	PW.526.II.2.2020	1 500,00 zł	1.500 zł
4.	Uczniowski Klub Sportowy „Bogdanka"	„Organizacja cyklu turniejów sportowych dla dzieci i młodzieży z Gminy	PW.526.II.4.2020	2 000,00 zł	2 000,00 zł

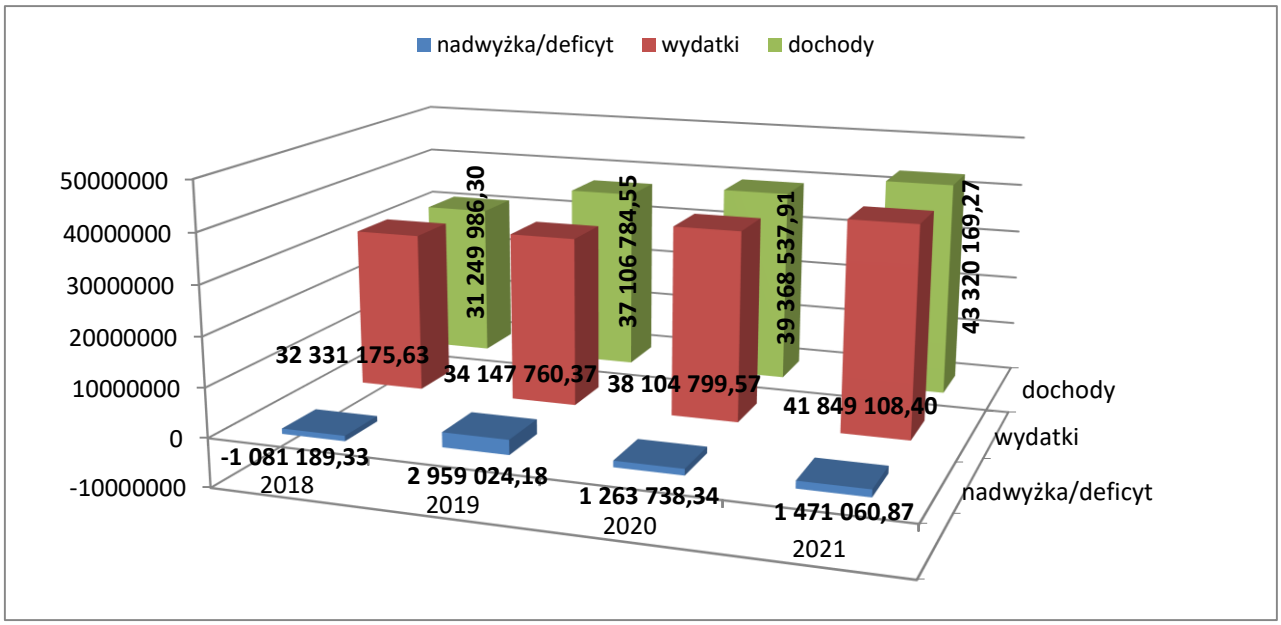
		Bogdaniec"			
5.	**Gminny Klub Piłkarski GKP Bogdaniec**	***„Gminny Klub Piłkarski GKP Bogdaniec"***	**PW.526.II.54.2021**	**15 000,00 zł**	**15 000,00 zł**

II. UDZIELONE DOTACJE W 2021 r.

Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1	2	4	5	6
		I. Dotacje dla sektora finansów publicznych (1+2+3)	**442 100,00**	**436 442,85**
		1. DOTACJE CELOWE	**135 500,00**	**135 015,33**
600	60004	Dotacja celowa przekazana gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	97 500,00	97 493,50
750	75020	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	38 000,00	37 521,83
		2. DOTACJE PODMIOTOWE	**306 600,00**	**301 427,52**
801	80104	Dotacja podmiotowa z budżetu dla publicznej jednostki systemu oświaty prowadzonej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną	261 600,00	261 527,52
921	92116	Dotacja podmiotowa z budżetu dla samorządowej instytucji kultury	45 000,00	39 900,00
		II. Dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych (1+2+3)	**91 500,00**	**80 930,87**
		1. DOTACJE CELOWE	**91 500,00**	**80 930,87**
754	75412	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	10 000,00	10 000,00
855	85516	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	16 500,00	16 500,00
921	92109	Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	30 000,00	19 430,87
926	92605	Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	35 000,00	35 000,00
-	-	**Ogółem (I+II)**	**533 600,00**	**517 373,72**

III. PRZYCHODY, ROZCHODY, OBCIĄŻENIA KREDYTOWE BUDŻETU (WOLNE ŚRODKI) W 2021 r.

Gmina Bogdaniec, w 2021 r., osiągnęła **nadwyżkę budżetową** tj. różnica pomiędzy dochodami a wydatkami wyniosła **plus 1.471.060, 87 zł**.

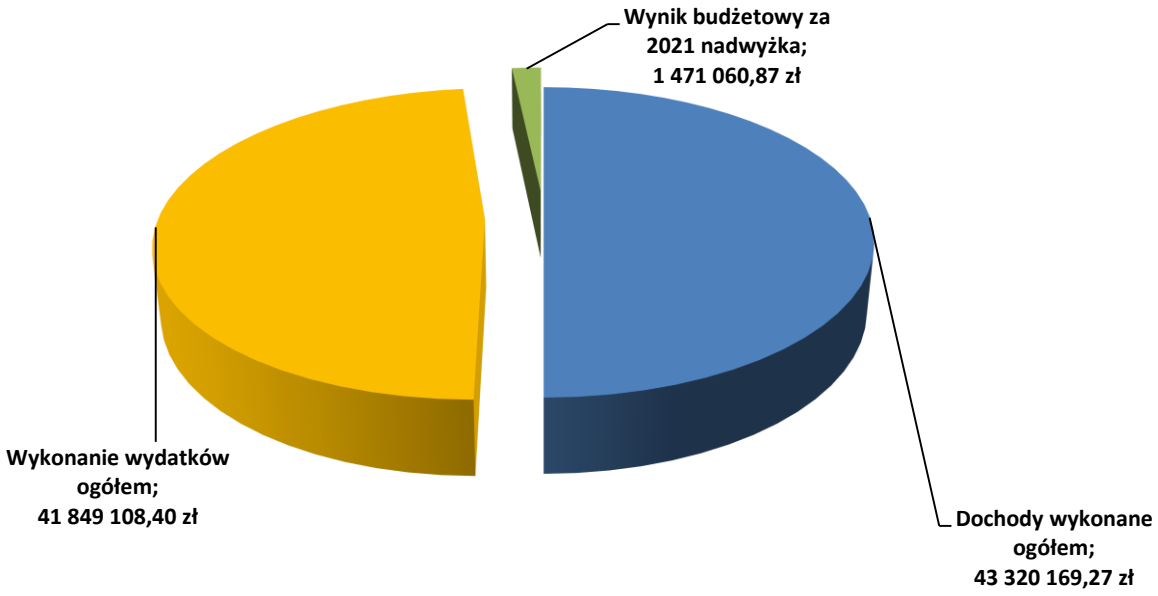
Dodatkowo należy zaznaczyć, iż gmina osiąga nadwyżkę operacyjną. **W 2021 r. nadwyżka operacyjna wyniosła 5.467.636,76 zł.**

Gmina Bogdaniec, na 31 grudnia 2021 r. posiada zadłużenie w wysokości 6.100.000 zł. Na tę kwotę składają się następujące tytuły dłużne:

1. zobowiązania w postaci emisji obligacji, zaciągnięty w PKO BP w Warszawie dnia 19.10.2018 r. na wpisane w budżet 2018 r. zadania inwestycyjne. *Na dzień 31.12.2021 r. do spłaty pozostało 4.100.000 zł (2018-31.12.2024 r.);*
2. zobowiązania w postaci emisji obligacji w wysokości 2.000.000 zł, emitentem obligacji jest Dom Maklerski Banku BPS S.A, umowa z dnia 10.12.2019 r. na zadania – inwestycyjne, budowa dróg gminnych. *Na dzień 31.12.2021 r. do spłaty pozostało 2.000.000 zł (okres wykupu obligacji 2025-31.12.2028 r.);*

IV. WYNIK BUDŻETOWY ZA 2021 r.

Lp.	Wyszczególnienie	kwota
1	Dochody wykonane ogółem	43.320.169,27 zł
2	Wykonanie wydatków ogółem	41.849.108,40 zł
3	Wynik budżetowy za 2021r. (nadwyżka/deficyt)	1.471.060,87 zł
4	Przychody budżetu ogółem	4.278.455,99 zł
5	Rozchody budżetu ogółem	1 400 000,00 zł
6	Ostateczny wynik budżetu	4.349.516,86 zł
7	Stan środków na rachunku bankowym na 31.12.2021r.	4.587.981,50 zł

V. STOPIEŃ ZAAWANSOWANIA REALIZACJI WIELOLETNICH PROGRAMÓW (ART. 269 UFP)

Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy została uchwalona Uchwałą Rady Gminy Bogdaniec Nr XXII.173.2020 dnia 21 grudnia 2020r. na lata 2021-2028. Długość okresu objętego prognozą wynika z okresu na jaki przyjęto limity wydatków oraz z okresu na który zaciągnięto lub planuje się zaciągnąć zobowiązania.
Uchwalona prognoza obejmuje:
- dochody i wydatki bieżące,
- dochody i wydatki majątkowe,
- wynik budżetu,
- przeznaczenie nadwyżki lub sposób sfinansowania spłaty długu,
- przedsięwzięcia wieloletnie,
- upoważniania dla Wójta Gminy.

W 2021 Wieloletnia Prognoza Finansowa była nowelizowana sześciokrotnie, zaktualizowano wykonanie budżetu za 2020r., naniesiono zmiany wynikające ze zmian dochodów i wydatków budżetu gminy w 2021r.
Na koniec roku 2021 wartości przyjęte w WPF i budżecie Gminy Bogdaniec są zgodne w zakresie wyniku budżetu i związanych z nim kwot przychodów, rozchodów oraz długu.

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2021	Limit 2022	Stopień realizacji inwestycji na 31.12.2021 r.	Limit zobowiązań
			Od	Do					
1	**Wydatki na przedsięwzięcia-ogółem (1.1+1.2+1.3)**				**4.147.106,00**	**3.053.470,00**	**1.093.636,00**		**4.147.106,00**
1.a	*- wydatki bieżące*				*0,00*	*0,00*	*0,00*		*0,00*
1.b	*- wydatki majątkowe*				*4.147.106,00*	*3.053.470,00*	*1.093.636,00*		*4.147.106,00*
1.1	**Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009.r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz.1240,z późn.zm.), z tego:**				**4.147.106,00**	**3.053.470,00**	**1.093.636,00**		**4.147.106,00**
1.1.1	*- wydatki bieżące*				*0,00*	*0,00*	*0,00*		*0,00*
1.1.2	*- wydatki majątkowe*				**4.147.106,00**	**3.053.470,00**	**1.093.636,00**		*4.147.106,00*
1.1.2.1	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowania terenu.	UG Bogdaniec	2021	2022	3.142.934,00	2.468.113,00	674.821,00	2021 – Projekt zrealizowano w 63,79% rocznego planu. Wydatkowaną kwotę przeznaczono na wykonanie projektu .	3.142.934,00
1.1.2.2	Budowa Centrum Aktywnego Mieszkańca w Jenińcu	UG Bogdaniec	2021	2022	1.004.172,00	585.357,00	418.815,00	2021 – Projekt zrealizowano w 81,15% rocznego planu. Wydatkowaną kwotę przeznaczono na wykonanie projektu .	1.004.172,00
1.2	**Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:**				**0,00**	**0,00**	**0,00**		**0,00**
1.3	**Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2), z tego:**				**0,00**	**0,00**	**0,00**		**0,00**
1.3.1	*- wydatki bieżące*				*0,00*	*0,00*	*0,00*		*0,00*
1.3.2	*- wydatki majątkowe*				*0,00*	*0,00*	*0,00*		*0,00*

VI. SPAWOZDANIE Z PRZEBIEGU WYKONANIA PLANÓW FINANSOWYCH SAMORZĄDOWYCH INSTYTUCJI KULTURY ZA 2021 r.

Bogdaniec, dnia 24-01-2022 r.

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W BOGDAŃCU
ul. Dworcowa 5, 66-450 Bogdaniec

URZĄD GMINY BOGDANIEC
SEKRETARIAT
WPŁYNĘŁO
28. 01. 2022
ilość załączników
podpis

Krystyna Pławska
WÓJT GMINY BOGDANIEC
ul. Mickiewicza 45
66-450 Bogdaniec

Dotyczy: sprawozdania opisowego z działalności instytucji kultury Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu za rok 2021 r.

Biblioteka stara się w ten sposób kształtować odpowiednie nawyki i zachowania czytelnicze a także formować pozytywną postawę wobec książki i czytania.

Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu obejmuje również funkcje rekreacyjne placówki, realizowane przez organizowanie wolnego czasu dzieciom. W miarę możliwości organizowane są konkursy czytelnicze, pogadanki, głośne czytanie ciekawych książek. Biblioteka chce w ten sposób zachęcić do częstego i stałego korzystania z jej zbiorów. Poza tym celem działalności biblioteki jest jawienie się dzieciom jako miejsce dające możliwości rozwoju własnych zainteresowań a także jako miejsce rozrywki.

Zgodnie z zasadami etyki zawodowej pragniemy w sposób profesjonalny, skuteczny i wszechstronny zaspokajać potrzeby informacyjne, edukacyjne i kulturalne czytelników zgodnie z ich oczekiwaniami.

Cele wynikające z misji i wizji Biblioteki pragniemy osiągnąć poprzez:

- podnoszenie jakości świadczonych usług i aktywne poszerzanie ich zakresu,
- doskonalenie metod realizacji zgodnych ze standardami nowoczesnego bibliotekarstwa publicznego,
- realizację programu budowy i rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Pragniemy stworzyć bibliotekę nowoczesną, zasobną, przyjazną dla użytkowników, sprawną w działaniu, cieszącą się społecznym zaufaniem i akceptacją.

W Gminnej Bibliotece Publicznej zatrudnionych jest trzy osoby w ramach jednego i 1/5 etatu :

- Dyrektor biblioteki p.o 0,25 et.
- Bibliotekarz urlop macierzyński 1,00 et.
- Księgowy 0,25 et.

Obecnie w bibliotece przeprowadzony jest remont obiektu i wypożyczenie książek zostało przeniesione do Zespołu Szkół w Bogdańcu

SPRAWOZDANIE ZA ROK 2021 ROK

W okresie sprawozdawczym instytucja otrzymała środki w kwocie **39 900,00 zł.**

Przychody

Rodzaj dotacji	**Kwota**
Bilans Otwarcia	22 822,28
Środki z budżetu Gminy na bieżące utrzymanie	39 900,00
Ogółem	**62 722,28**

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Bogdańcu na koniec okresu sprawozdawczego tj. na 31.02.2021 roku nie występują należności wymagalne jak również zobowiązania wymagalne. Na dzień 31 grudnia 2021 roku stan środków pieniężnych na rachunkach bankowych wynosił: 88,86 zł

Wydatki

Dział 921	lubuskie *województwo*	Bogdaniec *gmina*
Rozdział 92116	GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W BOGDAŃCU UL. DWORCOWA 5	

Paragraf	92116	WYKONANIE
	Wydatki bieżące ogółem	
3020	Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń	0,00
4010	Wydatki osobowe	36 895,72
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	6 225,36
4120	Składki na FP	850,64
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00
4210	Materiały i wyposażenie	49,00
4240	Zakup książek, pomocy dydaktycznej, naukowej	0,00
4260	Zakup energii	10 679,46
4280	Zakup usług zdrowotnych	0,00
4300	Zakup usług pozostałych	6 641,05
4360	Zakup usług dostępu do sieci telefonicznej	1 180,19
4410	Podróże służbowe	0,00
4430	Różne opłaty i składki	112,00
		62 633,42

Paragraf 3020 Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń

- wydatkowano na nagrody dla pracowników i kierownictwa 0,00 zł

Paragraf 4010 Wydatki osobowe wydatkowano na:

wynagrodzenia dla pracowników w kwocie 36 508,15

świadczenia urlopowe w kwocie 387,57 zł

Paragraf 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne

od wypłaconych wynagrodzeń wydatkowano kwotę 6225,36 zł

Paragraf 4120 Składki na ubezpieczenia Funduszu Pracy

od wypłaconych wynagrodzeń wydatkowano kwotę 850,64 zł

Paragraf 4170 Wynagrodzenia bezosobowe

U-zlecenia wydatkowano kwotę 0,00 zł

Paragraf 4210 Materiały i wyposażenie

wydatkowano kwotę 49,00 zł

- zakup pieczątki 49,00 zł

Paragraf 4260 Zakup energii

wydatkowano kwotę 10679,46 zł

- Energia elektryczna - 6377,05 zł
- Energia gazowa - 4302,41 zł

Paragraf 4280 Zakup usług zdrowotnych

wydatkowano kwotę na badania dla pracowników w wysokości 0,00 zł

Paragraf 4300 Zakup usług pozostałych

wydatkowano kwotę w wysokości 6641,05 zł

- Ochrona 375,15 zł
- Usługa CBI - 2214,00 zł
- Program-licencje 936,00 zł
- Prowizje bankowe 363,25 zł
- Usługa BHP 1800,00 zł.
- Woda ścieki 952,65 zł

Paragraf 4360 Zakup usług dostępu do sieci telefonicznej

wydatkowano kwotę w wysokości 1180,19 zł z tego

- telefonia stacjonarna - 848,70 zł
- telefonia komórkowa - 331,49 zł

Paragraf 4410 Podróże służbowe wydatkowano kwotę w wysokości 0,00 zł

Paragraf 4430 Różne opłaty i składki

wydatkowano kwotę na ubezpieczenie Biblioteki i księgozbioru oraz sprzętu w wysokości 112,00 zł

Główny Księgowy
mgr Jadwiga Trukan

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W BOGDAŃCU
ul. Dworcowa 5, 66-450 Bogdaniec
Regon 080173741, NIP 599-

I N F O R M A C J A
o stanie mienia komunalnego i jego obrocie
w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r.

I N F O R M A C J A
o stanie mienia komunalnego i jego obrocie
w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r.

Przedkładana informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Bogdaniec obejmuje dane według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r.

I. Dane dotyczące przysługujących Gminie Bogdaniec praw własności.

1. Zestawienie środków trwałych wg klasyfikacji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość mienia na dzień 31-12-2021r.
0	Grunty	3.710.924,02 zł
1	Budynki i budowle	10.157.517,06 zł
2	Obiekty inż. lądowej i wodnej	53.867.500,03 zł
3	Kotły i maszyny energetyczne	16 079,59 zł
4	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	358.927,19 zł
5	Urządzenia techniczne	41.729,89 zł
6	Środki transportu	1.180.578,74 zł
7	Narzędzia, przyrządy i wyposażenia	529 929,18 zł
8	Wartości niematerialne i prawne	108 435,64 zł

Nieruchomości gruntowe:

Mienie komunalne stanowiące własność gminy wynosi 328 ha. Na powierzchnię składają się następujące użytki gruntowe:

-grunty zabudowane i zurbanizowane	23,93 ha
-drogi	171,21 ha
-użytki kopalne	2,51 ha
-grunty pod rowami	4,74 ha
-grunty leśne	4,40 ha
-grunty zadrzewione i zakrzewione	8,19 ha
-łąki	10,88 ha
-pastwiska	13,50 ha
-grunty orne	77,02 ha
-grunty rolne zabudowane	7,39 ha
-nieużytki	5,53 ha

Budynki i lokale:

Lp.	Nazwa	Powierzchnia użytkowa w m²
1.	Lokale komunalne	792,96
2.	Urząd Gminy	692,83
3.	Biblioteka	400,00
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	102,60
5.	Ośrodek zdrowia	443,85
6.	Gminne Centrum Informacji	60,48
7.	Środowiskowy Dom Samopomocy	430,00
8.	Remiza w Bogdańcu	146,00
9.	Remiza w Lubczynie	150,00
10.	Budynek remizy strażackiej w Racławiu	27,00
11.	Przedszkole w Bogdańcu	72,10
12.	Przedszkole w Jeninie	229,50
13.	Szkoła Podstawowa w Bogdańcu	3812,00
14.	Szkoła Podstawowa w Jeninie	1828,56
15.	Szkoła Podstawowa w Jenińcu	648,70
16.	Szkoła Podstawowa w Lubczynie	1690,81
17.	Sale Wiejskie	2134,30
18.	Kaplica na Cmentarzu w Bogdańcu	95,00
19.	Hydrofornie	127,60
20.	Budynki gospodarcze, garaże, kotłownie	766,21
RAZEM		14.650,50

- Budynek szkoły w Bogdańcu, budynek szkoły w Jeninie, budynek szkoły w Jeniniec, budynek szkoły w Lubczynie, budynek przedszkola w Bogdańcu, budynek przedszkola w Jeninie.
- Budynki remiz zostały oddane w użyczenie jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych w Bogdańcu, Lubczynie.
- Mieszkania komunalne i socjalne oraz garaż i pom. gospodarcze zostały oddane w najem.
- Sale wiejskie są w administrowaniu sołtysów poszczególnych Sołectw.
- Budynki ośrodków zdrowia zostały oddane w najem.
- Budynki ŚDS i GOPS zostały oddane w użyczenie.

2. Kształtowanie się majątku w poszczególnych grupach przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 01-01-2021r.	Stan na 31-12-2021r.
1	Budynki i budowle	10.157.517,06 zł	10 157 517,06 zł
2	Urządzenia komunalne	9 894 300,12 zł	9 894 300,12 zł
3	Grunty	3.671.315,56 zł	3.710.924,02 zł
4	Drogi	29.341.559,93zł	34.454.231,03 zł
5	Udziały Gminy w Spółce PWiK	3 428 500,00 zł	3 428 500,00 zł
6	Udziały Gminy w Gorzowskim Ośrodku Technologicznym	5 000,00 zł	5 000,00 zł
7	Środki trwałe z grupy 3-8 pozostałe środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne	3.909.817,07 zł	3.907.016,39 zł
8	Środki trwałe w budowie	150.487,08 zł	2.438.749,24 zł

II. Dane dotyczące innych niż własność praw majątkowych.

Przysługujące Gminie Bogdaniec inne niż prawa majątkowe to:

1. **Użytkowanie wieczyste.**
   Gmina Bogdaniec nie/ posiada nieruchomości w użytkowaniu wieczystym.

2. **Wierzytelności – zaległości.**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość na 31-12-2021r.
1	Opłaty roczne z tytułu użytkowania wieczystego gruntów	36.372,15 zł
2	Opłaty z tytułu najmu i dzierżawy	7.654,80 zł
3	Opłaty z tytułu przekształcenia prawa wieczystego w prawo własności	2.793,30 zł
4	Opłaty z tytułu sprzedaży ratalnej nieruchomości	2.581,20 zł

3. **Wielkość udziałów i aportów w spółkach prawa handlowego.**

Gmina Bogdaniec posiada udziały w Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji w Gorzowie Wlkp. wynoszące 3.428.500 zł (stan salda na dzień 31.12.2021 r.).

Gmina Bogdaniec posiada udziały w Gorzowskim Parku Technologicznym - wynoszące na dzień 31.12.2021 r. – 5.000 zł.

4. **Pozostałe długoterminowe należności budżetowe.**

Należności długoterminowe z tytułu opłaty dotyczącej przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności wynoszą – 207.735,85 zł.

III. Dane o zmianach w stanie mienia Gminy Bogdaniec w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r.

Nieruchomości zbyte w drodze publicznego przetargu nieograniczonego w 2021 r.

Opis nieruchomości	Położenie	Nr działki	Powierzchnia nieruchomości w ha	Przeznaczenie nieruchomości i sposób jej zagospodarowania	Numer księgi wieczystej	Nabywca
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Jenin ul. Orzechowa	209/8	0,2128	Grunty orne – RV, RVI Decyzja o warunkach zabudowy 33/2015 z 22.06.2015r. budowa budynku mieszkalnego jednorodzinnego z dopuszczenie budowy	GW1G/00105009/3	PARAMEDIC 24

				budynku usługowego		
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Jenin ul. Orzechowa	209/9	0,2099	Grunty orne – RV, RVI Decyzja o warunkach zabudowy 32/2015 z 23.06.2015r. budowa budynku mieszkalnego jednorodzinnego z dopuszczenie budowy budynku usługowego	GW1G/00105009/3	PARAMEDIC 24
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Jenin ul Orzechowa	209/10	0,2000	Grunty orne –RVI Decyzja o warunkach zabudowy 31/2015 z 03.07.2015r. budowa budynku mieszkalnego jednorodzinnego z dopuszczenie budowy budynku usługowego	GW1G/00105009/3	PARAMEDIC 24
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Jenin	16/4 i 16/12	0,0476	Funkcja mieszkaniowa MPZ Grunty orne – RV	GW1G/00105009/3	Jarosław Olga Kopyś
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Jenin	17/3	0,1239	Funkcja mieszkaniowa MPZ Grunty orne – B-RV, RVI, S-RV	GW1G/00105009/3	Ryszard Wiecha
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Łupowo ul. Topolowa	128/31	0,1085	Oznaczenie użytku w ewidencji gruntów RIVb i RV –grunty orne. Działka posiada decyzję o warunkach zabudowy nr 58/2018 z dnia 10.08.2018r.	GW1G/00104544/8	Krzysztof Justyna Kopanieccy
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Jenin ul. Osiedlowa	1519/1	0,0886	Funkcja mieszkaniowa MPZ	GW1G/00105009/3	Aleksandra i Bartosz Janczak
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Jenin ul. Kwiatowa	887	0,0648	Działka posiada decyzję o warunkach zabudowy nr 98/2020 z dnia 24.11.2020 r. pod budowę budynku usługowego z dopuszczeniem	GW1G/00041184/6	PPU KOSINIAK Adam Kosiński

				funkcji mieszkaniowej. Oznaczenie użytku w ewidencji gruntów RV- grunty orne.		
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Jenin ul. Osiedlowa	8/7	0,0877	Nieruchomość gruntowa niezabudowana. Oznaczenie użytku w ewidencji gruntów: RV - grunty orne. Działka posiada decyzję o warunkach zabudowy nr 50/2011 z dnia 15.11.2011r.	GW1G/00105009/3	Wojciech Janicki Handel Hurt Detal
Nieruchomość gruntowa niezabudowana	Jenin ul. Osiedlowa	5/9	0,1396	Działka posiada decyzję o warunkach zabudowy pod budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego wolnostojącego. Oznaczenie użytku w ewidencji gruntów RV- grunty orne.	GW1G/00105009/3	Zbigniew Królikowski

ZAMIANY NIERUCHOMOŚCI W 2021 R.

1. W dniu 8 lipca 2021 r. nastąpiła zamiana nieruchomości pomiędzy Gminą Bogdaniec a Państwem Danutą i Włodzimierzem Boduch. Gminą Bogdaniec nabyła działkę nr **55/3 o pow. 0,1778 ha** położoną w obrębie nr 13-Chwałowice od Państwa Danuty i Włodzimierza Boduch w zamian za działkę nr **48/3 o pow. 0,1430 ha** położoną w obrębie nr 13-Chwałowice. Zamiana nastąpiła aktem notarialnym Rep. A Nr 7089/2021 przez notariusza Annę Sulską.

2. W dniu 8 października 2021 r. nastąpiła zamiana nieruchomości pomiędzy Gminą Bogdaniec a Państwem Mateuszem i Moniką Lewaszkiewicz. Gmina Bogdaniec nabyła działkę o nr ewidencyjnym **205/22 położoną w obrębie nr 3-Łupowo** od Państwa Mateusz i Moniki Lewaszkiewicz w zamian za działkę nr **231/19 położoną w obrębie nr 4-Bogdaniec.** Zamiana nastąpiła aktem notarialnym Rep. A Nr 10903/2021 przez notariusza Annę Sulską.

NABYCIE NIERUCHOMOŚCI W 2021 R.

1. W dniu 20 sierpnia 2021 r. Gmina Bogdaniec nabyła od Państwa Renaty i Macieja Miszewskich oraz Pani Ewy Dynowskiej nieruchomość gruntową niezabudowaną oznaczoną nr ewidencyjnym **59/2 o pow. 0,0127 ha** położoną w miejscowości Bogdaniec. Nabycie nieruchomości nastąpiło w drodze darowizny.

2. W dniu 19 maja 2021 r. nabyto prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej niezabudowanej oznaczonej nr ewidencyjnym **127/2 o pow. 0,56 ha** położonej w obrębie 4-Bogdaniec z przeznaczeniem na teren usług sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej. Nabycie nieruchomości nastąpiło za kwotę 49.000,00 zł.

IV. Dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania praw własności i innych praw majątkowych w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość na dzień 31-12-2021r.
1	Opłaty roczne z tytułu użytkowania wieczystego gruntów	29.028,28 zł
2	Opłaty za najem i dzierżawę	145.997,96 zł
3	Opłata z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	15.481,05 zł
4	Wpływy ze sprzedaży mienia	1.036.636,00 zł
5	Najem świetlic wiejskich	9.075,00 zł
6	Najem pomieszczeń w szkole w Bogdańcu	4.558,00 zł
7	Wykup miejsc na cmentarzu oraz usługi cmentarne	44.333,70 zł

V. Dane i informacje mające wpływ na stan mienia Gminy Bogdaniec.

Obecnie jak i w przyszłości wpływ na stan mienia Gminy Bogdaniec, czyli jego wielkość i wartość będą miały takie operacje jak:

- nabywanie nieruchomości gruntowych od osób fizycznych, prawnych i Skarbu Państwa przeznaczonych pod realizację inwestycji gminnych lub przeznaczonych na realizację celów statutowych gminy,
- regulacja stanów prawnych nieruchomości stanowiących drogi gminne,
- zbywanie nieruchomości w formie przetargowej co pozwoli na osiągnięcie maksymalnych zysków,
- dalsza sprzedaż lokali mieszkalnych na rzecz najemców przy zastosowaniu preferencyjnych zasad wykupu,
- oddawanie nieruchomości w najem lub dzierżawę co również wpłynie na zwiększenie dochodów gminy w danym okresie,
- naliczanie zgodnie z przyjętą uchwałą, opłat adiacenckich z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku podziału geodezyjnego,
- naliczanie opłaty planistycznej (renta planistyczna) z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w związku ze zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- wypłaty odszkodowań na rzecz osób fizycznych i prawnych w związku z wydzieleniem nowych nieruchomości pod drogi publiczne na podstawie art 98 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2021, poz. 1899 ze zm.),

- egzekwowanie kwot należnych gminie z tytułu opłat dot. użytkowania wieczystego czy dzierżawy,
- aktualizacja opłat z tytułu użytkowania wieczystego,
- procedura związana z odpłatnym przekształceniem prawa użytkowania wieczystego w prawo własności (możliwość zastosowania bonifikat).

Projekt

z dnia 12 maja 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia 11 maja 2022 r.

w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz wprowadzenia regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników

Na podstawie art. 3 ust. 1 i 2, art. 5, oraz art. 6 ustawy z dnia 29 października 2021r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (Dz. U. z 2021r. poz. 2290), Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Wyznacza się miejsce położone w Łupowie na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 55/4 o pow. 575 m², do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

2. Położenie miejsca, o którym mowa w ust. 1, określa złącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwala się regulamin miejsca prowadzenia handlu w brzmieniu ustalonym w załączniku nr 2 do uchwały.

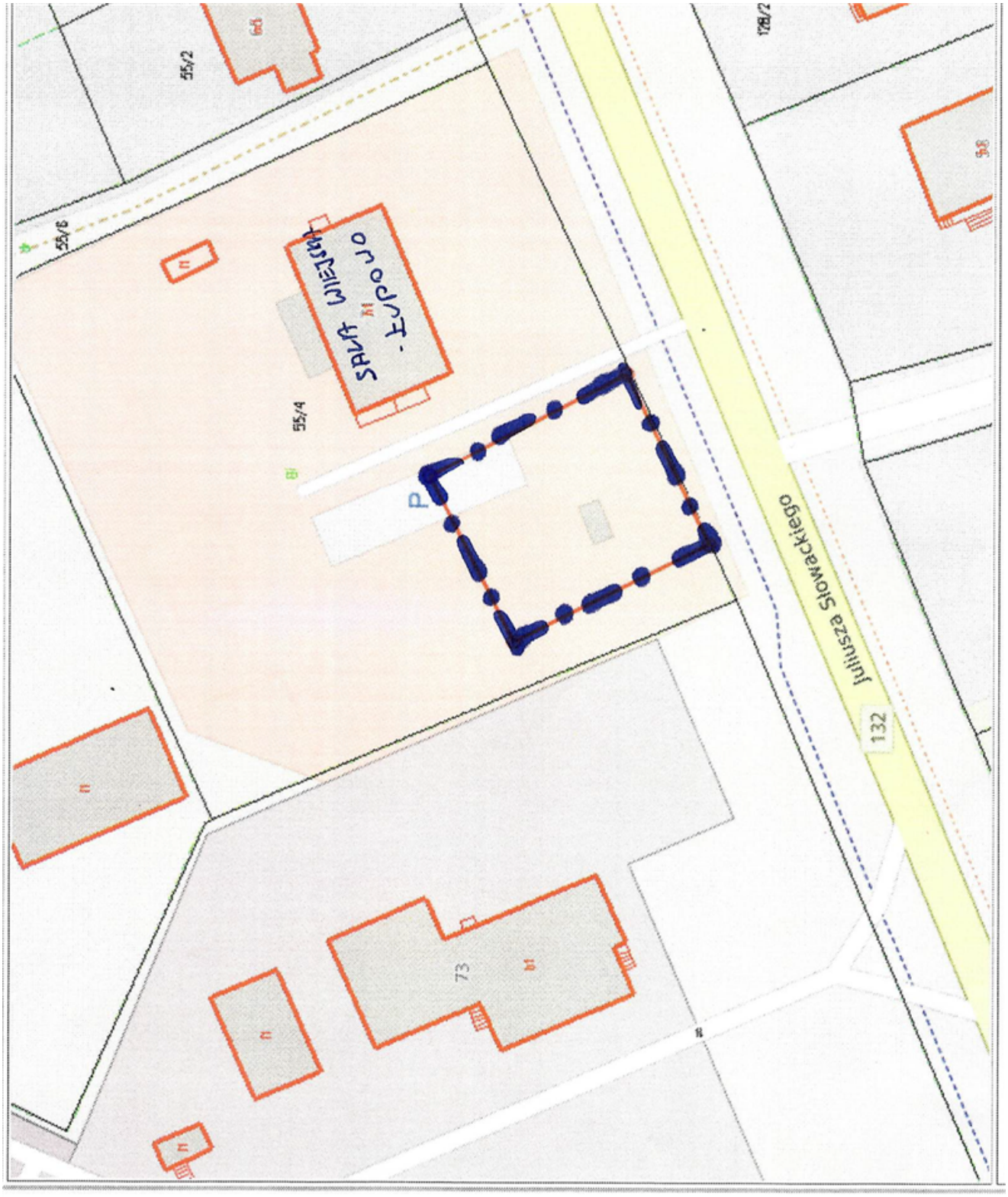
§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Bogdaniec

z dnia 11 maja 2022 r.

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Bogdaniec

z dnia 11 maja 2022 r.

Regulamin określający zasady prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na wyznaczonym miejscu

§ 1. Regulamin określa zasady korzystania z miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, położonego w Łupowie na działce o numerze ewidencyjnym 55/4 o pow.575 m².

§ 2. 1. Miejsce prowadzenia handlu czynne jest w piątki i soboty od godziny 8.00 do godziny 13.00.
2. Nadzór nad miejscem sprawuje Wójt Gminy Bogdaniec.

§ 3. Przedmiotem handlu mogą być jedynie produkty i wyroby określone w art. 4 ustawy z dnia 29 października 2021r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (Dz. U. z 2021r. poz. 2290).

§ 4. 1. Uprawnionymi do prowadzenia handlu są rolnicy i ich domownicy.
2. Uprawnieni do prowadzenia handlu zobowiązani są do:

1) przestrzegania Regulaminu;
2) przestrzegania przepisów sanitarno – epidemiologicznych;
3) zachowania czystości w obrębie zajmowanego miejsca handlowego, zarówno w trakcie sprzedaży, jak i po jej zakończeniu;
4) uprzątnięcia zajmowanego miejsca po zakończeniu handlu;
5) okazywania na żądanie przedstawicieli właściwych organów upoważnionych do kontroli odrębnymi przepisami dokumentów, w tym dokumentów upoważniających do prowadzenia sprzedaży;
6) używania urządzeń pomiarowych posiadających ważną cechę legalizacji oraz ustawienia ich w taki sposób, aby kupujący mieli możliwość stwierdzenia prawidłowości, rzetelności ważenia lub mierzenia towarów.

§ 5. Handel może odbywać się:

1) z ręki, kosza i skrzynki lub rozstawionych stoisk w obrębie wyznaczonego miejsca;
2) z pojazdów i przyczep na pozostałej części wyznaczonego miejsca.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

Z dniem 1 stycznia 2022 weszła w życie ustawa z dnia 29 października 2021 roku o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (Dz. U. z 2021 poz. 2290). Ustawą tą Rada Gminy została zobowiązana do wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu na wyznaczonym miejscu. Wyznaczenie tych miejsc należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Rolnicy i domownicy prowadzący handel w piątki i soboty zwolnieni zostali także z uiszczania opłaty targowej – zmiana ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

Biorąc powyższe pod uwagę wprowadzenie uchwały uważa się za zasadne.

Projekt

z dnia 25 maja 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia 30 maja 2022 r.

w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.9 lit. "c" oraz art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r. poz. 559 ze zm.) art. 89 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r. poz. 305 ze zm.), Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

§ 1. Postanawia się zaciagnąć kredyt długoterminowy w kwocie 2.000.000 zł (słownie: dwa miliony złotych), na finansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy Bogdaniec w 2022r., związanego z realizacją inwestycji pn. „Budowa Centrum Opiekuńczo Mieszkalnego w miejscowości Racław" w latach 2022-2023.

§ 2. Spłata kredytu następować będzie z dochodów własnych Gminy Bogdaniec w latach 2025-2028, natomiast spłata odsetek następować będzie w latach 2022-2028.

§ 3. Zabezpieczeniem kredytu będzie weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza sie Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 89 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.) Jednostka Samorządu Terytorialnego może zaciągać kredyty i pożyczki na finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego, środki z kredytu wykorzystane zostaną na sfinansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Budowa Centrum Opiekuńczo Mieszkalnego w miejscowości Racław" w latach 2022-2023. Zabezpieczeniem kredytu będzie weksel in blanco. Spłata kredytu przebiegać będzie w okresie 6 lat, odsetki od kapitału płacone będą od momentu zaciągnięcia kredytu, a spłata kapitału następować będzie po dwuletnim okresie karencji. Niniejsza uchwała umożliwi rozpoczęcie procedury określonej w ustawie Prawo Zamówień Publicznych oraz pozwala na wystąpienie do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z wnioskiem o wydanie opinii o możliwości spłaty kredytu.

Projekt

z dnia 25 maja 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia 30 maja 2022 r.

w sprawie zmiany uchwały budżetowej

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 4, 9 lit. "d" i pkt. 10 i 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r. poz. 559 ze zm.) art. 211, art. 212, art. 214, art. 215, art. 217 ust. 2 pkt 2, art. 222 ust. 4, art. 235, art. 236, art. 237, art. 242, art. 257, art. 258 ust. 1 pkt 1,3 i 4, art. 264 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r. poz. 305 ze zm.) art. 111 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583), Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Zwiększa się łączną kwotę planowanych dochodów o **340.452,42 zł** jak w załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały, w tym:

1) zwiększa się dochody bieżące o kwotę 199.433,56 zł,

2) zwiększa się dochody majątkowe o kwotę 141.018,86 zł

2. Po zmianach określa się łączną kwotę planowanych dochodów na 2022r. w kwocie **39.260.364,67 zł** w tym:

1) dochody bieżące 33.236.893,81 zł

2) dochody majątkowe 6.023.470,86 zł

§ 2. 1. Zwiększa się łączną kwotę planowanych wydatków o **4.298.108,56 zł.** jak w załączniku Nr 2 do niniejszej uchwały, w tym:

1) zwiększa się wydatki bieżące o kwotę 820.441,75 zł,

2) zwiększa się wydatki majątkowe o kwotę 3.477.666,81 zł.

2. Po zmianach określa się łączną kwotę planowanych wydatków na 2022r. w kwocie **44.209.881,53 zł** w tym:

1) wydatki bieżące 32.097.873,41 zł

2) wydatki majątkowe 12.112.008,12 zł

§ 3. 1. Zwiększa się przychody budżetu z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 o kwotę 1.957.656,14 zł oraz z tytułu kredytów i pożyczek o kwotę 2.000.000 zł.

2. Określa się łączną kwotę planowanych przychodów budżetu w wysokości 6.349.516,86 zł.

3. Określa się łączną kwotę planowanego deficytu budżetu po zmianach w wysokości 4.949.516,86 zł, który zostanie sfinansowany przychodami pochodzącymi z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 2.000.000zł, z tytułu przychodów jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w kwocie 1.941.860,72 zł oraz z tytułu wolnych środków w kwocie 1.007.656,14zł.

4. Załącznik Nr 3 do uchwały Nr XXX.226.2021 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 13.12.2021r. w sprawie uchwały budżetowej Gminy Bogdaniec na 2022 r. "Przychody i rozchody budżetu na 2022 r.", otrzymuje brzmienie jak załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 4. W uchwale Nr XXX.226.2021 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 13.12.2021r. w sprawie uchwały budżetowej Gminy Bogdaniec na 2022 r., wprowadza się następujące zmiany:

1) **w § 8 po punkcie 2 dodaje się punkt 3 i 4 w brzmieniu:**

„3) *dochody z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym w wysokości 38.706,56zł i wydatki na realizację zadań ujętych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w wysokości 38.706,56zł”,*.

*„*4) *dochody z Funduszu Pomocy, utworzonego na podstawie art. 14 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa i wydatki na finansowanie zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej w kwocie 371.435 zł.”*.

§ 5. Załącznik Nr 4 do uchwały Nr XXX.226.2021 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 13.12.2021r. w sprawie uchwały budżetowej Gminy Bogdaniec na 2022 r. "Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu Gminy Bogdaniec w 2022r.", otrzymuje brzmienie jak załącznik Nr 4 do niniejszej uchwały.

§ 6. Paragraf 5 uchwały Nr XXX.226.2021 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 13.12.2021r. w sprawie uchwały budżetowej Gminy Bogdaniec na 2022 r. otrzymuje następujące brzmienie:**"**§ 5. Określa się limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek na:

1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu do kwoty 300.000zł,

2) finansowanie planowanego deficytu budżetu do kwoty 2.000.000zł."

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr .....
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia 30 maja 2022 r.

Dochody gminy Bogdaniec na 2022r.

Dział	Rozdział	Paragr	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
756			**Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem**	**12 725 291,00**	**38 706,56**	**12 763 997,56**
	75618		Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw	320 000,00	38 706,56	358 706,56
		0270	Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	0,00	38 706,56	38 706,56
801			**Oświata i wychowanie**	**868 498,00**	**36 087,00**	**904 585,00**
	80195		Pozostała działalność	12 394,00	36 087,00	48 481,00
		2700	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych,związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	12 394,00	36 087,00	48 481,00
852			**Pomoc społeczna**	**1 800 197,50**	**7 095,00**	**1 807 292,50**
	85295		Pozostała działalność	420 127,50	7 095,00	427 222,50
		2700	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych,związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	12 000,00	7 095,00	19 095,00
853			**Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej**	**421 548,00**	**117 545,00**	**539 093,00**
	85395		Pozostała działalność	421 548,00	117 545,00	539 093,00
		2700	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych,związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	181 048,00	117 545,00	298 593,00
921			**Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**	**1 215 759,00**	**141 018,86**	**1 356 777,86**
	92116		Biblioteki	1 195 759,00	141 018,86	1 336 777,86
		6287	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów	756 944,00	141 018,86	897 962,86
			Razem:	38 919 912,25	340 452,42	39 260 364,67

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr .....
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia 30 maja 2022 r.

Wydatki gminy Bogdaniec na 2022r.

Dział	Rozdział	Paragr	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
600			**Transport i łączność**	**4 748 952,31**	**260 000,00**	**5 008 952,31**
	60016		Drogi publiczne gminne	3 438 975,75	260 000,00	3 698 975,75
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	3 168 975,75	260 000,00	3 428 975,75
710			**Działalność usługowa**	**156 000,00**	**71 000,00**	**227 000,00**
	71035		Cmentarze	116 000,00	71 000,00	187 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	89 000,00	71 000,00	160 000,00
750			**Administracja publiczna**	**5 424 983,00**	**170 000,00**	**5 594 983,00**
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	4 336 191,00	100 000,00	4 436 191,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	136 000,00	100 000,00	236 000,00
	75075		Promocja jednostek samorządu terytorialnego	55 000,00	70 000,00	125 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	40 000,00	70 000,00	110 000,00
758			**Różne rozliczenia**	**283 000,00**	**-2 280,00**	**280 720,00**
	75818		Rezerwy ogólne i celowe	283 000,00	-2 280,00	280 720,00
		4810	Rezerwy	283 000,00	-2 280,00	280 720,00
801			**Oświata i wychowanie**	**12 805 980,41**	**350 482,66**	**13 156 463,07**
	80101		Szkoły podstawowe	7 780 092,05	185 694,84	7 965 786,89
		4300	Zakup usług pozostałych	146 000,00	152 280,00	298 280,00
		4790	Wynagrodzenia osobowe nauczycieli	4 124 645,64	33 414,84	4 158 060,48
	80103		Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	1 090 685,84	-694,84	1 089 991,00
		4790	Wynagrodzenia osobowe nauczycieli	500 694,84	-694,84	500 000,00
	80104		Przedszkola	1 458 275,52	151 617,00	1 609 892,52
		2590	Dotacja podmiotowa z budżetu dla publicznej jednostki systemu oświaty prowadzonej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną	260 000,00	150 000,00	410 000,00
		4790	Wynagrodzenia osobowe nauczycieli	528 427,52	1 617,00	530 044,52
	80113		Dowożenie uczniów do szkół	476 211,00	13 865,66	490 076,66
		4300	Zakup usług pozostałych	440 211,00	13 865,66	454 076,66
	80146		Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	42 750,35	0,00	42 750,35
		4300	Zakup usług pozostałych	42 750,35	0,00	42 750,35
851			**Ochrona zdrowia**	**153 000,00**	**106 599,09**	**259 599,09**
	85153		Zwalczanie narkomanii	35 000,00	18 000,00	53 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	27 000,00	10 000,00	37 000,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	8 000,00	8 000,00	16 000,00
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	85 000,00	88 599,09	173 599,09
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	45 500,00	35 000,00	80 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	12 000,00	10 000,00	22 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	19 000,00	43 599,09	62 599,09
852			**Pomoc społeczna**	**2 821 795,50**	**7 095,00**	**2 828 890,50**
	85295		Pozostała działalność	420 127,50	7 095,00	427 222,50
		3110	Świadczenia społeczne	413 925,50	7 095,00	421 020,50
853			**Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej**	**473 548,00**	**2 117 545,00**	**2 591 093,00**
	85395		Pozostała działalność	432 048,00	2 117 545,00	2 549 593,00
		3110	Świadczenia społeczne	181 048,00	117 545,00	298 593,00

		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	2 000 000,00	2 000 000,00
921			**Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**	**1 722 302,00**	**1 217 666,81**	**2 939 968,81**
	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	660 358,00	336 000,00	996 358,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	224 000,00	224 000,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	316 755,00	112 000,00	428 755,00
	92116		Biblioteki	1 061 944,00	881 666,81	1 943 610,81
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	250 000,00	250 000,00
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	465 372,00	433 238,81	898 610,81
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	411 572,00	198 428,00	610 000,00
			Razem:	39 911 772,97	4 298 108,56	44 209 881,53

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr .....
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia 30 maja 2022 r.

Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielonych z budżetu Gminy Bogdaniec w 2022 r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych			otacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznyc		
				podmiotowe	przedmiotowe	celowe	podmiotowe	przedmiotowe	celowe
921	**Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**			**185 000,00 zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**
	92116	Biblioteki		185 000,00 zł	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
		2480	Dotacja podmiotowa z budżetu dla samorządowej instytucji kultury	185 000,00 zł	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
600	**Transport i łączność**			**- zł**	**- zł**	**120 000,00 zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**
	60004	Lokalny transport zbiorowy		- zł	- zł	120 000,00 zł	- zł	- zł	- zł
		2310	Dotacja celowa otrzymana z gminy na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego			120 000,00 zł	- zł	- zł	- zł
750	**Administracja publiczna**			**- zł**	**- zł**	**55 000,00 zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**
	75020	Strostwa powiatowe		- zł	- zł	55 000,00 zł	- zł	- zł	- zł
		2710	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	- zł	- zł	55 000,00 zł	- zł	- zł	- zł
921	**Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**			**- zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**	**30 000,00 zł**
	92109	Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby		- zł	- zł	- zł	- zł	- zł	30 000,00 zł
		2360	Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł	30 000,00 zł
855	**Rodzina**			**- zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**	**24 000,00 zł**
	85516	Tworzenie i funkcjonowanie żłobków		- zł	- zł	- zł	- zł	- zł	24 000,00 zł
		2830	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł	24 000,00 zł
926	**Kultura fizyczna**			**- zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**	**- zł**	**50 000,00 zł**
	92605	Zadania w zakresie kultury fizycznej		- zł	- zł	- zł	- zł	- zł	50 000,00 zł
		2360	Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego		- zł	- zł	- zł	- zł	50 000,00 zł
801	**Oświata i wychowanie**			**- zł**	**- zł**	**- zł**	**410 000,00 zł**	**- zł**	**- zł**
	80104	Przedszkola		- zł	- zł	- zł	410 000,00 zł	- zł	- zł
		2590	Dotacja podmiotowa z budżetu otrzymana przez publiczną jednostkę systemu oświaty prowadzoną przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną	- zł	- zł	- zł	410 000,00 zł	- zł	- zł
Razem				***185 000,00 zł***	***- zł***	***175 000,00 zł***	***410 000,00 zł***	***- zł***	***104 000,00 zł***
Razem				**360 000,00 zł**			**514 000,00 zł**		

Ogółem	**874 000,00 zł**

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr .....
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia 30 maja 2022 r.

PRZYCHODY I ROZCHODY BUDŻETU W 2022 R.

Lp.	Wyszczególnienie	§	Kwota przed zmianą	Zmiana	Kwota po zmienie
	I. Przychody i dochody:				
1	Przychody jst z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach	*§ 905*	1 941 860,72 zł	- zł	1 941 860,72 zł
2	*Wolne środki, o których mowa w art.. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy ofp*	*§ 950*	450 000,00 zł	1 957 656,14 zł	2 407 656,14 zł
3	*Przychody ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych*	*§ 951*	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
4	*Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym*	*§ 952*	0,00 zł	2 000 000,00 zł	2 000 000,00 zł
5	**Razem przychody**		2 391 860,72 zł	3 957 656,14 zł	6 349 516,86 zł
6	**Dochody budżetowe**		38 919 912,25 zł	340 452,42 zł	39 260 364,67 zł
7	***RAZEM PRZYCHODY I DOCHODY (5+6)***		41 311 772,97 zł	4 298 108,56 zł	45 609 881,53 zł
	II. Rozchody i wydatki:				
1	*Spłaty kredytów*	*§ 992*	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
2	*Udzielone pożyczki*	*§ 991*	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
3	*Wykup innych papierów wartościowych*	*§ 982*	1 400 000,00 zł	0,00 zł	1 400 000,00 zł
4	**Razem rozchody**		1 400 000,00 zł	0,00 zł	1 400 000,00 zł
5	**Wydatki budżetowe**		39 911 772,97 zł	4 298 108,56 zł	44 209 881,53 zł
6	***RAZEM ROZCHODY I WYDATKI (4+5)***		41 311 772,97 zł	4 298 108,56 zł	45 609 881,53 zł

Uzasadnienie

Wprowadzenie niniejszych zmian w budżecie po stronie dochodów i wydatków jest niezbędne dla prawidłowej gospodarki finansowej gminy Bogdaniec.

Zwiększa się dochody i wydatki o kwotę 340.452,42 zł :

• **Dział 756- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem** o kwotę 38.706,56zł (środki otrzymanie z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych)

• **Dział 801- Oświata i wychowanie-** o kwotę 36.087 zł (środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. edukacja dzieci z Ukrainy)

• **Dział 852- Pomoc społeczna** o kwotę 7.095 zł (środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole)

• **Dział 853- Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej** o kwotę 117.545 zł w tym:

- o kwotę 1.609zł środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300zł),

- o kwotę 115.936zł środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy tj. świadczenie pieniężne 40zł)

Dział 921- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - o kwotę 141.018,86 zł (przebudowa rozbudowa i modernizacja budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu.)

Z wolnych środków wprowadza się kwotę **1.957.656,14 zł do działu:**

• **Dział 600-** Transport i łączność

• **Dział 710-** Działalność usługowa

• **Dział 750 -** Administracja publiczna

• **Dział 921-** Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Do działu 851 - ochrona zdrowia wprowadzono kwotę 67.892,53 zł (są to niewykorzystane w 2021r. środki przeznaczone na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

- zaktualizowano Załącznik Nr 4 do uchwały Nr XXII.172.2020 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 21.12.2020r. w sprawie uchwały budżetowej Gminy Bogdaniec na 2021 r. "Zestawienie planowanych kwot dotacji udzialanych z budżetu Gminy Bogdaniec w 2021r.", do kwoty 410.000zł (dotacja dla Prywatnego Przedszkola w Kraina Dzieciństwa w Łupowie)

Pozostałe zmiany dokonano w celu dostosowania planu wydatków do rzeczywistych potrzeb jednostek.

Projekt

z dnia 27 maja 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia 30 maja 2022 r.

w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r. poz. 559 ze zm.) art. 226, art. 227, art. 229, art. 231 i art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r. poz. 305 ze zm.) Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Załacznik Nr 1 do uchwały Nr XXX.227.2021 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 13 grudnia 2021r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bogdaniec na lata 2022-2028 "Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2022-2028" otrzymuje brzmienie jak w załaczniku nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Informacja o relacji kształtowania się długu, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych na lata 2022-2028 zawarta została w załaczniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Określa się wykaz realizowanych przedsięwzięć, zgodnie z załacznikiem nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego [1)]

Ustalona na lata 2022–2025 relacja z art. 243 (poz. 8.3, 8.3.1, 8.4 i 8.4.1) została obliczona według średniej 7-letniej

Załącznik Nr 1

Wyszczególnienie		Dochody ogółem [x]	z tego:									
			Dochody bieżące [x]	z tego:						Dochody majątkowe [x]	w tym:	
				dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	z subwencji ogólnej	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące [x 3)]	pozostałe dochody bieżące [4)]	w tym:		ze sprzedaży majątku [x]	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
									z podatku od nieruchomości			
Lp		1	1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.5.1	1.2	1.2.1	1.2.2
2022	A	39 260 364,67	33 236 893,81	6 277 969,00	204 822,00	9 727 826,00	9 945 670,25	7 080 606,56	4 600 000,00	6 023 470,86	850 000,00	5 133 470,86
	B	5 204 181,90	1 849 533,04	0,00	0,00	0,00	1 810 826,48	38 706,56	0,00	3 354 648,86	0,00	3 314 648,86
	C	34 056 182,77	31 387 360,77	6 277 969,00	204 822,00	9 727 826,00	8 134 843,77	7 041 900,00	4 600 000,00	2 668 822,00	850 000,00	1 818 822,00
2023	A	30 762 300,00	30 762 300,00	4 881 500,00	148 000,00	8 383 600,00	10 926 500,00	6 422 700,00	3 926 500,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	30 762 300,00	30 762 300,00	4 881 500,00	148 000,00	8 383 600,00	10 926 500,00	6 422 700,00	3 926 500,00	0,00	0,00	0,00
2024	A	31 009 750,00	31 009 750,00	4 954 000,00	150 800,00	8 509 300,00	10 985 400,00	6 410 250,00	3 985 400,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	31 009 750,00	31 009 750,00	4 954 000,00	150 800,00	8 509 300,00	10 985 400,00	6 410 250,00	3 985 400,00	0,00	0,00	0,00
2025	A	31 100 000,00	30 600 000,00	5 200 000,00	150 800,00	8 999 200,00	11 000 000,00	5 250 000,00	4 000 000,00	500 000,00	500 000,00	0,00
	B	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00
	C	30 600 000,00	30 600 000,00	5 200 000,00	150 800,00	8 999 200,00	11 000 000,00	5 250 000,00	4 000 000,00	0,00	0,00	0,00
2026	A	31 300 000,00	30 800 000,00	5 300 000,00	161 000,00	9 009 000,00	11 030 000,00	5 300 000,00	4 050 000,00	500 000,00	500 000,00	0,00
	B	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00
	C	30 800 000,00	30 800 000,00	5 300 000,00	161 000,00	9 009 000,00	11 030 000,00	5 300 000,00	4 050 000,00	0,00	0,00	0,00

2027	A	31 500 000,00	31 000 000,00	5 400 000,00	162 000,00	9 038 000,00	11 050 000,00	5 350 000,00	4 070 000,00	500 000,00	500 000,00	0,00
	B	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00
	C	31 000 000,00	31 000 000,00	5 400 000,00	162 000,00	9 038 000,00	11 050 000,00	5 350 000,00	4 070 000,00	0,00	0,00	0,00
2028	A	31 700 000,00	31 200 000,00	5 500 000,00	163 000,00	9 067 000,00	11 070 000,00	5 400 000,00	4 100 000,00	500 000,00	500 000,00	0,00
	B	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00
	C	31 200 000,00	31 200 000,00	5 500 000,00	163 000,00	9 067 000,00	11 070 000,00	5 400 000,00	4 100 000,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

[1)] Wzór może być stosowany także w układzie pionowym, w którym poszczególne pozycje są przedstawione w kolumnach, a lata w wierszach.

[2)] Zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą", wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W sytuacji dłuższego okresu prognozowania finansowego wzór stosuje się dla lat wykraczających poza minimalny (4-letni) okres prognozy, wynikający z art. 227 ustawy.

[3)] W pozycji wykazuje się dochody o charakterze celowym, które jednostka otrzymuje od podmiotów zewnętrznych. W szczególności pozycja obejmuje dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące oraz dotacje i środki na finansowanie wydatków bieżących na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy. W pozycji nie wykazuje się natomiast dochodów związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki wynikającymi z odrębnych ustaw, o których mowa w art. 237 ust. 1 ustawy.

[4)] W pozycji wykazuje się pozostałe dochody bieżące w szczególności kwoty podatków i opłat lokalnych.

Wyszczególnienie		Wydatki ogółem [x]	z tego:										
			Wydatki bieżące [x]	w tym:							Wydatki majątkowe [x]	w tym:	
				na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	z tytułu poręczeń i gwarancji [x]	w tym:	wydatki na obsługę długu [x]	w tym:				Inwestycje i zakupy inwestycyjne, o których mowa w art. 236 ust. 4 pkt 1 ustawy	w tym:
						gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy [x]		odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek i dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy) [x]	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy [x]	pozostałe odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy [x]		wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne
Lp		2	2.1	2.1.1	2.1.2	2.1.2.1	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.2	2.1.3.3	2.2	2.2.1	2.2.1.1
2022	A	44 209 881,53	32 097 873,41	14 133 471,00	0,00	0,00	250 000,00	0,00	0,00	0,00	12 112 008,12	9 111 008,12	0,00
	B	9 161 838,04	2 420 541,23	-301 938,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 741 296,81	3 741 296,81	0,00
	C	35 048 043,49	29 677 332,18	14 435 409,00	0,00	0,00	250 000,00	0,00	0,00	0,00	5 370 711,31	5 369 711,31	0,00
2023	A	29 362 300,00	28 612 300,00	11 750 000,00	0,00	0,00	230 000,00	0,00	0,00	0,00	750 000,00	750 000,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	29 362 300,00	28 612 300,00	11 750 000,00	0,00	0,00	230 000,00	0,00	0,00	0,00	750 000,00	750 000,00	0,00
2024	A	29 709 750,00	28 909 750,00	11 760 000,00	0,00	0,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00	800 000,00	800 000,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	29 709 750,00	28 909 750,00	11 760 000,00	0,00	0,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00	800 000,00	800 000,00	0,00
2025	A	30 100 000,00	29 300 000,00	11 800 000,00	0,00	0,00	170 000,00	0,00	0,00	0,00	800 000,00	800 000,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	30 100 000,00	29 300 000,00	11 800 000,00	0,00	0,00	170 000,00	0,00	0,00	0,00	800 000,00	800 000,00	0,00
2026	A	30 300 000,00	29 400 000,00	11 820 000,00	0,00	0,00	140 000,00	0,00	0,00	0,00	900 000,00	900 000,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	30 300 000,00	29 400 000,00	11 820 000,00	0,00	0,00	140 000,00	0,00	0,00	0,00	900 000,00	900 000,00	0,00
2027	A	30 500 000,00	29 500 000,00	11 840 000,00	0,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	30 500 000,00	29 500 000,00	11 840 000,00	0,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00

2028	A	30 700 000,00	29 600 000,00	11 860 000,00	0,00	0,00	50 000,00	0,00	0,00	0,00	1 100 000,00	1 100 000,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	30 700 000,00	29 600 000,00	11 860 000,00	0,00	0,00	50 000,00	0,00	0,00	0,00	1 100 000,00	1 100 000,00	0,00
2029	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie		Wynik budżetu [x]	w tym:	Przychody budżetu [x]	z tego:					
			Kwota prognozowanej nadwyżki budżetu przeznaczana na spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych [5)]		Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych [x]	w tym: na pokrycie deficytu budżetu [x]	Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych [x 6)]	w tym: na pokrycie deficytu budżetu [x]	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy [x]	w tym: na pokrycie deficytu budżetu [x]
Lp		3	3.1	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1
2022	A	-4 949 516,86	0,00	6 349 516,86	2 000 000,00	2 000 000,00	1 941 860,72	1 941 860,72	2 407 656,14	1 007 656,14
	B	-3 957 656,14	0,00	3 957 656,14	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	1 400 000,00	1 957 656,14	557 656,14
	C	-991 860,72	0,00	2 391 860,72	0,00	0,00	1 941 860,72	541 860,72	450 000,00	450 000,00
2023	A	1 400 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 400 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	A	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	A	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	A	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	A	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

2028	A	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

[5] Inne przeznaczenie nadwyżki budżetowej wymaga określenia w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

[6] W pozycji należy ująć środki pieniężne znajdujące się na rachunku budżetu pochodzące z nadwyżek poprzednich budżetów, łącznie z niewykorzystanymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy.

Wyszczególnienie		z tego:				Rozchody budżetu x	z tego:			
		Spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych x	w tym:	Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu x 7)	w tym:		Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych x	w tym:		
			na pokrycie deficytu budżetu x		na pokrycie deficytu budżetu x			łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań x	z tego:	
									kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy x	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy x
Lp		4.4	4.4.1	4.5	4.5.1	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2
2022	A	0,00	0,00	0,00	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00
2023	A	0,00	0,00	0,00	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00
2024	A	0,00	0,00	0,00	0,00	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	0,00	0,00
2025	A	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00
2026	A	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00
2027	A	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00

2028	A	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

[7)] W pozycji należy ująć w szczególności przychody pochodzące z prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego.

Wyszczególnienie		Rozchody budżetu, z tego:						Kwota długu [x]	w tym:	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy	
		łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, z tego:					Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu [x]		kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków [x]	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi [x]	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki[8)] a wydatkami bieżącymi [x]
		kwota wyłączeń z tytułu wcześniejszej spłaty zobowiązań, określonych w art. 243 ust. 3b ustawy	z tego:			kwota przypadających na dany rok kwot pozostałych ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań [x]					
			środkami nowego zobowiązania	wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	innymi środkami						
Lp		5.1.1.3	5.1.1.3.1	5.1.1.3.2	5.1.1.3.3	5.1.1.4	5.2	6	6.1	7.1	7.2
2022	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 700 000,00	0,00	1 139 020,40	5 488 537,26
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000 000,00	0,00	-571 008,19	1 386 647,95
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 700 000,00	0,00	1 710 028,59	4 101 889,31
2023	A	x	x	x	x	0,00	0,00	5 300 000,00	0,00	2 150 000,00	2 150 000,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	3 300 000,00	0,00	2 150 000,00	2 150 000,00
2024	A	x	x	x	x	0,00	0,00	4 000 000,00	0,00	2 100 000,00	2 100 000,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	2 000 000,00	0,00	2 100 000,00	2 100 000,00
2025	A	x	x	x	x	0,00	0,00	3 000 000,00	0,00	1 300 000,00	1 300 000,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	1 500 000,00	0,00	1 300 000,00	1 300 000,00
2026	A	x	x	x	x	0,00	0,00	2 000 000,00	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	1 000 000,00	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00
2027	A	x	x	x	x	0,00	0,00	1 000 000,00	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	500 000,00	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00

2028	A	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	1 600 000,00	1 600 000,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	1 600 000,00	1 600 000,00
2029	A	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

[8] Skorygowanie o środki dotyczy określonego w art. 242 ustawy powiększenia o odpowiednie dla roku prognozy przychody wskazane w art. 217 ust. 2 ustawy. Skutki finansowe wyłączeń ograniczenia, o którym mowa w art. 242 ustawy, zawarte w innych ustawach należy ująć w objaśnieniach dołączanych do wieloletniej prognozy finansowej zgodnie z art. 226 ust. 2a ustawy.

Wyszczególnienie		Wskaźnik spłaty zobowiązań						
		Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy (po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok)[X]	Relacja określona po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, ustalona dla danego roku (wskaźnik jednoroczny) [X]		Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)[X]	Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)[X]	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy[X]	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy[X]
Lp		8.1	8.2		8.3	8.3.1	8.4	8.4.1
2022	A	7,08%	6,06%	9,71%	15,29%	16,30%	TAK	TAK
	B	-0,02%	-2,37%	-2,37%	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	7,10%	8,43%	12,08%	15,29%	16,30%	TAK	TAK
2023	A	8,22%	12,00%	12,00%	14,26%	15,26%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	0,00%	-0,33%	-0,34%	NIE	NIE
	C	8,22%	12,00%	12,00%	14,59%	15,60%	TAK	TAK
2024	A	7,49%	11,49%	11,49%	14,20%	15,21%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	0,00%	-0,34%	-0,33%	NIE	NIE
	C	7,49%	11,49%	11,49%	14,54%	15,54%	TAK	TAK
2025	A	5,97%	7,50%	x	13,40%	14,41%	TAK	TAK
	B	2,55%	0,00%	x	-0,34%	-0,34%	NIE	NIE
	C	3,42%	7,50%	x	13,74%	14,75%	TAK	TAK
2026	A	5,77%	7,79%	x	10,55%	11,49%	TAK	TAK
	B	2,53%	0,00%	x	-0,33%	-0,34%	NIE	NIE
	C	3,24%	7,79%	x	10,88%	11,83%	TAK	TAK
2027	A	5,51%	8,02%	x	10,37%	11,32%	TAK	TAK
	B	2,50%	0,00%	x	-0,34%	-0,33%	NIE	NIE
	C	3,01%	8,02%	x	10,71%	11,65%	TAK	TAK

2028	A	5,22%	8,20%	x	9,87%	10,81%	TAK	TAK
	B	2,49%	0,00%	x	-0,34%	-0,34%	NIE	NIE
	C	2,73%	8,20%	x	10,21%	11,15%	TAK	TAK
2029	A	0,00%	0,00%	x	8,72%	8,72%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	-0,34%	-0,34%	NIE	NIE
	C	0,00%	0,00%	x	9,06%	9,06%	TAK	TAK
2030	A	0,00%	0,00%	x	7,86%	7,86%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	0,00%	0,00%	x	7,86%	7,86%	TAK	TAK
2031	A	0,00%	0,00%	x	6,14%	6,14%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	0,00%	0,00%	x	6,14%	6,14%	TAK	TAK
2032	A	0,00%	0,00%	x	4,50%	4,50%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	0,00%	0,00%	x	4,50%	4,50%	TAK	TAK

Ustalona na lata 2022–2025 relacja z art. 243 (poz. 8.3, 8.3.1, 8.4 i 8.4.1) została obliczona według średniej 7-letniej

Wyszczególnienie		Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy								
			w tym:			w tym:			w tym:	
				w tym:			w tym:			w tym:
		Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy x	Dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy x	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy x	Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy x	finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy
Lp		9.1	9.1.1	9.1.1.1	9.2	9.2.1	9.2.1.1	9.3	9.3.1	9.3.1.1
2022	A	0,00	0,00	0,00	1 195 759,00	1 195 759,00	1 195 759,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	1 195 759,00	1 195 759,00	1 195 759,00	0,00	0,00	0,00
2023	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

2028	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie					Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych						
			w tym:			z tego:					
				w tym:							
		Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	bieżące	majątkowe	Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	Wydatki na spłatę zobowiązań przejmowanych w związku z likwidacją lub przekształceniem samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy[X]	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych samorządowych osobach prawnych
Lp		9.4	9.4.1	9.4.1.1	10.1	10.1.1	10.1.2	10.2	10.3	10.4	10.5
2022	A	2 071 334,67	1 195 759,00	587 432,00	2 059 425,81	0,00	2 059 425,81	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	875 535,67	0,00	0,00	863 666,81	0,00	863 666,81	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 195 799,00	1 195 759,00	587 432,00	1 195 759,00	0,00	1 195 759,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

2028	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie		Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych										
		Spłaty, o których mowa w poz. 5.1, wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych x	Wydatki zmniejszające dług x	w tym:					Kwota wzrostu(+)/spadku(-) kwoty długu wynikająca z operacji niekasowych (m.in. umorzenia, różnice kursowe)	Wcześniejsza spłata zobowiązań, wyłączona z limitu spłaty zobowiązań, dokonywana w formie wydatków budżetowych	Wykup papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki samorządu terytorialnego będącego skutkiem wystąpienia COVID-19 x	Wydatki bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań[9)]
				spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 10.7.3 x	spłata zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego – kredyt i pożyczka x	w tym:		wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji x				
						zobowiązań zaciągniętych po dniu 1 stycznia 2019 r. x	w tym:					
							dokonywana w formie wydatku bieżącego x					
Lp		10.6	10.7	10.7.1	10.7.2	10.7.2.1	10.7.2.1.1	10.7.3	10.8	10.9	10.10	10.11
2022	A	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 814,10
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 814,10
	C	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	A	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	1 400 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2024	A	1 300 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	1 300 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2025	A	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2026	A	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2027	A	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00

2028	A	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2029	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2030	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2031	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2032	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00

9) W pozycji należy ująć kwoty wydatków bieżących, o które zostają pomniejszone wydatki bieżące budżetu przy wyliczaniu limitu spłaty zobowiązań określonego po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, na podstawie odrębnych ustaw, bez wydatków bieżących na obsługę długu. W szczególności należy ująć wydatki poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

* Informacje zawarte w tej części wieloletniej prognozy finansowej, w tym o spełnieniu relacji określonej w art. 243 ustawy zostaną automatycznie wygenerowane przez aplikację wskazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1, na podstawie danych historycznych oraz prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego. Automatyczne wyliczenia danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczą w szczególności także pozycji 8.3 – 8.3.1 i pozycji z sekcji 12.

x - pozycje oznaczone symbolem „x" sporządza się na okres prognozy kwoty długu, zgodnie z art. 227 ust. 2 ustawy. Okres ten nie podlega wydłużeniu w sytuacji planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji, wykraczających poza wspomniany okres, należy zamieścić w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

Legenda:
A - aktualna wartość
B - różnica wartości
C - poprzednia wartosc

Wykaz przedsięwzięć do WPF

Zał. nr 2 do Uchwały Rady Gminy Bogdaniec z dnia 30-05-2022r.

kwoty w zł

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2022	Limit 2023	Limit 2024	Limit 2025	Limit zobowiązań
			Od	Do						
1	Wydatki na przedsięwzięcia-ogółem (1.1+1.2+1.3)				4 147 106,00	2 059 425,81	0,00	0,00	0,00	0,00
1.a	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.b	- wydatki majątkowe				4 147 106,00	2 059 425,81	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009.r. o finansach publicznych (Dz.U.Nr 157, poz.1240,z późn.zm.), z tego:				4 147 106,00	2 059 425,81	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2	- wydatki majątkowe				4 147 106,00	2 059 425,81	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.1	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja budynku gminnej Biblioteki Publicznej w Bogdańcu wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu -	BOGDANIEC	2021	2022	3 142 934,00	1 508 610,81	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.2	Budowa Centrum Aktywnego Mieszkańca - Budowa Centrum Aktywnego Mieszkańca	BOGDANIEC	2021	2022	1 004 172,00	550 815,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2	- wydatki majątkowe				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2),z tego				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2	- wydatki majątkowe				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

UZASADNIENIE

1. W załączniku **Nr 1** obejmującym dochody i wydatki bieżące, dochody i wydatki majątkowe, wynik budżetu, przeznaczenie nadwyżki lub sposób sfinansowania deficytu, przychody i rozchody budżetu, kwotę długu oraz sposób sfinansowania-spłaty długu, zaktualizowano dane wynikające ze zmian budżetu na dzień podjęcia uchwały o zmianach w budżecie. Wprowadzono przychody i rozchody z tytułu podjęcia uchwały w sprawie zaciagnioęcia kredytu długoterminowego.

2. W załączniku **Nr 2** naniesiono zmiany do zadań inwestycyjnych, które są realizowane jako przedsiewzięcia w latach 2021-2022.